

H E T B O E K

DER

P S A L M E N,

NEVENS DE

G E Z A N G E N

BIJ DE

HERVORMDE KERK VAN NEDERLAND

IN GEBRUIK,

DOOR LAST

VAN DE HOOG MOGENDE HEEREN

S T A T E N G E N E R A A L

DER VEREENIGDE NEDERLANDEN,

UIT DRIE BERIJMINGEN, IN HET JAAR 1773
GEOZEN, MET DE NOODIGE DAARIN
GEMAAKTE VERANDERINGEN.

INGERIGT OVEREENKOMSTIG DE THANS
MEEST GEBRUIKELIJKE

T A A L E N S P E L L I N G.

BIJ DE NEDERLANDSCHE BIJBEL-COMPAGNIE.

TE AMSTERDAM,

J. B R A N D T E N Z O O N.

TE HAARLEM,

J O H A N N E S E N S C H E D E E N Z O N E N.

1881

W 35

ACTE VAN WAARBORG.

De Algemeene Synode der Nederlandsche Hervormde Kerk, in hare zitting van 9 Julij 11. de besluiten van 1818 en 1836, betreffende de authenticatie van Bijbels, Testamenten en Psalmboeken naar de Staten-Overzetting, ingetrokken hebbende, is het der Nederlandsche Bijbel-Compagnie gepast voorgekomen, te verklaren, dat zij bij voortduring zal zorg dragen, hare uitgaven, hetzij geheel onveranderd, hetzij naar de thans meest gebruikelijke taal en spelling ingerigt, altijd overeenkomstig de Staten-Overzetting het licht te doen zien, — en heeft zij besloten om, ten einde te doen blijken van de echtheid en naauwkeurigheid der door haar uitgegeven Kerkboeken, deze te voorzien van de nevens of onder de wapens der steden Amsterdam en Haarlem geplaatste handteekeningen der uitgevers.

Gedaan in onze vergadering van den vierden
September 1867.

De Nederlandsche Bijbel-Compagnie,

(J. Brandt)

Joh. Kuschel & Zonen

AUT

Wij o
ten der
the gec
Mog. d
den ver
Rijmps
men, n
land in
te vera
boek t
dezelve
en nade
alsmed
dat in
zins st
hervor
delberg
canone
ren 16
moede
wordt
Formu
ondert

VERKLARING,

GEVOEGD ACHTER HET

AUTHENTIQUE AFSCHRIFT DER PSALMEN.

Wij ondergeschrevene Predikanten, door de Heeren Staa-
ten der respectieve Provinciën en van het landschap Dren-
the gecommiteerd, en volgens Resolutie van hunne Hoog
Mog. de Heeren Staaten Generaal der vereenigde Nederlan-
den vergaderd zijnde tot de verbetering der Nederduitsche
Rijm-psalmen, verklaaren het vooreenstaande *Boek der Psal-
men, nevens de gezangen, bij de hervormde kerk van Neder-
land in gebruik*, overeenkomstig onze gedaane keuze, gemaak-
te veranderingen, aangenoomene spel- en schrijfgeregels ge-
boekt te zijn, en dus voor het eenige echte afschrift van
dezelfen te houden; dat ook de hier voorstaande *verbeteringen*
en *nadere bepalingen* volgens ons besluit hier bijgevoegd zijn;
alsmede dat wij met alle naauwkeurigheid hebben toegezien,
dat in deze nieuwe berijming; niets moorte voorkomen eenig-
zins strijdig met de aangenoomene leer der Nederlandsche
hervormde kerke, zoo als die naar Gods woord, in den Hei-
delbergschen Catechismus, de belijdenisse des geloofs en de
canones van het Synode nationaal, te Dordrecht in de jaa-
ren 1618 en 1619 gehouden, vervat is; gelijk wij ook in ge-
moede verklaaren, dat in deze berijming niets gevonden
wordt in het allerminste afwijkende van de bovengemelde
Formulieren van eenigheid: 't welk alles wij getuigen met
ondertekening onzer handen.

(is geteekend)

Uit GELDERLAND,

A. v. D. BERG, *Predikant te Barneveldt.*

Uit ZUID-HOLLAND,

JOHANNES VAN SPAAN, *Predikant in 's Gravenhage.*

Uit NOORD-HOLLAND,

RUTGER SCHUTTE, *Predikant te Amsterdam.*

Uit ZEELAND,

JOSUA VAN IPEREN, *Predikant te Veere.*

Uit UTRECHT,

JACOBUS HINLÓPEN, *Predikant te Utrecht.*

Uit FRIESLAND,

GEORGIUS LEMKE, *Predikant te Harlingen.*

~~~~~

Uit OVERIJSEL,
DIRK SLEINS VAN BINNEVEST, *Predikant te*
Deventer.

Uit STAD EN LANDE,
THEODORUS LUBBERS, *Predikant te Groningen.*

Uit DRENTHE,
HENDRIKUS JOHANNES FOLMER, *Predikant te*
Dwingelo.

(laager staat)

De bovenstaande onderteekening is
geschied den 19den Julij 1773.

mij present,

PIETER LEONARD VAN DE KASTEELE,
Amanuensis van de Edele Mog. Heeren Commis-
sarissen tot de verbetering der Rijmzalmen.

Nota. De verbeteringen en nadere bepaalingen, van welke in de bovenstaande verklaring gemeld wordt, en die achter het authentique afschrift der Psalmen te vinden zijn, betreffen eenige latere veranderingen, en sommige bijzonderheden omtrent de spelling, die men in dezen afdruk in acht genomen heeft.

M U Z I E K - O N D E R W I J S .

B. M O L.

B. D U U R.

P

W

delt.

daar

gods

dag

2.

Di

En

3. C

R

Ge

Al

R

Z

4. I

R

Op

Me

C

M

W

Eu

gen

zaa

HET BOEK

DER

P S A L M E N.

P S A L M 1.

W elzalig hij, die in der boozen raad Niet wan-
delt, noch op 't pad der zondaars staat; Noch nederzit,
daar zulken zamenrotten, Die roekeloos met God en
godsdienst spotten; Maar 's HEEREN wet blijmoedig
dag en nacht Herdenkt, bepeinst en ijverig betracht.

2. Want hij zal zijn gelijk een frissche boom,
In vetten grond geplant bij eenen stroom,
Die op zijn' tijd met vruchten is beladen,
En sierlijk pronkt met onverwelkte bladen;
Hij groeit zelfs op in ramp en tegenspoed;
Het gaat hem wèl, 't gelukt hem wat hij doet.
3. Gansch anders is 't met hem, die 't kwaad bemint;
Hij is als kaf, dat wegstuift voor den wind;
Geen zondaar zal 't gewis verdérf ontkomen,
Als in 't gerigt door God wordt wraak genomen:
Hij, die van deugd en godsvrucht is ontaard,
Zal niet bestaan, daar 't vrome volk vergaart.
4. De HEER toch slaat der menschen wegen gâ,
En wendt alom het oog van zijn genâ
Op zulken, die, cpregt en rein van zeden,
Met vasten gang het pad der deugd betreden;
God kent hunn' weg, die eeuwig zal bestaan,
Maar 't heilloos spoor der boozen zal vergaan.

P S A L M 2.

W at drift beheerscht het woedend heidendom,
En heeft het hart der volken ingenomen? De konin-
gen verheffen z h alom; De vorsten zijn vermetel
zaamgeko-men, Om God den HEER, zelfs naar
A de

2. Maar d'Opperheer, die zijn' geduchten stoel
Op starren sticht, en grondvest op de wolken,
Zal lagchen met dat vruchteloos gewoel,
En spotten met den waan der dwaze volken.
God zal zijn wraak ontdekken voor hun oogen;
Straks gloeit de lucht door 't vlamvend bliksemlicht;
't Is God, die spreekt; Hij dondert uit den hoogen,
En jaagt den schrik zijn' haatren in 't gezigt.
3. „Durft gij bestaan te twisten met mijn kracht?
„Zal nietig stof mij 't hoog gezag ontwringen,
„Of weêrstand biën aan mijn geduchte magt?
„Ontziet mijn' toorn, verdoolde stervelingen!
„Gij zult vergeefs mijn rijkbestel weêrstreven:
„Mijn Koning is gezalfd door mijn beleid;
„Hij, door mijn hand op Zions troon verheven,
„Heerscht op den berg van mijne heiligheid.”

P A U Z E.

4. En ik, die Vorst, met zoo veel magt bedeed,
Zal Gods besluit aan 't wereldrond doen hooren.
Hij sprak tot mij: „'k Heb heden U geteeld:
„Gij zijt mijn Zoon; Gij zijt mijn eengeboren,
„Zeg vrij uw' eisch; Ik zal uw magt verhoogen,
„Opdat uw naam alom ontzaglijk zij;
„Het heidendom ligg' voor uw' stoel gebogen,
„En 't eind der aard' erkenn' uw heerschappij!
5. „Uw ijzren staf, die al hun magt verplet,
„Maak' hen eerlang eerbiedig' onderzaten,
„En noodzaak' hen te buigen voor uw wet;
„Of sla z' aan gruis, als pottelbakkers vaten!“
O Vorsten! wilt de wet der wijsheid hooren,
Eer gij God zelf' en zijn' Gezalfde hoont:
O Regters, tot den stoel der eer gekoren!
Verdraagt zijn tucht, die u zijn liefde toont.
6. Vreest 's H E E R E N magt, en dient zijn majesteit;
Juicht, bevend op 't gezigt van zijn vermogen,
En kust den Zoon, van ouden u toegezeid,
Eer u zijn toorn verdelg' voor aller oogen;
U op uw' weg tot stof doe wederkeeren,
Wanneer zijn wraak, getergd door uw gedrag,
U, onverhoeds, zou door haar' gloed verteren,
Tot staving van zijn lang gehoond gezag.
7. Welzalig zij, die, naar zijn reine leer,
In Hem hun heil, hun hoogst geluk beschouwen;
Die Zions Vorst erkennen voor hunn' Heer!
Welzalig zij, die vast op Hem betrouwen!

P S A L M 3.

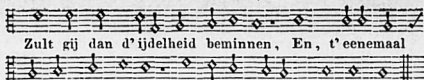
2. Maar, trouwe God, Gij zijt
 Het schild, dat mij bevrijdt,
 Mijn eer, mijn vast betrouwen.
 Op U vest ik het oog:
 Gij heft mijn hoofd omhoog,
 En doet m' uw gunst aanschouwen.
 'k Riep God niet vruchtloos aan;
 Hij wil mij niet versmaan,
 In al mijn tegenheden;
 Hij zag van Zion neer,
 De woonplaats van zijn eer,
 En hoorde mijn gebeden.

3. Ik lag en sliep gerust,
 Van 's H E E R E N trouw bewust,
 Tot ik verfrist ontwaakte:
 Want God was aan mijn zij;
 Hij ondersteunde mij
 In 't leed, dat mij genaakte.
 Ik zal, vol heldenmoed,
 Daar mij zijn hand behoedt,
 Tienduizenden niet vreezen;
 Schoon ik, van alle kant,
 Geweldig aangerand
 En fel geprangd moog' wezen.

4. Sta op, verlos mij, H E E R!
 Gij hebt, o God! weleer
 Getoond voor mij te waken,
 Mijn haters onderdrukt,
 En mij 't gevaar ontrukkt;
 Gij sloegt hen op de kaken;
 Verbrekend onverwacht
 Hun tanden door uw magt:
 'k Heb d'overhand verkregen!
 Gij, H E E R! alleen, Gij zijt
 Verwinnaar in den strijd
 En geeft uw volk den zegen.

P S A L M. 4.

Zult gij dan d'ijdelheid beminnen, En, t'eenemaal

beroofd van zinnen, De leugen zoeken, keer op keer?

2. Herinnert u, gij roekeloozen!

Dat zich de H E E R een' Gunstgenoot

Heeft afgezonderd en verkozen.

Hij doet mij nooit van schaamte blozen,

Die, als ik riep, mij bijstand bood.

Zijt gij beroerd, ontsteld, verlegen,

Zoo zondigt niet; verzaakt uw wil;

Spreekt in uw hart; herdenkt uw wegen,

Op 't eenzaam bedde neêrgezeggen;

En weest in al' ontmoeting stil.

3. Dan zult gij regt naar 't outer treden,

En offren God een rein gemoed,

Het offer der gerechtigheden,

En 't zuivre reukwerk der gebeden:

Betrouwt op Hem, want Hij is goed.

Daar velen twijfelmoedig vragen:

„Wie zal ons 't goede toch doen zien?”

Doe Gij, o H E E R! na 't angstig klagen,

Ons 't lieflijk licht uws aanschijsns dagen,

En wil uw rijke gunst ons biën.

4. Gij hebt m' in 't hart meer vreugd gegeven,

Dan andren smaken, in een' tijd

Als zij, door aardsch geluk verheven,

Bij koorn en most wellustig leven,

In hunnen overvloed verblijd.

Ik zal gerust in vrede slapen,

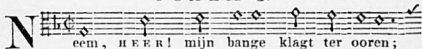
En liggen ongestoord ter neêr;

Want Gij alleen, mijn schild en wapen,

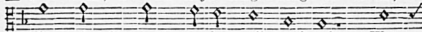
Schoon 't onheil schijnt voor mij geschapen,

Zult mij doen zeker wonen, H E E R!

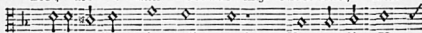
P S A L M 5.

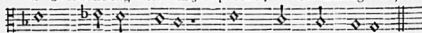
N eem, H E E R! mijn bange klagt ter ooren;

Zie, als 't aan woorden mij ontbreekt, Wat

d' overdenking in mij spreekt; Verwaardig U,

uit 's hemels koren, Mijn stem te hooren!

2. Sla ieder zucht, mijn hart ontgleden,

Opmerkend gâ; schenk mij 't genot

Uws heils, mijn Koning en mijn God!

Ik zal tot U, met mijn gebeden,

Eerbiedig treden.

3. Ik zal door ijvervuur aan 't blaken,

O H E E R! bij 't scheemrend morgenlicht,

Mij stellen voor uw aangezicht;

Opregte boezemzuchten slaken,

En biddend waken.

4. Gij, die geducht zijt in vermogen,

Verdraagt de goddeloosheid niet;

Gij zult, o God, die 't al doorziet!

Den boozen, voor uw heilig' oogen,

Geenszins gedooogen.

5. Wie zinloos, zonder t'overwegen
 Wat hem betaamt, tot U durft gaan,
 Zal voor uw aanschijn niet bestaan;
 Gij haat, en staat hun billijk tegen,
 Die onregt plegen.

P A U Z E.

6. Gij, H E E R! verdelgt den logenspreker.
 Hij, die zijn hand met bloed bevlekt,
 En gruwlen met bedrog bedekt,
 Tergt, als de snoodste wetverbreker,
 Den hoogsten Wreker.
7. Maar mij ontmoet uw mededoogen:
 Ik zal, uw woning ingeleid,
 En, naar 't paleis der heiligheid
 In ware godvrees neêrgebogen,
 Uw gunst verhoogen.
8. Leid mij in uw gerechtigheden,
 Om mijn verspiedren wil, en rigt
 Uw wegen voor mijn aangezicht:
 Dan zal ik veilig voorwaarts treden,
 Met vaste schreden.
9. Als 't regt is van hunn' mond geweken,
 Zij leggen 't op verderven toe:
 Hun keel is nooit verslindens moê;
 Hun tong tracht vleijend, ons door treken
 Naar 't hart te steken.
10. Draagt Gij, o God! hen nog geduldig?
 Verwoest hunn' raadslag; drijf hen heen,
 Daar z'uwe wet zoo stout vertreên.
 Zij tergen U te menigvuldig:
 Verklaar hen schuldig.
11. Maar geef uw' dierbren gunstelingen,
 Wier geest in U zijn sterkte vindt,
 Wier hart uw' naam opregt bemint,
 In U volvrolijk op te springen,
 En blij te zingen.
12. 't Regtvaardig volk zult Gij beloonen,
 Terwijl Gij, H E E R! hen overdekt,
 Hun tot een veilig schild verstrekt.
 Gij zult goedgunstig hen bekroonen,
 Ja bij hen wonen.

P S A L M 6.

O H E E R! Gij zijt welda-dig; Straf mij niet on-
 genadig, In uwen toornegloed. Ai! matig uw kastij-
 den; Sla mij met medelijden, Gelijk een vader doet.

2. Vergeef mij al mijn zonden,
 Die uwe hoogheid schonden:
 Ik ben verzwakt, o H E E R!
 Genees mij, red mijn leven:
 Gij ziet mijn beendren beven;
 Zoo slaat uw hand mij neêr.
3. Mijn ziel, gansch neêrgebogen,
 Schrikt voor uw heilig' oogen,
 In dezen jammerstaat:
 Hoe lang zal ik nog klagen?
 Hoe lang uw gramschap dragen?
 O H E E R, mijn toeverlaat!

4. Keer eindelijk, H E E R! toch weder;
Mijn ziel buigt zich ter neder:
Ai! red haar van 't verderf;
Sla mijn ellende gade,
Tot roem van uw genade,
En help mij, eer ik sterf.
5. Want wie kan, na 't verscheiden,
Op aarde meer verbreiden
Uw grootheid en uw' lof?
Wie zal uw gunstbewijzen,
In 't zwijgend graf, ooit prijzen;
U zingen in het stof?
6. Uw strenge geeselhoede
Maakt mij van 't zuchten moede,
Verteert geheel mijn kracht;
Ik voel uw slagen klemmen,
En doe mijn bedde zwemmen
In tranen, al den nacht.
7. Mijn oog is rood gekreten,
Van tranen uitgebeten,
Verouderd en doorknaagd;
Daar ik, in mijn ellenden,
Door al mijns vijands benden
Verdrukt word en gejaagd.
8. Mijn ziel grijpt moed! wijkt, boozen!
Vlugt van mij weg, godloozen!
De H E E R heeft mijne klagt,
Met toegenegen ooren,
Genadig willen hooren,
En al mijn smart verzacht.
9. De H E E R wild', op mijn kermen,
Zich over mij ontfermen;
Hij heeft mijn stem verhoord:
De H E E R zal, op mijn smeeken,
Geen hulp mij doen ontbreken;
Hij houdt getrouw zijn woord.
10. Hij zal mijn haters weren,
Hen straks terug doen keeren,
Beschaamd, en vol van schrik:
Zijn grimmigheid, aan 't blaken,
Zal hen te schande maken,
Zelfs in een oogenblik.

P S A L M 7.

O H E E R, mijn God, volzalig Wezen! 'k Betrouw
op U, wien zou ik vreezen? Red mij hulpvaardig
uit den nood, Eer mij mijn vijand breng' ter
dood: Geef mij ten roef niet in zijn handen, Die
mij, met felle leeuwentanden, Verscheuren zou door
wond op wond, Wanneer ik geen' verlosser vond.

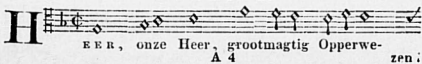
2. Mijn

2. Mijn God! zoo 'k immer hebb' bedreven
 Het booze stuk, mij aangewreven,
 't Onkreukbaar regt ooit hebb' gefnuikt,
 En een oneven schaal gebruikt,
 Of kwaad voor goed hebb' toegewogen,
 En mijnen vreëgenoot bedrogen;
 (Hem heb ik zelfs 't gevaar ontruikt,
 Die mij ten onregt had verdrukt:)
3. Zoo moet' mijn vijand op de hiel en
 Mij volgen, ja geheel vernielen;
 Hij roov' mijn leven en mijn eer,
 En werp' mijn kroon ter aarde neêr.
 Sta op, o H E E R! wil mij behoeden;
 Uw gramschap straff' mijns vijands woeden;
 Ontwaak voor mij, en keer 't geweld:
 't Gerigt hebt Gij zelf ingesteld.
4. Zoo zullen zich geheele scharen
 Van volkren om U heen vergären;
 Beklim dan, boven dit gewoel,
 Uw' hemeltroon, uw' regterstoel.
 De H E E R zal al de volken rigten,
 En 't onregt voor het regt doen zwichten:
 Geef dan, o H E E R! dat voor elks oog
 Mijn regt en vroomheid blijken moog'.

P A U Z E.

5. Laat toch het kwaad der goddeloozen
 Een einde nemen, straf de boozen;
 Maar sterk uw volk, dat hulp. behoeft,
 Gij, die elks hart en nieren proeft.
 Laat vrij voor U mijn vijand vreezen,
 Voor U, regtvaardig Opperwezen:
 Bij U, mijn Bondgod, is mijn schild,
 Die 't vroom gemoed behouden wilt.
6. God, die op 't regt zijn troon wil stichten,
 God is regtvaardig in zijn rigten,
 En toont zijn gramschap dag aan dag:
 Bestrijdt de mensch zijn hoog gezag;
 Blijft hij zich tegen Hem verzetten;
 God zal zijn glinstrend wraakzwaard wetten;
 Hij kromt en spant alreë zijn' boog,
 En dreigt met pijlen van omhoog.
7. God heeft de wapnen aangegrepen,
 Tot 's vijands wissen dood geslepen:
 Hij legt de pijlen op hem aan;
 Wie hittig woedt zal niet bestaan:
 De booze wringt en kromt de leden,
 In arbeid van onzinnigheden;
 Hij gaat van dwaze moeite zwaar;
 Verwacht dan, dat hij leugen baar'.
8. Hij heeft een' diepen kuil doen delven,
 Maar 't was, bij d'uitkomst, voor zich zelven.
 Schoon hij, met zooveel loos beleid,
 Dien had tot mijn verderf bereid:
 De moeite, die hij dorst verwekken',
 Zal zijnen kop eerlang bedekken,
 En zijnen schedel al 't geweld,
 Waarmeê hij andren had gekweld.
9. Ik zal het eeuwig Wezen prijzen,
 Zijn regt de schuldig' eer bewijzen,
 En zingen 's Allerhoogsten lof,
 Met psalmen, tot in 't hemelhof.

P S A L M 8.

2. Uw mogendheid heeft sterkte willen gronden
Uit kindren, ja uit zuigelingen monden;
Zoo breekt uw hand des vijands boos geweld,
Daar gij zijn haat en wraakzucht palen stelt.
3. Sla ik naar 't ruim der heldre hemelbogen,
Dat heerlijk werk van uwe vingren, d' oogen;
Zie ik bedaard den glans der zilvren maan,
En 't starrenheir, door U geschapen, aan:
4. Mijn God, wat is de mensch dan op deez' aarde!
De brooze mensch! hoe klimt hij tot die waarde,
Dat Gij aan hem in zooveel gunst gedenkt,
En 's menschen zoon uw teerste liefde schenkt!

P A U Z E.

5. Gij deelt hem wel, een weinig tijds, beneden
Het engelenheir een rang en plaats bekleeden;
Maar hebt hem ook uw rijkste gunst betoond,
En hem met eer en heerlijkheid gekroond.
6. Gij geeft hem, wijd en zijd in alle landen,
De heerschappij der werken uwer handen,
Ja zet en aard en zee voor 's menschen zoon,
Door uw gezag, ter voetbank van zijn' troon.
7. Waar schapen zijn, of ossen in de weiden;
Waar eenig vee op bergen zij of heiden;
Waar 't wild gediert ook zwerv' in woud en veld:
Gij hebt het al in zijne magt gesteld.
8. Wat vooglen door den ruimen luchtkring zweven;
Wat visschen er in stroom en beken leven;
En wat de paan doorwandelt van de zee:
Zijn hoog bevel deelt hij aan allen meê.
9. **HEER**, onze Heer, grootmagtig Opperwezen!
Hoe billijk wordt uw groote naam geprezen!
Hoe heerlijk rolt, uit aller vromen mond,
Die groote naam door 't gansche wereldrond!

P S A L M 9.

2. Ik zal in U, mijn God, van vreugd
Opspringen, in den geest verheugd:
Uw naam zal door mijn psalmgezangen,
O Allerhoogste! lof ontvangen.
3. Omdat mijn vijand, hoe geducht,
Terug gekeerd is en gevlugt;
Hij is, schoon stout te veld getogen,
Vergaan, gevallen voor uw oogen.

4. Want, naar uw allerheiligst regt,
 Hebt Gij mijn twistgeding beslecht;
 En, op uw' hoogen troon gezeten,
 Deedt Gij, o Regter! 't vonnis weten.
5. Gij scholdt de heidnen keer op keer,
 En wierpt de goddeloozen neer;
 Hunn' naam, hunn' roem hebt Gij vertreden,
 En uitgedelgd in eeuwigheden.

1. P A U Z E.

6. O vijand! hebt gij door uw magt
 't Verwoesten voor altoos volbragt?
 Hebt gij de steden gansch bedorven?
 Is haar gedachtenis verstorven?
7. Neen, dwaas, uw hoop zal ras vergaan,
 Maar 's H E E R E N troon zal eeuwig staan;
 Dien wilde Hij onwrikbaar stichten,
 Om naar het heilig regt te rigten.
8. Hij zelf zal aan het wereldrond
 Het regt doen hooren uit zijn' mond;
 De volken voor zijn vierschaar stellen,
 En daar 't regtvaardig vonnis vellen.
9. De H E E R zal zijn een hoog vertrek
 Voor die getrapt wordt op den nek;
 Een hoog vertrek in drukkend lijden;
 Een toevlugt in benaauwde tijden.
10. Hij, die uw' naam in waarheid kent,
 Zal, H E E R, op U in zijn ellend'
 Vertrouwen, wijl Gij nooit liet zuchten
 Hen, die geloovig tot U vlugten.

2. P A U Z E.

11. Zingt, zingt den H E E R', die eeuwig leeft,
 Die Zion tot zijn woning heeft;
 En laat voor aller volken ooren,
 Met psalmgezang, zijn daden hooren.
12. Hij zoekt en Hij gedenkt het bloed,
 Gestort in wreevlen euvelmoed;
 Hij toont der armen nood te weten,
 En zal hun kermen niet vergeten.
13. Bewijs, o H E E R! uw' knecht genâ;
 Sla mij in mijn ellende gâ;
 Zie, hoe mijn haters mij verdrukken,
 Gij, die mij wilt den dood ontrukken.
14. Opdat ik, Heer, U, blij te moê,
 En Zions poorte hulde doe,
 En in uw heil, ten allen tijde,
 Met Zions dochter mij verblijde.
15. De heidnen zijn, door waan misleid,
 Gestort in kuilen, mij bereid;
 Hun voet verwacht zich in de netten,
 Die z' in 't verborgen voor mij zetten.

3. P A U Z E.

16. Thans is de H E E R bekend alom,
 Door regt te doen bij 't heidendom:
 De goddelooze raakt in banden,
 Verstrikt in 't werk van zijne handen.
17. De stoute zondaars zullen snel
 Te rugge keeren naar de hel,
 Met al de godvergeten benden
 Der heidnen, die zijn wetten schenden.
18. Nooddruftigen vergeet God niet,
 Noch laat hen eindloos in 't verdriet:
 't Ellendig volk mag op Hem wachten;
 Hij zal hun hoop niet steeds verachten.

19. Sta op, o HEER! en laat den mensch
Zich niet versterken naar zijn' wensch;
Maar oordeel Gij, in 't wraakgerigte,
De heidnen voor uw aangezigte.

20. O HEER! jaag hun vervaardheid aan,
En doe de heidenen verstaan,
Dat zij, die Zions rampen wenschen,
Geen goden zijn, maar broze menschen.

P S A L M 10.

Waarom, o HEER! blijft Gij van verre staan?
 Waarom verbergt Gij U; daar wij gehaat, Be-
 angst, verschrikt, schier door den druk vergaan?
 De trotschaard, die godloos de deugd versmaadt,
 Vervolgt uw volk in zijnen jammerstaat. Dat
 hen 't besluit, tot ons verderf genomen, In
 't warnet breng', en schielijk om doe ko-men!

2. Want op zijn' wensch beroemt zich 't godloos rot;
Het zegent vast den gierigaard, en spreekt
Tot laster van den allerhoogsten God;
Terwijl 't verwaand den neus om hooge steekt,
En in zijn hart geen onderzoeking kweekt;
Maar koestert deez' onzinnige gedachten:
„Daar is geen God; geen loon noch straf te wachten.”
3. Zijn handelwijs baart altijd smart op smart;
Terwijl zijn oog naar straf noch oordeel ziet;
En, daar hij stout uw hoog gerigte tart,
Blaast hij met smaad op al wie weêrstand biedt,
En zegt in zijn gemoed: „Ik wankel niet,
„Terwijl ik van geslachte tot geslachte,
„Op mijnen weg, geen tegenspoeden wachte.”
4. Zijn mond is vol van vloek, bedrog en list;
Zijn tong bedekt de moeit' en 't zielverdriet;
Zijn boosheid is met valschen schijn vernist:
In hinderlaag, daar niemands oog hem ziet,
Verbergt hij zich, valt ijlings uit, vergiet
Onschuld'ig bloed; hij weet van geen erbarmen,
Maar sluit zijn oog voor 't bitter leed der armen.

P A U Z E.

5. Hij loert, en houdt zich in het donker schuil,
Gelijk een leeuw, die in een hol zich zet;
D' ellendigen verrast hij uit zijn' kuil;
Hij heeft zijn' klaauw en tanden scherp gewet,
En trekt zijn prooi in 't digt belommerd net;
Hij buigt zich, duikt, en ijlings toegeschoten,
Valt d' arme hoop hem in de sterke pooten.
6. Hij vleit zich, dat de Godheid dit vergeet',
Het aangezigt verberg', niet gadesla,
Noch immer zie der armen nood en leed.

Bewijs, o HEER! d'ellendigen genâ;
 Betoon, dat U hun smart ter harte ga:
 Sta op; verhef uw hand, om hem te straffen,
 En raad en hulp den armen te verschaffen.

7. Waarom ontroofst de lasteraar Gods eer?
 Wat vleit hij zich, dat God het niet aanschouw?
 Gij ziet het toch, waar heen hij zich ook keer?
 Want Gij merkt op de moeite, smart en rouw,
 Opdat men 't U in handen geven zou.
 Op U verlaat zich d' arme; zou hij vreezen?
 Gij immers zijt een trouwe hulp der weezen.
8. Fnuik Gij, o Heer! der goddeloozen kracht;
 Verbreek hunn' arm; dat U de booze ducht!
 Zie neêr in toorn op dit ontaard geslacht,
 Opdat het nooit uw streng gerigt ontvlugt;
 Maar ete van zijn werk de bittere vrucht.
 De HEER zal toch als koning eeuwig leven:
 Het heidendom is uit zijn land verdreven.
9. O HEER! Gij wilt, door goedheid aangespoord,
 Den wensch van uw zachtmoedig volk voldoen;
 Gij zult hun hart versterken naar uw woord,
 Verdrukten door uw godlijk regt behoên,
 En U, ter hulp van arme weezen, spoên;
 Opdat een mensch, uit nietig stof geboren,
 Niet voortga door geweld de rust te storen.

P S A L M 11.

O p God alleen vertrouw ik in mijn nooden;
 Hoe zegt gij trotsch tot mij in mijn verdriet:
 "Nu ijlings heen! nu naar 't gebergt gevloeden,
 "Gelijk vol angst een schuwe vogel vliedt!"
 Men ziet den boog door goddeloozen stellen;
 Men spant de pees, men schikt den pijl, en
 schiet, Om onverwacht d' opregten neêr te vellen.

2. Dus wordt gewis, in 't veilig samenleven,
 De grondslag van 't vertrouwen omgerukt.
 Wat heeft het volk, 't regtvaardig volk, misdreven?
 Maar d' Opperheer, voor wien al 't schepsel bukt,
 Ziet van zijn troon oplettend naar beneden;
 Hij, die nooit duldt, dat d' onschuld wordt verdrukt,
 Proeft elks gedrag, zelfs met zijn oogleden.
3. D' alwijze God beproeft wel eens d' opregten,
 En tuchtigt hen; maar elk, die 't kwaad bemint,
 Die met geweld zijn naaste durft bevechten,
 Blijft steeds gehaat, tot hem de wraak verslind'.
 God heeft alreeds der boozen straf gezworen:
 Straks dalen vuur en strikken, wervelwind
 En zwavel neêr: die kerk is hun beschoren.
4. Regtvaardig is de HEER in al zijn handel:
 Hij, die in 't regt zijn welbehagen vindt,
 Slaat gunstig 't oog op aller vromen wandel.

P S A L M 12.

Behoud, o HEER! wil ons te hulpe komen,
Daar 't volk ontbreekt, dat liefd' en vree betracht,
De trouw bezwijkt, en 't klein getal der vro-
men Nog kleiner wordt in 't menschelijk geslacht.

2. 't Is al bedrog en valsheid, wat zij spreken:
De vleijsch, een bron van bitter smart;
Glijdt van de tong als vloeiend' oliebekken;
Zij spreken niet dan met een dubbel hart.
3. De HEER, die 't waar' van 't vals' kan onderscheijen,
En 's menschen hart, hoe listig ook, doorziet;
Snij' spoedig af de lippen, die ons vleijen,
De trotsche tong, wier grootspraak elk verdriet.
4. Die zeggen: „wij, wij zullen zegepralen
„Met onze tong, zij staat in ons geweld;
„Wat oppermagt zet onze lippen palen?
„Wie is de heer, die ons de wetten stelt?
5. „Omdat mijn volk verwoest wordt en verdreven;
„Omdat het kermt, nooddruftig treurt, en zucht,
„Zal ik, zegt God, Mij nu ter hulp begeven,
„En drijven die hen aanblaast, op de vlugt.”
6. Des HEEREN woord is rein, en al zijn spreken
Is zuiver, als het allerfijnst metaal:
Nooit is het schuim van 't zilver zoo geweken,
Schoon in den kroes gelouterd zevenmaal.
7. Gij zult uw volk, in bange tegenspoeden,
Hoe 't ga, o HEER! bewaren door uw kracht:
Uw arm zal hen in eeuwigheid behoeden
Voor dit verdraaid en wrevelig geslacht.
8. De booze keurt zich vrij van alle banden,
En draaft rondom, terwijl hij 't land beroert:
Daar 't snoodste volk de teugels krijgt in handen,
En tot den top van eer wordt opgevoerd.

P S A L M 13.

Hoe lang, o HEER, mijn toeverlaat! Vergeet
Gij mijnen jammerstaat? Hoe lang zult Gij, in
mijn ellenden, Van mij uw vriendlijk aanschijn
wen-den, Daar al mijn moed en kracht vergaat?

2. Hoe lang zal ik, door tegenheên,
In 't hart vergeefs ontwerpen smeên,
En vruchtloos schreijen gansche dagen?

Hoe lang zal mij mijn vijand plagen,
En mij verachtelijk vertreen?

3. Aanschouw mijn ramp, verhoor mij, **HEER!**
Al! zie op al mijn lijden neêr;
Verlicht, mijn God, verlicht mijn oogen,
En laat uw goedheid niet gedooen,
Dat mij de slaap des doods verteer'.
4. Opdat de vijand, die mij haat,
Niet juich' in mijn' bedrukten staat,
Mij nooit van God verlaten noeme,
Noch in mijn wanklen zich beroeme,
Dat mij hun overmagt verslaat.
5. Maar, in dit smartelijk verdriet,
Mistrouwt mijn hart uw goedheid niet:
Neen, 't zal zich in uw heil verblijden.
Ik zal den **HEER** mijn' lofzang wijden,
Die mij genadig bijstand biedt.

P S A L M 14.

De trotsche dwaas zegt in zijn boos gemoed:
„Daar is geen God.” Zij dooven 't licht der rede,
En maken zich, door gruwelijke zeden, Afschuwe-
lijk; daar is geen mensch, die goed Op aarde doet.

2. De groote God, die 't regt verdedigt, sloeg
Van 's hemels troon zijn oogen naar beneden
Op Adams kroost, doorzocht hun hart en zeden;
Hij zag, of zich geen mensch verstandig droeg,
En naar Hem vroeg.
3. Hij zocht alom, maar ach! Hij vond 'er geen;
Want alle vleesch is trouwloos afgeweken;
Het land is vol van stinkende gebreken;
Geen stervling wil 't pad der deugd betreên;
Ja zelfs niet één.
4. Heeft dan dit volk, dat groeit in euveldaân,
Geen kennis? neen! thans durven die ontzinden
Met gulzigheid mijn volk als brood verslinden;
Zij roepen, op hun godvergeten paân,
Den **HEER** niet aan.
5. Daar valt de vrees hen aan, en breekt hun kracht,
En pijnigt hen met doodelijke nepen;
Zij worden door vervaardheid aangegrepen:
Want God is bij 't regtvaardige geslacht,
Dat op Hem wacht.
6. Gij spot vergeefs, beschimpende den raad
Van 't arme volk, dat, midden in d' ellenden,
Naar 's hemels troon gewoon is 't oog te wenden,
En zich, in zijn' bedrukten jammerstaat,
Op God verlaat.
7. Och daalde 't heil uit Zion spoedig neêr
Voor Israël! als God zijn volk uit lijden
En banden redt, zal Jakob zich verblijden,
En Israël al juichend geven d' eer
Aan zijnen Heer.

P S A L M 15.

Wie zal verkeeren, groote God! In uwe
tent? wien zult Gij kroonen Met zulk een on-
waardbaar lot, Dat hij, bij 't heuglijkst
gunstgenot, Uw heilig Zion moog' bewonen?

2. Die in zijn' wandel zich opregt
En wars betoont van valsche streken;
Zijn aandacht aan uw wetten hecht;
Zich op de deugd met ijver legt,
En waarheid met zijn hart blijft spreken.
3. Die met zijn tong niet achterklapt;
Geen kwaad doet aan zijn medgezellen;
Niet in het spoor van laster stapt;
Maar, zoo men iemands eer vertrapt,
Dien smaad wil hooren noch vertellen.
4. Wiens oog verworpenen veracht,
Maar hen eerbiedigt, die God vreezen;
Die zich voor roekloos zweren wacht,
Doch 't geen hij zweert getrouw betracht,
Al zou 't hem ook tot schade wezen.
5. Die nooit zijn geld op woeker geeft;
Die, d' onschuld en het regt genegen,
Het oog op geen geschenken heeft:
Wie dus opregt en eugdzzaam leeft,
Zal nimmer wanklen op zijn wegen.

P S A L M 16.

Bewaar mij toch, o alvermogend God! 'k Be-
trouw op U; schenk hulp, verhoor mijn smee-
ken. O mijne ziel! gij hebt vrijmoedig tot
Uw' God en HEER, uw' Bondgod, durven spre-
ken: Gij zijt de Heer; ik zal U nooit verzaken,
Ofschoon tot U mijn goedheid niet kan raken.

2. Maar 't heilig volk, dat op deez' aarde leeft,
Dat heerlijk volk, mijn lust, ontvangt al 't voordeel.
De snoode schaar, die rijke giften geeft
Aan andre goën, verzwaart de smart in 't oordeel:
'k Zal op 't altaar hun offerbloed niet plengen,
Noch ooit hunn' naam op mijne lippen brengen.
3. Getrouwe HEER! Gij wilt mijn goed, mijn God,
Mijn erfenis en 't deel mijns bekers wezen;
Gij onderhoudt gestaag het heuglijk lot,
Dat Gij, zoo mild, voor mij hebt uitgelezen.

De sch
O heer

4. Ik z
Gegeve
Daar
Mijn r
Ik ste
Zijn

5. Daar
Mijn
Ook
Des v
Gij zu
Uw h

6. Gij
Waar
Uw
Schen
De li
Zal e

2. B

en g

drog

Verp

voor

in

De schoonste plaats mat Gij met ruime snoeren:
O heerlijk erf! gij kunt mijn ziel vervoeren.

P A U Z E.

4. Ik zal den H E E R, die mij getrouwen raad
Gegeven heeft, met psalmgezangen prijzen,
Daar 't godlijk licht mij toestraalt vroeg en laat,
Mijn nieren zelfs bij nacht mij onderwijzen.
Ik stel dien H E E R gedurig voor mijn oogen;
Zijn rechterhand zal nooit mijn' val gedooien.
5. Daarom heeft zich mijn kwijnend hart verblijd;
Mijn tong, mijn eer, zingt godgewijde toonen;
Ook zal mijn vleesch, thans afgesloofd, ten spijt
Des vijands, in den grafkuil zeker wonen.
Gij zult mijn ziel niet in de hel vergeten;
Uw heilige zal van geen verderving weten.
6. Gij maakt eerlang mij 't levenspad bekend,
Waarvan, in druk, 't vooruitzigt mij verheugde;
Uw aangezigt, in gunst tot mij gewend,
Schenkt mij in 't kort verzadiging van vreugde;
De lieflijkheeden van 't zalig hemelleven
Zal eeuwiglijk uw rechterhand mij geven.

P S A L M 17.

't B ehaag' U, H E E R, naar mijn gebed, Geschrei
en goede zaak te hooren: 'k Vermoei met geen be-
drog uw ooren, Dat heeft mijn lippen niet besmet.
Vergun mij dan mijn klagt t' ontvouwen: Laat,
voor uw heilig aangezigt, Mijn regt gesteld zijn
in het licht; Uw oog de billijkheid aanschouwen.

2. Gij toetstet mij bij dag en nacht;
Gij vindt mij trouw, in vreugd of smarte;
De mond sprak steeds de taal van 't harte;
Door beiden is hun pligt betracht.
Wat ook de zondaar aan moog' vangen,
Ik heb voor zijn afschuwelijk pad
Een' haat, een' afkeer opgevat;
Ik gruw van zijn verkeerde gangen.
3. Ik zet mijn treden in uw spoor,
Opdat mijn voet niet uit zou glijden;
Wil mij voor struikelen bevrijden,
En ga mij met uw heillicht voor.
Ik roep U aan, 'k blijf op U wachten,
Omdat G', o God! mij altoos redt:
Ai! luister dan naar mijn gebed,
En neig uw ooren tot mijn klagten.

P A U Z E.

4. Maak uwe weldaân wonderbaar,
Gij, die uw kindren wilt behoeden
Voor 's vijands magt en vreeslijk woeden,
En hen beschermt in 't grootst gevaar.

Wil mij uw' bijstand niet onttrekken;
 Uw zorg bewaak' mij van omhoog;
 Bewaar m' als d' appel van het oog;
 Wil mij met uwe vleuglen dekken.

5. Zij zoeken mij vergeefs, o God!
 De boozen, die mij fier omringen,
 Mijn haters, die mij stout bespringen,
 En juichen om mijn naadrend lot.
 Zij zijn met vet als overtogen;
 Hun mond is vol van hoovaardij!
 Hun list en magt omsinglen mij;
 Zij duiken, loerend met hun oogen.
6. Geen leeuw is heeter op de jagt;
 Geen jonge leeuw kan, in zijn kuilen,
 Met meerder list het oog ontschulen,
 Dan hij, die mij ter prooi verwacht.
 Beschaam het aangezigt dier boozen;
 Uw grimmigheid vell' hen ter neer:
 Bevrijd mij met uw zwaard, o **HEER!**
 Van 't snood geweld der goddeloozca.
7. Red mij van hen, die 't ruim genot
 Der wereld voor hun heilgoed achten;
 Geen deel, dan in dit leven, wachten,
 En maken van den buik hunn' God;
 Van hen, die weelde, schatten, staten,
 Hoe rijk, hoe uitgebreid, hoe groot,
 Verliezen moeten met den dood,
 En hunnen kindren overlaten.
8. Maar (blij vooruitzigt dat mij streelt!)
 Ik zal. ontwaakt, uw' lof ontvouwen,
 U in gerechtigheid aanschouwen,
 Verzadigd met uw godlijk beeld.

P S A L M 18.

N u zal mijn ziel, nu zullen al mijn zinnen, O God, mijn sterkt'! U hartelijk beminnen. Mijn steenrots, burg en helper is de **HEER**, Mijn God, mijn rots, mijn zaligheid, mijn eer.

1. 'k Betrouw op God; Hij is mijn schild in 't strijden, De hoorn mijns heils, mijn hoog vertrek in lijden: 'k Aanriep den **HEER**, wiens lof mijn harp vermeldt, En werd verlost van 's vjands boos geweld. De dood bragt mij, geboeid, in nare streken, Bij Belials verschrikkelijke beken; Een

Een
 En
 2. 'k F
 Tot
 M
 A
 Toe
 Het
 B
 D
 3. Een
 Uit
 S
 H
 Wa
 Ga
 Z
 V
 4. In
 Hi
 I
 Zij
 To
 5. Hi
 V
 W
 D
 6. I
 E
 F
 V
 7. V
 I
 I
 8. I

2. ^k Riep tot den H E E R, in 't midden dier ellenden,
Tot mijnen God, opdat Hij hulp zou zenden:
Mijn klaagstem drong tot in zijn troonzaal door;
Aan mijn geroep gaf Hij in gunst gehoor.
Toen beefde d' aard, al golvend als de baren;
Het hoogst gebergt werd op zijn grondpilaren
Beroerd, geschokt, gerukt uit zijn gewricht,
Door 't vreeslijk vuur van Gods ontvlamd gezigt.
3. Een dikke rook ging op, waar Hij zich keerde,
Uit zijne neus; het vuur zijns monds verteerde,
Stak kolen aan, en wat Hem tegenstond;
Hij boog het zwerk, en daalde neêr; de grond,
Waarop Hij trad, was, in het oog der volken,
Gansch zwart, door digtopeengepakte wolken;
Zijn wagen was een Cherub; ja gezwind
Voer Hij en vloog op vleuglen van den wind.

1. P A U Z E.

4. In zijne tent, rondom Hem zoo vol luister,
Hield Hij zich schuil, verborg zich in het duister
Door wolk op wolk, met kracht te zaâm geprest,
En opgehoopt in 't bruine luchtgewest.
Zijn gloed ontbond der wolken vaste banden;
Toen daalde vuur en hagel op de landen;
De donder klonk door gansch den hemel heên;
God gaf zijn stem, en 't vuur viel naar beneên.
5. Hij deed vol kracht hen voor zijn pijlen zwichten;
Verschrikte hen door bliksemschicht op schichten.
De diepste koik droogd' op een oogenblik,
En 't hart der aard ontblootte zich van schrik,
Wanneer Gij scholdt; uw adem, fel ontstoken,
Deed dus, o H E E R! en land en water rooken.
Hij zond mij hulp; hij nam mij, op mijn beê,
En trok mij uit een groote jammerzee.
6. Ik werd verlost van 's vijands legerscharen,
En 's haters hand, wyl zij te magtig waren.
Men viel mij aan ten dage van mijn smart;
Maar toen was God het steunsel van mijn hart;
Hij trok mij uit, en bragt m' in ruimer wegen;
Want Hij had lust aan mij, zijn' knecht, gekregen:
De H E E R vergold mijn onschuld naar het regt,
En schonk mij 't loon, den reinen toegezegd.
7. Want 's H E E R E N weg heb ik getrouw bewandeld,
En niet godloos met mijnen God gehandeld:
En hield gestaag zijn regten in het oog,
Terwijl zijn wet mijn ziel tot deugd bewoog.
Ik werd opregt en vroom bij Hem bevonden;
Ik wachtte mij zorgvuldig van mijn zonden;
Dies liet mij God ook naar mijn regt geschiên,
En heeft in gunst mijn onschuld aangezien.

2. P A U Z E.

8. Hun zijt Gij goed, die goedertieren handlen;
Opregt bij hen, die in opregtheid wandlen;
Gij houdt U rein bij hen, die rein zijn; maar
Verkeerden toont Gij U een' worstelaar:
Want Gij verlost het volk, door druk gebogen;
Maar werpt ter neêr, die groot zijn in hun oogen,
Door U, o H E E R! geeft mijne lamp haar licht;
Mijn God verdrijft den nacht uit mijn gezigt.

9. Ik kan met U door sterke benden dringen,
Met mijnen God zelfs over muren springen.
Des H E E R E N weg is gansch volmaakt en regt;
Doorlouterd, rein en trouw al wat Hij zegt.
Hij is een schild en schutsheer voor den vromen;
Voor die tot Hem de toevlugt heeft genomen.
Wie is een God als Hij in tegenheên?
Wie is een rots dan onze God alleen?
10. 't Is God, die mij met sterkte wil omgorden;
Hij doet mijn' weg volkomen effen worden,
Maakt, dat mijn voet als die der blinden snelt,
Terwijl Hij mij op mijne hoogten stelt.
Hij leert mijn hand heldhaftig oorelogén;
Mijn strijdbaar' arm verbreekt zelfs stalen bogen.
Mij geeft G'uw schild; uw hand heeft mij gesterkt;
Uw goedheid heeft mijn grootheid uitgewerkt.
11. Mijn' voet hebt Gij doen in de ruimte treden;
Mijn gang werd vast; ik ben niet uitgegleden:
De vijand week; ik volgd', en trof hem aan,
En keerde niet, tot ik hem had verdaan:
Mijn spies doorstak al wie mij tegenstonden;
Zoo dat zij zich niet weêr herstellen konden:
Dus zag ik door uw' bijstand hen verplet,
En mijnen voet hun op den nek gezet.
3. P A U Z E.
12. Gij hebt mij, Heer!, met kracht omgord tot strijden;
Mijn vijand moest, vernederd, straffen lijden;
Hij vlood vol schriks, wyl hij geen kracht behield;
Mijn hater werd door mijne hand vernield.
Zij riepen wel, maar zonder hulp te krijgen,
Zelfs tot den H E E R, maar Hij vond goed te zwijgen:
Toen heb ik hen in 't stof vergruisd, verjaagd,
En als het slijk der straten weggevaagd.
13. Gij hebt mij uit den twist des volks verheven,
En tot een hoofd den heidenen gegeven:
Ik stelde 't volk, mij onbekend, de wet;
Zoo ras ik sprak, werd op mijn' wil gelet;
De vreemde zelfs zag mij vol schriks naar d' oogen;
Lag voor mijn' troon geveinsdlijk neêrgebogen:
Zij vielen neêr; zij sidderden van schrik
In burg en slot, op ieder oogenblik.
14. Zoo leeft de H E E R; mijn rotssteen zij geprezen;
De God mijns heils moet' steeds verheerlijkt wezen;
Die God, die mij volkomen wraak verschaft,
En volk op volk mij onderwerpt en straft;
Die mij verlost uit mijns vervolgers handen;
Die mij verhoogt, mijn' vijand slaat in banden:
Ja, Gij verhoogt mij boven al 't geweld,
Daar G' op den troon van roem en eer mij stelt.
15. Daarom, o H E E R! zal ik U eer bewijzen;
Bij 't heidendom uw' naam eerbiedig prijzen
Met psalmingezang, daar 't hart door wordt geraakt.
Hij heeft het heil zijns Konings groot gemaakt;
Hij wil zijn gunst aan zijn' Gezalfde schenken;
Aan David en zijn nakroost eeuwig denken.

P S A L M 19.

2. Hoe goddelijk en schoon
Luidt deze hemeltoon!
Daar is geen spraak of oord,
Daar is geen volk bekend,
Dat, zelfs tot 's werlds end,
Der heemlen stem niet hoort.
Hun evenredigheid
Heeft zich zoo wijd verspreid,
Hun rede klinkt zoo krachtig,
Dat z' al, wat d' aard bewoont,
Het merk eens Scheppers toont,
Zoo gunstrijk als almachtig.
3. God heeft voor 't groote licht,
De zon, een tent gesticht,
Van waar z', in 't blinkend kleed,
En met een blij gelaat,
Gelijk een bruijom, gaat,
Die uit zijn slaapzaal treedt.
Z' is vrolijk als een held,
Die in 't bestemde veld
Zijn vuur en vaart doet blijken;
Zij heeft haar' zwaai en spoor
Den ganschen hemel door:
Niets kan haar' gloed ontwijken.

P A U Z E.

4. Des HEEREN wet nogtans
Verspreidt volmaakter glans,
Dewijl zij 't hart bekeert:
't Is Gods getuigenis,
Dat eeuwig zeker is,
En slechten wijsheid leert.
Wat Gods bevel ons zegt,
Vertoont ons 't heiligst regt,
En kan geen kwaad gedooogen;
Zijn wil, die 't hart verheugt,
Eischt zuiverheid en deugd;
Verlicht de duister' oogen.
5. Des HEEREN vrees is rein;
Zij opent een fontein
Van heil, dat nooit vergaat.
Zijn dierbre leer verspreidt
Een' straal van billijkheid,
Daar z' all' onwaarheid haat.
Z' is 't menschedom meerder waard,
Dan 't fijnste goud op aard;
Niets kan haar' glans verdooven;
Zij streeft in heilzaam zoet,
Tot streeling van 't gemoed,
Den honig ver te boven.
6. Dus krijg ik van mijn' pligt,
O God! een klaar berigt.
Wat is 't vooruitzigt schoon!
Hij, die op U vertrouwt,
Uw wetten onderhoudt,
Vindt daarin grooten loon.

Maar,

Maar, Heer! wie is de man,
Die, op 't naauwkeurigst, kan
Zijn dwalingen doorgronden?
O Bron van 't hoogste goed!
Wasch, reinig mijn gemoed
Van mijn verborgen zonden.

7. Weêrhoud, o Heer! uw' knecht,
Dat hij zijn hart niet hecht?
Aan dwaze hoovaardij:
Heerscht die in mij niet meer,
Dan leef ik tot uw eer,
Van groote zonden vrij.
Laat U mijn tong en mond,
En 's harten diepsten grond
Toch welbehaaglijk wezen;
O HEER, die mij verblijdt,
Mijn rots en lossen zijt!
Dan heb ik niets te vreezen.

P S A L M 20.

Dat op uw klagt de hemel scheure! Dat zich
de HEER ontdek! De God van vader Jakob
beure U in een hoog vertrek! Hij doe in gunst-
rijk welbehagen, Uit Zions tempelzalen, Om U
te helpen en te schragen, Zijn zegen nederdalen!

2. Hij will' uw offerspijz' gedenken!
De hemelvlam verteer',
Wat g' op het brandaltaar zult schenken,
Tot 's Allerhoogsten eer!
Hij geev' u, naar uw' wensch, t' ontvangen
Geluk in al uw daden!
Zijn gunst bestier', naar uw verlangen,
Al wat gij moogt beraden!
3. Dan zal 't gejuich ten hemel dringen,
Dan zullen wij Gods eer,
Bij opgestoken vaandels, zingen:
Uw' wensch vervull' de HEER!
'k Weet nu, dat Gods gezalfden Koning
Geen heilgoed zal ontbreken;
Want God zal, uit zijn hemelwoning,
Hem sterken op zijn smeeken.
4. Op wagens, paarden, en op helden,
Zij onze vijand stout;
Wij zullen d' eer en grootheid melden
Van God, die ons behoudt;
Zij zijn gekromd, ter neêr gestooten,
Van moed beroofd en krachten;
Maar wij, wij hebben 't heil genoten,
Waarop ons God deed wachten.
5. Behoud, o HEER! wil bijstand zenden,
Verlos, bewaar, verschoon:
Die Koning hoor', als w' in ellenden
Aanbidden voor zijn' troon.

P S A L M 21.

O HEER! de Koning is verheugd Om uw
geducht vermogen; Uw heil zweeft hem voor
d' oogen; En met wat blijde zielevreugd Zal
hij, door al uw daan Verrukt, ten reije gaan!

2. Wat hij U smeekt' uit 's harten grond
En al zijn rein verlangen
Hebt Gij hem doen ontvangen;
Ook hebt Gij d' uitspraak van zijn' mond,
Al wat hij heeft begeerd,
Geweigerd noch geweerd.
3. Gij, die hem gunstig hebt gered,
Zijt hem, met volle stroomen
Van zegen, voorgekomen;
Ook hebt Gij hem op 't hoofd gezet,
Hem, die op U betrouwt,
Een kroon van 't fijnste goud.
4. Hij heeft, o God! van U begeerd
Het onvergankelijk leven;
Gij hebt het hem gegeven.
Zoo zijn de dagen hem vermeerdd;
Zoo leeft de Vorst altoos;
Zoo leeft hij eindeloos!
5. Hoe groot en schitterend is zijn eer,
Door 't heil aan hem bewezen?
Hoe is zijn roem gerezen,
O alvermogend' Opperheer!
Wat glans, wat majesteit
Hebt Gij dien Vorst bereid!
6. Gewis! Gij zult, all' eeuwen door,
Hem met uw gunst verzellen,
En tot een' zegen stellen;
Ja, Gij geleidt hem op het spoor
Der vreugde, bij het licht
Van 't godlijk aangezigt.
7. De Koning rust op uwe trouw,
O eeuwig Opperwezen!
Uw goedheid, nooit volprezen,
Dult niet dat hij ooit wanklen zou;
Neen d' Allerhoogsten zal
Hem hoeden voor den val.

P A U Z E.

8. Uw sterke hand zal onverwacht
Al uwe haters vinden;
Uw wraak zal hen verslinden;
Uw regterhand zal eens, met kracht,
Vernielen en verslaan
Hen, die uw rijk weêrstaan.
9. Dan doet uw toornig aangezigt
Hen, als een oven, rooken,
Door 't heetste vuur ontstoken;
Dan wordt, in 's HEEREN strafgerigt,
De gloed, die hen verteert,
Met vlam op vlam vermeerdd.

10. De vruchten van hun huwlijksbed
Zult Gij van d'aard verderven
En doen door rampen sterven;
Tot dat men, waar men zoek' of lett',
Geen nakroost meer bespeurt,
Dat hunnen dood betreurt.
11. Want tegen U heeft dit geslacht
Een godloos kwaad besloten;
En, met zijn bondgenooten,
Een schandelijke daad bedacht;
Doch al dat listig woën
Zal leed noch hinder doen.
12. Want uw alziend en toornig oog
Zal hen ten doelwit zetten;
Gij zult uw pijlen wetten,
En doen ze, van uw' stalen boog,
Tot hun verderf gerigt,
Hun vliegen in 't gezigt.
13. Verhoog, o HEER! uw' naam en kracht;
Zoo zal ons vrolijk zingen
Door lucht en wolken dringen:
Zoo wordt uw heerschappij en magt
Door ons, nog eeuwen lang,
Geloofd met Psalmgezing.

P S A L M 22.

Mijn God! mijn God! waarom verlaat Gij mij, En
redt mij niet, terwijl ik zwoeg en strij', En brullend
klaag in d'angsten, die ik lij', Dus fel geslagen? 't Zij
ik, mijn God! bij dag moog' bitter klagen, Gij ant-
woordt niet; 't Zij ik des nachts moog' kermen, Ik heb
geen rust, ook vind ik geen ontfermen In mijn verdriet.

2. 'k Erken nogtans, Gij, Gij zijt heilig, Heer!
En hebt uw huis, den zetel uwer eer,
Bij Isrel, daar uw lof klinkt keer op keer,
In gunst doen bouwen.
Op U stond vast der vaderen betrouwen:
Gij zaagt hen aan; Gij hebt, wanneer ze in noode,
Tot U om hulp, vertrouwend, zijn gevloeden,
Hen bijgestaan.
3. U smeekten zij, van menschen hulp ontbloot,
En zijn gered; zij hebben in hunn' nood
Op U vertrouwd; van schaamte nimmer rood,
Na hun gebeden.
Maar ik, ik ben een worm, van elk vertreden;
Een worm, geen man, Een spot en smaad van menschen,
Wien 't booze volk, naar zijn baldadig wenschen,
Beschimpen kan.

1. P A U Z E

4. Al wie mij ziet bespot mij boos te moê;
Men schudt den kop, men steekt de lip mij toe.
Daar ik 't gebed tot God vertrouwend doe,
Moet ik nog hooren:

"Dat

"Dat G
"Verlee
"En he

5. Gij in
Ik uit
Aan

Zij wie
Gansch
Of Gij

6. Wees
Mij p
'k H

Een st
En fel
Mijn G

7. Zij r
Gelij
Ik v

Mijn b
O dooc
Mijn l

8. Mijn
Mijn
Gij

Want
Een m
Mijn l

9. Mijn
Hun
Z' c

En o
Verha
Zij w

0. Ma
Sta
Ai

Red
Die s
Daar

11. Ve
Ve
Da

Dan
'k Z
'k I

12. G
D
O

"Dat God, op wien hij steunt, hem gunstig' ooren
 "Verleen', hem redd': Dat die nu hulp doe komen,
 "En hem, in wien Hij heeft zijn' lust genomen,
 "In ruimte zett'."

5. Gij immers, Heer! Gij zijt het, door wiens magt
 Ik uit den buik weleer ben voortgebracht;
 Aan 's moeders borst vertrouwd' ik op uw kracht
 Van ganscher harte.
 Zij wierp mij reeds op U, in barens smarte
 Gansch onbevreesd; 'k Mogt naauwlijks 't licht aanschou-
 Of Gij, Gij zijt, o grond van mijn vertrouwen! (wen,
 Mijn God geweest.
6. Wees dan mijn hulp; houd U niet ver van mij;
 Mij prangt de nood, benaauwdheid is nabij;
 'k Heb buiten U, daar ik zoo bitter lij',
 Geen hulp te wachten.
 Een stierenheir uit Bazan, sterk van krachten,
 En fel verwoed, Omringt m' aan alle zijden:
 Mijn God, hoe zwaar, hoe smartlijk valt dit lijden
 Voor mijn gemoed!
7. Zij rukken aan, met opgesperden mond,
 Gelijk een leeuw, al brullend in het rond;
 Ik vloei daar heen als waatren op den grond,
 Die zich verspreiden.
 Mijn beendren zijn in mij van een gescheiden.
 O doodlijk uur! Wat hitte doet mij branden!
 Mijn hart is week, en smelt in d' ingewanden,
 Als was voor 't vuur.

2. P A U Z E.

8. Mijn kracht is, als een scherf, van sap beroofd;
 Mijn tong kleeft in mijn' mond, door dorst gekloofd;
 Gij zult eerlang mij, door den dood, het hoofd
 In 't stof doen bukken:
 Want van rondom zie 'k honden zamenrukken.
 Een muitgespan Heeft mij ter prooi verkoren,
 Mijn handen en mijn voeten doen doorboren,
 Zoo fel het kan.
9. Mijn beendren kan ik tellen één voor één;
 Hun boos gezigt beschouwt dit, wel te vreên!
 Z' ontzien zich niet, om met mijn tegenheên
 Hunn' geest te streelen,
 En onder zich mijn kleedren te verdeelen.
 Verhard in 't kwaad, Kan hun geen spel verdrieten;
 Zij werpen 't lot, wat ieder zal genieten
 Van mijn gewaad.
10. Maar Gij, o H E E R! tot wien mijn ziel zich keert
 Sta niet van ver, mijn God, die 't al regeert!
 Ai! haast U toch ter hulp; ik word verteerd
 Door al d' ellenden!
 Red mijne ziel van 't zwaard dier booze benden,
 Die schriklijk woên; Ai! red haar uit hun handen,
 Daar z' eenzaam ducht 't geweld des honds, wiens tanden
 Haar siddren doen.
11. Verlos mij van den leeuw, die woedt en tiert;
 Verhoor mij, Heer! en red mij van 't gediert',
 Dat, sterk van hoorn, rondom mij henen zwiert;
 Mij staat naar 't leven;
 Dan wordt uw naam door mij met roem verheven;
 'k Zal uwen lof Mijn' broederen vertellen;
 'k Heb, in uw huis, bij al mijn medgezellen,
 Dan prijzens stof.

3. P A U Z E.

12. Gij, die God vreest, gij allen prijst den H E E R;
 Dat Jakobs zaad zijn' grooten naam vereer':
 Ontzie Hem toch, o Israël! en leer
 Vertrouwend wachten.

Wie mij veracht', God wou mij niet verachten,
 Noch oog noch oor Van mijn verdrukking wenden;
 Maar heeft verhoord, wanneer ik uit d' ellenden
 Riep naar omhoog.

13. Ik loof eerlang U in een groote schaar,
 En, wat ik U beloofd' in 't heetst gevaar,
 Betaal ik, op het heilig dankaltaar,
 Bij die U vreezen.
 't Zachtmoedig volk zal rijk verzadigd wezen,
 Ten disch geleid. Wie God zoekt, zal Hem prijzen.
 Zoo leev' uw hart, door 's hemels gunstbewijzen,
 In eeuwigheid!
14. Eerlang gedenkt hieraan het wereldrond;
 Haast wendt het zich tot God met hart en mond;
 En, waar men ooit de wildste volken vond,
 Zal God ontvangen
 Aanbidding, eer en dankbre lofgezangen:
 Want Hij regeert, En zal zijn almacht toonen;
 Hij heerscht, zoo ver de blinde heidnen wonen.
 Tot Hem bekeerd.
15. Wie 'vet is eet, en knielt voor Isrels Heer;
 Wie 't stof bewoont, bukt mede voor Hem neêr;
 En wie zijn ziel bij 't leven nu niet meer
 Heeft kunnen houden.
 Het vrome zaad van die op God betrouwden
 Zal, door zijn kracht, Hem dienen; voor Hem leven:
 Het zal den Heer eens worden aangeschreven
 In 't nageslacht.
16. Zij komen aan, door godlijk licht geleid,
 Om 't nakroost, dat den Heer wordt toebereid,
 Te melden 't heil van zijn gerechtigheid
 En groote daden.

P S A L M 23.

De God des heils wil mij ten herder wezen;
 'k Heb geen gebrek, 'k heb geen gevaar te vree-
 zen. Hij zal mij zacht, in liefelijke weiden,
 Aan d' oevers van zeer stille waatren leiden. Hij
 sterkt mijn ziel, rigt, om zijn' naam, mijn tre-
 den In 't effen spoor van zijn gerechtigheden.

2. Ik vrees niet, neen; schoon ik door duistre dalen,
 In doodsgevaar, bekommerd om moest dwalen,
 Gij blijft mij bij in alle tegenspoeden:
 Uw stok en staf zal mij altoos behoeden;
 Gij troost mijn ziel, en rigt, in mededoogen,
 De tafel aan, voor mijner haatren oogen.
3. Gij zalft mijn hoofd; Gij doet mijn blijdschap groeijen,
 En van uw heil mijn' beker overvloeijen.
 Het zalig goed, mij door uw gunst gegeven,
 Verlaat mij niet, maar volgt mij al mijn leven,
 Zoo dat ik in het heilig huis des H E E R E N,
 Een lange reeks van dagen, blijv' verkeerden.

P S A L M 24.

A l d'aard en alles wat zij geeft, Met al wat zich beweegt en leeft, Zijn 't wettig eigendom des H E E R E N. Hij heeft z', in haren ochtendstond, Op ongemeten zeën gegrond, Doorsneden met rivier en meren.

2. Wie klimt den berg des H E E R E N op?

Wie zal dien godgewijden top,

Voor 't oog van Zions God, betreden?

De man, die, rein van hart en hand,

Zich niet aan ijdelheid verpand,

En geen bedrog pleegt in zijn eeden.

3. Die zal, door 's H E E R E N gunst geleid,

En zegen en gerechtigheid

Van God, den God zijns heils ontvangen.

't 's Jakob, dit is 't vroom geslacht,

Dat naar God vraagt, zijn wet betracht,

En zoekt zijn aanschijn met verlangen.

4. Verhoogt, o poorten! nu den boog;

Rijst, eeuwge deuren! rijst omhoog;

Opdat de Koning in moog' rijden.

Wie is die Vorst, zoo groot in eer?

't Is God, d'almagtig' Opperheer;

't Is God, geweldig in het strijden.

5. Verhoogt, o poorten! nu den boog;

Rijst, eeuwge deuren! rijst omhoog;

Opdat g'uw' Koning moogt ontvangen.

Wie is die Vorst, zoo groot in kracht?

't Is Hoofd van 's hemels legermagt;

Hem eeren wij met lofgezangen.

P S A L M 25.

H e f mijn ziel, o God der goden! Tot U op; Gij zijt mijn God; 'k Heb op U vertrouwd in nooden; Weer van mij toch schaamt' en spot. Dat mijn vijand nooit van vreugd Om mij opspring'; Die U wachten Dekt nooit schaamt', maar die de deugd, Zonder oorzaak, stout verachten.

2. H E E R, al! maak mij uwe wegen,

Door uw woord en Geest, bekend;

Leer mij, hoe die zijn gelegen,

En waar heen G' uw treden wendt;

Leidt mij in uw waarheid; leer

IJvrig mij uw wet betrachten;

Want Gij zijt mijn heil, o Heer!
 'k Blijf U al den dag verwachten.

3. Denk aan 't vaderlijk meêdoogen,
 HEER, waarop ik biddend pleit:
 Milde handen, vriendlijk' oogen
 Zijn bij U van eeuwigheid.
 Sla de zonden nimmer gâ,
 Die mijn jongheid heeft bedreven;
 Denk aan mij toch in genâ,
 Om uw goedheid eer te geven.
4. 's HEEREN goedheid kent geen palen;
 God is regt, dus zal Hij door
 Onderwijzing hen, die dwalen,
 Brengen in het rechte spoor:
 Hij zal leiden 't zacht gemoed
 In het effen regt des Heeren:
 Wie Hem needrig valt te voet
 Zal van Hem zijn wegen leeren.

P A U Z E.

5. Loutre goedheid, liefdekoorden,
 Waarheid, zijn des HEEREN paân
 Hun, die zijn verbond en woorden,
 Als hun schatten, gadeslaan.
 Wil mij, uwen naam ter eer,
 Al mijn euveldaân vergeven;
 Ik heb tegen U, o HEER!
 Zwaar en menigmaal misdreven.
6. Wie heeft lust den HEER te vreezen,
 't Allerhoogst en eeuwig goed?
 God zal zelf zijn leidsman wezen;
 Leeren hoe hij wandlen moet:
 't Goed, dat nimmermeer vergaat,
 Zal hij ongestoord verwerven,
 En zijn godgeheiligd zaad
 Zal 't gezegend aardrijk erven.
7. Gods verborgen' omgang vinden
 Zielen, daar zijn vrees in woont;
 't Heilgeheim wordt aan zijn vrinden,
 Naar zijn vreeverbond, getoond.
 D'oogen houdt mijn stil gemoed
 Opwaarts, om op God te letten;
 Hij, die trouw is, zal mijn' voet
 Voeren uit der boozen netten.
8. Zie op mij in gunst van boven;
 Wees mij toch genadig, Heer:
 Eenzaam ben ik en verschoven,
 Ja d' ellende drukt mij neêr.
 'k Roep U aan in angst en smart;
 Duizend zorgen, duizend dooden
 Kwellen mijn angstvallig hart:
 Voer mij uit mijn' angst en nooden.
9. Sla op mijn ellenden d'oogen;
 Zie mijn moeite, mijn verdriet;
 Neem mijn zonden, uit meêdoogen,
 Gunstig weg, gedenk die niet.
 Zie mijn haters, daar 't getal
 Vast vermeert van die mij vloeken;
 En die rusteloos mijn' val,
 Heet en wrevelmoedig, zoeken.
10. Hoed mijn ziel, en red z' uit nooden;
 Maak mij niet beschaamd, o Heer!
 Want ik kom tot U gevloeden:
 Laat d' opregtheid meer en meer,
 Met de vroomheid, mij behoên;
 'k Wacht op U in mijn ellenden.
 Laat uw hand in tegenspoên
 Israël verlossing zenden.

P S A L M 26.

O HEER! doe Gij mij regt; Ik wandel als
 uw knecht, En vind mijn' lust in uw gebod.
 Ik blijf op U betrouwen; Op U, mijn rotssteen,
 bouwen: Ik zal niet wanklen, groote God.

2. Beproof vrij, van omhoog,
 Mijn hart, dat voor uw oog,
 Alwetende, steeds open lag.
 Doorzoek mij; toets mijn gangen;
 Doorgrond al mijn verlangen,
 En stel mijn oogmerk in den dag.
3. Uw goedertierenheid,
 Die zich alom verspreidt,
 Is t'allen tijd voor mijn gezigt.
 Ik houd, opregt van handel,
 Daar 'k in uw waarheid wandel,
 Mijn schreden naar uw wet gerigt.
4. Hij, die, vol ijdelheid,
 Een spoorloos leven leidt,
 Wordt met mijn vriendschap niet vereerd,
 En huichlaars, die hun vlekken
 Schijnheiliglijk bedekken,
 Zijn van mijn' omgang ver geweerd.
5. Mijn hart verfoeit en haat
 De werkers van het kwaad,
 Bij wien ik mijnen voet niet zet.
 Ik zit bij geen godloozen;
 'k Ontwijk de plaats der boozen.
 Zoo word ik niet door hen besmet.

P A U Z E.

6. Ik wasch, aan U verpand,
 In onschuld mijne hand.
 Mijn hart springt in mij op, o HEER!
 Wanneer ik, met uw scharen,
 Verschijn voor uw altaren,
 En U met offergaven eer.
7. Daar wordt uw lof verbreed,
 O Oppermajesteit!
 Door mij, die U bemin en acht;
 Daar zal mijn stem U prijzen,
 Voor al de gunstbewijzen,
 Voor al de wondren uwer magt.
8. Wat blijdschap smaakt mijn ziel,
 Wanneer ik voor U kniel
 In 't huis, dat Gij U hebt gesticht!
 Hoe lief heb ik uw woning,
 De tent, o Hemelkoning!
 Die G', U ter eer, hebt opgerigt!
9. Wanneer G' uw arm verheft;
 Den snooden zondaar treft,
 Wees Gij dan, Heer, mijn toeverlaat;
 Doe mij met hem niet sneven;
 O neen! behoed mijn leven,
 Als Gij den man des bloeds verslaat.

10. Doe mij niet meê vergaan
Met hen, die U weêrstaan,
Wier hart steeds schandlijk misdrijf kweekt;
Die trouw en pligt verachten,
En 't regt om goud verkrachten,
Als d' onschuld om bescherming smeekt.
11. Maar ik, ik ben opregt:
Verlos dan uwen knecht
Van 't ongeval, dat hem genaakt;
Wil mij in gunst gedenken;
Mij uw genade schenken;
Zoo wordt door U mijn heil volmaakt.
12. Nu stap ik rustig aan:
'k Betreed een effen baan.
Mijn God verhoort nu mijn gebed.
'k Zal Hem met blijde klanken,
In zijn vergaading, danken,
Wanneer zijn gunst mij heeft gered.

P S A L M 27.

God is mijn licht, mijn heil, wien zou ik vree-
zen? Hij is de **HEER**, die hulp verschaft in nood;
Mijn levenskracht; 'k heb niet vervaard te we-
zen: Hij is 't, die mij beveiligt voor den dood.
Wanneer de magt der boozen sloeg aan 't
woën, En aanrukt', om zich met mijn vleesch te
voën, Stiet zelf dit rot, dat mij benaauwt en
haat, Den voet, en viel; om dat het God verlaat.

2. Al zie ik zelfs een leger mij omringen,
Nog vrees ik niet; 'k verlaat mij op den Heer:
Al wil men mij door eenen oorlog dwingen,
'k Leg mij gerust, hierop vertrouwend, neêr.
Deez' ééne zaak heb ik begeerd van God,
Daar zoek ik naar; dit zij mijn zalig lot!
Dat ik, zoo lang mij 't levenslicht bescheen,
In 's **HEEREN** huis mogt wonen hier beneên.
3. Och! mogt ik, in die heilige gebouwen,
De vrije gunst, die eeuwig Hem bewoog,
Zijn lieflijkheid en schoone dienst aanschouwen!
Hier weidt mijn ziel met een verwondrend oog!
Want God zal mij, opdat Hij mij beschutt',
In ramp en nood versteken in zijn hut;
Mij bergen in 't verborgen van zijn tent,
En op een rots verhoogen uit d'ellend'.

P A U Z E.

4. God zal mijn hoofd nu boven 's vijands benden
Verhoogen; dies wil ik, met blij geschal,
In zijne tent het offer opwaarts zenden,
Daar psalm en lied zijn' lof vermelden zal.

Verhoor, o H E E R! toon mij een gunstig oog;
Ik zal mijn stem verheffen naar omhoog:
Verhoor mij toch, bewijs mij uw genâ,
En antwoord mij, die voor uw aanzigt sta.

5. Mijn hart zegt mij, o H E E R! van Uwentwegen:
"Zoek door gebeën met ernst mijn aangezigt;"
Dat wil, dat zal ik doen; ik zoek den zegen
Alleen bij U, o Bron van troost en licht!
Verberg toch niet uw oog van mij, o Heer!
Ik ben uw knecht, zie niet in toorne neêr;
Gij waart mijn hulp in al mijn zielsverdriet:
O God mijns heils! begeef, verlaat mij niet.
6. Want, schoon ik zelfs van vader en van moeder
Verlaten ben: de H E E R is goed en groot;
Hij is en blijft mijn vader en behoeder.
Leer mij, o God! uw' weg in allen nood.
Bestuur, om mijns verspieters wil, mijn' voet
Op 't efen pad; dat 's vijands euvelmoed
Mij nimmer treff'! vervoerd door list en dwang
Getuigt men valsch tot mijnen ondergang.
7. Zoo ik niet had geloofd, dat in dit leven
Mijn ziel Gods gunst en hulp genieten zou,
Mijn God! waar was mijn hoop, mijn moed, gebleven?
Ik was vergaan in al mijn smart en rouw.
Wacht op den H E E R, godvruchte schaar, houd moed;
Hij is getrouw, de bron van alle goed;
Zoo daalt zijn kracht op u in zwakheid neêr;
Wacht dan, ja wacht; verlaat u op den H E E R.

P S A L M 23.

I k roep tot U, o eeuwig Wezen! Mijn rots-
steen, nooit naar eisch volprezen; Wend niet,
als doof, van mij uw ooren; Zwijs niet; laat
mij uw antwoord hooren, Opdat ik niet gere-
kend word' Met die in 't graf zijn neêrgestort.

2. Hoor naar mijn stem en kermend smeeken,
Als ik mijn handen op zal steken
Naar d'aanspraakplaats, uw heilige woning:
Trek mij niet weg, o Opperkoning!
Met hen, wier argelistigheid,
In schijn van vrede, kwaad bereidt.
3. Doe 't kwade, bij hen ondernomen,
Op hen, naar hun verdiensten, komen;
Geef hun, opdat z' uw hoogheid merken,
Naar hun verkeerd' en booze werken;
Dat uw gestrengte geeselsroê
Hun, naar het regt, vergelding doe.
4. Omdat zij nooit naar 't werk des H E E R E N
Oplettend hart of oogen keeren;
Maar onbedacht en stout versmaden
Het oogwit zijner groote daden;
Zal Hij hen doen te gronde gaan,
Ontbloot van hulp om op te staan.

5. Geloofd zij God, wiens open ooren
Mijn smeekstem gunstig wilden hooren:
Hij is mijn sterkt' en schild in 't strijden;
'k Vertrouwd' op Hem, Hij hielp m' uit lijden;
Dies springt mijn hart van juichensstof,
En zingt des Allerhoogsten lof.
6. God geeft zijn gunstvolk moed en krachten;
Hij zal, in weerwil aller magten,
Zijn' Rijksgezalftde staag behoeden.
Red, Heer, uw Isrel uit al 't woeden:
Geef zegen aan uw erv', en weid
Uw volk; verhef z' in eeuwigheid.

P S A L M 29.

A ardsche Magten, looft den HEER; Geeft den
HEERE sterkt' en eer: Dat de lof van 's Hoog-
sten naam Aller Grooten roem beschaam: Vor
sten, 't voegt u Hem, in 't midden Van zijn hei-
ligdom, t' aanbidden: 't Voegt u, met de God-
getrouwen, 's HEEREN heerlijkheid t' ontvouwen.

2. 's HEEREN stem, op 't hoogst geducht,
Rolt en klatert door de lucht;
Berst, met vreesselijk geluid,
Op de groote waatren uit;
Klinkt, met nadruk en vermogen,
Heerlijk uit de hemelbogen:
't Schepsel beeft en staat verwonderd,
Als de God der eere dondert.
3. 's HEEREN wonderstem verbreekt,
Als zijn grimmigheid ontsteekt,
't Ceedrenbosch van Libanon;
Schudt den hoogen Sirion:
Ceedren, uit den grond gewrongen,
Hupplen als der rundren jongen;
Bergen voelen sidderingen,
Daar z' als wilde stieren springen.
4. 's HEEREN stem verbaast natuur;
Houwt uit bergen vlamvend vuur;
Schiets van 't zwerk den bliksem neêr.
Kades beeft voor 't buldrend weêr:
Woestenijen slaan aan 't zuchten:
Hinden krijgen, onder 't vlugten,
Barenswee; door vreez' gedrongen,
Werpen z', in dien nood, haar jongen.
5. 's HEEREN stem onthloot het woud:
Maar hij, die op God vertrouwt,
Buigt zich veilig, Hem ter eer,
Juichend in zijn' tempel neêr.
't Is de HEER, wiens wenk de stroomen
In hun woede kon betoomen;
Die, in magt nooit af te meten,
Eeuwig is ten troon gezeten.

6. Looft den **HEER**, die wondren werkt;
 Israël, zijn volk, versterkt;
 Hem, die Jakobs heilig kroost
 Zegenen zal met vreed' en troost.

P S A L M 30.

2. Mijn God, Gij hebt mij, op mijn klagt,
 Genezen, en mijn smart verzacht;
 Gij hebt mijn ziel, door angst beroerd,
 Als uit het graf weêr opgevoerd;
 Gij hebt het leven mij geschonken,
 Ik ben niet in den kuil gezonken.
3. Psalmzingt, Gods gunstgenooten, geeft,
 Geeft lof den **HEER**, die eeuwig leeft;
 Zijn vlekkelooze heiligheid
 Zij ter gedachtenis verbreid:
 Een oogenblik moog' ons doen beven;
 Zijn gunst verduurt een eeuwig leven.
4. Perst eens de bittere tegenspoed,
 Des avonds, het benaauwd gemoed
 Tot naar gejammer en geklag:
 Naauw rijst des morgens vroeg de dag,
 Of God verleent, in plaats van lijden,
 Weêr stof tot juichen en verblijden.

P A U Z E.

5. Ik sprak, door mijn geluk misleid:
 "Ik waakel niet in eeuwigheid;"
 Want Gij hadt mijnen berg, o **HEER**!
 Door uwe gunst, uw' naam ter eer,
 Zoo vast gezet, als of gevaren
 En rampen nu verdwenen waren.
6. Maar, toen G' U slechts een oogenblik
 Verbergdet, trof mij vrees en schrik;
 Dies riep ik om uw heilgenot;
 Ik smeekt' en zeld: "o groote God!
 "Wat winst is uit mijn bloed te halen?
 "Waartoe zou ik ten grave dalen?"
7. "Zou in den kuil 't ontzielde stof
 "Den mond ontsluiten tot uw' lof,
 "En van uw redding zingen? zou
 "Het daar verkondigen uw trouw?
 "Hoor mij, o **HEER**! help mij genadig;
 "Bekroon mij met uw gunst gestadig."
8. Gij hebt mijn weeklag en geschrei
 Veranderd in een' blijden rei;
 Mijn' zak ontbonden, en mij weêr
 Met vreugd omgord, opdat mijn eer
 Niet zwijg'; zoo klimt uw lof naar boven;
 Mijn God, U zal ik eeuwig loven.

P S A L M 31.

O p U betrouw ik, H E E R der heeren; Op
 U, gelijk 't betaamt: Ai! laat mij nooit, be-
 schaamd, Van uwen troon te rugge keeren: Help
 mij, op mijn gebeden, Door uw geregtigheden.

2. Och! neig tot mij uw gunstig' ooren;
 Schiet haastig toe; dat mij
 Uw naam een rotssteen zij;
 Een huis, een welgesterkte toren,
 Die, op een klip verheven,
 Mij veiligheid kan geven.
3. Gij zijt alleen, (wat zou ik vreezen?)
 Mijn rots, mijn burg, o Heer!
 Ja, uwen naam ter eer,
 Zult Gij mij tot een' herder wezen.
 Mijn Helper, scheur de netten,
 Die z' in 't verborgen zetten.
4. 'k Beveel mijn' geest in uwe handen;
 Gij, God der waarheid, Gij,
 O H E E R! verlostet mij.
 Ik haat hen, die het reukwerk branden
 Ter eer van valsche goden:
 Op U steun ik in noden.

1. P A U Z E

5. 'k Zal in uw goedheid mij verblijden;
 Gij hebt mij aangezien,
 En hulpe willen biën
 In mijn verdrukking en mijn lijden;
 Toen, in mijn ziels ellende,
 Uw aangezicht mij kende.
6. Ook hebt Ge mij niet weggestooten,
 Noch mij, van allen kant,
 Benaauid van 's vijands hand;
 Neen! 'k heb uw trouwe hulp genoten:
 Gij deedt met vaste schreden
 Mij in de ruimte treden.
7. Bewijs, o H E E R! uw mededoogen;
 Verhoed mijn' ondergang;
 Ik ben beklemd en bang;
 Het zwaar verdriet doorknaagt mijn oogen;
 Het doet mijn ziel bezwijken,
 En 's ligchaams krachten wijken.
8. De bittere smart verteert mijn leven;
 Mijn tijd wordt dag aan dag
 Versleten in geklag;
 Ik voel mijn krachten mij begeben
 Door zonden, die met plagen
 Mijn beendren fel doorknagen.

2. P A U Z E.

9. Mijn weêrpartijders, zeer te duchten,
 Verwekken mij elks haat
 En mijner burens smaad;

'k Ben tot een' schrik: mijn vrienden vlugten,
Daar z', om mijn blaam en lijden,
Mij op de straten mijden.

10. Ik ben, als dood, in 't hart vergeten,
En word niet meer geschat,
Dan een bedorven vat;
'k Hoor hoe veel kwaads mij wordt verweten:
Waar zou ik veilig wezen?
'k Heb van rondom te vreezen.

11. Terwijl zij zamen zich verbinden,
Besluiten zij mijn' dood;
Maar, H E E R, 'k vertrouw in nood
Op U; dit doet mij sterkte vinden;
'k Mag, met geloovig roemen,
U mijn' Verbondsgod noemen.

12. In uwe hand zijn mijne tijden;
'k Verlaat mij in mijn leed
Op U alleen, die weet
De maat en 't einde van mijn lijden:
Red mij van die, verbolgen,
Ter dood toe mij vervolgen.

13. Laat over mij uw aanschijn lichten;
Zie op uw' dienstknecht neêr;
Verlos mij toch, o H E E R!
Doe mij nooit voor mijn haatren zwichten;
Beschaam niet, laat niet zuchten,
Dien Gij tot U ziet vlugten.

3. P A U Z E.

14. Beschaam, verschrik de goddeloozen;
Verstom hen in den dood.
Och of uw almacht sloot
De valsche lippen van de boozen,
Die, stout en trotsch, verachten
Hen, die uw wet betrachten!
15. Hoe groot is 't goed, dat Gij zult geven
Hem, wiens opregte geest
Op U vertrouwt, U vreest!
Hoe groot is 't heil, dat G' in dit leven,
Ver boven beed' en wenschen,
Reeds wrocht voor 't oog der menschen!
16. Gij zult uw volk een schuilplaats wezen;
Gij bergt hen in het licht
Van 't godlijk aangezicht,
Daar zij geen leed van trotschen vreezen;
Een hut, waarin zij 't woelen,
Den twist der tong niet voelen.
17. Geloofd zij God, die zijn genade
Aan mij heeft groot gemaakt;
Die voor mijn' welstand waakt:
Zijn oog slaat mij in liefde gade;
Hij wil mij heil bereiden;
Mij in een vesting leiden.
18. Ik heb, te moedloos neêrgebogen,
En door de vreez' gejaagd,
Weleer te ras geklaagd:
" 'k Ben afgesneên van voor uw oogen:"
Dan, nog woult G' U ontfermen,
Toen Gij mij hoordet kermen.
19. Bemint den H E E R, Gods gunstgenooten;
Den H E E R, die vromen hoedt,
En straft het trotsch gemoed:
Zijt sterk; Hij zal u niet verstooten;
Hun geeft Hij moed en krachten;
Die hopen op Hem wachten.

P S A L M 32.

Welzalig hij, wiens zonden zijn vergeven;
 Die van de straf voor eeuwig is ontheven; Wiens
 wanbedrijf, waardoor hij was bevlekt, Voor 't
 heilig oog des H E E R E N is bedekt. Welzalig
 is de mensch, wien 't mag gebeuren, Dat God
 naar regt hem niet wil schuldig keuren, En
 die, in 't vroom en ongeveinsd gemoed, Geen
 snood bedrog, maar blank' opregtheid voedt.

2. Toen 'k zweeg, en U mijn ongerechtigheden,
 Weêrhouden door de vreez', niet heb beleiden,
 Verouderden mijn beendren door geklag,
 In mijn gebrul en angst den ganschen dag:
 Want, Heer, uw hand, die mij bezocht met plagen,
 Deed dag en nacht mij zware smarten dragen;
 Mijn levenssap droogd' uit van uur tot uur,
 Gelijk het land door zomerzonnevuur.
3. 'k Bekend', o H E E R ! aan U opregt mijn zonden;
 'k Verborg geen kwaad, dat in mij werd gevonden;
 Maar ik beleed, na ernstig overleg,
 Mijn booze daan; Gij naamt die gunstig weg:
 Dies zal tot U een ieder van de vromen,
 In vindenstijd, met ootmoed smeeënd, komen;
 Een zee van ramp moog' met haar golven slaan,
 Hoe hoog zij ga, zij raakt hem zelfs niet aan.

P A U Z E.

4. Gij zijt mij, Heer, ter schuilplaats in gevaren;
 Gij zult mij voor benaauwdheid trouw bewaren;
 G' omringt me, daar Ge mij in ruimte stelt,
 Met blij gezang, dat mijn verlossing meldt.
 Mijn leer zal u, o mensch! naar 't regt doen handlen,
 En wijzen u den weg, dien gij moet wandlen;
 Ik zal u trouw verzellen met mijn' raad;
 Terwijl mijn oog op u gevestigd staat.
5. Wil toch niet stug, gelijk een paard, weêrestreven,
 Of als een muil, door domheid voortgedreven;
 Gebit en toom, door 's menschen hand bestierd,
 Beteuglen 't woest en redeloos gediert:
 Laat zulk een dwang voor u niet noodig wezen.
 Wie God verlaat heeft smart op smart te vreezen;
 Maar wie op Hem vertrouwt, op Hem alleen,
 Ziet zich omringt met zijn weldadigheên.
6. Regtvaardig volk, verheft uw blijde klanken,
 Verheugd in God, naar waarde nooit te danken.
 Zingt vrolijk; roemt zijn deugden t' allen tijd,
 Gij, die opregt van hart en wandel zijt.

P S A L M 33.

Zingt vrolijk, heft de stem naar boven; Regtvaardigen, verheft den **HEER**: Het past opregten God te loven; Zingt zijnen grooten naam ter eer; Prijst Hem in uw psalmen, Met de schoonste galmen; Roept zijn weldaan uit; Laat de keel zich p en Met den klank der snaren; Looft Hem met de luit.

2. Roemt nu met nieuwe lofgezangen
De nieuwe bliken van zijn gunst;
Het speeltuig moet dien toon vervangen;
Heft vrolijk aan, wijdt Hem uw kunst.
Alles moet Hem eeren:
Want het woord des **HEEREN**,
't Rigtsnoer zijner daan,
Is volmaakt regtvaardig,
Al onz' achting waardig;
Eeuwig zal 't bestaan.

3. Hij schept in 't heilig regt behagen;
Zijn wijsheid is alom verspreid;
Men hoort al 't wereldrond gewagen
Van zijne goedertierenheid.
's **HEEREN** alvermogen
Bragt de hemeibogen
Door zijn Woord in 't licht,
Heeft de flonkervuren,
Die den tijd verduren,
Door zijn' Geest gesticht.

1. P A U Z E.

4. Hij doet de groote waatren zwellen,
Te zaam vergaادن tot een' hoop,
En naar den diepen afgrond snellen,
Daar zij beperkt zijn in hunn' loop.
Laat al d' aard Hem vreezen,
Die, als 't Opperwezen,
't Al heeft voortgebragt:
Laat de wereld schrikken;
Laat z', all' oogenblikken,
Siddren voor zijn magt.
5. Geen ding geschiedt er ooit gewisser,
Dan 't hoog bevel van 's **HEEREN** mond:
Zijn godlijk' almagt spreekt, en 't is er:
Zijn wil gebiedt, en 't wordt terstond.
Schoon de heidnen zamen
List op list beramen,
God verbreekt hunn' raad:
Schoon de Mogendheden
Snood' ontwerpen smeden,
Hij belacht haar' baat.
6. Maar d' altoos wijze raad des **HEEREN**
Houdt eeuwig stand, heeft altoos kracht;
Niets kan zijn hoog besluit ooit keeren;
't Blijft van geslachte tot geslacht.

Zalig moet men noemen
 Die hunn' Maker roemen
 Als hunn' H E E R en God,
 't Volk, door Hem te voren
 Gunstig uitverkoren
 Tot zijn erv' en lot.

2. P A U Z E.

7. De groote Schepper aller dingen
 Ziet, uit het ongenaakbaar licht,
 Het gansch gedrag der stervelingen;
 Niets is bedekt voor zijn gezigt.
 Uit zijn vaste woning,
 Daar Hij heerscht als Koning,
 Daar zijn lof, zijn eer,
 Klinkt door al de bogen,
 Zien zijn godlijk' oogen
 Op al 't menschedom neêr.
8. 't Is God, aan tijd noch plaats verbonden
 Wiens toezigt over alles gaat;
 Die 't harte vormt, en kan doorgronden;
 Die aller werken gadeslaat.
 Schilden, bogen, dolken,
 Dapper' oorlogsvolken,
 Wijsheid, moed noch kracht,
 Kunnen ooit in 't strijden
 Eenig Vorst bevrijden
 Zonder 's Heeren magt.

9. Het brieschend paard moet eindelijk sneven,
 Hoe snel het draav' in 't oorlogsveld;
 't Kan niemand d' overwinning geven;
 Zijn groote sterkte baat geen' held.
 Neen; de H E E R der heeren
 Doet ons triomferen;
 Hij, geducht in magt,
 Slaat elk gunstig gade,
 Die op zijn genade
 In benaauwdheid wacht.

3. P A U Z E.

10. Zijn magtig' arm beschermt de vromen,
 En redt hun zielen van den dood;
 Hij zal hen nimmer om doen komen,
 In duren tijd en hongersnood.
 In de grootste smarten,
 Blijven onze harten
 In den H E E R gerust:
 'k Zal Hem nooit vergeten;
 Hem mijn' helper heeten,
 Al mijn hoop en lust.
11. Laat ons alom zijn' lof ontvouwen:
 In Hem verblijdt zich ons gemoed,
 Omdat wij op zijn' naam vertrouwen,
 Dien naam zoo heilig, groot en goed.
 Goedertieren Vader,
 Milde Zegenader,
 Stel uw vriendlijk hart,
 Op wiens gunst wij hopen,
 Eeuwig voor ons open;
 Weer steeds alle smart.

P S A L M 34.

I k loof den H E E R, mijn' God; Mijn zang
 klimm' op naar 't hemelhof; Mijn mond zing' eeu-

2. Komt, maakt God met mij groot;
 Verbreidt, verhoogt met hart en stem
 Den nooit volprezen naam van Hem,
 Die ons behoedt in nood.
 Ik zocht in mijn gebed
 Den **HEER**, ootmoedig met geween;
 Hij heeft in mijn angstvalligheên
 Geantwoord, mij gered.

3. Zij sloegen 't oog op God;
 Zij liepen als een stroom Hem aan;
 Hij liet hen nimmer schaamrood staan;
 Hij wendde straks hun lot.
 Hij, die door smart op smart
 Gedrukt werd, zond tot God zijn beê;
 Terstond verdween 't ondraagbaar wee
 Uit zijn benepen hart.

1. P A U Z E.

4. Des **HEEREN** Engel schaaft
 Een onverwinbre hemelwacht
 Rondom hem, die Gods wil betracht:
 Dus is hij wel bewaard.
 Komt, smaakt nu en beschouwt
 De goedheid van d' Alzegenaar,
 Welzalig hij, die, in gevaar,
 Alleen op Hem betrouwt!

5. Vreest, vreest Hem t' allen tijd',
 Gij, heiligen, daar g' ondervindt,
 Dat hij, die God vreest en bemint,
 Gebrek noch schade lijdt.
 In honger komt noch moed
 Noch kracht den jongen leeuw te baat;
 Maar die den **HEER** zoekt vroeg en laat,
 Mist nimmer 't noodig goed.

6. Komt, kindren, hoort naar mij;
 Neemt mijn' getrouwen raad in acht;
 Ik leer, opdat g' uw' pligt betracht,
 Wat 's **HEEREN** vreeze zij.
 Hebt gij in 't leven lust,
 In dagen, daar men 't goed in ziet,
 Waarin men vrij is van verdriet,
 Daar niets ons heil ontrust?

7. Houdt dan uw tong in toom;
 Let zij nooit schandlijk spreek' of smaal';
 Dat nooit bedrog of logentaal
 Op uwe lippen koom':
 Betreedt het rechte spoor;
 Veracht het kwaad; jaagt naar den vree';
 God ziet de vromen, en hun beê
 Geeft Hij altoos gehoor.

2. P A U Z E.

8. God slaat een gram gezigt
 Op boozen, die Hem tegenstaan;
 Hij doet hunn' naam met hen vergaan
 Door 't hoogste strafgerigt.

Maar Hij ziet gunstig neêr
Op hem, die naar zijn wetten leeft;
God is het, die hem uitkomst geeft,
Zijn' grooten naam ter eer.

9. God is 't verbroken bart,
't Verbrijzeld en bedrukt gemoed,
Ten allen tijd', nabij en goed,
In tegenheid en smart.
Veel wederwaardigheên,
Veel rampen zijn des vromen lot;
Maar uit die alle redt hem God;
Hij is zijn heil alleen.

10. God zorgt, als 't leed genaakt,
Dat hij niet gansch ter neder stort';
Dat hem geen been gebroken word':
't Is God, die hem bewaakt.
De snoode boosheid baart
Den goddeloozen vloek en dood,
Daar hij, die d' onschuld stout verstoot,
Zelf schuldig wordt verklaard.

11. De **н е е н** verlost en spaart
Zijn volk, dat op zijn hulp vertrouwt:
Het zal, door Hem in gunst beschouwd,
Niet schuldig zijn verklaard.

P S A L M 35.

T wist met mijn twisters, Hemelheer; Ga mijn' be-
strijden toch te keer; Wil spies, rondas er schild
gebruiken, Om hun gevreesd geweld te snuiken;
Belet hun d' optogt; treed vooruit, Zoo worden
z' in hunn' loop gestuit; vertroost mijn ziel in
haar geweên, En zeg haar: „k Ben uw heil alleen.”

2. Beschaam z' in hunnen trotschen waan,
Die mij zoo wreed naar 't leven staan;
Zoo worden z' achterwaarts gedreven
En rood van schaamte; doe hen beven,
Die kwaad verzinnen tegen mij;
Dat al hun list verijeld zij;
Verstrooi hen, als de wind het kaf;
Gods Engel drijv' hen van mij af.

3. Doe hen altoos onzeker gaan,
In duisternis, op gladde paan;
En, daar Gij zijt op hen verolgen,
Moet', **н е е н**, uw Engel hen vervolgen.
Zij hebben, in hun listigheid,
Een' kuil, een net voor mij bereid;
En, schoon ik nimmer hun misdeed,
Steeds lagen voor mijn ziel gesmeed.

4. Mijn vijand word', eer hij 't verwacht,
Door ramp op ramp te niet gebragt;
Hij moog', in eigen net gevangen,
Het loon van zijn bedrijf erlangen;

Zoo vall' hij in den kuil, weleer
 Voor mij geschikt, verslagen neêr;
 Dan zal mijn ziel, verheugd in God,
 Steeds juichen in haar heilrijk lot.

1. P A U Z E.

5. Mijn beendren spreken tot uw eer:
 Wie, wie is U gelijk, o H E E R?
 U, die van d' overmagt der sterken
 De zwakken redt door wondre werken?
 Die, voor der roovren woed' en zwaard,
 't Nooddruftig volk getrouw bewaart?
 Gij weet, hoe valsch men mij belaagt,
 En onverdiend ter vierschaar daagt.
6. Mijn vijand, dorstig naar mijn bloed,
 Vergeldt mij wreevlig kwaad voor goed:
 Maar ik, hem ziend' in krankheid zuchten,
 Nam deel in al zijn ongenugten.
 Ik vastte, met een' zak omgord;
 'k Had mijn gebeden uitgestort;
 Ik ging in 't zwart, met rouwmisbaar,
 Als of 't mijn vriend, mijn broeder waar'.
7. 'k Had om mijn haters 't kleed gescheurd,
 Als een, die om zijn moeder treurt:
 Maar als ik moest met rampen strijden,
 Verheugden zij zich in mijn lijden.
 Zij kwamen schielijk op mij af,
 Eer iets mij zulks te kennen gaf.
 Elk spotte met mijn zielsverdriet:
 Hun valsche tong bedwong zich niet.
8. Bij dartle brassers aan den disch,
 Wien 't huichlend spotten eigen is,
 Wier lastertaal mij snood onteerde,
 Was vreugd om 't onheil, dat mij deerde.
 Hoe lang zult Gij zulks zien, o God!
 Vergun mijn ziel een beter lot;
 Verlos haar, door uw sterke hand,
 Uit dezer leeuwen klaauw en tand.

2. P A U Z E.

9. Ik zal, in tegenwoordigheid
 Van 't groote volk, uw Majesteit
 D' erkentnis van mijn hart bewijzen:
 'k Zal U voor aller oogen prijzen.
 Dat zij dan, die mij zonder reên
 Vervolgen, om mijn tegenheên
 Niet juichen, noch, in hunnen waan,
 Op mij hun schimpend' oogen slaan.
10. Zij spreken nooit van vrede; neen!
 Maar zij bedenken listigheên,
 Ten val van hen, die, stil van zinnen,
 Den vrede, 't dierbaarst pand, beminnen.
 Zij bassen m' aan met open mond;
 Hur schimptaal, die mijn ziel doorwondt,
 Bespot mijn leed: zij zijn verheugd
 Op 't zien van al mijn ongeneugt.
11. O H E E R! Gij ziet het: zwijgt niet stil;
 Uw regt beslisse mij: geschil.
 Ontwaak; treed toe tot mijn bescherming:
 Mijn God, betoon mij uw ontferming;
 Doe mij, o hooge Majesteit!
 Eens regt naar uw gerechtigheid,
 En laat die wreeden, dag aan dag,
 Niet juichen om mijn droef geklag.
12. Laat hen niet zeggen in het hart:
 „Geluk, mijn ziel! hij is benard!”
 Men hoore nimmer uit hun monden:
 „Wij hebben hem in 't eind verslonden!”

Wil hen veeleer met schand' belaan,
Om al den smaad, mij aangedaan;
Opdat mijn trotsche weêrpartij
Zich niet verheffe tegen mij.

13. Laat vromen, juichend t' allen tijd',
Om mijn gerechtigheid verblijd,
Dien lust, dien ijver nooit bedwingen;
Maar zeggen, onder 't vrolijk zingen:
„Verheerlijkt zij de hoogste God;
„Hij schenkt zijn' knecht een vreedzaam lot.”
Dan meldt mijn tong, met diep ontzag,
Uw regt, uw' lof den ganschen dag.

P S A L M 36.

Het trotsch gedrag des boozen doet Mij spre-
ken in 't beklemd gemoed: „Gods vrees is uit
„zijn oogen:” Wijl hij zoo lang zich zelve
vleit, Tot God zijn ongerechtigheid Niet langer
kan gedooen. Bedrog en onregt spreekt zijn
mond; 't Verstand laat na, den waren grond
Van 't weldoen op te merken: Des nachts is
't kwaad zijn overleg; Hij stelt zich op een'
boozen weg, En schuwt geen snoode werken.

2. Uw goedheid, **HEER**, is hemelhoog;
Uw waarheid tot den wolkenboog;
Uw regt is als Gods bergen;
Uw oordeel grondloos: Gij behoedt,
En zegent mensch en beest, en doet
Uw hulp nooit vruchtloos vergen.
Hoe groot is uw goedgunstigheid!
Hoe zijn uw vleuglen uitgebreid!
Hier wordt de rust geschonken;
Hier 't vette van uw huis gesmaakt;
Een volle beek van wellust maakt
Hier elk in liefde dronken.
3. Bij U, Heer, is de levensbron;
Uw licht doet, klaarder dan de zon,
Ons 't heuglijk licht aanschouwen.
Wees die U kennen mild en goed,
En toon d' opregten van gemoed
Uw regt, waar z' op vertrouwen.
Dat mij nooit trotsche voet vertrapp',
Noch booze hand in ballingschap
Ellendig om doe zwerfen!
Daar zijn de werkers van het kwaad
Gevallen in een' jammerstaat,
Waarin zij hulploos sterven.

P S A L M 37.

W ees over 't heil der boozen niet ontstoken;
 Benijd hun niet. Wat onregt, wat geweld De
 trouw verdrukk', zij blijft niet ongewroken. De
 trotsche ziet zijn weeld' een perk gesteld; Valt
 af, als 't kruid, ter naauwernood ontloken; Ver-
 dort, als 't gras, door 's maaijers zeis geveld.

2. Stel op den H E E R in alles uw betrouwen;
 Betracht uw' pligt; bewoon het aardrijk; leer
 Uw welvaart op Gods trouw volstandig bouwen;
 Verlustig u met blijdschap in den H E E R:
 Dan zal hij u in liefd' en gunst aanschouwen,
 U schenken, wat uw hart van Hem begeer'.
3. Geen ijdele zorg doe u van 't heilspoor dwalen;
 Houd in uw' weg het oog op God gerigt;
 Vertrouw op Hem, en d' uitkomst zal niet faien.
 Hij zal welhaast uw regt, voor elks gezigt,
 Doen dagen, als de morgenzonnestralen,
 En blinken, als het helder middaglicht.
4. Zwijs Gode; wacht op 't eind van 's H E E R E N wegen,
 Wanneer gij hier der snooden voorspoed ziet;
 En, hebben zij door list hunn' wensch verkregen,
 't Ontsteek' uw drift, noch baar' u zielsverdriet:
 Misgun hun dan geen' ingebeelden zegen;
 Laat af van toorn, en zoek de wrake niet.
5. God roeit hen uit, die 's vromen rust verstoren;
 Maar die den H E E R verwachten met geduld,
 Zien 't aardrijk zich ten erfbezit beschoren.
 Verbeid den stond, die beider lot vervult,
 En tracht dan 't zaad der boozen op te sporen,
 Waarvan gij plaats noch voetstap vinden zult.

1. P A U Z E.

6. 't Zachtmoedig volk zal eens den vollen vrede
 Genieten, in de zoetste rust verblijd,
 En erven d' aard. Hoe ook de booz' en wreede
 Op d' onschuld loer', de tanden knerss' van spijt;
 Hoe listig hij op haar zijn' aanslag smede,
 De H E E R belacht het wrokken van dien nijd.
7. Hij ziet zijn' dag, den dag zijns oordeels, komen.
 Men trekt het zwaard; men spant den boog, en mikt
 Op 't zuchtend hart der onderdrukte vromen;
 Daar 's boozen raad hen wreed ter slagtning schikt,
 In 't stout bestaan, in 't woeden niet te toomen,
 Voor dat hem God verbijsterd en verschrikt.
8. Gods wraak ontwaakt, en trekt den trotschen tegen.
 Hun eigen zwaard vergiet hun ziedend bloed;
 Dan breekt hun boog, dan vallen z' op hun wegen;
 Dan blijkt op 't klaarst, dat hier het weinig goed
 Van 's Heeren volk, regtvaardiglijk verkregen,
 Veel beter is, dan 's boozen overvloed.

9. Gods

9. Gods magt verbreekt den arm der goddeloozen,
Terwijl zijn hand regtvaardigen geleid;
Al treden z' op geen' weg, bezaaid met rozen,
Zij wachten 't heil, door God hun toegezeid:
Hij kent hunn' tijd: zij zien, in spijt der boozen,
Hun erfenis bewaard in eeuwigheid.
10. Geen druk beschaamt hun hoop in bange tijden;
Geen hongersnood doet hen verlegen staan:
Gods goedheid zal hen voeden en verblijden;
Maar 's H E E R E N toorn de boozen nederslaan.
Als 't mestlam, dat men zag ten offer wijden,
Zal, met den rook, het heilloos rot vergaan.

2. P A U Z E.

11. De booze neemt, door hebzucht aangedreven,
Met list ter leen, en legt de schuld niet af.
D' opregte, vol ontferming, mild in 't geven,
Bezit deez' aard, als 't erf, dat God hem gaf.
Deez' smaakt in rust den zegen en het leven:
De vloek vervolgt den andren tot in 't graf.
12. 't Alwijs bestier bevestigt 's vromen gangen:
De hooge God keurt zijne wegen goed;
Hij zorgt voor hem, en waakt voor zijn belangen;
Hij wordt geenszins, om 't glibbren van zijn' voet,
Of om zijn' val verworpen, maar vervangen,
En ondersteund door God, die hem behoedt.
13. 'k Ben jong geweest, en draag nu grijze haren:
Maar zag nog nooit regtvaardigen door nood
Zoo zwaar gedrukt, als of hen God liet varen,
Noch ook hun zaad, al bedelde 't om broed.
Hun mildheid schijnt te groeijen met hun jaren.
De zegen vloeit hun nakroost in den schoot.
14. Wijk af van 't kwaad, en sta, met al uw krachten,
Het goede voor, in weldoen onvermoeid:
Woon eeuwig hier in late nageslachten;
Want God, die 't regt, waardoor zijn Heilrijk bloeit,
Op 't hoogst bemint, bewaart nen, die 't betrachten;
Maar 't godloos zaad wordt door Hem uitgeroeid.

3. P A U Z E.

15. Het aardrijk zij regtvaardigen en vromen
In erfbezit ter woon, eeuw in, eeuw uit.
D' opregte doet een' vloed van wijsheid stroomen,
Daar hij den mond tot 's Hoogsten lof ontsluit:
Wat menschenvrees zou ooit zijn tong betoomen?
Zij spreekt naar 't hart, daar enkel regt uit spruit.
16. De wet zijns Gods is in zijn hart geschreven,
Waardoor zijn gang van glibbren wordt bevrijd.
De booswicht loert, door haat en spijt gedreven;
Spant strik op strik, of wapent zich ten strijd,
En staat, ontzind, regtvaardigen naar 't leven,
Naardien hij, trotsch, hun 's Heeren gunst benijdt.
17. God laat hen nooit in 's haters wreed vermogen.
Wie hen verdoem', de H E E R verdoemt hen niet.
Wacht op den H E E R, en houd zijn' weg voor oogen;
Hij zal gewis, in 't wettig erfgebied
Van 't aardrijk, u op 't zegenrijkst verhoogen,
Terwijl gij 't eind der goddeloozen ziet.
18. Ik heb het lot eens dwinglands waargenomen;
Hij breidde zich verbazend uit in 't rond,
Gelijk een boom, die, tot zijn kracht gekomen,
Op 't weligst groent, geplant in eigen grond:
Maar 'k zocht welhaast vergeefs die plaag der vromen:
Hij was niet meer, hoe vast hij eertijds stord.
19. Let toch, en zie op vromen en opregten;
Want, wat men denk' van d' uitkomst hunner paân,
God kroont met vree het einde zijner knechten;

Maar,

Maar.
Dan zal
En 't
Het hei
Vloeit
Hij laat
Des h
Van 't
Die o

2.

3.

4.

5.

6.

7.

Maar, durft men stout des Heeren wet versmaân,
 Dan zal Gods wraak den berg van hoogmoed slechten,
 En 't boos geslacht, ten grond toe, doen vergaan.

Het heillot, dat regtvaardigen verkregen,
 Vloeit af van God, hun sterkt', als d' angst hen knelt.
 Hij laat, in tijd van nood, hen niet verlegen.
 Des H E E R E N hulp bevrijdt hen voor 't geweld
 Van 't godloos rot: Hij komt hem gunstig tegen,
 Die op zijn magt een vast vertrouwen stelt.

P S A L M 38.

Groot en eeuwig Opperwezen, Zeer te vree-
 zen, Straf mij in uw gramschap niet:
 Toon mij toch, dat uw kastijden, In
 mijn ijden, Uit geen grimmigheid geschiedt.

2. Want uw pijlen doen mij dragen
 Bittre plagen;
 Zij doorgrieven vleesch en been.
 'k Voel uw hand in d' ongelukken,
 Die mij drukken,
 Neêrgedaald op al mijn leên.
3. Door uw gramschap, fel ontstoken,
 Is verbroken
 Al mijn vleesch en lichaamskracht:
 Rust, noch vrede wordt gevonden,
 Om mijn zonden,
 In mijn beendren, dag of nacht.
4. Want mijn hoofd is als bedolven
 In de golven
 Van mijn ongerechtigheên;
 Zulk een last van zond' en plagen,
 Niet te dragen,
 Drukt mijn schouders naar beneên.
5. 'k Voel door stinkend' etterzweren
 Mij vertêren;
 Walglijk zijn zij voor het oog:
 Mijne dwaasheid deed die builen
 Dus vervuilen,
 Daar ze mij tot kwaad bewoog.

1. P A U Z E.

6. 'k Ben, door uwe wet te schenden,
 Krom van lenden,
 Vol van druk, benaauwd van hart;
 Zeer gebogen en verslagen,
 Moê van klagen,
 Ga ik al den dag in 't zwart.
7. Mijn ontstoken ingewanden
 Doen mij branden,
 En voor elk verachtlijk zijn;
 'k Voel mij van de smart doorsneden;
 In mijn leden
 Is niets heel, of vrij van pijn.
8. Uitgeteerd door al mijn klagten
 Zijn mijn krachten,
 Zeer verbrijzeld en vergaan;

'k Brul

'k Brul van bitter ziele-smarte,
Want mijn hart
Is verzwakt, door al uw slaan.

9. Maar wat klaag ik, Heer der heeren?
Mijn begeeren
Is voor U, in al mijn leed,
Met mijn zuchten en mijn zorgen,
Niet verborgen;
Daar Gij alles ziet en weet.

10. 't Hart schokt in mij heen en weder,
Op en neder;
't Ligchaam valt mij krachtloos neêr:
D' oogen, bijna blind gekreten,
Uitgebeten,
Zien het daglicht naauwlijks meer.

11. Die voorheen mij teêr beminden,
En mijn v. inden,
Wijken, angstig voor mijn plaag.
Nabestaanden gaan ter zijden,
Wegens 't lijden,
En d' ellenden, die ik draag.

2. P A U Z E.

12. Zij, die mijnen dood bejagen,
Leggen lagen;
Dreigen mij den laatsten slag;
Spreken, hoe mij best te krenken,
En bedenken
Mijn bederf, den ganschen dag.

13. Maar ik ben, in d' ongelukken,
Die mij drukken,
Als een doove, die niet hoort;
En uit wiens verstomde lippen
Niet kan glippen
't Flauwst geluid van eenig woord.

14. Ja, ik ben als een, wiens ooren
Niet meer hooren,
Wat men zegge, kwaad, of goed;
Wien de tegenreên ontbreken,
Om te spreken,
En die daarom zwijgen moet.

15. Want, o trouw en eeuwig Wezen!
In mijn vreezen
Staat mijn hoop op U alleen:
Gij, mijn God, zult in ellenden
Bijstand zenden,
En verhooren mijn gebeên.

16. 'k Zei: laat nooit mijn bitter lijden
Hen verblijden
In hunn' trotschen euvelmoed;
Wijl die boozen juichen zouden,
Als z' aanschouwden
't Wanklen van mijn' zwakken voet.

3. P A U Z E.

17. Want, o Heer! ik ben aan 't zinken,
En tot hinken
Ieder oogenblik gereed.
'k Heb mijn smart en onvermogen
Steeds voor oogen,
Bij 't vooruitzicht van mijn leed.

18. 'k Wil mijn misdaân, die U tergen,
Niet verbergen;
Ik bedek voor U die niet.
'k Ben van wegen al mijn zonden,
Die mij wonden,
Vol van kommer en verdriet.

19. Maar mijn' vijand zie ik leven,
 Hoog verheven,
 Magtig, vrij van smart en nood;
 Die, om valsche reën verbolgen,
 Mij vervolgen.
 Nemen toe en worden groot.
20. Zij, die kwaad voor goed vergelden,
 Lastren, schelden,
 En vervolgen mij gestaag:
 Ja, zij zijn op mij gebeten;
 Want zij weten.
 Dat ik naar het goede jaag.
21. Zie mij, H E E R, wien elk moet duchten,
 Tot U vlugten;
 O mijn God! verlaat mij niet;
 Blijf niet, wegens mijn gebreken,
 Ver geweken;
 Toon, dat Gij mijn rampen ziet.
22. Heer, ik voel mijn krachten wijken
 En bezwijken;
 Haast U tot mijn hulp, en red,
 Red mij, Schutsheer, God der goden,
 Troost in nooden,
 Groote Hoorder van 't gebed!

P S A L M 39.

k zei: nu zal ik letten op mijn paan, Om met
 mijn tong niet t' overtreên; Ik zal geen woord
 uit mijnen mond doen gaan, Maar breidjen dien
 in tegenheên; Terwijl hij, die mij booslijk te-
 genstreeft, Nog daaglijks mij voor oogen zweeft.

2. Ik was verstomd, ik sprak van 't goede niet;
 Maar dit verzwaarde mijne smart,
 Mijn geest werd heet in 't binnenst door verdriet:
 Een vuur ontstak mijn peinzend hart,
 Dat, ondanks mijn besluiten, in mijn leed,
 Mijn tong op 't laatst dus spreken deed:
3. "O H E E R! ontdek mijn levenseind aan mij;
 "Mijn dagen zijn bij U geteld;
 "Ai! leer mij, hoe vergankelijk ik zij;
 "Een handbreed is mijn tijd gesteld;
 "Ja, die is niets; want, schoon de mensch zich vleit,
 "De sterkst' is enkel ijdelheid.
4. "Gaat niet de mensch, als in een beeld, daarheen,
 "Gelijk een schaduw, die verdwijnt:
 "Men woelt vergeefs; men brengt met zorg bij een
 "Al wat op aard begeerlijk schijnt;
 "En niemand is verzekerd, wie eens al
 "Die goedren naar zich nemen zal."

P A U Z E.

5. Nu dan, o Heer! wat is 't, dat ik verwacht?
 Mijn hope staat op U alleen;
 Verlos mij, door uw onweerstaanbre kracht,
 Van al mijn ongerechtigheên,

En stel mij niet, getrouwe Toeverlaat,
Den dwazen stervling tot een' smaad.

6. Ik ben verstomd, en zal mijn' mond voortaan
Niet opendoen, wyl Gij het deedt.
Neem uwe plaag van mij; houd op van slaan,
En maak een einde van mijn leed:
Mijn kracht bezwijkt, omdat mij uwe hand
Zoo fel bestrijdt van alle kant.
7. Wanneer uw straf op eenen stervling stort,
Omdat hij uwe wet vergeet,
Verdwijnt zijn glans, zijn kracht vergaat in 't kort,
Gelijk de schoonheid van een kleed,
Waarover zich alom de mot verspreidt:
Gewis, de mensch is ijdelheid!
8. Hoor mijn gebed, mijn bang geroep, o H E E R!
Daar 'k schreiend U mijn leed vertoon;
Ik, die bij U, als vreemdeling verkeer,
En hier, gelijk mijn vaders, woon.
Ai! wend uw hand en plagen van mij af;
Verkwik mij, eer ik daal in 't graf.

P S A L M 40.

'k **H**eb lang den H E E R in mijnen druk ver-
wacht, En Hij heeft zich tot mij geneigd; Ik
riep, door nood op nood bedreigd, Hij gaf ge-
hoor aan mijne jammerklagt. Mij, in den kuil
verzonken, Mij heeft Hij hulp geschonken, Ge-
voerd uit moddrig slijk; Mij op een rots gezet,
Daar ik, met vasten tred, Die jammerkolk ontwijk.

2. Hij geeft m' op nieuw een danklied tot zijn eer,
Een' lofzang: velen zullen 't zien,
En God' eerbiedig hulde biën;
Hem vreezen, en vertrouwen op den H E E R.
Wel hem, die 't Opperwezen
Dus kinderlijk mag vreezen,
Op Hem vertrouwen stelt,
En, in gevaar, geen kracht
Van ijde trotschaards wacht;
Van leugen, of geweld.
3. Mijn God, Gij hebt uw wondren groot gemaakt:
Wie is 't, die 't onbepaald getal
Van uw gedachten melden zal?
Wat geest zoo vlug, wat tong zoo wel bespreekt?
Geen slagvee, geen altaren,
Vol spijs' ten offer, waren
Het voorwerp van uw' lust;
Gij hebt mij, naar uw woord,
Mijn ooren doorgeboord,
En 't ligchaam toegerust.

4. Brandofferen, noch offer voor de schuld,
 Voldeden aan uw' eisch, noch eer;
 Toen zeid' ik: zie, ik kom, o Heer!
 De rol des boeks is met mijn' naam vervuld.
 Mijn ziel, U opgedragen,
 Wil U alleen behagen;
 Mijn liefd' en ijver brandt:
 Ik draag uw heilige wet,
 Die Gij den stervling zet,
 In 't binnenst ingewand.

P A U Z E

5. Uw heilleer wordt door mij alom verbreid;
 'k Bedwing mijn tong en lippen niet;
 Gij weet het, H E E R, die alles ziet;
 Mijn hart verbergt nooit uw gerechtigheid;
 Uw waarheid doe ik hooren;
 Uw heil, den mensch beschoren,
 Vloeit daaglijks uit mijn' mond;
 Uw gunst, uw trouw, uw woord
 En Gods geheimen, hoort
 Uw talrijk volk in 't rond.
6. G' onthoudt, o H E E R! dan uw barmhartigheên
 Mij nooit, in knellend zielsgevaar;
 Dat mij uw gunst en trouw bewaar',
 Daar ik door ramp op ramp mij vindt bestreên.
 Ik voel mij aangegrepen
 Door zonden, fel benepen,
 Een heir niet t' overzien;
 Die ik veel minder, dan
 Mijn hoofdhaar, tellen kan;
 Zij doen mijn krachten vliên.
7. 't Behaag' U mij te redden uit den nood,
 O H E E R! bied vaardig onderstand;
 En overstort met schaamt' en schand'
 Hen, die mijn ziel vervolgen tot den dood;
 Laat z', achterwaarts gedreven,
 Met schand' in 't vlugten sneven,
 Wier lust is in mijn kwaad;
 Verwoesting zij de loon,
 Voor al den schimp en hoon
 Van hem, die mij versmaadt.
8. Verheug het volk, verblijd hen allen, H E E R,
 Die naar U zoeken t' elken stond;
 Leg steeds uw vrienden in den mond:
 "Den grooten God zij eeuwig lof en eer!"
 Schoon 'k arm ben en ellendig,
 Denkt God aan mij bestendig:
 Gij zijt mijn hulp, mijn kracht,
 Mijn Redder, o mijn God!
 Bestierder van mijn lot!
 Vertoeft niet, hoor mijn klagt.

P S A L M 41.

W elzalig hij, die zich verstandig draagt Bij
 een ellendig mensch! De H E E R zal hem, wan-
 neer hij treurt en klaagt, Bevrijden naar zijn
 wensch; Behoeden, en doen leven, hier op aard,

In

2. De H E E R zal hem, op 't ziekbed neêrgestort,
 Versterken door zijn kracht;
 Gij maakt, dat zelfs zijn gansche leger word'
 Veranderd door uw magt.
 Ik heb tot God geroepen om genâ;
 'k Zei in mijn' angst en leed:
 Genees mij, H E E R, die bij U schuldig sta,
 En tegen U misdeed.
3. In plaats van troost vervolgt mij 's vijands blaam;
 Zij zeggen tot elkaar:
 "Waar blijft zijn dood? wanneer vergaat zijn naam?"
 Komt iemand van die schaar
 Om mij te zien; dan spreekt hij valsch, en smeed
 Mij kwaad, zoo veel hij kan;
 Als hij terug van mij naar buiten treedt,
 Spreekt hij er andren van.

P A U Z E.

4. Zij momplen zaam, vervuld met bittren haat;
 Van raadslaan nimmer moê,
 Bedenken zij een goddeloos verraad;
 Men zegt: "Gods geeselroê
 "Treft hem gewis; een schenddaad kleeft hem aan;
 "Hij ligt voor eeuwig neêr:
 "Nu zult gij hem niet weder op zien staan,
 "Hersteld gelijk weleer."
5. Zelfs hij, op wien ik voormaals heb vertrouwd,
 Mijn vree- en dischgenoot,
 Verhief zijn hiel, en sloeg mij fier en stout,
 Terwijl hij at mijn brood.
 Maar Gij, o H E E R! schiet tot mijn hulpe toe;
 Bewijs genâ, en red,
 En rigt mij op; dat ik vergelding doe,
 En d' ontrouw palen zett'.
6. Ik ken uw gunst, ik ken uw trouw hieraan,
 Dat zich mijn vijand niet
 Beroemen zal, noch ik te gronde gaan;
 Wilt Gij mij bijstand biedt,
 Mij onderhoudt in mijn opregtigheid,
 En, voor uw aangezicht,
 Met teedre zorg en trouwe hulp, geleidt
 Naar 't eeuwig zalig licht.
7. Looft Isrels God; roept, door all' eeuwigheên,
 Des H E E R E N grootheid uit:
 Dat elk met mij zijn' lofzang en gebeên,
 Met Amen, Amen, sluit'.

P S A L M 42.

verla-
beleid.
ort,
q'
,
blaam;
n naam?"
smeed
t;
em aan;
wd,
toe;
,
en,
reeuw
ne wa-
God.
d des
je-

levens, ach! wanneer Zal ik naadren voor
uw oogen; In uw huis uw' naam verhoogen?

2. 'k Heb mijn tranen, onder 't klagen,
Tot mijn spijs, dag en nacht,
Daar mij spotters durven vragen:
"Waar is God, dien gij verwacht?"
Mijn benaauwde ziel versmelt,
Als zij zich voor oogen stelt,
Hoe ik, onder stem en snaren,
Feest hield met Gods blijde scharen.
3. O mijn ziel! wat buigt g' u neder?
Waartoe zijt g' in mij ontrust?
Voed het oud vertrouwen weder;
Zoek in 's Hoogsten lof uw' lust:
Want Gods goedheid zal uw' druk
Eens verwisslen in geluk.
Hoop op God; sla 't oog naar boven;
Want ik zal zijn' naam nog loven.
4. 'k Denk aan U, o God! in 't klagen,
Uit de landstreek der Jordaan;
Van mijn leed doe 'k Hermon wagen;
'k Roep van 't klein geberg U aan.
'k Zucht daar kolk en afgrond loeit,
Daar 't gedruisch der waatren groeit,
Daar uw golven, daar uw baren
Mijn benaauwde ziel vervaren.

P A U Z E.

5. Maar de HEER zal uitkomst geven,
Hij, die 's daags zijn gunst gebiedt:
'k Zal in dit vertrouwen leven,
En dat melden in mijn lied.
'k Zal zijn' lof, zelfs in den nacht,
Zingen daar ik Hem verwacht,
En mijn hart, wat mij moog' treffen,
Tot den God mijns levens heffen.
6. 'k Zal tot God, mijn steenrots, spreken:
"Waarom, Heer, vergeet Gij mij?
" 'k Ga in 't zwart, door rouw bezwiken,
" Om mijns vijands dwinglandij,
" Die mij hoont, mij 't hart doorboort,
" Dat gestaag deez' lastring hoort:
" Waar is God, op wien gij bouwdet,
" En aan wien g' uw zaak vertrouwdet?"
7. O mijn ziel! wat buigt g' u neder?
Waartoe zijt g' in mij ontrust?
Voed het oud vertrouwen weder;
Zoek in 's Hoogsten lof uw' lust:
Menigwerf heeft Hij uw' druk
Doen verandren in geluk.
Hoop op Hem, sla 't oog naar boven;
Ik zal God, mijn' God, nog loven.

P S A L M 43.

educhte God, hoor mijn gebeden; Strijd voor
mijn regt, en maak mij vrij Van hen, die, vol
arg-

2. Mijn God, ik steun op uw vermogen,
Gij zijt de sterkte van mijn hart.
Waarom verstoot Gij m' uit uw oogen?
Waarom ga ik, ter neêrgebogen,
Door 's vijands wreed geweld benard,
Gestaag in 't aaklig zwart.
3. Zend, Heer, uw licht en waarheid neder,
En breng mij, door dien glans geleid,
Tot uw gewijde tente weder;
Dan klimt mijn bange ziel gereeder
Ten berge van uw heiligheid,
Daar mij uw gunst verbeidt.
4. Dan ga ik op tot Gods altaren,
Tot God, mijn' God, de bron van vreugd;
Dan zal ik, juichend, stem en snaren
Tot roem van zijne goedheid paren,
Die, na kortstondig' ongenuegt,
Mij eindeloos verheugt.
5. Mijn ziel, hoe treurt ge dus verslagen?
Wat zijt g' onrustig in uw lot?
Berust in 's Heeren welbehagen:
Hij doet welhaast uw heilzon dagen.
Uw hoop berleev', naar zijn gebod:
Mijn redder is mijn God.

P S A L M 44.

2. Hun zwaard deed hen dit land niet erven;
Hun arm deed hen geen heil verwerven;
Maar uwe rechterhand, uw magt,
Heeft hun dien voorspoed toegebracht;
De glans van 't godlijk aangezicht
Heeft hen de zege weg doen dragen:
Want Gij omscheent hen met het licht
Van uw genadig welbehagen.
3. Gij zelf, o God! die, uit uw woning,
Ons hulp verleendet, zijt mijn Koning:
Verlos ons van 't gedreigde kwaad;
Gebied het heil voor Jakobs zaad.

Gij doet ons onze weêrpartij
Met hoornen stooten in de lenden:
In uwen naam vertreden wij
Die tegen ons de wapens wenden.

4. Stap ik vol moeds ten ooreloge;
'k Vertrouw niet op mijn' stalen boge;
Ik weet, dat, in den heeten strijd,
Mij zwaard noch dapperheid bevrijdt.
Maar Gij verlost den veegen Staat,
Van 's vijands magt, waarvoor wij duchten:
Ook doet uw hand al wie ons haat
Met schand' en schaamte henen vlugten.

1. P A U Z E.

5. 't Is God, wien w' onzen Redder noemen,
In wien w' ons al den dag beroemen.
Den lof uws naams, alom verbreid,
Verheffen wij in eenwigheid.
Maar nu verstoot Gij ons, o Heer!
Wij zien ons hoofd met schand' bedekken;
Dewijl Gij met ons heir niet meer,
Ter hulp, als eertijds, uit wilt trekken.
6. Gij doet ons bevend rugwaarts wijken,
En steeds voor d' overmagt bezwijken
Van haatren, die ons goed en bloed
Vast rooven in hunn' euvelmoed.
Gelijk de schapen, die men slagt,
Hebt G' ons aan hen tot spijs' gegeven;
Ons onder 't heidendom gebragt,
Daar wij verstrooid, vol kommer, leven.
7. Het volk, dat Gij hebt uitverkoren,
Verkoopt G' aan die uw erfdeel storen,
Voor geen waardij, hoe min men bied';
En hunnen prijs verhoogt Gij niet.
Gij stelt ons tot een' bittren smaad
Voor schampre bureu', die ons honen:
De spot en schimp straalt van 't gelaat
Der volken, die rondom ons wonen.
8. Gij doet ons tot een spreekwoord strekken
Den heidnen, daar G' ons heen doet trekken;
En 't volk, dat ons te snood berooft,
Schudt over ons, afkeerig 't hoofd:
Mijn schande stelt men valsch in 't licht,
Z' is nimmer uit mijn oog geweken;
De schaamte dekt mijn aangezicht,
Zoo dat ik 't hoofd niet op durf steken.
9. De stem des honers moet ik hooren;
Zijn lastertaal klinkt mij in d' ooren;
De booze vijand koelt zijn' moed,
En dorst wraakgierig naar ons bloed.
Wij hebben echter in die smart,
Schoon wij dit alles ondervonden,
U niet vergeten in ons hart,
Noch trouwloos uw verbond geschonden.

2. P A U Z E.

10. Ons hart heeft zich van U, in nooden,
Niet afgekeerd tot valsche goden;
En onze gang weck niet van 't pad,
Dat Gij ons voorgeschreven hadt:
Al hebt G' ons, in uw' toornegloed,
Verpletterd in een plaats der draken,
En ons verdrukt en bang gemoed
De doodsvalleijen doen genaken.
11. Ja, hadden w', in dien druk gezeten,
Den naam van onzen God vergeten,
De handen, in verlegenheid,
Tot vreemde goden uitgebreid:

Zou God, naar zijn onkreukbaar regt,
Die euveldaad niet onderzoeken?
Al wat in 't hart wordt overlegd
Kent Hij, tot in de diepste hoeken.

12. Maar wij, om uwentwil verdreven,
Verliezen, al den dag, het leven;
Wij worden slechts van hen geacht,
Als schapen, voor het mes gebragt.
Waak op, o Heer! waarom toch zoudt
Gij slapen, en de smart vergrooten?
Ontwaak, toon, dat G' ons nog aanschouwt,
En ons niet eeuwig wilt verstooten.
13. Waarom, daar wij uw' bijstand vergen,
Zoudt Gij uw aangezicht verbergen?
Waarom vergeten onz' ellend'
En onderdrukking zonder end?
Want onze ziel, die naauwlijks leeft,
Is treurig in het stof gebogen;
Daar onze buik aan d' aarde kleeft,
Bezwijken wij in onvermogen.
14. Sta op, o God! toon medelijden,
Laat ons uw' arm van nood bevrijden:
Verlos ons uit den angst, o Heer!
Zoo krijgt uw goedheid eeuwig d' eer.

P S A L M 45.

Mijn hart, vervuld met heilbespiegelingen, Zal
't schoonste lied van eenen Koning zingen; Terwijl
de Geest mijn gladde tonge drijft, Is z' als de pen
van een', die vaardig schrijft. Beminlijk Vorst uw
schoonheid, hoog te loven, Gaat al het schoon der
mensen ver te boven; Genâ is op uw lippen uit-
gestort, Des G'eeuwiglijk van God gezegend wordt.

2. Gord, gord, o Held! uw zwaard aan awe zijde,
Uw blinkend zwaard, zoo scherp gewet ten strijde;
Vertoon uw' glans, vertoon uw majesteit;
Rijd zegerijk in uwe heerlijkheid
Op 't zuivre woord der waarheid; rijd voorspoedig,
En heersch alom regtvaardig en zachtmoedig;
Uw regterhand zal 't godlijk rijk behoën,
En in den krijg geduchte daden doen.
3. Uw pijlen, fel van uwen boog gedreven,
Zijn scherp, en doen geheele volken beven;
Zij vellen neêr wat uw vermogen tart,
En dringen diep in 's vijands wreevlig hart.
Gij zult, o God! in eeuwigheid bekleeden
Den vasten troon van uw geregtigheden:
De rijksstaf, dien uw hooge majesteit
In 't Godsrijk zwaait, heerscht met regtmatigheid.

4. O G
Met
On
Er
U to
Vol
He
En

5. Men
Door
De
In
O D
Verl
U
U

6. Dan
Hij
'k
U
De
Is m
't
V

7. Stra
In
Z
D
Zij
De
T
T

8. In
Zul
E
A
Ik z
Van
Z
In

G
als z

hulp

zal

uit

berg

2.

4. O God! uw God heeft mild U overgoten
Met vreugdezalf, meer dan uw meegenooten,
Omdat uw ziel de goddeloosheid haat,
En 't regt bemint. Uw vorstlijk rijksgewaad,
U toegevoerd uit elpenbeenen hoven,
Vol eedlen geur, doet elk uw hoogheid loven;
Hoe ruikt de mirr' en kassie wijd en zijd,
En d' aloë wier geur uw ziel verblijdt!

P A U Z E.

5. Men ziet U blij, in statelijke reijen,
Door dochtren zelfs van Koningen geleijen:
De Koningin staat aan uw regterhand
In 't fijnste goud van Ofirs mijnrijk land.
O Dochter! hoor, en zie, en neig uw ooren;
Verlaat, vergeet, wat ooit u kon bekoren,
Uws vaders huis, uw volk, en wat voorheen
U dierbaar en beminneenswaardig scheen.
6. Dan zal de Vorst van al uw schoon getuigen;
Hij is uw Heer, dies moet g' u voor Hem buigen:
'k Zie Tyrus dan, die rijke wereldstad,
U hulde doen, en offren schat op schat.
De Koningstelg, die Hij zijn Bruid wil noemen,
Is meest om haar inwendig schoon te roemen;
't Borduursel is, naar vorstelijken staat,
Van louter goud gewerkt in 't praalgewaad.
7. Straks leidt men haar in staatsie, uit haar woning,
In kleeding, rijk gestikt, tot haren Koning;
Zoo treedt zij voort met al den maagdenstoet,
Die haar verzelt, U vrolijk te gemoet.
Zij zullen blij, geleid met lofgezangen,
De vreugde voën, die afstraalt van haar wangen,
Tot zij, daar elk gewaagt van haren lof,
Ter bruiloft treën in 't koninklijke hof.
8. In plaats van uw doorlucht' en vrome vaadren,
Zult Gij eerlang uw zonen zien vergaadren,
En stellen hen door uw geduchte hand,
Al 't aardrijk door, in vorstelijken stand.
Ik zal uw' naam bij elk geslacht doen kennen;
Van kind tot kind zal 't zich aan U gewennen:
Zoo rolt uw lof op 't ruime wereldrond,
In eeuwigheid, uit aller volkren mond.

P S A L M 46.

God is een toevlugt voor de zijnen; Hun sterkt',
als zij door droefheid kwijnen; Zij werden steeds zijn
hulp gewaar In zielbenaauwdheid, in gevaar: Dies
zal geen vrees ons doen bezwijken, Schoon d' aard
uit hare plaats mogt wijken; Schoon 't hoogst ge-
bergt uit zijne steê Verzet wierd in het hart der zee.

2. Laat vrij het schuimend zeenat bruisen;
D' ontroerde waatren hevig ruischen;
De golven mogen, door haar woën,
Het berggevaarte daavren doen;

De stad, het heiligdom, de woning
Van God, den allerhoogsten Koning;
Wordt in haar muren, t'allen tijd,
Door beekjes der rivier verblijd.

3. Geen onheil zal de stad verstoren,
Daar God zijn woning heeft verkoren:
God zal haar redden uit den nood,
Bij 't dagen van het morgenrood.
Men zag de heidnen kwaad beramen;
De Koningrijken spanden zamen:
Maar God verhief zijn stem, en d'aard
Versmolt, voor 's Hoogsten toorn vervaard.

P A U Z E.

4. De H E E R, de God der legerscharen,
Is met ons; hoedt ons in gevaren.
De Heer, de God van Jakobs zaad,
Is ons een burg, een toeverlaat.
Komt, wilt op 's H E E R E N daden merken;
Aanschouwt des Hoogsten groote werken.
Zijn magt, die nooit te stuiten is,
Maakt d'aarde tot een wildernis.
5. God stilt, alom, het oorelogen:
Zijn arm verbreekt de taaije bogen;
Doet spies en speer aan stukken slaan,
En wagens door het vuur vergaan.
Laat af! dus spreekt de Heer der heeren:
Weet; Ik ben God; elk moet mij eeren:
Het heidendom, ja 't gansch heelal
Verhooge mij met lofgeschal.
6. De H E E R, de God der legerscharen,
Is met ons, hoedt ons in gevaren.
De Heer, de God van Jakobs zaad,
Is ons een burg, een toeverlaat.

P S A L M 47.

J uicht, o volken! juicht; Handklapt, en be-
tuigt Onzen God uw vreugd: Weest te zaam
verheugd. Zingt des Hoogsten eer; Buigt u voor
Hem neêr. Alles ducht zijn kracht: Alles vreest
zijn magt: Zijne Majesteit Maakt haar heerlijk-
heid, Over 't rond der aard, Wijd en zijd vermaard.

2. Naar Gods wijs bestel,
Op Gods hoog bevel,
Slaan wij, door zijn hand,
Volken aan den band,
Die, door ons verneêrd,
Door ons overheerd,
Strekken tot een blijk
Hoe Hij, liefderijk,
Aan zijn woord gedenkt;

D' erfenis ons schenkt,
Jakobs heerlijkheid,
Aan hem toegezeid.

3. God vaart, voor het oog,
Met gejuich omhoog:
't Schel bazuïngeluid
Galmt Gods glorie uit.
Heft den lofzang aan;
Zingt zijn wonderdaan;
Zingt de schoonste stof;
Zingt des Konings lof,
Met een' zuivren galm,
Met een' blijden psalm:
Hij, de Vorst der aard,
Is die hulde waard.
4. Zingt des Hoogsten eer,
Opdat ieder leer',
Hoe Hij heerscht alom
Over 't heidendom;
Hoe Hij van zijn' troon
Geeft zijn rijksgeboon,
Daar het al voor bukt.
Eedlen, gansch verrukt,
Nu hun 't godlijk licht
Straalt in 't aangezigt,
Deelen in ons lot,
Eeren Abrams God.
5. D' Eersten van den Staat,
Die den onderzaat,
Naar Gods wijze wet,
Zijn ten schild gezet,
Eeren 's Hoogsten magt.
God munt uit in kracht.

P S A L M 48.

De HEER is groot; elk zing' zijn' lof In
Salems stad en tempelhof, Daar onze God,
bij zuivre toonen, Op zijnen heiligen berg wil
wonen. Hoe schoon, hoe welgelegen, Wat
vreugd voor d' aard, wat zegen, Is Zions berg!
hoe grootsch, hoe blij, Hoe heerlijk aan de
noorder zij! Wie is 't, die niet de Godstad
roemt, De Stad des grooten Konings noemt?

2. In haar paleizen vestigt God
Zijn' troon, wordt daar erkend een slot
En hoog vertrek voor 't volk te wezen:
Geen vorsten heeft men daar te vreezen.
Pas hadden zij, verbonden,
Den togt zich onderwonden;

Pas hadden zij de stad in 't oog,
Of hun verwondring steeg zoo hoog,
Dat Zion, slechts van ver te zien,
Hen straks van schrik terug deed vliên.

3. Daar greep hen beving aan, vervaard,
Vol smart, gelijk een vrouw, die baart.
Zoo doet G' een' oostenwind de kielen
Van Tharsis vloot in zee vernielen.
Wij zagen, 't geen onz' ooren
Voorheen slechts mogten hooren,
In deze stad, den troon der eer,
Van God, der legerscharen **HEER**;
Hij zal, door magt en kloeke daân,
In eeuwigheid haar vast doen staan.

P A U Z E.

4. Wij, o verheven Majesteit!
Gedenken uw weldadigheid,
In 't midden van uw heilige woning.
Gelijk uw naam is, groote Koning,
Bij ons te regt geprezen,
Zoo is uw roem gerezen,
En bij de volken zeer vermaard,
Tot aan het uiterst eind der aard.
Uw regterhand, die 't kwaad niet duldt,
Is met geregtigheid vervuld.
5. Dat Zions berg weergalm van vreugd;
Laat Juda's dochters zijn verheugd;
Wijl Gij haar' vijand sloegt in 't strijden.
Gaat Zion rond aan alle zijden;
Telt al de vestingwerken
En torens, die 't versterken;
Ja ziet, met een oplettend oog,
Paleizen steigren hemelhoog,
En stout verduren al 't geweld,
Opdat gij 't aan uw kroost vertelt.
6. Want deze God is onze God,
Hij is ons deel, ons zalig lot,
Door tijd noch eeuwigheid te scheiden:
Ter dood toe zal Hij ons geleiden.

P S A L M 49.

Gij, volken, hoort; waar g' in de wereld woont,
't Zij laag van staat, of hoog, met eer be-
kroond; 't Zij rijk of arm, komt, luistert naar
dit woord. Mijn mond brengt niets dan loutre wijs-
heid voort, Bij mij in 't hart opmerkzaam over-
dacht. Ik neig het oor, daar 'k op Gods inspraak
wacht, Naar 's Heeren spreuk, en zal u, op
de suaren Der blijde harp, geheimen openbaren.

2. Wa
Wa
Al
Da
Wa
En
Zijn
Hij k
3. Hij
Aa
Hij
En
Hij
De
Hij z
Maar
4. Al
"V
Al
Zij
't
De
Hoe
Verg
5. Ho
En
Sta
Be
De
Zij
En i
Zal o
6. Me
Wi
Ma
Go
Vr
W
Wan
Zijn
7. Sc
En
Hi
Ve
Gi
Zc
Dan
Een

D
roep
In
Uit

2. Wat zou mij toch doen vreezen in een' tijd,
 Waarin het kwaad, het onrecht mij bestrijdt,
 Als ik omringd, benaauwd ben door 't geweld,
 Dat in mijn' val zijn hoogst genoegen stelt?
 Wat hem betreft, die op zijn' schat vertrouwt,
 En al zijn' roem op grooten rijkdom bouwt;
 Zijn schat behoudt zijn' broeder niet in 't leven:
 Hij kan daarvoor aan God geen losgeld geven.
3. Hij kan dien prijs der ziele, dat rantsoen
 Aan God in tijd noch eeuwigheid voldoen:
 Hij wenscht vergeefs hier altoos 't licht te zien,
 En, door zijn' schat, het naar bederf t' ontvlîen.
 Hij ziet elk uur der wijzen levensend;
 Der dwazen dood blijft hem niet onbekend;
 Hij ziet, dat hun in 't sterven niets kan baten,
 Maar dat zij 't al aan andren overlaten.
4. Al zegt zijn hart: „mijn huis zal eeuwig staan;
 „Van kind tot kind gedurig overgaan:”
 Al heeft hij 't land, waarop zijn trotschheid roemt,
 Zijn grootschheid bouwt, naar zijnen naam genoemd:
 't Is alles wind, waar zich zijn hart meê streelt:
 De mensch, hoe mild door 't aardsch geluk bedeed,
 Hoe hoog in eer, in magt en staat verheven,
 Vergaat als 't vee, en derft in 't eind het leven.

P A U Z E.

5. Hoewel zijn weg niets is dan ijdelheid,
 En hij zich zelv' door dwazen hoogmoed vleit;
 Stapt echter 't kroost, dat in der ouden woord
 Behagen schept, op 't zelfde doolpad voort.
 De dood maait ook dier kindren leven af;
 Zij volgen hen, als schapen, naar het graf;
 En in den dag, den grooten dag des Heeren,
 Zal over hen d' opregte triomferen.
6. Men denkt niet meer aan hunn' verleden staat,
 Wîjl al hun glans met hen in 't graf vergaat:
 Maar na den dood is 't leven mij bereid;
 God neemt mij op in zijne heerlijkheid.
 Vreest hem dan niet, die groote schatten heeft,
 Wiens magtig huis in eer en aanzien leeft;
 Want hij zal niets in 't sterven met zich dragen:
 Zijn naam, zijn roem, 't ligt al ter neêr geslagen.
7. Schoon hij zich op deez' aard in wellust baadt,
 En ieder roemt zijn weeld' en overdaad,
 Hij daalt nogtans, gelijk zijn gansch geslacht,
 Vervreemd van God, in 's afgronds donkren nacht.
 Gij dan, o mensch! hoe waard, hoe groot in eer;
 Zoo gij den wil versmaadt van uwen Heer,
 Dan gaat gij, als de beesten, baast verloren:
 Een wis bederf is u ten lot beschoren.

P S A L M 50.

Der goden God verheft zijn stem met magt, En
 roept deez' aard, van daar de zon, met pracht,
 In 't oosten rijst, tot daar z' in zee verdwijnt:
 Uit Zion, zoo volkomen schoon, verschijnt God vol

C 5

2. Verterend vuur gaat voor zijn aanzigt heen;
Een felle storm verzelt alom zijn treën:
Nu Hij zijn volk zal rigten voor elks oog,
Roept Hij tot aard en hemel van omhoog:
„Verzamelt mij mijn dierbre gunstgenooten,
„Die mijn verbond op 't heilig offer sloten.”
3. De heemlen zijn getuigen van zijn regt,
Want God is zelf de Regter, die 't beslecht.
Hoor gij, mijn volk, hoor, Isrel! daar ik tot
U spreek en roep: Ik God, Ik ben uw God;
'k Bestraf u niet van wege d' offeranden,
Daar die gestaag voor mij op 't outer branden.
4. 'k Zal uit uw huis geen var, noch uit uw kooi
Voor 't brandaltaar begeeren bok of ooi:
Want al 't gediert der wouden is het mijn';
Wat beesten er op duizend bergen zijn;
Wat vogels ooit rondom hun toppen vlogen;
Het wild des velds, 't is al in mijn vermogen.

P A U Z E.

5. Nooit klaagd' ik 't u, indien ik honger had;
Want d' aard is mijn', en al wat zij bevat.
Zou stierenvleesch, of wat ooit menschen voedt,
Mijn spijsje zijn? mijn drank der bokken bloed?
Neen: offert God' uw dankbre lofgezangen;
't Geen gij belooft moet d' Allerhoogst' ontvangen.
6. Roept in den nood tot mij, uw' God en Heer;
Dan help ik u, en gij geeft Gode d' eer.
Maar zijne taal tot goddeloozen luidt:
Waarom toch spreekt gij mijne wetten uit?
Wat roemt gij u als mijn verbondelingen,
Daar g' u door woord noch straffen laat bedwingen?
7. Ziet gij een' dief, gij loopt met hem en steelt;
Gij zijt het, die met overspelers deelt
In 't vuil vermaak van hun ontuchtigheên;
Uw mond is vol van ongebonden reën;
Uw snoode tong is afgerigt op liegen,
En steeds gewend aan veinzen en bedriegen.
8. Gij zit, gij spreekt van uwen broeder kwaad:
Uw moeders zoon vervolgt gij bits met smaad,
En lastert hem; dit doet gij vrij en blij;
Ik zwijg, dies meent ge, dat ik ben als gij:
'k Zal over u een heilig vonnis vellen,
En uw gedrag u kjaar voor oogen stellen.
9. Verstaat dit toch, vergeters van Gods wet;
Opdat ik niet verscheur', en niemand redd'.
Wie 't dankbaar hart mij biedt ter offerand',
Die geeft mij eer, en elk, wie met verstand
Zijn wegen rigt, mag op mijn gunst vertrouwen;
Ik zal Gods heil hem eeuwig doen aanschouwen.

P S A L M 51.

uit mijn schuld, vergeef mijn overtreden;
 Uw goedheid wordt noch paal noch perk ge-
 zet. Ai! wasch mij wel van ongerechtigheid:
 Mijn schuld is zwaar, ik heb uw wet geschon-
 den; Zie mijn berouw, hoor, hoe een boetiing
 pleit, En reinig mij van al mijn vuile zonden.

2. Want ik gevoel de grootheid van mijn kwaad;
 Mijn zonde zie 'k mij steeds voor oogen zweren:
 'k Heb tegen U, ja U alleen, misdreven;
 Uw wil en wet, hoe heilig, stout versmaad.
 Ik heb gedaan, dat kwaad was in uw oog;
 Dies ben ik, Heer, uw gramschap dubbel waardig:
 'k Erken mijn schuld, die U tot straf bewoog;
 Uw doen is rein, uw vonnis gansch regtvaardig.
3. 't Is niet alleen dit kwaad, dat roept om straf;
 Neen, 'k ben in ongerechtigheid geboren;
 Mijn zonde maakt mij 't voorwerp van uw' toren,
 Reeds van het uur van mijn ontvangnis af.
 Zie, Gij hebt lust tot waarheid in 't gemoed;
 Gij, Heer, die weet al wat ik heb misdreven;
 Gij, die mijn' geest met wijsheid hadt gevoedt,
 En in mijn ziel uw godlijk licht gegeven.
4. Ontzondig mij met hyzop, en mijn ziel,
 Nu gansch melaatsch, zal rein zijn en genezen:
 Wasch mij geheel, zoo zal ik witter wezen
 Dan sneeuw, die versch op 't aardrijk nederviel.
 Ai! geef mij weër gewenschte zielevreugd;
 Laat uit uw' mond mij stof tot blijdschap hooren;
 Zoo wordt op nieuw 't verbrijzeld hart verheugd,
 En in mijn' geest de ware rust herboren.

P A U Z E.

5. Verberg uw oog van mijn bedreven kwaad,
 Waardoor mijn ziel gevoelt de diepste wonden:
 Delg, delg toch uit mijn schuld en al mijn zonden,
 En spreek mij vrij van mijne gruweldaad.
 Herschep mijn hart, en reinig Gij, o Heer!
 Die vuile bron van al mijn wanbedrijven;
 Vernieuw in mij een' vasten geest, en leer
 Mij aan uw dienst opregt verbónden blijven.
6. Verwerp mij van uw aangezicht toch niet:
 Ai! laat mij van uw' heiligen Geest niet scheiden;
 Die kan alleen op 't regte spoor mij leiden.
 Bestier mijn' gang, daar Gij mijn zwakheid ziet.
 Geef mijn gemoed, dat nu angstvallig vreest,
 De blijdschap weër; doe op uw heil mij hopen;
 Laat mij, gesterkt door eenen eedlen geest,
 Volvaardig 't pad van uw geboden loopen.
7. Dan zal ik elk, die 't heilspoor bijster is,
 Vrijmoedig al uw regte wegen leeren;
 De zondaar zal zich dan tot U bekeeren,
 En scheppen moed uit mijn behoudenis.

O God! Gij God mijns heils, vergeef mijn schuld,
Mijn bloedschuld toch, hoe billijk ook te doemen;
Dan zal mijn mond, met zangstof weêr vervuld,
Uw heilig regt, gepaard met goedheid, roemen.

8. Heer! open Gij mijn lippen door uw kracht,
Zoo zal mijn mond uw' lof gestaag vermelden;
Geen offer kan voor mijne zonden gelden;
Behaagd' U dat, straks wierd het U geslagt.
Indien gij lust in brandend' offren hadt,
Dan wierd het vuur door mij gewis ontstoken;
Ik spaarde dan noch zorg, noch vlijt, noch schat,
Maar zou 't altaar van offervee doen rooken.
9. Gods offers zijn een gansch verbroken geest,
Door schuldbesef getroffen en verslagen:
Dit offer kan uw heilig oog behagen;
't Is nooit, o God! van U veracht geweest.
Doe Zion wel, laat om mijn' zwaren val
Uw goedheid niet van zijne burgren wijken;
Bouw Salem op, laat nooit zijn' muur en wal,
Door uwe straf, voor 's vijands magt bezwijken.
10. Dan vindt Gij in onz' offeranden lust,
Waarmeê wij U, naar 't heilig regt, vereeren;
Dan zal 't altaar de varren gansch verteren;
Dan wordt het vuur daarop nooit uitgebluscht.

P S A L M 52.

Waartoe u dus beroemd in 't kwade, Ver-
meetle dwingeland? Ik steun gerust op Gods ge-
nade En trouwen onderstand. Zijn goedheid duurt
den ganschen dag: Zijn almagt wekt ontzag.

2. Uw tong, die toelegt om te schaden,
En als een scheermes snijdt,
Durft zich met snood bedrog beraden,
Uit bittren wrok en nijd.
Gij mint het onregt; haat de deugd:
De logen baart u vreugd.
3. Gij grieft mij door uw schampre woorden,
Door taal, die mij verbaast:
Gij tracht mij door uw tong te moorden:
Maar beef! gij wordt welhaast
Door God, die uw gedrag verfoeit,
Voor eeuwig uitgeroeid.
4. God zal u voor zijn wraak doen bukken,
En, door zijn sterke hand,
U uit uw tent en schuilplaats rukken;
Ontwortlen uit uw' stand.
De vromen zullen, vrij van nood,
Dan lagchen om uw' dood.
5. „Zie,” zal men zeggen, „zie den dwazen,
„Die, op zijn' rijkdom stout,
„Ons wilde door zijn magt verbazen,
„Op God niet heeft vertrouwd;
„Zijn sterkte kreeg hij door geweld:
„Nu ligt Hij neêrgeveld.”

6. Maar

6. Ma

Ik

7. Mi

'k

D

„Daar

En m

lijk;

2. God

Van

Op A

Hij

3. Hij

Want

Het l

Gee

4. He

Geen

Met

Zij

5. Op

Want

Hun

He

6. Oc

Voor

En b

En

O

uwen

verbl

6. Maar ik zal als d' olijfboom groeijen,
In 't huis des grooten Gods.
Ik zal in eer en godsvrucht bloeijen;
God is mijn steun en rots.
Op zijne gunst, mij toegezeid,
Vertrouw 'k in eeuwigheid.
7. Mijn God, U zal ik eeuwig loven,
Omdat Gij 't hebt gedaan;
'k Verwacht uw trouwe hulp van boven,
Uw waarheid zal bestaan:
Uw naam is voor 't oprecht gemoed
Van al uw gunstvolk goed.

P S A L M 53.

De trotsche dwaas zegt in zijn boos gemoed:
„Daar is geen God.” Zij dooven 't licht der rede,
En maken zich, door gruwelijke zeden, Afschuwe-
lijk; daar is geen mensch, die goed Op aarde doet.

2. God, die het regt met kracht verdedigt, sloeg
Van 's hemels troon zijn oogen naar beneden,
Op Adams kroost, doorzocht hun hart en zeden;
Hij zag, of zich geen mensch verstandig droeg,
En naar Hem vroeg.
3. Hij zocht alom, maar ach! Hij vond er geen';
Want alle vleesch is trouwloos afgeweken;
Het land is vol van stinkende gebreken:
Geen sterveling wil 't pad der deugd betreên,
Ja zelfs niet één.
4. Heeft dan dit volk, dat groeit in euveldaân,
Geen kennis? neen! thans durven die ontzinden
Met gulzigheid mijn volk als brood verslinden;
Zij roepen, op hun godvergeten paân,
Zelfs God niet aan.
5. Op 't onverwacht zijn zij in angst gebragt:
Want God heeft uw belegeraars doen vlugten;
Hun beendren zelfs verstrooid: die u deên zuchten
Hebt gij beschaamd: want God verwerpt, veracht,
Dit boos geslacht.
6. Och daalde 't heil uit Zion spoedig neêr
Voor Israël! als God zijn volk uit lijden
En banden redt, zal Jakob zich verblijden,
En Israël al juichend geven d' eer
Aan zijnen Heer.

P S A L M 54.

O God! verlos mij uit den nood, En red door
uw naam mijn leven; Mijn rigtzaak zij aan U
verbleven; Och of uw arm mij bijstand bood! (O
C 7 God!

God! sla acht op mijn gebed; Neig tot mijn
rede gunstig d' ooren, En wil mijn bittre klagt
verhooren, Zoo word' ik uit den angst gered.

2. Want vreemden steken 't hoofd omhoog
Tot mijn verderf; ik zie tirannen,
Om mij te dooden, zamenspahnen;
Zij stellen God zich niet voor 't oog.
Ziet! God, die nimmer mij vergeet,
Is mij een helper in mijn lijden;
Hij voert hen aan, die voor mij strijden,
En ondersteunt mij in mijn leed.

3. Hij zal dit kwaad, dit boos bestaan,
Aan mijn verspieren vergelden.
Roel uit die tegen mij zich stelden;
Het gaat uw trouw en waarheid aan.
Ik zal U, met een blij gemoed,
Vrijwillig offren, HEER der heeren;
Ik zal uw' naam met lofzang eeren:
Dit eischt uw naam; want hij is goed.

4. Want God wil mij zijn' bijstand biën;
Hij heeft mij 't onheil doen ont'komen,
En mijn benaauwdheid weggenomen:
Ik heb mijns vijands val gezien.

P S A L M 55.

God! neem mijn gebed ter ooren, Gij,
die 't geroep uws volks wilt hooren, Verberg U
niet voor al mijn smeeken; Verhoor mij, Heer;
geef gunstig acht Op mijn misbaar en jammer-
klagt, Waarin de nood mij uit doet breken.

2. 't Geroep des vijands doet mij beven;
Ik word door angst en schrik gedreven,
En fel geperst door goddeloozen;
Men schuift op mij, met snood beleid,
Een' last van ongerechtigheid;
Hoe vinnig treft de wraak dier boozen!

3. Mijn hart voelt weën en bange nepen;
De doodschrik heeft mij aangegrepen;
De vrees heeft mijne ziel bevangen;
Een kille beving komt mij aan,
Een siddring doet mijn leden slaan,
Dies roep ik uit met sterk verlangen:

4. „Och gaav' mij iemand duivenvleuglen!
„Gewis, mijn drift waar' niet te teuglen;
„Ik vloog, tot daar ik kon verwachten
„Mijn veiligheid, waar 't ook mogt zijn,

"In 't barste zelfs der zandwoestijn,
 "Daar ik in stilte zou vernachten."

5. Welhaast had ik de vlugt genomen,
 Om dezen wind, deez' storm t' ontkomen.
 O Heer! laat hen uw vuur verslinden;
 Verdeel hun tong, verwar hun spraak;
 Want twist en wrevel, haat en wraak,
 Zijn in de stad alom te vinden.
6. Bij dag, bij nacht, ja t' aller uren,
 Omringen die haar op haar muren;
 Geen regt, geen onschuld kan er baten;
 Maar binnen in haar heerscht de twist;
 Het wreed verderf, de snoode list,
 't Bedrog wijkt nimmer van haar straten.

P A U Z E.

7. Zag ik mij door een' vijand jagen,
 Dan kon, dan zou ik dit verdragen;
 Maar 't was mijn hater niet voor dezen,
 Die tegen mij zich thans verheft:
 'k Had anders wel 't gevaar beseft,
 En zou voor hem verborgen wezen.
8. Neen, gij, gij zijt het, dien ik eerde,
 Dien ik, gelijk mij zelv', waardeerde;
 Met wien 'k gemeenzaam plag te handlen,
 Mijn leidsman, met mij eensgezind,
 Met wien ik raadpleegd', als mijn' vrind,
 En zamen naar Gods huis mogt wandlen.
9. Dat hen de dood als schuldheer velle,
 En levend stort in 't diepst der helle;
 Want boosheid huisvest in de harten
 En tenten van dit booze rojt;
 Maar ik zal roepen tot mijn' God,
 Die mij zal redden uit mijn smarten.
10. 'k Zal 's avonds klagen, zuchten, stenen;
 'k Zal 's morgens kermen, 's middags weenen,
 En God zal op mijn bede merken,
 Die God, die mij van dezen strijd
 In vree door zijnen arm bevrijdt;
 Hoe velen ook mijn' val bewerken.
11. God zal mij hooren, en hen plagen,
 Die God, die reeds van oude dagen
 Als regter zat, om 't kwaad te weren:
 Dewijl dit volk, der tucht ontwend,
 In 't minste geen verandering kent,
 En God noch vreezen wil, noch eeren.
12. Hij slaat zijn handen aan zijn vrinden;
 Geen vreegenootschap kan hem binden;
 Hij schendt verbonden; speelt met eeden;
 Hij vleit, en gladder is zijn mond.
 Dan boter; maar zijns harten grond
 Is vol van krijg en bitterheden.
13. Zoo zacht als olie is zijn spreken;
 Maar spies noch zwaard kan scherper steken.
 Mijn ziel, God zal u onderhouden;
 Werp uwe zorgen op den HEER;
 Zijn trouwe gunst duldt nimmermeer,
 Dat, die Hem vreezen, wanklen zouden.
14. Gij, Heer, Gij zet den boozen palen,
 En zult hen doen ten afgrond dalen.
 Wie op bedrog zijn hoop wil bouwen,
 En dorst naar bloed, dien kort uw straf
 De helft van zijne dagen af;
 Maar ik, ik zal op U vertrouwen.

P S A L M 56.

G enā, o God! bescherm mij door uw hand:
 Zie, hoe ik ben omringd aan allen kant; Zie,
 hoe de mensch zijn booze netten spant, Om
 mij daarin te jagen. Den ganschen dag is 't
 oog op mij geslagen: Zijn list legt mij op al
 mijn wegen lagen: Zijn magt vergroot mijn
 ongeluk en plagen; Ontroerd mijn ingewand.

2. Maar word' ik ooit met bange vrees' belaân,
 Dan zal op U mijn vast betrouwen staan.
 Ik prijs in God zijn woord; ik steun voortaan
 Op Hem; zou vleesch mij deren?
 Ik vrees hen niet, die mijne smart vermeêren;
 Mij, dag op dag, door lastertaal onteeren;
 Mijn woorden in een' valschen zin verkeeren;
 Arglistig mij verraân.
3. Zij rotten zaam, en houden boozen raad,
 Terwijl mij elk in 't heimlijk gadeslaat;
 Mijn schreden volg', en mij naar 't leven staat,
 Door ramp noch klagt bewogen.
 Zoudt Gij, o God! nog, met uw heilig' oogen,
 Hun boosheid zien, en straffeloos gedooen?
 Neen; stort hen neêr door uw geducht vermogen;
 Uw gramschap straff' hun kwaad.

P A U Z E.

4. Gij weet, o God! hoe 'k zwerven moet op aard;
 Mijn tranen hebt G' in uwe flesch vergaard:
 Is hun getal niet in uw boek bewaard?
 Niet op uw rol geschreven?
 Gewis, dan zal mijn wreevle vijand beven,
 En, als ik roep, straks rugwaarts zijn gedreven;
 Dit weet ik vast, God zal mij nooit begeven;
 Niets maakt mijn ziel vervaard.
5. Ik roem in God; ik prijs 't onfeilbaar woord:
 Ik heb het zelf uit zijnen mond gehoord;
 'k Vertrouw op God, door geene vrees gestoord;
 Wat stervling zou mij schenden?
 Ik heb beloofd, wanneer G' in mijn ellenden
 Mij bijstand boodt, en 't onheil af zoudt wenden,
 Tot U, o God! mijn' lofzang op te zenden,
 Door ijver aangespoord.
6. Gij hebt mijn ziel beveiligd voor den dood:
 Gij rigt mijn' voet, dat hij zich nimmer stoot':
 Gij zijt voor mij een schild in allen nood:
 Gij hebt mijn smart verdreven;
 Uw dierbre gunst is m' altoos bijgebleven.
 'k Zal, voor Gods oog, naar zijn bevelen leven:
 Zoo word' door mij zijn naam altoos verheven;
 Zoo word' zijn lof vergroot.

P S A L M 57.

G enà, o God! genà, hoor mijn gebeën: Want mijn
ne ziel betrouwt op U alleen; Mijn toevlugt is de
schaduw uwer vleuglen; Ik berg mij daar voor alle
tegenheên, Tot dat uw magt den vijand zal beteuglen.

2. Ik roep tot God, den Koning van 't heelal;
Tot God, die 't werk aan mij voleinden zal,
Die van omhoog mij redt uit mijn ellenden,
En, hoe men woed', mijn' vijand brengt ten val:
God zal zijn gunst en waarheid nederzenden.
3. Door Gods genà wordt mijne ziel gered,
Schoon zij rondom van leeuwen is bezet.
Ik lig, gedrukt door felle stokebranden;
Hun tongen zijn, als zwaarden, scherp gewet;
Als spiesen en als pijlen zijn hun tanden.

P A U Z E.

4. Verhef, o God! verhef U hemelhoog,
Uw eere straal' op aard in ieders oog.
Zij, die een net bereidden voor mijn gangen,
Zijn zelv', terwijl mijn ziel zich nederboog,
In eenen kuil, voor mij bereid, gevangen.
5. Uw hand, o God! heeft veilig mij geleid;
Ik ben gered; nu is mijn hart bereid;
Het is bereid, om U, mijn God! te loven;
Nu wordt uw naam door mij met vreugd verbreid.
Mijn psalmgezing klimm', tot uw' reem, naar boven.
6. Waak op, mijn eer; waakt op, mijn harp en luit!
Mijn zanglust streeft den dageraad vooruit:
'k Zal onder al de volken, Heer, U prijzen;
Mijn psalmgezing zal, bij cimbaal en fluit,
Uw' naam alom de plegtigst' eer bewijzen.
7. Uw goedheid, Heer, is groot en hemelhoog;
Uw waarheid reikt tot aan den wolkenboog.
Verhef U dan ver boven 's hemels kringen;
Uw eer versprei' haar' luister in elks oog;
Laat ieder die door heel de wereld zingen.

P S A L M 58.

O gij vergadering! gezeten Om regt te doen,
spreekt gij het regt? Wordt alles billijk aangelegd?
Kwijt ieder zich naar zijn geweten? En vonnist gij
wel inderdaad, Zoo als met regt en wet bestaat?
2. Neen!

2. Neen! gij smeedt ongerechtigheden
In 't harte, dat van boosheid zwelt:
Gij weegt op aard uw sneed geweld,
In schijn van billijkheid en reden.
Godloozen zijn van God vervreemd,
Zoo ras hun leven aanvang neemt.
3. De booze leugensprekers dolën,
Van 't uur dat zij geboren zijn:
In hart en mond ligt heet venijn,
Als in een vuurge slang, verscholen:
Zij geven 't goede nooit gehoor;
Maar stoppen, als een adder, 't oor.
4. Gelijk zich die niet laat bezweren,
Zoo willen dezen niet verstaan.
Verbreek hun tanden, laat voortaan,
O God! uw' arm hun kracht verneëren:
Breek jonge leeuwen, heet op buit,
O M E E R! de wreede tanden uit.

P A U Z E.

5. Smelt hen tot water, laat ze drijven:
En maak hun pijlen, daar zij boos
Meê mikken, stomp en krachteloos;
Laat toch uw' arm hunn' boog niet stijven.
Doe hen, in armoë en gebrek,
Vergaan, versmelten, als een slek.
6. Och! laat hen in hun kwaad niet groeijen;
Maar doe hen, als een misdragt, zijn;
Dat nooit de zon hun oog beschijn'.
Eer dan uw potten zullen gloeijen
Van 't doornenvuur, stormt Hij gezwind
Hen weg, als in een' wervelwind.
7. 't Regtvaardig volk, gered uit lijden,
Zal eens, vanneer 't de wraak aanschouwt,
In God, wien 't zich had toevertrouwd,
En in zijn waarheid zich verblijden:
't Zal zijne voeten, welgemoed,
Zelfs wasschen in der boozen bloed.
8. De mensch zal eerlang vrolijk zeggen:
„Gewis de deugd geniet haar vrucht:
„Gods grootheid wordt teregt geducht,
„Die loon en straf weet toe te leggen;
„Gewis, daar is een God die leeft,
„En op deez' aarde vonnis geeft.”

P S A L M 59.

Red mij, o God! uit 's vijands handen; Verlos
mij van de dwingelanden; Uw heil zij, tegen 't
wreed geweld, Mij tot een hoog vertrek gesteld.
Mijn God, 't behaag' U mij t' ontzetten; Daar d'
overtreders van uw wetten, Die niet dan slinksche
gangen gaan, Bloeddorstig mij naar 't leven staan.
2. Laat,

2. Laat, Heer, uw' bijstand niet vertragen;
 Zie, hoe zij mijne ziel belagen:
 Zij zijn doldriftig op de been,
 En rukken al hun magt bij een;
 Schoon ik geen misdaad heb bedreven,
 Die stof tot wraakzucht konde geven.
 Waak op, ontmoet mij, en beschouw
 Hoe 'k, op uw magt alleen, vertrouw.
3. Ja, 't lust' U, HEEER der legerscharen,
 Als Israels God 'U t' openbaren;
 Ontwaak, en straf dit heidendom;
 Dat niemand uwe wraak ontkom'.
 Zij trekken, trotsch op wanbedrijven,
 Waardoor zij trouwloos 't onregt stijven,
 De stad om, aan den avondstond,
 En ieder tiert, gelijk een hond.
4. De snoodste laster stroomt d' ontaarden
 Ten mond' uit; ja geslepen zwaarden
 Zijn op hun lippen; ieder woord
 Is schimp, vervloeking, wraak en moord.
 "Wie hoort het?" vragen z' onder 't woeden.
 Maar Gij, o Schutsheer aller goeden!
 Zult hen belagchen, en den spot
 Haast drijven met al 't heidensch rot.
5. Mijn vijand roem' op zijn vermogen;
 Maar ik, ik sla op U mijn oogen;
 Ik wacht op uwe hulp, o Heer!
 Gij zijt mijn hoog vertrek, mijn eer.
 'k Zal God, met goedertierenheden,
 Mij eerlang te gemoet zien treden,
 En mij welhaast gewroken zien
 Aan hen, die listig mij bespiën.

P A U Z E.

6. Beroof hen niet terstond van 't leven,
 Opdat mijn volk, van angst ontheven,
 Uw oordeel tevens niet vergeet'.
 Uw magt, als Gij ter vierschaar treedt,
 Doe elk van hen als balling zwerven,
 En, 't kwaad ten spiegel, schandlijk sterven:
 Ja werp, o God! mijn schild! hen neêr,
 Als trotsche schenders uwer eer.
7. Men neem' hen, daar hun lastermonden
 En valsche lippen 't hart doorwonden,
 Gevangen in hun hoovaardij:
 Vergeld hunn' vloek, hun razernij,
 De logens, die zij snood verdichten;
 't Betaamt U hen gestreng te rigten.
 Verteer z' in grimmigheid; uw kracht
 Verteer', verdelg' dat snood geslacht.
8. Laat hen eerlang bij d' uitkomst weten,
 Dat God, als Heerscher, is gezeten
 In Jakobs erf; daár 't kwade weert;
 Ja, tot aan 's aardrijks eind regeert.
 Laat, als het licht begint te dalen,
 Hen wederkeeren, zoeken, dwalen,
 Vol ongedulds, van pad tot pad,
 Als honden tierend om de stad.
9. Laat hen, o God! om spijs' verlegen,
 Omzwerven, en op nare wegen
 Vernachten in de duisternis,
 Schoon geen van hen verzadigd is:
 Maar ik zal U mijn sterkte noemen;
 Uw goedheid 's morgens vrolijk roemen,
 En zingen, met een' dankbren geest:
 "Gij zijt mijn hoog vertrek geweest."

10. Ik zal, omdat G' in bange dagen
Mijn toevlugt waart, van U gewagen;
Van U, mijn sterkte, zij mijn zang
En snarenspeel, mijn leven lang.
Ik heb in nood, aan God verbonden,
In Hem mijn hoog vertrek gevonden;
In God, wiens goedertierenheid
Zich over mij heeft uitgebreid.

P S A L M 60.

O God! hoe hebben wij getreurd, Door U ver-
stooten en gescheurd! Gij zijt op ons vergramd
geweest: Keer weêr tot ons, wij zijn bevreesd.
Gij hebt, o Heer! het gansche land Geschud, ge-
spleten door uw hand: Het wankelt; het gevoelt
uw slagen; Ai! red, gencees het van zijn plagen.

2. Gij hebt uw volk een harde zaak
Doen zien, door uw gestrengte wraak;
Door twist op twist het land gekrenkt,
En ons met zwijmelwijn gedrenkt.
Maar nu hebt Gij een heilbanier,
Tot roem van uw geducht bestier,
Hen, die U vreezen, op doen steken:
Zoo is uw waarheid ons gebleken.
3. Geef, Heer, opdat van angst en strijd
't Beminde volk moog' zijn bevrijd:
Geef heil door uwe regterhand,
En red het zuchtend vaderland.
God sprak weleer in 't heiligdom,
Dies juich ik met uw volk alom:
'k Zal Sichem deelen, Sukkoth meten;
Die zullen mijn bezitting heeten.

P A U Z E.

4. Nu zie ik Gilead gered,
Gehoorzaam luistren naar mijn wet;
Manasse kent mij als zijn' Heer,
En knielt eerbiedig voor mij neêr:
Aan 't hoofd van mijne legermagt,
Toont Efraïm zijn moed en kracht;
Mijn Juda, tot die eer verkoren,
Zal mijne rijkswet elk doen hooren.
5. Het trotsche Moab, overheerd,
Strekt mij ten waschpot, diep verneêrd.
Ik werp op Edom mynen schoe,
En eigen hem ten knecht mij toe:
En gij, o Palestina! juich,
Juich over mij met eerbied, buig
U neêr, om mij, die tot regeren
Gezalfd ben, als uw' Koning t' eeren.
6. Wie voert mij in een vaste stad,
Daar zich mijn vijand veilig schat?
Wie zal mij door een sterke hand
Geleiden tot in Edoms land?

Zult Gij 't niet zijn, geduchte God,
Die ons verstiet tot 's vijands spot;
Onz' uitgetogen legermagten
Vergeefs naar hulp en heil deedt wachten?

7. Geef Gij ons hulp in tegenheên;
Bij U is raad, bij U alleen:
't Is vruchtloos, waar men zich meê vleit;
Want 's menschen heil is ijdelheid.
Wij zullen dappre heldendaan
In God verrigten: hoe 't moog' gaan,
Hij, die van ons wordt aangebeden,
Zal onze weêrpartij vertreden.

P S A L M 61.

Wijl, o God! mijn bede hooren; Neig uw ooren
Naar mijn zuchten en geweên. In verafgelegen stre-
ken, Schier bezweken, Zoek ik heul bij U alleen.

2. Leid mij, Heer, ik zou in 't stijgen
Nederzigen:

Leid mij op een hooge rots.
Wil mij tot een toevlugt wezen,
Als voor dezen,
's Vijands wreed geweld ten trots.

3. 'k Zal in uwe tent verkeerên,
Heer der heeren,
Voor uw oog, in eeuwigheid.
'k Zal op U mijn vast vertrouwen
Altoos bouwen,
Door uw vleuglen overspreid.

4. Want uw goedheid, die wij loven,
Heeft van boven
Mijn geloft' en beê gehoord.
Gij deedt mij tot d' erfnis komen
Van de vromen,
Wien de vrees uws naams bekoort.

5. Gij zult nieuwe dagen voegen,
Vol genoegên,
Bij des Konings levenstijd;
Zijner jaren tal vermeêren,
In 't regeren,
Door uw gunst van ramp bevrijd.

6. Hij zal eeuwig in vermogen,
Voor uw oogên,
Zitten op zijn' troon, o Heer!
Zend uw waarheid, uw ontferming,
Ter bescherming;
Zend ze tot zijn wachters neêr.

7. 'k Zal dan door mijn blijde galmen,
Door mijn psalmen,
Loven uwe majesteit;
Mijn geloften U betalen,
Menigmalen
Plegtig aan U toegezeid.

P S A L M 62.

Zult

Mijn ziel is immers stil tot God; Van Hem wacht

2. Hoe lang, o wreedaards! zoekt gij dan
Het kwaade nog van zulk een' man?
Uw kracht is veel te zwak en teeder;
Haast sterft gij allen door Gods hand;
Zoo stort een ingebogen wand,
Een aangestooten muur ter neder.
3. Zij raadsiaan slechts, vervoerd door haat,
Om hem uit zijnen hoogen staat
Te stooten met bedrog; en zoeken
Met lust hiertoe een' logenvond;
Zij zeggen wel met hunnen mond,
Maar 't godloos hart doet niets dan vloeken.
4. Doch gij, mijn ziel, het ga zoo 't wil,
Stel u gerust, zwijg Gode stil;
Ik wacht op Hem; zijn hulp zal blijken:
Hij is mijn rots, mijn heil in nood,
Mijn hoog vertrek; zijn magt is groot;
Ik zal noch wanklen, noch bezwijken.

P A U Z E.

5. In God is al mijn heil, mijn eer,
Mijn sterke rots, mijn tegenweer;
God is mijn toevlugt in het lijden.
Vertrouw op Hem, o volk! in smart;
Stort voor Hem uit uw gansche hart:
God is een toevlugt t' allen tijden.
6. Gemeene lieden immers zijn
Slechts ijdelheid, een damp, een schijn;
De grooten anders niet dan logen:
Zij zouden, hoe hun hart zich vleit,
Nog ligter zijn dan d' ijdelheid,
In eene weegschaal opgewogen.
7. Vertrouwt, wat uw begeert' ook zij,
Nooit op geweld of rooverij,
En wordt niet ijdel, als 't vermogen
Gedurig aanwast: waakt en let,
Dat gij het hart er nooit op zet;
Zoo wordt ge door geen' schijn bedrogen.
8. Eenmaal sprak God tot mij een woord,
Tot tweemaal toe heb ik 't gehoord:
„Dat 's Heeren zijn de sterkt' en krachten.”
Ook is bij U de goedheid, Heer;
Dies heeft van U elk stervling weêr
Vergelding naar zijn werk te wachten.

P S A L M 63.

s zal
ulp in
g ver-
eezen.

ontvangen; Bij 't kriecken van den dageraad: O
Heer! mijn ziel en ligchaam hijgen, En dorsten
naar U in een land, Dat, dor en mat, van droog-
te brandt, Daar niemand lansen kan krijgen.

2. 'k Heb U voorwaar in 't heiligdom
Voorheen beschouwd met vrolijk' oogen:
Hoe zag ik daar uw alvermogen;
Hoe blonk uw godlijk' eer alom!
Want beter dan dit tijdelijk leven
Is uwe goedertierenheid:
Och! wierd ik derwaarts weêr geleid,
Dan zou mijn mond U d' eere geven.
3. Dan zou ik, voor uw godlijk oog,
Uw deugden al mijn leven prijzen,
En in uw' naam mijn' zang doen rijzen;
Mijn handen heffen naar omhoog.
Mijn ziel zou nieuwe kracht ontvangen,
Verzadigd, als met vet en smeer;
Mijn mond zou U vol vreugd, o Heer!
Verheffen in zijn lofgezangen.

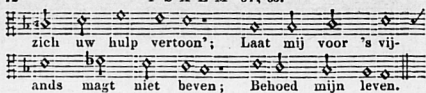
P A U Z E.

4. Wanneer ik, op mijn legersteê,
Aan U gedenk in stille nachten;
Dan peinst mijn ziel met al haar krachten,
Hoe Gij voorheen in angst en wee,
Als mij de vijand wild' omringen,
Mij vaardig zijt ter hulp geweest:
Dies zal ik nu ook, onbevreesd,
In schaduw van uw vleuglen, zingen.
5. Mijn ziel kleeft U standvastig aan;
Gij ondersteunt mijn zwakke schreden;
Uw regterhand vol mogendheden
Doet mij getroost en veilig gaan:
Maar dezen, die mijn ziel begeeren,
Opdat ik tot verwoesting raak',
Staan bloot voor uw geduchte wraak;
Zij zullen haast ten afgrond keeren.
6. Men zal die boozen, door 't geweld
Van 't scherp gewette zwaard, doen sneven,
En aan de vossen overgeven,
Ter prooi alom in 't open veld.
Maar 's Konings hart zal zich verblijden
In God, die 't gansch heêlal regeert;
En elk, die heilig bij Hem zweert,
Zal zijne trouw met roem belijden.
7. Want, hoe het ga, de logenmond
Zal nimmer strafloos zegepralen:
God stelt der boosheid perk en palen,
De logensprekers gaan te grond'.

P S A L M 64.

U
ht ont-

't B ehaag' U mij gehoor te geven; Ik zend
mijn klaagstem tot uw' troon: O Heer! dat
zich

ands magt niet beven; Behoed mijn leven.

2. Verberg mij voor de listigheden,
En voor den heimelijken raad
Der boozen, die geneigd tot kwaad,
Oproerig in hun doen en reden,
Steeds onregt smeden.
3. Bescherm mij tegen 't wreed vermogen,
Van hen, wier tong is als een zwaard;
Wier taal, met bitterheid gepaard,
Tot pijlen dient op hunne bogen,
Om t' oorelogten.
4. Zij leggen lagen voor de vromen,
Verschuilen zich voor hun gezigt,
En treffen straks hen met hunn' schicht;
Waardoor zij wreed hen om doen komen,
En niemand schromen.
5. 't Is kwaad, waarin z' elkander sterken,
Dat hun tot zamenspraak versterkt;
Hun strikken houden zij bedekt;
Zij zeggen van hun booze werken:
"Wie zal die merken?"

P A U Z E.

6. Hun drift, aan snood bedrog verbonden,
Spitst daaglijks zich op listigheên.
Hun hart, hun binnenst peinst alleen
Op valsch' en eerelooze vonden,
Om elk te wonden.
7. Maar God, aanschouwend al hun lagen,
Die bloot zijn voor zijn aangezigt,
Zal ijlings met een' scherpen schicht
Hen treffen, en, door zware plagen,
Hen straf doen dragen.
8. Hun tong, die andren durfd' onteeren,
En ware vromen trotsch versmaân,
Zal zelf met schande hen belaan:
Ja, elk zal hun den rug toekeeren,
En hen verneêren.
9. Dan zullen alle menschen vreezen;
Het werk verheffen van den Heer;
Zijn' lof verbreiden en zijn eer,
En op zijn daân, alom geprezen,
Oplettend wezen.
10. 't Regtvaardig volk zal zich verblijden,
Betrouwend op den H E E R alleen;
D' opregten zullen, wel te vreên,
Terwijl zij Hem hun harten wijden,
Zijn' naam belijden.

P S A L M 65.

's vij-
even.

verwachten, O Hoorder der gebeën! Dies zul-
len allerlei geslachten Ootmoedig tot U treên.

2. Een stroom van ongerechtigheden
Had d' overhand op mij;
Maar ons weerspannig overtreden
Verzoent en zuivert Gij.
Welzalig, dien Gij hebt verkoren,
Dien G' uit al 't aardsch gedruisch
Doet naadren, en uw heilstem hooren,
Ja wonen in uw huis.
3. Daar zal ons 't goede van uw woning
Verzaden, reis op reis,
En 't heilig deel, o groote Koning!
Van uw geducht paleis.
Gij, Gij zult vreesselijke dingen
Ons, in gerechtigheid,
Doen hooren, en ons blij doen zingen
Van 't heil voor ons bereid.
4. O onze God! o vast vrouwen
Van 't allerverste land,
Op wien al 's aardrijks einden bouwen,
En 't wijdstegelegen strand!
Gij, die de hemelhooge bergen
Doet pal staan door uw kracht,
Zoodat zij vloed en stormen tergen,
Gij zijt omgord met magt.
5. 't Gebruisch der zee doet Gij bedaren,
Daar Gij haar golven stilt;
't Rumor der volken, als der baren,
Betoont Ge, waar Gij wilt.
Die d'einden dezer aard bewonen,
Aanschouwen, dag aan dag,
De teeknen, die uw almagt toonen,
Met vreez' en died ontzag.

P A U Z E.

6. Gij geeft, dat d'uitgang van den morgen
En van den avond juich';
En dat men U, voor al uw zorgen,
Ootmoedig dank betuig'.
Het land bezoekt Gij met uw' zegen,
En, door U droog gemaakt,
Verrijkt Gij 't grootelijks weér met regen,
Die tot den wortel raakt.
7. De Godsrivier doet G' overvloeijen,
En op 't bereide land
Het nuttig koren welig grceijen.
Uw goddelijke hand
Maakt d' opgeploegde voren dror ken,
Tot uit de weeke kluit,
Daar 't dropplend nat is ingezonken,
Gezegend voedsel spruit.
8. Uw goedheid kroont de jaargetijden:
Waar Gij uw' voetstap zet,
Daar doet Gij 't al ten zegen dijen;
Daar druipt het al van vet.
Het woeste veld vangt zelfs die droppen,
Zijn weide blijft niet droog;
De heuvels steken blijde toppen
Met lagchend groen omhoog.
9. De velden zijn bedekt met kudden;
De dalen zijn bekleed
Met halmen, die van zwaarte schudden
En loonen 's landmands zweet.

Zij juichen, elk op zijne wijze;
 Uw eer klimt uit het stof;
 Zij zingen, uwen naam ten prijze,
 Uw goedheid en uw' lof.

P S A L M 66.

Juich, aarde, juich met blijde galmen, Den grooten
 Schepper van 't heelal: Zing d'eer zijns naams, met
 dankbre psalmen; Verhef zijn' roem met lofgeschal.
 Zeg: "o! hoe vreeslijk zijn uw werken! Gij doet
 "uw wijddeduchte kracht, O God! aan al uw ha-
 "ters merken, Die veinzend buigen voor uw magt."

2. Al 't aardrijk smee' U, neêrgebogen;
 Het heff' de schoonste psalmen aan;
 Gezangen, die uw' naam verhoogen,
 De glorie van uw wonderdaan.
 Komt, allen, ziet Gods wijze wegen;
 Wat is zijn werking hoog geducht,
 Het zij Hij 't menschedom met zijn' zegen
 Bezoekt, of met zijn strenge tucht!
3. God baande, door de woeste baren
 En breede stroomen, ons een pad;
 Daar rees zijn lof op stem en snaren,
 Nadat Hij ons beveiligd had.
 Hij zal eeuw uit eeuw in regeeren:
 Zijn oog bewaakt het heidendom.
 Hij zal d'afvalligen verneêren:
 Hij keert hun trotsch' ontwerpen om.
4. Looft, looft den Heer der legerscharen,
 O volken! heft een' lofzang aan:
 Hij wil ons in het leven sparen,
 Ons hoeden op de steilste paân,
 Voor wanklen onzen voet bevrijden.
 Gij hebt ons voor een' tijd bedroefd,
 En ons gelouterd door het lijden,
 Gelijk het zilver wordt beproefd.
5. Een net belemmerd' onze schreden;
 Een enge band hield ons bekneld;
 Gij liet door heerschzucht ons vertreden;
 Gij gaapt ons over aan 't geweld.
 Hier scheen ons 't water t'overstromen;
 Daar werden wij bedreigd door 't vuur:
 Maar Gij deedt ons 't gevaar ontkomen,
 Verkwikkend ons ter goeder uur.

P A U Z E.

6. Door 's Hoogsten arm 't geweld onttoogen,
 Zal ik, genoopt tot dankbaarheid,
 Verschijnen voor zijn heilig' oogen,
 Met offers, aan hem toegezeid.
 Ik zal, nu ik mag adem halen,
 Na zoo veel bangen tegenspoed,
 Al mijn geloften U betalen,
 U, die, in nood, mij hebt behoud. |

7. Ik z
 Va
 Zoo
 Bi
 Het
 Da
 'k Z
 Op

8. Kor
 G
 Ho
 W
 'k S
 I
 Ik
 I

9. Wa
 I
 Da
 Ma
 I
 Hi

10. G
 D

D
 overv
 ten,
 uwe
 den,
 2.

3.

7. Ik zal het brandaltaar doen rooken
Van 't edelst vee uit kooi en stal;
Zoo worden vet en merg ontstoken,
Bij 't lieflijk rijzend lofgeschal.
Het reukwerk zal zijn geur verspreiden,
Daar ram bij ram wordt aangebragt;
'k Zal bok en rund ten offer leiden,
Opdat men z' U ter eere slag't.
8. Komt, luistert toe, gij godgezinden,
Gij, die den Heer van harte vreest,
Hooft, wat mij God deed ondervinden;
Wat Hij gedaan heeft aan mijn' geest.
'k Sloeg, heilbegeerig 't oog naar boven:
Ik riep den Heer ootmoedig aan;
Ik mogt met mond en hart Hem loven,
Hem, die alleen mij bij kon staan.
9. Waar' ik door ongeregtigheden
En haar aanlokselen bekoord;
Dan had de Heer naar mijn gebeden
En jammerklagen niet gehoord.
Maar nu, nu heeft, met gunstig' ooren,
Mijn God op mijnen wensch gelet.
Hij, die het al kan zien en hooren,
Merkt' op de stem van mijn gebed.
10. God zij altoos op 't hoogst geprezen!
Lof zij Gods goedertierenheid,
Die nimmer mij heeft afgewezen,
Noch mijn gebed gehoor ontzeid!

P S A L M 67.

Dalgoede God zij ons genadig, En zegen' ons met
overvloed; Hij doe zijn aangezicht gestadig Ons lich-
ten, en Hij zij ons goed: Opdat elk genegen Zich aan
uwe wegen Op deez' aarde wenn'; En de blinde heil-
den, Nu van God gescheiden, Eens uw heil erkenn'

2. De volken zullen U belijden,
O God! U loven al te zaam';
De landen zullen zich verblijden,
En juichen over uwen naam:
Volken zult Gij regten,
Hunne zaak beslechten.
In regtmaticheid;
Volken op deez' aarde,
Die uw arm vergaarde,
Die Gij veilig leidt.
3. De volken zullen, Heer! U loven,
O Heer! U loven altemaal,
Die d' aarde vruchtbaar maakt van boven,
Dat z' ons op haar gewas onthaal'.
God is ons genegen;
Onze God geeft zegen.
Hij, die alles geeft.
Hij zal zijn geprezen;
Hem zal alles vreezen,
Wat op aarde leeft.

P S A L M 68.

De H E E R zal opstaan tot den strijd; Hij zal zijn
 haters, wijd en zijd, Verjaagd, verstrooid doen zuch-
 ten: Hoe trotsch zijn vijand wezen moog', Hij zal,
 voor zijn ontzaglijk oog, Al sidderende vlugten. Gij
 zult hen, daar g' in glans verschijnt, Als rook en
 damp, die ras verdwijnt, Verdrijven en doen dolen.
 't Godlooze volk wordt haast tot asch; 't Zal voor uw
 oog vergaan, als was, Dat smelt voor gloënde kolen.

2. Maar 't vrome volk, in U verheugd,
 Zal huppelen van zielevreugd,
 Daar zij hunn' wensch verkrijgen:
 Hun blijdschap zal dan, onbepaald,
 Door 't licht, dat van zijn aanzigt straalt,
 Ten hoogsten toppunt stijgen.
 Heft Gode blijde psalmen aan:
 Verhoogt, verhoogt voor Hem de baan:
 Laat al wat leeft Hem eeren;
 Bereidt den weg, in Hem verblijd,
 Die door de vlakke velden rijdt;
 Zijn naam is H E E R der heeren.
3. Springt op van vreugd, verheft zijn' lof,
 Die, daar Hij woont in 't hemelhof,
 Een Vader is der weezen;
 Die weduwen haar regt verschaft,
 Die streng haar onderdrukkers straft,
 En voor zijn wraak doet vreezen:
 Een God, die zet, uit menschenmin,
 D'onvruchtbren in een huisgezin,
 En, om zijn magt te toonen,
 Gevangnen uit de boeijen redt;
 Maar die verlaters van zijn wet
 Doet in het dorre wonen.

1. P A U Z E.

4. O God! toen Gij, met majesteit,
 Uw Israël hebt uitgeleid,
 En op uw heil doen hopen;
 Toen Gij langs Parans woesten grond
 Hun voorttoogt, schokte d'aard in 't rond;
 De hooge heemlen dropen;
 De bergen rezen zelfs omhoog;
 Men zag dit Sinaï voor 't oog
 Van Israels Koning beven.
 Een' milden regen zond G', o Heer!
 Op uw bezwijkend' ernis neêr,
 Om sterkt' aan haar te geven.
5. Uw hoop, uw kudde woonde daar;
 Uit vrije goedheid waart Gij haar

Een vriendelijk beschermër;
 En hebt ellendigen dat land
 Bereid door uwe sterke hand,
 O Israëls ontfermer!
 De Heer gaf rijke juichensstof,
 Om zijne wondren en zijn' lof,
 Met hart en mond, te melden:
 Men zag welhaast een groote schaar,
 Met klanken van de blijdeste maar,
 Vervullen berg en velden.

6. De koningen, hoe zeer geducht,
 Zijn met hun heiren weggevlugt;
 Zij vloten voor uw oogen:
 De buit van 't overwonnen land
 Viel zelfs de vrouwen in de hand,
 Schoon niet meê uitgetogen.
 Al laagt g', o Isrel als weleer,
 Gebukt bij tigchelsteenen neêr,
 Toen gij uw juk moest dragen
 En zwart waart door uw dienstbaarheid,
 U is een beter lot bereid,
 Uw heilzon is aan 't dagen.

7. Gelijk een duif door 't zilverwit,
 En 't goud, dat op haar veedren zit,
 Bij 't licht der zonnestralen,
 Ver boven andre vooglen pronkt,
 Zult gij, door 't godlijk oog belonkt,
 Weêr met uw schoonheid pralen.
 Wanneer Gods cnweêrstaandre hand
 De vorsten uit het gansche land
 Verstrooid had en verdreven,
 Ontving zijn erfdeel eedler schoon,
 Dan sneeuw, hoe wit zij zich vertoon',
 Aan Salmon ooit kon geven.

2. P A U Z E.

8. Dat Bazans hemelhooge berg
 Met al zijn heuveln Zion terg',
 En wane t' overtreffen;
 Wat springt gij, bergen trotsch omhoog?
 Wat wilt g' u, in der volken oog,
 Bij Zions berg verheffen?
 God zelf heeft dezen berg begeerd
 Ter woning, om aldaar geëerd,
 Zijn heerlijkheid te toonen:
 De H E E R, die hem verkozen heeft,
 Die trouwe houdt, en eeuwig leeft,
 Zal hier ook eeuwig wonen.
9. Gods wagens, boven 't luchtig zwerk,
 Zijn tien-en tienmaal duizend sterk,
 Verdubbeld in getalen:
 Bij hen is zijne majesteit
 Een Sinai in heilichheid,
 Omringd van bliksemstralen.
 Gij voert ten hemel op, vol eer;
 De kerker werd uw buit, o H E E R!
 Gij zaagt uw' strijd bekroonen
 Met gaven, tot der menschen troost;
 Opdat zelfs 't wederhoorig kroost
 Altijd bij U zou wonen.
10. Geloofd zij God met diepst ontzag!
 Hij overlaadt ons, dag aan dag,
 Met zijne gunstbewijzen;
 Die God is onze zaligheid.
 Wie zou die hoogste Majesteit
 Dan niet met eerbied prijzen?
 Die God is ons een God van heil;
 Hij schenkt, uit goedheid, zonder peil,

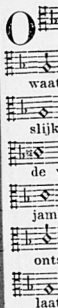
Ons 't eeuwig zalig leven:
 Hij kan, en wil, en zal in nood,
 Zelfs bij het naadren van den dood,
 Volkomen uitkomst geven.

3. P A U Z E.

11. Gewis, hoe hoog de nood mag gaan,
 God zal zijns vijands kop verslaan;
 Dien haargen schedel vellen,
 Die trotsch, wat heilig is, onteert,
 En, daar hij schuld met schuld vermeert,
 Zich tegen Hem durft stellen.
 De Heer heeft zelf ons toegezeid:
 " 'k Zal u, door magt en wijs beleid,
 " Uit Bazan weêr doen komen;
 " U zullen, als op Mozes beê,
 " Wanneer uw pad loopt door de zee,
 " Geen golven overstroomen.
12. " Dan moogt g' in zegepraal uw' voet,
 " Ja uwer honden tong, in 't bloed
 " Van elken vijand steken."
 O groote God, geduchte Heer!
 Uw gangen, zoo vol roem en eer,
 Zijn aan uw volk gebleken:
 De gangen van mijn' God en Vorst,
 Wien, schoon Hij 's werlds rijkskroon torscht,
 Deeze woningen behaagden.
 De zangrei trad den speelrei vóór,
 In 't midden ging het vrolijk koor
 Der trommelende maagden.
13. Looft God in zijn gemeent' alom,
 Den Heer; gij, die in 't heiligdom,
 Als Israels kroostj, moogt naadren.
 Hoe vrolijk gaan de stammen op
 Naar Zions godgewijden top,
 Met Israels achtbre vaadren;
 De vorsten van elk huisgezin;
 Zij trekken aan: hier Benjamin,
 Schoon klein, hij mogt regeren;
 Daar Juda's stam, die glorie won;
 Ginds Naftali en Zebulon,
 Om God, hunn' Koning t' eeren.

4. P A U Z E.

14. Uw God, o Isrel! heeft de kracht
 Door zijn bevel u toegebracht.
 O God! schraag dat vermogen;
 Versterk hetgeen Gij hebt gewrocht,
 En laat uw hulp door ons verzocht,
 Uw volk voertaan verhoogen.
 Dan passen, uwen naam ter eer,
 Om uwes tempels wil, o Heer!
 De vorsten op uw wenken;
 Zij zullen U, van alle kant,
 Zelfs uit het allerverste land,
 Vereeren met geschenken.
15. Scheld met uw stem het wild gediert,
 Dat in het riet zoo weeldrig tiert;
 De stier- en kalverbenden;
 Het volk, dat stukken zilvers geeft,
 En dus zich onderworpen heeft,
 Maar loert op o. z' ellenden.
 Gewis! wij zien hen reeds berooid,
 En 't oorlogzuchtig volk verstrooid;
 Gezanten zullen naadren;
 Egypte zal, met Moorenland,
 Tot God verheffen hart en hand,
 Den God van onze vaadren.

2. M
 Dan
 Me
 F
 M
 't C
 C
 U

3. M
 Va
 Ve

D
 Ha

4. E
 'k

16. Gij koningrijken, zingt Gods lof;
 Heft psalmen op naar 't hemelhof,
 Van ouds zijn troon en woning;
 Daar Hij, bekleed met eer en magt,
 Zijn sterke stem verheft met kracht,
 En heerscht als Zions Koning.
 Geeft sterkt' aan onzen God en Heer;
 Hij Leeft in Israël zijn eer
 En hoogheid willen toonen:
 Erkent dien God; Hij is geducht;
 Hij doet zijn sterkte boven lucht
 En boven wolken wonen!
17. Hoe groot, Hoe vreeslijk zijt G' alom,
 Uit uw verheven heiligdom,
 Aanbidlijk Opperwezen!
 't Is Israels God, die krachten geeft,
 Van wien het volk zijn sterkte heeft.
 Looft God: elk moet Hem vreezen.

P S A L M 69.

O God! verlos, en red mij uit den nood; De
 waatren zijn tot aan de ziel gekomen; Ik zink in 't
 slijk; ik voel mij overstroomen; Ik ga te grond';
 de vloed is mij te groot. Ik roep mij moê in dezen
 jammerstaat; Mijn keel is heesch, zij is van droogt'
 ontsteken; En, daar ik hoop op God, mijn' toever-
 laat, Schrei ik mij blind; mijn oogen zijn bezweken.

2. Men telt veel eer de haren van mijn hoofd,
 Dan hen, die mij, doch zonder oorzaak, haten;
 Men zoekt mijn' dood; geen onschuld kan mij baten:
 Hen zie ik sterk, maar mij van kracht beroofd.
 Men eischt van mij, dat ik m' onschuldig ken,
 't Geroofde weêr, 'k moet voor voldoening zorgen.
 Gij weet, o God! hoe ver ik strafbaar ben;
 U is mijn schuld, mijn dwaasheid, niet verborgen.
3. Beschaam door mij de stille hope niet
 Van hen, die U, o H E E R der legerscharen!
 Verwachten: laat geen schande wedervaren
 Aan hen, die U steeds zoeken in verdriet:
 Met mij verging hun hoop, o Israels God!
 Daar ik mijn' smaad om uwent wil moet dragen.
 Mijn aanschijn is bedekt met schand' en spot:
 Helaas! wat heb ik stof tot bitter klagen!

1. P A U Z E.

4. Mijn' broedren ben ik vreemd, door elk onteerd;
 En onbekend den zonen mijner moeder;
 'k Vind onder hen noch schutsheer, noch behoeder;
 Want d' ijver van uw huis heeft mij verteerd.
 Ik draag den schimp, den smaad en overlast
 Dergenen, die, alziende God! U smaden:

Ik heb geweend; mijn ziel heeft steeds gevast;
Maar 'k word te meer met smaadheid overladen.

5. Ik heb mijn vleesch met eenen zak bekleed,
Maar hoor mijn' naam ten spot en spreekwoord maken;
De regters zelfs doen niet dan klappen, laken;
'k Ben 't snarenspeel van dronkaards in mijn leed.
Maar, H E E R! tot U, tot U is mijn gebed;
Daar is, o God! een tijd van welbehagen,
Een tijd van gunst, te mijner hulp gezet;
Hoor, naar uw trouw en heilwoord, dan mijn klagen.
6. Ruk, door uw magt, mij uit het slijk; behoed,
En laat mij niet verzinken in de waaren;
Maar red mij uit de handen mijner haatren;
Uit deze kolk en diepen watervloed.
Och! laat den stroom mij over 't hoofd niet gaan;
Maar dat uw arm 't geweld der diepte stuite:
Dat toch de put niet worde toegedaan,
Noch over mij zijn' mond voor eeuwig sluite.
7. Hoor mij, o H E E R! uw goedertierenheid
Is goed; zie mij dan aan met gunstig' oogen:
Hoe teër; hoe groot is mij uw mededoogen!
Verhoor uw' knecht, die heete tranen schreit.
Verberg voor hem uw aangezicht toch niet;
Want ik bezwijk door angst en tegenheden;
Ai! haast U mij ter hulp, in mijn verdriet:
De nood klimt hoog; verhoor mijn smeekgebeden.

2. P A U Z E.

8. Genaak, genaak in gunste tot mijn ziel;
Bevrijd haar, laat de boozen, die mij haten,
Vijandig zijn, en alle deugd verlaten.
Nooit roemen, dat ik in hun handen viel.
Gij weet, wat schaamt' en smaad mij treff', o God!
Daar niemand zich mijn onheil aan wil trekken;
Hoe schandlijk ik der boosheid strekk' ten spot;
Gij kent hen, die mij dezen angst verwekken.
9. Versmaadheid breekt en scheurt mij 't hart van Gën;
Ik ben zeer zwak: de lasteringen snijden
Mij door de ziel; ik wacht naar medelijden,
Naar troosters; maar, helaas! ik vind er geen.
Ja, groote God! zij hebben mij, tot spijs;
Bij al mijn smart, nog bitter gal gegeven;
Een edikteug is zelfs een gunstbewijs,
Wanneer de dorst mijn lippen zaam doet kleven.
10. Hun tafel word', o God! hun tot een' strik,
Een' valstrik, daar zij straks in blijven hangen,
En vollen loon van al hun kwaad ontvangen.
Vervloek hun spijs; dat niets hun ziel verkwikk';
Verblind hunn' geest; verduister hun verstand;
Verdonker hun gezigt; bewolk hun oogen:
Verbreek hun kracht door uw getergde hand;
Dat rusteloos hun lendnen wagglen mogen.

3. P A U Z E.

11. Stort over hen uw gramschap uit; vertoon
Uw' heeten toorn; grijp aan hen, die U haten;
Dat hun paleis verwoest zij en verlaten;
Dat niemand meer in hunne tenten woon':
Want dit geslacht, dat zich in 't kwaad verheugt,
Vervolgt dien Gij verwond hebt en geslagen;
Zijn smart strekt hun tot tijdverdrijf en vreugd:
Zij doen van praat en schimp schier alles wagen.
12. Doe misdaan toe tot al hun euveldaan;
Laat hen tot uw gerechtigheid niet komen,
Maar delg hen uit het levensboek der vromen:
Schrijf hen met uw regtvaardig volk niet aan.
Maar ik, ik ben ellendig en vol smart:
Uw heil, o God! voer' m' in een hooge woning;

Dan zing ik blij, en, uit een dankbaar hart,
Den grooten naam van mijnen God en Koning.

13. Dat zal den H E E R veel aangenamer zijn,
Dan os of var, die hunnen klauw verdeelen.
De blijdschap zal het hart der vromen streelen,
Als zij mij zien verlost van smart en pijn.
Gij, die God zoekt in al uw zielverdriet,
Houdt aan, grijpt moed, uw hart zal vrolijk leven:
Nooddruftigen veracht zijn goedheid niet;
Nooit zal Hij zijn gevangenen begeven.
14. Gij hemel, aard en zee, vermeldt Gods lof:
Laat al wat leeft zijn trouw en goedheid prijzen;
Want God zal aan zijn Zion hulp bewijzen,
En Juda's steen herbouwen uit het stof.
Daar zal zijn volk weër wonen naar zijn raad;
God eeuwig hun zijn volle gunst betoonen:
Daar zullen zij, Gods knechten met hun zaad,
Zij, die zijn naam beminnen, erdlijk wonen.

P S A L M 70.

Daal haastig ter verlossing neër, O God! en
red mij uit gevaren. Uit angsten, die mijn ziel be-
zwaren. Spoed U ter mijner hulp, o H E E R! Laa-
llen, die mijn ziel belagen, Beschaamd en schaam-
rood van mij vliën; Laat, die met vreugd mijn
rampen zien, In hunne wenschen nimmer slagen.

2. Laat allen, die, met schampren spot,
Mij honen, tergen en ontëeren,
Hunn' schimp ten loon, te rugge keeren;
Vergaan op uw geducht gebod.
Laat hen, die zich tot U begeven,
Hen, die uw heil beminnen, Heer,
Gedurig juichen tot uw eer,
En zingen: "God zij hoog verheven!"
3. Ik ben nooddruftig, arm en naakt:
O God! mijn Helper uit ellenden!
Haast U tot mij; wil bijstand zenden:
Uw komst is 't, die mijn heil volmaakt.

P S A L M 71.

Betrouw op U; hoor mijn gebeden: Dat
mij geen schaamt', o H E E R! In eeuwigheid ver-
neër': Red mij door uw geregtigheden: Bevrijd
mij; neig uw ooren: Verlos mij; wil mij hooren.

2. Wees mij een rots, om in te wonen;
 Een schuilplaats, daar mijn hart
 Steeds toevlugt vind' in smart:
 Uw hoog bevel zal blijkbaar toonen,
 Dat Gij, o groot' Ontfermer!
 Mijn burg zijt een beschermer.
3. Bevrijd mij van 't geweld des snooden,
 Die 't heilig regt verkracht;
 Wiens trotschheid mij veracht.
 Ik wacht op U, o God der goden!
 Op wien ik vast vertrouwde,
 Van dat ik 't licht aanschouwde.
4. Zoo Gij, van dat ik werd geboren,
 Ja, van mijn eerst begin,
 Mij niet, uit teedre min,
 Hadt ondersteund, 'k waar' lang verloren:
 Dies doe ik, in gezangen,
 U steeds mijn' lof ontvangen.

1. P A U Z E.

5. 'k Was als een wonder in elks oogen;
 Doch Gij, mijn Toevlugt, Gij
 Stondt mij met sterkte bij:
 Laat dan mijn' mond uw' naam verhoogen,
 En al mijn levensdagen
 Van uwen roem gewagen.
6. Verwerp mij niet in hooger jaren:
 Laat, bij den ouderdom,
 Dien 'k in uw gunst beklom,
 Uw voorzorg over mij niet varen:
 Laat, met de kracht van 't leven,
 Uw hulp mij niet begeven.
7. Hen, die op mijne ziele loeren,
 Hoort men, in hunnen raad,
 Uit onverzoeubren haat,
 Een goddelooze schimptaal voeren,
 En, tegen regt, te zamen
 Mijn' ondergang beramen.
8. „Ziet,” zeggen zij, „hij ligt verschoven:
 „God staat niet aan zijn zij”.
 „Jaagt, jaagt hem; grijpt hem vrij;
 „Hij kan geen uitkomst zich beloven.”
 O God! toon m' uw ontferming,
 En haast U ter bescherming.
9. Doe hen beschaamd staan en bezwijken,
 Wier woede mij bestrijdt,
 Wier haat mijn rust benijdt:
 Doe hen met smaad en schande wijken,
 Die tegen mij zich sterken,
 En mijne ramp bewerken.

2. P A U Z E.

10. Mijn hart zal steeds op U vertrouwen:
 Mijn mond vindt, tot uw' lof,
 Gedurig ruimer stof,
 En zal uw regt en heil ontvouwen;
 Schoon ik de reeks dier schatten
 Kan tellen noch bevatten.
11. Ik zal blijmoedig henen treden,
 In 's H E E R E N mogendheid.
 Mijn hart is uitgebreid,
 O Heer! om uw geregtigheden,
 Ja die alleen, te prijzen
 Op aangename wijzen.
12. Gij hebt mij, van mijn kindsche dagen,
 Geleid en onderrigt:
 Nog blijf ik naar mijn' pligt

Van uwe wondren blij gewagen.
O God! wil mij bewaren,
Bij 't klimmen mijner jaren.

13. Blijf mij in mijne grijsheid sterken;
Verkwik mijn' ouderdom:
Bewaak mij van rondom;
Zoo meld' ik dit geslacht uw werken;
Zoo zal 'k uw grootheid zingen
Voor hun nakomelingen.

3. P A U Z E.

14. Ik roem, o eeuwig Alvermogen!
'k Roem uw gerechtigheid,
Die zoo veel glans verspreidt,
Zoo heerlijk schittert uit den hoogten.
O Heer der legerscharen!
Wie kan U evenaren?
15. Gij deelt mij veel benaauwdheid smaken
En drukkend harteleed;
Maar, tot mijn hulp gereed,
Zult Gij mij weder levend maken,
Mij uit den afgrond trekken,
En met uw vleuglen dekken.
16. Gij zult met luister mij omringen,
Mij troosten in mijn smart:
Dan zal ik, blij van hart,
Met luit en harp uw goedheid zingen,
O heilig Opperwezen,
Door Israël geprezen!
17. Mijn lippen zullen, juichend, roemen
In psalmen, U gewijd,
Dat Gij mijn Helper zijt:
Mijn tong zal U mijn' Redder noemen;
Uw gunst den godgetrouwen,
Den ganschen dag, ontvouwen.
18. 'k Zal uw gerechtigheid verheffen,
Die mij in eer herstelt,
Die al mijn haters velt.
'k Zal hen door schand' en schaamte treffen;
Ik zie hen schaamrood vlugten,
Die mijne ziel doen zuchten.

P S A L M 72.

Geeft, Heer, den Koning uwe regten. En uw gerechtigheid Aan 's Konings zoon, om uwe knechten Te rigten met beleid: Dan zal Hij al uw volk beheeren, Regtvaardig, wijs, en zacht; En uw ellendigen regeren; Hun regt doen op hun klagt.

2. De bergen zullen vrede dragen,
De heuvels heilig regt;
Hij zal hun vrolijk op doen dagen
Het heil, hun toegezegd.
't Ellendig volk wordt dan uit lijden
Door zijnen arm gerukt;
Hij zal nooddriftigen bevrijden;
Verbrijzen, wie verdrukt.

3. Zij zullen U eerbiedig vreezen,
Zoolang er zon of maan
Bij 't nageslacht ten licht zal wezen,
En op- en ondergaan.
Hij zal gelijk zijn aan den regen,
Die daalt op 't late gras;
Aan droppels, die met milden zegen
Besproeijen 't veldgewas.
  4. 't Regtvaardig volk zal welig groeijen:
Daar twist en wrok verdwijnt,
Zal alles door den vrede bloeijen,
Tot dat geen maan meer schijnt.
Van zee tot zee zal Hij regeren,
Zoo ver men volkren kent;
Men zal hem van d' Eufraat verëeren,
Tot aan des aardrijks end.
  5. Het woeste volk zal voor Hem knielen:
Zijn vijand likt het stof;
En Tharsis voert, met rijke kielen,
Geschenken naar zijn hof;
Met giften zullen langs de stroomen
De koningen der zee,
En Scheba nevens Seba komen,
Hem smeekend om den vreë.
- P A U Z E,
6. Ja elk der vorsten zal zich buigen,
En vallen voor Hem neër;
Al 't heidendom zijn' lof getuigen,
Dienstvaardig tot zijn eer.
't Behoeftig volk, in hunne nooden.
In hun ellend' en pijn,
Gansch hulpeloos tot Hem gevloten,
Zal Hij ten redder zijn.
  7. Nooddruftigen zal Hij verschoonen;
Aan armen, uit genâ,
Zijn hulpe ter verlossing toonen:
Hij slaat hun zielen gâ,
Als hen geweld en list bestrijden,
Al gaat het nog zoo hoog:
Hun bloed, hun tranen, en hun lijden,
Zijn dierbaar in zijn oog.
  8. „Zoo moet' de Koning eeuwig leven!”
Bidt elk met diep ontzag:
Men zal Hem 't goud van Scheba geven;
Hem zegnen dag bij dag.
Is op het land een handvol koren,
Gekoesterd door de zon;
't Zal op 't gebergt geruisch doen hooren,
Gelijk de Libanon.
  9. De stedelingen zullen bloeijen,
Gelijk het malsche kruid;
Zijn naam en roem zal eeuwig groeijen.
Ook zal, eeuw in eeuw uit,
Het nageslacht zijn grootheid zingen,
Zoo lang het zonlicht schijn':
Hun zal een schat van zegeningen,
In Hem, ten erfdeel zijn.
  10. Dan zal, na zoo veel gunstbewijzen,
't Gezegend heidendom
't Geluk van dezen Koning prijzen,
Die Davids troon beklom.
Geloofd zij God, dat eeuwig Wezen,
Bekleed met mogendheên:
De H E E R, in Israël geprezen,
Doet wondren, Hij alleen.
  11. Zijn naam moet' eeuwig' eer ontvangen;
Men loov' Hem vroeg en spä:
De wereld hoor', en volg' zijn zangen
Met Amen, Amen, na!

P S A L M 73.

a waarlijk! God is Isrel goed, Voor hen, die
rein zijn van gemoed: Hoe donker ooit Gods weg
moog' wezen; Hij ziet in gunst op die Hem vreezen.
Maar, ach! hoe wèl mijn ziel dit weet, Mijn voe-
ten waren, in mijn leed, Schier uitgeweken, en
mijn treên Van 't spoor der godsvrucht afgegleên.

2. Ik zag met nijdig' oogen aan,
Hoe dwazen hier op rozen gaan;
En hoe godloozen in hun gangen
Al veeltijds rust en vree erlangen:
Zij weten van geen tranenbrood;
Van geene banden, tot hunn' dood;
Hun kracht is frisch, zij zijn gezond,
Tot op hunn' laatsten avondstond.
3. Zij weten doorgaans van verdriet
En moet', als andre menschen, niet;
Men ziet hen bittre smart noch plagen,
Als andre stervelingen, dragen:
Dies zijn zij trotsch, en doen den waan,
Gelijk een gouden keten, aan:
't Geweld, dat deugd en plicht versmaadt,
Bedeckt hen, als een praalgewaad.
4. Indien men op hunn' voorspoed let,
Hun oogen puilen uit van vet;
Hun weelde, wat zij zich beloven,
Gaaf hun verbeelding nog te boven.
Zij mergelen de menschen uit,
En spreken, trotsch op roof en buit,
Steeds uit de hoogte van hun magt,
Terwijl hun hart de deugd belacht.

1. P A U Z E.

5. Hun mond tast zelfs den hemel aan,
Gods albestuur schijnt hun een waan;
Terwijl hun tong op aarde wandelt,
Geen mensch ontziet, maar elk mishandelt.
Daarom keert zich Gods volk hiertoe,
En schrikt, wanneer hun, bang te moe,
Het water, daar hun niets gelukt,
Met bekers vol wordt uitgedrukt.
6. Dan peinst de ziel: is 't waar? zou God
Ook weten van mijn droevig lot?
Zou d' Allerhoogste van mijn klagen
En bittre rampen kennis dragen?
Ziet dezen, hoe godloos en wreed,
Zijn evenwel bevrijd van leed;
De rust volgt hen op al hun paên,
En hun vermogen groeit steeds aan.
7. Zoo heb ik dan vergeefs gestreên;
Mijn hart gezuiverd, en gebeên;

Vergeefs heb ik in reine plassen
 Van onschuld mijne hand gewasschen:
 Want al den dag ben ik geplaagd;
 Mijn ziel verschrikt, mijn boezem jaagt;
 En nooit verscheen er morgenstond,
 Waarop ik geen kastijding vond.

8. Zoo ik dit zeggen staven zou,
 Gewis, dan waar' ik niet getrouw
 Aan 't waard geslacht van uwe kindren,
 En zou hun hoop en moed vermindren.
 Nogtans heb ik, met al mijn kracht,
 Die Godsregering overdacht;
 Maar 't was een stuk, dat, in mijn oog,
 Mij moeilijk viel en veel te hoog.

9. Dit duurde, tot ik uit dien drom
 Van neevlen ging in 't heiligdom,
 Om met de godspraak raad te plegen:
 Daar zag ik, op wat gladde vegen
 De voorspoed zelfs de boozen leidt,
 En, hoe G' in 't eind hunn' val bereidt.
 Zij storten van den top van eer
 In eeuwige verwoesting neêr.

2. P A U Z E.

10. Hoe worden zij, tot ieders schrik,
 Vernield, als in een oogenblik!
 Hoe moeten zij het leven enden,
 Van angst verteerd in hun ellenden!
 Hun weeld' is als een droom vergaan.
 O Heer! wanneer Gij op zult staan,
 Zult Gij hun toonen, onverwacht,
 Hoe Gij hun ijdel beeld veracht.

11. Toen 't zwellend hart met ongeduld
 En wrevel' afgunst werd vervuld,
 En ik geprikkeld in mijn nieren,
 Om trotsch mijn drift den toom te vieren;
 Was mijn verstand van licht beroofd:
 Ik heb Gods waarheid niet geloofd;
 Maar was, door mijn' verwaanden geest,
 Bij U een onvernuftig beest.

12. 'k Zal dan gedurig bij U zijn,
 In al mijn nooden, angst en pijn;
 U al mijn liefde waardig schatten,
 Wijl Gij mijn regterhand woudt vatten.
 Gij zult mij leiden door uw' raad,
 O God, mijn heil, mijn toeverlaat!
 En mij, hiertoe door U bereid,
 Opnemen in uw heerlijkheid.

13. Wien heb ik nevens U omhoog?
 Wat zou mijn hart, wat zou mijn oog
 Op aarde nevens U toch lusten?
 Niets is er, daar ik in kan rusten:
 Bezwijkt dan ooit, in bitter smart,
 Of bangen nood, mijn vleesch en hart,
 Zoo zult Gij zijn voor mijn gemoed
 Mijn rots, mijn deel, mijn eeuwig goed.

14. Wie, ver van U, de weelde zoekt,
 Vergaat eerlang, en wordt vervloekt;
 Gij roeit hen uit, die afhoereren,
 En U den trotschen nek toekeeren;
 Maar 't is mij goed, mijn zaligst lot,
 Nabij te wezen bij mijn' God:
 'k Vertrouw op Hem, geheel en al,
 Den H E E R, wiens werk ik roemen zal.

W

Van
kan
Die s

2. Her
Denk
Denk
Aan

3. Ruk
Zie h
Des v
Uw

4. Uw
Gelijk
Zelfs
In t

5. Elk
Men
Gelijk
En

6. Du
Grave
Wier
Met

7. Uw
Niets
Uw s
Ter

8. „La
„Gepl
Hun
Uw

9. Wi
Geen
Niet
Ge

10. Ho
De v
Zal h
Ne

11. Ac
Uw
Ai!
En

12. Gi
Gij z
Die
Vo

13. Gi
Gij
Het
In

P S A L M 74.

Waarom, o God! zijn wij in eeuwigheid
 Van uwe gunst en onderstand verstoken? Hoe
 kan uw toorn dus tegen ons nog rooken,
 Die schapen zijn, zelfs door uw hand geweid?

2. Herdenk de trouw, aan ons voorheen betoond;
 Denk aan uw volk, door U van ouds verkregen;
 Denk aan uw erf, het voorwerp van uw' zegen;
 Aan Zions berg, daar G' eertijds hebt gewoond.
3. Ruk spoedig aan; verdubbel uwe schreên;
 Zie hoe de stad verwoest ligt en vergeten:
 Des vijands magt heeft alles neêrgesmeten,
 Uw heilgdom verdorven en vertreên.
4. Uw vijand heeft ter plaatse van 't gebed,
 Gelijk een leeuw, gebruld, bij 't zegevieren:
 Zelfs, U ten schijn, heeft hij zijn krijgsbanieren,
 In trotschen moed, tot teekenen gezet.
5. Elk woedt om strijd, en toont zich onbeschroomd:
 Men houdt en hakt, dat poort en bindten beven;
 Gelijk men slaapt om bijlen aan te geven,
 En ijvrig kapt in 't hoog en digt geboomt.
6. Dus hebben z' ook, doldriftig, onbesuisd,
 Graveerselen, pilaren, wanden, bogen,
 Wier kunstsieraad de lust was van elks oogen,
 Met zwaard, houweel en hamer woest vergruisd.
7. Uw heilgdom is door het vuur verteerd:
 Niets heeft zijn' glans voor 't woën des gloeds beveiligd.
 Uw schoon paleis, uw woning is ontheiligd,
 Ten gronde toe in puin en asch verkeerd.
8. „Laat,” zeiden zij, „laat ons het gansche land,
 „Geplunderd, voor onz' overmagt doen zwichten.”
 Hun wreede vuist heeft alle godsgestichten:
 Uw' naam ten hoon, verbrijzeld of verbrand.

1. P A U Z E.

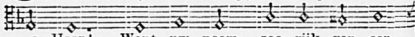
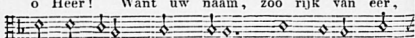
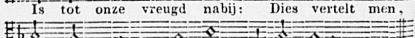
9. Wij zien aan ons, na al dit ongeval,
 Geen teeknen meer van uwe gunst gegeven;
 Niet één profeet is ons tot troost gebleven;
 Geen stervling weet, hoe lang dit duren zal.
10. Hoe lang, o God! zal, in dit zwaar verdriet,
 De vijand ons zijn wreede trotschheid toonen?
 Zal hij uw' naam in eeuwigheid dan honen?
 Neen, 't kan niet zijn; dat duldt uw glorie niet.
11. Ach! waarom trekt G' uw hand dus van ons af,
 Uw regterhand, die ons ten steun kan strekken?
 Ai! wil haar eens uit uwen boezem trekken;
 En maak een eind van uw gestrenge straf.
12. Gij evenwel, Gij blijft dezelfd', o Heer!
 Gij zijt van ouds mijn toeverlaat, mijn Koning,
 Die uitkomst gaaft, en, uit uw hemelwoning,
 Voor ieders oog, uw haatren gingt te keer.
13. Gij spleet weleer de schelfzee door uw kracht.
 Gij hebt den kop der woest' en felle draken,
 Het vreeslijk heir, dat Isrel dorst genaken,
 In 't hart der zee, verbroken door uw magt.

14. Uw sterke hand heeft 's Leviathans woën
 Betoomd, gestuit; deed Faraö bezwijken:
 Daar 't woest gediert aan duizenden van lijken,
 Op 't dorre strand, zijn' rooflust mogt voldoen.
15. Hoe menigmaal hebt G' ons uw gunst betoogd,
 't Zij G' een fontein deedt uit een rots ontspringen;
 Of op een' hoop de waatren zamendringen,
 Wanneer de stroom door U werd uitgedroogd.
16. De dag is d'uw'; ook vormdet Gij den nacht.
 Gij schiept het licht, de zon met gloed en stralen:
 Door U is d' aard gesteld in juiste palen:
 Elk jaarsaizoen hebt Gij tot stand gebragt.

2. P A U Z E.

17. Herdenk, mijn God, herdenk die wonderdaän;
 Een dwaas geslacht heeft uwen naam gelasterd;
 De vijand, van uw vreez' en dienst verbasterd,
 Heeft uwen roem met smaad en schimp belaaën.
18. Geef 't wild gediert, dat niets in 't woën ontziet,
 De ziele van uw tortelduif niet over;
 Laat, groote God! om een gehaten roover,
 Uw kwijnend volk niet eeuwig in 't verdriet.
19. Beschouw, herdenk uw vastgestaafd verbond;
 Laat dat uw hart tot ons in liefd' ontvonken:
 Het land is vol van duistre moordspelonken,
 Vanwaar 't geweld ons grieft met wond op wond.
20. Dat elk verdrukt' uw' bijstand eens erlang';
 Laat, laat uw volk niet schaamrood wederkeeren;
 Maar wil van hen ellend' en nooddruft weren,
 Opdat z' uw' naam verheffen in gezang.
21. Rijs op, o God! rijs op, toon uw gezag;
 Betwist uw zaak, wees onze pleitbeslechter;
 't Is meer dan tijd: gedenk, o hoogste Regter!
 Wat smaad de dwaas U aandoet dag op dag.
22. Vergeet niet, Heer, dien onverdraagbren hoon,
 Dat luid geroep van al uw weërpattijders:
 Het woest getier van uwe magtbestrijders
 Stijgt telkens op tot voor uw' hemeltrcon.

P S A L M 75.

U alleen, U loven wij; Ja wij loven U,
 o Heer! Want uw naam, zoo rijk van eer,
 Is tot onze vreugd nabij: Dies vertelt men,
 in ons land, Al de wondren uwer hand.

2. Als ik 't ambt ontvangen zal,
 Wil ik, volgens eed en plicht,
 Altoos regt doen in 't gerigt.
 Land en volk was in verval;
 Maar zijn pijlers steld' ik vast,
 Tegen woed' en overlast!
3. Tot het dom en dwaas geslacht
 Zeid' ik: „Wees niet zinneloos:”
 Tot de snooden: „Wees niet boos,
 „Dat gij hoornen, sterk van kracht,
 „Woedende naar boven steekt,
 „En met stijven halze spreekt.”

4. Geen geval, geen zorg, geen list,
Oost noch west, noch zandwoestijn,
Doet ons meer of minder zijn:
God is regter, die 't beslist;
Die als aller Oppervoogd.
Deez' vernedert, dien verhoogt.
5. Want des H E E R E N hand besluit
Eenen kelk vol bitterheid,
In zijn gramschap toebereid,
En Hij drenkt er 't menschedom uit;
Doch der goddeloozen mond
Zuigt zijn hef uit tot den grond.
6. 'k Zal dit melden, 'k zal altijd
Zingen Jakobs God ter eer,
Slaan der boozen hoornen neêr,
Vellen wat zijn' naam bestrijdt;
Maar der vromen hoorn en magt
Zal verhoogd zijn door Gods kracht.

P S A L M 76.

God is bekend bij Juda's stam, Daar Hij zijn'
hoogen zetel nam; Zijn naam is groot in Israel:
In Salem staat, op zijn bevel, De hutte van
dien Hemelkoning; Op Zion is zijn heilige woning.

2. Daar heeft de vijand boog en schild,
En vuurge pijlen op verspild;
God brak het zwaard, bedwong den krijg.
Dat vrij het roofgebergte zwijg;
Uw roem, o groot en heerlijk Wezen!
Is tot veel hooger top gerezen.
3. Stouthartigen zijn daar beroofd;
Daar sliep en heir en opperhoofd;
De kloekste had geen handen meer;
Maar viel in 't stof verslagen neêr.
O God van Jakob! door uw schelden
Vergingen paarden, wagens, helden.
4. Gij, vreeslijk zijt Gij in 't gerigt:
Wie zal bestaan voor uw gezigt?
Zoo ras uw mond het vonnis streek,
Uw oordeel van den hemel bleek;
Toen vreesde d'aarde voor uw oogen;
Toen werd ze stil door uw vermogen.
5. Als God ter hooge vierschaar steeg,
't Zachtmoedig volk verlossing kreeg,
Ontzette zich het gansch heelal.
Gewis, der menschen gramschap zal,
Wanneer z' op 't hevigst is aan 't blaken,
Uw' grooten lof nog grooter maken.
6. Woedt nog de wraaklust onbeschroomd,
Die wordt door U ras ingetoemd.
Doet dan geloften aan den H E E R,
Betaalt die, uwen God ter eer,
Gij allen, die dien groote Koning
Omringt in zijn doorluchte woning.
7. Men voer' dien God geschenken aan,
Die vreeslijk is in al zijn daân;

Hij stoot de vorsten weg in 't graf,
 En snijdt hunn' geest als druiven af;
 Hij, die den koningen der aarde,
 Zelfs op hun troonen, vreeze baarde.

P S A L M 77.

Mijn geroep, uit angst en vreezen, Klimt
 tot God, het Opperwezen, God, die, in mijn
 ongeval, D' ooren tot mij neigen zal. 'k Zocht
 Hem in mijn bange dagen; 'k Bragt de rach-
 ten door met klagen; 'k Liet niet af mijn
 hand en oog Op te heffen naar omhoog.

2. 'k Schatte mij geheel verloren;
 'k Mogt van geen vertroosting hooren;
 Als mijn ziel aan God gedacht,
 Loosd' ik niet dan klagt op klagt;
 Peinsd' ik aan mijn vruchtloos kermen,
 Vruchtloos roepen om ontfermen,
 Dacht ik, hoe God anders helpt,
 Mijne ziel werd overstelpt.
3. Slaap weêrhieldt Gij aan mijn oogen;
 'k Was verslagen, neêrgebogen,
 En, verstomd door al 't verdriet,
 Wars van menschen, sprak ik niet.
 'k Overdacht al d'oude dagen,
 Jaren, eeuwen, gunsten, plagen,
 En wat immer aan mijn ziel
 Van Gods hand te beurte viel.
4. 'k Dacht, hoe 'k God met vreugd voordezen
 Op mijn snaren had geprezen;
 'k Overleid' in diepe smart,
 's Nachts met een mistroostig hart,
 En mijn geest doorzocht de reden,
 Waarom God die tegenheden
 Mij in zulk een mate zond,
 En wat mij te duchten stond.
5. Zou de Heer zijn gunstgenooten,
 Dacht ik, dan altoos verstooten?
 Niet goedgunstig zijn voortaan?
 Nimmer ons meer gadeslaan?
 Zouden zijn beloftenissen
 Verder haar vervulling missen,
 Vruchtloos worden afgewacht,
 Van geslachte tot geslacht?

P A U Z E.

6. Zou God zijn genâ vergeten?
 Nooit meer van ontferming weten?
 Heeft Hij zijn barmhartigheên
 Door zijn gramschap afgesneên?
 'k Zei daarna: „dit krenkt mij 't leven:
 „Maar God zal verandering geven;

„D' AL-

"D' Allerhoogste maakt het goed:
"Na het zure geeft Hij 't zoet."

7. 'k Zal gedenken, hoe voordezen
Ons de H E E R heeft gunst bewezen;
'k Zal de wondren gadeslaan,
Die Gij hebt van ouds gedaan;
'k Zal naauwkeurig op uw werken
En derzelver uitkomst merken;
En, in plaats van bittere klagt,
Daarvan spreken dag en nacht.
8. Heilig zijn, o God! uw wegen;
Niemand spreek' uw hoogheid tegen!
Wie, wie is een God als Gij,
Groot van magt en heerschappij?
Ja, Gij zijt die God die d' ooren
Wondren doet op wondren hooren;
Gij hebt uwen roem alom
Groot gemaakt bij 't heidendom.
9. Door uw' arm en alvermogen
Hebt Gij Isrel uitgetogen;
Jakobs kindren, Jozefs zaad
Vrij gemaakt van Faro's haat.
't Water zag, o God! U komen;
't Water zag U, en de stroomen
Steigerden vol schrik omhoog;
D' afgrond werd beroerd, en droog.
10. Dikke wolken goten water;
Hooger zwerk gaf fel geklater:
Uwe pijlen, zoo geducht,
Vlogen vlammend door de lucht.
't Zwaar geluid der donderslagen
Deed het al in 't ronde wagen;
En de wereld werd verlicht,
Door herhaalden blikenslicht.
11. D' aarde sloeg van schrik aan 't beven,
Toen z' U langs uw pad zag streven,
Zee en groote waters door,
In het nooit ontdekte spoor:
Toen G' uw volk den weg bereiddet,
Daar Gij 't als een kudde leiddet;
Mozes en Aärons hand
Bragt hen dus naar 't heilig land.

P S A L M 78.

Neem, o mijn volk! neem mijne leer ter ooren;
Neig oor en hart, om naar mijn stem te hoo-
ren: 'k Zal met mijn' mond u wijze spreken lee-
ren, Verborgenheden, van ouds af waardig t' eeren;
Mij vloeit een schat van wijsheid uit den mond,
Gelijk een bron, die voortspringt uit den grond.

2. Verborgenheden, met diep ontzag te melden,
Die ons voorheen de vaderen vertelden.

Die

Die wj, hun kroost, ook niet verbergen mogen,
 Die stellen wij het nageslacht voor oogen,
 Des H E E R E N lof, uit 's lands historieblaân,
 Zijn' sterken arm, en groote wonderdaân.

3. Want God heeft zijn getuigenis gegeven
 Aan Jakobs huis; een wet, om naar te leven,
 Die Israël zijn nageslacht moet leeren,
 Opdat men nooit haar kennis moog' ontberen:
 God vordert, dat de naneef, eeuwen lang,
 Van kind tot kind, dit onderwijs ontvang'.
4. Opdat z' op God hun hope stellen zouden;
 In 't oog zijn daân, in 't hart zijn wetten houden,
 En nimmermeer weerspanning God verachten,
 Verdraait en krom, als vorige geslachten,
 Wier hart niet was gerigt naar zijn gebod,
 Wier geest niet was getrouw met hunnen God.

1. P A U Z E.

5. Wat kon de boog den besten schutter batcn?
 Toen Efraim Gods wegen had verlaten,
 Vlood al het heir ten dage van het strijden,
 En moest aldus de zwaarste neërlaag lijden:
 Op Gods verbond werd niet van hen gelet,
 Zij weigerden te wandlen in zijn wet.
6. Zijn wonderdaân, door niemand af te meten,
 Zijn trouweloos en snood van hen vergeten,
 Die wonderdaân, waardoor Egypte's helden
 Bezweken zijn in Zoân's vette velden;
 Daar Hij, tot troost in hunner vaadren leed,
 Voor ieders oog de grootste teekens deed.
7. Zijn almagt wist de zee van een te scheiden,
 En 't angstig heir daar droogvoets door te leiden;
 Als op een' hoop deed Hij de waatren rijzen;
 Hij gaf des daags, om hen den weg te wijzen,
 Een volkkolom; een licht des vuurs bij nacht;
 Tot dat Hij hen in 't vruchtbaar Kanân bragt.
8. Ook spleten zelfs de rotsen op zijn wenken;
 Geen afgrond kon het volk ooit minder drenken:
 De woestenij gaf zuivre watervlieten,
 Die d' almagt uit de steenrots voort deed schieten,
 Gelijk een stroom, die, golvend afgegleen,
 Zijn armen spreidt door al de velden heen.

2. P A U Z E.

9. Maar schoon zij dus Gods goedheid ondervonden,
 Nog pleegden z' in 't vervolg de snoodste zonden:
 In 't woest geweest uit vetter land getogan,
 Vergramden zij des Allerhoogsten oogen;
 Verzochten God, en eischten, ten bewijz'
 Van zijne magt, naar hunne lusten, spijs'.
10. Zij spraken stout: „kan God in wildernissen,
 „Ook keur van spijs' op onze tafel disschen?
 „'t Is waar, Hij sloeg de rots, en deed de stroomen,
 „In overvloed, uit harde klippen komen;
 „Maar, is zijn magt zoo onbepaald en groot;
 „Hij geev' dan hier zijn volk ook vleesch en brood ”
11. Dit hoorde God, en werd op 't hoogst vervolgen;
 Zijn vuur ontstak om Jakob te vervolgen;
 De felle toorn van 't eeuwig opperwezen
 Deed Israël al sidderende vreezen;
 Omdat zij niet geloofden aan Gods mond,
 Noch op zijn heil vertrouwden naar 't verbond.
12. Daar God, voor hen bezorgd, in hunne nooden
 De wolken zelfs van boven had geboden,
 De hemeldeel ontsloten, mild in 't zeggen,
 En 't manna doen rondom hun tenten reegnen,

Opdat zijn volk, ten blijk van zijne trouw,
Dit hemelkoorn op reis genieten zou.

3. P A U Z E.

13. Elk mogt zijn brood, zoo mild hem toegemeten,
Dat wonderbrood der magtigen, nu eten;
Den teerkost, tot verzading hun gegeven.
Een oostewind werd door Hem voortgedreven,
En 't zuiden gaf, in 't aangevoerde zwerk,
Geen minder ijlijk van zijn krachtdadig werk.
14. Toen daalde 't vleesch, als stof en digte regen;
Een groote vlugt van vooglen, neêrgezegen,
In menigte gelijk aan 't zand der stranden.
Viel toen van zelfs hun rijkelijk in handen;
Viel op Gods wenk, rondom elks woning neêr,
En spijsde 't heir van Isrels Opperheer.
15. Toen aten zij, en werden zat van eten;
Hun eetlust werd voldaan, hoe godvergeten;
Maar eer hun drift en toemeloos begeeren,
Waarmede dat volk Gods almacht dorst oonteeran,
Verzadigd was, zietdaar de straf terstond,
Terwijl de spijs nog was in hunnen mond.
16. Zietdaar Gods toorn, gelijk een vuur, ontstoken;
Zijn eer werd op hun magtigsten gewroken,
Daar plaag op plaag geweldig nedervelden
't Aanzienlijkst deel, het puik van Isrels helden.
Maar 't volk ging voort, hun ongeloof hield aan;
God had vergeefs zijn wonderen gedaan.

4. P A U Z E.

17. Daarom deed Hij in ijdelheid hun dagen
Vergaan, en, door een reeks van felle plagen,
In schrik en angst hen slijten hunne jaren:
Maar bragt Hij hen op nieuw in doodsgevaaren,
Dan vraagden zij naar God, en keerden weêr,
En zochten vroeg, uit bange vreez', den Heer.
18. Dan dachten zij, hoe 't eeuwig Opperwezen
Hun rotssteen was, en hoe in angst voordezen
De hooge God verlossing had gezonden;
Dan vleiden zij Hem valschlijk met hun monden,
En bukten laag, omdat de nood hen drong,
Maar logen Hem met hun geveinsde tong.
19. Hun hart was boos, vervuld met slinksche streken;
Van zijn verbond was groot en klein geweken;
Doch God vergaf barmhartig hunne schulden;
Verdierf ze niet, schoon zij de maat vervulden;
Hij wendde zelfs zijn gramschap dikwijls af,
En wakte nooit zijn gansche wraak ter straf.
20. Hij dacht in gunst, door hunne ramp bewogen,
Zij zijn toch vleesch, zij hebben geen vermogen;
Zij zijn een wind, die gaat, en nooit zal keeren:
Hoe dikwijls dorst hun wrevel God oonteeran!
De wildernis zag door hun booze paân
Hem bitterheên en smarten aangedaan.

5. P A U Z E.

21. Want elk ging voort in God op 't snoodst te tergen,
En nieuw bewijs van zijne magt te vergen;
Den heiligen God van Israël te kwellen,
Een paal en perk aan zijne daân te stellen;
Zij dachten niet aan dien doorluchten tijd,
Waarin Gods hand hen had van 't juk bevrijd:
22. Hoe Hij zijn oog op hen had neêrgeslagen,
Egypte van zijn teekenen deed wagen,
En zoans veld, daar Hij hen af wou zondren,
Een streng tooneel deed worden van zijn wondren;

Daar

Daar poel en beek, en groot' en kleine vloed
Ondrinkbaar werd, en niets dan walglijk bloed.

23. Hij zoud een heir, door niemands hand te weren,
Veel ongediert, om alles te vertèren:
Zijn groote kracht deed vorscheu uit de stroomen,
Tot wis bederf van gansch Egypte komen;
Hij gaf 't gewas, met vlijt gekweekt, en 't kruid
Den kruidworm en den sprinkhaan tot een' buit.
24. De wijnstok werd door hagel neêrgesmeten;
De wilde vijg daardoor van één gereten;
De landman zag zijn vruchtbaar veld bederven;
Zijn kleiner vee door zwaren hagel sterven;
Zijn beesten door den fellen bliksen slaan,
En jammerlijk door vuur en vlam vergaan.
25. Ook zond Hij toorn, verbolgenheid en nooden,
Verstoordheid, angst en vreeslijk' onheilsboden;
Hij baand' een' weg voor zijne grimmigheden,
Waar langs de wraak zou treên met wisse schreden;
Hun ziel werd niet onttrokken aan het graf;
Terwijl Hij 't vee aan 't pestvuur overgaf.

6. P A U Z E.

26. Egypteland zag al het eerstgeboren
Door 's hemels wraak geslagen, en verloren;
De dood der jeugd, 't beginsel van Chams krachten,
Vervulde tent en veld met jammerklagen,
Waaruit Gods volk als schapen werd geleid,
En vrij en blij op Parans grond geweid.
27. Ja, zonder vreez' mogt Isrel veilig trekken;
Het zag de zee zijn haaten overdekken;
Want God, hun God, bragt hen bevrijd van banden
Naar 't land, door Hem geheiligt uit de landen,
Tot dezen berg, dien zijne hand verkreeg,
En die daarna ten hoogsten luister steeg.
28. Het heidendom werd voor hen weggedreven;
Aan elk, naar 't snoer, zijn erfenis gegeven,
En Isrel mogt in eigen tenten wonen:
Maar 't wufte volk ging voort in God te honen,
Verzocht den Heer, versmaadde zijn gebied,
En hield het regt des Allerhoogsten niet.
29. Zij weken af door trouweloozen handel,
En volgden dus der vaadren snooden wandel;
Zoo keeren zich bedriegelijke bogen,
Waarvoor somwijl de schutter wordt bedrogen.
Des Heeren toorn en ijver werd getergd,
Door beeldendienst en hoogten op 't gebergt.

7. P A U Z E.

30. Dit hoorde God, en heeft, op 't felst ontstoken,
Dit boos bestaan op Israël gewroken,
Dat volk versmaad met beelden en altaren.
Dies liet Hij tent en tabernakel varen,
Die Hij zich daar ter woning had gesticht,
En tot zijn eer te Silo opgerigt.
31. Het onderpand van 't heerlijk alvermogen,
Zijn heilig' ark gaf Hij, voor Israels oogen,
Den Filistijn in d' ongewijde handen;
Zijn volk ten zwaard', of in de slaafsche banden.
Gods Majesteit, getergd, zag van omhoog
Zijn erfnis aan, met een verbolgen oog.
32. Het vuur verslond de strijdbre jongelingen;
Der maagden lof vergat men op te zingen;
Hun priesterschap, hoe hoog door God verheven,
Werd, laag vernèerd, aan 't zwaard ter prooi gegeven;
En d' arme weêuw bezweek van zielverdriet,
Of zat door schrik verstomd, en weende niet.

33. Toen

Toen sto
Als na e
Ja als e
Die nieu
En slo
Het ui

Doch Jo
In Efra
Maar H
Om daan
Op Zi
Bemir

Daar bu
Zijn hei
Gelijk d
In eeu
Held
Verko

Hij dee
Om Jak
Zijn Isr
Dus he
Godt
En 't

hebben

lem,

door

Door

begra

in he

2. Het k
Als w
Doet
Het g

3. Hoe
Zal
Stor
Op v

Toen stond God op met gunstige gedachten,
 Als na een' slaap ontwaakt met nieuwe krachten;
 Ja als een held, ontzaglijk in zijn gangen,
 Die nieuwen moed heeft door den wijn ontvangen;
 En sloeg tot smaad, met zijn geduchte hand,
 Het uiterst deel van 's vijands ingewand.

S. P A U Z E.

Doch Jozefs tent liet hij verachtlijk varen;
 In Efraïm verkoos Hij geen altaren;
 Maar Hij had lust in Juda's stam te wonen,
 Om daar zijn magt en heerlijkheid te toonen
 Op Zions berg, dien 's wereldds Opperheer
 Bemind' en koos ten zetel van zijn eer.

Daar bouwde Hij als hoogten zijne muren,
 Zijn heiligdom, dat d' eeuwen zou verduren,
 Gelijk deez' aard, gegrond door zijne krachten,
 In eeuwigheid geen wanklen heeft te wachten.
 Held David, dien Hij van de schaapskooi nam,
 Verkoos Hij zich ten Vorst uit Juda's stam.

Hij deed zijn' knecht van achter 't vee zich spoeden,
 Om Jakobs zaad, zijn dierbaar volk, te hoeden;
 Zijn Israël, ten erfdeel Hem verkregen:
 Dus heeft die Vorst geheerscht met roem en zegen,
 Godt volk opregt en met verstand geweid,
 En 't rijk beschermd door dapper krijgsbeleid.

P S A L M 79.

etrouwe God, de heidnen zijn gekomen, Zij
 hebben stout uw erfland ingenomen: Jerûza-
 lem, de tempel, uw altaren, 't Ligt al verwoest
 door die geweidenaren! Uw knechten zijn gevelde,
 Door hun verwoed geweld. Hun lijken, on-
 begraven, Verzaden, na hunn' dood, 't Gediert'
 in hongersnood, En gier, en kraai, en raven.

2. Het kostlijk bloed van uwe gunstgenooten,
 Als water om Jerûzalem vergoten,
 Doet wijd en zijd des vijands woede blijken:
 Het gansche veld is nu bezaaid met lijken,
 Van d' eer des grafs beroofd.
 De nabuur schudt het hoofd,
 En lacht met onz' ellenden;
 Ons deerniswaardig lot
 Stelt ons ten smaad, ten spot
 Van vreemden en bekenden.
3. Hoe lang zult Gij in gramsahap zijn ontstoken?
 Zal 't hevig vuur uws ijvers eeuwig rooken?
 Stort uwe wraak op hen, die ons verteren,
 Op volken, die uw' grooten naam niet eeren:
 Want Isrel, door hun magt
 Verschriklijk omgebracht,
 Ligt in zijn bloed verdronken,

Zijn woning, al de troost
En lust van Jakobs kroost,
Gelijkt thans naar spelonken.

4. Gedenk niet meer aan 't kwaad dat wij bedreven:
Onz' euveldaad word' ons uit gunst vergeven!
Waak op, o God! en wil van verder lijden
Ons klein getal door uwe kracht bevrijden.
Help ons, barmhartig Heer!
Uw' grooten naam ter eer;
Uw trouw koom' ons te stade;
Verzoen de zware schuld,
Die ons met schrik vervult;
Bewijs ons eens genade!

P A U Z E.

5. Waarom zou zieh der heidnen magt vermeêren?
Uw hoog gezag door bittren schimp ontêeren,
En vragen, door hunn' trotschen waan bedrogen
„Waar is hun God? waar blijkt nu zijn vermogen?”
Vergeld hunn' overmoed;
Wreek uwer knechten bloed,
O God van ons betrouwen;
Verdedig onze zaak;
Doe 't heidendom uw wraak,
Zelfs voor ons oog aanschouwen!
6. Ai! hoor naar hen, die in gevangnis kwijnen!
Laat hun gekerm voor uw gezigt verschijnen:
Bevrijd hen, die gedreigd met doodsgevaaren,
Op uwe hulp met smeekend' oogen staren:
Vergeld den wreeden smaad,
Waarmeê des nabuurs haat
Uw mogendheid dorst schenden;
Geef hun, o Opperheer!
Die zevenvoudig weêr;
Zie neêr op onz' ellenden!
7. Zoo zullen wij, de schapen uwer weiden,
In eeuwigheid uw' lof uw eer verbreiden,
En zingen van geslachten tot geslachten,
Uw trouw, uw' roem, uw onverwinbre krachten.

P S A L M 80.

Neem, Isrels Herder! neem ter ooren, Die
Jozefs kroost, door U verkoren, Als scha-
pen gunstig hebt geleid; Die eenen troon
van heiligheid U tusschen Cherubs hebt ge-
sticht; Verschijn weêr blinkend met uw licht.

2. Die glans straal' Efraïm in d' oogen;
Toon Benjamin uw groot vermogen;
Verlos Manasse, tot uw eer:
Getrouwe Herder, breng ons weêr:
Verlos ons, toon ons 't lieflijk licht
Van uw vertroostend aangezigt.
3. Hoe lang, o H E E R der legermagten!
Verwerpt Gij, toornig, onze klagten?
Hoe lang verlaat G' ons in den nood?
Gij spijs uw volk met tranenbrood;

Gij drenkt het, in zijn jammerstaat,
Met tranen, uit een volle maat.

4. In 't bitter leed, dat wij verduren,
Zien w' ons aan onze nageburen,
Helaas! door U ten schimp gesteld;
Ons door hun twisten neêrgeveld.
Wij zien, daar ons hun haat vertreedt,
Hen spotten om ons harteleed.
5. Laat ons, o God der legermagten!
Niet vruchtloos op uw' bijstand wachten;
Ga onzen haatren zelf te keer;
Getrouwe Herder, breng ons weêr:
Verlos ons, toon ons 't lieflijk licht
Van uw vertroostend aangezicht.

P A U Z E.

6. Gij vindt in ons een welbehagen:
Gij bragt, o God! in vroeger dagen,
Uw' wijnstok in Egypteland:
Gij zelf hebt gunstig hem geplant;
Voor hem de volken uitgeroeid,
Hem plaats bereid, hem mild besproeid.
7. Hij heeft zijn wortels uitgeschoten:
De bergen werden door zijn loten,
Als waren 't ceedren, overdekt:
Hij heeft zijn ranken uitgestrekt,
In zijnen bloei en frisschen staat,
Tot aan de zee, tot aan d' Eufraat.
8. Waarom hebt Gij zijn' muur verbroken?
Hem van uw zorg en hulp verstoken?
Men plukt, men trapt hem met den voet:
Het boschzwijn heeft hem omgewroet;
Het wild gediert hem afgeweid,
Daar 't zich door 't gansche land verspreidt.
9. Keer weêr, o God der legermagten!
Tot ons, die op uw' bijstand wachten;
Zie uit den hoogen hemel neêr:
Herstel uw' wijnstok als weleer;
Den stam, ter liefd' uws Zoons geplant,
Dien Gij gesterkt hebt door uw hand.
10. Hij ligt verbrand en afgehouden.
Als Gij verwoest, wie zal dan bouwen!
Uw hand zij over 's menschen Zoon,
Dien G' U gesterkt hebt tot den troon:
Zoo leven wij, door U bevrijd,
Altoos aan uwe dienst gewijd.
11. Behoud ons, H E E R der legermagten;
Zoo zullen w' ons voor afval wachten;
Zoo knielen w' altoos voor U neêr.
Getrouwe Herder, breng ons weêr:
Verlos ons, toon ons 't lieflijk licht
Van uw vertroostend aangezicht!

PSALM 81.

Zingt nu blij te moê 't Magtig Opperwe-
zen Eenen lofzang toe: Om ons heilgenot
Worde Jakobs God Met gejuich geprezen.
E 2. Zingt

2. Zingt een' psalm, en geeft
Trommels aan de reijen:
Wat in Isrel leeft
Roep' zijn grootheid uit;
Harp en zachte luit
Moet' zijn' roem verbreijen.
3. Blij bazuingeschal
Klink' in Isrels ooren,
Doe nu overal
Deze maar verstaan:
„'t Feest der nieuwe maan,
„'t Feestuur is geboren.”
4. Want dit is 't bevel
Van den Heer der heeren
Aan zijn Israël;
Dit is 't hoog gebod,
't Regt van Jakobs God,
Dat wij billijk eeren.
5. Dit doet Jozefs zaad
Aan Egypte denken,
En in welk een' staat,
Daar 't een sprake vond,
Die het niet verstond,
God zijn heil wou schenken.

1. P A U Z E.

6. „'k Heb hunn' hals bevrijd
„Van den last te dragen;
„'t Was die blijde tijd,
„Toen hun moede hand
„Werd in 's vijands land
„Van den pot ontslagen.
7. „Op uw noodgeschrei
„Deed ik groote wondren.
„Onder mijn gelei
„Vondt gij hulp; mijn woord
„Werd van u gehoord,
„Uit de plaats der dondren.
8. „'k Nam te Meriba
„Proef van uw vertrouwen,
„Of g' op mijn genâ,
„In uw tegenheên,
„Op mijn' naam alleen
„En mijn woord zoudt bouwen.
9. „Hoort mij, zei ik toen,
„Onder u betuigen,
„Wat gij hebt te doen:
„Och dat Israël
„Zich, op mijn bevel,
„Onder mij wou buigen!
10. „Eert geen' uitlandsch God;
„Wacht u voor uw zielen;
„Wilt naar mijn gebod,
„Mijnen naam ten hoon,
„Voor geen valsche goôn,
„Voor geen vreemde, knielen.
11. „Ik, ik ben de H E E R;
„'k Ben uw God, die heilig
„Ijvre voor mijn eer,
„Die u door mijn hand
„Uit Egypteland
„Leidde vrij en veilig.

2. P A U Z E.

12. „Opent uwen mond,
„Eischt van mij vrijmoedig,
„Op mijn trouwverbond:

„Al wat u ontbreekt,
„Schenk ik, zoo gij 't smeekt,
„Mild en overvloedig.

13. „Maar mijn volk wou niet
„Naar mijn stemme hooren;
„Israël verliet
„Mij en mijn geboon;
„'t Heeft zich andre goon,
„Naar zijn' lust, verkoren,
14. „'k Liet hen dies, veracht,
„Naar 't hun goeddacht, handlen;
„'k Liet dit boos geslacht,
„Naar de keuze viel
„Van hun dwaze ziel,
„In hun wegen wandlen.
15. „Och! had, naar mijn' raad,
„Zich mijn volk gedragen!
„Och! had Isreïs zaad
„Op mijn effen paân
„IJvrig willen gaan,
„Naar mijn welbehagen!
16. „'k Had hun haters ras
„En geheel verslonden;
„Wie hun tegen was
„Had, aan alle kant,
„Mijn geduchte hand
„Zeker ondervonden.
17. „Haters van den H E E R
„Hadden Hem gegeven,
„Schoon geveinsd, zijn cer;
„Ook zou Isreïs tijd,
„Van de smart bevrijd,
„Eeuwig zijn gebleven.
18. „'k Had u dan tot spijs?
„Vette tarw doen groeijen,
„En u ten bewijs?
„Hoe ik u kon voen,
„Honigbeken doen
„Uit de rotsen vloeijen.”

P S A L M 82.

n d' achtbre Godsvergaderingen Staat God, als
rigter der gedingen; Hij oordeelt over goed en
kwaad, In 't midden van der goden raad.
„Hoe lang zult gij van 't rigtsnoer wijken, Een
„onregtvaardig vennis strijken. En achtslaan
„op het aangezigt Der goddeloozen in 't gerigt?

2. „Toont aller goden God te vreezen;
„Doet regt aan armen en aan weezen;
„Kegtvaardigt hem, die billijk klaagt,
„Verdrukt of arm uw hulpe vraagt:
„Verlost geringen uit hun lijden,
„En wilt behoeftigen bevrijden;

„Rukt z' uit der goddeloozen hand:
„Gerechtigheid verhoogt een land.

3. „Maar ach! hier is het regt vergeten;
„Men heeft noch kennis, noch geweten;
„Men wandelt in de duisternis:
„Het wankelt al wat zeker is;
„Dies ziet men 's aardrijks grondvest beven.
„k Heb wel voorheen u d' eer gegeven,
„Dat ik u goden heb genoemd,
„En als Gods kinderen geroemd.
4. „Gij zult nogtans het leven derven,
„En, als gemeene menschen, sterven,
„Eens storten van den stoel der eer
„In 't graf, als elk der vorsten, neêr.”
Sta op, o God! en wil ontwaken;
Ai! oordeel 't aardrijk; rigt de zaken;
Want Gij bezit, op aard alom,
De volkeren in eigendom.

P S A L M 83.

Z wijk niet, o God! houd U niet doof; Wij
worden, zoo Gij zwijgt, ten roof; Wees toch
niet stil; ai! wil ontwaken; Want zie, o God!
uw haters maken Een krijgsgetier om zich te
wreken: Zij durven stout den kop opsteken.

2. Hun aanslag is verwoed en loos;
Zij zoeken, heimelijk en loos,
Uw volk, dat zij zoo bits verachten,
Te dempen met vereende krachten,
Dat Gij, met zoo veel gunst en zorgen,
Houdt, als een' schat, bij U verborgen.
3. Zij zeiden stout, en heet op buit:
„Komt aan, men roei' gansch Isrel uit;
„Opdat dit volk, gelijk voordezen,
„Voortaan geen volk meer moge wezen;
„Dat niemand Isrels naam doe hooren;
„Dat zijn gedachtnis ga verloren.”
4. Want zamen zijn zij 't eens geraakt;
't Verbond is tegen U gemaakt:
Daar zien wij Edoms tenten naadren;
Ginds Ismaël zich zaam vergaadren;
De Moabiten, Hagarenen,
En Gebal zich in 't veld verëenen,
5. Met hen trekt Ammon ééne lijn,
En Amalek, en Palestijn',
En die in 't rijke Tyrus wonen;
Ook liet zich Assur bij hen troonen;
Een magtig rijk, waarop zij leunen,
En Lots ontaarde kinders steunen.
6. Dat hen, o God! uw gramschap sla,
Als Midian, als Sisera,
Als Jabin, die bij Kisons stroomen,
En t' Endor gansch zijn omgekomen;
Wanneer uw ijver niemand spaarde,
Maar hen vertrad, als slijk der aarde.

P A U Z E.

7. Sla hen en hunne prinsen, Heer,
 Als Oreb en als Zeëb, neër;
 Doe al hun vorsten, hoe verheven,
 Als Zebah en Zalmûna sneven,
 Die met geweld Gods land en daken
 Zich wilden ter bezitting maken.
8. Maak, dat dit volk geen rustplaats vind';
 Verstrooi hen door een' wervelwind;
 Als stoppels door een' storm gedreven;
 Als wouden 't vuur ter prool gegeven;
 Als bergen, in wier ingewanden
 Ontstoken pik en zwavel branden.
9. Vervolg ze dus van oord tot oord,
 En drijf ze met uw onweër voort;
 Verschrik hen met uw dwarrelwinden,
 Zoo dat zij rust noch schuilplaats vinden:
 Doe hen, o H E E R! vol schande vlieden,
 Opdat z' uw' naam eens hulde bieden.
10. Beschaam, verschrik hen eeuwiglijk;
 Dat ieder schaamrood rugwaarts wijk';
 Verniel hun heiren, doe hen weten,
 Dat Gij alleen de H E E R moogt heeten;
 Die groote naam van 't hoogste Wezen
 Doe 't wereldrond eerbiedig vreezen.

P S A L M 84.

Hoe lieflijk, hoe vol heilgenot, O H E E R, der
 legerscharen God! Zijn mij uw huis en tem-
 pelzangen! Hoe branden mijn genegenheên, Om
 's H E E R E N voorhof in te treên! Mijn ziel bezwijkt
 van sterk verlangen: Mijn hart roept uit tot
 God, die leeft, En aan mijn ziel het leven geeft.

2. Zelfs vindt de musch een huis, o Heer!
 De zwaluw legt haar jongskens neër
 In 't kunstig nest, bij uw altaren.
 Bij U, mijn Koning! en mijn God!
 Verwacht mijn ziel een heilrijk lot,
 Geduchte H E E R der legerscharen!
 Welzalig hij, die bij U woont,
 Gestaág U prijst en eerbied toont.
3. Welzalig hij, die al zijn kracht
 En hulp alleen van U verwacht,
 Die kiest de welgebaande wegen:
 Steekt hen de heete middagzon
 In 't moerbeidal, Gij zijt hun bron,
 En stort op hen een' milden regen,
 Een' regen, die hen overdekt,
 Verkwikt, en hun tot zegen strekt.

P A U Z E.

4. Zij gaan van kracht tot kracht steeds voort;
 Elk hunner zal, in 't zalig oord

Van Zion, haast voor God verschijnen:
 Let, H E E R der legerscharen, let
 Op mijn ootmoedig smeekgebed:
 Ai! laat mij niet van druk verkwijnen;
 Leen mij een toegenegen oor,
 O Jakobs God! geef mij gehoor.

5. O God! die ons ten schilde zijt,
 En ons voor alle ramp bevrijdt,
 Aanschouw toch uw' gezalfden Koning.
 Eén dag is in uw huis mij meer
 Dan duizend, daar ik U ontbeer:
 'k Waar' liever in mijns Bondgods woning
 Een dorpelwachter, dan gewend
 Aan d' ijdele vreugd in 's boozen tent.

6. Want God, de H E E R, zoo goed, zoo mild,
 Is t' allen tijd' een zon en schild;
 Hij zal genaad' en eere geven:
 Hij zal hun 't goede niet in nood
 Onthouden, zelis niet in den dood,
 Die in opregtheid voor Hem leven.
 Welzalig, H E E R, die op U bouwt,
 En zich geheel aan U vertrouwt.

P S A L M 85.

Gij hebt uw land, o H E E R! die gunst be-
 toond, Dat Jakobs zaad op nieuw in vrijheid
 woont; De schuld uws volks hebt G' uit uw boek
 gedaan; Ook ziet Gij geen van hunne zcn-
 den aan; Gij vindt in gunst, en niet in wraak,
 uw' lust; De hitte van uw gramschap is ge-
 bluscht. O heilrijk God! weer verder ons verdriet;
 Keer af uw wraak, en doe uw' toorn te niet.

2. Heeft dan, o Heer! uw gramschap nimmer end?
 Zal z'eindelijk niet eens worden afgewend?
 Of zal uw toorn ook op ons nakroost woën?
 Zult G' uit den dood ons niet herleven doen,
 Opdat uw volk zich weër in U verblijf?
 Dat toch, o H E E R! uw goedheid ons bevrijf':
 Geef ons uw heil, en red door uwe hand,
 Uit vrije gunst, het zuchtend vaderland.

3. Merk op, mijn ziel, wat antwoord God u geeft;
 Hij spreekt gewis tot elk, die voor Hem leeft,
 Zijn' gunstgenoot, van blijden troost en vreë,
 Mits hij niet weër op 't spoor der dwaasheid treë.
 Voorwaar Gods heil is reeds nabij 't geslacht,
 Hetwelk Hem vreest en zijne hulp verwacht;
 Opdat er eer in onzen lande woon',
 En zich aldaar op 't luisterrijkst vertoon'.

4. Dan

4. Dan wordt genâ van waarheid blij ontmoet;
 De vrede met een' kus van 't regt gegroet;
 Dan spruit de trouw uit d' aarde blij omhoog;
 Gerechtigheid ziet neêr van 's hemels boog:
 Dan zal de H E E R ons 't goede weêr doen zien;
 Dan zal ons 't land zijn volle garven biên;
 Gerechtigheid gaat voor zijn aangezigt,
 Hij zet z' alom, waar Hij zijn treden rigt.

P S A L M 86.

N eig, o H E E R! uw gunstig' ooren, Om mij
 in mijn' angst te hooren: 'k Ben ellendig, diep
 in nood, Gansch van heul en hulp ontbloot.
 Hoed mijn ziel, Gij zijt almachtig, En ik ben
 uw gunst deelachtig: O mijn God, die mij
 aanschouwt! Red uw' knecht, die U vertrouwt.

2. Wie toch is, als Gij, weldadig?
 Wees mij dan, o H E E R! genadig;
 Want mijn roepen en geklag
 Klimt tot U, den ganschen dag;
 Wil de ziel uws knechts verblijden,
 Ondersteun hem in zijn lijden,
 Want ik hef mijn hart en oog,
 Trouwe God, tot U omhoog.
3. H E E R, door goedheid aangedreven
 Zijt Gij mild in 't schuld vergeven:
 Wie U aanroept in den nood
 Vindt uw gunst oneindig groot:
 H E E R, neem mijn gebed ter ooren;
 Wil naar mijne smeeking hooren;
 Merk, naar uw goedgunstigheid,
 Op de stem van mijn gebeên.
4. 'k Ben gewoon, in bange dagen,
 Mijn benaauwdheid U te klagen;
 Gij toch, die d' ellenden ziet,
 Hoort mij, en verstoot mij niet.
 Heer, wat goôn de heidnen roemen,
 Niemand is bij U te noemen;
 Daden, als uw groote daân,
 Treft men nergens elders aan.

P A U Z E.

5. Al de heidnen, door uw handen
 Voortgebragt in alle landen,
 Zullen tot U komen, Heer,
 Bukken voor uw aanschijn neêr,
 En uw' naam ter eere leven;
 Gij zijt groot en hoog verheven;
 Gij doet duizend wonderheên;
 Gij zijt God, ja Gij alleen.
6. Leer mij naar uw' wil te handlen,
 'k Zal dan in uw waarheid wandlen;
 Neig mijn hart, en voeg het zaam
 Tot de vreez' van uwen naam.

Heer, mijn God, ik zal U loven,
 Heffen 't gansche hart naar boven;
 'k Zal uw' naam en majesteit
 Eeren tot in eeuwigheid.

7. Want uw goedheid, hoogst gerezen,
 Hebt Gij dikwijls mij bewezen,
 En mijn ziel, hoe zeer verdrukt,
 Uit het diepst van 't graf gerukt.
 O mijn God! de trotschaards spannen
 Boos te zamen met tirannen,
 Tot mijn' dood en zielsverdriet;
 Zij ontzien uw hoogheid niet.
8. Maar Gij, Heer, Gij zijt langmoedig,
 Zeer barmhartig, overvloedig
 In genâ, die ons behoedt,
 Groot van waarheid, eindloos goed.
 Wend U tot mijn ziel genadig;
 Sterk uw' knecht, en geef weldadig
 Ondersteuning aan den zoon
 Uwer dienstmaagd, van den troon.
9. Doe een teeken mij ten goede,
 Dat mijn haters in hun woede
 Mogen zien, hoe, tot hunn' spijt,
 Gij mij troost, en mij bevrijdt.

P S A L M 87.

Zijn' grondslag, zijn onwrikbre vastigheden
 Heeft God gelegd op bergen, Hem gewijd;
 De HEER, die zich in Zions heil verblijdt,
 Bemint het meer dan alle Jakobs steden.

2. Men spreekt van u zeer heerelijke dingen,
 O schoone stad van Isrels Opperheer!
 'k Zie Rahab, ik zie Babel, tot uw eer,
 Bij hen geteld, die mijne grootheid zingen.
3. De Filistijn, de Tyriër, de Mooren,
 Zijn binnen u, o Godstad! voortgebracht:
 Van Zion zal het blijde nageslacht
 Haast zeggen: "deez' en die is daar geboren."
4. God zal hen zelf bevestigen en schragen,
 En op zijn rol, daar Hij de volken schrijft,
 Hen tellen, als in Isrel ingelijfd,
 En doen den naam van Zions kindren dragen.
5. Dan wordt mijn naam met lofgejuich geprezen;
 Dan zullen daar de blijde zangers staan,
 De speelliën op de harp en cimbaal slaan,
 En binnen u al mijn fonteinen wezen.

P S A L M 88.

O God mijns heils, mijn Toeverlaat! Tot a hef ik
 mijn droeve klagten: Ik roep, bij dagen en bij nach-
 ten.

2. Mijn ziel, der tegenheden zat,
Wordt moedeloos, wil mij begeben;
Het einde nadert van mijn leven:
'k Ben krachteloos en afgemat.
Ik ben, door overmaat van kwalen,
Als zij, die reeds ten grave dalen.
3. 'k Ben afgezonderd bij den hoop
Der dooden, die, ter neêr geslagen,
In 't bloeijen van hun blijde dagen
Gestuit in hunnen levensloop,
Met aard bedekt, van elk vertreden,
Door uwe hand zijn afgesneden.
4. Gij hebt mij in den kuil gelegd;
In diept', in duisternis gesloten:
Uw grimmigheid heeft mij verstooten:
Mij neêrgedrukt, mij troost ontzegd.
Gij doet op mij uw oordeel komen,
Als onweêrstaانبre waterstroomen.
5. Ik derf mijn vrienden, tot mijn straf:
Zij zijn vervreemd van mededoogen:
Ik ben een gruwel in hun oogen:
Gij wendt hen allen van mij af.
Een bange kerker doet mij zuchten:
Ik kan de banden niet ontvlugten.

P A U Z E.

6. Mijn oogen treuren om mijn leed,
Om al mijn' angst, om al mijn lijden:
O H E E R! wil mij van straf bevrijden;
Ach! toon U tot mijn hulp gereed:
'k Smeek dag aan dag om uw ontferming:
Leen mij de hand tot mijn bescherming.
7. Zult Gij aan dooden wondren doen?
Zult G' overleednen doen verrijzen,
Om hier uw' grooten naam te prijzen?
Zal 't graf uw' wijzen raad bevroên?
Zal daar uw goedheid zich verspreiden?
Zal 't woest verderf uw trouw verbreiden?
8. Wie zal uw wondren, uw beleid,
Ooit in de duisternis vertellen?
Wie ooit uw regt in 't daglicht stellen,
Ter plaatse der vergetelheid?
Maar ik, eer d' uchtend aan komt breken,
Zal U, o H E E R! om bijstand smeeken.
9. Waarom is 't dat Gij mij verstoot?
Waarom verbergt G' uw gunstrijk' oogen?
'k Was, van der jeugd af, neêrgebogen,
Bedrukt, en worstlend met den dood.
Ik moet, vol angst uw gramschap dragen:
'k Ben twijfelmoedig en verslagen.
10. 'k Ben met verschrikking aangedaan:
Mijn moed verslaauwt; mijn leden beven:
Uw dierbre gunst heeft mij begeben:
De vlam uws toorns doet mij vergaan.
'k Moet dag aan dag met duizend rampen,
Als met het woên der golven, kampen.
11. Gij hebt en medgezel en vrind
Van mij verwijderd in mijn lijden,
Zoo dat mijn ziel, hoe z' ook moet strijden,
Bij niemand heul of bijstand vindt.

'k Zoek hen vergeefs; 'k moet eenzaam weenen:
Al mijn bekenden zijn verdwenen.

P S A L M 89.

Zal eeuwig zingen van Gods goedertierenheên;
Uw waarheid t' allen tijd' vermelden door mijn reên;
Ik weet, hoe 't vast gebouw van uwe gunstbewijzen,
Naar uw gemaakt bestek, in eeuwigheid zal rijzen:
Zoo min de hemel ooit uit zijnen stand zal wijken,
Zoo min zal uwe trouw ooit wanklen, of bezwijken.

2. "Ik heb," dit was uw taal, "een vast verbond gemaakt
"Met mijnen gunsteling, dien steeds mijn oog bewaakt:
"Ik heb aan mijnen knecht, aan mijnen uitverkoren',
"Aan David, in mijn gunst, met eenen eed gezworen:
"Ik zal van kind tot kind, tot aan het eind der dagen
"Uw zaad bevestigen, en uwen rijkstroon schragen."

3. De hemel looft, o H E E R! uw wondren, dag en nacht;
Uw waarheid wordt op aard de glorie toegebracht,
Daar uw geheiligd volk van uwe trouw mag zingen:
Want wie is U gelijk bij al de hemellingen?
En, welke vorsten ooit het aardrijk moog' bevatten,
Wie hunner is, o H E E R! met U gelijk te schatten?

1. P A U Z E.

4. God is op 't hoogst geducht in zijner Heilgen raad,
En vreeslijk boven 't heir, dat om zijn' rijkstroon staat.
Wie is als Gij, o H E E R! o God der legerscharen?
Wie is aan U gelijk? wie kan U evenaren?
Grootmagtig zijt G', o H E E R! ja eindloos in vermogen;
Uw onverbreekbre trouw omringt U voor elks oogen.
5. Gij temt de woeste zee, zij luistert naar uw' wil;
Hoe hoog zij zich verheft', Gij wenkt, en zij is stil.
Gansch Rahab is door U verbrijzeld, gansch verslagen;
Uw vijand is verstrooid, uw arm heeft roem gedragen;
En aard, en hemel, en wat leeft, of ooit zal leven,
Zijn d' uwe; 't gansch heelal hebt Gij 't bestaan gegeven.
6. Gij schiept het barre noord' en 't zoele zuiden zaam.
Ginds juicht een Thabor, hier een Hermon in uw' naam:
Gij hebt een' arm met magt; uw hand heeft groot vermogen,
Uw regterhand is hoog; uw troon blijft, onbewogen,
Van regt en van gerigt zijn' vasten steun ontleenen:
En waarheid en genâ gaan voor uw aanschijn henen.
7. Hoe zalig is het volk, dat naar uw klanken hoort!
Zij wandlen, H E E R, in 't licht van 't godlijk aanschijn voort;
Zij zullen in uw' naam zich al den dag verblijden;
Uw goedheid straalt hun toe; uw magt schraagt hen in 't lijden;
Uw onbezweken trouw zal nooit hunn' val gedoogen,
Maar uw gerechtigheid hen naar uw woord verhoogen.
8. Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht;
Uw vrije gunst alleen wordt d' eere toegebracht;
Wij steken 't hoofd omhoog, en zullen d' eerkroon dragen
Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen;
Want God is ons ten schild in 't strijdperk van dit leven,
En onze Koning is van Israels God gegeven.

9. Gij
Geze
"Ik h
"Hem
"k H
"En h

10. "Mi
"Mi
"De
"Doo
"Den
"Noc

11. "Ik
"V
"Mijn
"Zijn
"Zijn
"Doo

12. "G
"D
"Een
"Als
"Mijn
"En

13. "I
"Z
"Ma
"Zoo
"Zoo
"Dan

14. Da
"B
"Do
"Nie
"k Z
"t G

15. "
"Z
"Zij
"Zoo
"Be
"Sta

16. M
Gij
Zijn
Zijn
Zijn

17. H
G
Gij
Zijn
Gij
En

18. Z
I
Me
Ho
Zal
Ge

2. P A U Z E.

9. Gij hebt weleer van hem, dien Gij geheiligt hadt,
Gezegd in een gezigt, dat zoo veel troost bevat:
"Ik heb bij eenen held voor Isrel hulp beschoren,
"Hem uit het volk verhoogd; hem had Ik uitverkoren.
"k Heb David mijnen knecht, mijn' gunsteling, gevonden,
"En hem, met heilige zalf, aan Mij en 't rijk verbonden.
10. "Mijn hand zal, hoe 't ook ga, hem sterken dag en nacht;
"Mijn arm zal hem in nood voorzien van moed en kracht;
"De vijand zal hem nooit door wreevle handelingen,
"Door list, of helsch bedrog, in uiterst' engten dringen;
"Den booswicht zal 't geweld nooit tegen hem gelukken,
"Noch in- noch uitlandsch vorst zijn' zetel onderdrukken.
11. "Ik zal integendeel, al wie hem wederstaat,
"Verplettren voor zijn oog, en plagen, die hem haat;
"Mijn trouw zal met hem zijn, mijn goedheid hem geleiden;
"Zijn magt zal in mijn' naam zich over d' aard verspreiden;
"Zijn hand de groote zee, zijn schepter de rivieren,
"Door mijn geducht bestel, met roem en eer bestieren.
12. "Gij (zal hij zeggen), zijt mijn Vader en mijn God,
"De rotssteen van mijn heil: 'k zal hem ook stellen tot
"Een' eerstgeboren' zoon, door al zijn broeders t' eeren;
"Als Koning zal hij zelf de koningen regeren,
"Mijn goedertierenheid zijn' rijkstroon eeuwig stijven,
"En mijn gemaakt verbond met hem bestendig blijven.

3. P A U Z E.

13. "Ik zal de heerschappij doen duren bij zijn zaad,
"Zoo lang de hemel zelf op vasten pijlers staat.
"Maar zoo zijn kinders ooit mijn zuivre wet verlaten;
"Zoo 't rigtsnoer van mijn regt ter reegling niet kan baten,
"Zoo zij ontheiligen, wat Ik heb voorgeschreven,
"Dan mogen zij gewis voor mijne straffen beven.
14. Dan zal Ik hen, die dwaas of wreevlig overtreên,
"Bezoeken met de roe en bittere tegenheên;
"Doch over hem mijn gunst en goedheid nooit doen enden,
"Niet feilen in mijn trouw, noch mijn verbond ooit schenden;
"k Zal nooit herroepen 't geen Ik eenmaal heb gesproken:
"t Geen uit mijn lippen ging blijft vast en onverbroken.
15. "k Heb eens gezworen bij mijn eigen heiligheid;
"Zoo Ik aan David lieg', zoo hem mijn woord misleid':
"Zijn zaad zal eeuwig zijn, zijn troon zal heerlijk pralen,
"Zoo duurzaam als de zon, zoo glansrijk als haar stralen;
"Bevestigd als de maan; en aan des hemels bogen
"Staat mijn getuige trouw te schitteren in elks oogen."
16. Maar ach! mijn God, waar blijkt uw trouw nu? waar uw eer?
Gij stoot en werpt, vergramd, thans uw' Gezalfde neêr;
Gij schijnt niet van 't verbond met uwen knecht te weten;
Zijn kroon, ontheilgd, ligt ter aarde neêrgesmeten;
Zijn sterke muren zijn door 's vijands magt verbroken,
Zijn vestingen verwoest, en in het stof gedoken.

4. P A U Z E.

17. Hij is door elk beroofd, den nabuur tot een' smaad:
Gij hebt de regterhand verhoogd van die hem haat;
Gij deedt den vijand in zijn' rampspoed zich verblijden:
Zijn zwaard ligt om, 't is stomp, en nutteloos in 't strijden;
Gij doet hem, vol van schrik, van 't bloedig slagveld vlugten,
En onder 's vijands juk, van U verlaten, zuchten.
18. Zijn schoonheid is vergaan; zijn troon ligt neêrgestort;
De dagen zijner jeugd zijn door uw hand verkort;
Met schaamt' is hij bedekt, elk kan hem strafloos tergen.
Hoe lang, getrouwe God! zult Gij U steeds verbergen?
Zal dan uw grimmigheid, die niemand af kan keeren,
Gelijk een brandend vuur, 't verdrukte volk vertèren?

19. Gedenk, o Heer! hoe zwak ik ben, hoe kort van duur:
 Het leven is een damp; de dood wenkt ieder uur.
 Zou 't menschedom dan vergeefs op aarde zijn geschapen?
 Wie leeft er, die den slaap des doods niet eens zal slapen?
 Wie redt zijn ziel van 't graf? ai! help ons, als te voren,
 Gelijk Gij bij uw trouw aan David hebt gezworen.
20. Gedenk den smaad, dien elk van uwe knechten lijdt,
 Waarmeê elk magtig volk mijn bang gemoed doorsnijdt;
 Den smaad, o HEER! waarmeê uw haters ons beladen,
 Waarmede zij den gang van uw' Gezalfde smaden.
 Gij immers wilt of zult nooit onze hoop beschamen:
 Den HEER zij eeuwig lof, en elk zegge: Amen, Amen!

P S A L M 90.

Gij zijt, o Heer! van d' allervroegste jaren,
 Voor ons geweest een toevlugt in gevaren. Eer
 berg en rots uit niet geboren waren, Eer
 d' aarde rustt' op hare grondpilaren: Van
 eeuwigheid, o God, die eeuwig leeft! Zijt
 Gij de God, die eind noch oorsprong heeft.

2. Uw oppermagt, die wij ootmoedig eeren,
 Kan door een' wenk den mensch zijn broosheid leeren:
 Uw wenk alleen, al schijnt ons niets te deren,
 Verbrijzelt ons, doet ons tot aarde keeren:
 Want in uw oog zijn duizend jaren, Heer,
 Een enkele dag, een nachtwaak, en niets meer.
3. Gij overstroomt het menschedom: zijn vermogen
 Is, als een slaap, een ijdele droom, vervlogen:
 Zij zijn als 't gras, dat 's morgens, overtogen
 Met frisschen dauw, in bloei staat voor elks oogden,
 Maar 's avonds, als het afgesneden wordt,
 Op 't open veld in weinig tijds verdort.
4. Door uwen toorn vergaat ons kwijnend leven.
 Uw gramschap doet ons hart van doodschrik beven,
 O God! als Gij, in majesteit verheven,
 Het onregt, dat w' in 't openbaar bedreven,
 En 't kwaad, door ons in 't heimelijk verrigt,
 In 't licht stelt voor uw glansrijk aangezicht.

P A U Z E.

5. Wanneer uw toorn en gramschap ons bezwaren,
 Dan wenden, dan verdwijnen onze jaren;
 Wij zien hen, als gedachten, henen varen;
 Of, blijft uw gunst ons in het leven sparen,
 Dan klimmen wij ten hoogste tot den top
 Van zeventig of tachtig jaren op.
6. Helaas! het best van onze beste dagen
 Baart dikwijls smart, geeft dikwijls stof tot klagen;
 Daar zorg, verdriet en jammerlijke plagen
 Steeds, beurt om beurt, de matte ziel doorknagen.
 De levensdraad wordt schielijk afgesneên:
 Wij schenen sterk, en ach! wij vliegen heen.

7. Wie

Wie ken
 Wie vre
 Leer on
 Opdat o
 Keer
 Hoe l

Uw gun
 Laat, n
 Zoo zal
 Uw ge
 Verbl
 En n

Laat u
 En laa
 Uw he
 Uw lie
 Sterk
 Bekr

H
 door
 duistre

Dies
 hen,
 vlugt

2.

3.

4.

an duur: 7. Wie kent uw' toorn? wie zijn geduchte krachten?
 r. Wie vreest dien regt, geduchtste Magt der magten?
 hapen? Leer ons den tijd des levens kostlijk achten,
 slapen? Opdat ons hart de wijsheid moog' betrachten;
 e voren, Keer weder, **HEER**; uw gunst koom' ons te stå:
 Hoe lang ontzegt G'uw' knechten uw genâ?

lijdt, 8. Uw gunst sterkt meer dan d'uitgezochtste spijsen:
 orsnijdt; Laat, met het licht, haar licht voor ons verrijzen;
 laden, Zoo zal ons hart op liefelijke wijzen
 n: Uw goedheid, al ons ovrig leven, prijzen.
 amen! Verblijd ons naar de maat van onzen druk,
 En naar den tijd van al ons ongeluk.

ren, 9. Laat uw genâ ons met haar' troost verrijken,
 b En laat uw werk aan uwe knechten blijken;
 Eer Uw heerlijkheid niet van hun kindren wijken:
 Eer Uw liefd', uw magt behoed' ons voor bezwijken:
 Van Sterk onze hand, en zegen onze vlijt;
 Zij Bekroon ons werk, en nu, en t' allen tijd'.

P S A L M 91.

Hij, die op Gods bescherming wacht, Wordt
 door den hoogsten Ko-ning Beveiligd in den
 duistren nacht, Beschaduwd in Gods wo-ning:
 Dies noem ik God, zoo goed als groot Voor
 hen, die op Hem bouwen, Mijn' burg, mijn toe-
 vlugt in den nood, Den God van mijn betrouwen!

2. Hij zal uit 's vogelvangers net
 U veilig doen ontkomen:
 Hij is het, die uw leven redt;
 Gij hebt geen pest te schromen.
 Hij zal, in lijf- en zielgevaar,
 U met zijn vleuglen dekken;
 Zijn waarheid u ten beukelaar,
 En ter rondas verstrekken.
3. De schrik des nachts doet u niet vliên,
 Waarvoor de boozen beven;
 Geen pijlen hoeft gij 's daags t'ontzien,
 Die hevig om u zweven.
 De pest, met welk een' snellen spoed
 Zij moog' in 't duistre waren,
 Noch 't streng verderf, dat 's middags woedt,
 Zal uwe ziel vervaren.
4. Gij zult, aan d'een' en d'andre hand,
 Tien duizenden zien vallen;
 Terwijl gij, in gerusten stand,
 Bewaakt blijft boven allen.
 Het dreigend leed vliegt u voorbij;
 Alleenlijk zien uw oogen,
 Hoe schriklijk 't loon der boozen zij,
 Die d'Almagt niet verhoogen.

P A U Z E.

5. Ik steun op God, mijn' toeverlaat;
Dies heb ik niets te vreezen.
Wie God vertrouwt, dien deert geen kwaad:
Uw tent zal veilig wezen:
Hij zal zijn engelen gebiën,
Dat z' u op weg bevrijden:
Gij zult hen, in gevaren, zien
Voor uw behoudnis strijden.
6. Zij zullen u, Gods gunstgenoot,
Naar 's Hoogsten welbehagen,
Opdat gij aan geen' steen u stoot,
Op hunne handen dragen.
Gij zult op jonge leeuwen treën,
Op giftig' adders stappen;
En, door gevaar noch vreez' bestreën,
Den leeuw en draak vertrappen.
7. Dewijl zijn ziel mij teër bemint,
(Dus laat God zelf zich hooren),
Heb Ik voor hem, als voor mijn' vrind,
Een heilrijk lot beschoren:
Omdat hij mijnen naam erkent,
Zal hem mijn gunst verzellen;
Ik zal hem redden uit d' ellend',
En op een hoogte stellen.
8. Hij zal, in alle ramp en pijn,
Tot mij om uitkomst zuchten,
En Ik gestadig bij hem zijn,
In al zijn ongenugten:
't Gevaar zal Ik hem doen ontvliën;
Zijn levensdagen rekken:
'k Zal hem mijn eer en heil doen zien,
En nooit mijn hulp onttrekken.

P S A L M 92.

Laat ons den rustdag wijden Met psalmen tot
 Gods eer; 't Is goed, o Opperheer! Dat w' ons
 in U verblijden: 't Zij d' uchtendstond, vol zoet-
 heid, Ons stelt uw gunst in 't licht; 't Zij
 ons de nacht berigt Van uwe trouw en goedheid.

2. 't Voegt ons met blijde klanken,
Door 't voorbedachte lied,
Hem, die het al gebiedt,
Op harp en luit te danken.
Gij hebt door uw vermogen,
O H E E R ! mijn hart verheugd:
Ik zal, verrukt van vreugd,
Uw groote daan verhoogen.
3. Hoe groot zijn, H E E R , uw werken!
Hoe ver gaat uw beleid!
Gij stelt, met mogendheid,
Elk deel zijn juiste perken.
Een ziel, aan 't stof gekluisterd,
Beseft uw daden niet:
Geen dwaas weet, wat hij ziet;
Zijn oordeel is verduisterd.

4. Dat vrij, als groene telgen,
De booze welig groei':
Gij zult, in zijnen bloei,
Voor eeuwig hem verdelgen.
Niets stelt U immer palen,
Gij zijt de hoogst' in magt:
Gij zijt de H E E R: uw kracht
Zal eeuwig zegepalen.

P A U Z E.

5. Wie U durft wederstreven,
Wie onregt durft begaan,
Zult Gij, o God! weerstaan,
Verstrooijen en doen sneven.
Gij zult mijn eer vergrooten,
Mij sterken in mijn' stand:
Ik ben door uwe hand
Met olie overgoten.
6. Mijn oog zal hen aanschouwen,
Die listig al mijn paan
In 't heimlijk gadeslaan,
Mij telkens onrust brouwen.
Ook zal mijn oor eens hooren,
Dat Gij de boozen straft;
Dat Gij mij wraak verschaft
Van hen, die mij verstoren.
7. 't Regtvaardig volk zal bloeijen,
Gelijk op Libanon,
Bij 't koestren van de zon,
De palm en ceder groeijen.
Zij, die in 't huis des H E E R E N,
In 't voorhof zijn geplant,
Zien door des Hoogsten hand
Hunn' wasdom steeds vermeëren.
8. In hunne grijze dagen
Blijft hunne vreugd gewis:
Zij zullen, groen en frisch,
Gewenschte vruchten dragen;
Om, met verheugde monden,
Te roemen 't regt mijns Gods.
In Hem, mijn vaste rots,
Is 't onregt nooit gevonden.

P S A L M 93.

De H E E R regeert: de hoogste Majesteit,
Bekleed met sterkt', omgord met heerlijkheid,
Bevestigt d' aard, en houdt door zijne hand
Dat schoon gebouw onwankelbaar in stand.

2. Gij hebt uw' troon van eeuwigheid gegrond:
De waatren, H E E R, verheffen zich in 't rond:
Rivier en meir verheffen hun geruisch:
Het siddert al op 't woedend stroomgedruisch.
3. Maar, H E E R, Gij zijt veel sterker, dan 't geweld
Der waatren, dien uw almagt palen stelt:
De groote zee zwijgt op uw' wenk en wil,
Hoe fel zij bruis, hoe fel zij woede, stil.

4. Uw

waad:

en tot

w' ons

zoet-

't Zij

heid.

4. Dat

4. Uw magt is groot, uw trouw zal nooit vergaan:
Al wat Gij ooit beloofd hebt zal bestaan.
De heiligheid is voor uw huis, o **HEER**!
Eeuw uit eeuw in, tot sieraad en tot eer.

P S A L M 94.

Verschijn nu blinkend, God der wrake; Dat
eens uw arm voor ons ontwake; Vertoon
uw glansrijk aangezicht; Gij Regter, die de
wereld rigt, Sta op, verhef U, en ver-
geld Hoovaardigen hun trotsch geweld!

2. Hoe lang, **HEER**, zullen dan de boozen,
Hoe langen tijd de goddeloozen
Nog hupplen, vol van dartle vreugd,
En laster braken op de deugd,
En spreken, als in zegepraal,
Baldadig d' allerhardste taal?
3. 't Verbrijzeld volk, o **HEER**! moet bakken,
Daar zij uw erfdeel wreed verdrukken;
De zwakke weêuw, van hulp ontbloomt,
Wordt met den vreemdeling gedood;
Zelfs wordt d' onnoozle wees vermoord;
Naar regt noch reden wordt gehoord.
4. Zij zeggen, stout op hun vermogen:
"De **HEER** slaat op ons doen geen oogen;
"De God van Jakob merkt het niet."
Let, onvernunftigen, en ziet:
Blijft g' eeuwig van verstand beroofd,
Gij dwazen, die het licht verdooft?
5. Zou dan de Schepper, die onz' ooren
Geplant heeft, zelf niet kunnen hooren?
Zou Hij, die 't oog formeert, niet zien?
Zoudt gij des Rigters wraak ontvliên,
Die volken straft, en wijsheid leert
Den mensch, die wetenschap ontbeert?

P A U Z E.

6. Neen; dwaas! de **HEER** weet uw gedachten,
Dat z' ijdel zijn bestuur verachten.
Welzalig is de man, o **HEER**!
Die door uw tucht en hemelleer
Het nut der onderdrukking weet,
En voordeel trekt zelfs uit het leed.
7. Zoo leert hij zich geduldig dragen;
Zoo ziet hij 't eind der kwade dagen;
Zoo wordt de roede zelfs gekust,
En d' onderwerping geeft hem rust;
Tot dat de kuil gegraven wordt,
Waarin de zondaar nederstort.
8. De **HEER** zal, in dit moeilijk leven,
Zijn volk en erfdeel nooit begeven:
Het oordeel keert, vol majesteit,
Haast weder tot gerechtigheid:
Al wie opregt is van gemoed,
Die merkt het op, en keurt het goed.

9. Wie helpt mij tegen al de boozen?
Wie wederstaat die goddeloozen?
Zoo mij de **HEER**, mijn schild en loon,
Geen sterken bijstand had geboon,
Dan waar' mijn leven haast verkort,
En ik bijna in 't graf gestort.
10. Wanneer ik zei: "mijn voeten glijden;"
Toen hebt Gij mij gesterkt in 't lijden.
Wanneer mij 't afgepeinsde hart
Door al mijn denken werd verward,
En ik in druk schier was gestikt;
Toen heeft uw troost mijn ziel verkwikt.
11. Zou ooit de stoel der schandlijkheden
Bij uwen troon een plaats bekleeden,
Die moeit' en wetten boos verdicht?
Zij rotten zaam, en wars van 't licht,
Verdrukken zij het vroom gemoed;
Ja doemen zelfs 't onschuldig bloed.
12. De **HEER**, mijn Bondgod, was voordezen,
Mijn hoog vertrek in al mijn vreezen,
Mijn steenrots en mijn toeverlaat;
Hij straft de boozen, wreekt hun kwaad,
En loont hun boosheid met den val:
't Is God, die hen verdelgen zal.

P S A L M 95.

K omt, laat ons zamen Isrels **HEER**, Den
rotssteen van ons heil, met eer, Met god-
gewijden zang ontmoeten: Laat ons zijn
gunstrijk aangezigt, Met een verheven lof-
gedicht En blijde psalmen, juichend groeten.

2. De **HEER** is groot, een heerlijk God,
Een Koning, die het zaligst lot,
Ver boven alle goon, kan schenken:
Het diepst van 's aardrijks ingewand,
Het hoogst gebergt is in zijn hand;
't Is al gehoorzaam op zijn wenken.
3. Zijn' is de zee; z' is door zijn kracht
Met al het drooge voortgebragt:
't Moet alles naar zijn wetten hooren.
Komt, buigen w' ons dan biddend neer;
Komt, laat ons knielen voor den **HEER**,
Die ons gemaakt heeft en verkoren.
4. Want Hij is onze God, en wij
Zijn 't volk van zijne heerschappij,
De schapen, die zijn hand wil weiden:
Zoo gij zijn stem dan heden hoort,
Geloofst zijn heil- en troostrijk woord,
Verhardt u niet, maar laat u leiden.
5. Verhardt u niet; neemt zijn genâ
Ootmoedig aan; laat Meriba.
Laat Massa u ten afschrikk' wezen;
Waar 'k door uw vaders ben verzocht,
Toen alles, wat mijn almagt wrocht,
Hen niet bewoog, om Mij te vreezen.

6. 'k Heb aan dit volk, dat Mij vergat,
Een' langen tijd verdriet gehad,
Ja veertig jaar hunn' hoon verdragen,
En zei: "dit volk, dat steeds mij sart,
"Heeft een verdwaasd en dwalend hart;
"t Schept in mijn wegen geen behagen."

7. Dies heb ik, door hun tergend kwaad
Op 't hoogst vergramd, dit volk versmaad,
En met een' duren eed gezworen,
Dat, wegens zijn geschonden trouw,
Het nooit mijn rust genieten zou,
Die voor mijn volk nog blijft beschoren.

P S A L M 96.

Zingt, zingt een nieuw gezang den H E E R E;
Zing, aarde, zing dien God ter eere!
Looft 's H E E R E N naam met hart en mond;
Vermeldt zijn heil op 't wereldrond;
Dat dag aan dag zijn roem vermeere!

2. Nu moet uw tong de heidnen nooden;
Meldt allen volken zijn geboden;
Vertelt zijn wondren en zijn eer:
Groot en prijswaardig is de H E E R,
En vreeslijk boven al de goden.
3. Al d' afgôn zijn slechts ijdelheden;
Maar God, die van ons wordt beleden,
Is 't, die de heemlen heeft gesticht,
En voor zijn godlijk aangezicht
Zet eer met majesteit haar treden.
4. Hoe blinkt het alles door vertooning
Van sterkt' en sieraad in zijn woning!
Geef dan, o allerlei geslacht!
Den roem van heerlijkheid en kracht
Aan Israels grooten God en Koning.

P A U Z E.

5. Geef d' eer aan 't eeuwig Opperwezen:
Zijn naam wordt nooit genoeg geprezen:
Verheft zijn deugden, blij te moe;
Brenge in zijn huis Hem offer toe,
Hem, dien de volken moeten vreezen.
6. Aanbidt Hem needrig al uw leven,
Hem, die, in 't heilgdom verheven,
Een godlijk licht van zich verspreidt.
Leer, aarde, voor zijn majesteit,
Leer voor zijn aangezichte beven.
7. Zeg, om de heidnen te verlichten:
De H E E R regeert, die d' aard wou stichten,
Dies zij, bevestigd t' allen stond,
Nooit wanklen zal op haren grond;
Hij zal naar 't regt de volken rigten.
8. Dat zich de hemelen verblijden;
Verheugd zij d' aard aan alle zijden,
Verheugd de volheid van de zee;

Het veld spring' op met al het vee,
En 't woud moet juichend God belijden.

9. 't Juich' al voor 't aangezigt des HEEREN;
Hij komt, die d' aarde zal regeren
En rigten vol van majesteit;
De wereld zal gerechtigheid,
Het menschdom zijne waarheid eeren.

P S A L M 97.

God heerscht als Opperheer: Dat elk Hem
juichend eer'! Gij, aarde, zee en eiland,
Verheugt u in uw' Heiland. Hem dekt
met majesteit Der wolken donkerheid; Hij
vestigt zijnen troon Op heilige rijksge-
boën, Vol regt en wijs beleid.

2. Een vuurgloed gaat Hem voor,
Den ganschen hemel door,
En blaakt aan alle zijden
Hem, die zijn magt bestrijden.
Zijn felle bliksemschicht
Snelt door al 't zwerk; verlicht
Den ganschen wereldkloot:
Het aardrijk ziet zijn' nood,
En ijst, en beeft, en zwicht.

3. 't Gebergte smelt als was,
En wordt geheel tot asch
Voor 't aangezigt des HEEREN,
Wien al wat leeft moet eeren:
't Verbaasde hemelrond
Meldt in dien naren stond
Zijn billijkheid en magt:
De volken zien zijn kracht
Op 's aardrijks ruimen grond.

P A U Z E.

4. Dat ieder schaamrood zij,
Die, onbeschroomd en vrij,
Een beeld durft eer bewijzen,
En nietig' afgoën prijzen,
Den waren God ten hoon:
Knielt voor Hem, al gij goën!
Zwicht voor den Opperheer;
Buigt u met ootmoed neêr
Voor zijn' geduchten troon!
5. Gansch Zion was verheugd,
En juicht', o HEER! met vreugd,
Met Juda's dochtrenscharen,
Wanneer 't de blijde maren
Uws oordeels had gehoord:
Want Gij heerscht ongestoord,
En toont uw magt alom,
Ver boven 't godendom,
't Welk siddert voor uw woord.

6. Beminnars van den **HEER**,
 Verbreiders van zijn eer,
 Hoopt steeds op zijn genade,
 En haat altoos het kwade.
 Hij, die in tegenspoed
 Zijn gunstgenooten hoedt,
 Verleent hun onderstand,
 En redt z' uit 's boozen hand,
 Die op hun onschuld woedt.
7. Gods vriendlijk aangezicht
 Heeft vrolijkheid en licht
 Voor all' opregte harten
 Ten troost verspreid in smarten.
 Juicht, vromen, om uw lot;
 Verblijdt u steeds in God;
 Roemt, roemt zijn heiligheid:
 Zoo word' zijn lof verbreid
 Voor al dit heilgenot.

P S A L M 98.

Zingt, zingt een nieuw gezang den **HEERE**,
 Dien grooten God, die wondren deed; Zijn
 regterhand, vol sterkt' en eere, Zijn heilig'
 arm wrocht heil na leed: Dat heil heeft God
 nu doen verkonden; Nu heeft Hij zijn ge-
 regtigheid, Zoo vlekkeloos en ongeschon-
 den, Voor 't heidendom ten toon gespreid.

2. Hij heeft gedacht aan zijn genade,
 Zijn trouw aan Isrel nooit gekrenkt;
 Dit slaan al 's aardrijks einden gade,
 Nu onze God zijn heil ons schenkt.
 Juich dan den **HEER**' met blijde galmen,
 Gij gansche wereld, juich van vreugd;
 Zing vrolijk in verheven psalmen
 Het heil, dat d' aard in 't rond verheugt.
3. Doe bij uw harp de psalmen hooren:
 Uw juichstem geef' den **HEERE** dank;
 Laat klinken, door uw tempelkoren,
 Trompetten en bazuingeklink;
 Dat 's **HEEREN** huis van vreugde druische,
 Voor Isrels grooten Opperheer;
 De zee met hare volheid bruiise:
 De gansche wereld geef' Hem eer.
4. Laat al de stroomen vrolijk zingen,
 De handen klappen naar omhoog;
 't Gebergte, vol van vreugde, springen
 En hupplen voor des **HEEREN** oog:
 Hij komt, Hij komt om d' aard te rigten,
 De wereld in gerechtigheid;
 Al 't volk, daar 't wreed geweld moet zwichten,
 Wordt in regtmaticheid geleid.

P S A L M 99.

2. God, die helpt in nood,
Is in Zion groot;
Aller volken magt
Niets bij Hem geacht;
Buigt u dan in stof,
En verheft met lof
't Heilig Opperwezen;
Wilt het eeuwig vreezen.
3. Looft met hart en stem,
Looft de kracht van Hem,
Die het regt bemint
In zijn rijksbewind.
't Regt hebt Gij gestaafd:
't Geen G' aan Jakob gaaf
'Toond' aan Isrels leden
Regt en billijkheden.
4. Roemt nu onzen God;
Knielt, op zijn gebod,
Voor zijn voetbank neer:
Heilig is de HEER
Op zijn' hoogen troon:
Amrams groote zoon,
En zijn broeder waren
Bij zijn priesterscharen.

P A U Z E.

5. Ook was Samuël,
Op Gods hoog bevel,
Biddend voor zijn volk,
Als een hemeltolk;
Hij en andren meer
Riepen tot den HEER,
Die, met gunstig' ooren,
Hun geroep wou hooren.
6. Uit zijn heiligdom,
In een wolkkolom,
Heeft Hij zijne wet
Bij hen ingezet,
Die door 's Heeren kracht
Van hen werd volbragt.
't Nakroost der Hebreuwen
Volge dit all' eeuwen.
7. Gij, met hen begaan,
Hebt hunn' wensch voldaan:
HEER, die naar uw woord
Hun gebed verhoort,
Gij, Gij waart hun lot,
Hun vergevend God;
Schoon z' ook om hun zonden
Straffen ondervonden.

8. Geef dan eeuwig' eer
Onzen God en H E E R;
Klimt op Zion, toont
Eerbied, daar Hij woont,
Daar zijn heiligheid
Haren glans verspreidt:
Heilig toch en t' eeren
Is de H E E R der heeren.

P S A L M 100.

J uich, aarde; juicht alom den H E E R';
Dient God met blijdschap, geeft Hem
eer; Komt, nadert voor zijn aange-
zigt; Zingt Hem een vrolijk lofgedicht.

2. De H E E R is God; erkent, dat Hij
Ons heeft gemaakt (en geenszins wij)
Tot schapen, die Hij voedt en weidt,
Een volk, tot zijne dienst bereid.
3. Gaat tot zijn poorten in met lof,
Met lofzang in zijn heilig hof;
Looft Hem aldaar met hart en stem;
Prijst zijnen naam; verheerlijkt Hem.
4. Want goedertieren is de H E E R;
Zijn goedheid eindigt nimmermeer;
Zijn trouw en waarheid houdt haar kracht,
Tot in het laatste nageslacht.

P S A L M 101.

Z al van de deugd der milde goedheid
zingen, Van 't heilig regt der stren-
ge regtsgedingen, Een psalmgezag, o
hooggeduchte H E E R! Uw' naam ter eer.

2. 'k Zal met verstand den weg betreên der vromen.
Wanneer zult Gij, mijn Bondgod, tot mij komen?
Ik zal doen zien in al mijn huisbeleid
D' opregtheid.
3. 'l: Zal met vermaak naar 't kwaad niet overhellen;
Geen godloos stuk mij zelv' voor oogen stellen;
Ik haat het doen der schendren uwer wet,
En schuw die smet.
4. 't Verkeerde hart, in wien 't mij ook moog' blijken,
Zal uit mijn huis en van mijn' omgang wijken;
Mijn gunst zal hen, die booze wegen gaan,
Nooit gadeslaan.
5. 'k Zal over hem, die achterklapt, mij belgen;
Den lasteraar zijns vriends zal ik verdelgen;

Die.

Die, tr

Ik sla, c
Ik zal in
En doeMaar ell
Zijn voor
GeenIk zal m
Gevoelen
Om inH
o

m' uw'

mijn t

ziet:

God, m

ontferm

2. W
AM
K
'k
M3. 'k
'tI
A
A
D4. 'k
AZ
M
M
I5. I
T

F

Die, trotsch van hart, met nijdig' oogen ziet
Verdraag ik niet.

Ik sla, op die getrouw in 't land zijn, d' oogen;
Ik zal in eer hen aan mijn zij' verhoogen,
En doen hem, die in 't spoor der deugd zal treên,
Mijn dienst bekleên.

Maar elk, die snood, door listige bedrijven,
Zijn voordeel zoekt, zal in mijn huis niet blijven:
Geen leugenaar, die waarheid stout verbant,
Houdt bij mij stand.

Ik zal mijn wraak godloozen ieder' morgen
Gevoelen doen, en 't regt zijn klem bezorgen,
Om in de stad des HEEREN niet te voên,
Die 't kwade doen.

P S A L M 102.

oor, O HEER! verhoor mijn smeeken; Laat
m' uw' bijstand niet ontbreken; Ai! veracht
mijn tranen niet, Daar Gij al mijn angsten
ziet: Als ik, in benaauwde dagen, U, mijn'
God, mijn leed moet klagen, Wil dan spoedig U
ontfermen; Wil mij door uw magt beschermen,

2. Want mijn leeftijd is door weenen,
Als een ijdele rook, verdwenen;
Mijn gebeent', in droeven stand,
Als een haardsteê uitgebrand.
Mijne ziel, door rouw bezwelen,
Kwijnt als 't gras in dorre streken:
'k Heb in mijn ellend' vergeten
Mijn gewone spijsen t' eten.
3. 'k Voel de krachten mij begeven;
't Vleesch aan mijn gebeente kleven,
Wegens mijn benaauwde klagt,
Die ik uitstort dag en nacht.
Ik gelijk, in 't eenzaam kwijnen,
Aan den roerdomp der woestijnen;
Aan den steenvuil in de wouden,
Daar geen menschen zich onthouden.
4. 'k Slijt den nacht in eenzaam waken,
Als een muschj' op stille daken;
Daar mijn wreevle vijand raast,
En door hoon mijn ziel verbaast.
Zij, die mijn bederf betrachten,
Mij den ganschen dag verachten,
Mij in 't openbaar onteeren,
Durven roekloos bij mij zweren.

1. P A U Z E.

5. D' asch verstrekt mijn kwijnend harte
Thans tot brood in zoo veel smarte;
Daar ik mijnen drank vermeng
Met de tranen, die ik pleng.
Heer, uw gunst had mij verheven:

Maar

Die.

Maar nu mij uw toorn doet beven,
Zie ik mij van glans ontblooten,
Mij in 't stof ter neer gestooten.

6. 'k Zie in rouw en ongenugten
Al mijn dagen mij ontvlugten,
Als een schaduw, die verdwijnt;
Ik verdor als 't gras, dat kwijnt.
Maar Gij, **HEER**, zult eeuwig blijven:
Eeuwig zal uw roem bekliven;
En uw naam blijft in gedachten
Tot de laatste nageslachten.
7. Gij zult opstaan, onz beschermen;
Over Zion U ontfermen:
Want de tijd, uw stad voorspeld,
Aan hun leed ten perk gesteld,
Die zoo lang gewenschte dagen
Van uw gunstrijk welbehagen
Zijn, o God! in 't eind geboren:
Gij, Gij zult haar klagt verhooren.
8. Reeds verlangen uwe knechten
Hare steenen op te regten:
Elk heeft deernis met haar gruis;
Elk toont ijver voor Gods huis.
Albestierend Opperwezen,
Dan zal 't heidendom U vreezen:
Al de vorsten, neêrgebogen,
Doen dan huld' aan uw vermogen.
9. Als, voor 't oog der nageburen,
Gods ontferming Zions muren
Weêr zal hebben opgebouwd,
En 't zijn heerlijkheid aanschouwt;
Als zijn goedheid op de klagten
Des verdrukten en verachten
Letten zal, en 't onheil weren,
Dan zal elk Hem juichend eeren.

2. P A U Z E.

10. Dan, dan wordt Gods trouw verheven,
En zijn dierbre gunst beschreven
Voor het dankbaar nageslacht,
Dat met lust zijn wet betracht.
't Volk, in later eeuw geboren,
Zal zijn magt en goedheid hooren;
Zich in zijnen roem verblijden;
Hem zijn lofgezangen wijden.
11. 't Zal met blij gejuich Hem loven,
Die, uit zijn paleis van boven,
Isrels leed en ongeval
Eens in gunst beschouwen zal,
En gevangnen in hun zuchten
Hooren, als zij tot Hem vlugten;
Om hen uit de wreede kaken
Van den dood eens los te maken.
12. Dus zij 's **HEEREN** naam geprezen,
En in Zion eer bewezen;
Dus hoor' elk met vreugdestem
In het blij Jerûzalem;
Als de volken zaâm vergâren,
Zich met 's **HEEREN** erfvolk paren;
Als de koningen zich buigen,
En Hem hun ontzag betuigen.

3. P A U Z E.

13. Ach, de Heer heeft mij doen bukken,
Voor 't gewigt der ongelukken;
Ja mijn' levenstijd verkort,
Mij met rampen overstort.

'k Riep:

14.

15.

16.

L

met

groot

wat

ziel

noo

geet

2. Loc
Hoe
UDie
Met
D3. Loc
En
UDe
Tre
E

*k Riep: o God! mijn welbehagen!
 Spaar m' in 't midden van mijn dagen:
 Gij, door eeuw noch tijd te krenken,
 Kunt mij hulp en uitkomst schenken.

14. 't Aardrijk en de hemelbogen
 Zijn gewrocht door uw vermogen;
 Allen zijn z', in hun verband,
 't Kunststuk van uw wijze hand.
 Doch, hoe duurzaam zij ook schijnen,
 Eens zal al hun glans verdwijnen;
 Maar, schoon 't alles om zal keeren,
 Gij blijft staand', o Heer der heeren!
15. Als een kleed zal 't al verouden:
 Niets kan hier zijn' stand behouden;
 Wat uit stof is, neemt een end
 Door den tijd, die alles schendt;
 Maar Gij hebt, o Opperwezen!
 Nooit verandering te vreezen.
 Gij, die d' eeuwen acht als uren,
 Zult all' eeuwigheid verduren.
16. Uwer knechten trouwe zonen
 Zullen altoos bij U wonen;
 Ja, bevestigd in hunn' staat,
 Voor uw aanschijn, met hun zaad,
 Uwen naam ter eere leven:
 Zij, van smart en smaad ontheven,
 Blijven aan uw dienst geheiligd,
 Daar uw goedheid hen beveilligt.

P S A L M 103.

Looft, loof den HEER, mijn ziel,
 met alle krachten; Verhef zijn' naam, zoo
 groot, zoo heilig t' achten: Och of nu al,
 wat in mij is, Hem preez'! Loof, loof, mijn
 ziel, den Hoorder der gebeden; Vergeet
 nooit één van zijn weldadigheden; Ver-
 geet ze niet; 't is God, die z' u beweest!

2. Loof Hem, die u, al wat gij hebt misdreven,
 Hoe veel het zij, genadig wil vergeven;
 Uw krankheên kent en liefderijk geneest;
 Die van 't verderf uw leven wil verschoonen,
 Met goedheid en barmhartigheên u kroonen;
 Die in den nood uw redder is geweest.
3. Loof Hem, die u vergunt uw zielsverlangen,
 En 't goede tot verzading doet ontvangen;
 Uw jeugd vernieuwt, gelijk eens arends jeugd:
 De HEER doet regt, is heilig in zijn rigten;
 Treft iemand druk, Hij wil den druk verligten,
 En hart en mond vervullen met zijn vreugd.

Maar nu mij uw toorn doet beven,
Zie ik mij van glans ontblooten,
Mij in 't stof ter neêr gestooten.

6. 'k Zie in rouw en ongenugten
Al mijn dagen mij ontvlugten,
Als een schaduw, die verdwijnt;
Ik verdor als 't gras, dat kwijnt.
Maar Gij, H E E R, zult eeuwig blijven;
Eeuwig zal uw roem beklijven;
En uw naam blijft in gedachten
Tot de laatste nageslachten.
7. Gij zult opstaan, onz beschermen;
Over Zion U ontfermen:
Want de tijd, uw stad voorस्पeld,
Aan hun leed ten perk gesteld,
Die zoo lang gewenschte dagen
Van uw gunstrijk welbehagen
Zijn, o God! in 't eind geboren:
Gij, Gij zult haar klagt verhooren.
8. Reeds verlangen uwe knechten
Hare steenen op te regten:
Elk heeft deernis met haar gruis;
Elk toont ijver voor Gods huis.
Albestierend Opperwezen,
Dan zal 't heidendom U vreezen:
Al de vorsten, neêrgebogen,
Doen dan huld' aan uw vermogen.
9. Als, voor 't oog der nageburen,
Gods ontferming Zions muren
Weêr zal hebben opgebouwd,
En 't zijn heerlijkheid aanschouwt;
Als zijn goedheid op de klagten
Des verdrukten en verachten
Letten zal, en 't onheil weren,
Dan zal elk Hem juichend eeren.

2. P A U Z E.

10. Dan, dan wordt Gods trouw verheven,
En zijn dierbre gunst beschreven
Voor het dankbaar nageslacht,
Dat met lust zijn wet betracht.
't Volk, in later eeuw geboren,
Zal zijn magt en goedheid hooren;
Zich in zijnen roem verblijden;
Hem zijn lofgezangen wijden.
11. 't Zal met blij gejuich Hem loven,
Die, uit zijn paleis van boven,
Israels leed en ongeval
Eens in gunst beschouwen zal,
En gevangnen in hun zuchten
Hooren, als zij tot Hem vlugten;
Om hen uit de wreede kaken
Van den dood eens los te maken.
12. Dus zij 's H E E R E N naam geprezen,
En in Zion eer bewezen;
Dus hoor' elk met vreugdestem
In het blij Jerùzalem;
Als de volken zaâm vergâren,
Zich met 's H E E R E N erfvolk paren;
Als de koningen zich buigen,
En Hem hun ontzag betuigen.

3. P A U Z E.

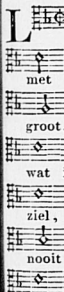
13. Ach, de Heer heeft mij doen bukken,
Voor 't gewigt der ongelukken;
Ja mijn' levenstijd verkort,
Mij met rampen overstort.

'k Riep:

14.

15.

16.

2. Loof
Hoe v
Uw
Die v
Met g
Die

3. Loof
En 't
Uw
De u
Trefte
En

'k Riep: o God! mijn welbehagen!
 Spaar m' in 't midden van mijn dagen:
 Gij, door eeuw noch tijd te krenken,
 Kunt mij hulp en uitkomst schenken.

14. 't Aardrijk en de hemelbogen
 Zijn gewrocht door uw vermogen;
 Allen zijn z', in hun verband,
 't Kunststuk van uw wijze hand.
 Doch, hoe duurzaam zij ook schijnen,
 Eens zal al hun glans verdwijnen;
 Maar, schoon 't alles om zal keeren,
 Gij blijft staand', o Heer der heeren!
15. Als een kleed zal 't al verouden:
 Niets kan hier zijn' stand behouden;
 Wat uit stof is, neemt een end
 Door den tijd, die alles schendt;
 Maar Gij hebt, o Opperwezen!
 Nooit verandering te vreezen.
 Gij, die d' eeuwen acht als uren,
 Zult all' eeuwigheid verduren.
16. Uwer knechten trouwe zonen
 Zullen altoos bij U wonen;
 Ja, bevestigd in hunn' staat,
 Voor uw aanschijn, met hun zaad,
 Uwen naam ter eere leven:
 Zij, van smart en smaad ontheven,
 Blijven aan uw dienst geheiligd,
 Daar uw goedheid hen beveiligt.

P S A L M 103.

Looft, looft den HEER, mijn ziel,
 met alle krachten; Verhef zijn' naam, zoo
 groot, zoo heilig t' achten: Och of nu al,
 wat in mij is, Hem preez'! Loof, loof, mijn
 ziel, den Hoorder der gebeden; Vergeet
 nooit één van zijn weldadigheden; Ver-
 geet ze niet; 't is God, die z' u beweest!

2. Loof Hem, die u, al wat gij hebt misdreven,
 Hoe veel het zij, genadig wil vergeven;
 Uw krankheên kent en liefderijk geneest;
 Die van 't verderf uw leven wil verschoonen,
 Met goedheid en barmhartigheên u kroonen;
 Die in den nood uw redder is geweest.
3. Loof Hem, die u vergunt uw zielsverlangen,
 En 't goede tot verzading doet ontvangen;
 Uw jeugd vernieuwt, gelijk eens arends jeugd:
 De u k e e n doet regt, is heilig in zijn rigten;
 Treft iemand druk, Hij wil den druk verligten,
 En hart en mond vervullen met zijn vreugd.

Maar nu mij uw toorn doet beven,
Zie ik mij van glans ontblooten,
Mij in 't stof ter neer gestooten.

6. 'k Zie in rouw en ongenugten
Al mijn dagen mij ontvlugten,
Als een schaduw, die verdwijnt;
Ik verdor als 't gras, dat kwijnt.
Maar Gij, **HEER**, zult eeuwig blijve:
Eeuwig zal uw roem bekliven;
En uw naam blijft in gedachten
Tot de laatste nageslachten.
7. Gij zult opstaan, ons beschermen;
Over Zion U ontfermen:
Want de tijd, uw stad voorspeld,
Aan hun leed ten perk gesteld,
Die zoo lang gewenschte dagen
Van uw gunstrijk welbehagen
Zijn, o God! in 't eind geboren:
Gij, Gij zult haar klagt verhooren.
8. Reeds verlangen uwe knechten
Hare steenen op te regten:
Elk heeft deernis met haar gruis;
Elk toont ijver voor Gods huis.
Albestierend Opperwezen,
Dan zal 't heidendom U vreezen:
Al de vorsten, neêrgebogen,
Doen dan huld' aan uw vermogen.

9. Als, voor 't oog der nageburen,
Gods ontferming Zions muren
Weêr zal hebben opgebouwd,
En 't zijn heerlijkheid aanschouwt;
Als zijn goedheid op de klagten
Des verdrukten en verachten
Letten zal, en 't onheil weren,
Dan zal elk Hem juichend eeren.

2. P A U Z E.

10. Dan, dan wordt Gods trouw verheven,
En zijn dierbre gunst beschreven
Voor het dankbaar nageslacht,
Dat met lust zijn wet betracht.
't Volk, in later eeuw geboren,
Zal zijn magt en goedheid hooren;
Zich in zijnen roem verblijden;
Hem zijn lofgezangen wijden.
11. 't Zal met blij gejuich Hem loven,
Die, uit zijn paleis van boven,
Israels leed en ongeval
Eens in gunst beschouwen zal,
En gevangnen in hun zuchten
Hooren, als zij tot Hem vlugten;
Om hen uit de wreede kaken
Van den dood eens los te maken.

12. Dus zij 's **HEEREN** naam geprezen,
En in Zion eer bewezen;
Dus hoor' elk met vreugdestem
In het blij Jerûzalem;
Als de volken zaâm vergâren,
Zich met 's **HEEREN** erfvolk paren;
Als de koningen zich buigen,
En Hem hun ontzag betuigen.

3. P A U Z E.

13. Ach, de Heer heeft mij doen bukken,
Voor 't gewigt der ongelukken;
Ja mijn' levenstijd verkort,
Mij met rampen overstort.

'k Riep:

14.

15.

16.

L

met

groot

wat

ziel

nooi

geet

2. Loo
Hoe
U
Die
Met
Di

3. Loo
En
U
De
Tref
En

'k Riep: o God! mijn welbehagen!
 Spaar m' in 't midden van mijn dagen:
 Gij, door eeuw noch tijd te krenken,
 Kunt mij hulp en uitkomst schenken.

14. 't Aardrijk en de hemelbogen
 Zijn gewrocht door uw vermogen;
 Allen zijn z', in hun verband,
 't Kunststuk van uw wijze hand.
 Doch, hoe duurzaam zij ook schijnen,
 Eens zal al hun glans verdwijnen;
 Maar, schoon 't alles om zal keeren,
 Gij blijft staand', o Heer der heeren!
15. Als een kleed zal 't al verouden:
 Niets kan hier zijn' stand behouden;
 Wat uit stof is, neemt een end
 Door den tijd, die alles schendt;
 Maar Gij hebt, o Opperwezen!
 Nooit verandering te vreezen.
 Gij, die d' eeuwen acht als uren,
 Zult all' eeuwigheid verduren.
16. Uwer knechten trouwe zonen
 Zullen altoos bij U wonen;
 Ja, bevestigd in hunn' staat,
 Voor uw aanschijn, met hun zaad,
 Uwen naam ter eere leven:
 Zij, van smart en smaad ontheven,
 Blijven aan uw dienst geheiligd,
 Daar uw goedheid hen beveiligt.

P S A L M 103.

Looft, looft den HEER, mijn ziel,
 met alle krachten; Verhef zijn' naam, zoo
 groot, zoo heilig t' achten: Och of nu al,
 wat in mij is, Hem preez'! Loof, loof, mijn
 ziel, den Hoorder der gebeden; Vergeet
 nooit één van zijn weldadigheden; Ver-
 geet ze niet; 't is God, die z' u bewees!

2. Loof Hem, die u, al wat gij hebt misdreven,
 Hoe veel het zij, genadig wil vergeven;
 Uw krankheên kent en liefderijk geneest;
 Die van 't verderf uw leven wil verschoonen,
 Met goedheid en barmhartigheên u kroonen;
 Die in den nood uw redder is geweest.
3. Loof Hem, die u vergunt uw zielsverlangen,
 En 't goede tot verzading doet ontvangen;
 Uw jeugd vernieuwt, gelijk eens arends jeugd:
 De HEER doet regt, is heilig in zijn rigten;
 Treft iemand druk, Hij wil den druk verligten,
 En hart en mond vervullen met zijn vreugd.

4. Hij heeft voorheen aan Mozes zijne wegen,
Aan Isrels zaad, tot hun behoud genegen,
Zijn daan getoond, en trouwlijk hen geleid.
Barmhartig is de **H E E R** en zeer genadig,
Schoon zwaar getergd, langmoedig en weldadig:
De **H E E R** is groot van goedertierenheid.
5. Hij zal zijn volk niet eindeloos kastijden,
Noch eeuwiglijk zijn gramschap ons doen lijden:
Hij is het, die ons zijne vriendschap biedt:
Hij handelt nooit met ons naar onze zonden;
Hoe zwaar, hoe lang, wij ook zijn wetten schonden,
Hij straft ons, maar naar onze zonden niet.
6. Zoo hoog zijn troon moog' boven d' aarde wezen,
Zoo groot is ook voor allen, die Hem vreezen
De gunst, waarmee Hij hen wil gadeslaan.
Zoo ver het west verwijderd is van 't oosten,
Zoo ver heeft Hij, om onze ziel te troosten,
Van ons de schuld en zonden weggedaan.

P A U Z E.

7. Geen vader sloeg, met grooter mededoogen,
Op teeder kroost ooit zijn ontfermend' oogen,
Dan Isrels **H E E R** op ieder, die Hem vreeft:
Hij weet, wat van zijn maaksel zij te wachten;
Hoe zwak van moed, hoe klein wij zijn van krachten,
En dat wij stof, van jongs af, zijn geweest.
8. Gelijk het gras in ons kortstondig leven,
Gelijk een bloem, die, op het veld verheven,
Wel sierlijk pronkt, maar krachtloos is en teër:
Wanneer de wind zich over 't land laat hooren,
Dan knakt haar steel, haar schoonheid gaat verloren:
Men kent en vindt haar standplaats zelfs niet meer.
9. Maar 's **H E E R E N** gunst zal, over die Hem vreezen,
In eeuwigheid altoos dezelfde wezen;
Zijn trouw rust zelfs op 't late nageslacht,
Dat zijn verbond niet trouweloos wil schenden,
Noch van zijn wet afkeerig d' ooren wenden,
Maar die, naar eisch van Gods verbond, betracht.
10. De **H E E R** heeft zich, als d' allerhoogste Koning,
Een' troon gevest in zijne hemelwoning;
Zijn koninkrijk heerscht over 't wereldrond.
Looft, looft den **H E E R**, gij zijne legermagten,
Gij Englen, die hem dient met heldenkrachten,
En vaardig past op 't woord van zijnen mond.
11. Looft, looft den **H E E R**, gij zijne legerscharen,
Wier lust het is op zijnen wenk te staren.
Dat hemel, aard, en zee, en berg, en dal,
Hoe ver men ook zijn' schepter ziet regeren,
Nu zijnen naam en groote deugden eeren;
En gij, mijn ziel, loof gij Hem boven al.

P S A L M 104.

Waak op, mijn ziel, loof d' Oppermajes-
teit; Wat zijt Gij groot! wat spreidt uw heer-
lijkheid, Geduchte God, al luisterrijke stra-
len! Zij baart ontzag door al de hemelzalen.

Het

2. Gij zoldert in de waatren uwen troon:
De wolken, steeds gereed op uw geboon,
Op 't hoogst verëerd dat zij haar' Koning dragen,
Verstrekken U als tot een' zegewagen.
Gij wandelt op de vleuglen van den wind,
Dien G', als 't heelal, aan uwe dienst verbindt.
Een geestenheir maakt Gij uw afgezanten;
Een vlamvend vuur uw trouwe rijkstrawanten.
3. Uw wonderkracht heeft, in den morgenstond
Des vluggen tijds, deez' aarde vast gegrond:
Wat in haar' kreits ooit wanklen moog' of wijken,
Zij zal, door U gevestigd, nooit bezwijken.
Zij, die ten blijk van uwe magt verstrekt,
Was eertijds met den afgrond overdekt
Als met een kleed: de hoogte van de golven
Hield al 't gebergt in 't grondloos diep bedolven.
4. De Godheid sprak en donderd' in de lucht:
De woeste zee, verschrikt door 't sterk gerucht,
Vlood haastig heen naar 't perk, haar aangewezen.
Het log gevaart der bergen, opgerezen,
Vertoonde 't eerst zijn' korts onzigtbren top,
En hief alom de fiere kruinen op.
't Ontelbaar tal van vruchtbre dalen daalde
Ter juiste plaats die Gods bevel bepaalde.

1. P A U Z E.

5. D' ontembre zee houdt stand, waar 't God gebiedt:
Zij overschrijdt de vaste stranden niet:
Zij ziet haar magt door hooger magt betoomen,
En zal deez' aard nooit weder overstroomen.
Gods goedheid zendt de koele bronnen uit;
Zij wandelen, met ruischend stroomgeluid,
De bergen om, en dwalen en verspreijen
Zich wijd en zijd door beemden en valleijen.
6. Het nuttig vee en 't roofziek boschgediert,
Zelfs d' ezel, die door woeste wouden zwiert,
Die, ongetemd, zich kreunt aan juk noch koorden,
Vindt lavenis aan hare frissche boorden.
't Gevogelte, dat in zijn snelle vlugt
De vlerken klapt, en opstijgt naar de lucht,
Of uit het loof zijn schelle stem laat hooren,
Heeft aan haar' zoom zijn woningen verkoren.
7. 't Is God, wiens hand de bergen water schenkt;
Den droogen grond uit zijnen hemel drenkt;
Den regen geeft uit zijne hooge zalen,
En vruchtbaarheid doet zweven in de dalen.
Dan schiet voor 't vee de teedre grasscheut uit;
Tot 's menschen dienst ontluikt dan 't geurig kruid;
Dan spruit het brood, noch in den halm besloten,
Uit d' aarde voort, door milde dauw begoten.
8. God geeft den wijn, tot vreugd van 't hart bereid,
En d' olie, die een' glans op 't aanschijn spreidt,
En 't lieflijk brood, dat onze kracht moet voeden;
Hij wil ons dus verkwikken en behoeden.

't Is God alleen, die door zijn sterke hand
 Den Libanon met cederen beplant;
 't Geboomte voedt, en kracht schenkt, onder 't kweeken,
 Aan 't lommrig woud, aan schaduwrijke streken.

9. Het vogeltje vindt schuilplaats in hun loof,
 En vormt zijn nestj' uit zijn' vergaarden roof.
 De dennen zijn, daar z' opgaan als pilaren,
 Het steil verblijf der kleppend' ooijevaren.
 De steenbok springt en kloutert, van den top
 Des heuvels, tot den kruin der bergen op.
 De hooge rots houdt, in verborgen holen,
 Het schuw konijn voor ons gezigt verscholen.

2. P A U Z E.

10. De gouden zon weet, waar zij schuil moet gaan.
 De wisseling der wisselende maan,
 Aan tijd en loop op 't wonderbaarst verbonden,
 Verschijnt ons oog op haar bepaalde stonden.
 Gij, Heer, beschikt door uw geduchte magt
 De duisternis, en 't wordt op aarde nacht,
 Wanneer 't gediert door woud en veld mag dwalen,
 Om voedsel voor het hongrig nest te halen.
11. Het donker bosch weërgalmt op 't heesch geschreeuw
 Van leeuwenwelp en fieren jongen leeuw,
 Die, heet op roof, in afgelegen hoeken,
 Al brullend, spijs' van God, den gever, zoeken;
 Maar op de komst van licht en dageraad,
 Op 't zien der zon in 't luisterrijk gewaad,
 Keert elk van hen naar zijn verborgen kuilen,
 Daar zij, verzaad, zich voor ons oog verschuilen.
12. Dan wordt de mensch door 't rijzend morgenlicht
 Gewekt, gewenkt tot arbeid, tot zijn' pligt.
 Hij plant, hij bouwt, men ziet hem zwoegen, draven;
 Tot 's avonds toe laat hij niet af van slaven.
 Hoe schoon, hoe groot, o Oppermajesteit!
 Is al uw werk, gevormd met wijs beleid!
 Uw wijsheid streelt oplettende gemoeden:
 Al 't aardrijk is vervuld met uwe goedren.
13. D' onpeilbre zee bergt in haar' ruimen schoot
 Een talloos tal van schepslen, klein en groot,
 Die in haar diept' al weemlend zich vergaen.
 Het golvend ruim der rustelooze baren
 Wordt steeds doorkruist van schepen, wijd en zijd:
 Daar zwemt en duikt het schubbig heir om strijd:
 Daar laat Gij zelfs den Leviathan spelen,
 Den schrik der zee in deze vreugde deelen.

3. P A U Z E.

14. Wat in de lucht, op d' aard, in 't water leeft,
 't Wacht al op U, die elk zijn spijsze geeft:
 't Wacht al op U, die alles kunt behoeden.
 Als uwe gunst al 't schepslenheir wil voeden,
 En liefderijk aan hunne nooddrift denkt,
 Vergaadren zij den voorraad, dien Gij schenkt.
 En worden, door uw goedheid mild bejegend,
 Elk op zijn' tijd, in overvloed gezegend.
15. Verbergt G', o God! uw glansrijk aangezigt,
 Dan siddren zij, op 't missen van dat licht,
 Dat troostrijk licht, waardoor zij 't licht verwerven.
 Neemt uwe hand hunn' adem weg, zij sterven:
 Zij worden stof, gelijk zij zijn geweest.
 Bezielt Gij hen door 't zenden van uw' Geest,
 Dan ziet men hen weër leven als te voren;
 Dan wordt al d' aard met nieuwen glans herboren.
16. De heerlijkheid der hoogste Majesteit
 Zij hoog geroemd, en duur' in eeuwigheid:
 Zij blink' alom, en kenn' noch paal noch perken:
 Dat zich de H E E R verblijdt' in al zijn werken.

Het aardrijk schudt, als God in gramschap blaakt:
 Wanneer zijn hand de hooge bergen raakt,
 Slaan zij terstond aan 't sidderen, aan 't rooken,
 Inwendig door Gods almacht aangestoken.

17. Ik zal, zoo lang ik 't levenslicht geniet,
 Gods mogendheid verheffen in mijn lied;
 Ik zal mijn' God met lofgezangen eeren,
 Terwijl ik nog op aarde mag verkeerren.
 Mijn aandacht zal op Hem gevestigd staan,
 En met vermaak zijn grootheid gadeslaan.
 Ik zal mij in den God mijns heils verblijden,
 En, dag op dag, aan Hem mijn psalmen wijden.
18. De zondaar zal verdelgd zijn op Gods wenk.
 De boosheid zal vergaan, eer 't iemand denk'.
 Waak op, mijn ziel, wil uwen Schepper eeren;
 Geloofd zij God! men loov' den H E E R der heeren!

P S A L M 105.

Looft, looft, verheugd, den H E E R der hee-
 ren! Aanbidt zijn' naam, en wilt Hem eeren;
 Doet zijne glorierijke daán Alom de volke-
 ren verstaan, En spreekt, met aandacht en
 ontzag, Van zijne wondren, dag aan dag.

2. Juicht, elk om strijd, met blijde galmen;
 Zingt, zingt den Hoogsten vreugdepsalmen;
 Beroemt u in zijn' heiligen naam;
 Dat die Hem zoeken nu te zaam
 Hun hart vereenen tot zijn eer,
 En zich verblijden in den H E E R.
3. Vraagt naar den H E E R en zijne sterkte;
 Naar Hem, die al uw heil bewerkte;
 Zoekt dagelijks zijn aangezicht:
 Gedenkt aan 't geen Hij heeft verrigt,
 Aan zijn doorluchte wonderdaan;
 En wilt zijn straffen gadeslaan.
4. Gij volk, uit Abraham gesproten,
 Dat zoo veel gunsten hebt genoten;
 Gij Jakobs kindren, die de Heer
 Heeft uitverkoren, meldt zijn eer.
 De H E E R is onze God, die d' aard
 Alom door zijn gerigt vervaart.

1. P A U Z E.

5. God zal zijn waarheid nimmer krenken,
 Maar eeuwig zijn verbond gedenken.
 Zijn woord wordt altoos trouw volbragt
 Tot in het duizendste geslacht.
 't Verbond met Abraham, zijn' vrind,
 Bevestigt Hij van kind tot kind.
6. Al wat Hij Izak heeft gezworen
 Heeft Hij ook aan zijn' uitverkoren',
 Aan Jakob tot een wet gesteld,
 Van al 't beloofde heil verzeld;
 En aan gansch Isrel toegezeid
 Tot zijn verbond in eeuwigheid.

7. Hij sprak : " Ik zal de schoonste landen ,
 " 'k Zal Kanán leevren in uw handen ,
 " 't Welk 't snoer uws erfdeels wezen zal."
 Het volk was weinig in getal ,
 't Verkeerde daar als vreemdeling ,
 Toen 't zulk een gunstrijk woord ontving.
8. Geleid door 's Heeren alvermogen ,
 Zijn zij van volk tot volk getogen ,
 Van 't één naar 't ander rijksg gebied .
 Hij guldde hun verdrukking niet ;
 Maar heeft zelfs vorsten , op dien togt ,
 Om hunnentwil , met straf bezocht .

2. P A U Z E.

9. God sprak , en deed den vorsten weten :
 " Tast mijn gezalsden , mijn profeten
 " Niet aan door eenig leed of schand'."
 Hij riep een' honger in het land :
 Hij brak vergramd den staf des broods ,
 En 't volk kwam in gevaar des doods .
10. Wie kan Gods wijs beleid doorgronden ?
 Een man werd voor hen heen gezonden ;
 De vrome Jozef , rijk in deugd ,
 Tot slaaf verkocht in zijne jeugd ,
 In ijzren boeijen wreed gekneld ,
 Werde , hun tot heil , in eer gesteld .
11. Toen hij door 't godlijk alvermogen
 Beproefd was ; toen voor aller oogen
 Zijn woord in 't helder daglicht scheen ,
 Toen bood de Koning , om zijn reën
 Verbaasd , hem straks de vrijheid aan ;
 Der volken Heer deed hem ontslaan .
12. Hij kreeg van Faraö in handen
 't Bestier van huis en goed en landen ;
 Dies bond hij vorsten naar zijn' lust .
 Van zijn verstand en deugd bewust
 Deed gansch Egypte's Opperheer
 Al d' oudsten luistren naar zijn leer .

3. P A U Z E.

13. Daarna toog Israëel , gedreven
 Door nooddruf , tot behoud van 't leven ,
 Naar 't rijk Egypte : Jakob kwam
 Als vreemdeling in 't land van Cham .
 Daar groeid' en bloeide zijn geslacht ,
 En overtrof zijns vijands magt .
14. De harten der Egyptenaren ,
 Die eertijds Isrel gunstig waren ,
 Verkeerden toen in bittren haat ;
 Des Heeren volk werd bits versmaad .
 Men smeedde lagen tot hunn' val :
 Verdrukking trof hen overal .
15. Maar God zond Mozes , die te voren
 Door Hem met Aron was verkoren .
 Zij beiden voerden Gods besluit
 Door teekenen en wondren uit ,
 En toonden in Egypteland
 De plagen van zijn strenge hand .
16. 't Werd alles door zijn groot vermogen
 Met duisternissen overtogen .
 Niets wederstreefde 't hoog bevel
 Van God , den God van Israëel ,
 Die beek en bron verkeerd' in bloed ;
 Den visch deed sterven in dien vloed .

4. P A U Z E.

17. Ook deed God uit de waterstroomen
Een magtig heir van vorschén komen,
Dat doordrong tot in 's Konings hof.
De luizen kwamen voort uit stof;
God sprak, en een ontelbre drom
Van ongedierte zweefd' alom.
18. Hij zond, in plaats van vruchtbren regen,
Zijn' hagel neêr, die, allerwegen,
Met een verslindend vuur gepaard,
Den frisschen wijnstok sloeg ter aard;
Den vijeboom, met kruin en tak,
En al het vruchtgeboomte brak.
19. De sprinkhaan en de kever kwamen,
Gelijk een talloos leger, zamen;
Verslonden, wat het aardrijk gaf;
Toen heeft God, als de zwaarste straf,
Al d' eerstelingen hunner kracht,
Hun eerstgeboornen omgebragt.
20. God deed zijn volk met wisse treden,
Daar niemand struikeld' in zijn schreden,
Met zilver en met goud belaan,
Blijmoedig uit Egypte gaan.
Toen juicht' om hun vertrek al 't land,
Daar 't al door schrik was overmand.

5. P A U Z E.

21. God breidd' een wolk uit, om zijn scharen
Bij dag te hoeden voor gevaren:
Hij gaf hun door zijn hoog bestuur
Des nachts ten licht een wondervuur;
Zij baden, en hun Opperheer
Zond straks een heir van kwakklen neêr.
22. Zij werden daaglijks begenadigd;
Met manna, hemelsch brood, verzadigd.
Gods hand bragt, in dien dorren oord,
Rivieren uit een steenrots voort:
Hij dacht om 't geen Hij aan zijn' knecht;
Aan Abraham had toegezegd.
23. Dus toog 't verkoren volk des Heeren
Al juichend uit, op Gods begeeren:
Het land der heidnen van rondom
Schonk Hij hun tot een eigendom:
Der volken arbeid werd geheel
Aan Israël ten erflijk deel.
24. Die gunst heeft God zijn volk bewezen,
Opdat het altoos Hem zou vreezen;
Zijn wet betrachten, en voortaan
Volstandig op zijn wegen gaan.
Men roem' dan d' Oppermajesteit,
Om zoo veel gunst, in eeuwigheid.

P S A L M 106.

Looft God, den trouwen Opperheer; Geeft,
geeft Hem vrolijk roem en eer, Wiens goed-
heid perken kent noch palen. Maar wie, hoe
F 4 hoog

2. Welzalig elk, die 't regt betracht!
Die t'allen tijd' zijn wetten acht!
O H E E R! laat mij, naar 't welbehagen
Dat G' in uw volk steeds hebt getoond,
Ook roem op uw bescherming dragen,
En met uw' zegen zijn bekroond.
3. Geef dat mijn oog het goed' aanschouw',
't Welk Gij, uit onbezweken trouw,
Uw' uitverkoornen toe wilt voegen;
Opdat ik U mijn' rotssteen noem',
En, deele in uws volks genoegeen,
Mij, met uw erfdeel, blij beroem'.

1. P A U Z E.

4. Wij hebben God op 't hoogst misdaan:
Wij zijn van 't heilspoor afgegaan;
Ja, wij en onze vaadren tevens,
Verzuimend' alle trouw en pligt,
Vergramden God, den God des levens,
Die zoo veel wondren had verrigt.
5. Onz' ouders, in Egypteland
Beveiligd door zijn sterke hand,
Vergaten al zijn gunstbewijzen:
Zij morden aan de roode zee,
In plaats van 's Heeren gunst te prijzen;
Dies dreigde hen een zwaarder wee.
6. Doch om zijns naams wil, om zijn magt
Te toonen aan dit dwaas geslacht,
Schold Hij de zee, dat z'uit moest droogen;
Hij deed hen langs haar gronden gaan,
En toond' aan 's vijands heil 't vermogen,
Dat hun in nood had bijgestaan.
7. De waatren keerden in hun kolk;
Daar paard en ruiter, vorst en volk,
Tot één toe, in den vloed vermoorden.
Toen had gansch Isrel juichens stof:
Toen, toen geloofden z' aan Gods woorden:
Toen zong al 't volk des Hoogsten lof.

2. P A U Z E.

8. Maar zij vergaten 's Heeren werk;
Zij stelden hunnen God een perk;
Zij wilden in Hem niet berusten;
Maar durfden, in de wildernis,
Zijn magt beproeven door hun lusten,
En 't hunkren naar Egypte's disch.
9. Toen heeft Hij hen met vleesch gevoed;
Maar zond hun ziel, bij d'overvloed,
Een magerheid, die z'uit deed téren.
Zij dorsten Mozes 't hoog bewind,
En Aron 't priesterambt des H E E R E N
Benijden, door hunn' waan verblind.
10. Maar 't aardrijk opende zijn' mond,
Waarneê 't Abirams volk verslond,
En Dathans snoode vloekverwanten;
Een vuurgloed stak de tenten aan
Van 't godloos rot, aan alle kanten,
En deed het door de vlam vergaan.
11. Zij maakten zich, den Heer ten spot,
Een kalf bij Horeb tot een' God,

Waar-

Waarvoor zij zich eerbiedig bogen.
 Een os, die gras eet op het veld,
 Een beeld, o gruwel in Gods oogen!
 Werde toen aan Hem gelijk gesteld.

3. P A U Z E.

12. Hun hart vergat den Opprheer,
 Hunn' dierbren Heiland, die weleer
 Hen redde van d' Egyptenaren;
 Die wondren deed in 't land van Cham;
 Zich vreeslijk maakt' in 't ruim der baren,
 En Faro 't levenslicht benam.
13. Toen dreigde God hen met den dood:
 En nimmer waren z', in dien nood,
 Zijn hooggeduchte wraak ontweken,
 Zoo Mozes, zijn verkoren held,
 Zich niet bij God, met ernstig smeeken,
 Voor hen had in de bres gesteld.
14. Zij hebben 't langgewenschte land
 Versmaad uit strafbaar onverstand,
 En niet geloofd aan 's HEEREN woorden;
 Zij morden daaglijks in hun tent;
 Dewijl zij naar zijn stem niet hoorden,
 Hoe duidlijk ook aan hen bekend.
15. Dies zwoer d' Almagtige, dat Hij
 Die snooden, in de woestenij,
 Zou nedervellen en verderven;
 Ja dat Hij hen, met al hun zaad,
 Zou bij de heidnen om doen zwerven,
 Van elk gevloekt, van elk versmaad.

4. P A U Z E.

16. Zij hebben zich voor 't vloekaltaar,
 Verleid door Moabs dochtrenschuur,
 Tot Baäl - Peors dienst begeven:
 Zij aten 's afgods offerand;
 Doch 't kostt' aan duizenden het leven:
 Gods wraak ontstak in fellen brand.
17. Toen weerde Pinehas de straf,
 Die, moedig, 't regt voldoening gaf,
 En 't eerloos bloed langs d'aard deed stroomen.
 Die daad, ten zoen voor 't volk volbragt,
 Deed hem een eeuwig' eer bekomen,
 Die stand hield bij zijn nageslacht.
18. Zij tergden, twistend, Gods genâ,
 Bij 't wonderwater Meriba,
 Verbitterden den knecht des Heeren;
 Hij sprak in onbedachtzaamheid,
 Dies moest hij 't vruchtbaar land ontberren,
 Den ganschen volke toegezeid.

5. P A U Z E.

19. Zij spaarden volken, tot Gods hoon,
 Die Hij bevolen had te doên;
 En, aan der heidnen stam verbonden,
 Vervielen zij tot afgodsdienst,
 En wrochten, door gelijke zonden,
 Zich selv' een' strik, op 't onvoorzienst.
20. Men zag hen zelfs, door drift verblind,
 Hun dierbaar kroost, hoe teër bemind,
 Den duivelen ten offer brengen:
 Men zag hen, trouwloos en verwoed,
 Op Kanâns vloekaltaren plengen
 Der kinderen onschuld'ig bloed.
21. Die onnatuurlijk' offerand,
 Die bloedschuld bragt een smet op 't land:
 Zij werden onrein door hun daden,

- Door hoererij en vuil gedrag;
 Zij durfden Israels God versmaden,
 Maar beelden toonden zij ontzag.
22. Dit alles spoorde God tot wraak:
 Zijn volk, zijn erf, zijn hoogst vermaak!
 Werd nu een gruwel in zijn oogen:
 Hij gaf hen in der heidnen magt,
 Waardoor zij, zonder mededoogen,
 In slaafsche keetnen zijn gebragt.

6. P A U Z E.

23. Hun vijand heeft hen wreed verdrukt:
 Zij lagen jammerlijk gebukt:
 En schoon d' Algoedheid, op hun smeeken,
 Hun rampen dikwijls heeft geweerd,
 Zij zijn weêr telkens afgeweken,
 En door hun zonden litgeteerd.
24. Nogtans was God met hen begaan:
 Hij zag hunn' angst, hun tranen aan,
 En hunner hateren verwoedheid:
 Hij dacht aan zijn gestaafd verbond;
 En had berouw, naar al zijn goedheid,
 Meêdoogendheid met Israëls wond.
25. Dies hebt G', o God! hunn' last verligt,
 Zelfs voor huns vijands aangezigt.
 Verlos ons ook, als onze vaadren;
 Wil ons, nog overal verspreid,
 Genadig weêr bij één vergaadren:
 Zoo word' uw naam en roem verbreid!
26. Geloofd zij Israels groote God!
 Zijn gunst schenk' ons dit heilgenot;
 Zoo zullen wij zijn goedheid danken.
 Dat al wat leeft Hem eenwig eer!
 Al 't volk zegg': Amen, op mijn klanken!
 Juich, aarde, loof den Opperheer!

P S A L M 107.

Looft, looft den HEER gestadig; Die Op-
 permajesteit Is gunstrijk, zeer genadig, En
 goed in eeuwigheid: Dit zegg' elk, die, ge-
 red Door Hem van slaafsche banden, In
 vrijheid is gezet Uit 's weêrpartijders handen:

2. Die Hij van ver uit d'oorden
 Van 't oost' en 't westen bragt,
 En van de zee en 't noorden
 Geleidde door zijn magt;
 Die op een aaklig pad
 In woeste wildernissen,
 Omzwerfden, en een stad
 Ter woning moesten missen.
3. Hier raakten zij aan 't kwijnen
 Door dorst en hongersnood;
 Hun ziel leed duizend pijnen
 En angsten van den dood:
 Doch toen zij in 't gebed

Tot Isrels H E E R zich wendden,
Heeft hen zijn arm gered
Uit angsten en ellenden.

4. God bragt na tegenheden
Hen weêr op 't regte pad,
En rigtte hunne schreden
Naar een gewenschte stad.
Laat zulken voor den H E E R
Zijn milde gunstbewijzen,
Zijn wondren, Hem ter eer,
Voor 't gansche menschmod prijzen.

5. Dewijl Hij hen verzaadde
Die dorstten, en met goed
Den honger, uit genade,
Vervuld' in overvloed:
Daar z' in die bitterheên
Den dood voor oogen zagen,
Van alle kant bestreên;
Deed God hun heillicht dagen.

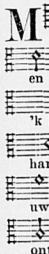
1. P A U Z E.

6. Zij, die gebonden zaten
In schaduw van den dood,
Omdat zij God vergaten,
Vervielen in dien nood.
Toen werd hun wreevlig hart
Verneêrd door zwarigheden;
Zij struikelden, hun smart
Werd hulpeloos geleden.
7. Doch, riepen z' in d' ellenden
Den H E E R ootmoedig aan,
Hij deed hun angsten enden,
En hen 't gevaar ontgaan:
Hij holp hen uit den nood;
Hij bragt hen uit het duister
Der schaduw van den dood;
Hij brak hunn' band en kluister.
8. Laat zulken eer bewijzen
Aan 's H E E R E N gunst en magt,
En al zijn wondren prijzen
Voor 't menschelijk geslacht.
Hij was 't, voor wien gereed
De koopren deuren weken;
De ijzren grendlen deed
In duizend stukken breken.
9. De zotten overtreden,
En krijgen hunne straf;
Om d' ongerechtigheden,
Mat plaag op plaag hen af.
Zij walgden zelfs van brood;
Geen beste spijsen smaakten,
Terwijl zij vast den dood
Met schrik en vreez' genaakten.
10. Doch, riepen z' in d' ellenden
Den H E E R ootmoedig aan,
Hij deed hun angsten enden,
En hen 't gevaar ontgaan.
Hij zond zijn krachtig woord,
Hij deed hen bij zich schuilen;
Bragt hun genezing voort,
En rukte z' uit hun kuilen.
11. Laat zulken eer bewijzen
Aan 's H E E R E N gunst en magt,
En al zijn wondren prijzen
Voor 't menschelijk geslacht.
't Lofoffer word' om strijd
Hem juichend opgedragen,

Terwijl zij wijd en zijd
Van al zijn werk gewagen.

2. P A U Z E.

12. Zij, die de zee bevaren
Met schepen, rijk bevracht,
Zien op de groote baren
Gods wijsheid, gunst en magt.
Daar leeren zij de daan
Des H E E R E N klaar bemerken,
En in die diepe paan
Zijn groote wonderwerken.
13. Hij wekt, met slechts te spreken,
Een' stormwind voor hun oog;
Dan beeft het al, dan steken
De golven 't hoofd omhoog.
Nu ziet men 't schip de lucht,
Dan weêr den afgrond naadren;
Hun hart geeft zucht op zucht,
Hun bloed verstijft in d' aadren.
14. Zij dansen, wagglen, vallen,
Gelijk een dronken' man;
De wijsheid van hen allen,
Hoe groot, bezwijkt er van.
Doch toen zij, in 't gebed,
Tot Israels H E E R zich wendden,
Heeft hen zijn arm gered
Uit angsten en ellenden.
15. Hij doet den storm bedaren;
De golven zwijgen stil:
Nu rijst de vreugd; de baren
Zijn effen op Gods wil;
Nu wijkt verslagenheid,
Na zooveel angstig slaven,
Daar God hen veilig leidt,
In hun begeerde haven.
16. Laat zulken eer bewijzen
Aan 's H E E R E N gunst en magt,
En al zijn wondren prijzen
Voor 't menschelijk geslacht;
En, dankbaar, bij 't gemeen
God hunn' verlosser noemen,
En bij 's lands Overheên
Zijn' naam en deugden roemen.
3. P A U Z E.
17. Nu stelt God waterbeken
Tot bar en dorstig land;
Herschept in dorre streken
Rivieren door zijn hand.
Hij stelt een' vruchtbren oord,
Tot woest' en zoute gronden;
En straft ze, naar zijn woord,
Die daar zijn wetten schonden.
18. Dan maakt Hij weêr woestijnen
Zeer rijk van vruchtbaar nat;
Daar 't land, dat eerst moest kwijnen,
Nu beek bij beek bevat,
En hongerigen voedt,
Die nu de weeld' aanschouwen,
Zoo dat zij daar, met spoed,
Een stad ter woning bouwen.
19. Daar ziet men hen dan zaaijen;
De wijngaard wordt geplant;
Zij mogen rijklijk maaijen
De vruchten van het land;
Daar God zijn' zegen geeft.

En 't huis vervuld met kindren;
 En 't vee, dat ieder heeft,
 Op 't veld niet doet vermindren.

20. Maar, wil dit volk niet bukken
 Voor God, 't wordt ras verneêrd;
 't Raakt t' onder door verdrukken;
 Het wordt van 't kwaad verteerd:
 Daar Hij zelfs Prinsen slaat,
 Op wien Hij hoon doet dalen,
 En die Hij tot een' smaad
 Doet in het woeste dwalen.

21. Maar die nu hulploos kermen,
 Verdrukt en vol gebrek,
 Brengt God, door vrij ontfermen,
 Haast in een hoog vertrek.
 De vruchtbaarheid verheugt
 Hun huis van ganscher harte;
 D'opregten zien 't met vreugd;
 Maar d' ondeugd zwijgt met smarte.

22. Wie wijs is merk' die dingen,
 En geev' verstandig acht
 Op 's H E E R E N handelingen,
 Zoo vol van gunst als magt.

P S A L M 108.

Mijn hart, o Hemelmajesteit; Is tot uw dienst
 en lof bereid: 'k Zal zingen voor den Opperheer;
 'k Zal psalmen zingen tot zijn eer! Gij, zachte
 harp, gij, schelle luit, Waakt op! dat niets
 uw klanken stuit'; 'k Zal in den dageraad
 ontwaken, En met gezang mijn' God genaken.

2. Ik zal, o H E E R! uw wonderdaân,
 Uw' roem den volken doen verstaan:
 Want uwe goedertierenheid
 Is tot de heemlen uitgebreid;
 Uw waarheid heeft noch paal noch perk,
 Maar streeft tot aan het hoogste zwerk.
 Verhef U boven 's hemels kringen,
 En leer al d' aard uw grootheid zingen.

3. Zoo word' uw dierbaar volk in 't end
 Bevrijd van rampspoed en ellend.
 O God! verlos ons door uw hand;
 Verhoor ons, zend ons onderstand.
 Gij hebt, tot onze vreugd, voorspeld,
 En in uw heiligdom gemeld,
 Dat Sichem mij zijn' Vorst zou heeten,
 En ik het dal van Sukkoth meten.

P A U Z E.

4. Gansch Gilead behoort aan mij;
 'k Voer in Manasse heerschappij:
 Ik zie hen knielen voor mijn kroon;
 Daar 't moedig Efraïm mijn' troon
 Door zijn geduchte magt versterkt;

En Juda's wijsheid medewerkt,
Om mijnen zetel vast te zetten,
Door welgeschikt' en schrandre wetten.

5. Gansch Moab buigt zich dienstbaar neêr;
Erkent mij voor zijn' Opperheer;
Daar 't, van zijn' hoogen troon gestort,
Verachtlijk mij ten waschpot wordt.
Ik werp mijn' schoen op Edoms grond,
Op Edom, 't welk mijn magt weêrstond.
'k Juich over u, o Palestijne!
Als ik in zegepraal verschijne.

6. Wie heeft mij zoo veel heils bereid?
Wie is 't, die mij in Edom leidt?
Wie voert mij in een vaste stad?
O God! die ons verstooten hadt;
Gij, die met onze legerschaar
Ten strijd' niet uittoegt in 't gevaar;
O God! wiens gramschap ons deed vreezen,
Wiens gunst ons troost; zult Gij 't niet wezen?

7. O God! die 's lands benaauwdheid ziet,
Red toch uw volk uit zijn verdriet:
Want 's menschen heil is ijdelheid;
Maar als Gods almagt ons geleidt,
Dan doen w' in Hem de kloekste daân,
Zoo dat wij duizenden verslaan:
Want allen, die ons wederstreven,
Zal Hij vertreden en doen sneven.

P S A L M 109.

O God, zoo waardig mijn gezangen! Zwig
niet, laat mij mijn regt erlangen: De booze, die
bedrog durft plegen, Staat, wars van deugd,
mij bitter tegen: Hij heeft zijn' mond wijd op-
gedaan, Mij met een valsche tong verraân.

2. Z' omringden mij met booze woorden,
Die mij, als priemen, 't hart doorboorden;
Ik werd op 't allerfelst bestreden,
Verdrukt, mishandeld tegen reden;
'k Heb voor mijn liefde haat behaald;
Ik bad, maar 'k werd met vloek betaald.

3. Zij hebben kwaad voor goed vergolden,
Voor liefde haat; mijn deugd gescholden.
Gij, God der wraak, straf dezen booze;
Stel over hem een' goddelooze;
De satan biê hem tegenstand,
En sta aan zijne regterhand!

4. Verklaar hem schuldig in 't gerigte;
Verdrijf hem van uw aangezichte;
Houdt zijn gebeden zelfs voor zonden:
Hij heeft zich tegen God verbonden.
Verkort zijn dagen; vel hem neêr;
Een ander neem' zijn ambt en eer.

5. Laat zijne kinderen, als weezen,
Zijn vrouw, als weduw, hulploos vreezen;

Laat

Laat hier en ginds zijn kindren zwerven;
 Steeds beedlen, en de nooddruft derven,
 Die 't huisgezin, gesmaad, gevloekt,
 Uit zijn verwoeste plaatsen zoekt.

6. Al wat hij heeft, hoe hij moog' klagen,
 Word' om zijn schulden aangeslagen:
 Hij zie de vrucht van al zijn slooven
 Door woeste vreemdelingen rooven:
 Dat niemand hem in nood verblij',
 Of zijnen weezen gunstig zij.

1. P A U Z E.

7. Laat kwaad op kwaad zijn huis omringen:
 Roei uit al zijn nakomelingen;
 En dat in 't volgende geslachte
 Elk hunn' verstorven' naam verachte:
 Der vaadren misdaad zelfs verschaff'
 Den H E E R E reden tot zijn straf.

8. Dat niets uit Gods gedachtenisse
 De zonde zijner moeder wissche:
 Laat die, door God hun toegerekend,
 Gedurig staan voor Hem geteekend;
 Dat God daarover steeds zich belg',
 En hunnen naam van d' aard verdelg'.

9. Omdat hij, tegen zijn geweten,
 Het weldoen trouwloos heeft vergeten,
 En den ellendigen en armen
 Vervolgd, in plaats van zich t' erbarmen:
 Ja den verslagene van geest
 Is tot een' moordenaar geweest.

10. Hij heeft den vloek op zich genomen;
 Laat dan dien vloek hem overkomen.
 Hij heeft geen' lust gehad tot zegen;
 Dies word' die nooit van hem verkregen:
 Maar dat de vloek hem overdekk',
 En tot een aaklig kleed verstrekk'.

11. Laat dien, om al zijn handelingen,
 Tot in zijn hart, als water, dringen;
 Als olie, rijkelijk geschonken,
 En door de beendren ingedronken:
 Dat hem die vloek zijn deksel geev',
 En als een gordel aan hem kleev'.

12. Dit loon krijg' elk, van 's H E E R E N handen,
 Die zoo godloos mij aan durft randen,
 En met zijn lastertong mij dooden:
 Maar Gij, o H E E R! o God der goden!
 Dat uwe hand mij heil bestell';
 Doe, om uws naams wil, aan mij wèl.

2. P A U Z E.

13. Uw gunst is groot, zij is bestendig;
 Verlos mij dan, ik ben ellendig,
 Nooddruftig, 'k voel mijn kracht verbroken;
 Mijn hart met wond op wond doorstoken;
 Ik ga gelijk de schaduw heen,
 Wanneer de zon snelt naar beneên.

14. Gelijk een sprinkhaan, omgedreven,
 Berg ik nu hier dan daar mijn leven;
 Mijn knieën weigren mij te schragen,
 En 't afgematte lijf te dragen:
 Mijn vleesch is mager, uitgeteerd,
 Zoo dat het alle vet ontbeert.

15. Al ben ik met die smart beladen,
 Nog gaan zij voort met mij te smaden,
 Met mij, al schimpende, te groeten:
 Zij schudden 't hoofd, die mij ontmoeten.
 O H E E R! help mij, die U verbeid,
 Naar uwe goedertierenheid.

16. Opdat zij weten en belijden,
Dat uwe hand mij wil bevrijden;
Dat Gij, o H E E R! mijn regt doet gelden:
Laat hen dan vloeken, lastren, schelden;
Maar zegen Gij mij, o mijn God!
Gij zijt mijn erfdeel en mijn lot.
17. Beschaam hunn' raadslog t' allen tijde;
Maar dat het heil uw' knecht verblijde:
Dat schande mijnen vijand dekke;
Dat schaamte hem ten kleed verstrekke;
Dat zij hem tot een' mantel dien',
Waarmede wij heer omhangen zien.
18. Ik zal den H E E R op 't hoogste prijzen;
'k Zal Hem bij velen eer bewijzen:
Want Hij zal zich gewis erbarmen,
En staan ter regterhand des armen;
Hem redden uit het snood gerigt,
Daar 't vonnis tot zijn doodstraf ligt.

P S A L M 110.

Dus heeft de H E E R tot mijnen Heer gespro-
ken: "Zit op den troon ter regterhand naast
"Mij; Tot ik de magt uws vijands hebb' ver-
"broken, En U zijn nek tot eene voetbank zij."

2. Uit Zion zal de H E E R uw' schepter zenden,
Den schepter van uw Oppermogendheid,
En zeggen: heersch tot 's werelds uiterst' enden,
Zoo ver de magt uws vijands zich verspreidt.
3. Uw volk zal op uw' heirdag tot het strijden
Gewillig zijn, in heilig krijgssieraad;
U zal de dauw van uwe jeugd verblijden,
Geboren uit den vroegen dageraad.
4. U heeft de H E E R, wien 't nooit berouwt, gezworen:
"k Heb U, mijn volk tot heil, mijn' naam ten prijs',
"In mijnen raad het Priesterambt beschoren,
"Dat eeuwig duurt naar Melchizédeks wijz'."
5. De H E E R zal steeds uw regterhand verzellen;
Zijn mogendheid met U ten strijde gaan,
En koningen, die tegen U zich stellen,
Ten dage van zijn grimmigheid verslaan.
6. Hij zal naar 't regt de woeste heidnen rigten,
Met lijken 't veld bezaaijen door zijn hand;
Zijn strijdbre hand zal straks het hoofd doen zwichten,
't Weêrbarstig hoofd van een zeer magtig land.
7. Hij zal op weg eens drinken uit de beken,
Daar Hij gevaar, noch strijd, noch moeite ontziet;
Daarom zal Hij het hoofd naar boven steken,
Met eer bekroond in 't godlijk rijksgebied.

P S A L M 111.

Looft, Halleluja, looft den H E E R! Mijn gansche
hart

2. Des H E E R E N werken zijn zeer groot;
Wie ooit daarin zijn lust genoot,
Doorzoekt die ijvrig en bestendig;
Zijn doen is enkel majesteit,
Aanbiddelijke heerlijkheid,
En zijn gerechtigheid onendig.

3. Hij maakte, Hij, die heerlijk is,
Zijn wondren een gedachtenis;
Hij is barmhartig en genadig:
Hij gaf hun, die Hem vreezen, spijs;
En, zijnen grooten naam ten prijs,
Gedenkt Hij zijns verbonds gestadig.

P A U Z E.

4. Hij heeft de kracht zijns werks getoond
Aan 't volk, waarbij Hij gunstrijk woont;
Hij gaf, te hunnen nutt' en voordeel,
Hun d' erve van het heidendom.
Des Heeren werken zijn alom
En altoos waarheid, regt en oordeel.

5. 't Is trouw, al wat Hij ooit beval;
Het staat op regt en waarheid pal,
Als op onwrikbre steunpilaren:
Hij is het, die verlossing zond
Aan al zijn volk; Hij zal 't verbond
Met hen in eeuwigheid bewaren.

6. Zijn naam is heilig en geducht;
De vijand beeft op zijn gerucht:
Maar 's H E E R E N vrees zal altoos wezen
't Begin der wijsheid; wien Gods hand
Die doet betrachten, heeft verstand;
Zijn naam blijft eeuwiglijk geprezen!

P S A L M 112.

2. De rijkdom zal zijn huis verzellen;
Bij have zal hij have tellen;
Zijn deugd zal nimmer vruchten missen;
Hem rijst het licht in duisternissen;
Hij toont zich ieders liefde waardig,
Is goed, barmhartig en regtvaardig.

3. Wel hem, die steeds zich zal erbarmen,
Die van het zijne leent den armen:
Hij schikt naar 't regt zijn huisbelangen:
Nooit zal hij wanklen in zijn gangen:
Zijn naam, beroemd door zijn bedrijven,
Zal eeuwig in gedachtenis blijven.
4. Geen kwaad gerucht zal hem ontzetten;
Zijn hart is vast in 's H E E R E N wetten:
Want hij vertrouwt op Gods genade;
Hij vreest voor schande, leed noch schade;
Wel ondersteund, zal hij niet wijken,
Tot hij zijn' vijand zie bezwijken.
5. Hij strooit steeds uit aan alle zijden,
En geeft hun mild, die nooddruft lijden;
Zijn regt, hoe dikwerf ook geschonden,
Steunt eeuwig op onwrikbre gronden;
Zijn' hoorn en magt zal God verhoogen,
En nimmer zijnen val gedoogen.
6. De goddelooze zal dit goede
Van hem aanschouwen, gram te moede;
Met tandgekniers zich zelv' vertéren;
De nijd zal zijne smart vermeêren;
Vergeefs wenscht hij den val der vromen;
Want nooit zal God dien wensch doen komen.

P S A L M 113.

Gij, 's H E E R E N knechten, looft den H E E R;
 Looft zijnen naam, verbreidt zijn eer. De naam
 des H E E R E N zij geprezen; Zijn roem zij door
 't heelal verbreid, Van nu tot in all' eeu-
 wigheid: Men loov' 't aanbidlijk Opperwezen.

2. Van daar de zon in 't oosten straalt,
Tot daar z' in 't westen nederdaalt,
Zij 's H E E R E N name lof gegeven.
De H E E R is boven 't heidendom:
Zijn heerlijkheid, bekend alom,
Is boven zon en maan verheven.
3. Wie is gelijk aan onzen H E E R?
Aan God, die, tot zijn eeuwig' eer,
Zijn' troon gevest heeft in den hemel?
Die, daar Hij 't wereldrond gebiedt,
Van zijnen hoogen zetel ziet
Op 't laag en nietig aardsch gewemel?
4. Wie is aan onzen God gelijk,
Die armen oprigt uit het slijk:
Nooddruftigen, van elk verstooten,
Goedgunstig opheft uit het stof,
En hen, verrijkt met eer en lof,
Naast Prinsen plaatst en wereldgrooten?
5. Wie roemt niet 's Heeren wondre trouw,
Die mildelijk d' onvruchtbre vrouw,
Op hare beê, een blijde moeder
Van liev' en frissche telgen maakt,
En dus voor aller welzijn waakt?
Men loov' den grooten Albehoeder!

P S A L M 114.

Toen Israël 't Egyptisch rijksgebied, En 't volk,
 zoo vreemd van aard en taal, verliet, Werd
 Juda God ter woning: Hij wijdde zich dit
 volk ten heilgdom, En stichtte daar den troon,
 dien Hij beklom, Als Isrels God en Koning.

2. Dit zag de zee met bevend' oogen aan,
 En vlood terug; de bruisende Jordaan
 Werd achterwaarts gedreven;
 Het hoog en laag gebergt sprong op in 't rond,
 Als 't wollig vee, dat dartelt op den grond,
 En deed de velden beven.
3. Wat was 't, o zee! dat u zoo vlugten deed?
 En gij, Jordaan! wat angst, wat prangend leed
 Kon u terugge dringen?
 Gij bergen, en gij heuvels, wat gerucht
 Deed u met schrik dus steigren naar de lucht,
 Als lammeren, die springen?
4. Beef, aarde, beef voor 's Heeren aangezigt,
 Voor Jakobs God, die uit het eeuwig licht
 Zijn Isrel hulp wou zenden.
 Hij is 't, wiens magt de rots verandren kon
 In eenen vloed, den keisteen in een bron,
 Voor Isrels matte benden.

P S A L M 115.

Niet ons, o HEER! niet ons, uw' naam al-
 leen Zij, om uw trouw en goedertierenheên, All'
 eer en roem gegeven! Waarom, o Heer! zou 't
 heidendom, met spot, Dan zeggen: waar, waar is
 toch nu hun God, Bij hen zoo hoog verheven?

2. Nogtans is God het doel van onzen lof;
 Hij, onze God, Hij woont in 't hemelhof,
 En doet al zijn behagen.
 Hun afgoon zijn van zilver en van goud;
 Slechts menschenwerk, waaraan, zoo snood als stout,
 Gods eer wordt opgedragen.
3. Zij hebben wel een' mond, doch die niet spreekt;
 Wel oogen, doch waaraan 't gezigt ontbreekt,
 't Licht kan hun niets ontdekken:
 Geen klank, hoe schel, dringt immer hun in 't oor:
 Men zett' hun vrij den besten wierook voor,
 't Kan hun geen' reuk verwekken.

4. Hun

4. Hun hand, hoe fraai bewerkt, tast nooit iets aan;
 Hun voet, hoe wel gevormd, kan nimmer gaan,
 Hun keel geen klanken geven.
 Hun maker deel' in hun verachtlijk lot;
 Die op hen steunt, miss' nevens hen 't genot
 Van 't duurgeschatte leven.

P A U Z E.

5. Maar, Israël, vertrouw gij op den H E E R;
 Hij is hun hulp, hun sterkt' en al hun eer,
 Hun schild, dat nooit zal wijken.
 Vertrouw op God, gij, Arons nageslacht:
 Hij is hun schild, hun hulp, die hun zijn magt
 Zoo menigwerf deed blijken.
6. Vertrouwt op God, gij allen, die Hem vreest;
 Hij is altoos hun schild, hun hulp geweest;
 De H E E R was ons gedachtig.
 Zijn zegen blijft op Israël verspreid;
 Aarons huis is die ook toebereid.
 God is getrouw en magtig!
7. Elk, die Hem vreest, hoe klein hij zij of groot,
 Wordt van dat heil, die weldaan, deelgenoot:
 Hij zal ze grooter maken,
 En z' u, zoo wel als 't kroost, dat gij bemint,
 Dat, nevens u, zich aan Gods wet verbindt,
 In dubbele maat doen smaken.
8. D' algoede God, die, door zijn groote kracht,
 Den hemel schiep, deez' aard heeft voortgebragt,
 Beschenkt u met zijn' zegen.
 De hemel is zijn eigendom, zijn troon:
 Maar 't menschedom heeft de vruchtbaar' aard, ter woon,
 Van onzen God verkregen.
9. In 't stille graf zingt niemand 's H E E R E N lof;
 Het zielloos lijf, gedompeld in het stof,
 Kan Hem geen glorie geven;
 Maar onze tong zingt, tot in eeuwigheid,
 Des H E E R E N lof, zijn' roem en majesteit.
 Looft God, de bron van 't leven!

P S A L M 116.

God heb ik lief; want die getrouwe H E E R Hoort
 mijne stem, mijn sneeking, mijn klagen; Hij
 neigt zijn oor, 'k roep tot Hem, al mijn dagen;
 Hij schenkt mij hulp, Hij redt mij keer op keer.

2. Ik lag gekneld in banden van den dood;
 Daar d' angst der hel mij allen troost deed missen;
 Ik was benaauwd, omringd door droefenissen;
 Maar riep den H E E R dus aan in al mijn' nood:
3. "Och H E E R! och wierd mijn ziel door U gered!"
 Toen hoorde God; Hij is mijn liefde waardig:
 De H E E R is groot, genadig en regtvaardig,
 En onze God ontfermt zich op 't gebed.
4. D' eenvoudigen wil God steeds gadeslaan:
 'k Was uitgeteerd, maar Hij zag op mij neder.
 Keer, mijne ziel, tot uwe ruste weder:
 Gij zijt verlost; God heeft u wèl gedaan.

5. Gij
 Mijn z
 Mijn'
 Stee

6. Ik
 'k Wa
 Door
 "B

7. Wat
 Dien
 'k Zal
 En

8. Nu
 Aan
 Hem
 Hoe

9. Och
 Uw'
 Dies
 Van

10. Ik
 Verh
 'k Za
 In

11. Ik
 Om c
 Jeru
 Ell

L

volk

is,

onei

mer

L

goe

al

La

roe

5. Gij hebt, o **HEER!** in 't doodlijkst tijdsgewricht
Mijn ziel gered, mijn tranen willen droogen,
Mijn' voet geschraagd; dies zal ik, voor Gods oog en,
Steeds wandelen in 't vrolijk levenslicht.

P A U Z E.

6. Ik heb geloofd, dies sprak ik tot Gods eer.
'k Was zeer bedrukt: ik liet, in haast, mijn lippen,
Door drift vervoerd, deez' harde taal ontglippen:
„Bij menschen is noch trouw noch waarheid meer.”

7. Wat zal ik, met Gods gunsten overlaan,
Dien trouwen **HEER** voor zijn genâ vergelden?
'k Zal, bij den kelk des heils, zijn' naam vermelden,
En roepen Hem met blijd' erkentnis aan.

8. Nu zal ik voor de weldaân, die 'k genoot,
Aan Hem, naar mijn geloften, eer bewijzen;
Hem onder al zijn gunstgenooten prijzen.
Hoe kostlijk is in 's **HEEREN** oog hun dood!

9. Och **HEER!** ik ben, o ja! ik ben uw knecht,
Uw' dienstmaagds zoon: Gij slaaktet mijne banden:
Dies doe ik U gewillig offeranden
Van lof en dank, U plegtig toegezegd.

10. Ik zal uw' naam met dankerkentenissen
Verheffen, U al mijn geloften brengen;
'k Zal liefd' en lof voor U ten offer mengen,
In 't heiligdom, waar 't volk vergaderd is.

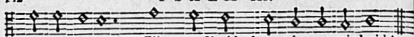
11. Ik zal met vreugd in 't huis des **HEEREN** gaan,
Om daar met lof uw' grooten naam te danken:
Jerúzalem! gij hoort die blijde klanken.
Elk heff' met mij den lof des **HEEREN** aan!

P S A L M 117.

Loof, loof den **HEER**, gij heidendom! Gij
volken! prijst zijn' naam alom. Zijn goedheid
is, in nood en dood, Voor ons, zijn volk,
oneindig groot: Zijn waarheid wankelt nim-
mermeer; Zingt, Hallelujah, zingt zijn eer.

P S A L M 118.

Laet ieder 's **HEEREN** goedheid loven, Want
goed is d' Oppermajesteit: Zijn goedheid gaat het
al te boven; Zijn goedheid duurt in eeuwigheid.
Laet Isrel nu Gods goedheid loven, En zeggen:
roemt Gods majesteit; Zijn goedheid gaat het

al te boven; Zijn goedheid duurt in eeuwigheid!

2. Laat Arons huis Gods goedheid loven,
En zeggen: roemt Gods majesteit;
Zijn goedheid gaat het al te boven;
Zijn goedheid duurt in eeuwigheid.
Laat die God vreezen Hem nu loven,
En zeggen: roemt Gods majesteit;
Zijn goedheid gaat het al te boven;
Zijn goedheid duurt in eeuwigheid.
3. Ik werd benaauwd van alle zijden,
En riep den H E E R ootmoedig aan;
De H E E R verhoorde mij in 't lijden,
En deed mij in de ruimte gaan.
De H E E R is bij mij, 'k zal niet vreezen;
De H E E R zal mij getrouw behoën;
Daar God mijn schild en hulp wil wezen,
Wat zal een nietig mensch mij doen?

1. P A U Z E.

4. De H E E R is aan de spits getreden
Dergenen, die mij hulpe biën;
Ik zal, gered uit zwarigheden,
Mijn lust aan mijne haatren zien.
't Is beter, als w' om redding wenschen,
Te vlugten tot des H E E R E N magt,
Dan dat men ooit vertrouwt op menschen,
Of zelfs van Prinsen hulp verwacht.
5. Toen ik de heidnen aan zag rukken,
Heb ik in 's H E E R E N kracht gestreën;
Ik hieuw z' in 's H E E R E N naam aan stukken,
Vertrouwend' op dien naam alleen.
Ik kon noch voor- noch rugwaarts keeren,
Omringd, ja gansch omringd ter dood;
Ik sloeg hen in den naam des H E E R E N,
Die mij goedgunstig bijstand bood.
6. Zij hadden mij omringd als bijen,
Maar zijn als doornenvuur vergaan:
'k Mogt hen in 's H E E R E N kracht bestrijen,
In 's H E E R E N naam hen gansch verslaan.
Gij hadt m', o vijand! hard gestooten,
Tot vallens toe mij onderdrukt:
De H E E R bewaart zijn gunstgenooten;
De H E E R heeft zelf mij uitgerukt.
7. De H E E R is mij tot hulp en sterkte.
Hij is mijn lied, mijn psalmgezag:
Hij was het, die mijn heil bewerkte,
Dies loof ik Hem mijn leven lang.
Men hoort der vromen tent weërgalmen
Van hulp en heil, ons aangebragt;
Daar zingt men blij, met dankbre psalmen:
Gods regterhand doet groote kracht.

2. P A U Z E.

8. Gods regterhand is hoog verheven;
Des H E E R E N sterke regterhand
Doet door haar daân de wereld beven;
Houdt door haar kracht Gods volk in stand.
Ik zal door 's vijands zwaard niet sterven,
Maar leven, en des H E E R E N daân,
Waardoor wij zoo veel heils verwerven,
Elk, tot zijn eer; doen gadeslaan.
9. De H E E R wou mij wel hard kastijden,
Maar stortte mij niet in den dood;
Verzachtte vaderlijk mijn lijden,
En redde mij uit allen nood.

Ont-
De
Door
En

10. Dit
Da
Om
Vo
Ik
Gi
Doo
To

11. De
V
Is,
V
Dit
D
Het
W

12. Dit
D
Laa
H
Och
O
Och
E

13. Ger
D
Wi
V
De
H
Bir
T

14. Gij
V
Mi
La
Zij

W

or

H

W

w

V

Ontsluit, ontsluit, voor mijne schreden,
De poorten der gerechtigheid;
Door deze zal ik binnen treden,
En loven 's HEEREN majesteit.

10. Dit is, dit is de poort des HEEREN;
Daar zal 't regtvaardig volk door treên,
Om hunnen God ootmoedig t' eeren,
Voor 't smaken zijner zaligheên.
Ik zal uw' naam en goedheid prijzen;
Gij hebt gehoord; Gij zijt mijn' geest,
Door uw ontelbre gunstbewijzen,
Tot hulp, en heil, en vreugd geweest.

3. P A U Z E.

11. De steen, dien door de tempelbouwers
Verachtlijk was een plaats ontzegd,
Is, tot verbazing der beschouwers,
Van God ten hoofd des hoeks gelegd.
Dit werk is door Gods alvermogen,
Door 's HEEREN hand alleen geschied:
Het is een wonder in onz' oogen;
Wij zien het, maar doorgronden 't niet.
12. Dit is de dag, de roem der dagen,
Dien Israels God geheiligd heeft:
Laat ons verheugd, van zorg ontslagen,
Hem roemen, die ons blijdschap geeft.
Och HEER! geef thans uw zegeningen;
Och HEER! geef heil op dezen dag;
Och dat men op deez' eerstelingen
Een' rijken oogst van voorspoed zag!
13. Gezegend zij de groote Koning,
Die tot ons komt in 's HEEREN naam!
Wij zegnen u uit 's HEEREN woning;
Wij zegnen u al te zaam.
De HEER is God, door wien w' aanschouwen
Het vrolijk licht, na bang gevaar:
Bindt d' offerdieren dan met touwen
Tot aan de hoornen van 't altaar.
14. Gij zijt mijn God, U zal ik loven,
Verhoogen uwe majesteit.
Mijn God! niets gaat uw' roem te boven;
U prijz' ik tot in eeuwigheid.
Laat ieder 's HEEREN goedheid loven;
Want goed is d' Oppermajesteit;
Zijn goedheid gaat het al te boven;
Zijn goedheid duurt in eeuwigheid.

P S A L M 119.

Welzalig zijn d' opregten van gemoed, Die,
ongeveinsd, des HEEREN wet betrachten; Die
Hij op 't spoor der godsvrucht wandlen doet:
Welzalig die, bij dagen en bij nachten, Gods
wil bepeinst, en Hem, als 't hoogste goed
Van harte zoekt met ingespannen krach

2. Die, wars van 't kwaad, niet in de zonde leeft;
Maar zijnen gang bestiert naar 's H E E R E N wetten.
Gij, groote God, die ons bevelen geeft,
Gij eischt, dat w'op uw woord gestadig letten,
En dat w'ons hart, aan uwen wil verkleefd,
Geduriglijk op uwe wegen zetten.
3. Och schonkt Gij mij de hulp van uwen Geest!
Mogt die mij op mijn paân ten leidsman strekken!
'k Hield dan uw wet, dan leefd' ik onbevreesd:
Dan zou geen schaamt' mijn aangezigt bedekken,
Wanneer ik steeds opmerkend waar' geweest,
Hoe uw geboôn mij tot uw liefde wekken.
4. Ik zal, opregt van hart, uw' naam, o Heer!
Gestaag den roem van uwe grootheid geven:
Als ik 't gezag en 't heilig oogmerk leer
Van 't vleeloos regt, door uwe hand beschreven.
'k Zal uw geboôn bewaren tot uw eer;
Verlaat mij toch niet ganschlijk in dit leven.

1. P A U Z E.

5. Waarmede zal de jongeling zijn pad,
Door ijdelheên omsingeld, rein bewaren?
Gewis, als hij het houdt naar 't heilig blad.
U zoekt mijn hart; mijn oog blijft op U staren:
Laat mij van 't spoor, in uw geboôn vervat,
Niet dwalen, Heer; laat mij niet hulploos varen.
6. 'k Heb in mijn hart uw rede weggelegd,
Opdat ik mij mogt wachten voor de zonden:
Gij zijt, o H E E R! gezegend; leer uw' knecht
Door 't godlijk woord, een helder licht bevonden.
En door uw' Geest, al d'eischen van uw regt;
Zoo wordt uw eer nooit stout door mij geschonden.
7. 'k Heb andren al de regten van uw' mond
Met lust verteld, hen vlijtig onderwezen:
Uit al den schat van 't groote wereldrond
Is nooit de vreugd in mijn gemoed gerezen,
Die 'k steeds in uw getuigenissen vond,
Door mij betracht, en andren aangeprezen.
8. Ik zal, o God! bepeinzen uwe wet,
In 't onderzoek van uw bevelen waken;
Terwijl mijn ziel op uwe paden let.
In uw geboôn zal zich mijn geest vermaken,
En, daar ik hulp verwacht op mijn gebed,
Uw heilig woord vergeten, noch verzaken.

2. P A U Z E.

9. Doe bij uw' knecht weldadigheid, o Heer!
Opdat ik leev', uw woorden moog' bewaren,
En dat uw Geest mij ware wijsheid leer',
Mijn oog verlicht', de nevels op doe klaren;
Dat mijne ziel de wondren zie en eer',
Die in uw wet alom zich openbaren.
10. Ik ben, o Heer! een vreemdling hier beneên;
Laat uw geboôn op reis mij niet ontbreken,
Daar mijne ziel, omringt door duisterheên,
Zoo dikwijls van verlangen is bezwaken,
Om U te zien ter hooge vierschaar treên,
Tot straf van hen, die snood zijn afgeweken.
11. Gij scheldt en straft vervloekte hoovaardij,
Gewend zoo wijd van uw geboôn te dwalen.
Dat toch uw gunst mijn ziel van smart bevrij',
Die op mijn hoofd verachtlijk neêr zou dalen;
Daar 'k U mijn dienst, naar uw getuignis, wij',
Om nooit uw straf mij op den hals te halen.
12. Wanneer ik zelfs door vorsten werd beticht.
In 't hoog gestoelt op uwen knecht gebeten,
Heb ik mijn' weg naar uw geboôn gerigt,

En die betracht met een opregt geweten:
 Ook waren zij mijn raadsliën en mijn licht;
 'k Heb, met vermaak, mijn' tijd daarin gesleten.

3. P A U Z E.

13. Hoe kleeft mijn ziel aan 't stof! ai! zie mijn' nood;
 Herstel mij, doe mij naar uw woord herleven.
 'k Lei voor uw oog mijn' weg en handel bloot;
 En welk een angst mij immermeer deed beven,
 Gij hebt verhoord; maak voorts uw weldaan groot,
 En laat uw wet mij onderrigting geven!
14. Och! dat ik klaar en onderscheiden zag,
 Hoe 'k mij naar uw bevelen moet gedragen,
 Uw wondren regt betrachten dag aan dag!
 Mijn ziel druipt weg van treurigheid en klagen:
 Ai! rigt mij op, verander mijn geklag;
 Wil naar uw woord mij gunstig onderschragen.
15. Weer snood bedrog, o God! van mijn gemoed;
 Laat uw genâ mij uwe wetten leeren:
 Ik kies den weg der waarheid voor mijn' voet,
 Om mij van 't pad der zonden af te keeren:
 Uw regten, die zoo heilig zijn en goed,
 Steld' ik mij voor; die wil ik needrig eeren.
16. Mijn hart kleeft vast aan waarheid en aan deugd;
 Het zal op uw getuigenissen hopen:
 Beschaam mij niet, wil mij, in U verheugd,
 Tot uwe vreez', o HEER! gestadig nopen.
 Als Gij mijn hart verwijdt door ware vreugd,
 Zal ik het pad van uw geboden loopen.

4. P A U Z E.

17. Leer mij, o HEER! den weg, door U bepaald,
 Dan zal ik dien ten einde toe bewaren;
 Geef mij verstand, met godlijk licht bestraald;
 Dan zal mijn oog op uwe wetten staren;
 Dan houd ik die, hoe ligt mijn ziel ook dwaalt;
 Dan zal zich 't hart met mijne daden paren.
18. Doe mij op 't pad van uw geboden treên;
 Schraag op dat spoor mijn wankelende gangen;
 Daar strekt zich al mijn lust en liefde heen.
 Ai! neig mijn hart en vurig zielverlangen,
 O Heer! naar uw getuigenis alleen:
 Laat gierigheid mij in haar' strik niet vangen.
19. Wend, wend mijn oog van d'ijdelheden af;
 Verlevendig mijn hart door uwe wegen;
 Dat mij 't betreên dier paden vreugd verschaff':
 Bevestig toch aan uwen knecht den zegen,
 Waartoe uw woord hem blijde hope gaf;
 Hij is opregt tot uwe vrees genegen.
20. Weer van mij af de smaadheid, die ik vrees;
 Uw regten, Heer, zijn goed en vrij van vlekken,
 Waarom ik die gestaag als heilig prees:
 Zie al mijn' lust tot uw bevel zich strekken.
 Och! dat er kracht en leven in mij reez'!
 Wil die door uw gerechtigheid verwekken!

5. P A U Z E.

21. Dat mij, o HEER! uw goedertierenheid
 Toch overkoom', naar uw beloftenissen;
 Dan geef ik aan mijn' smader juist bescheid;
 Dan zal hij op zijn' schimp geen antwoord missen;
 Want ik vertrouw op 't woord, mij toegezeid:
 Geen leed zal 't ooit uit mijn geheugen wisschen.
22. Ai! ruk het woord der waarheid niet te zeer
 Van mijnen mond; ik hoop op uwe regten,
 Waarin Gij trouw gezorgd hebt voor uw eer;
 Dan houd ik steeds, o God! met al uw knechten,

Uw heilige wet; dan zal ik meer en meer
Daar eeuwig en altoos het hart aan hechten.

23. Dan wandel ik vol moeds op ruimer baan,
Omdat mijn ziel gezocht heeft uw bevelen;
Dan doe ik zelfs aan koningen verstaan,
Hoe zeer mij uw getuigenissen streelen;
Dan zal ik mij niet schamen, noch uw daan
Uit slaafsch ontzag of dwaze vrees verhelen.
24. 'k Zal uw geboón, die ik opregt bemin,
Mijn hoogst vermaak, mijn zielgenoegen achten;
Ik reken die mijn allergrootst gewin;
Ik grijp er naar, en zal er heil uit wachten;
Ik heb ze lief, en zal met hart en zin,
Al 't geen Gij ooit hebt ingezet, betrachten.

6. P A U Z E.

25. Gedenk aan 't woord, gesproken tot uw' knecht,
Waarop Gij mij verwachting hebt gegeven:
Dit is mijn troost, in druk mij toegelegd;
Dit leert mijn ziel U achter aan te kleven;
Al 't geen uw mond aan mij had toegezegd
Gaf aan mijn hart vertroosting, geest en leven.
26. 't Hoovaardig volk heeft mij op 't felst bespot;
'k Ben echter niet van uwe wet geweken:
Ik dacht, o H E E R ! aan hun rampzalig lot,
En uw gerigt, van ouds af reeds gebleken;
Hoe kort van duur is al het aardsch genot!
'k Heb mij getroost, mijn ziel is niet bezwiken.
27. Daar ik moet zien, hoe snoodaards uwe wet
Verlaten, heeft beroering mij bevangen;
Maar van het regt, dat Gij hebt ingezet,
Heb ik gemaakt mijn blijde lofgezangen;
In vreemdelingschap heeft niets die vreugd belet,
Wat nijpend leed daar mijn gemoed mogt prangen.
28. 'k Heb, H E E R , des nachts aan uw naam gedacht;
Uw wet bewaard, uw deugden niet vergeten:
Dat heil, dien troost hebt Gij mij toegebragt,
En zoo veel tijds heb ik met vreugd gesleten,
Omdat ik uw bevelen nan in acht,
En die bewaard' in een opregt geweten.

7. P A U Z E.

29. De H E E R is mijn genoegzaam deel, mijn goed;
Ik heb gezegd: ik zal uw woord bewaren:
'k Heb U gebeên met mijn geheel gemoed,
Dat zich uw heil aan mij mogt openbaren:
Wees naar uw woord genadig; ai! behoeft,
Behoeft uw' knecht en red hem uit gevangen.
30. Ik heb bedaard mijn wegen nagegaan;
Mijn' voet gekeerd tot uw getuigenissen,
En mij gehaast die paden in te slaan,
Waarin mijn ziel zich nimmer kan vergissen;
'k Heb niet vertraagd, om, op die effen baan,
Het doel van uw geboden niet te missen.
31. Een godloos rot heeft mij ten roof gesteld;
Nogtans heb ik uw wetten niet vergeten;
Te middernacht heb ik uw' lof vermeld;
Dan sta ik op, om met een blij geweten
Het regt, dat uw gerechtigheid verzelt,
Tot uw roem, ten breedsten uit te meten.
32. Ik ben een vriend, ik ben een medgezel
Van allen, die uw' naam ootmoedig vreezen,
En leven naar uw goddelijk bevel.
O H E E R ! hoe wordt uw goedheid ooit volprezen!
Gij doet op aard aan alle schepslen wel.
Och! wierd ik in uw wetten onderwezen!

33. Gij h
Hem, r
Leer
En wet
Wijs
Naardie
34. 'k Sl
Maar n
Wat z
Aan ied
Leer
En maa
35. 't Ho
Doch ik
Hun l
Dies zu
Maar
Zal met
36. 't Is g
Opdat i
Sinds
Ai! doe
Ver b
Den me
37. Uw h
Ai! ma
Zoo le
Al wie
Verhe
Niet vru
38. Ik we
Geregtig
Uit er
Om mij
Troost
Mij is d
39. Breng
Opdat ik
Al mij
Beschaa
Wier l
Doch ik
40. Dat ie
Die kun
Maak
Dat niet
Opdat
Laat mij
41. Mijn z
Daar z'
Waar
Mijn oop
Naar
"Wanne
42. Ik ben
Die al z
Hoewe
Hoe lan
Wanne
Hen reg

8. P A U Z E.

33. Gij hebt veel goeds bij uwen knecht gedaan;
Hem, naar uw woord, gered uit al zijn nooden;
Leer mij, o H E E R! een' goeden zin verstaan,
En wetenschap, der dwazen waan ontvloden:
Wijs Gij mij zelf den weg der waarheid aan,
Naardien ik heb geloofd aan uw geboden.
34. 'k Sloeg, eer ik werd verdrukt, het dwaalspoor in;
Maar nu, geleerd, houd ik uw woord en wegen.
Wat zijt Gij goed! wat schenkt uw menschenmin
Aan ieder, die U vreest, al milden zegen!
Leer mij uw wet in haren regten zin,
En maak mijn hart tot uw geboën genegen.
35. 't Hoogmoedig volk dicht leugens tegen mij;
Doch ik bewaar van harten uw bevelen:
Hun hart is vet als smeer, vol hoovaardij;
Dies zullen zij in uwe gunst niet deelen:
Maar uwe wet, waarin ik mij verblijf,
Zal met het zoetst vermaak mijn zinnen streelen.
36. 't Is goed voor mij verdrukt te zijn geweest,
Opdat ik dus uw godlijk regt zou leeren;
Sinds hee't mijn hart voor hoovaardij gevreesd.
Ai! doe mij steeds uw' wil als heilig eeren:
Ver boven goud, en zilver, en wat meest
Den mensch bekoort, zal ik uw wet waardéren.

9. P A U Z E.

37. Uw hand heeft mij gemaakt en toebereid;
Ai! maak mij ook verstandig in uw wetten;
Zoo leer ik uw geboën en heiligheid;
Al wie U vreest, zal op mijn' heilstaal letten,
Verheugd, dat ik, door uwe hand geleid,
Niet vruchtloos op uw woord mijn hoop mogt zetten.
38. Ik weet, o H E E R! dat uw gerigten zijn
Gerechtigheid, en Gij mij liet verdrukken
Uit enkle trouw. Och! dat uw gunst verschijn',
Om mij uit angst en nijpend leed te rukken;
Troost mij, uw' knecht, die nu angstvallig kwijn;
Mij is die troost beloofd in ongelukken.
39. Breng over mij al uw barmhartigheên,
Opdat ik leev'; want al mijn vergenoegen,
Al mijn vermaak is in uw wet alleen.
Beschaam, die zoo hoovaardig zich gedroegen,
Wier leugentong zoo valsch mij heeft bestreên;
Doch ik wil mij naar uw geboden voegen.
40. Dat ieder, die U vreest, zich tot mij keer',
Die kundig is in uw getuigenissen:
Maak, dat mijn hart opregt uw lessen eer';
Dat niets die ooit uit mijne ziel moog' wisschen:
Opdat ik niet beschaamd word', laat, o Heer!
Laat mij die gunst op aarde nimmer missen.

10. P A U Z E.

41. Mijn ziel bezwijkt, zij is gansch afgemat;
Daar z'aan uw heil met al haar' lust blijft hangen,
Waarop uw woord mij hoop gegeven had.
Mijn oogen zijn bezweken van verlangen
Naar 't geen mij was beloofd, terwijl ik bad:
"Wanneer, o God! zal ik uw' troost ontvangen?"
42. Ik ben, helaas! een' leedren zak gelijk,
Die al zijn vocht heeft in den rook verloren;
Hoewel ik niet van uwe wetten wijk.
Hoe lang blijft nog uw' knecht dit leed beschoren?
Wanneer zult Gij, opdat mijn onschuld blijk',
Hen regten, die mijn rust, uit wrevel, storen?

43. Een listig volk heeft . boos en trotsch van aard,
Tot mijnen val een' diepen put gegraven;
Hoe zeer uw wet daar tegen zich verklaart.
Al uw geboën zijn waarheid; 'k wil die staven.
Ik word vervolgd, met leugentaal bezwaard;
Help mij, o Heer! ten spijt dier zondeslaven.
44. Zij hebben mij bijkans op aard vernield,
Maar ik bleef uw bevelen dierbaar achten.
Ai! beur mij op, laat mij, met moed bezield,
Weër leven, en op uwe goedheid wachten:
Dan zal ik steeds, daar mij uw trouw behield,
't Getuigenis van uwen mond betrachten.

11. P A U Z E.

45. O HEER! uw woord bestaat in eeuwigheid,
Daar 't hemelheir zich schikt naar uw bevelen;
In uwe trouw, zoo gunstig toegezeid,
Zal elk geslacht, ja 't eind der eeuwen deelen:
Deez' aard is hecht door uwe hand bereid;
Haar stand blijft vast, al wiss'len haar tooneelen.
46. De hemel blijft nog met den aardkloot staan,
Naar uw bevel; zij allen zijn uw knechten.
Ik waar' reeds lang in mijnen druk vergaan,
Indien ik mij met uwe wet en regten,
Tot mijn vermaak en troost, niet had beraân,
Om aan uw trouw alleen mijn hoop te nechten.
47. 'k Ben eeuwiglijk gedachtig aan uw woord;
Want ik ontving door uw bevelen 't leven:
'k Ben d' uwe, Heer, geleid mij ongestoord;
Behoud mij toch, naar 't woord aan mij gageven:
Ik heb met lust uw wetten nagespoord,
En die gezocht, door uwen Geest gedreven.
48. Der boozen schaar heeft lang op mij gewacht,
Om mij te doen vergaan in mijn ellenden.
Ik neem op uw getuigenissen acht.
Waar ik het oog op aarde heen moog' wenden,
't Volmaakste vindt een eind, en derft zijn kracht;
Maar uw gebod is wijd, en zal nooit enden.

12. P A U Z E.

49. Hoe lief heb ik uw wet! het is mijn doel
Den ganschen dag haar ijvrig te betrachten.
Hoe listig ook mijn snoode vijand woel',
'k Heb wijzer geest en edeler gedachten
Door uw geboën, wier kracht ik staag gevoel,
Die 'k eeuwig zal met heilgen eerbied achten.
50. Ik overtref mijn leeraars in beleid,
Want ik betracht al uw getuigenissen:
Ik overtref zelfs in voorzigtigheid
De grijsaards, die de ware godsvrucht missen:
'k Bewaard' uw wet, die zulk een licht verspreidt,
En van mijn heil mij best kan vergewissen.
51. Ik heb mijn' voet geweerd van kwade paân,
Opdat ik steeds uw woord zou onderhouden:
'k Heb mij gewacht die vegen in te slaan,
Die mij van 't spoor der deugd verbijsren zouden;
Want Gij hebt mij geleerd daarin te gaan
Met allen, die op uwen naam betrouwdén.
52. Hoe zoet zijn mij uw redenen geweest!
Geen honig kon 't gehemelt beter smaken.
Alleen door uw bevelen krijgt mijn geest
Verstand van God en goddelijke zaken;
Dies heb ik al de leugenpaân gevreesd,
En zal bedrog en slinksche wegen wraken.

13. P A U Z E.

53. Uw woord is mij een lamp voor mijnen voet,
Mijn pad ten licht, om 't donker op te klaren.
Ik zwoer, en zal dit met een blij gemoed
Bevestigen, in al mijn levensjaren,
Dat ik uw wet, die heilig is en goed,
Door uw genâ bestendig zal bewaren.
54. Ik ben op 't diepst verdrukt; ai! schenk mij, **HEER**,
Vernieuwde kracht, sterk naar uw woord mijn leven.
Merk op in gunst, mijn God, hoe ik U eer;
Hoe hart en mond vrijwillig offers geven:
Ai! zie daarop met welgevallen neêr;
Laat in mijn hart uw regten zijn geschreven.
55. Mijn ziel is in mijn hand, steeds in gevaar;
'k Verlies nogtans uw wet niet uit mijn oogen.
Zij blijft mijn doel; en, schoon een booze schaar
Mij strikken heeft gelegd door list en logen,
Ben ik van uw bevelen hier of daar
Niet afgedwaald, noch tot hun kwaad bewogen.
56. Ik heb voor mij al uw getuigenis,
Ter eeuwig' erv', volvaardig aangenomen,
Naardien mijn hart daardoor vervrolijkt is:
Ik heb gepoogd mijn lusten in te toomen,
En 't hart geneigd, om eeuwig en gewis,
Ten einde toe, uw wetten na te komen.

14. P A U Z E.

57. 'k Haat ranken, vol van kwaad' en bitter vrucht;
Maar ik bemin met al mijn hart uw wetten:
Gij zijt mijn schild, de rots, waarheen ik vlugt;
Gij kunt en wilt mijn' ondergang beletten:
'k Vertrouwd' op U, en 't blijft nog staag mijn zucht,
Om op uw woord mijn vaste hoop te zetten.
58. Gij boozen, wijkt, opdat ik steeds 't gebod
Van mijnen Heer naauwkeurig moog' bewaren.
Schraag mij naar uw beloften, o mijn God!
Opdat ik leev', U lovend op mijn snaren.
Dat niemand mijn verwachting ooit bespott';
Ai! laat die mij toch nooit beschaamdheid baren.
59. Wees Gij mijn steun, dan zal ik, vrij van leed,
Mij dag aan dag in uw geboën vermaken;
Maar Gij, o Heer! die mij behoudt, vertreedt
En stoot hen weg, die uwe wet verzaken:
Want hun bedrog is leugen, 't is gesmeed
Tot mijn verderf, maar 't zal hen zelf' genaken.
60. Al 't godloos volk verdoet G' als schuim van d'aard;
Dies zal ik uw getuigenissen vreezen.
Het heeft mijn ziel verschrikkingen gebaard,
Ja zelfs is mij het haar te berg gerezen,
Als ik op uw gerigten heb gestaard:
Uw oordeel, Heer, kan niet dan vreeslijk wezen.

15. P A U Z E.

61. Gerechtigheid en regt heb ik gedaan:
Geef mij dan niet in 's onderdrukkers handen;
Wees Gij mijn borg, en neem de regtzaak aan
Van uwen knecht, daar Gij hem aan ziet randen;
Laat trotschaards toch niet stoutlijk meer bestaan,
Mij, naar hunn' wensch, te knellen in hun handen.
62. Mijn oogen zijn bezweken, rood geschreid,
In 't uitzien naar uw heil met heet verlangen,
Het heil, aan mij regtvaardig toegezeid;
Ai! wisch dan toch de tranen van mijn wangen.
Doe bij uw' knecht naar uw goedgunstigheid;
Leer mij uw wet, dan zal ik troost ontvangen.

63. Ik ben uw knecht, geef mij dan regt verstand,
Zoo zal ik uw getuigenissen leeren.
Nu is het tijd, dat 's H E E R E N regterhand
Haar kracht vertoon', in 't godloos kwaad te wéren:
Men schendt uw wet zoo stout van alle kant;
Men schroomt niet meer uw' grooten naam t' ontéeren.
64. 'k Heb uw geboón, mijn God, dies meer dan goud,
Ja 't fijnste goud, bemind, en uw bevelen
In alles regt en vlekkeloos geschouwd,
In 't hoogst volmaakt tot in hun minste deelen:
'k Heb op geen pad der valsheid mij betrouwd,
Maar dat gehaat, hoezeer 't mijn vleesch kon streelen.

16. P A U Z E.

65. Hoe wonderbaar is uw getuigenis!
Dies zal mijn ziel die ook getrouw bewaren;
Want d'oopning van uw woorden zal gewis,
Gelijk een licht, het donker op doen klaren;
Zij geeft verstand aan slechten, wien 't gemis
Van zulk een' glans een' eeuwgen nacht zou baren.
66. Ik heb mijn' mond begeerig opgedaan,
Ik heb verlangd, geheigd naar uw geboden;
Zie, zie mij dan met gunstig' oogen aan,
En wees mij nu genadig in mijn nooden,
Naar 't regt van hen, die, deugdzzaam van bestaan,
Uit liefde tot uw' naam, van 't kwade vloten.
67. Maak in uw woord mijn' gang en treden vast,
Opdat ik mij niet van uw paán moog' keeren:
En wordt mijn vleesch door 't kwade ligt verrast,
Ai! laat het mij toch nimmer overheeren;
Verlos mij, Heer! van 's menschen overlast,
Dan zal ik U, naar uw bevelen, eeren.
68. Uw aangezicht vertoon' aan uwen knecht
Een vriendlijk oog, een troestrijk liefdeteeken;
Leer mij den eisch van 't altoos heilig regt.
Ik stort, bedrukt, geheele tranenbeken,
Omdat men U gehoorzaamheid ontzegt
En zich niet schaamt uw wetten te verbreken.

17. P A U Z E.

69. Gij zijt volmaakt, Gij zijt regtvaardig, H E E R:
Uw oordeel rust op d' allerbeste wetten;
Uw loon, uw straf beantwoordt aan uw eer.
Gij eischt van ons, dat w' op uw waarheid letten;
Dat wij altoos op hoogen prijs uw leer
En 't heilig regt van uw getuigenis zetten.
70. Mijn ijver heeft van smart mij doen vergaan,
Omdat uw woord zoo schandlijk wordt vergeten;
Mijn vijand ziet dat met verachting aan:
Uw woord is rein, dat mag gelouterd heeten;
Uw knecht wil zich daar daaglijks meê beraan;
Hij heeft het lief, wijl 't hem zijn' pligt doet weten.
71. Ik ben wel klein, veracht, maar niet verleid;
'k Vergeet in smaad noch armoê uw bevelen.
Uw regt, o Heer! is regt in eeuwigheid;
Gij zult aan elk zijn loon of straffen deelen.
Uw wet, waarin zich steeds uw glans verspreidt,
Kan mij door 't licht der zuivre waarheid streelen.
72. Als 't mij benaauwd of bang gevallen is,
Dan heb ik mij vermaakt in uw geboden.
De zuiverheid van uw getuigenis
Blinkt altoos uit, zelfs in de zwaarste nooden:
Leer mij 't verstaan, zoo leeft mijn ziel gewis,
Het naar verderf in eeuwigheid ontvlieden.

18. P A U Z E.

73. Ik riep U aan, o H E E R! met al mijn hart:
Verhoor mij, en ik zal uw wet bewaren;

Ik
Verlo
Dan
Zal ik
74. Ik
Verra
'k l
Eer m
Der
De w
75. Hoe
En g
Zij
Zij zi
En
Terw
76. Ma
De w
Ik
Dat a
En
Geves
77. Zie
Want
Ai l
Verlo
Naa
En m
78. He
Dat,
Der
O H
Ai l
Naar
79. 't G
Van l
Ma
Ik he
Tro
Als i
80. Ai l
Uw g
Uw
Uw r
Die
Leer
81. Toe
Vrees
Ik
Die n
'k l
Dan l
82. Ik
'k He
'k l
Ik lo
U z
En 't
83. Wa
Zij zu
Ik,
Hoop
Doe
Uw l

Ik riep U aan, in druk en leed verward;
 Verlos mijn ziel uit angsten en gevaren;
 Dan houd ik uw getuigenis, en in smart
 Zal ik daar troost en wijsheid uit vergaaren.

74. Ik heb somtijds het scheemrend morgenlicht
 Verrast, om U mijn schreijen te doen hooren;
 'k Heb op uw woord gehoopt, en mijn gezigt,
 Eer nog het uur der nachtwaak was geboren.
 Den slaap ontrooft, om, naar mijn' lust en pligt,
 De wijsheid van uw reednen na te sporen.

75. Hoor, H E E R, mijn stem naar uw goedgunstigheid,
 En geef mij naar uw regten kracht en leven.
 Zij naadden mij, wier list mijn' val bereidt;
 Zij zijn in 't kwaad, in 't listig kwaad bedreven,
 En wijken van uw wet, zoo wijd verleid,
 Terwijl zij zich aan boosheid overgeven.

76. Maar, H E E R, Gij zijt nabij, Gij ziet mij aan;
 De waarheid is aan uw geboën verbonden.
 Ik wist van ouds reeds uit uw woord en daan,
 Dat al, wat Gij getuigd hebt, ongeschonden
 En vlekkeloos voor eenwig zal bestaan,
 Gevestigd op onwankelbare gronden.

19. P A U Z E.

77. Zie mijn ellend', o Heer! en help uw' knecht,
 Want uwe wet is in mijn hart geschreven.
 Ai! twist Gij zelf mijn twistzaak naar uw regt;
 Verlos mij, sterk met nieuwen moed mijn leven,
 Naar 't godlijk woord, mij gunstig toegezegd,
 En mij ten troost in angst en druk gegeven.

78. Het heil is ver van 't goddeloos geslacht,
 Dat, godsch vervreemd van deugd en reine zeden,
 Den inhoud van uw wetten niet betracht.
 O H E E R! hoe veel zijn uw barmhartigheden!
 Ai! beur mij op, vernieuw mijn levenskracht,
 Naar 't godlijk regt, verhoor toch mijn gebeden.

79. 't Getal van mijn vervolgers is zeer groot,
 Van hen, die mij als weêrpartijders haten:
 Maar 'k wijk van uw getuigenis in geen' nood.
 Ik heb gezien, hoe zij, die U vergaten,
 Trouwloosheid doen. Gij weet, hoe 't mij verdroot,
 Als ik hen zag uw heilig woord verlaten.

80. Ai! zie, o H E E R! dat ik uw wet bemin;
 Uw gunst vernieuw' mijn leven en mijn krachten.
 Uw godlijk woord is waarheid van 't begin;
 Uw regt heeft nooit verandering te wachten;
 Dies houd ik dat met een' verblijden zin;
 Leer door uw' Geest mij dat gestaag betrachten.

20. P A U Z E.

81. Toen vorsten mij vervolgden zonder reën,
 Vreesd' ik uw woord, met die uw heil beminden.
 Ik ben verblijd om uw goedgunstigheid,
 Die meer en meer mij aan uw dienst verbinden.
 'k Vind grooter vreugd in uw beloft' alleen,
 Dan hij, die ooit een' grooten buit mogt vinden.

82. Ik haat bedrog en valsheid van gemoed,
 'k Heb in mijn hart een' gruwel van die zonden:
 'k Bemin uw wet, die mijne ziel behoedt.
 Ik loof, o H E E R! aan uwe dienst verbonden,
 U zevenmaal des daags, om al het goed
 En 't regt, in uw gerechtigheid gevonden.

83. Wat vreë heeft elk, die uwe wet bemint!
 Zij zullen aan geen' hinderpaal zich stooten.
 Ik, H E E R, die al mijn blijdschap in U vind,
 Hoop op uw heil met al uw gunstgenooten:
 Doe uw geboën opregt en welgezind;
 Uw liefdedienst heeft mij nog nooit verdrotten.

84. Mijn ziel bewaart uw trouw getuigenis;
 Die heb ik lief, ook doe ik uw bevelen.
 Uw woord kan mij, ofschoon ik alles miss',
 Door zijnen smaak, en hart en zinnen streelen.
 Gij weet mijn' weg, en hoe mijn wandel is;
 'k Wil niets daarvan voor U, mijn God, verhelen.

21. P A U Z E.

85. O HEER! sla toch op mijn geschrei uw oog;
 Wil, naar uw woord, mijn' geest verstandig maken:
 Zie gunstig op mij neder van omhoog;
 Laat mijn gebed voor uwen troon genaken:
 Red, daar mij 't leed zoo diep ter nederboog,
 Red mij naar uw beloft', en rigt mijn zaken.
86. Dan vloeit mijn mond steeds over van uw eer,
 Gelijk een bron zich uitstort op de velden.
 Wanneer ik door uw' Geest uw wetten leer,
 Dan zal mijn tong uw redenen vermelden;
 Want uw geboën zijn waarlijk regt, o Heer!
 Gij zult de vlijt van die U zoekt vergelden.
87. Kom mij te hulp; mijn ziel, die U verbeidt,
 Heeft uw bevel met lust en liefd' ontvangen.
 Ik haak, o HEER! naar 't heil, mij toegezeid;
 Bestier in gunst naar uwe wet mijn gangen.
 Al mijn vermaak stel ik, met rijk beleid,
 In uw gebod, dat is mijn hoogst verlangen.
88. Gun leven aan mijn ziel, dan looft mijn mond
 Uw trouwe hulp: stier mij in regte sporen:
 Gelijk een schaap heb ik gedwaald in 't rond,
 Dat, onbedacht, zijn' herder heeft verloren.
 Ai! zoek uw' knecht, schoon hij uw wetten schond;
 Want hij volhardt naar uw geboën te hooren.

P S A L M 120.

Riep tot den oorsprong aller dingen, Tot
 God, in mijn bekommelingen, En Hij verhoor-
 de mijn gebeden, Naar zijne goedertierenheden.
 O HEER! doe mij den strik ontslippen Der
 veinzerij en valsche lippen; Behoed mij voor
 de bitse tong, Die mij met leugentaal besprong.

2. Wat voordeel zal 't bedrog u baren,
 Vermetel rot van lasteraren?
 Wat voordeel zal u in dit leven
 Uw bitse tong, uw boosheid geven?
 Gij haalt op u, o leugensprekers!
 De pijlen eenes sterken wrekens,
 En een' jeneverkolengloed,
 Waardoor gij haast verbranden moet.
3. Wee mij, die rust en hulp moet derven,
 In Mesech als een vreemdling zwerven,
 En steeds in Kedars tenten wonen,
 Bij menschen, die mij bitter honen.

Ik heb reeds lang mij opgehouden
 Bij hen, die nooit op God betrouwden;
 Bij hen, die, tot mijn bitterst wee,
 Een' afschrik hebben van den vreë.

4. Ik zoek den vreë steeds aan te kweeken;
 Maar kan er naauwelijks van spreken,
 Of 'k zie mijn reden afgebroken,
 En ben tot woed' en krijg ontstoken.

P S A L M 121.

Sla d' oogen naar 'tgebergte heen, Van waar
 ik dag en nacht Des Hoogsten bijstand wacht.
 Mijn hulp is van den HEER alleen, Die hemel,
 zee en aarde Eerst schiep, en sints bewaarde.

2. Hij is, al treft u 't felst verdriet,
 Uw wachter, die uw' voet
 Voor wankelen behoedt:
 Hij, Isrels Wachter, sluimert niet;
 Geen kwaad zal u genaken;
 De HEER zal u bewaken.
3. Zijn wacht, waarop men hopen mag,
 Zal, daar zij u bedekt,
 En u ter schaduw strekt,
 De maan bij nacht, de zon bij dag,
 In koud' en gloed vermindren,
 Opdat zij u niet hindren.
4. De HEER zal u steeds gadeslaan,
 Opdat Hij in gevaar
 Uw ziel voor ramp bewaar':
 De HEER, 't zij g' in of uit moogt gaan,
 En waar g' u heen moogt spoeden,
 Zal eeuwig u behoeden.

P S A L M 122.

Ik ben verblijd, wanneer men mij Godvruchtig
 opwekt: zie, wij staan Gereed, om naar Gods huis
 te gaan; Kom, ga met ons, en doe als wij. Jeru-
 zalem, dat ik bemin, Wij treden uwe poorten in;
 Daar staan, o Godstad! onze voeten. Jeruzalem is
 wèl gebouwd, Wèl zaamgevoegd; wie haar beschouwt,
 Zal haar voor 's Bouwheers kunstwerk groet!

2. De stammen, naar Gods naam genoemd,
 Gaan derwaarts op, daar elk zich buigt
 Naar d' ark, die van Gods gunst getuigt;
 Daar elk zijn' naam belijdt en roemt:
 Want d' achtbre zetel van 't gerigt
 Is dáár voor Davids huis gesticht;
 De regterstoelen staan daar binnen.
 Bidt, met een algemeene stem,
 Om vrede voor Jerúzaleem:
 Het ga hun wèl, die u beminnen!

3. Dat vreed' en aangename rust,
 En milde zegen u verblij';
 Dat welvaart in uw vesting zij,
 In uw paleizen vreugd en lust.
 Om vriend en broedren spreek ik nu:
 De vrede zij en blijf' in u;
 Nooit moet haar nijd of twist verkloeken:
 Om 's HEEREN huis, in u gebouwd,
 Daar onze God zijn woning houdt,
 Zal ik het goede voor u zoeken.

P S A L M 123.

Ik hef tot U, die in den hemel zit, Mijn oogen
 op, en bid; Gelijk een knecht ziet op de hand
 zijns heeren, Om nooddrift te begeeren, En 't
 oog der maagd is op haar vrouw geslagen, Om
 hulp of gunst te vragen; Zoo slaan wij 't oog
 op onzen HEER, tot Hij Ook ons genadig zij.

2. Geef ons genà, geef ons genà, o HEER!
 En red ons tot uw eer.
 Wij zijn reeds moè van al de schampre woorden,
 Die wij van smaders hoorden;
 Ons treurig hart is moè van al het spotten,
 En 't honend zamenrotten
 Der hoovaardij, die needrigen veracht,
 En weelderig belacht.

P S A L M 124.

Dat Israël nu zegge, blij van geest: Indien de HEER,
 die bij ons is geweest; Indien de HEER, die ons
 heeft bijgestaan, Toen 's vijands heir en aanval werd
 gevreesd, Niet had gered, wij waren lang vergaan.

2. Dan

2. Dan hadden zij ons levendig vernield;
Hun heete toorn had ons gewis ontzield;
Bedolven in een' diepen jammervloed:
Dan had een stroom, dien niemand tegenhield,
Ons gansch versmoord, had God het niet verhoed.
3. Dan had geen mensch naar onze klagt gehoord;
Dan had een zee van rampen ons versmoord.
Geloofd zij dies de H E E R, die redt van 't graf,
Die ons, schoon wreed vervolgd van oord tot oord,
Tot eenen roof niet in hun tanden gaf.
4. W' ontkwamen haast des vogelvangers net,
Den loozen strik, tot ons bederf gezet;
De strik brak los, en wij zijn vrij geraakt:
De H E E R is ons tot hulp op ons gebed;
Die God, die aard en hemel heeft gemaakt.

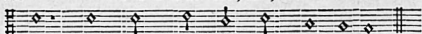
P S A L M 125.

Hij zal noch wanklen, noch bezwijken, Die op
den H E E R vertrouwt, En op zijn goedheid bouwt:
Hij zal, als Zions berg, nooit wijken, Wiens grond-
slag door geen aardsch vermogen Ooit wordt bewogen.

2. Gelijk 't gebergt, dat hoog gerezen,
Om Salem ligt gespreid,
Zoo is in eeuwigheid
De H E E R rondom hen, die Hem vreezen;
Rondom zijn volk, 't welk Hij wil hoeden
Voor tegenspoeden.
3. Want hoe de boozen zich doen schromen
Door wreede heerschappij,
Nog zal hun dwinglandij
Niet rusten op het lot der vromen,
Opdat zij nooit, van 't regt geweken,
Zich zelven wreken.
4. Geef, H E E R, den goeden uwen zegen;
Doe wèl aan 't vroom gemoed;
Maar hem, die onregt doet,
En die zich neigt tot kromme wegen,
Zal God verdoen; doch Isrel leven
En vrede geven.

P S A L M 126.

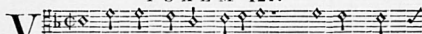
Wanneer de H E E R, uit 's vijands magt, 't Ge-
vangen Zion wederbragt, En dat verlost' uit nood
en pijn, Scheen 't ons een blijde droom te zijn. Wij
lachten, juichten; onze tongen Verhieven 's Hee-
ren naam, en zongen. Toen hieven zelfs de heidnen

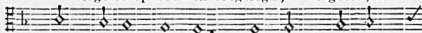
aan: „De HEER heeft hun wat groots gedaan.”

2. God heeft bij ons wat groots verrigt;
Hij zelf heeft onzen druk verligt;
Hij heeft door wondren ons bevrijd:
Dies juichen wij en zijn verblijd.
Breng, HEER, al uw gevangnen weder;
Zie verder op uw erfvolk neder;
Verkwik het, als de watervloed,
Die 't zuiderland herleven doet.
3. Die hier bedrukt met tranen zaait,
Zal juichen als hij vruchten maait;
Die 't zaad draagt, dat men zaaijen zal,
Gaat weenend voort, en zaait het al;
Maar hij zal, zonder ramp te schromen,
Eerlang met blijdschap wederkomen,
En met gejuich, ter goeder uur,
Zijn schoven dragen in de schuur.

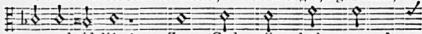
P S A L M 127.

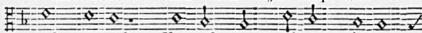
ergeefs op bouwen toegelegd; Vergeefs, om

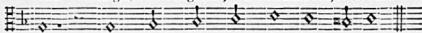
't huis voltooid te zien, Gezwoegd, gezweet,

o arbeidsliên! Zoo God zijn hulp aan 't

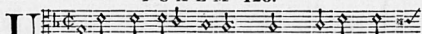
werk ontzegd. Vergeefs, o wachters, is uw

vlijt, Zoo God niet zelf de stad bevrijlt.

2. Vergeefs van 's morgens vroeg geslaafd
Tot 's avonds, en het brood der smart
Gegeten, met een angstig hart;
Vergeefs den ganschen dag gedraafd:
God geeft het, hoe een ander schraap',
Dien Hij bemint, als in den slaap.
3. Zoo gaat het elk, dien God bemint.
Wie kindren voortbrengt tot Gods eer,
Verkrijgt een erdeel van den HEER:
Wie zich met kroost gezegend vindt,
Dat zich opregt en dankbaar toont,
Ziet al zijn zorg naar wensch beloond.
4. Gelijk de pijlen in de hand
Eens sterken helds, die, fier en blij,
Door hunne kracht en weêrpartij
Doet zwichten voor zijn' tegenstand;
Zoo zijn ook, tot der vaadren vreugd,
De brave zonen hunner jeugd.
5. Welzalig hij, die, als een held,
Deez' pijlen in zijn' koker gaart
En zijne zonen ziet gespaard.
Zij zullen, schaamrood noch ontsteld,
Het hoofd der weêrpartijdren biên,
En in de poort voor hen niet vliên.

P S A L M 128.

mag men zalig heeten, Dien 's HEEREN vrees

be-

2. Uw echtvriendin zal bloeijen,
 Gelijk een wijnstok tiert,
 Die, vruchtrijk onder 't groeijen,
 Uw' huismuur dekt en siert.
 Niets zal uw welvaart stuiten:
 Uw kroost zal blij en frisch,
 Als groen' olijvenspruiten,
 Versieren uwcn disch.
3. Dit lot is u beschoren,
 Zoo gij, met diep ontzag,
 Naar 's H E E R E N wet blijft hooren.
 Voor u zal, dag aan dag,
 Het heil uit Zion vloeijen:
 Gij zult, zoo lang gij leeft,
 Jerúzalem zien bloeijen,
 't Welk God zijn' zegen geeft.
4. Blijft gij op Hem betrouwen,
 Dan zult gij, op uw beê,
 't Kroost van uw kroost aanschouwen:
 In Israël zij vreê.

P S A L M 129.

2. Men heeft mijn' rug door ploegers diep geploegd;
 Die hebben weed hun voren lang getogen;
 En smart bij smart tot mijn verderf gevoegd,
 Voor 't kermen doof, en wars van mededoogen.
3. De H E E R, die goed, doch ook regtvaardig is,
 Hieuw gunstig af der goddeloozen touwen.
 Dat smaadt hen treff', en dat hun aanslag miss';
 Drijf hen terug, die Zion rampen brouwen.
4. Maak hen gelijk aan 't lichtverdorrend gras,
 Dat hier en ginds gezien wordt op de daken;
 Dat, eer men 't plukk', alreê verwelkerd was,
 Ontbloot van grond om wortels in te maken.
5. Maak z' als dat gras, waarmee de maaijer nooit,
 Wanneer hij gaart, de nijvre hand zal vullen;
 Dat in den oogst geen garvenbinders ooit,
 Bij één gepakt, in d' armen dragen zullen.

6. Waarvan ook geen voorbijgaand wandelaar
 Ooit zeggen zal: God will' uw' oogst vermeëren!
 Dat 's H E E R E N gunst zich met uw' arbeid paar'!
 Wij zegenen u in den naam des H E E R E N!

P S A L M 130.

U it diepten van ellenden Roep ik, met mond
 en hart, Tot U, die heil kunt zenden: O H E E R!
 aanschouw mijn smart; Wil naar mijn smeekestem
 hooren; Merk op mijn jammerklagt; Verleen mij
 gunstig' ooren, Daar 'k in mijn' druk versmacht.

2. Zoo Gij in 't regt wilt treden,
 O H E E R! en gadeslaan
 Onz' ongeregtigheden;
 Ach! wie zal dan bestaan?
 Maar neen, daar is vergeving
 Altijd bij U geweest;
 Dies wordt Gij, Heer, met beving,
 Regt kinderlijk gevreesd.
3. Ik blijf den H E E R verwachten;
 Mijn ziel wacht ongestoord;
 Ik hoop, in al mijn klagten,
 Op zijn onfeilbaar woord.
 Mijn ziel, vol angst en zorgen,
 Wacht sterker op den Heer,
 Dan wachters op den morgen;
 Den morgen. Ach! wanneer?
4. Hoop op den H E E R, gij vromen:
 Is Israël in nood,
 Er zal verlossing komen;
 Zijn goedheid is zeer groot:
 Hij maakt, op hun gebeden,
 Gansch Israël eens vrij
 Van ongeregtigheden:
 Zoo doe Hij ook aan mij!

P S A L M 131.

Mijn hart verheft zich niet, o H E E R! Mijn
 oogen zijn niet hoog; 'k verkeer, Ik wandel niet in
 't geen te groot, Te vreemd is voor uw' gunstgenoot.

2. Heb ik mijn ziel niet stil gezet,
 En mij verloochend naar uw wet,
 Gelijk het pas gespeende kind,
 Zich stil bij zijne moeder vindt.
3. Mijn ziel, die naar den vrede haakt,
 En 't morrend ongenoegen wraakt,
 Is in mij als een kind gespeend,
 En heeft zich met uw' wil veréend.

4. Dat Isrel op den HEER vertrouw',
 Zijn hoop op Gods ontferming bouw',
 En stil berust' in zijn beleid,
 Van nu tot in all' eeuwigheid.

P S A L M 132.

et mond
 HEER!
 heekstem
 leen mij
 rsmacht.

Gedenk aan David, aan zijn leed; Gedenk
 den duur gezwoeren eed, Dien hij, o HEER!
 U plegtig deed; Die eed, waarmee zijn hart
 en mond Aan Jakobs God zich dus verbond:

2. "Zoo ik in mijne woning treë,
 "Of klimm' op mijne legersteë;
 "Zoo ik ter nachtrust ga in vree;
 "Zoo ik de sluimring zelfs geheng',
 "Tot dat ik dezen eed volbreng':
3. "Tot ik een rustplaats voor den HEER
 "Gevonden hebb' te zijner eer,
 "Daar Jakobs Magtige verkeer',
 "En Hij, naar mijn gemaakt bestek,
 "Zijn vaste woningen betrekk'."
4. Zie, 't blij gerucht der Ark liep voort,
 En werd in Efrata gehoord:
 Wij vonden haar in Jaärs oord;
 In 't boschrijk veld van Kiriath,
 Dat God dus ver verkoren had.
5. Wij zullen in zijn woning gaan;
 Ons buigen, daar zijn troon zal staan,
 En bidden voor zijn voetbark aan.
 Sta op tot uwe rust, o HEER!
 Met d' Arke van uw sterkt' en eer.
6. Bekleed, o hoogste Majesteit!
 Uw Priesters met gerechtigheid;
 Uw gunstvolk juich', door U geleid;
 Versmaad hem, dien Gij zalven liet,
 Om uwen knecht, om David, niet.

P A U Z E.

7. Tot staving van de waarheid, deed
 De HEER, die van geen wanklen weet,
 Aan David eenen duren eed.
 "Ik zal, dus sprak Hij, uwen Zoon
 "Eens zetten op uw' gloriëtroon.
8. "Houdt uw geslacht mijn heilverbond,
 "En 't vast getuignis van mijn' mond,
 "Dat Ik hen leer ten allen stond;
 "Dan is hun 't rijksbestuur bereid,
 "Op uwen troon, in eeuwigheid."
9. Want Zion is van God begeerd,
 't Wordt met zijn woning hoog verëerd:
 "Hier, sprak Hij, die het al beheert,
 "Hier zal Ik wonen naar mijn' lust;
 "Hier is in eeuwigheid mijn rust.
10. "Ik Zal Zions, 'k zal der armen spijz',
 "Hier zegenen op de ruimste wijz';
 "Hier zal ik, mijnen naam ten prijs',
 "De Priesters met mijn heil bekleën,
 "En 't volk doen juichen wel te vreën.
11. "Daar

11. „Daar zal ik David, door mijn kracht,
„Een' hoorn van rijkdom, eer en magt
„Doen rijzen uit zijn nageslacht.
„'k Heb mijn' gezalfden knecht een licht,
„Een heldre lampe toegerigt.
12. „Wat vijand tegen hem zich kant',
„Mijn hand, mijn onweêrstaandre hand
„Zal hem bekleën met schaamt' en schand':
„Maar eeuwig bloeit de gloriekroon
„Op 't hoofd van Davids grooten Zoon.”

P S A L M 133.

A
 i ziet! hoe goed, hoe lieflijk is 't, dat zonen
 Van 't zelfde huis, als broeders, zamen wonen, Daar
 't liefdevuur niet wordt verdoofd; 't Is als de zalf op
 's Hoogepriesters hoofd, De zalf, waarmee hij is aan
 God gewijd, Die door haar' reuk het hart verblijdt.

2. Die liefdegeur moet elk tot liefde nopen,
 Als d'olie, die, van Arons hoofd gedropen,
 Zijn' baard en kleederzoom doortrekt.
 Z'is als de dauw, die Hermons kruin bedekt,
 Die Zions top met vruchtbaar vocht besproeit,
 En op zijn bergen nedervloeit.
3. Waar liefde woont, gebiedt de H E E R den zegen;
 Daar woont Hij zelf, daar wordt zijn heil verkregen,
 En 't leven tot in eeuwigheid.

P S A L M 134.

L
 ooft, looft nu aller heeren H E E R, Gij, zijne
 knechten, geeft Hem eer; Gij, die des nachts zijn
 huis bewaakt, En voor zijn dienst in ijver blaakt.

2. Heft uwe handen naar omhoog;
 Slaat naar het heiligdom uw oog,
 En knielt eerbiedig voor Hem neêr;
 Looft, looft nu aller heeren H E E R.
3. Dat 's H E E R E N zegen op u daal',
 Zijn gunst uit Zion u bestraal':
 Hij schiep 't heelal, zijn' naam ter eer.
 Looft, looft dan aller heeren H E E R.

P S A L M 135.

P
 rijst den naam van uwen God, 's H E E R E N knech-
 ten, hier vergaard. Prijst zijn' naam en wijs gebod,
 Daar

2. God is goed : looft Hem te zaam
Met gezang en snarenspeel;
Prijst zijn' liefelijken naam :
Want de H E E R heeft Israël
Zich ten eigendom geschikt;
Jakob door zijn heil verkwikt.
3. God is groot : ik weet, dat Hij
Hooger is dan alle goën.
Onze God voert heerschappij.
Hij beheerscht van zijnen troon
Hemel, afgrond, zee en aard.
God is aller hulde waard.
4. 't Eind der aard werpt dampen uit
Door Gods magt, die 't al volbrengt,
En met 's donders schor geluid
Bliksemvuur en regen mengt :
God brengt winden, door één woord,
Uit zijn schatgewelven voort.
5. God, die vreeslijk is en groot,
Sloeg, zijn' heiligen naam ter eer,
Alle d'eerstgeboornen dood;
Velde vee en menschen neêr :
Daar Hij teeknen van zijn kracht
Over gansch Egypte bragt.
6. Hij verbaasde Faro's hof;
Sloeg de volkeren alom;
Wierp de koningen in 't stof:
Sihon, Og, en 't vorstendom
Van den trotschen Kananiet,
En den stouten Amoriet.
7. Isrel kwam door 's Hoogsten hand
In 't bezit van hunnen staat :
God gaf hun gezegend land
Tot een erf aan Jakobs zaad.
H E E R ! uw naam en majesteit
Blijven tot in eeuwigheid.

P A U Z E.

8. Van geslachte tot geslacht'
Wordt, naar onzen duren plicht,
Bij het volk uw gunst herdacht,
Wijl Gij zelf, o H E E R ! hen rigt,
En aan hen, schoon diep in schuld,
Met berouw gedenken zult.
9. D'afgoën van het Heidendom,
Goud of zilver, goën in schijn,
Hebben lippen, maar zijn stom :
Zij, die 't werk van menschen zijn,
Daar men geenen geest in vindt,
Hebben oogen, maar zijn blind.
10. Ooren ziet men aan hun hoofd,
Maar zij hooren er niet meê :
Zij, van ademtogt beroofd,
Zijn nog minder dan het vee :
Die tot hen om hulp genaakt
Worde hun gehijk gemaakt.
11. Israëllers, looft al t' zaam
Uwen God, den God der eer :
Looft, Aarons huis, zijn' naam :
Huis van Levi, looft den H E E R :
Looft, gij allen, die Hem vreest,
Looft Hem met verheugden geest.

12. Zion, loof met dankbre stem
 God, uw' H E E R, die eeuwig leeft,
 En het schoon Jerûzalem
 Door zijn woning luister geeft:
 Looft Hem voor uw heilrijk lot;
 Looft al juichend uwen God!

P S A L M 136.

2. Looft den grooten God, wiens troon
 Hooger rijst dan die der goôn;
 Want zijn gunst, alom verspreid,
 Zal bestaan in eeuwigheid.
3. Looft der heeren Opperheer;
 Buigt u needrig voor Hem neêr;
 Want zijn gunst, alom verspreid,
 Zal bestaan in eeuwigheid.
4. Looft Gods magt, die, onbeperkt,
 Gadelooze wondren werkt;
 Want zijn gunst, alom verspreid,
 Zal bestaan in eeuwigheid.
5. Looft Gods wijsheid: door zijn woord
 Bragt Hij al de heemlen voort;
 Want zijn gunst, alom verspreid,
 Zal bestaan in eeuwigheid.
6. D'aard hief uit der waatren schoot
 Zich omhoog, toen 't God gebod;
 Want zijn gunst, alom verspreid,
 Zal bestaan in eeuwigheid.
7. God schiep aan des hemels trans
 Groote lichten, rijk van glans;
 Want zijn gunst, alom verspreid,
 Zal bestaan in eeuwigheid.
8. Aan de zon schonk Gods gezag
 D'opperheerschappij bij dag;
 Want zijn gunst, alom verspreid,
 Zal bestaan in eeuwigheid.
9. Maan en starren, min in pracht,
 Schonk hij heerschappij bij nacht;
 Want zijn gunst, alom verspreid,
 Zal bestaan in eeuwigheid.

1. P A U Z E.

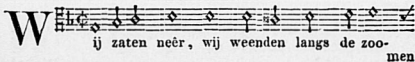
10. Looft Hem, die Egypte's Staat
 Sloeg in 't eerstgeboren zaad;
 Want zijn gunst, alom verspreid,
 Zal bestaan in eeuwigheid.
11. Looft den Heer, wiens heerschappij
 Isrel voerd' uit slavernij;
 Want zijn gunst, alom verspreid,
 Zal bestaan in eeuwigheid.
12. Looft den Heer, wiens sterke hand
 Isrel leidd' uit Faro's land;
 Want zijn gunst, alom verspreid,
 Zal bestaan in eeuwigheid.

13. Looft Hem, die het roode meir
Heeft verdeeld voor Mozes heir;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.
14. Die, door dien verdeelden plas,
Israëls geleider was;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.
15. Die vorst Faro's legermagt
In de Schelfzee t' onderbragt;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.
16. Die zijn volk, als bij de hand,
Leidde door woestijn en zand;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.
17. Die, tot wering van 't geweld,
Koningen heeft neêrgeveld;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.
18. Die de vorsten, trotsch van moed,
Heeft doen smoren in hun bloed;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.

2. P A U Z E.

19. Looft Hem, die den Amoret
Van zijn' grootschen zetel stiet;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.
20. Looft Hem, wiens geduchte magt
Bazans Koning t' onderbragt;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.
21. Die hun land, dat d' oogen streelt,
Israël heeft toegedeeld;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.
22. Looft Hem, nu die erfenis
Naar zijn woord, bevestigd is;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.
23. Die, in onzen lagen stand,
Ons genadig bood de hand;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.
24. Die ons, onder 't leed gebukt,
Heeft uit 's vijands magt gerukt;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.
25. Looft Hem, looft Hem, al wat leeft,
Die al 't vleesch zijn voedsel geeft;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.
26. Geeft den God des hemels eer;
Lof zij aller schepslen Heer;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.

P S A L M 137.

men Van Babylons wijd uitgebreide stroomen;
 Elk stortte daar zijn bittre jammerklagt, Als
 hij met smart aan 't heilig Zion dacht; Elk,
 wars van vreugd en vrolijke gezangen, Liet
 daar zijn harp aan sombre wilgen hangen.

2. De vijand dorst, bij al ons leed, ons tergen,
 't Gevangen volk, in zijne jammen, vergev,
 Dat elk zijn hart, schoon overstelpt, bedwong.
 En een gezang uit Zions liedren zong.
 Hoe zou, zeld' elk, ons, die in rampen zwoegen,
 In 't vreemd gewest een lied des H E E R E N voegen?
3. Jerúzalem, dat, zoo ik u vergete,
 Mijn regterhand niet van zich zelve wete:
 Dat mijne tong aan mijn gehemelt kleev',
 Indien ik u niet steeds mijn achting geev';
 Zoo ramp of leed mijn hart van Zion scheure,
 En ik Gods Stad mijn hoogste vreugd niet keure.
4. Gedenk, o H E E R! gedenk aan d' Edomiten,
 Aan Salems dag, toen wij ons land verlieten;
 Dien bittren dag, zoo vol van grievend leed;
 Gedenk aan hen, die zoo ontaard en wreed
 Nog zeiden, toen z' ons zagen overvallen:
 "Ontbloot, ontbloot ten grondslag toe hun wallen."
5. O Babylon! wij zien eerlang u straffen;
 Gelukkig hij, die u zal loon verschaffen,
 Die u vergeldt al wat g' ons hebt misdaan.
 Gelukkig hij, die u ter neêr zal slaan,
 Uw kinderkens zal grijpen, o gij trotschen!
 En wreedelijk verplettren aan de rotsen.

P S A L M 138.

Zal met mijn gansche hart uw eer Vermel-
 den, Heer, U dank bewijzen: 'k Zal U in 't midden
 van de goôn, Op hoogen toon, Met psalmen prij-
 zen. Ik zal mij buigen, op uw' eisch, Naar uw
 paleis, Het hof der ho - ven, En, om uw gunst en
 waarheid zaam, Uw' grooten naam Eerbiedig loven.

2. Door al uw deugden aangespoord,
 Hebt Gij uw woord
 En trouw verheven.
 Gij hebt mijn ziel, op haar gebed,

Verhoord, gered,
Haar kracht gegeven.
Al 's aardrijks vorsten zullen, H E E R,
Uw' lof en eer
Alom doen hooren;
Wanneer de rede van uw' mond,
Op 't wereldrond,
Hun klinkt in d' ooren.

3. Dan zingen zij, in God verblijd,
Aan Hem gewijd,
Van 's H E E R E N wegen:
Want groot is 's H E E R E N heerlijkheid,
Zijn Majesteit
Ten top gestegen;
Hij slaat toch, schoon oneindig hoog,
Op hen het oog,
Die needrig knielen;
Maar ziet van ver met gramschap aan
Den ijdlen waan
Der trotsche zielen.

4. Als ik, omringd door tegenspoed,
Bezwijken moet,
Schenkt Gij mij leven:
Is 't, dat mijns vijands gramschap brandt,
Uw regterhand
Zal redding geven.
De H E E R is zoo getrouw als sterk;
Hij zal zijn werk
Voor mij volenden:
Verlaat niet wat uw hand begon,
O Levensbron!
Wil bijstand zenden.

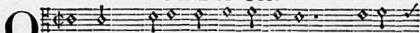
P S A L M 139.

Niets is, o Oppermajesteit! Bedekt voor
uw alwetendheid. Gij kent mij, Gij door-
grondt mijn daan, Gij weet mijn zitten en
mijn staan; Wat ik beraad', of wil betrach-
ten, Gij kent van verre mijn gedachten.

2. G' omringt mijn gaan en liggen, Gij,
O Heer! zijt altijd nevens mij.
Uw onbepaalde wetenschap
Kent mijnen weg van stap tot stap:
Geen woord is nog mijn tong ontgleden,
Of Gij, Gij weet alreeds mijn reden.
3. Gij hebt van achtren mij bezet;
Vooruit wordt mij de vlugt belet:
Ik word bepaald door uwe hand.
Hoe zou ik, met mijn zwak verstand,
Naar uwe wondre kennis streven?
Z' is mij te groot, te hoog verheven.
4. Waar zou ik uwen Geest ontvlîen?
Waar zou m', o Heer! uw oog niet zien?
Al voer ik op naar 's hemels trans,
Daar zijt Gij, daar vertoont G' uw' glans.
Al daald' ik zelfs ter helle neder,
Daar vond ik ook uw aanschijn weder.

5. Al nam ik van den dageraad
De vleugelen des lichts te baat:
Al waar' aan 't uiterste der zee
De plaats van mijne legersteê,
Dáár zoud' ook uwe hand mij leiden,
Uw regterhand niet van mij scheiden.
6. Indien ik zeg: "de donkerheid
"Bedekt mij voor uw majesteit;"
Dan is de nacht een helder licht,
Dat mij ontdekt aan uw gezigt:
Voor U, o Heer! is 't aaklig duister
Den dag gelijk in glans en luister.
7. Gij hebt mijn gansch gestel doorgrond,
Zelfs voor mijn' eersten levensstond.
Ik ben verbazend voortgebragt.
Op 't nagaan van uw wondre magt,
Sla ik verrukt het oog naar boven:
'k Zal U, mijn' Schepper, altoos loven.
P A U Z E.
8. Mijn ziel bepeinst uw wonderdaân,
Die al 't begrip te boven gaan.
Uw oog heeft mijn gebeent' verzeld,
Toen ik, verborgen, zaamgesteld
Als een borduursel, lag verscholen:
Van mij was niets voor U verholen.
9. Gij hebt, wijl niets uw oog weêrhoudt,
Mijn' ongevormden klomp beschouwd;
Ja, Gij, wiens wijsheid nimmer faalt,
Hadt mijn' geboortestond bepaald.
Eer iets van mij begon te leven,
Was alles in uw boek geschreven.
10. Hoe dierbaar zijn m' uw wonderdaân!
Zij zijn onmogelijk na te gaan.
Hoe menigvuldig zijn z', o Heer!
Zou ik die tellen? 'k zou veelcer
't Getal der korlen zands bepalen.
Uw wondren zijn niet af te malen.
11. Wanneer ik in den nacht ontwaak,
Ben ik bij U, mijn' zielvermaak.
O God! laat door uw groote magt
De boozen worden omgebracht:
Doe, doe hen voor uw arm bezwijken.
Gij, bloedvergieters, gij moet wijken.
12. Stel hunnen hoogmoed perk en paal;
Zij honen U door snoode taal;
Z' ontzien zich niet U, t' allen stond',
Te lasteren met hart en mond:
Daar zij, ten spot van uw vermogen,
Al uwer haatren trots verhoogen.
13. Zou 'k hen niet haten in mijn hart,
Wier snoode haat uw goedheid tart?
Zou ik hen, die U weêrstand biên,
Niet met verdrietig' oogen zien?
'k Zal hen altijd volkomen haten,
Die trotschlijk uwe dienst verlaten.
14. Doorgrond m', en ken mijn hart, o Heer!
Is 't geen ik denk niet tot uw eer?
Beproof m', en zie of mijn gemoed
Iets kwaads, iets onbehoorlijks voed';
En doe mij toch met vaste schreden
Den weg ter zaligheid betreden.

P S A L M 140.

O

HEER! verlos mij uit de banden, Waarin de

de boozen
aards ha
2. Red
D
Om
Er
3. Hur
Zij
M
4. Bes
O
Ver
D
5. De
B
Zij
V
6. Ik
D
Nee
V
7. O
G
En
M
8. La
M
Ver
O
9. Doe
O
Der
D
10. Sch
S
La
G
11. Eer
Z
Me
T
12. Ik
I
Ho
I
13. De
O
D'
S

R
haast

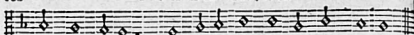
2. Red mij van hen, die kwaad bedenken.
Die daaglijks zamen zich beraan,
Om mij door 't oorlogszwaard te krenken,
En t' eenemaal mij neer te slaan.
3. Hun tongen scherpen zij als slangen;
Zij smeden valsheid en bedrog:
Zij passen loos op mijne gangen,
Met monden vol van adderspog.
4. Bescherm mij voor de goddeloozen,
O HEER! o Rigter van 't heelal!
Verlos mij van 't geweld der boozen,
Die niets bedoelen dan mijn' val.
5. De trotschen, nijdig om mijn' zegen,
Belagen mij met koord en net;
Zij hebben heimlijk op de wegen
Voor mij een' valstrik uitgezet.
6. Ik dacht in mijn verdriet te smoren;
Dies riep ik: HEER, Gij zijt mijn God;
Neem mijne smeekingen ter ooren;
Verzacht in 't eind mijn droevig lot.

P A U Z E.

7. O HEER, mijn rotssteen, mijne sterkte!
Gij hebt mij steeds tot heil verstrekt,
En in den strijd, daar 't elk bemerkte,
Mijn hoofd, als met een schild, bedekt.
8. Laat nooit des boozen wensch gelukken,
Maar scuit hem, eer zijn hand mij treft;
Verhinder zijne gruwelstukken,
Opdat hij zich niet trotsch verheft.
9. Doe tot vergelding, Heer der heeren,
Op mijner haatren moedig hoofd,
Den smaad der lippen wederkeeren,
Die mij van al mijn eer berooft.
10. Schud, daar zij dus mijn' roent verkorten,
Schud vuurge kolen op hen uit;
Laat hen in 't vuur, in kuilen storten;
Geef hen aan 't nare graf ten buit.
11. Een lasteraar, een leugenspreker
Zal nooit op aard bevestigd zijn.
Men jaag' een' twist- en onrustkweker,
Tot dat hij uit elks oog verdwijn'.
12. Ik weet dat God, getrouw in 't rigten,
Des armen regtzaak, daar hij schreit,
Hoe valsch hem d' ontrouw moog' betigten,
Beslissen zal naar billijkheid.
13. De vromen zullen U verhoogen,
Gezegend door uw milde hand.
D' opregten zullen voor uw oogen
Steeds bloeijen in gewenschten stand.

P S A L M 141.

van mijn gebed, Daar ik U aanroep in mijn nooden.

2. Mijn beê, met opgeheven handen,
Klimm' voor uw heilig aangezigt,
Als reukwerk, voor U toegerigt;
Als offers, die des avonds branden.
3. Zet, H E E R, een wacht voor mijne lippen:
Behoed de deuren van mijn' mond,
Opdat ik mij, tot geenens stond,
Iets onbedachtzaams laat ontglippen.
4. Neig nooit mijn hart tot kwade zaken,
Om tot godloosheid mij te spoën,
Met mannen, die verkeerdheid doen:
Laat mij hun lekkernij niet smaken.
5. D' opregte sla mij zonder vreezen,
Ik reken zulks weldadigheid;
En zijn bestraffing, die niet vleit,
Zal olie op mijn' schedel wezen.

P A U Z E.

6. Dat slaan zal mij het hoofd niet breken:
'k Zal, door dat liefdeblijk vermaakt,
Als één uit hen in rampspoed raakt,
Te vuurger om zijn redding smeeken.
7. 'k Heb hunne Rigters vrij gelaten;
De rots getuigt: elk heeft gehoord,
Hoe aangenaam mijn vriendlijk woord
Was ingerigt tot die mij haten.
8. Men heeft ons wreed van één gereten,
Verstrooid als beenders in het graf,
Als iets, daar niemand acht op gaf,
Gekloofd, verdeeld, en weggesmeten.
9. Doch op U zien mijn schreijend' oogen;
Op U betrouw ik in 't verdriet;
Verlaat, ontbloot mijn ziel toch niet,
O H E E R! o eeuwig Alvermogen!
10. Bewaar mij voor 't geweld der strikken,
Die tot mijn' val mij zijn gelegd,
Door hen, die, wars van 't heilig regt,
Het booze doen all' oogenblikken.
11. Dat, die godloos zijn, siddrend vreezen,
Elk hunner in zijn garen vall';
Tot dat ik, onverhinderd, zal
Voorbijgegaan en veilig wezen.

P S A L M 142.

Riep tot den HEER met luider stem; Ik smeekt'
en riep vol angst tot Hem. 'k Heb, voor zijn aange-
zigt, mijn klagt In mijn benaauwdheid voortgebracht.

2. Als mij geen hulp of uitkomst bleek;
Wanneer mijn geest in mij bezweek,
En overstelpt was door ellend,
Hebt Gij, o Heer! mijn pad gekend.
3. Zij hebben, vol arglistigheid,
Een' strik op mijnen weg gespreid:
'k Zag uit, in nood, ter regterhand,
Maar vond noch vriend, noch onderstand.

4. 'k Wou

O
tot

o

gez
2.

3.

4.

5.

6.

7.

4. 'k Wou vlugten, maar kon nergens heen,
Zoo dat mijn dood voorhanden scheen,
En alle hoop mij gansch ontviel,
Daar niemand zorgde voor mijn ziel.
5. Ik riep tot U, ik zeld': o HEER!
Gij zijt mijn toevlugt, sterkt' en eer;
Gij zijt, zoo lang ik leef, mijn deel,
Mijn God, wien ik mij aanbeveel.
6. Hoor mijn geschrei; 'k ben uitgeteerd,
Door mijn vervolgers overheerd;
Ai! help en red mij uit den nood,
Want hunne magt is mij te groot.
7. Voer mij uit mijn gevangenis,
Tot roem uws naams, die heerlijk is:
Dat mij 't regtvaardig volk omring',
En vrolijk van uw weldaân zing'.

P S A L M 143.

O HEER! wil mijn gebeden hooren; Neig
tot mijn smeeken gunstig' ooren; Verhoor m',
o Oppermajesteit! Om uwe trouw, aan mij
gezworen: Verhoor m' om uw gerechtigheid.

2. Wil uwen knecht, door schuld verslagen,
O Heer! niet voor uw vierschaar dagen;
Want niemand zal in dat gerigt,
Daar zelfs zijn hart hem aan moet klagen,
Regtvaardig zijn voor uw gezigt.
3. Ik zie mijn ziel vervolgd door snooden:
Ik zie, voor 's vijands haat gevloeden,
Mijn leven in het stof vertreên;
Ik lig, helaas! gelijk de dooden,
Omringd van nare duisterheên.
4. Dit overstelpt mijn' geest met rouwe:
Als ik mijn heerlijk lot beschouwe,
Bezwijkt mijn afgefolterd hart.
Gij weet, dat ik op U betrouwe,
Algoede God! genees mijn smart.
5. Ik denk, in 't midden der gevaren,
Nog aan uw gunst van vroeger jaren:
Ik tracht uw werken na te gaan.
O God! wie kan U evenaren?
Hoe heerlijk zijn uw wonderdaân.
6. Ik hef mijn handen naar den hoogen:
Mijn ziel is voor uw alziend' oogen,
Gelijk een dor, een dorstig land,
Dat sedert lang ligt uit te droogen,
Verkwijnend in dien doodschen stand.

P A U Z E.

7. HEER, doe mij spoedig adem halen;
Wil mijn' bezwelen geest bestralen;
Verberg m' uw vriendlijk aanschijn niet:
Ik zal eerlang ten grave dalen,
Indien Ge mij geen' bijstand biedt.

Laat mij uw dierbre goedheid prijzen,
Wanneer ik 't morgenlicht zie rijzen:

'k Betrouw op U in mijn ellend'.
Wil mij het ware heilspoor wijzen;
Mijn ziel heeft zich tot U gewend.

9. O H E E R, mijn toevlugt! hoor mij klagen:
Verlos mij uit des vijands lagen;
Red mij van hen, die mij vertreên:
Ik schuil, in mijn benaauwde dagen,
Bij U, mijn God, bij U alleen.
10. Leer mij, o God van zaligheden!
Mijn leven in uw dienst besteden;
Gij zijt mijn God, vat Gij mijn hand:
Uw goede Geest bestier' mijn schreden,
En leid' mij in een effen land.
11. Laat uwe gunst mij niet begeven;
Schenk mij, om uwes naams wil, leven:
Laat mijne ziel, die tot U schreit,
Van haar benaauwdheid zijn ontheven;
Red mij om uw gerechtigheid.
12. Laat nooit mijns vijands wensch gelukken;
Roei z' allen uit, die mij doen bukken,
Om uwe gunst, mij toegezegd:
Verdelg hen, die mijn ziel verdrukken;
Want ik, o Heer! ik ben uw knecht.

P S A L M 144.

Gezegend zij de H E E R, die t' allen tijde
Mijn rotssteen is, mijn handen leert ten strijde,
En tot den krijg mijn vingers voorbereid:
Mijn hooge burg, mijn goedertierenheid; Die
mij bevrijdt; mijn schild, op wiens vermogen
Ik vast vertrouw; wiens arm mij wil verhoogen;
Die heerschappij en roem en sterkte
geeft, En die mijn volk mij onderworpen heeft.

2. Wat is de mensch? wat is in hem te prijzen?
Dat Gij, o H E E R! hem gunsten wilt bewijzen:
Dat Gij hem kent? Wat is des menschen kind,
Dat Gij het acht, en zoo getrouw bemint?
Hij mag den naam van ijdelheid wel dragen:
Zijn tijd is kort, en al zijn levensdagen,
Hoe groot, hoe sterk hij op deez' aarde zij,
Gaan snel, gelijk een schaduw, voorbij.
3. Daal neder; neig, in gramschap fel ontstoken,
Uw heemlen; raak de bergen dat zij rooken,
En bliksem, H E E R! uw bliksems op den grond;
Verstrooi hen; zend uw peilen uit in 't rond;
Verniel hen; steek uw handen uit den hoogten;
Ontzet mij, toon uw godlijk alvermogen,
En ruk mij uit een zee van ramp en nood;
Der vreemden hand dreigt mij een' wissen dood.

4. Hun mond is vol van lastren, en van liegen;
 Hun regterhand bevlekt zich met bedriegen.
 Ik heilig U, na al mijn zielverdriet,
 Getrouwe God, een nieuw en vrolijk lied:
 Ook zal mijn luit en harp van U niet zwijgen,
 Die koningen de zege doet verkrijgen,
 Die uwen knecht, die David gunstig redt,
 En door uw' arm van 't booze zwaard ontzet

P A U Z E.

5. Ontzet mij, red mij uit der vreemden handen,
 Wier leugenmond mij wreevlig aan durft randen:
 Hun regterhand wordt door de list bestierd,
 Daar z' aan 't bedrog den ruimen teugel viert.
 Zoo zullen zich, als planten, onze zonen,
 In hunne jeugd, reeds groot en sterk vertoonen;
 De dochters zijn, als steenen, naar den eisch
 Gehouwen, op de hoeken eens paleis.
6. Zoo word' in 't land de handel ruim gedreven,
 En voorraad steeds na voorraad uitgegeven:
 Zoo blij' uw gunst, die 't vee in overvloed,
 Bij duizend, ja tienduizend werpen doet;
 Ons rundervet zij sterk en wèl geladen;
 Geen uitval of geen inbreuk moog' ons schaden;
 Dat geen gekrijsch de rust der stad verstoor',
 Noeh iemand daar van boozen oproer hoor'.
7. Welzalig is het volk, dat, dus gezegend,
 Dit heuglijk lot door 's Hemels gunst bejgent;
 Welzalig is het volk, dat, bij 't genot
 Van overvloed, den H E E R heeft tot zijn' God!

P S A L M 145.

O God! mijn God! Gij aller vorsten Heer,
 Ik zing, verheugd, uw' grooten naam ter eer.
 Ik zal den roem van uwe majesteit Verhoogen tot in d' eindlooz' eeuwigheid. 'k Zal dag aan dag U eer en dank bewijzen. De H E E R is groot; al 't schepsel moet Hem prijzen: Zijn grootheid streeft het kloekst begrip te boven.
 Laat elk geslacht zijn werk en almacht loven.

2. Ik zal, o Heer! dien ik mijn' Koning noem,
 Den luister van uw Majesteit en roem
 Verbreiden, en uw wonderlijke daan
 Met diep ontzag aandachtig gadeslaan.
 Elks juichend hart zal uw geducht vermogen,
 De groote kracht van uwen arm verhoogen:
 Ik zal mijn stem met aller lofsang paren,
 En overal uw grootheid openbaren.

3. Zij zullen, uit de volheid van 't gemoed,
 Gedachtig aan den milden overvloed
 Van uwe gunst, die roemen bij elk een,
 En juichen van al uw gerechtigheên.

De H E E R is goed, en vriendlijk, en weldadig,
Barmhartig, mild, langmoedig en genadig:
Hij doet zijn gunst aan allen klaar bemerken:
Zijn goedheid is verspreid op al zijn werken.

P A U Z E.

4. Al wat Gij wrocht, zal juichen tot uw eer:
Uw gunstvolk zal verblijd U zegenen, H E E R,
En roemen van uw koninkrijk, uw magt,
Uw heerlijkheid en goddelijke kracht;
Om, waar zich 't hart ooit voelt in leerzucht blaken,
Uw heerlijkheid, uw magt bekend te maken,
En d' eer uws rijks, zoo groot, zoo hoog verheven,
Voor aller oor, den hoogsten roem te geven.
5. Uw heerschappij verduurt zelfs d' eeuwigheid:
Uw koninkrijk is eindloos uitgebreid.
Gij ondersteunt hem, die voor 't onheil zwicht:
Wie nederstort wordt door U opgericht.
't Ziet al op U; 't blijft alles op U wachten;
Gij sterkt door spijs, te regter tijd, hun krachten.
G'ontsluit uw hand, ontfermend en weldadig,
Opdat uw gunst al wat er leeft verzadig'.
6. De H E E R is regt in al zijn' weg en werk;
Zijn goedheid kent in 't gansch heelal geen perk.
Hij is nabij de ziel, die tot Hem zucht:
Hij troost het hart, dat schreiend tot Hem vlugt;
Dat ongeveinsd, in 't midden der ellenden,
Zich naar Gods troon met zijn gebeden blijft wenden:
Hij geeft den wensch van allen, die Hem vreezen;
Hun bede heeft Hij nimmer afgewezen.
7. De H E E R bewaart de ziel, die Hem bemint;
Maar Hij verdelt dien Hij godloos bevindt.
Mijn blijde tong zal roemen in den H E E R,
En alle vleesch zal juichen tot Gods eer.

P S A L M 146.

Prijs den H E E R met blijde galmen; Gij, mijn
ziel, hebt rijke stof; 'k Zal, zoo lang ik leef, mijn
psalmen Vrolijk wijden aan zijn' lof: 'k Zal, zoo
lang ik 't licht geniet, Hem verhoogen in mijn lied.

2. Vest op Prinsen geen betrouwen,
Daar men nimmer heil bij vindt:
Zoudt g' uw hoop op menschen bouwen?
Als Gods hand hunn' geest ontbindt,
Keeren zij tot d' aarde weêr,
Storten met hunn' aanslag neêr.
3. Zalig hij, die, in dit leven,
Jakobs God ter hulpe heeft;
Hij, die, door den nood gedreven,
Zich tot Hem om troost begeeft;
Die zijn hoop in 't hachlijkst lot
Vestigt op den H E E R, zijn' God!
4. 't Is de H E E R, wiens alvermogen
't Groot heelal heeft voortgebracht;
Die genadig uit den hoogen
Ziet, wie op zijn' bijstand wacht,
En aan elk, die Hem verbeidt,
Trouwe houdt in eenwigheid.

P A U Z E.

5. 't Is de H E E R, die 't regt der armen,
Der verdrukten gelden doet;
Die, uit liefderijk erbarmen,
Hongerigen mildlijk voedt;
Die gevangnen vrijheid schenkt,
En aan hun ellende denkt.
6. Is de H E E R, wiens mededoogen
Blinden schenkt het lieflijk licht:
Wie in 't stof lag neêrgebogen,
Wordt door Hem weêr opgericht.
God, die lust in waarheid heeft,
Mint hem, die regtvaardig leeft.
7. 't Is de H E E R, die vreemdelingen
Met een wakend oog beschouwt;
Weêuw en wees, in twistgedingen
En in kommer, staande houdt:
Maar zijn arm, der vromen hoop,
Stuit de boozen in hunn' loop.
8. 't Is de H E E R van alle heeren,
Zions God, geducht in magt,
Die voor eeuwig zal regêren,
Van geslachte tot geslacht.
Zion, zing uw' God ter eer;
Prijs zijn grootheid: loof den Heer.

P S A L M 147.

Laat 's H E E R E N lof ten hemel rijzen; Hoe
goed is 't onzen God te prijzen! 't Betaamt ons
psalmen aan te heffen, Die lieflijk zijn en harten
treffen. De H E E R wil ons in gunst aanschouwen:
Hij wil Jerúzalem herbouwen; Vergâren en in
vree doen leven Hen, die uit Isrel zijn verdreven.

2. Hij heelt gebrokenen van harte,
En Hij verbindt z' in hunne smarte,
Die, in hun zonden en ellenden,
Tot Hem zich ter genezing wenden.
Hij telt het groot getal der starren,
Die 't scherpst gezigt op aard verwarren;
Hij roept dat talloos heir te zamen,
En noemt die allen bij haar namen.
3. Zeer groot is onze Heer, vol krachten;
Onpeilbaar diep zijn Gods gedachten:
Daar zijn verstand, nooit af te meten,
Ver overtreft al wat wij weten.
Zachtmoedigen wil Hij bewaren,
Hij houdt ze staand' in hun gevaren:
Maar goddeloozen doet Hij bukken,
Bezwijken onder d' ongelukken.
4. Zingt beurtelings, en dankt den H E E R E;
Zingt psalmen onzen God ter eere,
Dien God, die, voor het oog der volken,
De heemlen dekt met dikke wolken;

Die d'aarde kroont met gunst en zegen,
En haar besproeit met vruchtbren regen,
Die 't gras, door mild' en frissche droppen,
Doet groeijen op de heuveltoppen.

P A U Z E.

5. God wil al 't vee steeds spijzen, laven;
Hij hoort de stem der jonge raven:
Hij heeft geen' lust aan 's menschen krachten,
Aan hen, die daaruit heil verwachten:
De magt van 't paard en 's mans vermogen
Zijn beiden nietig in zijn oogen;
Aan die vertrouwen op hun beenen
Wil Hij geen gunst of hulp verleenen.
6. De H E E R betoont zijn welbehagen
Aan hen, die needrig naar Hem vragen,
Hem vreezen, zijne hulp verbeiden,
En door zijn hand zich laten leiden;
Die, hoe het ook moog' tegenloopen,
Gestadig op zijn goedheid hopen.
O Salem! roem den H E E R der heeren:
Wil uwen God, o Zion! eeren.
7. Hij wil in gunst uw heil bewerken,
De grendels uwer poorten sterken,
En zegent in uw land uw kindren;
Hij doet geen' krijg uw' wasdom hindren:
Hij deelt den liefelijken vrede,
Zelfs aan uw verste grenzen, mede:
Met vette tarw wil Hij u spijzen,
En kroonen met zijn gunstbewijzen.
8. Hij zendt op aarde zijn bevelen;
Zijn woord loopt snel door 's werlds deelen;
Hij geeft de sneeuw, om 't land te dekken,
En tot een zachte wol te strekken,
Wier wondre vlokken, voor elks oogen,
Gods magt en wijsheid klaar betoogen;
Of strooit weêr, ten bekwamen stonde,
Den rijm, als stuivend' asch, in 't ronde.
9. Wie zou niet voor Gods grootheid bukken!
Hij werpt zijn ijs daar heen als stukken;
Wie zal bestaan voor zijne koude?
Daar niemand die verduren zoude,
Moet rijm en ijs weêr met elkandren,
Op zijn bevel, in vocht verandren:
Want, waait zijn wind, de waatren vloeijen,
Rivier en beek begint te groeijen.
10. Hij gaf aan Jakob zijne wetten,
Deed Isrel op zijn woorden letten;
Hij leerde z' in zijn wegen wandlen:
Zoo wou hij met geen volken handlen;
Die moesten zijn getuigenissen
En zijn verbondsgeheimen missen.
Laat dan Gods lof ten hemel rijzen;
Laat al wat adem heeft Hem prijzen.

P S A L M 148.

Looft God, zingt eeuwig 's H E E R E N lof,
Gij, die in 't glansrijk hemelhof, Die in de
hoogste plaatsen woont, Daar God u zijn na-
bijheid toont. Looft Hem, gij, englen, leger-
mag-

magt
ten.

Loof

2.

3.

4.

5.

L
Een

den

gen.

den

met

2.

2. Verbazend hof van d' Opperheer,
Gij, hoogste hemel, zing zijn eer:
Gij, wateren, die uit de lucht
Uw dropplen stort op veld en vrucht,
Looft allen, looft Hem met gezangen,
Hem, die u 't wezen deed ontvangen;
Die u een perk, niet t' overtreên,
Gesteld heeft door all' eeuwen heen.
3. Loof, aarde, loof Gods wonderdaân;
Gij, walvisch, grondloos' oceaân;
Gij, sneeuw en hagel, damp en gloed;
Gij, stormwind, die zijn' last voldoet;
Gij, bergen, heuvels, landen, stroomen;
Gij, dierbre vrucht- en cederboomen,
Looft, looft des Scheppers oppermagt,
Die u uit niets heeft voortgebracht.
4. Looft, kruipend wild en tam gediert;
Looft, vogels, Hem, die 't al bestiert;
Gij, Koningen en Rigtters, t' zaam;
Gij, Vorsten, volken, roemt Gods naam;
Gij, maagden, en gij, jongelingen,
Laat nimmer af zijn' lof te zingen:
Eerwaarde grijsheid, frissche jeugd,
Weest in den God uws heils verheugd.
5. Looft, looft met waar' erkenenis,
Zijn' naam, die hoog verheven is;
Dewijl zijn wondre Majesteit
Door aard en hemel is verspreid.
Hij wou den hoorn, zoo vol vermogen,
Den roem van Israël verhoogen;
Dat woont bij Hem, 't heeft zingens stof.
Looft God: zingt eeuwig 's HEEREN lof!

P S A L M 149.

2. Laat d' ijverige tempelrijen
Op fluiten 's Hoogsten naam verbreijen;
Hun psalmgezangen vrolijk paren
Met trommelen en snaren:

Nu God met lust zijn oogen slaat
Op Jakobs uitverkoren zaad;
Zachtmoedigen zijn gunst betoont,
En hen met heil bekroont.

3. Op 't heuglijkst zien zijn gunstgenooten,
Door 't heilsieraad, hun eer vergrooten.
Dies mogen zij van blijdschap springen,
En op hun legers zingen.
Het lied, gewijd aan 's Heeren lof,
Die hooger rijst dan 't hemelhof,
Vervult hun keel: hun hand aanvaart
Een scherp tweesnijdend zwaard.
4. Dus wil d' Almagtig' op hun smeecken,
Door hen zich aan de Heidnen wreken;
Door hen de wreevle volken straffen;
Elk loon naar werk verschaffen;
Hun koningen in ketens slaan;
Hun grooten doen in boeien gaan,
En 't regt, gelijk 't beschreven staat,
Volvoeren naar zijn' raad.
5. Zoo zal de heerlijkheid der vromen
Op 't luisterrijkst te voorschijn komen;
Zoo schenkt Gods goedheid hun begeeren:
Lof zij den Heer der heeren.

P S A L M 150.

Looft God, looft zijn' naam alom; Looft
Hem in zijn heiligdom; Looft des Heeren
grootte magt, In den hemel zijner kracht;
Looft Hem, om zijn mogendheden; Looft
Hem, naar zoo menig blijk Van zijn heerlijk
koningrijk, Voor zijn' troon en hier beneden.

2. Looft God, met bazuingeclank;
Geeft Hem eer, bewijst Hem dank;
Looft Hem, met de harp en luit;
Looft Hem, met de trom en fluit;
Looft Hem, op uw blijde snaren;
Laat zich 't orgel overal
Bij het juichend vreugdgeschal,
Tot des Heeren glorie, paren.
3. Looft God, naar zijn hoog bevel,
Met het klinkend cimbelspel;
Looft Hem, op het schel metaal
Van de vrolijke cimbaal;
Looft den Heer; elk moet Hem eeren,
Al wat geest en adem heeft;
Looft den ~~HEER~~, die eeuwig leeft;
Looft verheugd den Heer der heeren.

E I N D E D E R P S A L M E N .

EENIGE GEZANGEN.

DE TIEN GEBODEN DES HEEREN.

Exod. XX: 1—17. Deut. V: 6—21.

Mijn ziel, herdenk met heilig beven, Hoe God,
met Majesteit bekleed, Zijn wet op Horeb heeft
gegeven, Daar Hij deez' woorden hooren deed:

2. "Ik ben de **HEER**, uw God en Koning,
"Die van Egypten u bevrijd,
"U leidend uit uw slaafsche woning;
"Dient dan geen Goden nevens Mij.
3. "Voor beeldendienst zult gij u wachten:
"Ik ben de **HEER**, een ijvrig God;
"Ik Straf dien in drie en vier geslachten;
"Maar schenk mijn dienaars 't zaligst lot.
4. "Misbruikt geenszins den naam des **HEEREN**;
"Zweert nimmer eenen valschen eed;
"Want hun, die zijnen naam ontëeren,
"Is zijn getergde wraak gereed.
5. "Gedenkt en viert, met vee en magen,
"Den Sabbath, na zesdaagsche vlijt:
"God schiep 't heelal in zoo veel dagen.
"En heeft den Sabbath zich gewijd.
6. "Gij zult uw ouders needrig eeren,
"Opdat uw God, die eeuwig leeft,
"Uw dagen gunstig moog' vermeëren
"In 't land, dat zijne hand u geeft.
7. "Gij zult niet doodslaan, noch u wreken:
"Breekt nooit den echt: steelt niemands goed;
"Gij zult geen valsche getuigenis spreken:
"Bemint elk met een vroom gemoed.
8. "Uw hart zal nimmer iets begeeren
"Van alles wat uws naasten is:
"Uw ziel zal, als uw mond, God eeren,
"En houden zijn getuigenis."
9. Och, of wij uw geboón volbragten!
"Genâ! o hoogste Majesteit!
"Gun, door 't geloof in Christus, krachten,
"Om die te doen uit dankbaarheid.

DE LOFZANG VAN MARIA.

Lukas 1: 46—55.

Mijn ziel verheft Gods eer: Mijn geest mag
blij den Heer Mij' Zaligmaker noemen, Die,
H 5 in

2. Want ziet, om 's Heeren daän,
Zal elk geslacht voortaan,
Alom mij zalig spreken;
Wijl God, na ramp en leed,
Mij groote dingen deed:
Nu is zijn magt gebleken.
3. Hoe heilig is zijn naam!
Laat volk bij volk te zaam
Barmhartigheid verwachten:
Nu Hij de zaligheid,
Voor die Hem vreest, bereidt,
Door al de nageslachten.
4. Des Heeren arm is sterk:
Hij deed een krachtig werk;
Die hoog zijn van gevoelen,
Heeft Hij verstrooid, verward,
Met alles, wat het hart
Dier trotschen mogt bedoelen.
5. Die stout zijn op hun magt,
Heeft Hij versmaad, veracht,
Gestooten van de troonen:
Maar Hij verhoogt en boedt
Het nederig gemoed,
Waarin zijn Geest wil wonen.
6. Hij heeft, na lang geduld,
Met goederen vervuld
Der hongerigen monden:
Hij zag geen rijken aan;
Maar heeft z', in hunnen waan,
Gansch ledig weggezonden.
7. Zijn goedheid klom ten top:
Hij nam zijn Isrel op,
Naar 't heil, zijn' knecht beschoren,
Gelijk hij, ons ten troost,
Aan Abram en zijn kroost,
Voor eeuwig, had gezworen.

DE LOFZANG VAN ZACHARIAS.

Lukas I : 68-79.

2. God had hun, tot hunn' troost, gemeld,
Hoe zijn genâ ons redden zou
Van onzer haaten wreed geweld:
Nu blijkt zijn onverwrikbre trouw:
Nu toont Hij zijn barmhartigheid,
Van ouds der vaadren toegezeid;
En dat Hij wil gedenken
Aan 't heilverbond, aan dien gestaafden eed,
Dien Hij weleer aan Abram deed,
Aan zijn verbond, dat van geen wanklen weet.
3. Hij speld' ons, dat wij t' aller tijd,
Wanneer die blijde heildag rees,
Van 's vijands dienstbaar juk bevrijd,
Hem dienen zouden zonder vrees,
Naar 't heilig regt, in ware deugd.
O dierbaar kind! o stof van vreugd!
Geschenk van 't Alvermogen!
Elk noem' u Gods Profeet, en geef' u eer;
Gij treedt voor 't aanschijn van den Heer,
En baant zijn' weg door leven en door leer.
4. Dus wordt des Heeren volk geleid
Door 't licht, dat nu ontstoken is,
Tot kennis van de zaligheid,
In hunne schuldvergifenis;
Die nooit in schooner glans verscheen
Dan nu, door Gods barmhartigheên,
Die, met ons lot bewogen,
Om ons van zond' en ongeval t' ontslaan,
Een star in Jakob op doet gaan,
De zon des heils doet aan de kimmen staan.
5. Voor elk, die in het duister dwaalt,
Verstrekt deez' zon een helder licht,
Dat hem in schaâuw des doods bestraalt,
Op 't vredepad zijn voeten rigt.

DE LOFZANG VAN SIMEON.

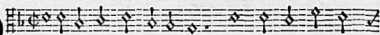
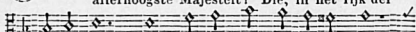
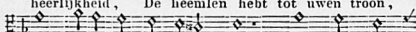
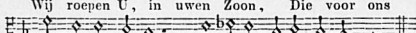
Lukas II : 29-32.

2. Een licht, zoo groot, zoo schoon,
Gedaald van 's hemels troon,
Straalt volk bij volk in d' oogen;
Terwijl 't het blind gezigt
Van 't Heidendom verlicht,
En Isrel zal verhoogen.

HET GEBED DES HEEREN.

Matth. VI: 9—13. Luk. XI: 2—4.

O
 allerhoogste Majesteit! Die, in het rijk der

 heerlijkheid, De heemlen hebt tot uwē troon,

 Wij roepen U, in uwē Zoon, Die voor ons

 heeft genoeg gedaan, Als onzen Vader needrig aan.

2. Geheiligd word' uw naam; Ai! geef,
 Dat elk, waar hij op aarde leev',
 Dien VADERnaam erkennen moog';
 Uw deugden roeme hemelhoog;
 Dat elk, als kind, aan U gelijk;
 En in zijn doen uw beeldnis blijf'.
3. Uw Koningrijk koom' toch, o Heer!
 Ai! werp den troon des satans neêr;
 Regeer ons door uw' Geest en Woord;
 Uw lof word' eens alom gehoord,
 En d' aarde met uw vrees vervuld,
 Tot dat G' uw Rijk volmaken zult.
4. Uw wil geschied', uw wil alleen,
 Als in den hemel, hier beneên;
 Uw wil is altoos wijs en goed;
 't Is Majesteit al wat Gij doet;
 Dat ieder stil daarin berust',
 En uw bevelen doe met lust.
5. Geef heden ons ons daaglijks brood;
 Betoon uw trouwe zorg in nood;
 Gij weet, wat elk op aard behoev';
 Dat ons dan geen gebrek bedroev';
 Dat nooit uw zegen van ons wijk';
 Die maakt alleen ons blij en rijk.
6. Vergeef ons onze schulden, Heer;
 Wij schonden al te snood uw eer;
 De boosheid kleeft ons altijd aan;
 Wie onzer zou voor U bestaan,
 Had Jezus niet voor ons geleên?
 Wij schelden kwijt, die ons misdeên.
7. Leid ons in geen verzoeking ooit;
 Verberg voor ons uw aanzigt nooit;
 Gij weet het, onze kracht is klein;
 De driften veel, en 't hart onrein;
 Wat word't er van ons in dien staat,
 O Vader! zoo Gij ons verlaat?
8. Verlos ons uit des boozen magt;
 Bescherm en sterk ons door uw kracht;
 Wij zijn toch zwak, zijn sterkt' is groot;
 Dus zijn w' elk oogenblik in nood;
 Hier komt nog vleesch en wereld bij,
 Ai! sterk ons dan, en maak ons vrij.
9. Want uw is 't koningrijk, o Heer!
 Uw is de kracht, uw is al d' eer.
 U, die ons helpen wilt en kunt,
 Die, in uw' Zoon, verhooring gunt,
 Die door uw' Geest ons troost en leidt,
 U zij de lof in eeuwigheid.

10. Ja, Amen! trouwe Vader, ja!
 Wij maken staat op uw genâ.
 Ons hart, o God! die alles ziet,
 Veroordeelt ons in 't naadren niet;
 Het zegt, daar G' op ons bidden let,
 Geloovig Amen op 't gebed.

DE EERSTE BERIJMING VAN DE

XII. ARTIKELEN DES GELOOFS.

Geloof in God, den Vader, groot van magt,
 Die hemel, aard en zee heeft voortgebracht; En
 in Gods Zoon, zijn' eengen, onzen Heer, In Je-
 zus, dien ik als den Christus eer; Die uit een
 maagd, na heilg' ontvangenis Van 's Heeren Geest,
 voor ons geboren is; Die voor ons leed in Pon-
 tius geregt, Bespot, gekruist, gedood, in 't graf
 gelegd, Ter helle daald', en op den derden dag,
 Zijn volk tot heil, op nieuw het leven zag;
 Ten hemel voer, en daar in 't heerlijk le-
 ven Ter regterhand zijns Vaders zit verhe-
 ven; Van waar Hij weêr zal komen, op zijn'
 troon, Ten oordeel van de levenden en doôn.
 2. 'k Geloof ook in den Heiligen Geest, dien w' eeren,
 Die onzen geest wil troosten, leiden, leeren. 'k Ge-
 loof één Kerk, een algemeen genootschap, Ge-
 heilgd, en vergaard door 's Hemels bood-schap:

Dat Christus volk in heilgemeenschap leeft: Dat
God, om 't bloed zijns Zoons, mijn schuld ver-
geeft: Dat ook mijn vleesch zal uit het stof ver-
rijzen, En ik mijn' God in 't eeuwig leven prijzen.

DE TWEEDE BERIJMING VAN DE

XII. ARTIKELEN DES GELOOFS.

Geloof in God, den Vader, die 't heelal
Geschapen heeft, en houdt in wezen; En dat
Hij, om zijns Zoons wil, zal Mijn Vader zijn,
mijn smart genezen, Mij schenken al het noodig
goed, En 't kwaad, dat mij op aard ontmoet,
Genadig doen ten beste keeren: Zijn almacht zal
mij steeds behoën, Dat wou Hij, als mijn Bond-
god, zweren; Dit wil Hij, als mijn Vader, doen.

2. 'k Geloof daarbij in Jezus, onzen Heer,
Des Vaders Zoon, zijn' eengeboren';
Dien ik gelijk den Vader eer,
Den Christus, van God uitverkoren,
Ontvangen van den Geest van God,
Maria's Zoon, gehoond, bespot;
Die, in Pilatus tijd, door lijden
En kruisdood, heeft voor ons betaald;
Begraven is, na angstig strijden,
En dus ter helle neêrgedaald.
3. Hij stond weêr op, ons tot gerechtigheid,
Toen 't derde licht rees uit de kimmén,
Om, nu bekleed met majesteit,
Ten derden hemel op te klimmen;
Daar Hij, in hoogstverheven stand,
Ten troon zit aan Gods regterhand,
Van waar wij Hem ten oordeel wachten,
Met Englen en bazuïngeschal;
Wanneer Hij alle de geslachten,
't Zij dood of levend, rigten zal.
4. 'k Geloof ook in den Heiligen Geest, die één
Met Zoon en Vader is in Wezen.
'k Geloof één Kerk, die algemeen,
Die Christlijk, van God uitgelezen,
En heilig is; daar klein en groot

Van 't zelfde heil is deelgenoot;
 Dat God mijn zonden wil vergeven;
 En dat mijn vleesch, weêr opgewekt,
 Dan eeuwig, met mijn ziel, zal leven,
 Volzalig, heerlijk, onbevlekt.

BEDEZANG vóór DE PREDIKATIE.

O God! die onze Vader zijt, Die t' aller tijd
 Ons uwe tegenwoordigheid, In Christus, wilt be-
 toonen, Wanneer men, in uw' naam vergaard,
 Uw Woord verklaart: Zie ons nu zaam daartoe
 bereid: Uw Geest koom' bij ons wonen! Ont-
 sluit des dienaars hart en mond; Wil hem en
 ons verlichten, Opdat hij, uit uw heilverbond,
 Zich selv' en ons moog' stichten; En wij, op
 uwe leer gegrond, Ons leven daar naar rigten.

MORGENZANG.

Wij danken U, barmhartig God, Beschikker
 ven ons deel en lot, Voor uwe hoed', en trou-
 we wacht, Ons weêr betoond in dezen nacht.

2. Verleen ons, na genoten rust,
 Op nieuw gezondheid, kracht en lust,
 Daar 't ligchaam, door den slaap verkwikt,
 Zich weder tot den arbeid schikt.
3. Dat wij ons ambt en plicht, o Heer!
 Getrouw verrigten, tot uw eer;
 Dat uwe gunst ons werk bekroon';
 Uw Geest ons leid', en in ons woon'.
4. Zie op ons neder in genâ,
 Opdat ons werk voorspoedig ga;
 En scheld ons alle misdaân kwijt,
 O Heer! die vol ontferming zijt.
5. Verlicht ons hart, dat duister is;
 Wil ons, naar uw getuigenis,
 Doen vlieden alle kwade paân,
 En ijvig in uw wegen gaan.

6. Schenk uwen zegen bij uw Woord;
 Het rijk des satans word' verstoord;
 Sterk leeraars, sterk onz' overheid,
 In 't werk door U hun opgeleid.
7. Troost allen, die, in nood en smart,
 Tot U verheffen 't angstig hart;
 Maak ons in tegenspoeden stil:
 Hoor ons, o God! om Jezus wil.

BEDEZANG VÓÓR HET ETEN.

O Vader! die al 't leven voedt, Kroon onze
 tafel met uw' zegen, En spijs en drink ons met
 dit goed, Van uwe milde hand verkregen. Leer
 ons voor overdaad ons wachten; Dat w' ons ge-
 dragen als 't behoort; Doe ons het hemelsche
 betrachten; Sterk onze zielen door uw Woord.

DANKZANG NA HET ETEN.

O Heer! wij danken U van harte, Voor
 nooddrift en voor overvloed; Daar menig mensch
 eet brood der smarte, Hebt Gij ons mild en
 wèl gevoed: Doch geef, dat onze ziele niet Aan
 dit vergankelijk leven kleeft; Maar alles doe, wat
 Gij gebiedt, En eindelijk eeuwig bij U leeft.

A VONDZANG.

O groote Christus, eeuwig licht! Niets is be-
 dekt voor uw gezigt; Die ons bestraalt, waar wij
 ook gaan, Al schijnt geen zon, al licht geen maan.

2. Toon ons uw goedheid en uw magt,
Door uw bescherming, dezen nacht;
Behoed ons tegen ramp en leed,
En blijf tot onze hulp gereed.
3. Verkwik ons door een zoete rust,
Om goed te doen met nieuwen lust;
Dat onze slaap gematigd zij,
Ja zelfs uw' naam tot eer gedij'.
4. Houd ons gemoed voor U bereid,
Opdat het blij uw komst verbeid',
Daar 't in een stil vertrouwen leeft,
Dat Gij ons onze schuld vergeeft.
5. Bescherm ons, in den bangen tijd
Van zielverzoeking en van strijd;
Laat nooit den boozen vijand toe,
Dat hij ons eenig hinder doe.
6. Behoed het gansche Christendom;
Geef dat in kruis uw vreugd weërom;
Vertroost het neêrgebogen hart,
En heel in gunst der kranken smart.
7. O Vader, dat uw liefd' ons blijk'!
O Zoon, maak ons uw beeld gelijk!
O Geest, zend uwen troost ons neêr!
Drieëenig God, U zij al d' eer!

onze
met
Leer
s ge-
lsche
oord.

Voor
nsch
d en
Aan
wat
eev'.

s be-
r wij
aan.
2. Toon

A A N W I J Z I N G

V A N E E N I G E

P S A L M E N ,

DIE BIJ BIJZONDERE GELEGENHEDEN, EN BIJ
HET VERKLAREN VAN DE CHRISTELIJKE
LEER KUNNEN GEZONGEN WORDEN.

VOOR LAND EN KERK.

In vruchtbare tijden	Ps. 65, 67.
" tijden van schaarschheid.....	" 33. 107. 145. 146.
" tijden van onweder.....	" 29.
" de Lente.....	" 104.
" den Zomer.....	" 65.
" den Oogst.....	" 65. 67.
" den Winter.....	" 147.
" verdrukkingen der Kerk.....	" 46. 79. 80.
" Vrede.....	" 85. 147.
" Oorlog.....	" 3. 27. 83.
" Pest en besmettelijke ziekte...	" 91. 121.
" tijden van vervolging.....	" 10. 12. 13. 14. 44. 94. 123.
" verlossing der Kerk.....	" 124. 126.
" tijden van overwinning.....	" 46. 74. 108. 124.

VOOR BIJZONDERE PERSONEN.

Boetspalmen.....	Ps. 6. 25. 32. 38. 51. 130. 143.
Van het geloofsvertrouwen.....	" 56. 57. 62. 121. 125. 138.
In tijden van twijfelmoeidigheid...	" 77. 88.
" bestrijding over der goddeloozen voorspoed.....	" 37. 49. 73. 92, 94.
" gebrek van toegang tot de openbare Godsdiens.....	" 42. 63. 84.
" verdrukking van vijanden.....	" 4. 7. 17. 26. 31. 64.
Wanneer men met laster bezwaard is	" 7. 120.
Gebeden om heiligheid des levens.	" 25. 86. 119. 143.
In krankheden.....	" 6. 38. 39. 41.
Dankzegging voor genezing.....	" 30.
Op het huwelijk.....	" 127. 128.
In ouderdom.....	" 71. 92 de Pauze.

BIJ PLEGTIGE GELEGENHEDEN.

Op de Kerstdagen	Ps. 89 het begin. 98. 132 de Pauze. de Lo/zangen.
Op den eersten dag van het jaar..	" 39. 90. 144.
" des Heilands lijden.....	" 16. 22. 40. 41. 55 de Pauze. 69. 109 het begin.
" de Paaschdagen.....	" 16, 22, 3 Pauze. 40 de Pauze. 69, 3 Pauze. 118, 3 Pauze.
" den Hemelvaartsdag.....	" 8. 47. 68, 2 Pauze. 110.
" de Pinksterdagen.....	" 45 de Pauze. 68, 2 Pauze. 72 de Pauze. 87. 133.
Voor de Belijdenis-predikatiën....	" 19. 86 de Pauze. 119. de 12 Art. des geloofs.
Bij de Voorbereiding tot het heilige Avondmaal.....	" 15. 24. 25. 26. 27. 32. 139 de Pauze.

Op

Op het l
" de D
Av
" de E
" de D
Bij het
" de
Op

HE

Zondag
1 Van
2 "

3 "

4 "

5 "

6 "

7 "

8 "

9 "

10 "

11 "

12 "

13 "

14 "

15 "

16 "

17 "

18 "

19 "

20 "

21 "

22 "

23 "

24 "

25 "

26 "

27 "

28 "

29 "

30 "

31 "

32 "

33 "

34 "

35 "

Op het heilige Avondmaal.....	Ps. 23. 42. 43. 63. 65. 84. 130.
" de Dankzegging na het heilige Avondmaal.....	" 66 de Pauze. 103. 106 het begin. 116. 118.
" de Bededagen.....	" 60. 79. 80. 85. 144.
" de Dankdagen.....	" 66. 81. 107. 136. 147.
Bij het aanvaarden van ambten...	" 75. 101.
" de bevestiging of intrede van Opzieners.....	" 115 de Pauze. 122. 132 de Pauze. 133. 134. 138.

BIJ HET VERKLAREN VAN DEN HEIDELBERGSCHEN CATECHISMUS.

Zondag.

1 Van den eenigen troost.....	Ps. 73, 2 Pauze,
2 " de kennis der ellende uit de wet.....	" 19 de Pauze.
3 " den oorsprong der ellende. "	" 51 aan het begin,
4 " de straf der zonde.....	" 5 het begin. 11.
5 " de voldoening.....	" 49 het begin.
6 " den Middelaar.	" 25. 36. 130.
7 " het geloof.....	" 2 de Pauze.
8 " God.....	" 139 het begin. 145 het begin.
" de H. Drieëenheid.....	" 33 het begin.
9 " de Schepping.....	" 115 de Pauze. 136 het begin. 146.
10 " de Voorzienigheid.....	" 33. 104. 147.
11 " den naam Jezus.....	De Lofzang van Maria.
12 " den naam Christus.....	Ps. 2 het begin. 89.
" den naam Christenen.....	" 45 de Pauze. 72 de Pauze.
13 " Gods eeniggeboren' Zoon, onzen Heer.....	" 2 de Pauze. 45 de Pauze. 72 de Pauze.
14 " des Heilands ontvangenis en geboorte.....	De Lofzang van Maria.
15 " des Heilands lijden.....	Ps. 22.
16 " des Heilands dood, begraving en nederdaling ter helle.....	" 22.
17 " des Heilands opstanding...	" 16 118, 3 Pauze.
18 " des Heilands hemelvaart..	" 47. 89, 3 Pauze.
19 " des Heilands zitting aan Gods regterhand.....	" 110.
" des Heilands wederkomst ten oordeel.....	" 96 de Pauze.
20 " den H. Geest.....	" 119, 2 Pauze. 143.
21 " de Kerk.....	" 48.
" de gemeenschap der heiligen "	" 133.
" de vergeving der zonden..."	" 32.
22 " de opstanding des vleesches "	" 49 de Pauze.
" het eeuwige leven.....	" 73. 2 Pauze. 84 de Pauze.
23 " de regtvaardiging.....	" 32. 103. 130.
24 " de ongenoegzaamheid onzer goede werken voor God. "	" 19 de Pauze. 143.
25 " de Sacramenten.....	" 111.
26 " den H. Doop.....	" 51.
27 " den kinderdoop.....	" 71, 2 Pauze. 87.
28 " het H. Avondmaal.....	" 23.
29 " de wederlegging der transsubstantiatie.....	" 119, 3 Pauze.
30 " de paapsche mis.....	" 115.
" de vereischten des avondmaalsangers.....	" 25 de Pauze. 26 de Pauze.
31 " de sleutelen des hemelrijks "	" 15. 24. 65.
32 " de noodzakelijkheid dergoede werken.....	" 119 het begin.
33 " de bekeering.....	" 119, 8 en 21 Pauze.
34 " Gods wet.....	" 1.
" het eerste gebod.....	" 81, 1 Pauze.
35 " het tweede gebod.....	" 115.

Zondag.

36	Van het derde gebod	Ps. 145 de Pauze.
37	" den eed	" 24.
38	" het vierde gebod	" 63. 84. 92.
39	" het vijfde gebod	" 34, 1 Pauze. 78 het begin.
40	" het zesde gebod	" 5.
41	" het zevende gebod	" 50 de Pauze. 51 de Pauze. 119, 4 Pauze.
42	" het achtste gebod	" 62 de Pauze.
43	" het negende gebod	" 120.
44	" het tiende gebod	" 131.
	" de noodzakelijkheid der wetprediking	" 19 de Pauze.
45	" de noodzakelijkheid en vereischen des gebeds	" 65. 145 de Pauze.
46	" de aanspraak des gebeds ..	" 103 de Pauze.
47	" de eerste bede	" 89 het begin.
48	" de tweede bede	" 72 het begin.
49	" de derde bede	" 119.
50	" de vierde bede	" 145 de Pauze.
51	" de vijfde bede	" 51.
52	" de zesde bede	" 141 het begin.
	" het besluit des gebeds	" 5 het begin.

P S A L M E N

UIT DE BERIJMING VAN DEN HEER
JOHANNES EUSEBIUS VOET.

1. 3. 6. 7. 8. 9. 10. 12. 14. 15. 16. 18. 20. 21. 22. 25. 27. 28.
30. 31. 32. 36. 38. 39. 40. 41. 44. 45. 48. 50. 51. 53. 54. 55. 57.
58. 60. 62. 63. 65. 68. 69. 72. 73. 76. 77. 78. 81. 83. 84. 85. 86.
87. 89. 94. 95. 96. 98. 99. 101. 103. 107. 109. 110. 111. 112. 114.
116. 117. 118. 119. 124. 129. 131. 132. 133. 137. 138. 141. 142.
144. en 147. De tien Geboden, de Lofzang van Maria, het
Gebed en de 2de Berijming van het Geloof.

UIT DE BERIJMING VAN HET GENOOTSCHAP
LAUS DEO, SALUS POPULO.

2. 5. 11. 13. 17. 19. 23. 24. 26. 29. 33. 34. 35. 37. 42. 43. 46.
47. 49. 52. 56. 59. 61. 64. 66. 70. 71. 74. 79. 80. 88. 90. 91. 92.
93. 97. 102. 104. 105. 106. 108. 113. 115. 120. 121. 125. 127. 128.
134. 135. 136. 139. 140. 143. 145. 146. 148. en 149. De Lofzang
van Zacharias en de Lofzang van Simeon.

UIT DE BERIJMING VAN
HENDRIK GHIJSEN.

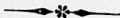
4. 67. 75. 82. 100. 122. 123. 126. 130. en 150. De 1ste Berijming van het Geloof, Bedezang vóór de Predikatie, Morgen- zang, Bedezang vóór het Eten, Dankzang na het Eten en Avondzang.

L I J S T

VAN ALLE

P S A L M E N ,

NAAR DEN RANG VAN HET A. B. C.

A.

	Psalm
Aardsche Magten! looft den Heer;.....	29
Ai ziet! hoe goed, hoe lieflijk is 't, dat zonen.....	133
Al d' aard en alles wat zij geeft.....	24

B.

't Behaag' U, H E E R! naar mijn gebed,.....	17
't Behaag' U mij gehoor te geven;.....	64
Behoud, o H E E R! wil ons te hulpe komen,.....	12
'k Betrouw op U; hoor mijn gebeden:.....	71
Bewaar mij toch, o alvermogens God!.....	61

D.

Daal haastig ter verlossing neêr,.....	70
D' algoede God zij ons genadig,.....	67
Dat Israël nu zegge, blij van geest:.....	124
Dat op uw klagt de hemel scheure;.....	20
De God des heils wil mij ten herder wezen:.....	23
De H E E R is groot; elk zing' zijn' lof.	48
De Heer zal opstaan tot den strijd;.....	68
De H E E R regeert! de hoogste Majesteit,.....	93
De lofzang klimt uit Zions zalen.....	65
Der goden God verheft zijn stem met magt.....	50
De trotsche dwaas zegt in zijn boos gemoed:.....	14
De trotsche dwaas zegt in zijn boos gemoed:.....	53
Dus heeft de H E E R tot mijnen Heer gesproken.....	110

G.

Gedenk aan David, aan zijn leed!.....	132
Geduchte God! hoor mijn gebeden;.....	43
Geef, Heer! den Koning uwe regten,.....	72
Genâ, o God! bescherm mij door uw hand:.....	56
Genâ, o God! genâ, hoor mijn gebed;.....	51
Genâ, o God! genâ, hoor mijn gebed:.....	57
Getrouwe God! de heidnen zijn gekomen,.....	79
Gezegend zij de H E E R, die t' allen tijde.....	144
Gij hebt uw land, o H E E R! die gunst betoond,.....	85
Gij, 's H E E R 'N knechten! looft den H E E R;.....	113
Gij, volken! hoort, waar g' in de wereld woont,.....	49
Gij zijt, o Heer! van d' allervroegste jaren,.....	90
God, de H E E R, regeert!.....	99
God heb ik lief; want die getrouwe H E E R.....	116
God heerscht als Opperheer;.....	97
God is bekend bij Juda's stam,.....	76
God is een toevlugt voor de zijnen,.....	46
God is mijn licht, mijn heil, wien zou ik vreezen?.....	27
Groot en eeuwig Opperwezen!.....	38

H.

H.

	Psalm
*k Heb lang den HEER in mijnen druk verwacht.....	40
HEER, onze Heer, grootmagtig Opperwezen!	8
*k Hef mijn ziel, o God der goden!	25
Het ruime hemelrond.....	19
Het trotsch gedrag des boozen doet.....	36
Hoe lang, o HEER, mijn toeverlaat!.....	13
Hoe lieflijk, hoe vol beilgenot, ...	84
Hoe vreeslijk groeit, o God!.....	3
Hoor, o HEER! verhoor mijn smeeken;	102
Hij, die op Gods bescherming wacht, ...	91
't Hijgend hert, der jagt ontkomen	42
Hij zal noch wanklen, noch bezwijken	125

L.

Ja waarlijk! God is Isrel goed.....	73
Ik ben verblijd, wanneer men mij.....	122
Ik hef tot U, die in den hemel zit!.....	123
Ik loof den H E E R, mijn' God,.....	34
Ik roep tot U, o eeuwig Wezen!.....	28
Ik zal met al mijn hart den H E E R,.....	9
Ik zal met hart en mond, o H E E R!.....	30
Ik zei: nu zal ik letten op mijn paân,.....	39
In d' achtbre Godsvergaderingen,.....	82
Juich, aarde! juicht alom den H E E R!.....	100
Juich, aarde! juich, met blijde galmen,.....	66
Juicht, o volken! juicht:.....	47

K.

Komt, laat ons zamen Isrels H E E R,..... 95

L.

Laat 's HEEREN lof ten hemel rijzen :.....	147
Laat ieder 's HEEREN goedheid loven,.....	118
Laat ons den rustdag wijden	92
Looft den HEER, want Hij is goed;.....	136
Looft God, looft zijn' naam alom!.....	150
Looft God, zingt eeuwig 's HEEREN lof,.....	148
Looft God, den trouwen Opperheer!.....	106
Looft, Halleluja! looft den HEER!.....	111
Loof, loof den HEER, gij heidendom!.....	117
Looft, looft den HEER gestadig:.....	107
Loof, loof den HEER, mijn ziel!.....	103
Looft, looft den HEER, dien, onbedwongen,.....	149
Looft, looft nu aller heeren HEER,.....	134
Looft, looft, verheugd, den HEER der heeren.....	105

M.

Men heeft mij fel benaauwd van jongs af aan.....	129
Mijn geroep, uit angst en vreezen.....	77
Mijn God! mijn God! waarom verlaat Ge mij.....	22
Mijn hart, o Hemelmajesteit!.....	108
Mijn hart verheft zich niet, O HEER!.....	131
Mijn hart, vervuld met heilbespiegelingen.....	45
Mijn ziel is immers stil tot God.....	62

N.

Neem, H E E R ! mijn bange klagt ter ooren;.....	5
Neem, Isrëls Herder ! neem ter ooren;.....	80
Neem, o mijn volk! neem mijne leer ter ooren;.....	78
Neig, o H E E R ! uw gunstig' ooren;.....	86
Niets is, o Oppermajesteit !.....	139
Niet ons, o H E E R ! niet ons, uw' naam alleen.....	115
Nu zal mijn ziel, nu zullen al mijn zinnen.....	18
	0.

O.

Psalm		Psalm
40	O God, mijn God! Gij, aller vorsten Heer,.....	145
8	O God! Gij zijt mijn toeverlaat.....	63
25	O God! hoe hebben wij getreurd,.....	60
19	O God mijns heils, mijn Toeverlaat!.....	88
36	O God! neem mijn gebed ter ooren,.....	55
13	O God! verlos en red mij uit den nood;.....	62
84	O God! verlos mij uit den nood,.....	54
3	O God! wij mogten met onz' ooren.....	44
102	O God, zoo waardig mijn gezangen!.....	109
91	O gij vergadering, gezeten.....	58
42	O HEER! de Koning is verheugd.....	21
125	O HEER! doe Gij mij regt!.....	26
	O HEER! gij zijt weldadig;.....	6
	O HEER, mijn God, volzalig Wezen!.....	7
	O HEER! verlos mij uit de banden,.....	140
73	O HEER! wil mijn gebeden hooren;.....	143
122	Op God alleen betrouw ik in mijn nooden;.....	11
123	Op U betrouw ik, HEER der heeren!.....	31

P.

Prijs den HEER met blijde galmen!....	146
Prijst den naam van uwen God,.....	135

R.

Red mij, o God! uit 's vijands handen;.....	59
'k Riep tot den HEER met luider stem:.....	142
'k Riep tot den Oorsprong aller dingen.....	120
'k Roep, HEER! in angst tot U gevloten,.....	141

S.

'k Sla d' oogen naar 't gebergte heen,.....	121

T.

Toen Israël 't Egyptisch rijksg gebied,.....	114
Twist met mijn twisters, Hemelheer!.....	35

U.

U alleen, U loven wij:.....	75
Uit diepten van ellenden.....	130
U mag men zalig heeten.....	128

V.

Vergeefs op bouwen toegelegd;.....	127
Verschijn nu blinkend, God der wrake;.....	94

W.

Waak op, mijn ziel! loof d' Oppermajesteit;.....	104
Waarom, o God! zijn wij ir eeuwigheid.....	74
Waarom, o HEER! blijft Gij van verre staan?.....	10
Waar toe u dus beroemd in 't kwade.....	52
Wanneer de HEER uit 's vijands magt,.....	126
Wat drift beheerscht het woedend Heidendom,.....	2
Wees over 't heil der boozen niet ontstoken;.....	37
Welzalig hij, die in der boozen raad.....	1
Welzalig hij, die zich verstandig draagt.....	41
Welzalig hij, wiens zonden zijn vergeven.....	32
Welzalig zijn d' opregten van gemoed,.....	119
Wie zal verkeeren, groote God!.....	15
Wil mij, wanneer ik roep, verhooren.....	4
Wil, o God! mijn bede hooren;.....	61
Wij zaten neêr, wij weenden langs de zoomen,.....	137

'k Zal eeuwig zingen van Gods goedertierenheên.....	89
'k Zal met mijn gansche hart uw eer:.....	138
'k Zal van de deugd der milde goedheid zingen.....	101
Zingt nu blij te moê.....	81
Zingt vrolijk, heft de stem naar boven;.....	33
Zingt, zingt den lof van 't Opperwezen.....	112
Zingt, zingt een nieuw gezang den H E E R E;.....	96
Zingt, zingt een nieuw gezang den H E E R E;.....	98
Zwijg niet, o God! houd U niet doof;.....	83
Zijn' grondslag, zijn onwrikbre vastigheden.....	87

E E N I G E G E Z A N G E N.

De tien geboden des Heeren.	De tweede berijming der Ge-
De lofzang van Maria.	loofsartikelen.
De lofzang van Zacharias.	Bedezeit vóór de predikatie.
De lofzang van Simeon.	Morgenzeit.
Het gebed des Heeren.	Bedezeit vóór het eten.
De eerste berijming van de	Dankzeit na het eten.
twalf artikelen des Geloofs.	Avondzeit.

PSALMEN EN GEZANGEN,

WELKE MEN OP ÉÉNERLEI WIJZE ZINGT.

Ps. 5. 64.	Ps. 51. 69.
" 14. 53.	" 69. 108.
" 17. 63. 70.	" 65. 72.
" 18. 144.	" 66. 98. 118.
" 24. 62. 95. 111.	" 74. 116.
" 28. 109.	" 77. 86.
" 30. 76. 139.	" 78. 90.
" 31. 71.	" 100. 131. 142. Stem Mor-
" 33. 67.	genzeit.
" 36. 68.	" 117. 127.
" 46. 82.	" 140. Stem van de 10 Geboden.

Psalm	89
.....	138
.....	101
.....	81
.....	33
.....	112
.....	96
.....	98
.....	83
.....	87

ing der Ge-
predikatie.
eten.
en.

GEN,
GT.

tem Mor-
Geboden.

EVANGELISCHE GEZANGEN,

OM NEVENS

HET BOEK DER PSALMEN

BIJ DEN

OPENBAREN GODSDIENST

IN DE

NEDERLANDSCHE HERVORMDE GEMEENTEN

GEBRUIKT TE WORDEN;

OP UITDRUKKELIJKEN LAST

VAN ALLE DE SYNODEN

DER

VOORNOEMDE GEMEENTEN

BIJ EEN VERZAMELD EN IN ORDE GEBRAGT IN
DE JAREN 1803, 1804 EN 1805.

VERMEERDERD MET EENEN VERVOLGBUNDEL,
INGEVOERD IN HET JAAR 1866 TEN VOORDEELE VAN DE
ALGEMEENE FONDSEN DER NEDERLANDSCHE

Liturgische Vereniging

Aartsbischop UTRECHT

Volgnummer Bibliotheek 695

TE AMSTERDAM,

J. BRANDT EN ZOON.

TE HAARLEM,

JOHANNES ENSCHEDÉ EN ZONEN.

TE GRONINGEN,

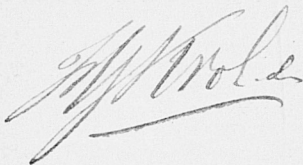
DE ERVEN R. J. SCHIERBEEK EN

DE ERVEN DE WED. M. VAN HEYNINGEN BOSCH.

1882.

De Algemeene Synode der Nederlandsche Hervormde Kerk
houdt geene afdrukken van dit Evangelisch Gezangboek voor
echt, dan die onderteekend zijn door één der leden van de
benoemde commissie van toezigt.

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'J. Wolle', with a long horizontal flourish extending to the right.

Een
diens
bren
en de
door
in, e
had,
geven
verst
bron
en in
vuur
heid,
wand
te wo
tus g
zang
de aa
ook h
nemir
verga
belan
ander
aan h
diens
wiens
niet
zang
gen o
in ee
boven
een g
vele t
dat z
diens
beves

Ge
van
dezel
de, t
ming

AAN DE NEDERDUITSCHÉ HERVORMDE GEMEENTEN

IN ONS VADERLAND.

Geliefden in den Heere Jezus Christus!

Een der voornaamste gedeelten van onze openbare godsdienst-oefening is het gemeenschappelijk gezang: hierdoor brengt de geheele gemeente openlijk hare hulde toe aan God en den Heere Jezus Christus, onzen dierbaren Zaligmaker, door den Heiligen Geest; hierdoor verklaart zij haar geloof in, en haar vertrouwen op Hem, die ons zoo lief heeft gehad, dat hij zijn' eeniggeboren Zoon voor ons heeft overgegeven, opdat wij zouden leven door Hem; hierdoor wordt zij versterkt in het geloof aan die waarheden, die een milde bron van allen wezenlijken troost en blijdschap zijn in leven en in sterven; hierdoor wordt haar ijerer opgewekt, aangevuurd en onderhouden, om het pad van geloof en godzaligheid, in afhangen van Gods goeden Geest, standvastig te bewandelen, hare heiligmaking te voleindigen, en zoogeschikt te worden voor die zaligheid, tot welke wij door Jezus Christus geroepen worden. Trouwens, bij het openbaar kerkgezag vereenigen zich niet alleen dicht- en toonkunst, om de aandoeningen onzer zielen in beweging te brengen; maar ook het gemeenschappelijk zingen, en onze bijzondere deelneming daaraan, de menigte der stemmen, de plegtigheid der vergadering, de statelijkheid van de plaats en den tijd, de belangrijke inhoud, benevens het doel van het gezang, en andere omstandigheden meer, die op het hart werken, geven aan het gezang den voorrang, boven andere deelen der godsdienst-oefening. Niet ligt zal er iemand gevonden worden, wiens gemoed eenige indrukken van godsdienst heeft, die niet meermalen dezen veelvermogen den invloed van het gezang op zijn eigen hart ondervonden heeft, en door het zingen der Psalmen, tot dus verre alleen onder ons in gebruik, in eene aanmerkelijke mate gesticht is. De Psalmen, die dit boven alle andere dichtstukken vooruit hebben, dat zij van een goddelijke herkomst zijn, behelzen zoo veel schoons, zoo vele treffende uitboezemingen van velerlei godsdienstigen aard, dat zij daardoor uitnemend geschikt zijn, om het echt godsdienstig gevoel bij ons te verwekken, te verlevendigen en te bevestigen.

Geen wonder dan, dat de Nederlandsche Kerk, overtuigd van de hooge waarde der Psalmen, tot hare stichting van dezelve heeft gebruik gemaakt, en zich niet weinig verheugde, toen zij, voor ruim dertig jaren, eene zooschoone berijming van dezelve ontvangen heeft: doch, dewijl de Christenheid,

heid, door alle eeuwen heen, geestelijke gezangen bij de Psalmen gevoegd heeft; daar alle de Protestantische Kerken buiten 's lands Evangelische Gezangboeken hebben; en de Hervormde Engelsche en Walsche gemeenten in ons Land derzelve nuttig gebruik hebben ingevoerd; ja zelfs achter ons gewoon Psalmboek eenige gezangen gevoegd zijn; zoo is het niet vreemd, dat een aanzienlijk deel onzer gemeenten, opgewekt door de proeven van gezangen, in den geest en toon van het vervulde Evangelie gestemd, reeds lang naar een Evangelisch Gezangboek verlangd heeft.

Alle de Nederlandsche Synoden hebben, om aan dit verlangen te voldoen, ons benoemd en gelast een zoodanig Evangelisch Gezangboek te vervaardigen. Wij, vereerd met dat vertrouwen, hebben deze zeer moeilijke taak, onder Gods zegen, ten einde mogen brengen, en danken den hemelschen Vader, dat Hij ons bewaard en onder dezen arbeid gesterkt heeft; zoo dat wij allen, de Groninger Hoogleeraar LUBBERS alleen uitgezonderd, die door zijnen medearbeid aan de nieuwe Psalmberijming de Nederlandsche Kerk aan zich verplicht heeft, het einde van ons werk mogten zien.

Schoon wij meermalen in de gelegenheid zijn geweest, te betreuren, dat de Nederlandsche dichters over het geheel zoo weinig hebben gedaan voor het kerkgezag, hebben wij nogtans het genoegen gehad, eenige schoone gezangen te vinden in de werken van *Lodensteijn*, *Vollenhoven*, *Sluiter*, *Schutte*, van *Alphen* en anderen, die nog in leven zijn, welke, door de noodige veranderingen in den vorm, voor het kerkgebruik zijn gereed gemaakt, en nu niet weinig strekken tot aanprijzing van dezen bundel. Voor het overige hebben sommige leden van onze Vergadering, of oorspronkelijke stukken, of navolgingen en vertalingen geleverd, 't welk ook door andere dichters en dichtersessen geschied is, die wij openlijk daarvoor onzen dank betuigen: wij hebben van dezen arbeid zoodanig gebruik gemaakt, als wij meenden met de stichting onzer gemeenten meest overeentekomen, zonder dat wij eenigzins aan andere stukken, die niet door ons gebruikt zijn, den roem, dien ze als dichtstukken verdienen, willen onttrekken.

Wij bieden aan onze Geloofsgenooten dit Evangelisch Gezangboek, te hunnen dienste vervaardigd, met zoo veel te grooter gerustheid aan, als zij zullen zien, dat wij geene andere gezangen hebben geplaatst, dan die met de belijdenis der Nederlandse Hervormde Kerk, uitgedrukt in hare formulieren, overeenkomen. Trouwens, gelijk wij voor ons in deze belijdenis van harten instemmen, zoo beseffen wij tevens, hoe weinig wij haar belang zouden behartigd hebben, indien wij de leerstukken, die onze belijdenis kenmerken, en die een' zoo vermogenden invloed hebben op de heiliging van ons hart, en op onzen troost in leven en in sterven, niet klaar en krachtig hadden willen voorstellen.

Ja, wij meenden met grond te mogen vertrouwen, dat onze liederen, aldus vervaardigd, onder Gods zegen van groot nut zouden kunnen wezen, om de zuiverheid der leer, midden in den stroom van allerlei gevaarlijke nieuwigheden, in

on-

onze geschiedenis
digen tij
te nuttig

Er zal
een en
beeld, e
dere eer
scheiden
verschul
daartoe
soort va
wij getre

Wat t
werkzaa
bepaling
rigtingen
de onlan
leeraar
hierin m

Wat d
diend va
ook van
Kerken p
voor de
wenschen
opwekk

Wij er
dan het
Gemeent
't welk
len, wel
Dichtkur
ons wel
anders n

Even d
van den
toon is
eenen sp
daarenbo
ook voor
dienen,

Ontvan
boek, m
tuigen, n
den Zali
doeld te
te nuttig
wezen za

Vergun
arbeid,
allen na

onze gemeenten te bewaren; gelijk de oude en latere kerkgeschiedenis, zoowel als de ondervinding van den tegenwoordigen tijd, leeren, dat zulke liederen daartoe altijd van groote nuttigheid geweest zijn.

Er zal eenig onderscheid van toon en wijs van spreken in een en ander lied gevonden worden; in het eene, bij voorbeeld, een toon, die meer hoog en dichterlijk is, in het andere een toon, die meer eenvoudig is: dan, en de onderscheidene dichterlijke vernuften, waaraan wij de gezangen verschuldigd zijn, en de natuur der onderwerpen zelve gaven daartoe aanleiding; wij konden juist hierdoor voor allerlei soort van kerkleden des te nuttiger zijn. Uitersten hebben wij getracht te vermijden.

Wat taal en spelling betreft; reeds bij den aanvang onzer werkzaamheden, in den jare 1803, hadden wij daaromtrent bepalingen gemaakt, die, gedurende den voortgang onzer verrigtingen, grootendeels bevonden werden overeen te komen met de onlangs algemeen aangenomene regelen, die door den Hoogleeraar SIEGENBEEK zijn voorgedragen, en hebben getracht hierin met de meeste naauwkeurigheid te werk te gaan.

Wat de Melodijen aangaat; wij hebben ons niet alleen bediend van de aangenaamste onzer gewone psalmwijzen, maar ook van de meest bekende zangwijzen in de Hoogduitsche Kerken gebruikelijk; doch hebben getracht te zorgen, zoo wel voor de gemakkeijkheid, als voor de welluidendheid; en wenschen hierdoor zoo veel te meer toegebracht te hebben tot opwekking van den heiligen zanglust.

Wij erkennen, ons werk zal op verre na niet volmaakt zijn; dan het hoofddoel onzer werkzaamheden, de stichting der Gemeenten, en hare opbouwning in dat geloof aan de genade, 't welk heiligt en zaligt, heeft ons, in deze en gene gevallen, wel iets doen opofferen aan de uiterste kieschheid in de Dichtkunde, en deze wederom aan die der Taal; zoodat wij ons wel eens vrijheden hebben moeten veroorloven, welke wij anders niet zouden genomen hebben.

Even datzelfde hebben wij ons ook veroorloofd ten aanzien van den spreektoon in de liederen zelve, die niet altijd de toon is van eene sprekende gemeente, maar toch altijd van eenen spreker in en met de gemeente; waarvan men nog daarenboven dit voordeel heeft, dat onderscheidene gezangen ook voor het meer bijzonder of huisselijk gebruik kunnen dienen, waartoe wij dezelve ook meenen te mogen aanprijzen.

Ontvangt dan, zeer geliefde Geloofsgenooten! dit gezangboek, met hetwelk wij nogmaals op de plegtigste wijze betuigen, niets anders, dan de eer van God en onzen gezegenden Zaligmaker, en uwer aller leering en ware stichting bedoeld te hebben: de ondervinding zal u leeren van hoe groote nuttigheid het voor uw hart, onder den goddelijken zegen, wezen zal, wanneer het zonder vooroordeel gebruikt wordt.

Vergunt ons in het bijzonder de vrijheid, dat wij u onzen arbeid, bij de godsdienstige opvoeding uwer kinderen, met allen nadruk aanprijzen: jonge harten, in welke de zaden

~~~~~  
van godsdienstige kennis en godsvrucht vroeg gestrooid zijn, kunnen, onder Gods zegen, daarvan, zoo lang zij leven, groote nuttigheid hebben. Den troost voor onze harten tegnieten, dat wij in dit gewigtig stuk aan het welzijn van het opkomende geslacht medegearbeid hebben, is een van onze allervurigste wenschen.

God zegene ons werk daartoe! Hij zegene zijne Kerk in dit Land, ook door het gebruik van deze gezangen, om zijns Zoons wil, door zijnen Heiligen Geest! Amen.

*Gegeven in onze algemeene Vergadering in den Haag,
dezen 6 Sept. 1805.*

Uit aller naam

A. VAN DEN BERG, *Prases.*

J. A. LOTZE, *Scriba.*

J. SCHARP, *Scriba.*

EV

Wij
alle
volge
geauc
EVAN
Psal
den,
klare
koms
genor
voor
mede
dat d
aange
als di
mus,
ode M
houde
in de
kende
welk

Wegen

Wegen

Wegen

VERKLARING

GEVOEGD ACHTER HET

AUTHENTIQUE AFSCHRIFT

DER

EVANGELISCHE GEZANGEN.

Wij ondergeschrevene Predikanten en Ouderlingen, door alle de Synoden der Nederlandsche Hervormde Gemeenten, volgens derzelver bijzondere Resolutien, gecommitteerd en geautorizeerd tot het verzamelen en vervaardigen van een EVANGELISCH GEZANGBOEK, om, benevens het Boek der Psalmen, bij den openbaren Godsdienst gebruikt te worden, daartoe opzettelijk alhier in den Haag vergaderd, verklaren de voorstaande EVANGELISCHE GEZANGEN, overeenkomstig onze gedane keuze, gemaakte veranderingen, aangenomene spel- en schrijffregels geboekt te zijn, en dus voor het eenige echte afschrift van dezelve te houden; als mede dat wij met alle naauwkeurigheid hebben toegezien, dat daarin niets mogte voorkomen, eenigzins strijdig met de aangenomene leer der Nederlandsche Hervormde Kerk, zoo als die naar Gods Woord, in den Heidelbergischen Catechismus, de Belijdenis des geloofs, en de Canones van het Synode Nationaal, te Dordrecht in de jaren 1618 en 1619 gehouden, vervat is; gelijk wij ook in gemoede verklaren, dat in dezelve niets gevonden wordt, in het allerminste afwijkende van de bovengemelde Formulieren van eenigheid: het welk alles wij getuigen met onderteekening onzer handen.

(Is geteekend)

Wegens de Synode van Gelderland:

AHAZUERUS VAN DEN BERG, *Predikant te Arnhem.*
PETRUS ISAÄCUS DE FREMERIJ, *Professor en*
Predikant in den Bosch.

Wegens de Synode van Zuid-Holland:

JAN SCHARP, *S. S. Theol. Doctor en Predikant te*
Rotterdam.
MATTHIAS JORISSEN, *Predik. in 's Gravenhage.*
Mr. PIETER LEONARD VAN DE KASTEELE, *Oud-*
Ouderling in 's Hage.

Wegens de Synode van Noord-Holland:

ENGELBERTUS MATTHIAS ENGELBERTS, *Pre-*
dikant te Hoorn.
ABRAHAM RUTGERS, *Predikant te Haarlem.*

We-

~~~~~  
Wegens Zeeland:

HERMANNUS ADRIANUS BRUINING, *Predikant te Vere.*

PETRUS JANSSEN, *Predikant te Bergen op Zoom.*

Wegens de Synode van Utrecht:

GERHARDUS MASMAN, *Predikant te Utrecht.*

JOHANNES ANTHONIJ LOTZE, *voorheen Predikant aan den Maartensdijk, nu Theol. Doctor, Professor en Academie-Prediker te Francker.*

BAREND TAAIJ, *Predikant te Rhenen.*

Wegens de Synode van Friesland:

MARCUS JAN ADRIANI, *Predikant in Aengwirden.*

BERNARDUS VAN WEEMEN, *Pred. te Leeuwarden.*

Wegens de Synode van Overijssel:

Mr. RHIJNVIS FEITH, *Oud-Ouderling te Zwolle.*

Wegens de Synode van Stad en Landen van Groningen:

HERMAN MUNTINGHE, *Theol. Doctor, Professor der H. Godgeleerdheid en Kerkelyke Geschiedenis, en Academie-Prediker te Groningen.*

JOHANNES RUTGERS, *Predikant te Groningen.*

Wegens de Synode van Drenthe:

GERARDUS SMIT, *Predikant te Meppel.*

(Lager staat)

De bovenstaande onderteekening is geschied in de algemeene Vergadering der Gecommitteerden voornoemd, den 6 Sept. 1805.

mij present

J. S C H A R P,
Scriba.

De A
Kerk bied
op de Eva

Sedert
kelijken
gen voor
om dat o
gemeen e
1847 de S
te doen v
druk en
het eerst
scheidene
Vooral v
welk Dr.
Predikant
had hebb
de alleng
uitgebrag
H. L. O
SELT, vr
Synode,
Synode v
nogmaals
vens vo
zoodat d
gemeente

De t
deele uit
overgeno
den. Zij
vaardige
sche die
BEETS,
NESTET,
J. J. L
MOLSTE
SCHELTE
C. G. W

VOORREDE

VOOR DEN

VERVOLGBUNDEL.

De Algemeene Synode der Nederlandsche Hervormde Kerk biedt hiernevens den lang verwachten *Vervolgbundel* op de *Evangelische Gezangen* aan de gemeente aan.

Sedert vele jaren werd in ons Gezangboek, bij betrekkelijken rijkdom, het gemis opgemerkt van gepaste gezangen voor onderscheidene plegtige gelegenheden. De wensch, om dat ontbrekende aan te vullen en daardoor in eene algemeen erkende behoefte te voorzien, bragt reeds ten jare 1847 de Synode tot het besluit om zoodanigen *Vervolgbundel* te doen verzamelen. Na de Commissie van toezigt op den druk en de uitgave der *Evangelische Gezangen*, die daartoe het eerst den last ontving, zijn achtereenvolgens onderscheidene Commissiën met dit doel werkzaam geweest. Vooral wordt met dankbaarheid het aandeel vermeld, hetwelk Dr. B. TER HAAR, Hoogleraar, en Dr. N. BEETS, Predikant, beiden te Utrecht, aan dezen arbeid vroeger gehad hebben. Eindelijk, nadat verschillende Synoden over de allengs aangegroeide verzameling haar oordeel hadden uitgebragt, hebben Dr. J. WITKOP, Predikant te Zutphen, H. L. OORT, Predikant te 's Gravenhage en S. F. VAN HASSELT, vroeger Predikant te Sneek en thans Secretaris der Synode, met evengenoemden Hoogleraar, daartoe door de Synode van 1865 uitgenoodigd, het bijkans voleindigde werk nogmaals aan eene getrengde herziening onderworpen en tevens voor de keuze van gepaste melodien zorg gedragen, zoodat deze bundel als 't ware uit hunne handen in die der gemeente overgaat.

De twee en tachtig kerkliederen, daarin vervat, zijn ten deele uit bestaande gezangboeken en vroegere dichtbundels overgenomen, ten deele in handschrift welwillend aangeboden. Zij zijn afkomstig, voor zoo veel de namen der vervaardigers ons bekend zijn, van de navolgende vaderlandsche dichters en dichters: Mr. H. VAN ALPHEN, Dr. N. BEETS, S. J. VAN DEN BERGH, A. FRANCKEN, P. A. DE GÉNESTET, Dr. B. TER HAAR, Dr. R. BENNINK JANSSONIUS, J. J. L. TEN KATE, Mej. ALBERTINE KEHRER, J. A. D. MOLSTER, P. PARSON, E. J. POTGIETER, C. S. ADAMA VAN SCHELTEMA, Dr. W. R. VEDER, W. H. WARNSINK Bz. en C. G. WITHUIS.

Den dank, aan allen verschuldigd, brengen wij hier gaarne aan de nog levenden toe.

Bestemd om met de Evangelische Gezangen één geheel te vormen, sluit zich deze verzameling, ook door de opvolging der cijfers, aan den bestaanden bundel aan. Men zal opmerken, dat bij voorkeur zulke gezangen gekozen zijn, die eene dichterlijke uitwerking of bearbeiding van schoone bijbelteksten, soms ook van uitvoerige gedeelten der H. Schrift, behelzen. In een *Aanhangsel* zijn geplaatst eenige vertaalde kerkliederen uit den vóórtijd, omtrent wier voortreffelijkheid onder de Protestanten slechts ééne stem is, waaraan bovendien heilige herinneringen verbonden zijn en die alzoo in hunne soort klassiek mogen heeten. Getee-kend met de beroemde namen der vervaardigers, heeft men deze liederen, met de taal en kleur, ook den gloed en de kracht van hunnen tijd laten behouden, niet alsof zij daar door te geschikter waren voor het hedendaagsche kerkge-zang, maar omdat zij, eenigermate als de Psalmen, door alle tijden heen eene onvergankelijke waarde, vooral voor huiselijk gebruik bezitten.

In onzen veel bewogen tijd bemoedigt ons de hoop, dat deze arbeid, met het oog op God ondernomen, ofschoon, even als alle menschelijk werk, onvolmaakt, onder hooge-ren zegen bevorderlijk zijn zal aan de stichting der gemeente in hare onderlinge zamenkomsten, aan den weldadigen indruk der Evangelieprediking in haar midden, aan den opbouw en bloei onzer Hervormde Kerk en daardoor aan de uitbreiding van Gods Koninkrijk. Waar zulke liederen, tot verheerlijking van God, onzen Vader, en van zijnen grooten Zoon, onzen Verlosser en Heer, met diep gevoel des harten gezongen worden, daar zullen, vertronwen wij, de gewenschte vruchten van geloof, hoop en liefde, in de gemeenschap des Heiligen Geestes, niet achterblijven.

Moge, naar onzen wensch, menig godsdienstig gemoed, menig christelijk huisgezin, vooral menige vaderlandsche gemeente daarin de getrouwe uitdrukking en dan ook voor zich zelve gedurige opwekking en versterking vinden van die heilige Godverheerlijkende gevoelens en gezindheden, die de kenmerken zijn van een levend Christendom.

's GRAVENHAGE, 19 Julij 1866.

De Algemene Synode der Nederlandsche
Hervormde Kerk,

R. J. KONING, *President.*

S. F. VAN HASSELT, *Secretaris.*

EVANGELISCHE GEZANGEN.

VAN GOD EN ZIJNE VOLMAAKTHEDEN.

1. A A N G O D.

Nieuwe zangwijze.

Halléluja! lof zij den Heer! Aanbidt den Va-
der, geeft Hem eer, Den Schepper aller dingen!
Den roem van zijn barmhartigheid, Zijn wijsheid,
magt en majesteit Moet al het schepsel zingen.

2. Halléluja! lof zij den Zoon!
Gedaald van 's hemels hoogen troon,
Tot heil van stervelingen:
Hem, die voor onze zonden stierf,
En 't leven door zijn' dood verwierf,
Moet al het schepsel zingen.

3. Halléluja! den Geest zij eer!
Als in zijn' tempel daalt Hij neêr
In 't hart van stervelingen:
Hem, die ons troost en leert en leidt,
En voor den hemel toebereidt,
Moet al het schepsel zingen.

4. U, Vader, Zoon en Geest zij prijs!
U lof en dank op Englenwijs
Gebragt door stervelingen:
Heer! driemaal heilig! wees geëerd!
Uw' roem, daar Gij als God regeert,
Moet al het schepsel zingen.

2. A A N G O D.

WIJZE: Psalm 36.

Den hoogen God alleen zij eer! Elk kniel' voor
Hem aanbiddend neêr! Elk moet Hem dank bewijzen!
Ja Hem, die ons zoo eindloos goed Verzorgt en in ge-
vaar

2. Ja, Vader! ja, ons lied zijt Gij!
Wij eeren uwe heerschappij,
O Bron van licht en leven!
Uw grenzenlooze magt gebiedt;
Daar rijzen werelden uit niet,
Van uwen glans omgeven.
't Is wijs en goed al wat Gij werkt,
Gij heerscht alom en onbeperkt,
U loven alle tongen!
U, Vader! wien 't heelal vereert,
U danken wij, dat Gij regeert,
Nooit wordt uw lof volzongen.
3. Geloofd zij 's Vaders eenge Zoon!
Hij bragt ons van zijns Vaders troon
De rijkste zegeningen:
Hem, onzen helper in den nood,
Hem, onzen redder van den dood,
Moet al wat ademt zingen.
Verlosser, Midlaar, Hoofd en Heer!
Voor U knielt uw gemeente neêr,
Lofzingend in uw woning.
Eens wordt alom U toegebracht
Lof, eer en heerschappij en magt;
Zoo heerscht G' als aller Koning.
4. Den Heiligen Geest zij eer en prijs!
Hij wil door godlijk onderwijs
Ons in zijn waarheid leiden.
Hij, van ons erfdeel 't onderpand,
Hij wil ons door zijn eigen hand
Ten hemel toebereiden.
O Geest van God! bestuur ons hart,
Verbeter ons, troost ons in smart,
Schenk moed en kracht in lijden!
Zoo zullen wij, door U geleid,
Eens in volmaakte zaligheid
Ons eindeloos verblijden.
5. Zingt, aard en hemel! zingt uw' Heer!
Het driemaal heilig meld' zijn eer!
Zingt Hem op hooge toonen!
De lof van God vervull' 't heelal,
Die is, die was, die komen zal,
En onder ons wil wonen.

3. A A N G O D.

WIJZE: Psalm 89.

Heft aan,

mededoo-

Zingt dan

buigt u

tferming!

Zingt Serafs, Englen zingt! heft magten aan en troo-

nen! Onafgebroken rijz' uw lied op hooge toonen!

Gij, driemaal heilig zijt G', o God der legerscharen!

Dat aard en hemel steeds uw grootheid openbaren.

2. U looft d' Apostelschaar in heerlijkheid, o Heer!

Profeten, Martelaars vermelden daar uw eer.
 Door heel uw Kerk wordt steeds, daar boven, hier beneden,
 In strijd en zegepraal, uw groote naam beleden;
 Zij looft, o Vader! U, oneindig in vermogen,
 Onpeilbaar in verstand, onmeetbaar in meêdoogen.

3. U, Vader! U zij lof, op een' verhoogden toon!

Lof uwen eigenen, uw' eengeboornen Zoon!
 Lof uwen Geest, die ons ten Trooster is gegeven,
 Ten Leidsman op den weg naar 't eeuwig zalig leven!
 U looft uw Kerk alom, waar Gij die ook vergaarde,
 U loov', wat loven kan, in hemel en op aarde.

4. U, Christus onzen Heer, bekleed met majesteit!

U, 's Vaders eenigen Zoon, zij lof in eeuwigheid!
 Het menschedom lag in schuld en vloek voor God verloren,
 Gij werdt, den mensch tot heil, uit eene maagd geboren;
 Gij hebt aan 't kruis voor ons den dood zijn magt ontnomen,
 Zoo baandet G' ons den weg, om weer tot God te komen.

5. Gij zit in heerlijkheid aan 's Vaders regterhand,

Tot dat G' als Regter eens de laatste vierschaar spant:
 Laat ons in geen en nood uw' bijstand ooit ontberen!
 Gij kocht ons met uw bloed; blijf, Heiland ons regeren,
 Blijf ons, uw erfenis, door uwe magt bewaren,
 Wil, met uw heiligen, ons voor uwen troon vergaaren.

6. Wij zegenen, o Heer! uw goedheid al den dag!

Geef, dat eeuwig in eeuwig uit ons lied U loven mag,
 Geef, dat we bij uw komst onstraflijk wezen mogen!
 Ontferm, ontferm U, Heer! toon ons uw mededoogen!
 Op U steunt onze hoop, o God van ons vertrouwen!
 Zij worden nooit beschaamd, die op uw goedheid bouwen.'

4. GODS VOLMAAKTHEDEN.

WIJZE: Mein Hertzens Jesu, meine Lust!

De Heer is God, en niemand meer; Verheer-
 lijkt Hem, gij vromen! Wie is, als aller schep-
 slen Heer, Zoo heerlijk, zoo volkomen? De
 Heer is groot, zijn naam is groot. De luister zij-
 ner deugden groot, Oneindig groot zijn wezen.

2. Hij is, en blijft al wat Hij is,
Tot in all' eeuwigheden;
Wie zal zijns naams geheimenis
Ontdekken, wie ontleden?
Wij menschen zijn van gistren, wij!
Maar, eer het aardrijk was, was Hij,
Ja! eerder, dan de heemlen.
3. Zijn' troon omringt een glansrijk licht,
Te schitterend voor onz' oogen;
Zelfs Englen dekken 't aangezicht,
Aanbiddend neêrgebogen:
Der heemlen boog omvat Hem niet,
Hij is onzichtbaar, 't schepsel ziet
Hem enkel in zijn werken.
4. Waar waren wij, had zijne kracht
Ons niet gevormd ten leven?
Hij kent ons, kent al 't geen zijn magt
Ooit aanzijn heeft gegeven:
Bij Hem is wijsheid en verstand,
Bij Hem is sterkte; zijne hand
Omspant en aard en hemel.
5. Hij is, hoe ver Hij schijnen moog,
Nabij, waar w' ons bewegen;
Geen nacht bedekt ons voor zijn oog,
Hij ziet al wat wij plegen:
Voor Hem verbergt geen duisternis;
De kiem zelfs der gedachten is
Niet voor zijn oog verborgen.
6. Wie, buiten U, zal voor den val
Deez' aard, o God! behoeden?
Wie, buiten U, dit gansch heelal
Altegenwoordig voeden?
Gij slaat de gansche schepping ga',
Gij zijt barmhartig, vol gena',
Een vader, een ontfermer.
7. Gij zijt regtvaardig, heilig, goed,
Bij reinen wilt Gij woonen;
Hem, die uw' wil met vreugde doet,
Zult G' ook met vreugde kroonen:
Gij hebt d' onsterfelijkheid alleen,
Hoogst zalig zijt G' in eeuwigheên,
O rijke Bron van vreugde!
8. Of, zou de gloed dier majesteit
Mij zondaar ook verteren?
Neen! nu 't geloof uw heerlijkheid
In Christus mag vereeren,
Nu klimt mijn lied: de Heer is groot!
De Heer is onuitspreklijk groot!
Oneindig groot in liefde!

5. GODS GROOTHEID.

WIJZE: Psalm 66.

Oneindig, onbegrijplijk Wezen! 't Heelal gehoor-
zaamt uw gebied; Maar d' uiterst' einden van uw
schepping Omschrijven uwe grootheid niet. Gij leeft
en heerscht, waar stofjes zweven, Waar gees-
ten

sten de

uwe w

2. Zel

Gij

Vri

Bes

E

3. Hij

Zij

En

I

Da

C

4. Ma

Zee

Z

'k

I

Vo

E

6

ooit b

zijt,

ik ee

't vat

2.

3.

2. Zelfs gij kunt onzen God niet kennen,
Gij Geesten van het hemelhof!
Gij zijne grootheid niet bevatten,
En wat zou dan de zoon van stof?
Vrijmagtig, eeuwig, onbeschrijflijk
Voor menschentong en Englenstem,
Bestaat Hij enkel door zich zelve,
En al, wat is, bestaat door Hem.
3. Hij wenkt, en millioenen wezens
En werelden, als 't zand der zee,
Zijn door dien wenk aan 't niet ontogen,
En Hij deelt zich aan allen mee:
En zulk een God gedenkt ook mijner!
Hij schiep het stof, Hij schiep ook mij.
Dacht Gij ook aan een' worm, een made?
Oneindig' God! dacht Gij aan mij?
4. Maar, toen die God voor mij, godloozen,
Zijn' Zoon ter kruisstraf overliet,
Zoo groot, zoo godlijk, zoo oneindig
Zie ik Hem in de schepping niet.
'k Aanbid U, nooit begrepen Liefde!
Ik zink, mijn Vader, God en Heer!
Voor U, in sprakeloos' aanbidding,
Bedwelmd door uwe grootheid, neêr.

6. GODS EEUWIGHEID.

Wijze: Gezang 4.

2. Geen nieuwe zon schoot nog haar licht
Op hare werelddollen,
Men hoorde nog geen lofgedicht
Van Englentongen rollen;
Het drooge was nog niet, geen meir
Dreef nog op 't vlakke ginds en weêr,
En toen reeds waart Gij eeuwig.
3. Gij zaagt reeds van all' eeuwigheid,
't Aanstaand heeal verschijnen;
Maar blijft dezelfde Majesteit,
Wat word', of moog verdwijnen.
Van d' Engel tot den worm in 't zand,
Bepaalt Gij ieders lot en stand,
En noemt het al bij name.

4. Uw wereld duurt reeds eeuwen voort,
Door U steeds onderhouden;
Haast komt haar einde naar uw woord,
Reeds zien wij haar verouden:
Maar nimmer groeit uw jaartal aan,
Gij zult in eeuwigheid bestaan,
Gij zult dezelfde blijven.
5. Ja, eeuwig blijft Gij 't geen Gij zijt,
Wat heb ik dan te vreezen?
Gij zult, in nood en dood, altijd
Mijn rots, mijn toevlugt wezen.
Uw trouw en uw erbarming is
Zoo eeuwig, als uw wezen is:
Heil mij! die daarop bouwe!
6. Mijn ligchaam sterft, maar niet mijn geest,
Dien zal ik U vertrouwen.
O troost! daar Gij mij zelf op weest,
Eens zal ik U aanschouwen!
Mijn ligchaam rust slechts voor een poos,
Dan zal ik bij U eindeloos,
Volmaakt gelukkig leven.
7. Schoon alles om mij heen vergaat,
'k Heb geen vergaan te vreezen;
Voor uwen troon, die eeuwig staat,
Zal ik ook eeuwig wezen.
Gij hebt de hoogste zaligheid
Uw' vrienden eeuwig toegezeid;
Ook mij, ook mij voor eeuwig!
8. O God! die mij d'onsterlijkheid
Daar boven eens zult schenken,
Houd mij voor uwe komst bereid,
Laat mij daaraan steeds denken:
Die zij mijn troost, mijn dierbaarst goed,
Die sterke mij met kracht en moed,
Om tot uw eer te leven.

7. GODS OVERALTEGENWOORDIGHEID.

Nieuwe zangwijze.

O p bergen en in dalen, En overal is God! Waar
wij ook immer dwalen, Of zitten, daar is God; Waar
mijn gedachten zwe ven, Of stijgen, daar is God;
Omlaag en hoog verhe-ven, Ja, overal is God!

2. Zijn trouwe Vaderoogen
Zien alles van nabij;
Wie steunt op zijn vermogen,
Dien dekt en zegent Hij:
Hij hoort de jonge raven,
Bekleedt met gras het dal,
Heeft zelfs voor wormen gaven,
Ja, zorgt voor 't gansch heelal.
3. Gij aardrijks woest gewemel,
Gij, die in 't water zweeft,
Of onder zijnen hemel,
Of in zijn' hemel leeft,
Gij alle zijne werken
Ontdekt bij dag en nacht,
In 't voeden, hoeden, sterken,
De goedheid zijner magt.

4. Roem, Christen! aan mijn slinke
 En regterzijd' is God;
 Waar 'k magtloos nederzinke,
 Of bitter lijd', is God:
 Waar trouwe vriendenhanden
 Niet redden, daar is God;
 In dood en doodsche banden,
 Ja, overal is God!

8. GODS ONVERANDERLIJKHEID.

WIJZE: Fransche Cantique 65. (met eene verzetting
 in den laatsten regel.)

O God! eer 't aardrijk was gegrond, Eer G' al,
 wat eenmaal niet bestond, Uit niet riept in het we-
 zen; Eer d' aanvang was van plaats en tijd, Waart
 G' alles, wat Gij heden zijt, Oneindig, nooit volprezen.

2. En dan, als van 't gesloopt heelal
 Geen spoor meer over wezen zal,
 Zult Gij dezelfde blijven:
 Uw grootheid en uw wonderkracht
 Verbergt geen ondoordringbre nacht,
 Zijn in geen perk t'omschrijven.
3. Gij zijt, en niets bestaat als Gij,
 En aard en hemel gaan voorbij
 Als dampen, die verdwenen:
 Hun zijn is als d'ontleende glans
 Der wolken aan den hemeltrans,
 Van 't zonnelicht beschenen.
4. Gij zijt al 't geen Gij eeuwig waart,
 Behoeft noch hemelheir, noch aard,
 Noch duizend wereldkloten:
 Geen schepping, hoe volmaakt z' ook zij,
 Voegt iets tot uw volmaaktheid bij,
 Niets kan haar ooit vergrooten.
5. U zelf' genoeg, U zelf' gelijk,
 Schoon alles buiten U bezwijk',
 Schoon werelden verouden,
 Gij blijft; uw Evangeliewoord
 Zal eeuwig met U ongestoord
 Zijn kracht en stand behouden.
6. Dat berg en heuvel nederstort',
 Dat klip en rots verbrijzeld word',
 Dat aard en zee verdwijnen;
 O God! uw eeuwig heilverbond
 Rust op een' onverwrikken grond,
 Dien niets kan ondermijnen.
7. Wat klaag ik in 't verdwaasd gemoed,
 Wat zucht ik dan om nietig goed
 Van 't onbestendig leven!
 Wat jaag ik naar een broos genot,
 Als of mij van geen duurzaam lot
 Verzekring waar gegeven!
8. Wat klaag ik, die uw woord ontving
 Van volle schuldvernietiging,
 Door Jezus bloed verkregen,
 Van eeuwig erfdeel in het licht
 Van uw vertroostend aangezicht,
 Ver boven aardschen zegen!

9. Gewis, mijn misdrijf is geboet,
 Gij hebt m' om Jezus dierbaar bloed
 Genadig aangenomen;
 Uw liefde leidt mij bij de hand,
 En ik, ik heb het onderpand
 Van uw gena' bekomen.
10. Ja, U behoort ik, U, mijn God,
 Beschikker van geheel mijn lot!
 Van U zal niets mij scheiden:
 De wereldvreugd vergaat met haar,
 Maar Gij zijt onveranderbaar;
 Uw heil wil ik verbeiden.

9. GODS ALWETENDHEID.

WIJZE: O süsser Stand, o selges Leben!

Waar zijn de wijzen, die mij zeggen Al 't geen
 de hooge Godheid kent? Wat stervling weet mij
 uit te leggen, Waar Gods verstand begint en endt?
 Hem, in 't onnaakbaar licht gezeten, Heeft nimmer
 menschenoog gezien. Hoe is zijn naam? zoudt gij
 hem weten? Wat eindig schepsel noemt mij dien?

2. Zoo ik d'ontelbre starrenheiren,
 Elk deeltje van het licht der zon,
 Elk zand' aan d' oevers van de meiren,
 Van hunnen oorsprong, tellen kon;
 Zoo zou ik mooglijk wijzer wezen,
 Dan immer mensch of Engel wordt,
 Maar 'k schoot bij U, alwetend Wezen!
 Nog onbegrijpelijk veel te kort.
3. Uw alziend' oogen, Heer! doorloopen
 't Heelal, hoe groot, hoe uitgebreid:
 Voor U ligt ieder schepsel open,
 En ieder punt van d' eeuwigheid.
 O Gij, die 't al weet op te noemen,
 Wat was, wat is, wat worden zal,
 Wie kan naar eisch uw kennis roemen?
 God! uw verstand heeft geen getal.
4. Ja, U bewondren, U vertrouwen
 Is 't eerst, dat mij mijn hart gebiedt;
 Met eerbied mag ik U beschouwen,
 Maar U begrijpen kan ik niet.
 Naar 't heerlijk licht van uwe woning
 Zoek ik met onverzaadbren lust:
 Dat ziet G' en brengt, tot mijn belooning,
 Verstand en hart in U tot rust.
5. Uw alziend oog schrikt m' af van 't kwade,
 Van zelfsbedrog en huichlarij;
 Ik denk, Gods oogen slaan mij gade,
 Hoe diep ik ook verborgen zij.
 Voor Hem kan mij geen afgrond dekken,
 Geen valsche schijn bedriegt zijn oog,
 Dat oog zou mij nog schrik verwekken,
 Waar 't mooglijk, dat ik d' aard ontvloog,

6. Wie kan zijn eigen hart vertrouwen,
 Zijn hart, zoo vol arglistigheid?
 Gij blijft het, Heer! geheel doorschouwen,
 Daar 't voor U naakt en open leit.
 Treft Gij mij aan op booze wegen,
 Zoo leid mij op de rechte baan;
 Dan lacht mij in het eind de zegen
 Van ongeveinsde godsvrucht aan.

10. GODS ALMAGT.

WIZZE: Preis, Lob, Ehr, Ruhm, Danck!

O neindig' God! het nietig stof Poogt tot uw' zetel
 doortedringen, Om staamlend uwe grootheid lof, Uw
 almagt glorie toetezingen. Och! dat ons hart opregt uw
 eer bedoel', Zijn niet beseff', zijn onmagt diep gevoel'!

2. Uw oppermagt reikt verder, Heer!
 Dan aarde, zee, en hemel reiken;
 Uw adem werpt den eider neer
 En velt de honderdjarig' eiken:
 Daar siddren wij, en toch vertoont die kracht
 De schaduw slechts van uw geduchte magt.
3. Natuur voelt op uw enkel woord
 Zich tot uw godlijk doel beperken;
 Gij zet uw wijs' ontwerpen voort,
 En 't gansch heelal moet medewerken:
 Gij spreekt, het is; Gij wenkt, het staat reeds daar,
 Wat immer was, en zonder U nooit waar.
4. Uw wil riep zonnen uit het niet,
 Daar dreven z' op uw welbehagen;
 En waar het oog uw' hemel ziet,
 Hij melst de magt, die hem blijft schragen;
 Meldt, dat de wenk, die hem heeft uitgerek't,
 Hem en zijn heir ten eeuwgen pijlaar strekt.
5. Gij schreeft natuur haar wetten voor,
 En sints kon niets haar' loop beletten;
 Maar, waar 't uw wijsheid ooit verloor,
 Onthief één wenk haar aan die wetten:
 Dan staafdet Gij uw eindloos albestuur
 Als Opperheer en Schepper der natuur.
6. Maar meest in uw genaderijk
 Vertoont uw almagt liefdemerken;
 Uw lokken is geen' dwang gelijk,
 Gij werkt het willen en het werken:
 Uw liefde wekt in ons dien liefdegloed,
 Dat ook ons hart U eeuwig lieven moet.
7. Zoo vaak dan 't hart tot Jezus vlugt,
 En zich beveelt aan zijn genade,
 Of op uw woord vertrouwend zucht,
 Dat ons uw bijstand koom te stade;
 Dan breekt uw magt der zonden heerschappij,
 En maakt de ziel ten eeuwgen leven vrij.
8. Erbarmert! o die liefdemagt
 Verheerlijk' zich door heel ons leven!
 Gij werkt al 't goed, en elke kracht
 Ter deugd is ons door U gegeven.
 Hij, die 't getrouwst op aard zijn taak verrigt,
 Is 't meest aan U en uw gena' verpligt.

11. GODS HEILIGHEID.

WIJZE: Psalm 42.

Heilig' God! voor wien steeds waarheid, Reinheid
 van het harte geldt; Eeuwig Licht! daar niets dan
 klaarheid, Niets dan vlekloos licht uit welt, Laat uw
 heiligheid, o Heer! Onze harten meer en meer Zoo be-
 stralen, zoo verhoogden, Dat zij heilig worden mogen.

2. Heilig is, o God! uw wezen,
 Reiner, dan het zonnelicht:
 Engelen zelfs, hoe rein in wezen,
 Dekken voor U 't aangezicht:
 Wij zijn nietig, onrein stof,
 Onbekwaam tot uwen lof,
 Vol van zonden, vol van vlekken,
 Die ons angst en schrik verwakken.
3. Nooit kunt G' iets beminnen, Vader!
 Hoe volkomen 't ons ook schijn',
 Wat uw heiligheid niet nader',
 U niet poog gelijk te zijn.
 Och! neem U dan onzer aan,
 Die op 's levens donkre paan
 Uit ons zelven niets vermogen,
 Niets, dat goed is in uw oogen.
4. Wat uw rein verstand ooit denke,
 Dat is heilig, rein en goed,
 Wat uw wil tot aanzijn wenke,
 Dat is heilig, rein en goed:
 Ons verstand is zwak en klein,
 Onze wil is diep onrein;
 Ach! dit moet, bij zoo veel vlekken,
 Smart en vrees in ons verwekken.
5. O, verzacht die vrees, die smarten!
 Is hier onze kracht te klein,
 Schep Gij zelf ons reine harten,
 Gij zijt rein, maar maakt ook rein:
 Wasch ons diep onrein gemoed,
 Wasch het rein in Jezus bloed,
 Heer! uw goede Geest geleide
 Ons verstand en harte beide.
6. Heilig' God! doe ons gelijken
 Naar uw godlijk deugdenbeeld:
 Heiligst'! alle smet t' ontwijken
 Zij, wat hier ons 't meeste streelt,
 Tot wij eens voor uwen troon,
 Gansch verlost door uwen Zoon,
 Onder reine Hemellingen,
 't Heilig, Heilig, Heilig zingen.

12. GODS GOEDHEID.

WIJZE: Psalm 66.

O goedheid Gods! nooit regt geprezen! Heet
 hij

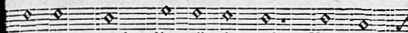
Reinheid

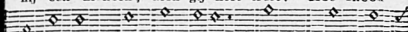
ets dan

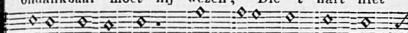
aat uw

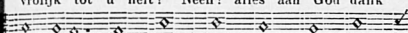
Zoo be-

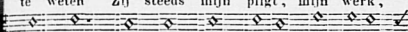
mogen.

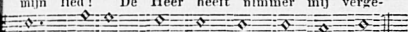

 hij een mensch, dien gij niet treft? Hoe snood!

 ondankbaar moet hij wezen, Die 't hart niet

 vrolijk tot u heft! Neen! alles aan God dank

 te weten Zij steeds mijn pligt, mijn werk,

 mijn lied! De Heer heeft nimmer mij verge-

 ten; Vergeet, mijn ziel! den Heer ook niet!

2. Wie wou mij wonderbaar bereiden?

Die God, die mij niet noodig heeft.

Wie wou mij zoo geduldig leiden?

Hij, wien mijn hart zoo vaak weêrstreeft.

Wie sterkt in mijn gemoed den vrede,

Wie schoort mijn geest met nieuwe kracht,

Wie deelt mij zoo veel zegen mede?

Is 't niet zijn arm, zoo sterk van magt?

3. Sla 't oog, mijn ziel! op 't ander leven

Uw toegewezen erfenis,

Waar gij, met heerlijkheid omgeven,

God eenwig ziet, gelijk Hij is.

Die hoop mag u met regt verblijden,

't Is u ten duren prijs gekocht:

Want daarom moest de Christus lijden,

Opdat gij zalig worden mogt.

4. En dezen God zou ik niet eeren,

Ik zou zijn goedheid niet verstaan?

Hij zou mij raden, ik niet leeren?

Den weg, dien Hij mij wijst, niet gaan?

Zijn wil bestier' mijn hart en zinnen,

Zijn woord blijv' mij bestendig bij!

God moet ik boven alles minnen,

En mijnen naasten, zoo als mij.

5. Dit is mijn dank, dit zijn behagen,

Ik moet volkomen zijn als Hij;

Mag ik mij naar dit doel gedragen,

Dan prijkt zijn heerlijk beeld in mij:

Leeft zijne liefd' in mijne ziele,

Zij leert mij doen, wat Hij gebiedt,

En schoon ik vaak uit zwakheid viele,

Toch heerscht in mij de zonde niet.

6. Dat uwe zorg en trouwe hoede,

Mijn God! mij steeds voor oogen zij!

Die sterke mij gestaag in 't goede,

Dat ik U heel mijn leven wij'!

Die leide mij in blijde dagen,

Die trooste mij in tijd van nood,

En leer' mij zonder schrik verdragen

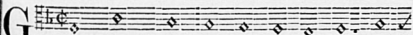
Het aaklig denkbeeld van den dood!

13. GODS GETROUWHEID.

Nieuwe zangwijze.

leert

hij

 G od sprak (men stell' op berg en rots Zijn
 A 6 woord

schrift aanschouwt, Die leze, wat Hij sprak:)

2. "Eens wordt de sterkste rots vergruisd,
"En 't hoogst gebergt stort in;
"Maar mijn genaverbond met u,
"Oprekten! wankelt niet.
3. "Treedt heen door gloeiend vuur en vlam,
"Door waterstroom en zee;
"En 't vuur verzengt u zelfs geen hair,
"En 't water schaadt u niet.
4. "Treedt stout door 't ijslijk schrikdal heen
"Der schaduwe des doods;
"Vreest daar geen kwaad, ik ken die paan,
"Ik zal daar bij u zijn.
5. "Schoon 't alles t' onderst boven raak,
"t Gebergt in zee verzink',
"En d' aard zich uit haar plaats verzett',
"Ik zal uw toevlugt zijn!"
6. Elk leez' dit als het woord van God,
En neem 't geloovig aan:
Want eeuwig en onwankelbaar
Is, wat Jehova spreekt.
7. Ja, zijn verbond staat eeuwig vast,
Zoo staat geen berg, geen rots;
En toeft Hij al, Hij kent zijn' tijd,
Hij komt, Hij komt gewis.

VAN DE SCHEPPING EN VOORZIENIGHEID.

14. LOF DES SCHEPPERS.

WIJZE: Psalm 36.

2. Wie bragt, o licht! op 't enkel woord,
 "Wees!" u uit zijne schatten voort,
 Toen gij nog waart verborgen?
 O zon! wie teekend' u het spoor
 Door d'ongemeten ruimte voor,
 En roept u elken morgen?
 O starren! die den donkren nacht
 Verheerlijkt door uw stille pracht,
 Wien volgt gij op zijn wenken,
 En loopt en wendt in uwe vaart,
 Als benden, die ten strijd geschaard,
 Op 't woord huns veldheers zwenken?
3. "God, God!" roept elk, "ons wrocht zijn hand,
 "Wij allen zijn van zijn verstand
 "Een enkele gedachte!"
 Dus juichen z' allen uwen lof,
 En wij, wij voelen ons in 't stof,
 Oneindig! uw geslachte.
 Wat nacht zich om ons henen stort',
 Een wijz' en liefdrijk' oorzaak wordt
 Ook van den mensch geprezen.
 O stervling! hoe gij hier ook schreit,
 God riep u tot aanwezigheid,
 Het doel moet godlijk wezen!
4. Ja, groote Schepper van 't heelal!
 We ontzonken door den diepsten val
 Aan onzen eersten luister.
 De trekken van uw heerlijk beeld,
 Ons eens zoo glansrijk meêgedeeld,
 Verzwolg een aaklig duister:
 Maar in dien nacht van 't bangst verdriet
 Ontzonken w' aan uw liefde niet;
 Wij durven wederkeeren,
 Daar w' U op een' genadetroom,
 Gegrond in 't bloed van uwen Zoon,
 Ook als Herschepper eeren.
5. Nog spreekt uw almagt: "Er zij licht!"
 En nacht en duisternisse zwicht
 In onze donkre harten,
 En onder eenen tranenvloed,
 Dien 't waar berouw ons weenen doet,
 Kiemt ons geluk uit smarten.
 Dan zien w' in Jezus onzen Heer,
 In U den lieven Vader weêr,
 Die alles heeft vergeven;
 En ons, door U ter deugd bereid,
 Door deze zichtbre schepping leidt
 Tot een onsterflijk leven.
6. Hoe blinkt in bloem, in gras, in kruid,
 Dan een weldadig' almagt uit,
 Waarop wij veilig bouwen!
 Hoe blinkt ons dan in zon en maan
 En starren lout' ontferming aan,
 Die uitlokt tot vertrouwen!
 Gij houdt wat G' eenmaal schiept in stand,
 En laat de werken uwer hand,
 Oneindige! niet zinken.
 Ook wij, een prooi des diepsten noods,
 Zien uit het lage stof des doods,
 Een eedler schepping blinken.
7. Hoe heerlijk zijn uw werken, Heer!
 U dank', U loov', U prijz', U eer',
 Wat is, wat was of worde!
 Gij schept uit lijden hemeivreugd,
 Uit zond' een' hooger' trap van deugd,
 En uit verwarring orde.
 O zaligheid van ons geslacht!
 Hoe zwijmt bij 't heil ons aangebragt,
 Hier lof en dank te gader!

In Adam door den dood geveld,
In Jezus schooner weer hersteld!
Lof, Halleluja, Vader!

15. LOF DES SCHEPPERS.

WIJZE: Psalm 36.

Hoe blinkt uw majesteit alom In 't onbegrensde heiligdom Der schepping, eeuwig' Koning!
Straalt ons bij nacht de hemel aan, Dan zien wij maan en sterren staan, Als wachters voor uw woning: Verlicht de zon ons oog bij dag, Zij leert ons, vrolijk met ontzag, In haar uw licht aan-schouwen; Zij is de spiegel, die ons 't beeld Van uwe volheid mededeelt, En uitlokt tot vertrouwen.

2. Bij 's werelds aanvang sprak uw mond:
"Het licht zij daar!" en 't was terstond,
De duisternis werd luister:
Zoo zal eens 't heil ons toegezeid,
Op uw bevel, met majesteit
Verrijzen uit het duister.
Laat, Heer! uw licht zijn' zachten gloed
In ons verkleumd en stug gemoed,
Door levenswekking, toonen;
Dan zal ons hart, dat U verwacht,
In 't licht uws aanschijns, ook bij nacht,
Getroost en zeker woenen.
3. In mensch en dier, in bloem en kruid
Blinkt wijsheid en vernogen uit,
Uw liefde schept hun leven;
Aan 't schepsel reikt Gij voedsel toe,
En, nimmer ledig, nimmer moe',
Stelt Gij uw eer in 't geven:
Dit predikt ons het gansch heelal,
En zee, en woud, en berg, en dal;
De stemmen vloeijen zamen;
Zij roepen laude: wordt verlicht!
En zeg, o mensch! met toeverzigt
Op Gods beloften, Amen.
4. Nog heeft de schepping schooner' glas
Voor ons, nu wij aan 's hemels trans
De woningen aanschouwen
Van Hem, die schuld om niet vergeeft,
En daar als onze Vader leeft,
Aan wien w' ons lot betrouwen:
't Verhelderd oog zoekt nu alom,
Om Jezus in dat heiligdom,
Door 't stil geloof, te vinden;
Tot hij ons zelf in heerlijkheid,
Door 's hemels ruime velden, leidt
Als zijn verhoogde vrienden.

R S.

t onbe-

Koning!

an zien

oor uw

ij leert

t aan-

Van

uwen.

5. De rijke, vrolijke natuur
Doe ons haar schoonheid, uur op uur,
Vollediger bevatten;
Hoe meer zij ons den Schepper toont,
Hoe meer zij onze vlijt beloont,
Hoe hooger wij haar schatten.
Een zoon beschouwt zijns vaders magt,
Zijn' rijkdom, wijsheid, liefd' en pracht,
Met oogen nooit verzadigd;
Hoe scherp beluistert hij die stem,
Die van zijn' vader spreekt tot hem,
Zijns vaders eer verdadigt.

6. Als wij in stroom of waterval,
In zee, in storm, bij rots of dal
Gods majesteit bewondren,
Dan zwelt een traan in 't kinderoog;
Ja, moedig hooren wij omhoog
Den God der eere dondren.
Is Hij een God, die ons behoeft,
Maar elken vijand vlugten doet
Als golven voor de winden;
Dan is Hij 't ook, aan wien we in nood,
Ook in den strijd met hel en dood,
Een rots der eeuwen vinden.

7. Vertoont ons worm, en rups, en mier,
En vlieg, en mug, ja 't kleinste dier
Zijn wijz' en goede wetten;
Dan stremt ons onze kleinheid niet;
Om ons vertrouwen, bij verdriet
En leed, op Hem te zetten.
In Jezus Christus zijn wij groot,
Hij Midlaar, 's Vaders Troongenoot,
Verhoogd' ons tot zijn leden:
Zou God, daar Hij zijn' Zoon bemint,
Aan hen, die Hij in Hem bemint,
Zijn' rijkdom niet besteden?

8. Laat eens de glans van zon en maan
Bij 's werlds avond ondergaan,
Ons zal geen licht ontbreken,
Als 't Lam de kaars is daar omhoog:
Daar zal eerst voor 't verhelderd oog
De schepping zichtbaar spreken;
Daar zal natuur op ieder blad,
Dat zij op aard verzegeld had,
Geheimen ons doen lezen.
Hier is de wijsgeer slechts een kind;
Maar die hier Jezus meest bemint,
Zal daar de wijsste wezen.

16. G O D S V O O R Z I E N I G H E I D.

WIJZE: Gott ist mein Lied.

G
od is mijn lied, Hij is de God der krach-
ten; Heer is zijn naam, groot zijn zijn wer-
ken t' achten, Het gansch heelal is zijn gebied.

2. Hij spreekt als Heer,
En wereldstelsels worden,
Hij spreekt als Heer, en uit zijn' stand en orden
Keert alles tot zijn niet straks weêr.

3. Zijn

5. De

3. Zijn kleed is 't licht,
En zijne keus de beste;
Hij heerscht als God, en zijnes zetels veste
Is op de trouw en 't regt gesticht.

4. Oneindig rijk,
Volzalig, nooit volprezen,
Voor d'eeuwen God, om eeuwig God te wezen,
O Heer! wie is aan U gelijk?

5. 't Zij klein of groot
Op aard, in zee of hemel,
Hij kent het al, al hun gemengd gewemel,
Wat is, of was ligt voor Hem bloot.

6. Om mij in 't rond
Schept Hij mij rust en zegen,
Hij geeft mij kracht en hulp op al mijn wegen,
En mij, en u kent Hij gegrond.

7. Steeds aan mijn zij',
Waar ik mij ook begeve,
Waar ik omhoog, waar in de laagte zweve,
Al waar ik ben, verzelt Hij mij.

8. Hij kent ons hart,
Ons wenschen, bidden, smachten,
Wat kwaad wij doen, wat goed wij ooit betrachten,
En ijlt ter hulp in onze smart.

9. Hij woog mij af,
Wat mij zijn gunst wou geven,
Schreef in zijn boek, hoe lang ik hier zou leven,
Lang, eer Hij mij het aanzijn gaf.

10. Niets, niets is 't mijn,
Maar alles Gods geschenken,
Mijn hart, o Heer! zal eeuwig aan U denken,
Uw lof op mijne lippen zijn.

11. Wie kent de pracht,
Waarmeê uw wondren pronken?
Elk stofje zelfs, dat G' aanzijn hebt geschonken,
Verkondigt zijnes Scheppers magt.

12. In gras en halm
Zien wij zijn wijsheid pralen;
Gij lucht, gij zee, gij velden, bergen, dalen!
Gij zijt zijn lofsied, gij zijn psalm.

13. Gij drenkt het land,
Schenkt blijdschap allerwegen,
En dag en nacht, en koorn en wijn, en zegen:
Ontvangen wij van uwe hand.

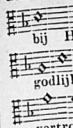
14. Valt hier op aard
Geen musch, dan met uw' wille,
Heer! dat mijn hart zich met dien troost dan stille,
Dat d' eigen zorg ook mij bewaart.

15. Is God mijn schild,
Wil God mijn Redder wezen,
Wat heb ik dan met mijnen God te vreezen,
Wat woede d' afgrond om mij spilt?

17. GODS VOORZIENIGHEID.

WIJZE: Wer nur den lieben Gott lässt walten.

W ie maar den goeden God laat zorgen,
En op Hem hoopt in 't bangst gevaar, Is
bij

vertro

2. W

V

3. M

F

4. 3

5.

6.

18

W

H

H

H

2.

3.

2. Wat baat ons al 't zwaarmoedig vreezen?
Wat baat ons 't zuchten, wee en ach!
Vergeefs zou al ons kermen wezen,
Al kermden we ook den ganschen dag:
De last des jammers, dien men draagt,
Drukt maar te meer, hoe meer men klaagt.
3. Men blijf' eerbiedig God verbeiden,
En zwijg' den Heer ootmoedig stil;
Hij zal ons naar zijn' raad geleiden,
't Is goed en heilig, wat Hij wil;
Vertrouw het aan zijn wijsheid-vrij,
Hij weet, wat elk het nuttigst zij.
4. Zeg nimmer in uw droefnissen,
„De man, dien 't wel gaat, is Gods kind;
„Ik moet gewis zijn liefde missen,
„Want voorspoed volgt dien God bemint.”
Hoe donker hier Gods weg ook schijn',
Hij toont eens, wie zijn kindren zijn.
5. 't Is ligt voor God, en wie zal 't wraken,
Wie klagen over ongelijk,
Als Hij den rijken arm wil maken,
Of ook den armen groot en rijk?
Ligt niet in 't geen ons treuren doet
Voor ons de kiem van 't heilzaamst goed?
6. Treed vrolijk voort op 's Heeren wegen,
En neem uw' pligt getrouw in acht;
't Wordt eindelijk alles u ten zegen,
Wanneer gij biddend daarop wacht:
Wie steeds geloovig op Hem ziet,
Begeeft, verlaat Hij eeuwig niet.

18. GODS VOORZIENIGHEID.

WIJZE: Fransche Canticque 86.
(met verandering van den derden regel.)

2. Uw alziend oog aanschouwt ons in genade,
Het slaat ons steeds alom naauwkeurig gade;
Terwijl uw gunst, waardoor al 't schepsel leeft,
Ons leven, vreed en vreugd, ja alles geeft.
3. Voor onze voet baant Gij ons effen wegen,
Die Gij bestrooit met heil en milden zegen;
Dus leidt Gij ons, wat eer! met uwe hand,
Vol liefd' en trouw, naar 't hemelsch vaderland.

4. Nooit

4. Nooit voelen wij de kleinste zielesmarte,
De flauwste wensch ontstaat nooit in ons harte,
Die Gij, zoo 't maar uw wijze liefde dult,
Niet straks geneest, of liefderijk vervult.
5. Gij ziet de kracht, het woelen onzer lusten,
Die ons zoo zeer, zoo menigmaal ontrusten;
Gij ziet het ook, hoe zeer dat kwaad ons smart,
En kent den strijd daartegen van ons hart.
6. Gij weet, hoe graag wij naar uw voorschrift leefden,
En naar het doel van onze roeping streefden,
En, welk een troost! als onze voet vertraagt,
Dan voelen wij, dat uwe kracht ons schraagt.
7. Voert Gij ons ooit in ongeval of lijden,
Of geeft Gij ons een' zwaren strijd te strijden,
Gij schikt den strijd altoos naar onze kracht,
En 't wordt ons heil, het geen men rampspoed dacht.
8. 't Bepaald getal van onze levensjaren
Zult Gij ons, zelfs elk' oogenblik, bewaren;
Zoo staat het vast, dat nimmer ongeval,
Of menschenhand ons leven korten zal.
9. Zoo ziet Gij ons, zoo blijft Gij voor ons waken,
Met eene trouw, die alles wel zal maken;
Zoo leidt Gij ons, zelfs door den grootsten nood,
Tot aan, tot in, tot over graf en dood.

19. GODS VOORZIENIGHEID.

WIJZE: Auf dich, mein Vater! will ich trauen. (veranderd.)

O God! gelijk Gij ons het leven Ten reg-
ten tijdstip hebt gegeven Met wijsheid, magt
en menschenmin; Zoo telt Gij ook naauwkeu-
rig d'uren, Hoe lang ons aanzijn hier zal
duren, Met wijsheid, magt en menschenmin.

2. Wie, wie van alle menschenkindren,
Kan ooit uw' vrijen raad verhindren?
Geheel ons lot is in uw hand;
Uw wenk doet, Heer! ons ademen,
Uw wenk doet ons ten grave dalen,
Uw wil, uw raad houdt eeuwig stand.
3. De maat van onze levensjaren,
Van onze rampen en bezwaren,
Hebt Gij ons wijslijk toegedeeld;
Uw tuchtigen was enkel liefde,
En, waar de smart ons immer greefde,
Gij hebt die wonde weêr geheeld.
4. Gij hebt, o albestierend' Koning!
De plaats bestemd van ieders wooning,
Den kring, waarin hij werken moet,
De maat bepaald dier zegeningen,
Die wij uit uwe hand ontvingen;
En al, wat Gij bepaalt, is goed.
5. Wat troonen zinken, Heer der heeren!
Gij blijft in eeuwigheid regeren,
Uw is de kracht, de majesteit:
't Moet alles voor uw wenken bukken,

Niets kan zich aan uw magt ontrukken;
Maar deze magt werkt zaligheid.

6. O Vader! wat wij ooit bedoelen,
Van U afhankelijk ons te voelen
Zij onze blijdschap hier beneen;
Woudt G' altijd onzen wensch verhooren,
Dan was 't geluk voor ons verloren:
Uw wijsheid kent ons heil alleen.
7. Laat nimmer ons te dwaas begeeren,
Dat G' onze dagen moogt vermeëren,
Noch jagend wenschen naar den dood:
In uwe hand zijn w' altijd veilig,
Al wat Gij doet is wijs en heilig,
En liefd' is al, wat Gij besloot.
8. Leer ons dan steeds op U vertrouwen,
Op uw bestelling hope bouwen,
Geef ons, dat wij den kostbren tijd
Getrouw in uwen dienst besteden,
Om door 't geloof Hem natetreden,
Door wien Gij onze Vader zijt.
9. Zoo zal ons hart den dood verachten,
En vrolijk op uw toekomst wachten:
Och! houd ons steeds voor U bereid;
Zoo zij ons sterven, vroeg of spade,
Om Jezus bloed, door uw genade,
Een ingaan in de zaligheid.

20. RUST IN GODS BESTUUR.

WIJZE: Psalm 134.

Ons hart verheugt zich, dat bij God 't Bestuur
is van geheel ons lot, Dat Hij ons vreugd,
of ongeval, Naar wij behoeven, zenden zal.

2. Hij, die ons gansch bestaan doorziet,
Houdt ook de schaal van ons verdriet;
Zijn wijsheid weet, of ongeneugt
Ons best bereidt voor hemelvreugd.
3. Hij, die zijn' eigen' weg wil gaan,
Ziet dwaallicht vaak voor starren aan,
En, gaat hij op dat schijnsel door,
Dan dwaalt hij ligt van 't regte spoor.
4. God kent alleen het naaste pad,
Dat uitloopt op de hemelstad;
Hij weet, wanneer in ons gemoed,
Of smart, of blijdschap voordeel doet.
5. Daar die verwachting in ons leeft,
Behaagt ons alles, wat Hij geeft:
Wijl elke last, ons opgeleid,
Ons vormt tot hooger zaligheid.
6. Hij, die ons leidt door 't aardse dal,
Die nimmer ons verlaten zal,
Heeft zijne liefd' en trouw verpand
Voor onze komst in 't vaderland.
7. Waar ons geen schepsel helpt, helpt Hij,
Als alles vlugt, staat Hij nabij;
In rust en vreugd, in nood en strijd,
Blijft Hij dezelfde t' aller tijd.

8. Als wij de doodsvallei betreên,
Laat ons elk aardse vriend alleen;
Maar Hij, de beste vriend in nood,
Verzelt ons over graf en dood.
9. Komt! treên wij dan gemoedigd voort,
In vast vertrouwen op zijn woord;
Hoe moeilijk ons de weg ook schijn',
Het eind zal zeker zalig zijn.

21. TEVREDENHEID IN GODS BESCHIKKING.

WIJZE: O gesegetes regieren!

Heilig, heerlijk Opperwezen! Die het groot heel-
al gebiedt, Alles moog verdonkring vreezen, Maar
dat vreest uw luister niet: Zitten wij in treurig
duister, Nog behoudt dat eeuwig licht Al zijn,
glans en al zijn' luister, Waardig aller lof en dicht.

2. Gij alleen zijt alles waardig,
Wij, die stof zijn, niet met al;
Alles zij ten dienst U vaardig,
Of het sta, dan of het vall';
Zoo uw luister maar mag blinken,
Doe dan vrij al wat Gij doet;
Of wij drijven, of wij zinken,
Wat Gij doet is even goed.
3. Zou die ootmoed ons niet voegen?
Wij zijn niet, dan voor den Heer;
In uw' wil is ons genoegen,
En ons heil is in uw eer,
En uw eer in al uw werken,
Zelfs als Gij ons zinken doet:
Kunnen wij uw' lof maar sterken,
Wat Gij doet is even goed.
4. Diepe wijsheid zijn uw paden,
Wijsheid zonder eind of paal
Zijn, o hooge God! uw daden,
Zijn uw wegen altemaal;
Zijn ze zuurheid, zijn ze zoetheid,
Wij aanbidden, zwijgen stil:
Want de wezenlijke Goedheid
Maakt het goed met dat Zij 't wil.
5. Wie zou dan uw doen bedillen?
Kwaad, zegt somtijds ons gevoel
Op uw godlijk doen en willen;
Maar die wijsheid mist haar doel.
Konden w' ooit de reden ramen,
Waarom dus de Hemel koos,
Ach! hoe zouden wij ons schamen,
Onze zin bleek zinneloos.
6. Vaak, door eigenheid bedrogen,
Waanden wij, des Heeren eer,
Wijsheid, goedheid, alvermogen
Bleek op andre wijs veel meer;
Maar wij lieten ons verleiden,
En wij feilden in dien vond,
Omdat anders, dan wij zeiden,
In dien raad geschreven stond.

7. Raad, dien schepslen nooit doorgronden,
Raad, waardoor de bemel staat,
Onuitspreeklijk wijze vonden
Van des aardbols wigt en maat,
Waardoor 't al is afgeteekend,
Kunstig op zijn plaats gesteld,
Eeuw en dag en uur berekend,
Starrenheir en stof geteld.

8. Onbegrijpelijk hoog beramen,
Raad, waarnaar de hemel zweeft,
Al het schepslenheir te zamen
Zich beweegt en roert en leeft,
Die de raadren en de veren
Van dit magtig uurwerk drijft,
Zoo dat, in hun talloos keeren,
Niets verwrikt, of achterblijft.

9. Ja, wij bukken voor dien wijzen,
Dien bepaalden raad, die wis
Al ons lieven, al ons prijzen,
Meer dan alles waardig is;
Wie zou ooit, om eigen voordeel,
Wenschen, dat die keten brak,
Of dat schatten in zijn oordeel
Lichter, dan zijn ongemak?

10. Nutter ging nog, een' der dagen,
Dit geheele wereldrond,
Dan uw godlijk welbehagen,
Dan een stip daarvan, te grond.
Hier verdwijnt, wat ooit moog blinken,
Vrienden, rijkdom, eer of staat,
Laat het vallen, laat het zinken,
Niets besta dan deze raad.

22. DE BESTE KEUZE.

WIJZE: Glück zu, Creutz, von gantzem Herten!

Rust, mijn ziel! uw God is Koning, Heel
de wereld zijn gebied; Alles wisselt op
zijn wenken, Maar Hij zelf verandert niet.

2. Ieder woelt hier om verandering,
En betreurt ze dag aan dag,
Hunkert naar het geen hij zien zal,
Wenscht terug 't geen hij eens zag.

3. Rust, mijn ziel! uw God is Koning,
Wees tevreden met uw lot;
Zie, hoe alles hier verandert,
En verlang alleen naar God.

23. TEGEN ONMATIGE ZORGEN.

WIJZE: Wenn mein Stündlein vorhanden ist.

Wat zwoegt een handvol stofs, tot mensch
Beziel'd voor oogenblikken, Om hier de toekomst
naar zijn' wensch Een klein ontwerp te schikken!
Daar

2. Een blik op d' eindelooze baan
Van 't vast gesternt daar boven,
Waar zonnen op Gods wenk ontstaan,
En op Gods wenk verdooven,
Stelt mij mijn kleinheid in den dag,
Die luttel weet, die niets vermag,
En toch met God durft twisten.
3. Mijn ziel! pleeg met d' ervaring raad,
Dan wordt uw klagen prijzen;
Hoe vaak deed God uit schijnbaar kwaad
Het heerlijkst goed verrijzen!
Oog Jozef, Mozes, David na,
Staar Jezus aan op Golgotha,
En leer Gods weg aanbidden.
4. Waartoe u dan beangst, bedroefd
In dit kortstondig leven?
Uw Vader weet, wat gij behoeft,
En zal 't u zeker geven.
Alleen Hij kent uw duurzaam nut;
Zijn wijsheid blijf' in nood uw stut,
Op haar verlaat g' u veilig!
5. Wat ziet gij van de toekomst toch,
Wat van den dag van morgen?
Uw vrees en hoop zijn zinbedrog,
En dwaasheid al uw zorgen.
Volbreng alleen getrouw uw' pligt,
En eens wordt u het duistere licht,
Wat d' uitkomst hier moog wezen.
6. Uw verdre zorg is louter trots,
Uw pogen stout vermeten;
Of waant g' in 't liefdrijk plan uws Gods
Het niertje zelfs vergeten?
Neen, aan 't geluk van 't groot geheel
Strekt ieders heil ten onderdeel,
Zijn liefd' omvat die allen.
7. Zou ik, wie ooit hier twijflen moog,
Uw trouw, mijn God! verdenken,
Nadat uw goedheid U bewoog,
Om mij uw' Zoon te schenken?
De slaauwste twijfling waar hier hoon;
Of zoudt Gij met uw' eigen' Zoon
Niet alles aan mij schenken?
8. Maar, Vader! daar wij om U heen
Een vlekloos licht aanschouwen,
Wat, dan een rein gewiss' alleen,
Kan ooit op U vertrouwen?
Och geef, dat mijn onrein gemoed,
Ontzondigd in mijns Heilands bloed,
Zich naar uw wetten rigte!
9. Dan rust ik in uw' Vaderschoot
Met al mijn angst en zorgen;
Dan ben ik boven nood en dood
In uwen Zoon geborgen:
Dan blijft Gij, wat mij ooit ontvall',
Mijn rots, mijn deel, mijn eenig al,
Voor dit en 't eeuwig leven.

24. BEMOEDIGING.

Nieuwe zangwijze.

Als de nacht van bange zorgen 't Uitzigt uwer
 hoop bedekt, Als de lichtstraal van den morgen
 Ons, uit dezen nacht van zorgen, Slechts tot
 nieuwe zorgen wekt: Ach! wie geeft dan nog
 voor menschen Troost in zulk een bitter lot? Ja,
 aan d' eindpaal uwer wenschen, Christen! staat er
 hulp voor menschen, Staat uw Vader en uw God.

2. O! wat hoop aan u in 't leven,
 In dit veeke jammerdal,
 Op uw moeilijk pad gegeven
 Tot een leidstar door dit leven,
 Als 't u donker vallen zal!
 Jezus! in uw magtig' armen
 Wordt de zoetste troost gesmaakt,
 Als zich niemand scheen t' erbarmen,
 Hebben uwe magtig' armen
 IJzen ketens losgemaakt.
3. Hoop op Hem! uit al de zorgen,
 Die deez' droevig' aarde geeft,
 Rijst het licht eens van dien morgen,
 Dat men, na een' nacht van zorgen,
 Eeuwig zonder zorgen leeft.
 Sterveling! de weg door 't leven,
 Door dit donkre tranendal,
 Doe u niet voor d' uitkomst beven;
 Kies dien Leidsman naar dat leven,
 Waar men nooit meer zorgen zal.

25. ONDER RAMPEN.

WIJZE: Gezang 4.²

Geef, Jezus! dat ik in mijn' nood Op U
 altijd moog staren; Wat leed blijft bij het leed
 nog groot, Dat U is wedervaren? Daarbij is
 al mijn lijden klein, En Gij waart heilig,
 ik onrein, Ik niets dan rampspoed waardig.

2. Zou,

2. Zou, met het oog tot U gewend,
Mijn hart nog angstig klagen?
Gij hebt van mijn verdiend' ellend
Den zwaren last gedragen.
Wat mij nog drukt, is weldaad, Heer!
Het zuivert, heelt, maar doodt niet meer,
Geheiligd door uw lijden.
3. Door U geieerd ken ik in God
Den allerbesten vader,
En ieder onspoed in mijn lot
Brengt mij zijn liefde nader;
Hij leidt mij op door ramp en druk,
Tot ware deugd en rein geluk:
Daarvoor zal ik Hem danken.
4. Zou ik, in 't prangen van mijn' nood,
Den bittren heildrank schroomen,
Daar Gij door uw' verzoeningsdood
Het wrangst aan hebt ontnomen?
Neen, starend op dat liefdeband,
Kus ik de vaderlijke hand,
In 't midden van mijn lijden.
5. Mogt ik maar onder tegenheên
In deugd en godsvrucht winnen,
En U, mijn' Leidsman hier beneên,
Steeds vuriger beminnen!
Met U, wat zegt mij aardsch' ellend?
Met U bereik ik 't zaligst end,
Met U blijf ik verwinnaar.
6. Zoo juich ik midden in 't verdriet,
Waar andren angstig vreezen.
Mijn Vader! och verlaat mij niet,
Kastijd mij, waar 't moet wezen;
Dat ik, voor eigenliefde doof,
Aan uwe liefd' alleen geloov',
En aan uw trouw, o Vader!

26. O N D E R R A M P E N .

WIJZE: Psalm 130.

O Gij! die mijn ellende, Mijn bange da-
gen ziet, Tot wien ik d' oogen wende In
nachten van verdriet, Verhoor, o God! mijn
smeeken, Waar alles mij ontvlugt; Aanschouw
de tranenbeken Van 't hart, dat tot U zucht.

2. Ach, Heer! waar straalt erbarmen,
Waar lacht mij redding aan,
Dan in uw Vaderarmen,
Die mij nog open staan?
Mijn angst en al mijn zorgen,
De nood, die 't hart beknelt,
Zijn niet voor U verborgen,
Die mijne tranen telt.
3. Och! leer mij in mijn nooden
Op U alleen te zien,
Mijn' eigen' wil te dooden,
En d' uwen hulde biên.

Toon

Toon mij bij al uw slagen,
Dat Gij nog vader zijt.
Wat kan mijn hart niet dragen,
Zoo lang m' uw wil verblijdt?

4. Ja, bron en steun mijns levens,
Mijn Vader en mijn God!
Uw liefd' en wijsheid tevens
Bestuurden steeds mijn lot.
Wat rampen mij bestrijden,
Wat om mij zamenspant,
De beker van mijn lijden
Komt van een vaderhand.

5. Ook bij mijn bangste smarten
Blijft G' op mijn heil bedacht;
Gij plaagdet nooit van harten
Het menschelijk geslacht:
Het leed, dat zelfs den boozen
Hier strekt tot tuchtinging,
Werd door uw hand gekozen
Tot hun verbetering.

6. Gij huwd' aan zonde smarte,
Aan zedelijk kwaad hier pijn,
Opdat in 't eind hun harte
Er aan gespeend zou zijn.
Dan juichen z' om een lijden,
Dat zoo veel heils verving,
Daar Englen zich verblijden
Om hun verbetering.

7. En zou dan 't hart versagen,
Dat op uw' naam vertrouwt,
Als 't onder uwe slagen
Een vaderhand aanschouwt?
Zou ramp de hoop verminderen
Van 't hart, aan U gewijd?
Neen! 't zijn uw liefste kinderen,
Die Gij het meest kastijdt.

8. Ja, Vader, trouwe Vader!
Reeds juichen hart en mond:
Nooit was uw liefd' ons nader,
Dan toen G' ons lijden zondt.
Wat ons hier nog verbeide,
Wij stellen 't in uw hand,
En treën op uw geleide
Gerust naar 't vaderland.

27. ONDER RAMPEN.

WIJZE: Psalm 77.

Leer ons, Vader! U verbeiden, Volgen, waar Gij
ons wilt leiden, Steunen op uw trouw en magt,
Psalmten zingen in den nacht, Hooren, wat Gij ons
wilt leeren, Uw bevel met daden eeren, En, voor
d' uitkomst willig blind, Stil zijn als 't gespeende kind.

2. Leer ons warsch zijn van het zorgen
Voor den naderenden morgen,
Bij het kwaad, dat ons ontmoet,

B

Stil

Stil gelooven, God is goed:
 Biddend waken, moedig strijden,
 Needrig wachten, hopeno d l i j d e n ,
 Vrolijk zijn met stil ontzag,
 Leer ons, Heer! dit elken dag.

23. TROOST IN TWIJFELMOEDIGHEID.

Nieuwe zangwijze.

Moet gij steeds met onspoed strijden, Christen!
 treur niet om uw lot, Hulp ontbreekt u nooit
 in 't lijden: Moet gij steeds met onspoed strijden.
 Wees tevreden met uw lot, O, uw Redder is uw God!

2. Is de nood zoo hoog gerezen,
 Dat gij nergens uitkomst ziet,
 Nog hebt gij geen kwaad te vreezen:
 Is de nood zoo hoog gerezen,
 Dat gij nergens uitkomst ziet,
 God, uw God vergeet u niet.
3. Vest in bang' en droeve dagen
 Al uw hoop op Hem alleen,
 Schroom niet Hem om hulp te vragen:
 Vest in bang' en droeve dagen
 Al uw hoop op Hem alleen,
 Hij kan helpen, Hij alleen.
4. 'k Weet zijn woord is Ja en Amen,
 Zijn beloften feilen niet,
 Nimmer zal Hij ons beschamen:
 'k Weet zijn woord is Ja en Amen,
 Zijn beloften feilen niet,
 Zalig hij, die tot Hem vliedt!
5. Ja, in duizend bange stonden
 Heeft Hij steeds getroost, gered,
 Eeuwig wordt Hij trouw bevonden:
 Ja, in duizend bange stonden
 Heeft Hij steeds getroost, gered
 Op het kinderlijk gebed.
6. Weg dan met uw bange zorgen,
 Volg gehoorzaam zijn gebod,
 Vrees niet voor den dag van morgen,
 Laat Hem, uwen Vader, zorgen:
 Volg gehoorzaam zijn gebod,
 Hij, uw Redder, is uw God.

29. D A N K L I E D .

WIJZE: Jesu, meines Lebens Leben!

Vloei nu, laat u niet bedwingen, Stille traan! voor
 God geschreid, Vloei nu, vloei nu onder 't zingen
 Van het lied der dankbaarheid: Tot een eeuwig zalig

2. Elke dag geeft mij genoeg en,
Stof van danken ieder uur,
Zelfs de smart, die mij deed zwoegen,
Wordt mij zegen op den duur:
Ruisschen in deez' dorre landen
Ook geen bronnen door de zanden,
Heeft de nacht niet zelfs zijn licht,
Schoon de zon schuilt voor 't gezigt?
3. Zijn niet alle mijne zinnen
Bronnen van vermaak voor mij?
Elk geluk, dat wij gewinnen,
Wie verleent het ons, dan Gij?
Hebt Gij, Heer! mij met het leven
Deze zinnen niet gegeven,
Mij genot voor elke kracht,
Als een vader, toegebracht?
4. Heer! hoe vele blijde dagen
Vloeiden zonder tegenheên,
Zonder kommer, zonder klagen,
Als een klare beek daarheen!
Kwelden m' immer leed of zorgen,
't Was slechts kort, en elken morgen,
Als mij uwe zon verheugt,
Speit ze mij vernieuwde vreugd.
5. Wilt Gij, boven 't geen ik denken,
Boven 't geen ik bidden mag,
Mij niet haav' en voedsel schenken,
Schut en hulp op elken dag?
Komt Gij mij met uwen zegen
Onverwacht niet telkens tegen,
Was U ooit gevaar te groot,
Waarin Gij geen' bijstand boodt?
6. Van de velden, uit de stroomen,
Uit de diepten van de zee,
Uit de wolken, van de boomen
Deelt G' ons milden zegen meê;
Jaren, maanden, dagen, stonden,
Altijd, Vader! ondervonden
Wij uw liefde, wij uw magt:
Eeuwig zij U eer gebracht!
7. Maar wat weldaân ons omringen,
Nog ontbreekt ons steeds, o smart!
't Wijs gebruik dier zegeningen,
Met een regt tevreden hart:
Daarom vlieten, daarom vloten
Rijke bronnen, ongenoten,
Ons voorbij aan alle kant,
Als een woudstroom in het zand.!
8. Veiligheid in onze landen,
Orde, wet, en regt, en wacht,
Deze sterke, vaste banden
Voor het menschelijk geslacht,
Vrienden, die ons hart verblijden
Die ons troosten in ons lijden,
Raad en hulp, ja eindloos meer,
Hebben wij van U, o Heer!
9. Hebt G' ons in dit droevig leven!
Reeds zoo veel geluk bereid;
O! wat heil zult G' ons eens geven
In de zalig' eeuwigheid,

Als w' aan 't einde van dit strijden,
 Als verwinnaars, ons verblijden
 Bij 't ontvangen van de kroon
 Uit de hand van uwen Zoon!

10. Vloet nu, laat u niet bedwingen,
 Stroomt nu onder 't lofgezag,
 Dat wij God ter eere zingen,
 Vreugdetranen van mijn' dank!
 Tot een eeuwig zalig leven
 Is mijn aanzijn mij gegeven:
 'k Voel verrukt, in 't aardsche dal,
 Wat ik eeuwig worden zal.

30. BLIJDSCHAP IN GOD.

WIJZE: Psalm 35.

D eez' aarde zij een tranendal, Verdriet en
 moeite zij het al, Wat haar genot ons ooit kan
 geven; De Christen mag er vrolijk leven, Hij
 vindt, bij 's werelds eb en vloed, In God voor
 't hart een vaster goed, Een goed, dat met de rein-
 ste vreugd Hem zelfs voor d' eeuwigheid verheugt.

2. Ja, wereldvreugd is smart hierbij,
 Hoe streelend haar genot ook zij;
 Men vindt steeds doornen aan haar rozen,
 Zij doet in 't eind van schaamte blozen.
 Z' ontrooft ons allen zielevreë:
 Maar vreugd in God brengt zielrust meë,
 Een zielrust, die geen weerga' heeft,
 Die voorsmaak van den hemel geeft.
3. Al wordt de ziel door zondenschuld
 Met droefenis en rouw vervuld,
 Dit treuren zelfs geeft meerder vreugde,
 Dan hier den zondaar ooit verheugde:
 Het vast geloof aan Gods gena'
 Op 't offerbloed van Golgotha
 Geeft vreugd aan 't hart, hoe 't oog ook schreit,
 Zulk treuren zelfs is zaligheid.
4. Die vreugd in 't hart kweekt ware deugd,
 Geen deugd voor God, dan met die vreugd;
 Gij, Vader! wacht die van uw kindren,
 En nooit zal zij in 't hart verminderen,
 Dat kinderlijk tot U zich wendt,
 In Christus U als Vader kent,
 En, bij het vlieden van het kwaad,
 Zich daaglijks meer op U verlaat.
5. De zorg eens aardschen vaders spreidt
 Door 't huisgezin tevredenheid,
 En kindren smaken stil genoegen,
 Als zij naar 's vaders wil zich voegen;
 Maar meer genoegen smaakt uw kind,
 Dat in uw zorg zijn ruste vindt,
 Daar d' almacht in zijn' nood voorziet;
 Zoo zorgen aardsche vaders niet.

6. Gij,

6. Gij, die geen vogelken vergeet,
 Ofschoon het van geen zaaijen weet,
 En lelliën, die nimmer spinnen,
 Zoo kleedt, dat zij 't van Vorsten winnen;
 Hoe waardig zijt Gij, dat ons hart,
 In hoe veel levenszorg verward,
 Op U voor voedsel, voor kleedij,
 Voor alles zonder kommer zij.
7. Wat immer ons op aard ontbreekt
 Is U bekend; uw almagt spreekt,
 Straks dient ons alles op uw wenken:
 Wat zult G' ons met uw' Zoon niet schenken?
 Ja, hemel, aarde, leven, dood,
 Is alles 't onz'! In allen nood
 Is 't vreugd in U, die sterkte geeft;
 't Is ons genoeg, Gij, Vader! leeft.

ELLENDEN VERLOSSING.

31. ONZE BESTEMMING.

WIJZE: Psalm 65.

O sterveling! gevoel uw waarde; Wat u in 't stof
 nog vleit, Uw hart is veel te groot voor d' aarde,
 Gij leeft voor d' eeuwigheid: De tijd, die alles weg
 doet zinken, Bepaalt uw grootheid niet; Gij ziet
 voor uw volmaking blinken Een eindeloos verschie-

2. Zoudt g' om een wuft geluk hier slaven,
 Dat bij 't genot reeds vliedt,
 En met een handvol stofs begraven
 Wat eeuwig' aanwinst biedt?
 Uw hart, dat eindeloos blijft begeeren,
 Is niet bestemd voor schijn;
 Uw grootsche taak is hier te leeren
 Aan God gelijk te zijn.
3. Daartoe wordt g', onder smart en strijden,
 Gevormd en opgevoed;
 Daartoe vergoot, bij 't vreeslijkst lijden,
 Uw Heiland eens zijn bloed;
 Daartoe roept God en sterkt u tevens
 Door d' Evangelieblaân;
 Daartoe biedt Hij den Geest des levens
 U als uw Vader aan.
4. Dit aanzijn zal u ras begeven,
 O mensch! gebruik het wijs;
 Het heeft, verknocht aan 't volgend leven,
 Een' eindeloozen prijs:
 De kleinst' ontwikkeling houdt haar waarde,
 Wat ooit de tijd verstoort;
 Maar 't zaad, dat hier verstikt in d' aarde,
 Brengt nimmer vruchten voort.
5. Het stof moog met den wind verwaaijen,
 Tot vroeger stof vergaard;
 De mensch zal eenmaal zeker maaijen,
 Wat hij hier zaaid' op aard:

Hier hangen van geringe schreden
 Vaak deugd en ondeugd af,
 Van oogenblikken eeuwigheden
 Aan gindsche zij' van 't graf.

6. Och! dat wij nimmermeer vergeten,
 Als ons de zonde vleit,
 Hoe zij der rust van ons geweten
 Haar doodlijk striknet spreidt,
 Hoe diep wij van 't geluk vervielen,
 Hoe duur wij zijn verlost,
 En wat de redding onzer zielen
 Aan Jezus heeft gekost.
7. O Gij, aan wien wij deugd en leven
 En alles zijn verpligt,
 Getrouwe Heiland! leer ons streven
 Naar 't rijk door U gesticht;
 Dat wij den prijs der menschheid voelen,
 Zoo hoog door U vereerd,
 En altijd dat geluk bedoelen,
 Dat d' eeuwigheid vermeërt.
8. Dan zal ons hart het stof verachten,
 Dat dwazen aan zich boeit,
 En naar de zalig' oorden smachten,
 Waar 't heil gedurig groeit;
 Dan zullen w', onder 't aardsch gewemel,
 Op d' aangewezen baan
 Voorspoedig rijpen voor den hemel,
 En dien eens binnengaan.

32. STAAT DER REGTHEID EN VAL.

WIJZE: Wachet auf, ruft uns die Stimme.

Heer! uw schepping, aard en hemel. Was
 nu volbragt, en aard en hemel, En alles, wat
 Gij schiept, was goed; Ook de mensch, uw
 beeld op aarde, Bestemd tot heil van hoo-
 ger waarde, Was, Heer! U waardig, regt en
 goed, Voorzien van kracht en licht Tot el-
 ken reinen pligt, U ter eere: Uw Adam
 was, Uw Eva was In alle neiging onbevlekt.

2. Geen de minste lust tot zonden
 Werd in 't onschuldig hart gevonden,
 Zij minden U, U, Heer! alleen,
 Vrij van sterven, vrij van zorgen,
 En vrolijk als de schoonste morgen,
 Die ooit d' onschuldig' aard bescheen;
 Zij kenden ramp noch druk,
 Daar stroomden van geluk

Voor hen vloeiden,
Door dat genot
Steeds meer tot God,
Meer tot volmaaktheid opgeleid.

3. Maar die rein geschapen menschen,
Gelukkig boven alle wenschen,
Door helse list te snood verleid,
Durfden Gods gebod vertreden,

En stortten uit die zaligheden
In jammer en ellendigheid:
Die afval staat ons duur;
Daar, mensch! is uw natuur
Diep bedorven,
Met zond' en schuld
Voor God vervuld,
En onbekwaam tot eenig goed.

4. Treuren wij! want wie zou 't wagen
De hooge Godheid aanteklagen,
De mensch is schuldig, God is goed;
Laat ons onzen val betreuren,
Maar 't hoofd ook dankbaar opwaarts beuren,
Zelfs nog is God voor zondaars goed:
Door Jezus Christus bloed
Is onze schuld geboet,
Welk een liefde!
Nog hier op aard,
Hoe zeer onwaard.
Vernieuwt zijn Geest ons naar zijn beeld.

AL.

33. ZEDELIIK BEDERF.

WIJZE: Gezang 4.

Mijn God! hoe krachtloos, hoe ontaard Maakt
mij 't vergif der zonden! Wordt ergens zoo be-
treurenswaard Een schepsel Gods gevonden? Ach!
Adams val heeft mij zoo zeer Bedorven, dat
ik U, o Heer! Kan vreezen, noch beminnen.

2. Hoe zeer is mijn verstand verblind,
Mijn wil een slaaf der lusten,
Laat, buiten 't kwaad, dat hij bemint,
Mij armen nergens rusten;
'k Ontzeg aan Gods bevel gehoor,
Maar liefelijk klinkt in mijn oor
De lokstem der verleiding.
3. Hoe vaak gaaft Gij mij raad en licht
In mijne duisternisse;
Maar altijd wederstond ik pligt,
Gevoel, verstand, gewisse:
Vol onrust, tot ik 't kwaad volbragt,
Had wederstand hier zelden kracht,
De zonde zegepraalde.

4. Wie deez' ellend ook loochnen moog,
Ik niet, o God! mij armen,
Mij opend' uw ontferming 't oog,
Geloofd zij uw erbarmen!
Ik kreeg verlichting, en mijn hart

Gevoelde mijn bederf met smart,
Den jammer mijner zonden.

5. Gij trokt mij, Heer! en steltet mij
Den weg des heils voor oogen;
Gij hebt, o ja! zoo goed waart Gij,
Mijn trotsch gemoed gebogen;
'k Nam uw gena' in Christus aan,
En straks vond ik mij aangedaan
Met lust en kracht ten goede.
6. Verbreek in mij nu, voor altijd,
De neiging tot de zonden,
Geef mij, dat ik in dezen strijd
Verwinnaar word' bevonden;
Versterk mijn kracht tot alle goed,
Dat ik, met een opregt gemoed,
Godvruchtig voor U wandel'.
7. Nog immer zweef ik in gevaar,
Nu zwak, dan traag in 't werken:
O God! Gij kent dat groot gevaar,
Bewaar mij, wil mij sterken;
Maak mij voorzigtig, welbedacht,
En tegen 't kwaad steeds op de wacht,
En kloek van moed in 't strijden.
8. Verslaauw ik, help mij zwakken gaan,
Och! blijf mijn krachten stijven,
Spoor zelf mijn hart tot bidden aan,
Zoo moog ik staande blijven;
Of val ik, Vader! vat mijn hand,
Dat ik naar 't hemelsch vaderland
Mijn reis met vreugd volbreng.

34. Z E D E L I J K B E D E R F.

WIJZE: Ich ruf zu dir, Herr Jesu Christ!

Wij werpen ons voor U ter neer, Door schuld-
besef verslagen: Ontferm U, och! ontferm U,
Heer! Och hoor, verhoor ons klagen! Wij zijn
't niet waardig, neen, o neen! Dat Gij ons voor
uw oogen Zoudt gedoogen, Doch waar, o God!
dan heen? Waarheen met zoo veel zon-den?

2. Ach! ons verstand, door waan misleid,
Door zinlijkheid verdonkerd,
Miskent, o God! uw heerlijkheid,
Hoe helder die ook flonkert;
Het eert uw heilige wetten niet,
Hoe rein die in onz' oogen
Schittren mogen;
Gij ziet het, God! Gij ziet,
Hoe diep wij zijn gezonken.
3. Ons hart, waarin de zonde leeft,
Aan 't kwaad ter prooi gelaten,
Verwerpt den raad, dien Gij ons geeft,
Bemint, wat G' ons leert haten.

O God! o God! wat hulp, wat raad!
 Waar vinden wij het ende
 Dier ellende?
 Ons denken zelfs is kwaad,
 Ja, tegen U vijandig!

4. Wij komen nogtans tot uw' troon,
 Met al die schuld gevloeden;
 Gij laat ons immers in uw' Zoon
 Als zondaars tot U nooden:
 Wij komen, Heer! op uw gebod,
 O Heer! wil ons vergeven,
 Schenk ons 't leven;
 Des zondaars dood, o God!
 Kan U toch niet behagen.

35. BELIJDENIS VAN ZONDEN.

Nieuwe zangwijze.

A Imagtig' God! door waar berouw bewogen Be-
 lijden wij voor uwe heilig' oogen, Dat w' onrein stof,
 rampzaalge zondaars zijn, In schuld en smet ontvan-
 gen en geboren, Geneigd tot kwaad, en die de kracht
 verloren Tot alle goed, dat meerder is, dan schijn.

2. Dit diep bederf, die bron van all' ellenden,
 Doet daagijks ons uw reine wetten schenden,
 En woelt en woedt in opstand met uw eer:
 Dit diep bederf blijft elke heilbron stoppen,
 Het doet in ons een bang geweten kloppen,
 't Stort in een' poel van jamren ons ter neêr.
3. Dan, Heer! een waar gevoel van onze zonden,
 Een hartlijk leed, dat w' uwe wetten schonden,
 Doen ons voor U beschaamd, veroordeeld staan.
 Ontfermend' God! kom ons met uw genade
 In onz' ellend en diep bederf te stade,
 Gij, Gij alleen biedt ons nog redding aan.
4. Hoe gansch onwaard w' uw gunst ook wezen mogen,
 Verheerlijk nog aan ons uw mededoogen,
 O Gij! die steeds erbarmert zijt geweest;
 vertroost ons hart door vaderlijk vergeven,
 En schenk, vermeer ons voorts door al ons leven
 De gaven, Heer! van uwen goeden Geest.
5. Zoo treur' in ons een diep getroffen harte,
 Zoo voelen wij die ongeveinsde smarte,
 Die ons steeds meer der zonden sterven doet:
 Zoo zullen wij die eedle vruchten dragen,
 Die U, o God! om Jezus wil, behagen,
 En blijken zijn van een vernieuwd gemoed.

36. H E T E V A N G E L I E.

WIJZE: Jesu, meine Freude!

H eugelijke tijding, Bron van hartverblijding,
 B5 E.

2. Door zijn vredeboden
Doet God zondaars nooden
Tot het hoogste goed:
God heeft ons vergeven,
God schenkt ons het leven,
Door des Heilands bloed.
Ja, de Heer Wil nog veel meer,
Boven bidden, boven denken,
Alles aan ons schenken!
3. Hoe ook afgezworven,
Hoe geheel bedorven,
Hoe gehecht aan 't kwaad;
Wilt gij zalig wezen,
Niets hebt gij te vreezen,
Hier is hulp en raad;
God vergeeft, De Midlaar leeft,
Zelfs heeft Hij 't rantsoen gevonden
Voor de grootste zonden!
4. Zalig, die 't gelooven!
Troost, hun nooit t' ontrooven,
Wekt hen steeds tot vreugd;
Kracht tot goede werken
Voelen z' in zich sterken,
Kracht tot liefd' en deugd:
Door Gods kracht, In hen volbragt,
Komen zij gedurig nader
't Beeld van hunnen Vader.
5. Woord, waarop wij bouwen,
Daar wij op vertrouwen,
Evangeliewoord!
Bergen mogen wijken,
Gij zult nimmer wijken,
Want gij zijt Gods woord!
Dat ons, Heer! Den troost dier leer
Geene twijfeling ooit ontroove!
Sterk ons in 't geloove!

37. ZONDE EN GENADE.

Nieuwe zangwijze.

2. Die eeuwig' onrust van mijn harte,
Die stille, diep verborgen smarte,

ez. 36, 37.

Woord

Za-

onver-

wen!

Die alle vreugd ontvlugt,
En mij zoo vaak voor 't beste Wezen
Als voor een' dwingeland doet vreezen,
Is, wreede zond'! uw wrange vrucht.

3. Ach! om mij voor 't verderf te winnen,
Begoochelt zij mijn wufte zinnen,
En 'k zie 't bedrog niet door;
Schoon 'k weet, dat zij met duurzaam wroegen
Een vlugtig oogenblik genoegen
Voor 't hart beloont, dat haar verloor!
4. Geen opzet baat, waar z' aan komt lokken;
Mijn hart, van diep bederf doortrokken,
Staat haar vervoering bij;
Daar zinken wil en krachten beide,
En, wat ik gisteren nog beschreide,
Wordt heden ligt weér lust in mij.
5. Mijn Heiland! hoor mijn angstig smeeken;
Gij slechts, Gij kunt die banden breken,
Niet ik, niet ik, o Heer!
Och! leer m' aan Gods gena' gelooven,
Dan kom ik eens haar kracht teboven,
En zonde heerscht in mij niet meer.
6. Schoon niets mijn snoodheid evenaarde,
Genade ziet niet neêr op waarde,
Daar allen zondaars zijn:
Nooit heeft ze, dan om niet, vergeven,
Opdat zij, op de zee van 't leven,
Voor alle vleesch ter noordstar schijn'.
7. Hoe 't ongelooft zich, onder 't roemen,
Getrouwheid met zich zelf moog noemen,
En zijn gestalten kroon';
Zijn needrigheid is hoovaardige,
Z' ontwingt gena' haar heerschappije,
Uw albetalend bloed ten hoon.
8. Zou 't zondig stof aan zich nog denken,
Waar God het godlijk wil beschenken?
Dit waar te snood een waan:
Gods liefd' is aan zich selv' verbonden,
Eén schuld en millioenen zonden
Verzinken in dien oceaen.
9. Oneindig' God! bij uw genade
Wat komt in zich den worm te stade?
Gij ziet op zondaars neêr.
Ach! eer ik 't aanzijn mogt erlangen,
Had ik vergeving reeds ontvangen:
Ik ben hier niets; Gij alles, Heer!
10. Mijn Jezus! schoon 'k U niets kon toonen,
Dan zonden, die dit hart bewoonen,
En niet een' enklen traan;
Och! leer m' ook daar mij selv' vergeten,
Om, aan uw' kruispaal neêrgezeten,
Niets dan genade ga' te slaan.
11. Dan zal de zond' in mij verkwijnen,
Dan zal haar heerschappij verdwijnen;
Of, sluipt z' ook in mijn leên,
'k Zal, in U veilig en geborgen,
Met al mijn nooden, al mijn zorgen,
Tot een' vergevend' Vader treên.
12. Dan zal de dood mij niet verschrikken,
Al zonken ook mijn laatste blikken
Nog op bederf ter neêr:
De grond, waarop ik eeuwig bouwe,
Ligt niet in mij, ligt in Gods trouwe;
En daar alleen op sterf ik, Heer!

38. ALLES IS GENADE.

WIJZE: Sollt ich meinem Gott nicht singen?

A lle roem is uitgesloten! Onverdiende zalig-
 heen Heb ik van mijn' God genoten, 'k Roem in vrije
 gunst alleen; Ja, eer ik nog was geboren, Eer Gods
 hand, die alles schiep, Iets uit niet tot aanzijn
 riep, Heeft zijn liefde mij verkoren: God is liefd',
 o Englenstem, Menschentong, verheerlijkt Hem!

2. Met mijn' zwaren val bewogen
 Bood Gods liefde mij de hand;
 O ontfermend mededoogen,
 Liefde boven mijn verstand!
 Vijandschap was mijn bedenken,
 Vleeschlijk, onder 't kwaad verkocht,
 Had ik nimmer Hem gezocht,
 Hij wou m' eerst zijn liefde schenken:
 God is liefd', o Englenstem,
 Menschentong, verheerlijkt Hem!
3. Zoo, zoo lief had God de wereld,
 Dat Hij zijnen eigen' Zoon
 Voor die afgevalen wereld
 Overgaf aan smaad en hoon;
 Ja, toen wij nog zondaars waren,
 Schonk d' Ontfermer ons gena',
 Stierf zijn Zoon op Golgotha,
 Stierf voor ons, die zondaars waren:
 God is liefd', o Englenstem,
 Menschentong, verheerlijkt Hem!
4. 'k Bleef Gods roeping nog weêrstreven,
 Maar, verzoend door Jezus bloed,
 Schonk Hij mij geloof ten leven,
 En vernieuwing van gemoed;
 'k Zag mijn schuld met schaamt' en rouwe,
 'k Zag, wat God m' in Christus gaf;
 'k Lei mijn' snooden argwaan af
 En geloofd' aan 's Vaders trouwe:
 God is liefd', o Englenstem,
 Menschentong, verheerlijkt Hem!
5. Om te sterven aan de zonden,
 Schenkt zijn liefde mij den Geest,
 Wiens vertroosting al de wonden
 Van mijn zondig hart geneest,
 Die mij 't waar geluk leert kennen,
 Mij vervult met Christuszin,
 En door dankbre wedermin
 Mij aan zijnen dienst wil wennen:
 God is liefd', o Englenstem,
 Menschentong, verheerlijkt Hem!
6. Dat heet gadelooz' ontferming,
 Dat, genade, rijk en vrij!
 God schenkt redding, schenkt bescherming,
 Schenkt ze aan zondaars, schenkt z' ook mij;

Dan

Dan zelfs, als mijn onvermogen,
 Als mijn diep bederf mij smart,
 Toont mij 't godlijk Vaderhart
 Zijn verlossend mededoogen:
 God is liefd', o Englenstem,
 Menschentong, verheerlijkt Hem!

7. Kan een vrouw haar kind vergeten,
 Als haar zuigling schreit van pijn?
 Zou z' een ware moeder heeten,
 En zoo weinig moeder zijn?
 Maar, al kon dit mooglijk wezen,
 Vader! die mijn nooden ziet,
 Vader! Gij vergeet mij niet;
 Neen, dit heb ik nooit te vreezen:
 God is liefd', o Englenstem,
 Menschentong, verheerlijkt Hem!
8. Zal eens 't graf mijn stof verzaamlen,
 Juichend zal, in stervenspijn,
 't Laatste woord, dat ik zal staamlen,
 Vrije gunst, genade! zijn;
 Ja, die zal ik eeuwig danken,
 Waar 'k den Vader en den Zoon
 Eeuwig lofzing voor den troon
 Dan herhaal ik nog die klanken:
 God is liefd', o Englenstem,
 Menschentong, verheerlijkt Hem!

39. VERLOSSING.

WIJZE: Jesu, meine Zuversicht!

Jezus neemt de zondaars aan! Roept dit troost-
 woord toe aan allen, Die van 's levens regte baan
 Op den dwaalweg zijn vervallen: 't Regte pad leert
 Hij hen gaan, Jezus neemt de zondaars aan!

2. Geen genade zijn wij waard;
 Maar in d' Evangeliebladen
 Heeft ons God zijn gunst verklaard:
 Dat wij, hoe met schuld beladen,
 Dan geloovig tot Hem gaan!
 Jezus neemt de zondaars aan!
3. Als een herder wil Hij trouw
 't Schaap, in een woestijn aan 't dwalen,
 Daar 't zich zelf verliezen zou,
 Van den doolweg wederhalen,
 Brengen op de regte baan:
 Jezus neemt de zondaars aan!
4. Komt gij allen, komt tot Hem!
 Zondaars, komt! wat zou u hindren?
 Jezus roept u, hoort zijn stem,
 Hij maakt zondaars tot Gods kindren:
 Vrij moogt gij tot Jezus gaan;
 Jezus neemt de zondaars aan!
5. O! dit geeft mij nieuwen moed
 Bij de grootheid van mijn zonden.
 Door zijn godlijk offerbloed
 Heeft Hij mijn rantsoen gevonden:
 Nu kan ik er vast op gaan,
 Jezus neemt de zondaars aan.

6. Ja, nu spreekt mijn hart mij vrij,
Wie bij God mij aan mogt klagen:
Die eens vonnist over mij,
Die heeft zelf mijn schuld gedragen.
Niets kan mij nu eeuwig schaân,
Jezus neemt de zondaars aan!

7. Jezus neemt de zondaars aan,
Mij ook heeft Hij aangenomen,
Mij den hemel opgedaan;
'k Mag vertrouwend tot Hem komen:
'k Juich dan, zelfs aan 't eind der baan,
Jezus neemt de zondaars aan!

40. VERLOSSING.

WIJZE: Ach Gott und Herr! |

Zoo slaat G' uw oog, Nog van omhoog,
O God! op zondaars neder! Het schuldig kind
Van Adam vindt In U een' vader weder!

2. Zijn afval bragt
Al 't nageslacht
In eindelooz' ellenden:
Ontaard als hij,
Volharden wij
Uw reine wet te schenden.

3. Door zinnelijkheid
En waan verleid
Tot ongerechtigheden,
Wordt dag aan dag
Uw hoog gezag
Te snood door ons vertreden.

4. Ons wreevlig hart,
Te diep verward
In wereldliefd' en lusten,
O God! ontziet
Uw hoogheid niet,
Wil niet in U berusten.

5. Aan 't aardsch genot
Verkleefd, o God!
Ziet G' ons de zonde dienen:
Zoo tergen w' U;
En kan dan nu
Die mensch nog iets verdienen?

6. Verdienen? neen!
Gena' alleen
Doet ons op redding hopen,
Zet in uw' Zoon
Tot uwen troon
Den weg voor zondaars open.

7. 't Geloove juich',
Aanbidd' en buig'
Zich voor die liefde neder:
Zoo komen wij,
Van schulden vrij,
Tot U als Vader weder.

41. DE ONTFERMER.

WIJZE: Mir nach, spricht Christus.
(met verandering in den tweeden regel.)

J uicht heemlen op een' hoogen toon, Om 't
heil, waartoe wij zijn verheven! De Regter
zelf gaf ons zijn' Zoon Tot onzen troost in
dood en leven; Opdat Hij voor de zonden
stierf, En 't leven door zijn' dood verwierf.

2. Wij hebben regt door dezen dood
Op eeuwig stoooreloos verblijden,
En zouden w' om den minsten nood,
Dien w' immer in dit leven lijden,
Straks klagen: "ach! de Heer vergeet,
"Verlaat de zijnen in hun leed"?

3. "Maar kan een moeder haren zoon,
"Haar' lieven zuigling ooit vergeten?
"En ware 't al, dat zij haar' zoon,
"Haar' eerstgeboornen kon vergeten;
"Ik, zegt de Heer, vergeet u niet,
"Ik, zegt de Heer, verlaat u niet."

4. Dat hebt Gij zelf, o God! verklaard,
Wij mogen 't op uw woord gelooven;
Wat ramp ons hier ook wedervaart,
Niets kan ons van dien troost berooven:
Sterk dat geloof uw' naam ter eer,
Ja, Amen! wij gelooven 't, Heer!

42. TROOST DER VERLOSSING.

WIJZE: Ich danck dir schon, durch deinen Sohn.
(met eene kleine verandering in den tweeden regel.)

O denkbeeld, dat ons leven geeft! Wat sterv-
ling waant u door te denken, Dat God zoo lief
de wereld heeft, Om ons zijn' Zoon te schenken?

2. Gij boven 't perk der eindigheid
Omringd van heilige duisternisse,
Gij treft ons door uw majesteit,
En stilt ons het gewisse.

3. Van 't wonder zamenstel der zon
Kon ik verstomd nooit reden geven;
Maar 'k zag haar schijnsel, en ik kon
Bij hare warmte leven.

4. Zoo kan mijn geest Gods hoogen raad
In Jezus offer niet doorgronden;
Maar 't hart heeft van die liefdedaad
Het godlijk' ondervonden.

5. Als ik dien troost des levens mis,
Als Jezus niet voor mij wou sterven,
Niet God, niet mijn Verlosser is,
'k Moet dan in wanhoop sterven.
6. Zoo 'k in zijn woord Gods zin niet ken,
Moet al mijn kennis dwaling heeten,
En 'k zal, wat God is, wat ik ben
En worden zal, niet weten.
7. Neen, dezen troost der Christenheid
Zal mij geen spotter ooit ontrooven;
Neen, ik gevoel zijn godlijkheid,
'k Gevoel z', en blijf gelooven.
8. 'k Ben 't eigendom van 's Vaders Zoon,
Door wien ik 't eeuwig leven erve;
Dit is mijn troost, mijn roem, mijn kroon,
Mijn leven, als ik sterve.
9. Hij geeft ons zijnen Geest, het pand,
Waaraan wij zijne liefde merken,
En vormt ons door zijn eigen hand
Tot alle goede werken.
10. Als ik met vreugd zijn' wil betracht,
In goed te doen mij mag vermaken,
'k Voel dan een goddelijke kracht,
'k Mag rust en vrede smaken.
11. Als mij 't gevoel der zonde krenkt,
En ik tot Jezus kruis mag treden,
'k Zie daar, dat Hij aan mij gedenkt,
Mij hoort op mijn gebeden.
12. Ik weet het, dat mijn Heiland leeft,
En dat ik, uit het stof verzeen,
Als Hij zich ten gerigt begeeft,
Bij Hem altijd zal wezen.
13. Zou ons geloof en liefde nu,
Daar G' ons zoo lief hebt, ooit verkouden?
Geef, dat w' in liefd', o God! aan U
En aan uw woord ons houden.
14. Vervul mijn hart met lof en dank,
Zoo dikwijls ik uw' naam ook noeme,
En maak, dat ik mij levenslang
Bij elk in U beroeme.
15. Ja, zoo ik ooit mogt waardig zijn,
Dat mij om U hier smaad verbeide;
Bewaar mij, dat geen smaad of pijn
Mij van uw liefde scheide.
16. Is 't hart niet altijd even blij,
De kracht van mijn geloof soms kleiner;
Versterk, volbreng uw werk in mij,
En maak mij daaglijks reiner.
17. Schonk God ons zijn' geliefden Zoon,
Zoo mag ik op mijn sterfbed denken,
Zou zulk een God ons met zijn' Zoon
Niet alle dingen schenken?

43. ZIELVERHEFFING TOT JEZUS.

WIJZE: Psalm 42.

2. Pracht en schoonheid moog wat schijnen,
 't Is aan d' ijdelheid gelijk;
 Bij 't gebruik zal 't al verdwijnen,
 Goud en zilver is als slijk:
 Niets, o Jezus! dan uw bloed,
 Geeft voldoening aan 't gemoed;
 Wat wij lieven in dit leven,
 Niets kan ons voldoening geven.

3. 't Eeuwig leven, eindloos heerlijk,
 Dat ons na dit leven wacht,
 Is voor 't hart alleen begeerlijk,
 Werkt onzichtbaar, maar met kracht.
 Sluiten wij slechts 't vleeschlijk oog,
 't Ware leven is omhoog;
 't Leven, dat wij lieven, loven,
 't Heerlijk leven is daar boven!

4. Zalig heil, dat w' eenmaal erven!
 Gode leven, zonder pijn,
 Zonder moeite, ziekte of sterven,
 Eeuwig zonder zonde zijn,
 Leven in volmaakte deugd,
 Vrolijk zijn in 's hemels vreugd;
 Loven, lieven wij dit leven,
 Dat ons Gods gena' zal geven!

5. Jezus! bron dier hemelvreugde,
 Die ons hart eens smaken zal;
 Wat ons ooit op aard verbeugde,
 Gij verheugt ons boven al!
 Daar Gij ons reeds hier bereidt
 Voor des hemels heerlijkheid,
 Waar w' U eeuwig lieven, loven;
 Jezus! trek ons hart naar boven!

6. Och! dat aller menschen tongen,
 Aller Englen zang, o Heer!
 Zamenstemden, zamen zongen
 Eenwig tot uw' lof en eer!
 Zonder einde geeft uw lof,
 Jezus! ons de rijkste stof:
 Trek tot U ons hart naar boven,
 Dat w' U eeuwig lieven, loven.

44. A A N J E Z U S.

WIJZE: Die Wanderschaft in dieser Zeit.

2. Die ons, gewasschen in uw bloed,
Tot Priesters hebt verheven,
En ons den hoogen rang, den moed
Van Koningen gegeven;
U zij de roem, U zij de lof!
U d' eerkroon opgedragen,
Geheel deez' aard en 't hemelhof
Moet van uw eer gewagen.
3. U, die als Heer der heerlijkheid
Verreest tot heil der volken,
Verwachten wij in majesteit
Eens weder op de wolken.
Hij komt! elks ooge zal Hem zien,
Ook die Hem heeft doorsteken;
Elk zal Hem juichend hulde biën,
Of om ontferming smeeken.
4. Hoe ras of traag de tijd verdwijnt,
Die dag zal zeker komen;
Het licht, dat aan de kim verschijnt,
Wordt reeds van ver vernomen.
Ja, Halleluja! ja Hij komt!
Juicht, menschen, Englen, zamen!
Juicht met een vreugd, die 't al verscomt,
Juicht allen, Amen! Amen!

45. A A N J E Z U S.

WIJZE: Gez. 19.

2. Gij ziet ook duizend, duizend zielen
Hier op uw voetbank nederknielen,
En bij die duizenden ook mij:
Voor U, die met uw bloed en tranen
Den toegang ons tot God woudt banen,
Voor uwe voeten knielen wij.
3. Wij knielen neder op die aarde,
Die aan 't heelal een schouwspel baarde,
Waar al wat groot is voor verdween;
Toen bij 't gejuich der Hemellingen,
Die 't heil der aardbewoners zingen,
D' Oneindig' in het vleesch verscheen.
4. Die eer was aan deez' aard beschoren,
Hier werdt Gij, Jezus! Gij geboren,
Gij, die ons beter zijt, dan 't licht;

Hier

Hier
En h
Go5. Dit
Maa
He
Het
En
't6. Al
De
Is
Zij
Gin
Z7. Hie
Daa
H
En
En
I

4

Wijz

K

Voor
zijn

2.

3.

4.

5.

6.

7.

Hier zien w' uw liefde nederdalen,
En hier met al haar' luister pralen
Gods grootheid in uw aangezicht.

5. Dit aardrijk, ja, heeft U zien leven,
Maar doornen U in 't vleesch gegeven,
Het zag uw liefd' en 't zag uw' strijd;
Het heeft uw bloedzweet ingedronken,
En 't zag, dat Gij, aan 't kruis geklonken,
't Vertrouwen van het menschedom zijt.
6. Al moest het gansch heelal bezwijken,
De liefde, die G' op aard liet blijken,
Is duurzaam als uw majesteit:
Zij, met uw menschheid niet geboren,
Ging met uw sterfuur niet verloren,
Z' is 't kenmerk uwer godlijkheid.
7. Hier op deez' aard, die wij bewonen,
Daar zond' en dood haar krachten toonen,
Hier toont G' ons, wat genade zij;
En op deez' aard, waar Gij woudt lijden,
En ons van zond' en dood bevrijden,
Hier zingen, hier aanbidden wij.

46. J E Z U S G R O O T H E I D.

WIJZE: Ich danck dir schon, durch deinen Sohn.

E E R S T E A F D E E L I N G.

K om, Christenschaar! kom, knielen wij
Voor Jezus, onzen Koning! 't Heelal erkent
zijn heerschappij, Al is een stal zijn wooning.

2. Zijn grootheid schittert niet door pracht,
Zijn kroon is niet bepereld;
Zijn koninkrijk, zoo lang verwacht,
Is niet van deze wereld.
3. De grootheid, daar de mensch op ziet,
Daar Vorsten roem op dragen,
Die is de ware grootheid niet,
Die Jezus kan behagen.
4. Een Vorst heet groot, wien alles dient,
Wien gansche volken vreezen;
Maar Jezus komt, om 's menschen vriend,
En 's Vaders knecht te wezen.
5. Hij komt, behoeftig en gering,
En zendt zijn Englen henen,
Opdat zij, aan den veldeling,
Niet bij zijn krib, verschenen.
6. Hij, die der zee haar palen zet,
Als God der eere dondert,
Woont in 't verachte Nazaret,
Miskend en afgezonderd.
7. Hier leert Hij ons reeds in zijn jeugd,
Wat mensch te zijn, beteekent,
Hij, die de godsvrucht en de deugd,
Als mensch, zijn grootheid rekt.
8. Hier gaf een zachte needrigheid,
Die zich met wijsheid paarde,
Aan d' ijver voor Gods majesteit
Een onbekende waarde.

9. Ja,

9. Ja, wie met godsvrucht immer spott',
 Hier blonk zij zonder zonden,
 En hier heeft z' ook gena' bij God,
 En bij den mensch gevonden.

T W E E D E A F D E E L I N G.

10. Geen heerschzucht vormt Hem tot den troon,
 Maar ootmoed tot het lijden;
 Hij wacht uit 's Vaders hand zijn kroon,
 Maar wacht die kroon na 't strijden.
11. En al zijn strijd is voor Gods eer,
 Dat elk zijn' Vader prijze;
 Gods liefd' is d' inhoud van zijn leer,
 Gods wil te doen zijn spijsze.
12. Hij, gansche nachten in 't gebed,
 Wil in weldadigheden,
 Alom, waar Hij zijn voeten zet,
 Den ganschen dag besteden.
13. Die alle lofspraak scherp verbood,
 Maar God in 't weldoen diende',
 Verbreekt de kluisters van den dood,
 En maakt de blinden ziende.
14. Als burger van zijn vaderland,
 Als Leeraar toont zijn leven,
 Dat in zijn binnenst ingewand
 Gods wetten zijn geschreven.
15. Zijn wensch is d' eisch van Gods gebod,
 Hij kent geen andre wenschen;
 Hij doet al wat Hij doet, om God,
 En niets om gunst van menschen.
16. Al vloekt de boosheid Hem het meest,
 Bij 't zien der grootste krachten;
 Hij blijft ontfermend, en geneest
 Ali', die zijn hulp verwachten.
17. Hij, schoon met almagt aangegord,
 Hij duldt, vol mededoogen,
 Hoe fel Hij ook beledigd word',
 Zijn haters voor zijn oogen.
18. Hij, die de zonde nooit verbloemt
 In vreemden noch in vrinden,
 Maar 't onregt altijd onregt noemt,
 En Israels leidslieën blinden;
19. Die onverschrokken, wee u! zegt,
 Verflaauwt niet in 't vermanen;
 Maar stort, daar d' ondeugd doornen vlecht,
 Om hun gevaar, nog tranen.
20. Geen' mensch, hoe groot zijn schuld ook waar,
 Ontzegt Hij zijn ontferming;
 Den diepst verachten Tollenaar
 Verleent Hij zijn bescherming.
21. Hij, vol van God, aan allen goed,
 Brengt hen der Godheid nader,
 't Zij Hij bestraft, of wondren doet;
 Die Hem ziet, ziet den Vader.

D E R D E A F D E E L I N G.

22. O Zoon van God! o eeuwig Woord!
 Wiens oogen 't al regeren,
 Wiens stem de gansche schepping hoort,
 Dien w' als den Vader eeren!
23. Hoe groot U uw verneedring maakt
 Kan God alleen waarderen;
 Uw Vader weet, wat Gij verzaakt,
 Die kan alleen U eeren.

24. Hij, die zelf God, wat God is, weet,
't Geen schepsels vruchtloos wenschen,
Hij kent den prijs, dien Gij besteedt,
O eeuwig God! voor menschen.
25. Gij, die 't gesternt voor U ontbiedt,
De zonnen maakt tot lichten,
En d' Englen in uw rijksg gebied
Gebruikt als bliksemschichten;
26. Gij vindt, daar Gij Gods troon verlaat,
En sterven komt op aarde,
Daar G' U met 's menschen schuld belaaft,
In niets, dan menschheid, waarde.
27. Wij zinken voor uw voeten neêr,
Terwijl de Hemell'ingen
Als 't hoogste toppunt van uw eer,
Uw zondaarsliefde zingen.
28. Gij, door die liefd' ondenkbaar groot,
Gij schuwt geen' smaad, geen lijden,
Geen' angst, geen kruis, geen' vloek, geen' dood,
Zoo 't zondaars kan bevrijden.
29. Zoo 't zondaars redt, zijt Gij bereid
De zond' op 't kruis te dragen;
Gij 't beeld van 's Vaders heerlijkheid,
Gij 's Vaders welbehagen!
30. Gij, die, als Hij, de zonde haat,
Wilt U zoo diep verzaken,
Dat G' onbesmet U zelven laaf
Voor ons tot zonde maken.
31. Uw liefd' is groot, is groot als Gij,
Door d' eeuwen nooit volprezen;
Oneindig als uw heerschappij,
Onpeilbaar als uw wezen.

VIERDE AFDEELING.

32. Buig, zondig menschedom! buig u neêr,
Ons heil is in 't gelooven,
Zing Jezus liefde, zing zijn eer,
Al gaat z' uw' lof te boven.
33. Bidt aan, verbaasd, verrukt van geest,
Bidt aan, verlorene scharen!
Ziet, hoe uw zonden 't allermeeft
Zijn grootheid openbaren.
34. Aanbidt Hem, zondaars! als uw' vriend,
Aanbidt Hem in zijn wonden;
Ziet in zijn' dood, wat gij verdient,
Hij sterft voor uwe zonden!
35. Ziet, hoe geducht zijn lijden is,
En leert de zonden haten;
Hij wordt, in nare duisternis,
Om haar van God verlaten.
36. En daar ook blijft uw Jezus groot:
Men spot, daar Hij vertrouwd,
En eischt, bij 't grimmen van den dood,
„Dat Hij zich zelf behoude.”
37. Maar Hij, wiens adem 't aardrijk schudt,
Die dood en graf deed beven,
Die mensch werd tot zijns vijands nut,
Wil sterven en vergeven.
38. Hij sterft, gelijk Hij heeft geleefd,
Gelasterd, maar geduldig,
Behoeftig, maar aan God verkleefd,
Menschlievend en onschuldig.
39. Hij sterft en geeft zijn' Vader d' eer,
Door 't menschedom snood geschonden,

Hij sterft, en geeft aan 't menschdom meer,
Dan z' ooit in Eden vonden.

40. 't Heelal zag nooit gehoorzaamheid
Tot zulken top geklommen,
Daar d' Englen voor de majesteit
Van Jezus deugd verstommen.
41. Z' aanbidden Hem als 's werelds licht,
Terwijl ze 't kruis omringen,
En met gedoken aangezigt
Hem driemaal heilig zingen.
42. Ja, d' Englen zingen daar een lied,
Schoon met onzigtbre koren,
Het klinkt, al hoort de Jood het niet,
Den Heiden zelfs in d' ooren.
43. Gods Englen zweven Jezus na,
Min om zijn Godheid t' eeren,
Dan om van Hem op Golgotha
Gehoorzaamheid te leeren.
44. Ja, uw gehoorzaamheid zoo groot,
Als nooit Gods oog en zagen,
Immanuël! verwint den dood,
En doet ons d' eerkroon dragen.

V I J F D E A F D E E L I N G.

45. Uw Vader is met U voldaan,
Dat 's in uw heilig' oog en,
O Heiland! op uw gloriebaan,
't Geen 't meest U kan verhoogen.
46. Hij zelf verheft uw heiligheid,
En wil uw menschheid kroonen
Met zulk een' glans en majesteit,
Als slechts bij God kan woonen.
47. Hij plaatst U aan zijn regterhand,
Terwijl de Hemellingen,
Ter eere van uw offerand,
Deez' nieuwen lofzang zingen:
48. "Het Lam, voor ons op aard geslagt,
"Is eeuwig waard t' ontvangen
"De wijsheid, rijkdom, eer en kracht,
"En dankbre lofgezangen!
49. "Hij overwon met leeuwenmoed
"De hel en al haar magten,
"Hij kocht ons Gode met zijn bloed
"Uit allerlei geslachten.
50. "Triomf! als Priesters naadren wij,
"Gereinigd van de zonden,
"Als Koningen gekroond en vrij,
"Van allen dwang ontbonden!
51. "Het Lam verwon al wat op aard
"Het Godsrijk zocht te stuiten:
"Triomf! triomf! het Lam is waard
"Gods zegelen t' ontsluiten!"
52. Komt, strijdgenooten! ook een lied
Hier in deez' aardsche wooning,
Al zien wij Jezus luister niet,
Hij is ook onze Koning!
53. Hier opent Hij Gods raadsbesluit,
Beslist het lot der staten,
Schept natien, delgt volken uit,
En vormt zich onderzaten.
54. Al d' eeuwen liggen bloot voor Hem -
Zijn wijsheid bindt die zamen;
Hij zal door d' Evangeliiestem
Het ongeloof beschamen.

55. Zijn
Z
Gez
Z
56. Hi
H
57. Hi
Er
58. D
H
59. H
O
60. T
I
61. T
62.
63.
64.
65.
66.
67.

Z
zu

55. Zijn Kerk, gevestigd in zijn bloed
Zal voor geen' vijand bukken;
Geen list, geen magt, hoe fel zij woed',
Zal z' ooit aan Hem ontrukken.
56. Hij, die als Hoogepriester leeft,
En met zijn' Geest ons zegent,
Hij is 't, die moed en sterkte geeft,
Wat kwaad ons ook bejgent.
57. Hij meet de maat van al de smart,
Die ooit ons hart bestormde,
En heeft den toegang tot dat hart,
Dat Hij als Schepper vormde.
58. Die in ons oog de moeite leest,
Toont ons zijn medelijden;
Hij is, als wij, verzocht geweest,
En sterkt ons, als wij strijden.
59. Hij is 't, die al ons lief en leed
Beschikt, of wil gebengen,
Om op het spoor, dat Hij betreedt,
Ons weêr tot God te brengen.
60. Triomf! die voor ons stierf regeert!
Hij brengt ons telkens nader,
En, als het graf ons stof begeert,
Voor eeuwig bij den Vader.

Z E S D E A F D E R L I N G.

61. Triomf! die ons het graf ontsloot
Vernietigde de zonden!
Triomf! voor eeuwig is de dood
Door Jezus dood verslonden!
62. Hij is 't, die op de wolken komt!
Buigt, Christnen! buigt u neder
Voor Hem, voor wien 't heelal verstomt;
Hij komt! ja, Hij komt weder!
63. Hij komt en draagt de gloriekroon,
God toont zijn welgevallen,
En geeft aan Hem, des menschen Zoon,
Het oordeel over allen.
64. Al 't hemelheir, geheel de hel,
Al d' aard voor Hem gebogen,
Erkennen Hem d' Immanuël,
Wiens grootheid wij verhoogen.
65. Hij vonnist, en de hemel juicht:
"Hij is die eere waardig!"
Hij vonnist, en 't heelal getuigt:
"Zijn vonnis is regtvaardig!"
66. Hij vonnist, Hij, de vriend van God,
De vriend ook van de menschen!
Waar kan de zondaar beter lot,
Waar beter' Regter wenschen?
67. Kom, Christenschaar! kom, waken wij!
Hij let op onze gangen,
Hij, onze Regter, is nabij,
Hij, 't voorwerp onzer zangen!

47. J E Z U S L O F O P A A R D E.

W I J Z E: Psalm 36.

Zing, Christenschaar! de schoonste stof, Zing Je-
zus naam, zing Jezus lof! Hij kwam voor ons op
aar-

aarde, Hij, uit den hemel neêrgedaald, Heeft hier
 voor ons 't rantsoen betaald Van goddelijke waarde.
 Al wierd deez' aard, door onze schuld, Met smart,
 en angst, en vloek vervuld, Al staamlen onze ton-
 gen, Hier op deez' aard, daar Jezus leed, Daar Jezus
 aan Gods eisch voldeed, Hier zij zijn lof gezongen.

2. Gij Zoon van God! Gij mensch, als wij,
 Gij Jezus! onze roem zijt Gij,
 Gij 's Vaders eer op aarde!
 Gij grootst, daar Gij U diepst verzaakt,
 Hebt hier door lijden U vo maakt,
 En gaaft der menschheid waarde.
 O welk een heil! o welk een eer!
 Valt, volken! valt voor Jezus neêr,
 Aanbidt den Zoon des menschen.
 Ons heil staat vast voor d' eeuwigheid,
 Gods Zoon voldeed Gods majesteit;
 Wat kan men grooter wenschen?

3. Deez' aard, waar Gij uw lijden leedt,
 Uw lessen gaaft, uw wondren deedt,
 Waar 's Regters vloek U griede;
 Deez' aarde, die uw bloedzweet dronk,
 Waarin uw lijk ten grave zonk,
 Verkondig' uwe liefde:
 Dat elke knie voor U zich buig',
 Dat elke tong uw' lof getuig',
 Elk hart, U opgedragen,
 Zij U een lied, zij U tot vreugd,
 En wij, och! dat w' in liefd' en deugd,
 Uw beeld op aarde dragen.

48. A A N D E N V E R L O S S E R.

WIJZE: Psalm 81.

ingt, zingt blij te moe', Adams dankbre zo-
 nen! Jezus glorie toe! Uit het laagste stof Klink'
 uws Redders lof, Waar ook menschen wonen.

2. Zingt des Hoogsten Zoon,
 Ons van God gegeven!
 Van zijn' hoogen troon,
 Op gena' geground,
 Stroomt voor 't wereldrond
 Eeuw'g heil en leven.

3. Juicht dien Koning aan,
 Die, hoe hoog verheven,
 Zondaars wil ontslaan:

Elk, die tot Hem vlugt,
Welk een straf hij ducht',
Alles wil vergeven.

4. Die ons door zijn bloed
Kocht tot onderdanen,
En ons stug gemoed,
Tot de reinste deugd,
Tot de hoogste vreugd,
Hier den weg wil banen.

5. Die ons, bij de hand,
Door dit moeilijk leven,
Leidt naar 't vaderland;
En, wie op Hem bouwt,
Woord en trouwe houdt
Tot in 't eeuwig leven.

6. Ach! ons schamel lied,
Vurigst aangevangen,
Meldt uw liefde niet.
Och, vergeef ons, Heer!
Onzen dank, onz' eer,
Onze lofgezangen.

7. Wat, wat zien w' in 't stof,
Heiland! van uw waarde!
Wat is hier uw lof!
Van 't verlossingswerk,
Jezus! ziet uw Kerk
Slechts een stip op aarde.

8. Wat gij ons geslacht,
Toen de dood U griede,
Heer! hebt aangebragt,
Meldt slechts d' eeuwigheid
Niets, dan d' eeuwigheid,
Meldt een eeuwge liefde.

9. Welk een licht hier schijn',
Wat wij heilrijks wenschen,
Alles, wat wij zijn,
Zijn wij U verpligt,
U alleen verpligt,
Redder van de menschen!

10. Ja, U kiest ons hart
Eeuwig tot zijn' Koning!
Onder vreugd en smart
Geld' uw liefd' ons 't meest,
Strek' ons hart uw' Geest
Eeuwig tot een woning!

49. AAN JEZUS DEN VERLOSSER.

Nieuwe zangwijze.²

Verlosser, Vriend! o hoop, o lust Van die
U kennen, neem het lied, Dat U in 't stof een
stervling biedt, Een zondaar, die uw voeten
kust; Een zondaar, een verlost', o Heer! En nu
geen zondaar meer: O! neem het aan, Gij laat
geen.

2. Ja, 't was uw lust, een mensch te zijn!
Uw Vader heeft, op uw gebed,
Zijn eer gehandhaafd, ons gered;
Uw liefd' ontzag, noch leed, noch pijn:
Daar traadt Gij op, met moed en kracht,
Tot heil van ons geslacht.
Wij zijn verlost,
Maar 't heeft uw' dood gekost,
Gij leeft, Gij leeft! en 't leven
Wordt ons teruggegeven;
Wij zijn verlost!

3. Nu leeft Gods Zoon in menschlijk vleesch!
Hij stierf voor ons, maar leeft bij God,
En sterft niet meer. O zalig lot!
Gods Zoon, dat d' aard haar' Schepper vreez'!
Gods Zoon, verhoogd in heerlijkheid,
Heeft mij daar plaats bereid;
Ik ben zijn vriend!
Hij, wien al 't schepsel dient,
Der Englen Hoofd en Koning,
Verwacht mij in zijn woning;
Ik ben zijn vriend!

4. Bedreigt mij leed, ontmoet mij smart,
Ik vrees geen kwaad, maar klaag het Hem;
Hoe groot in eer, Hij hoort mijn stem;
Hoe ver van d' aard, Hij kent mijn hart,
Gods Zoon vergeet den broeder niet,
Dien Hij op aarde liet;
Hij is mijn hoop,
Hij wiesch mij met zijn' doop,
Hij geeft mij brood en beker,
'k Ben van zijn liefde zeker;
Hij is mijn hoop!

5. Waar is een vreugd, een kalmt', een heil,
Zoo zalig, als dit hoogst genot?
Het vloeit uit God, en keert tot God,
Het heeft, noch maat, noch perk, noch peil:
In Jezus is mijn zalig lot
Verborgen bij mijn' God;
Hij is mijn lust,
Ook als mijn stof eens rust.
O! prijst Hem, mijn gezangen!
Ik blijf zijn komst verlangen;
Hij is mijn lust!

50. A A N J E Z U S.

WIJZE: Gezag 38.

Vastheid

eerstling

van 't

2. Ha

Z

Die

Die

I

Me

3. Ha

He

Di

I

W

4. A

't

W

L

In zins

ontbrek

2. Z

3.

Vast.

Vastheid geeft aan 't Godsgebouw; Hem, den
 eerstling uit de dooden, Hem, den Koning
 van 't heelal, Wien 't heelal eens eeren zal.

2. Halleluja! onze zangen

Zijn voor eeuwig Hem gewijd,
 Die het Godsrijk heeft ontvangen,
 Als den loon op zijnen strijd;
 Die aan 't kruis zich liet verhoogen,
 En ons minde tot den dood,
 Met een liefd' ondenkbaar groot,
 Met een godlijk mededoogen;
 Hem, die ons onrein gemoed
 Heeft gewasschen in zijn bloed.

3. Halleluja! 't loflied rijze!

Hem, die onze banden slaakt,
 Hem, die ons, zijn' naam ten prijze,
 Koningen en Priesters maakt;
 Die ons opkweekt onder lijden,
 En ons, door zijn' Geest bestuurd,
 Door zijn' kruisdood aangevuurd,
 Waken, bidden leert en strijden:
 Hem zij heerlijkheid en magt,
 Eeuwig, eeuwig toegebracht.

4. Amen! Jezus Christus! Amen!

Ja, Gij zult in 't groot heelal
 't Rijk der duisternis beschamen,
 Tot het niet meer wezen zal.
 Woon, o Heiland! in ons midden:
 Onder uwe heerschappij
 Zijn wij zalig, zijn wij vrij;
 Leer ons strijden, leer ons bidden!
 Amen! heerlijkheid en magt
 Word' U eeuwig toegebracht!

51. J E Z U S T R O U W E.

WIJZE: Psalm 38.

Jezus is mijn Heer en Koning, Die mij wooning
 In zijns Vaders huis bereidt; Wat mij hier ook moog
 ontbreken, In die streken Wacht mij rust en zaligheid.

2. Zonde, zwakheid, angst en zorgen

Voor den morgen
 Van den dag, die nog niet is,
 Mogen aan mijn blijdschap knagen;
 't Licht zal dagen
 Midden uit de duisternis.

3. Mijn verwachting zal niet wijken,

Niet bezwijken,
 'k Sta op eene rots gegrond;
 Jezus heeft mijn' naam ten leven
 Opgeschreven,
 Hij, die nooit beloften schond.

4. Dit geeft lust, en moed, en krachten,
Om te wachten
Tot mijn proeftijd is vervuld,
Vol te houden in het strijden,
En, in 't lijden,
Hoop te voegen bij geduld.
5. Als gevaren mij omringen,
Wil ik zingen
Van genade, trouw en magt;
Zelfs in onbewoonde streken
Vloeijen beken,
Lichten starren nacht op nacht.
6. Dat mijn ziel, met woord en daden,
Op mijn paden
Zich dan gansch aan Hem gewenn';
Laat vooral mijn laatste dagen
Blijken dragen,
Dat ik Jezus eigen ben.

GELOOF EN VERTROUWEN.

52. DE GELOOFSARTIKELEN.

WIJZE: Gezang 21.

Ik geloof in God den Vader, Die, almachtig, wijs
en goed, Aard en hemel heeft geschapen, Nog bestuurt
en blijven doet; Door Hem leef, beweeg in' en ben
ik, Hij beschikt en stuurt mijn lot, Dat blijf ik
Hem toevertrouwen Als mijn' Vader en mijn' God.

2. Ik geloof in Jezus Christus,
D' eengeboren' Zoon van God,
Door wien alles is geworden,
't Woord bij God, en zelf ook God;
'k Eer dien Zoon, gelijk den Vader,
'k Buig mij dankbaar voor Hem neêr,
Die mij vrijkocht en verlostte,
Hem erken ik voor mijn' Heer.
3. Van den Heiligen Geest ontvangen,
En geboren uit een maagd,
Is Hij vleesch voor ons geworden,
Hij zoo diep voor ons verlaagd:
Ja, Gods Zoon werd onze broeder,
Zoo bemint Hij Englen niet;
Englen zijn wel hooger wezens,
Maar Gods Zoon hun broeder niet.
4. Jezus, onze Zaligmaker,
Leed vervolging, smaad en hoon;
God verzoende zich de wereld
Door den kruisdood van zijn' Zoon:
Onder Pontius Pilatus
Heeft Hij onze schuld betaald,
Is gestorven, is begraven,
Is ter helle neêrgedaald.

5. Hij verrees ten derden dage,
 Wien de dood niet houden kon,
 Die, door sterven en herleven,
 Dood en graf en hel verwon:
 Zoo bleek Hij Gods Zoon te wezen,
 Zoo is Hem ons heil betrouwd,
 Hem, wiens sterven ons verzoende,
 Hem, wiens leven ons behoudt.
6. Hij voer op ten hoogsten hemel,
 Door de heemlen doorgegaan;
 Aan Gods regterhand gezeten
 Nam Hij 't roer der schepping aan:
 Zoo werd Hij ten Heer en Christus,
 Door Gods Englen toegejuicht,
 't Voorwerp van der menschen hulde,
 Voor wien eens 't heelal zich buigt.
7. Eenmaal zal Hij wederkomen,
 Eenmaal houdt Hij, 's menschen Zoon,
 Plegtig oordeel over allen,
 Rigt Hij levenden en doón,
 Elk naar 't geen hij deed in 't ligchaam,
 Zoo beslist Hij ook mijn lot:
 Maar dit troost mij, Hij, mijn Regter,
 Heeft mijn schuld betaald bij God.
8. Ik geloof van ganscher harte
 In den Heiligen Geest, dien Geest,
 Die Gods Kerk en heilgezanten
 Steeds ten Leeraar is geweest;
 Die ook mij wil troosten, leiden,
 En, betracht ik eenig goed,
 Beide 't willen en 't volbrengen
 Godlijk in mij werken moet.
9. Ik geloof een Kerk, die heilig,
 Christlijk is, en algemeen,
 In geloof, en hoop, en liefde,
 En in zalig uitzigt één;
 Ook der heiligen gemeenschap,
 Zamen één van zin en hart,
 Deelend' in elkanders vreugde,
 Deelend' in elkanders smart.
10. Ik geloof de schuldvergeving
 Enkel om des Midlaars bloed;
 In mijn eigen werk en waarde
 Is geen troost voor mijn gemoed,
 Alles, alles is genade:
 Hoe strafschuldig ik dan zij,
 Ja, mijn Vader! ik geloove,
 Al mijn schuld vergeeft Gij mij.
11. Ik geloof, dat dit mijn ligchaam,
 Schoon tot stof en asch vergaan,
 In den jongsten aller dagen
 Weér verheerlijkt op zal staan;
 Dan onsterfelijk, onvergankelijk,
 Kent het geen verderfenis,
 Dan zal 't schoon en heerlijk wezen,
 Als mijns Heilands ligchaam is.
12. Ik geloof een eeuwig leven,
 Mij door Jezus zelv' bereid,
 Ongekende hemelvreugde,
 Stoorelooze zaligheid,
 Leven zonder ooit te sterven,
 Vreugde zonder eind of paal.
 Zond' en dood! waar is uw prikkel?
 Graf! waar is uw zegepraal?
13. Eeuwig, onbegrijpelijk Wezen,
 Vader, Zoon en Heilige Geest!
 Leer mij daaglijks meer U kennen,
 U gelooven allermeeft;

E N.

E N.

tig, wijs

bestuurt

, en ben

blijf ik

in' God.

't Heil van zondaars voert uw liefde
Tot den allerhoogsten top:
Amen! godlijk Evangelie!
Amen! zegt mijn ziel daarop.

53. GELOOF AAN GOD.

Wijze: Psalm 36.

Mijn God! wat ooit in mij verdoov', Dat
ik altijd aan U geloov', Aan deugd en eeuwig
leven; Dan zal 't gevoel van mijn waardij, Hoe
hobblig hier mijn pad ook zij, Mijn' boezem
nooit begeben. Op welk een' nacht mijn oog ook
zink', Schoon ook geen star meer voor mij blink',
Met U zal ik niet vreezen: Zweet Gij m' in
nood nog voor 't gezigt, Dan zal, wat om mij
vall' of zwicht', Mijn deugd beveiligd wezen.

2. Gij, algenoegzaam in U zelv',
Die 't wormpje schiept, en 't stargewelf
Met zonnen hebt ontsteken,
Zijt ook mijn Schepper, ook mijn stof
Beziel'd uw liefde tot uw' lof,
Niets kan dien band verbreker.
Gedachte, die mijn ziel verrukt,
Hoe diep in 't stof ter neêrgedrukt,
In troost niet afmeten!
„Ik nietig stipjen in 't heeal
„Ben, onder 't maatloos schepslentel,
„Niet van mijn' God vergeten!“
3. O! zoo mijn hart, 'nog afgeleid
Door mijne diep' onwaardigheid,
Uw liefde kon mistrouwen;
Hoe zinkt mijn laatste twijfeling neêr,
Als ik op uw geschenk, o Heer!
De gift uws Zoons, mag schouwen:
Och! dat ik starend' op dien Zoon,
Altijd tot uw' genadetroon
Vertrouwend, vrolijk nader',
En, veilig in uw' liefdeschoot,
Tot U nog stamel' in den dood,
„Mijn Schepper en mijn Vader!“

54. NOODZAKELIJKHEID DES GELOOFS
IN JEZUS CHRISTUS.

Nieuwe zangwijze.

Waartoe toch al dat angstig schroomen? Komt
G

twijfelzucht

zondaar k

hij, die

den, Da

des Vader

t' aansch

2. Geer

Die

Hier

Die

Verg

Verg

Ni

De v

Moo

t

3. 't G

Da

Maa

W

Hoe

De z

Zo

Rigt

Als

U

4. Ach

W

En

D

Maa

Uw

U

Uw

Vol

E

5. O C

D

O I

In

Met

Vin

G

Op

Op

twijfelzucht ons ooit te sta'? Wie moet niet als een
 zondaar komen. Niet enkel leven door gena'? O zalig
 hij, die, uit zijn nooden Tot Jezus en zijn heil gevlo-
 den, Daar dankbre liefdetranen schreit! Op 't woord
 des Vaders te vertrouwen, En door 't geloof den Zoon
 t'anschouwen Is hier de weg tot heiligheid.

2. Geen heiligheid wordt hier gevonden,
 Die niet op dezen wortel groeit;
 Hieraan is alle deugd verbonden,
 Die immer voor den hemel bloeit.
 Vergeefs is al het moedloos duchten,
 Vergeefs 't wanhopig kermen, zuchten,
 Niets buiten Jezus heelt de smart;
 De vrees van een geprangd geweten
 Moog naar Gods wet uw daden meten,
 't Geloof alleen vertroost het hart.
3. 't Geloof, ja, leert ons heilig leven,
 Daar 't pligt uit dankbaarheid betracht,
 Maar 't werken kan die rust niet geven,
 Waarnaar de ziel zoo hijgend smacht.
 Hoe diep g' uw schuld voor God moogt voelen,
 De zonde zal steeds feller woelen,
 Zoo lang gij niet op Jezus ziet.
 Rigt, waar g' ook henen wilt, uw gangen,
 Als zondaar moet gij gunst ontvangen,
 Uw eigen deugd verdient die niet.
4. Ach! zal dit booze vleesch nog woelen,
 Wanneer mijn laatste stond genaakt,
 En zal ik stervend nog gevoelen,
 Dat zonde mij ellendig maakt!
 Maar, o mijn Vader! wat moog wijken,
 Uw vast verbond zal niet bezwijken,
 Uw eed wordt nooit van kracht beroofd;
 Uw Zoon voldeed aan uw bevelen,
 Volbragt uw wet in al haar deelen;
 En ik, ik heb in Heil geloofd.
5. O Gij, die onze schuld woudt boeten
 Door uwe gadelooze pijn,
 O Heiland! leer mij aan uw voeten
 In eigen oog een zondaar zijn.
 Met al mijn deugd, bij al mijn werken,
 Vind ik geen' troost, die mij kan sterken,
 Geen hoop, dan die ik op U bouw:
 Op uw genade zal ik leven,
 Op uw gena' den doodsnik geven,
 O Heer! aan wien ik mij vertrouw.

55. VASTE GROND DER HOOP.

WIJZE: Psalm 42.

G
 Komt
 uw
 od heeft ons zijn woord gegeven; 't Woord
 C 4 van

van God blijft eeuwig waar: Wat zou ons dan
ooit doen beven, Zelfs in 't allergrootst gevaar?
't Woord van God blijft eeuwig waar, Zelfs
in 't allergrootst gevaar; Wat zou ons dan ooit
doen beven? God heeft ons zijn woord gegeven!

2. Trotsche bergen zullen wijken,
Vaste rotsen eens vergaan;
Zijne trouw zal nooit bezwijken,
Zijn verbond blijft eeuwig staan:
Laat de wereld zelfs vergaan,
Zijne trouw blijft eeuwig staan:
Wat ooit wanklen moog of wijken,
Zijn verbond zal nooit bezwijken.
3. Treurigen, het hoofd naar boven!
't Hoofd naar boven, hoopt op God!
Wat Hij zweert moet gij gelooven,
Zelfs in 't hachlijkst levenslot.
Vest uw vaste hoop op God,
Zelfs in 't hachlijkst levenslot;
Hest blijmoedig 't hoofd naar boven!
Wat God zweert moet gij gelooven.

56. OPWEKKING TOT KINDERLIJK VERTROUWEN

Nieuwe zangwijze.

Geen dwaze vrees beklemm' uw harte; Of wan-
hoopt ooit een kind? Gevoelt het niet in al zijn
smarte, Dat hem zijn vader mint? Geen dwaze vrees
beklemm' uw harte, Uw Vader kent zijn kind.

2. U al uw zonden te vergeven
Dat is uws Vaders eer;
En, hebt gij ook op nieuw misdreven,
Reeds heeft, wat wilt gij meer?
Uw Vader al die schuld vergeven:
Geef dan uw' Vader d'eer.
3. Nog leeft, nog werkt in u het kwade,
't Is billijk, dat gij vreest;
Maar hoop met een op Gods genade,
En bid om zijnen Geest;
Die overwint in u het kwade,
En alles, wat gij vreest.
4. Het kind vertrouwt zich aan zijn vader,
Dat is een vader waard;
Uw Vader ook! wien hebt gij nader
In hemel of op aard?
Uw Schepper is uw trouwe Vader,
Al uw vertrouwen waard.

5. Ontvang het pand van zijne liefde,
 Ontvang zijn' eigen' Zoon;
 Omdat uw treurig lot Hem griede
 Verliet Hij zijnen troon,
 En stierf voor zondaars: God is liefde!
 Ontvang Hem in zijn' Zoon.
6. Och! was ik zoo uit God geboren,
 Ik deed geen zonde meer;
 Zoo zucht gij: 't is ook u beschoren,
 Geloof en dien den Heer;
 Dan juicht g', ik ben uit God geboren,
 Ik doe geen zonde meer!
7. Wij mogen alles van Hem wachten;
 Geen vader is zoo mild:
 Hij geeft op ons gebed de krachten,
 En helpt, zoo gij maar wilt.
 Bid, zondaar! bid, laat God niet wachten;
 Die Vader is zoo mild.
8. Wie wil voor Hem niet gaarne leven,
 Wie kiest zich zelv' den dood?
 Gevallen Englen mogen beven,
 Maar gij, vrees gij geen' nood:
 Gij kunt met Jezus eeuwig leven,
 Voor u is hel, noch dood.
9. Geen dwaze vrees beklemm' het harte,
 Of wanhoopt ooit het kind?
 Het voelt, te midden zijner smarte,
 Dat hem zijn vader mint:
 Geen dwaze vrees beklemm' dan 't harte,
 Uw Vader kent zijn kind.

57. B L I J D S C H A P D E S G E L O O F S.

WIJZE: Gezang 36.

O hoe blij te moede, Gever van al 't goede,
 Maakt Gij mij het hart! Die op U vertrouwen
 Doet G' uw heil aanschouwen, Redt G' uit alle
 smart. Nimmermeer Doet Gij, o Heer, Vriend en
 troost in droefenissen! Mij verkwikking missen.

2. 'k Zal met zin en lusten
 In uw' wil berusten,
 Wat Gij wilt is goed:
 Niets vermag mijn pogen;
 Maar uw mededoogen
 Rust mij toe met moed.
 Als 't heelal Zich neigt ten val,
 Als uw oordeel angst zal wekken,
 Zult Gij mij bedekken.
3. Aan mijn laatste snikken
 Denk ik zonder schrikken,
 Mijn Verlosser leeft!
 't Ligchaam moog verderven,
 'k Weet, dat Hij, na 't sterven,
 't Heerlijk wedergeeft.
 Bange dood, O laatste nood!

Doe vrij 't hart van zondaars siddren,
Wat heb ik te siddren?

4. Ook voel ik met smarte
Zonde, die in 't harte
Mij met kracht bestrijdt:
Doch uit al dit kwade
Redt mij uw genade,
Naar uw woord, altijd.

't Zuchtend hart, Dat in zijn smart
Redding van uw gunst blijft wachten,
Zult Gij niet verachten.

5. Dat ik in U roeme,
U mijn' Vader noeme,
Vrij tot U mag treên;
Dat ik, als ik sterfe,
Uwen hemel erve,
Komt van U alleen.

Dat uw hand Mij houdt in stand,
Dat Gij mij behoedt voor 't kwade,
O! dat is genade.

6. Jezus, die uw leven
Voor mij hebt gegeven,
Opdat nimmer nood
Hopeloos mij griesde,
Groot is uwe liefde,
Sterker dan de dood!

En ik, Heer! Zou tot uw eer
In uw heil mij niet verblijden,
U mijn hart niet wijden?

7. U opregt te vreezen
Moet mijn blijdschap wezen,
Zonde mijn verdriet:
Wereldsch vergenoegen,
O! dat is 't genoegen
Mijner ziele niet;

Mijn gemoed Kan al het goed,
Waar hier dwazen ooit naar trachten,
Rijk in U, verachten.

8. Heeft het goed der aarde
Wezenlijke waarde,
Schept het vreed in 't hart?
Neen! wat zijn vermaken,
Daar wij hier naar haken?
IJdelheid en smart.

Gij verheugt Met ware vreugd:
Gij zult allen, die U eeren,
Eeuwig weder eeren.

9. Vol van uw genade,
Trouw behoed voor 't kwade,
Leef ik in U blij:
Dat die vreugd mijn harte,
In de grootste smarte,
Steeds tot sterkte zij!

Zoo verblijd Wacht ik den tijd,
Om het doodsdal door te streven
Naar het eeuwig leven.

58. GELOOFSROEM.

WIJZE: Gezang 29.

T wijfjing zwijg, zwijg bange smarte! God,
 die trouw is, is mijn vrind, En zijn Geest zegt
aan

2. Hij, de kenner van 't verborgen,
Kent ook mij, en weet alleen,
Hoe ik hier in al mijn zorgen
Hijg' naar zijnen dienst alleen.
Ja, Hij weet, hoe diep mijn zonden
Steeds op nieuw mijn ziel doorwonden:
Niet mijn ongeloof en waan,
Mijn geloof dat ziet Hij aan.
3. Mij heeft Hij zijn' Zoon gegeven,
Door 't geloof nam ik Hem aan:
Ja, ik weet het, ik zal leven,
En door Hem ten hemel gaan.
Zelfs eer ik nog was geboren,
Heeft mij God in Hem verkoren,
Eer de stem van zijne magt
Immer iets had voortgebragt.
4. Wie zou dien nu nog verklagen,
Wien God zelf verkoren heeft?
Wie zou daar 't verdoemen wagen,
Waar God zelf de vrijspraak geeft?
Neen, geen hel kan mij vervaren,
Wien God zelf wou vrij verklaren,
Wien geen schuld, hoe groot, verdoemt,
Daar mij God regtvaardig noemt.
5. Jezus Christus is gestorven,
Is verreezen ook voor mij;
Heeft de zegepraal verworven,
Die verworven ook voor mij.
Aan Gods regterhand gezeten,
Zal Hij nimmer mij vergeten;
Neen, uit deernis met mijn lot,
Treedt Hij voor mij in bij God.
6. Trots de wereld en haar' laster,
Trots de hel en al haar woën,
Steun ik op Gods liefde vaster;
God zal mij getrouw behoën.
Niets dat mij van God kan scheiden,
'k Zal, wat ramp mij moog verbeiden,
Juichen midden in de pijn,
Meer dan overwinnaar zijn.
7. Ruwe stormen mogen woeden,
Alles om mij heen zij nacht,
God, mijn God zal mij behoeden,
God houdt voor mijn heil de wacht.
Moet ik lang zijn hulp verbeiden,
Zijne liefde blijft mij leiden:
Door een' nacht, hoe zwart, hoe digt,
Voert Hij mij in 't eeuwig licht.
8. Ja, verleidend is 't vermogen,
Op ons hart, van 's werelds goed,
Glans van eer verbijsiert d' oogen,
Weeldeteugen smaken zoet;
Vleijend is de gunst der grooten,
Vaak met groot gevaar genoten:

Hooge lof leidt ligt van God,
En nog ligter bittere spot.

9. Maar, wat lot, of dood of leven,
Smaad of eer, mij ooit verwacht',
Jezus zal mij nooit begeven;
Ben ik zwak, bij Hem is kracht:
Gunst van menschen, raad van vrinden,
Bittere haat van kwaadgezinden,
Hoogte, diepte, vreugd of rouw,
Niets ontrooft mij aan Gods trouw.

HET DANKBAAR LEVEN VAN DEN CHRISTEN.

59. WERKDAIG GELOOF.

WIJZE: Mir nach, spricht Christus, unser Held.

A l wie Gods woord niet houdt, en zegt,
„Ik kenne God,” spreekt logen; 't Geloof is
in hem niet opregt. Hij heeft zich selv' be-
drogen: Maar wie dat woord getrouw be-
waart, Die is uit God, en niet van d' aard.

2. 't Geloof, dat door het woord ontstaat,
Dat moet ook liefde werken;
Hoe hooger uw vertrouwen gaat,
Hoe meer het die moet sterken:
't Geloof verlicht ons niet alleen,
Het sterkt, en reinigt ons met een.
3. Gezuiverd door des Heilands bloed,
Schenkt God ons zijn genade;
Die dit vertrouwen op Hem voedt,
Die wacht zich ook van 't kwade:
Hij wordt dus daaglijks, meer en meer,
Gelijk aan 't beeld van zijnen Heer.
4. Zij zijn 't, die God in gunst aanschouwt,
Die zich gehoorzaam toonen;
In elk, die Gods geboden houdt,
Moet ook de liefde wonen:
Een daaglijks werkzaam Christen toont
Het waar geloof, dat in hem woont.
5. God blijft in ons, en wij in Hem,
Als w' in de liefde blijven,
Door haar voelt zich der Englen stem
Tot Gods verheffing drijven:
God is de liefd', en Hij bemint
Geen hart, waar Hij geen liefd' in vindt.

60. BRON VAN GOEDE WERKEN.

WIJZE: Wenn zur Vollführung deiner Pflicht.

Z oo gij, in ijver tot uw' pligt, Niet door
Gods

2. Wees, door de grootheid van uw' geest,
Het wonder en 't geluk der menschen,
Bedoelt g' u zelf' in alles meest,
Is d' eer het wit van uwe wenschen,
Is 't niet Gods liefde, die u drijft,
Zoo weet, dat gij, bij 't grootst vermogen,
Bij Englenwijsheid, in Gods oogten
Niets meer, dan klinkend koper, zijt.

3. Sticht huizen, geef daar d' armoe' brood,
Deel kleedren uit, die naakten dekken,
Ontruk de weduw aan haar' nood,
Blijf 't weesken tot een' vader strekken,
Deel onder hen uw haav' en goed;
Nog niets hebt g' in Gods oog gegeven,
Zoo liefd' en dank uw hart niet dreven,
Niets, dat u eenig voordeel doet.

4. Beschaam den grootsten heldenmoed,
Red steden, volken, heele landen,
Vergiet voor 't vaderland uw bloed,
Laat voor de waarheid u verbranden;
Voert niet de liefd' in u 't gebied,
Te dwaas zoudt g' u daarop verlaten;
't Kan alles u voor God niet baten,
Hij acht all' uwe werken niet.

5. Was doen bij Hem alleen de pligt,
Zoo kon Hij ons tot alle dingen,
Door banden der natuur, zeer ligt,
Door krachten zijner almacht, dringen:
Voor Hem, die alles geeft en maakt,
Geldt wijsheid niets, niets gelden krachten;
Hij wil het doel zijn van uw trachten,
Hij eischt, dat gij in liefde blaakt.

6. Een hart, voor dwaze zelfsmind' doof,
Door ijden hoogmoed niet verheven,
Vernieuwd tot liefd' uit waar geloof,
Door zuivre godsvrucht aangedreven;
Dat is 't, wat God in ons behaagt,
En, zoo wij niet dat hart bezaten,
Zoo zou een leven ons niet baten,
Dat roem op Englendaden draagt.

7. Vergrijp u dus niet aan den schijn,
Noch aan den klank der ijdele namen,
Vraag niet slechts, wat uw daden zijn,
Vraag meer uit welk een hart zij kwamen,
Doorzoek voor God, die alles ziet,
Of 't ook door liefde zij ontsteken;
Hij, wien 't aan liefde blijft ontbreken,
Heeft ook het waar geloove niet.

8. Bezielt u liefde jegens God,
Zij zal u in het goeddoen sterken,

Gij zult de kracht van haar genot
Aan liefde tot den naasten merken;
De liefde, die gij oefnen zult,
Is goedig, zonder list of treken,
Licht nooit om 't aanzien van gebreken,
Zij zwelt niet op, z' is zelfs geduld.

9. Zij sluit het oog voor 's naasten kwaad,
Neemt nimmer in zijn' val behagen,
Werkt nooit uit schandlijk' eigenhaat,
Kan 't al gelooven, hopen, dragen;
Zij is 't, die ons met kracht voorziet,
Om naar volmaakte deugd te streven,
Zij maakt Gods wil uw vreugd en leven,
En namaals zelfs begeeft z' u niet.

61. WET VAN GOD.

WIJZE: Gezang 54.

I k nader voor uw heilig' oogen, Onein-
dig' Oppermajesteit! Gij, die geen zonde kunt ge-
doogen, Eischt dankbre liefd' en heiligheid; De
schrik van Horeb is verdwenen, Gena' en waarheid
zijn verschenen; D' Immanuel uit 'phraïa Wou,
door gehoorzaamheid en lijden, Ons van den vloek
der wet bevrijden, Dat is volbragt op Golgotha.

2. Maar, als ik in 't geloove roeme,
Doe ik dan ook de wet te niet?
Neen! Jezus! wien 'k mijn' Heiland noeme,
Dat leert uw Evangelie niet!
't Gebod is heilig, wijs, regtvaardig,
't Geloof maakt mij tot goeddoen vaardig,
'k Gehoorzaam uit erkenenis;
'k Geloof, en toon graag in mijn daden.
Dat, die mijn schuld op zich wou laden,
Geen dienaar van de zonden is.

3. Al ben ik niet als Abrams zonen
't Egyptisch diensthuis uitgeleid,
God wil mij grooter gunst betoonen,
Voor vloek schenkt Hij mij zaligheid;
Hij wil mij al mijn schuld vergeven,
Opdat ik tot zijn eer zou leven,
Dan, dan ben ik in waarheid vrij:
Geef mij, mijn God! dat ik uw wetten
Ten regel van mijn doen moog zetten,
Uit dankbaarheid gehoorzaam zij.

4. Ik ben den dienst der valsche goden,
Ik ben der groov' afgoderij,
Bij 't licht der waarheid, wel ontvloden,
Daar is geen ander God, dan Gij;
Maar, ach! het snood bedrog der zinnen,
En 't zondig eigen t' overwinnen,

Dat

Dat valt mij zwaar, en baart mij smart:
Och! mogt, wat ooit mijn driften streeelde,
Geboorte, rijkdom, eer of weelde,
Nooit afgod wezen voor mijn hart.

5. Geen beelddienst kan mij bekoren,
Ik buig voor hout noch steen de kniën;
Maar of ik daarom naar behooren
U steeds in geest en waarheid dien?
Ach! neen, ik blijf in 't pligt betrachten
Te vaak mijn eigen daden achten,
Naar 't geen voor menschen deugdzaam scheen:
Naar 't geen in uw oog niets beteekent,
Heb ik mijn' godsdienst vaak berekend,
Gij, God! ziet op het hart alleen.
6. Laat nimmer mij iets zwaarder wegen,
Dan uw geduchte naam, o God!
Nooit worde laf door mij gezwegen,
Wanneer men uwen naam bespot;
Behoed mij voor ligtvaardig zweren,
Voor misbruik van den naam des Heeren,
Wanneer ik met mijn' naasten spreek,
En, kan ik uwen eed niet mijden,
Leer mij dan liever alles lijden,
Dan dat ik ooit dien eed verbreek.
7. Uw eerdienst zij mijn zielverlangen,
Zij steeds mijn eer en zaligheid,
Dat uwe heilleer, daar ontvangen,
Mij voor den hemel toebereid:
Mijn arbeid eindig' in zes dagen,
En mijn gezin, van werk ontslagen,
Vier' dan den rustdag nevens mij.
Uw roem, mijn Schepper! zij geprezen,
Maar dat, nu Jezus is verzezen,
Die rustdag Hem geheiligd zij!
8. Geef, Heer! dat ik mijn ouders eere,
Voor hunne zorg dankbaar zij,
Uit hun ervaring wijsheid leere,
Door liefd' en eerbied hen verblijf.
Dat elk, wat rang hij ook bekleede,
Zijn kracht tot aller heil bestede,
En nuttig zij in zijnen stand,
Opdat, door U, o God van orde!
Elk naar uw woord gezegend worde
In een gelukkig vaderland.
9. Partijschap, haat en zucht tot wreken,
Wanneer men mij beledigd heeft,
Blijf' eeuwig ver van mij geweken,
Daar Gij mij al mijn schuld vergeeft:
Mijn Heiland bad voor moordenaren,
Voor hen, die zijne beulen waren,
In 't midden van de felste pijn;
En ik, zou ik, om beuzelingen,
Mijn' medemensch naar 't leven dingen,
Ik liever 't beeld des satans zijn?
10. Heer! reinig Gij mijn hart en daden;
Ook dan, wanneer geen mensch mij ziet,
Vest Gij uw oog op al mijn paden,
En donkerheid bedekt mij niet:
Laat mij het huwlijk heilig wezen,
Leer mij d' afschuwlijk' ontucht vreezen,
Ontzag voor U behoede mij;
Help mij verzoeken verwinnen,
Beteugel drift en lust der zinnen,
Geef, dat ik biddend wakzaam zij.
11. Geef, Heer! dat ik in al mijn' wandel
De trouw en eerlijkheid beminn',
Opreghheid heersch' in al mijn' handel;
Zoo tracht ik nooit naar vuil gewin,

Zoo drijf ik, door mijn braafheid kloeker,
Met mijn bezitting nimmer woeker,
Pleeg nooit bedrog met waar of maat,
Sta gierigheid en spilzucht tegen,
En 't goed, in uwe gunst verkregen,
Blijv' nog ten zegen voor mijn zaad.

12. Bewaar mijn tong voor logenspreken!
Gij, die de God der waarheid zijt,
Zult vroeg of laat de valsheid wreken;
Oprekten rijst het licht altijd!
Dat ik nooit twist of tweedragt zaaije,
Mijns naasten woord noch daad verdraaije,
Nooit anders spreke, dan ik denk:
Moet ik een prooi des lasters wezen,
O God! die in mijn hart kunt lezen,
Dat mij uw gunst vertroosting schenk'!

13. Heer! maak mij in mijn lot tevrede
Met wat ik heb, en wat ik ben,
En deelt G' aan andren gave mede,
Die ik niet heb, ja zelfs niet ken;
Leer mij dan uw bestelling prijzen,
'k Verdien niet een der gunstbewijzen,
Die Gij aan mij genadig biedt:
Leer m' U voor alles dankbaar eeren,
O God! zoo zal ik nooit begeeren
Mijns naasten goed, ook 't minste niet.

14. Ja, 'k weet het, U geheel te minnen,
U boven al, mijn Heer en God!
Met kracht, gemoed, verstand en zinnen,
Is 't eerst en tevens 't groot gebod:
Maar 'k weet ook, dat mijn' medemenschen
Te doen, te willen en te wenschen,
Al wat mijn hart voor mij verlangt,
Daaraan gelijk staat, God der goden!
En dat aan deze twee geboden
De hoofdsom mijner pligten hangt.

15. O God! ik beef! zoo moest ik wezen,
Maar wat ben ik? wat zijn mijn daan?
'k Moest uw geduchtste straffen vreezen,
Zoo Gij mijn schuld woudt gadeslaan:
Maar, eeuwig dank! voor al mijn zonden
Wordt bij mijn' Jezus heil gevonden;
Vernieuw mijn hart door zijne kracht,
Ontsteek dat hart tot ware liefde,
Want in dit ééne woord DE LIEFDE
Wordt uw geheele wet volbragt.

62. JEZUS VOORBEELD.

WIJZE: Gezang 32.

Heilge Jezus! mij ten leven, Ter heilig-
making mij gegeven, Hoe heerlijk zijt G' in hei-
ligheid! Hemelsch voorbeeld! al de luister Van
Englenheiligheid wordt duister, Bij 't licht van
uwe heiligheid: O Gij! zoo onbesmet, Gij zijt
mijn

2. 's Vaders wil was boven allen,
O Jezus! steeds uw welgevalen,
Gij zweegt voor Hem op alles stil;
Och! mogt, all' mijn levensdagen,
Wat Hem behaagt ook mij behagen,
Mijn wil zich voegen naar zijn' wil,
Dat ik met al mijn' lust
In zijnen wil berust';
Hoor mijn zuchten,
O, heilig mij!
Dat ik als Gij

In alles onderworpen zij.

3. Steeds arbeidzaam, vol van zorgen,
Waart G' altijd bezig, van den morgen
Tot aan den laten avondstond;
's Vaders wil was daags uw spijsje,
't Gebed uw nachtrust, Hem ten prijze:
Och! dat G' ook mij nooit ledig vondt,
Maar werkzaam nacht en dag,
Waar ooit uw oog mij zag;
Leer mij waken,
O, heilig mij!
Dat ik als Gij

Ook in mijn roeping wakker zij.

4. Welk een liefde, wat meêdoogen,
Wat teederheid blonk in uw oogen,
Wat minzaamheid in uw gelaat;
Haters zelfs, zoo wel als vrinden,
Elk mogt U willig, vaardig vinden
Tot troost of hulp, met raad en daad:
Och! waar die minzaamheid
Ook in mijn doen verspreid;
Dierbre Heiland!
O, heilig mij!
Dat ik als Gij

In al mijn' omgang minzaam zij.

5. Gij, o Jezus! Gij onschuldig
Verdroegt het scherpste leed geduldig,
Gij scholdt niet weder, wie U schold;
D' eer uws Vaders aan te randen
Mogt uwen ijver doen ontbranden,
Gij zweegt wanneer 't uw eere gold;
Geen terging stoord' uw rust,
Vergeving was uw lust:
Lieve Jezus!
O, heilig mij!
Dat ik als Gij

Zachtmoedig, graag vergevend zij.

6. Ootmoed deed U, Heer der heeren!
Den lof van menschen ligt ontberen,
Uws Vaders eere zocht Gij maar;
Waar men aardschen roem of voordeel
Ooit voorkeur gaf, uw wikkend oordeel
Bestuurde juist den evenaar:
Gij, die geen hoogheid zocht,
Hoe groot G' ook wezen mogt,
Gij, d' ootmoed zelf!
O, heilig mij!
Dat ik als Gij

Voor God en mensch ootmoedig zij.

7. Reine Jezus! geene togten
Van 't vleesch, geen driften overmogten

De reinheid immer van uw hart,
Kuischheid heerscht' in al uw leden,
Nooit waart Gij, door begeerlijkheden,
Of lusten in haar' strik verward;
Uw doen was naar Gods wet,
Uw denken onbesmet:

Kuische Jezus!

O, heilig mij!

Dat ik als Gij

Ook kuisch van hart en wandel zij.

8. Matig in uw levenswijze

Mat U de rede drank en spijsze,

Nooit dartelheid of lekkernij;

Niets, dat meer uw' honger stilda,

Dan 't doen van 't geen uw Vader wilde,

Dit was uw spijs, uw lekkernij;

In zelfsverloochening

Vondt G' uw verzadiging:

Heilge Jezus!

O, heilig mij!

Dat ik als Gij

In drank en spijsze matig zij.

9. Heilge Jezus! vorm mijn leden,

Mijn krachten en begeerlijkheden,

Dat aan mij alles U gelijk',

't Oog in 't zien, de voet in 't wandlen;

Dat in mijn denken, spreken, handlen,

In alles uwe beeldnis blijk':

Hervorm vooral, volmaak

Mijn hart naar uwen smaak;

Heilge Jezus!

O, heilig mij!

Tot ik als Gij

Gehcel volmaakt en heilig zij.

63. L I E F D E T O T G O D.

WIJZE: Gezang 38.

Z al een kind zijn' vader minnen, Liefdrijk'
God! en zullen wij U, o Vader! niet bemin-
nen, Zulken vader niet als Gij, U niet bo-
ven alles achten, U, die alles waardig zijt?
Komt ons goed, onz' eer en tijd, Al ons
denken, al ons trachten, Wat men spreke,
kiez' of doe, Komt het U niet eeuwig toe?

2. Wie kan uwe liefde peilen?

Neen, wij kunnen 't nimmermeer,

Englendoorzigt zou hier seilen,

Elk staat hier verstomd, o Heer!

O genaderijk ervaren,

Onuitsprekelijk zalig goed,

Dat Gij ons hier smaken doet!

- O weldadig zorgen, sparen,
Liefdrijk weldoen aan een kind,
Dat U veel te flauw bemint!
3. En wij mogen ons beroemen
In dat heerlijk kinderlot,
U in Christus Vader noemen,
Vader, U, oneindig' God!
Wij, wij weerspannelingen,
Wij, bedorven van natuur,
Overtreders ieder uur,
Wij van zulk een voorregt zingen!
Nimmer geven w' U, o Heer!
Van die gunst, naar waarde, d' eer.
4. Wij weerspannig, tegenstrevend,
Spottend met uw loog gezag;
Gij verschoonend, graag vergevend,
Steeds ontfermend al den dag;
Wij gevoelen, wij gevoelen,
God! daar is geen God, als Gij,
Gij alleen zijt waard, dat wij
Onze liefd' en ons bedoelen
Eenig rigten naar U heen,
Vader! ja, naar U alleen.
5. Och! drong eens dat alvermogen
Uwer liefd' alomme door;
Open aller blinden oogen,
Open aller dooven oor;
Geef, dat alle stervelingen,
Geef, dat cuderdom en jeugd,
Jood en Heiden, eens verheugd,
Van uw liefd' in Christus zingen,
Juichen om uw heerschappij,
Meer U minnen nog, dan wij.

64. LIEFDE TOT JEZUS.

WIJZE: Psa'm 77.

W ie blijft U geen liefde schuldig, Die uw
trouw zoo menigvuldig Voor een' worm, een
Adamskind, Jezus! voor een' zondaar vindt?
Wij gevoelen 't, maar ons harte Zegt ons
daaglijks nog met smarte, Dat, wat onze
liefd' ook schijn', Wij te flauw in liefde zijn.

2. Waar blijkt ons opregt verlangen,
Om uw gunstbewijs t'ontvangen?
Waar is liefd' in U alleen,
Nergens buiten U, tevreên?
Dank voor uw verzoenend lijden,
Kracht, om voor uw eer te strijden,
Vreugd, die zich in U verlust,
Moed, op uw gena' gerust?
3. Waar is vlijt, die uw behagen
Trouwlijk dient, niet los bij vlagen,
Schrik voor 't kwaad, dat U verstoort,

Zoo drijf ik, door mijn braafheid kloeker,
Met mijn bezitting nimmer woeker,
Pleeg nooit bedrog met waar of maat,
Sta gierigheid en spilzucht tegen,
En 't goed, in uwe gunst verkregen,
Blijf' nog ten zegen voor mijn zaad.

12. Bewaar mijn tong voor logenspreken!
Gij, die de God der waarheid zijt,
Zult vroeg of laat de valsheid wreken;
Opregten rijst het licht altijd!
Dat ik nooit twist of tweedragt zaaije,
Mijns naasten woord noch daad verdraaije,
Nooit anders spreke, dan ik denk:
Moet ik een prooi des lasters wezen,
O God! die in mijn hart kunt lezen,
Dat mij uw gunst vertroosting schenk'!

13. Heer! maak mij in mijn lot tevrede
Met wat ik heb, en wat ik ben,
En deelt G' aan andren gave mede,
Die ik niet heb, ja zelfs niet ken;
Leer mij dan uw bestelling prijzen,
'k Verdien niet een der gunstbewijzen,
Die Gij aan mij genadig biedt:
Leer m' U voor alles dankbaar eeren,
O God! zoo zal ik nooit begeeren
Mijns naasten goed, ook 't minste niet.

14. Ja, 'k weet het, U geheel te minnen,
U boven al, mijn Heer en God!
Met kracht, gemoed, verstand en zinnen,
Is 't eerst en tevens 't groot gebod:
Maar 'k weet ook, dat mijn' medemenschen
Te doen, te willen en te wenschen,
Al wat mijn hart voor mij verlangt,
Daaraan gelijk staat, God der goden!
En dat aan deze twee geboden
De hoofdsom mijner pligten hangt.

15. O God! ik beef! zoo moest ik wezen,
Maar wat ben ik? wat zijn mijn daan?
'k Moest uw geduchtste straffen vreezen,
Zoo Gij mijn schuld woudt gadeslaan:
Maar, eeuwig dank! voor al mijn zonden
Wordt bij mijn' Jezus heil gevonden;
Vernieuw mijn hart door zijne kracht,
Ontsteek dat hart tot ware liefde,
Want in dit ééne woord D E L I E F D E
Wordt uw geheele wet volbragt.

62. J E Z U S V O O R B E E L D.

Wijze: Gezang 32.

Heilge Jezus! mij ten leven, Ter heilig-
making mij gegeven, Hoe heerlijk zijt G' in hei-
ligheid! Hemelsch voorbeeld! al de luister Van
Engelenheiligheid wordt duister, Bij 't licht van
uwe heiligheid: O Gij! zoo onbesmet, Gij zijt
mijn

2. 's Vaders wil was boven allen,
O Jezus! steeds uw welgevallen,
Gij zweegt voor Hem op alles stil;
Och! mogt, all' mijn levensdagen,
Wat Hem behaagt ook mij behagen,
Mijn wil zich voegen naar zijn' wil,
Dat ik met al mijn' lust
In zijnen wil berust';
Hoor mijn zuchten,
O, heilig mij!
Dat ik als Gij
In alles onderworpen zij.
3. Steeds arbeidzaam, vol van zorgen,
Waart G' altijd bezig, van den morgen
Tot aan den laten avondstond;
's Vaders wil was daags uw spijsje,
't Gebed uw nachtrust, Hem ten prijze:
Och! dat G' ook mij nooit ledig vondt,
Maar werkzaam nacht en dag,
Waar ooit uw oog mij zag;
Leer mij waken,
O, heilig mij!
Dat ik als Gij
Ook in mijn roeping wakker zij.
4. Welk een liefde, wat meêdoogen,
Wat teederheid blonk in uw oogen,
Wat minzaamheid in uw gelaat;
Haters zelfs, zoo wel als vanden,
Elk mogt U willig, vaardig vinden
Tot troost of hulp, met raad en daad:
Och! waar die minzaamheid
Ook in mijn doen verspreid;
Dierbre Heiland!
O, heilig mij!
Dat ik als Gij
In al mijn' omgang minzaam zij.
5. Gij, o Jezus! Gij onschuldig
Verdroegt het scherpste leed geduldig,
Gij scholdt niet weder, wie U schold;
D' eer uws Vaders aan te randen
Mogt uwen ijver doen ontbranden,
Gij zweegt wanneer 't uw ere gold;
Geen terging stoord' uw rust,
Vergeving was uw lust:
Lieve Jezus!
O, heilig mij!
Dat ik als Gij
Zachtmoedig, graag vergevend zij.
6. Ootmoed deed U, Heer der heeren!
Den lof van menschen ligt ontberen,
Uws Vaders eere zocht Gij maar;
Waar men aardschen roem of voordeel
Ooit voorkeur gaf, uw wikkend oordeel
Bestuurde juist den evenaar:
Gij, die geen hoogheid zocht,
Hoe groot G' ook wezen mogt,
Gij, d' ootmoed zelf!
O, heilig mij!
Dat ik als Gij
Voor God en mensch ootmoedig zij.
7. Reine Jezus! geene togten
Van 't vleesch, geen driften overmogten

De reinheid immer van uw hart,
Kuischheid heerscht' in al uw leden,
Nooit waart Gij, door begeerlijkheden,
Of lusten in haar' strik verward;
Uw doen was naar Gods wet,
Uw denken onbesmet:
Kuische Jezus!
O, heilig mij!
Dat ik als Gij

Ook kuisch van hart en wandel zij.

8. Matig in uw levenswijze
Mat U de rede drank en spijs,
Nooit dartelheid of lekkernij;
Niets, dat meer uw' honger stilda,
Dan 't doen van 't geen uw Vader wilde,
Dit was uw spijs, uw lekkernij;
In zelfsverloochening
Vondt G' uw verzadiging:
Heilge Jezus!
O, heilig mij!
Dat ik als Gij

In drank en spijs matig zij.

9. Heilge Jezus! vorm mijn leden,
Mijn krachten en begeerlijkheden,
Dat aan mij alles U gelijk',
't Oog in 't zien, de voet in 't wandlen;
Dat in mijn denken, spreken, handlen,
In alles uwe beeldnis blijk':
Hervorm vooral, volmaak
Mijn hart naar uwen smaak;
Heilge Jezus!
O, heilig mij!
Tot ik als Gij

G geheel volmaakt en heilig zij.

63. L I E F D E T O T G O D.

Wijze: Gezang 38.

Z al een kind zijn' vader minnen, Liefdriek'
God! en zullen wij U, o Vader! niet bemin-
nen, Zulken vader niet als Gij, U niet bo-
ven alles achten, U, die alles waardig zijt?
Komt ons goed, onz' eer en tijd, Al ons
denken, al ons trachten, Wat men spreke,
kiez' of doe, Komt het U niet eeuwig toe?

2. Wie kan uwe liefde peilen?
Neen, wij kunnen 't nimmermeer,
Englendoorzigt zou hier seilen,
Elk staat hier verstomd, o Heer!
O genaderijk ervaren,
Onuitsprekelijk zalig goed,
Dat Gij ons hier smaken doet!

O weldadig zorgen, sparen,
Liefdriek weldoen aan een kind,
Dat U veel te flauw bemint!

3. En wij mogen ons beroemen
In dat heerlijk kinderlot,
U in Christus Vader noemen,
Vader, U, oneindig God!
Wij, wij weerspanningen,
Wij, bedorven van natuur,
Overtreders ieder uur,
Wij van zulk een voorregt zingen!
Nimmer geven w' U, o Heer!
Van die gunst, naar waarde, d' eer.

4. Wij weerspannig, tegenstrevend,
Spottend met uw loog gezag;
Gij verschoonend, graag vergevend,
Steeds ontfermend al den dag;
Wij gevoelen, wij gevoelen,
God! daar is geen God, als Gij,
Gij alleen zijt waard, dat wij
Onze liefd' en ons bedoelen
Eenig rigten naar U heen,
Vader! ja, naar U alleen.

5. Och! drong eens dat alvermogen
Uwer liefd' alomme door;
Open aller blinden oogen,
Open aller dooven oor;
Geef, dat alle stervelingen,
Geef, dat cuderdom en jeugd,
Jood en Heiden, eens verheugd,
Van uw liefd' in Christus zingen,
Juichen om uw heerschappij,
Meer U minnen nog, dan wij.

64. L I E F D E T O T J E Z U S .

WIJZE: Psa'm 77.

W ie blijft U geen liefde schuldig, Die uw
trouw zoo menigvuldig Voor een' worm, een
Adamskind, Jezus! voor een' zondaar vindt?
Wij gevoelen 't, maar ons harte Zegt ons
daaglijks nog met smarte, Dat, wat onze
liefd' ook schijn', Wij te flauw in liefde zijn.

2. Waar blijkt ons opregt verlangen,
Om uw gunstbewijs t'ontvangen?
Waar is liefd' in U alleen,
Nergens buiten U, tevreên?
Dank voor uw verzoenend lijden,
Kracht, om voor uw eer te strijden,
Vreugd, die zich in U verlust,
Moed, op uw gena' gerust?
3. Waar is vlijt, die uw behagen
Trouwlijk dient, niet los bij vlagen,
Schrik voor 't kwaad, dat U verstoort,

Ootmoed, bevend voor uw woord,
Hart en hand, tot hulp ontsloten
Van uw arme gunstgenooten,
Deugd, die uit uw liefde welt,
Kwaad met weldoen vroom vergeldt?

4. Waar blijkt ongeduld, ontsteken
Als men U te na durft spreken?
Waar geduld, dat lief en leed
U ten dienst geheel vergeet?
Dit, dit regte liefdeteeken
Zien w' ons overal ontbreken;
Vreugd en rouw, verkeerd geduld,
Moed en vrees ontdekken schuld.
5. Onze liefde doelt op voordeel,
Zoekt ons zelve slechts; uw oordeel,
Eer en liefde geldt daar minst,
Waar gewinzucht vlamt op winst:
Wereldliefde, die ons prikkelt,
En in zoo veel kommer wikkelt,
Schoon van ouds uw vijandin,
Wint, betoovert hart en zin.
6. Heiland! Liefdebron vol liefde,
Die U diep in 't harte griesde,
't Leven kostte met uw bloed,
Stook, och stook een liefdegloed
In ons koud gemoed genadig,
Sterk dat liefdevuur gestadig,
Dat het, in geluk en nood,
Altijd gloeije tot mijn' dood!

65. L I E F D E T O T J E Z U S.

WIJZE: Psalm 116.

Heb Jezus lief! Hij is mijn licht en kracht,
Waarheen ik mij in angst en droefheid wende;
Och, werd alom dien Redder uit ellende,
Van mij, van elk die hulde toegebracht!

2. 'k Heb Jezus lief! Hij heeft Gods regt voldaan;
Geen vloek der wet kan immermeer ons trefsen,
Wij mogen 't hoofd vrijmoedig opwaarts heffen,
Zijn Midlaarsdood bragt ons verzoening aan.
3. 'k Heb Jezus lief! Hij reinigt mijn gemoed,
Door woord en Geest, van mijn onreine vlekken,
Die Hem tot smart, en mij tot schande strekken,
Daar Hij zijn beeld in mij herleven doet.
4. 'k Heb Jezus lief! Hij leidt mij langs zijn pad,
En stiert daarop mijn kinderlijke schreden,
Hij ziet vooruit het wanklen mijner treden,
En, eer ik val, heeft Hij mijn hand gevat.
5. 'k Heb Jezus lief! ik zal, verruimd van hart,
Den last, dien Hij mij oplegt, willig dragen:
Zijn doel, zijn wil is ook mijn welbehagen,
Wat Hem mishaaft is mijn verdriet, mijn smart.
6. 'k Heb Jezus lief! Hij zal mij door zijn' raad
Geleiden tot den laatsten mijner dagen;
Dan wordt mijn ziel van alle zond' ontslagen,
Dan dank ik Hem voor al 't geleden kwaad.

7. 'k Heb

Gez. 65, 66.

7. 'k Heb
Die alles
't Gewor
Geen n
8. Verlost
Dat wij
Laat dan
Wie, v

66.

O

uw' Zo
deugd e

2. O
In
E
Z
3. V
F
F
F

4. V
V
V
5. I
I
6. I

7.

8.

9.

10.

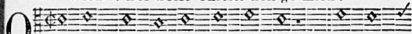
11.

12.

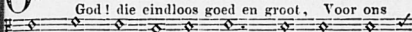
7. 'k Heb Jezus lief! de blijde dag genaakt,
Die alles voor en in mij zal volenden;
't Gewormte moog in 't graf mijn ligchaam schenden,
Geen nood, daar Hij, Hij zelf mijn stof bewaakt.
8. Verlosten, juicht! hebt Jezus lief, dat wij,
Dat wij ons zaam in dat gevoel vereenen;
Laat dankbaarheid aan zijne voeten weenen,
Wie, wie verdient die tranen, zoo als Hij?

66. AFMANING VAN DE ZONDE.

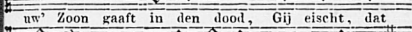
WIJZE: Die Seele Christi heil'ge mich!

O

God! die eindloos goed en groot, Voor ons

uw' Zoon gaaft in den dood, Gij eischt, dat

deugd en heiligheid Ons hier ten hemel voorbereid'.

2. Och! dat uw Geest ons hart verlicht',
In ons de magt de zonde zwicht',
En wij, door uwen Zoon geleerd,
Zien, hoe G' ons waar geluk begeert.
3. Wat cogst de mensch hier zonder deugd?
Een lang berouw na korte vreugd:
Bedwelming wijkt, verdooving zwicht,
En nu, nu dreigt het jongst gerigt.
4. Wie hier zijn kracht der zonde wijdt,
Wijdt een bedrieglijk werk zijn vlijt:
't Geluk, dat hij zoo angstig zoekt,
Wordt vaak zelfs bij 't genot vervloekt.
5. Maar die op uw genade bouwt,
En dankbaar uwe wetten houdt,
Vindt hier de rust reeds in 't gemoed,
En eens bij U het hoogste goed.
6. Bij elken pligt, getrouw betracht,
Verliest de zond' iets van haar kracht,
Bij elken lust hier eens voldaan,
Wint zij te meer in krachten aan.
7. Algoede God! och, leer ons zien,
Dat wij, waar wij de zonde vliën,
En ons ontworstlen aan haar juk,
Den weg betreën tot waar geluk.
8. Leer ons, hoe 't zaad, met smart gezaaid,
Eerlang met blijdschap wordt gemaaid;
De zaaijer hier slechts uren schreit,
De maaijer juicht voor d' eeuwigheid.
9. Leer ons, hoe 't kwaad ons selv' verlaagt,
Aan 't waar geluk des levens knaagt,
En, onder al de vreugd der aard,
In 't eind toch niets, dan wroeging baart.
10. Leer ons, hoe bij al 't aardsch verdriet,
Hij toch het zaligst lot geniet,
Die een gerust geweten heeft,
En voor geen' dood of oordeel beeft.
11. Leer ons, dat wie U Vader noemt,
Daar hij in 't kruis van Jezus roemt,
Bij 't licht, dat zijne leer verspreidt,
Hier daaglijks rijpt voor d' eeuwigheid.
12. O Vader! Gij, die op 't gebed
Van zondaars, om uws Zoons wil, let,
Sta ons in onze nooden bij,
En maak ons van de zonde vrij.

67. O O T M O E D.

WIJZE: Gezang 29.

Mij naar alles stil te voegen, Hoe veracht en
 bitter 't schijn', Zonder woorden, met genoegten,
 Aller knechten knecht te zijn, Nooit te pralen met
 mijn gaven, Nooit om menschenroem te slaven,
 Heer! ik zoek bij U alleen Deze wijsheid met gebeên.

2. Leer mij stil op paden wandlen,
 Waar uw oog alleen mij ziet,
 Stil verdragen, zwijgend handlen,
 Al ziet mij de wereld niet:
 Jezus! Gij kunt, door uw leering,
 Harten vormen tot bekeering;
 Bron van ootmoed! leer Gij mij
 Stil, ootmoedig zijn als Gij.
3. Schoon 'k vergeten, ongeprezen,
 Bitsen hoon te lijden had,
 Schoon 'k mijn' broedren vreemd mogt wezen,
 Elk van mij terugge trad,
 'k Zou nog vrolijk juichen mogen,
 Sloeg ik maar gedurig d' oogen,
 Jezus! op het geen Gij deedt,
 Toen Gij alles voor mij leedt.
4. God des needrigen en stillen,
 Wien geen menschenroem behaagt,
 Die, wat G' ooit moogt doen of willen,
 Eenzaam doet, of eenzaam draagt;
 God van hen, die nimmer klagen,
 Als zij zware lasten dragen,
 Die, hoe hoog ook 't leed moog gaan,
 Zwijgend d' oogen op U slaan!
5. God! Gij zijt mijn God, ik kniele
 Vol van vreugd voor uwen troon,
 Gij verkwikt, vertroost mijn ziele
 In het aanschijn van uw' Zoon.
 Jezus! die U zelv' verzaakte,
 Gij gezegend' en volmaakte,
 Maak mij naar uw voorbeeld, Heer!
 Regt ootmoedig tot uw eer.

68. Z E L F S V E R L O O C H E N I N G.

WIJZE: Liebe, die du mich zum Bilde.

Zalig, zalig, niets te wezen, In ons eigen
 oog, voor God, Eigen' zin en lust te vreezen,
 Steeds te rusten in ons lot, Needrig, kinder-
 lijk en stil Ons te voegen naar zijn' wil.

2. Is ons zielverdervend eigen
Nog zoo dikwerf ongezind,
Om zich tot dien wil te neigen,
Waar het hart maar rust in vindt;
Werp die trotschheid dan, o Heer!
Door uw' Geest in ons ter neêr.
3. Wat wij hebben, of vermogen,
Wat ons lief is, wat ons lust,
Al 't begeeren onzer oogen,
Ons genoeg, onze rust,
Wat men denke, spreke, doe,
Alles hoort den Hemel toe.
4. Niets met al, niets zijn wij waardig;
Eischt Gij dan uw giften weêr,
Nimmer is dit onregtvaardig,
Alle ding behoort zijn' Heer:
Leendet Gij ons eenig goed,
't Was uit goedheids overvloed.
5. U te danken zijn wij schuldig,
Maar ook, eischt Gij ons iets af,
Niets te weigren ongeduldig;
't Keert terug tot Hem, die 't gaf:
Gij, o Heer! zoo wijs als trouw,
Weet best, wat ons schaden zou.
6. Vragen wij, wat goed of kwaad is,
Voor 't geloof is alles goed;
Al wat d' uitvoer van uw' raad is,
Vader! dat is alles goed:
Altijd goed en wijsheid is 't,
Wat de Wijsheid zelf' beslist.
7. Mag uw naam maar eer ontvangen,
't Ga ons slecht, of 't ga ons goed,
Dat alleen is ons verlangen,
Trouwe Vader! wat Gij doet:
Eer is 't ons, hoe iaag het schijn',
Zalig, niets voor U te zijn.

69. BROEDERLIEFDE.

WIJZE: Psalm 21.

2. Wij naderen tot éenen troon,
Als 't kroost van éenen Vader,
Door éenen Geest te gader,
Tot éenen God door zijnen Zoon,
Die eens, voor aller schuld,
Gods eischen heeft vervuld.
3. In Hem is God onz' aller God;
Eén Heiland, één behoeder
Is onzer aller broeder:
Eén uitzigt is onz' aller lot,
Eén Geest, die allen leidt
In 't spoor der zaligheid.
4. Als één van ziel, als één van zin,
Die één belang gevoelen,

67. O O T M O E D.

WIJZE: Gezang 29.

Mij naar alles stil te voegen, Hoe veracht en
 bitter 't schijn', Zonder woorden, met genoegten,
 Aller knechten knecht te zijn, Nooit te pralen met
 mijn gaven, Nooit om menschenroem te slaven,
 Heer! ik zoek bij U alleen Deze wijsheid met gebeên.

2. Leer mij stil op paden wandlen,
 Waar uw oog alleen mij ziet,
 Stil verdragen, zwijgend handlen,
 Al ziet mij de wereld niet:
 Jezus! Gij kunt, door uw leering,
 Harten vormen tot bekeering;
 Bron van ootmoed! leer Gij mij
 Stil, ootmoedig zijn als Gij.
3. Schoon 'k vergeten, ongeprezen,
 Bitsen hoon te lijden had,
 Schoon 'k mijn' broedren vreemd mogt wezen,
 Elk van mij terugge trad,
 'k Zou nog vrolijk juichen mogen,
 Sloeg ik maar gedurig d' oogen,
 Jezus! op het geen Gij deedt,
 Toen Gij alles voor mij leedt.
4. God des needrigen en stillen,
 Wien geen menschenroem behaagt,
 Die, wat G' ooit moogt doen of willen,
 Eenzaam doet, of eenzaam draagt;
 God van hen, die nimmer klagen,
 Als zij zware lasten dragen,
 Die, hoe hoog ook 't leed moog gaan,
 Zwijgend d' oogen op U slaan!
5. God! Gij zijt mijn God, ik kniele
 Vol van vreugd voor uwen troon,
 Gij verkwikt, vertroost mijn ziele
 In het aanschijn van uw' Zoon.
 Jezus! die U zelv' verzaakte,
 Gij gezegend' en volmaakte,
 Maak mij naar uw voorbeeld, Heer!
 Regt ootmoedig tot uw eer.

68. ZELFSVERLOOCHENING.

WIJZE: Liebe, die du mich zum Bilde.

Zalig, zalig, niets te wezen, In ons eigen
 oog, voor God, Eigen' zin en lust te vreezen,
 Steeds te rusten in ons lot, Needrig, kinder-
 lijk en stil Ons te voegen, naar zijn' wil.

2. Is ons zielverdervend eigen
Nog zoo dikwerf ongezind,
Om zich tot dien wil te neigen,
Waar het hart maar rust in vindt;
Werp die trotschheid dan, o Heer!
Door uw' Geest in ons ter neêr.
3. Wat wij hebben, of vermogen,
Wat ons lief is, wat ons lust,
Al 't begeeren onzer oogen,
Ons genoeg, onze rust,
Wat men denke, spreke, doe,
Alles hoort den Hemel toe.
4. Niets met al, niets zijn wij waardig;
Eischt Gij dan uw giften weêr,
Nimmer is dit onregtvaardig,
Alle ding behoort zijn' Heer:
Leendet Gij ons eenig goed,
't Was uit goedheids overvloed.
5. U te danken zijn wij schuldig,
Maar ook, eischt Gij ons iets af,
Niets te weigren ongeduldig;
't Keert terug tot Hem, die 't gaf:
Gij, o Heer! zoo wijs als trouw,
Weet best, wat ons schaden zou.
6. Vragen wij, wat goed of kwaad is,
Voor 't geloof is alles goed;
Al wat d' uitvoer van uw' raad is,
Vader! dat is alles goed:
Altijd goed en wijsheid is 't,
Wat de Wijsheid zelv' beslist.
7. Mag uw naam maar eer ontvangen,
't Ga ons slecht, of 't ga ons goed,
Dat alleen is ons verlangen,
Trouwe Vader! wat Gij doet:
Eer is 't ons, hoe laag het schijn',
Zal'g, niets voor U te zijn.

69. BROEDERLIEFDE.

WIJZE: Psalm 21.

2. Wij naderen tot éénen troon,
Als 't kroost van éénen Vader,
Door éénen Geest te gader,
Tot éénen God door zijnen Zoon,
Die eens, voor aller schuld,
Gods eischen heeft vervuld.
3. In Hem is God onz' aller God;
Eén Heiland, één behoeder
Is onzer aller broeder:
Eén uitzigt is onz' aller lot,
Eén Geest, die allen leidt
In 't spoor der zaligheid.
4. Als één van ziel, als één van zin,
Die één belang gevoelen,

Die 't zelfde wit bedoelen,
Verbinden w' ons in broederman;
Zoo dat w', in vreugd en pijn,
Elkandren alles zijn.

5. Komt, wandelaars op 't zelfde spoor!
Wij reizen met elkandren,
Wij helpen d' een den andren;
Één vriend, één leidsman gaat ons voor,
In Hem, en door zijn kracht,
Maakt cendragt meerder magt.
6. Komt, sterken wij dien liefdeband!
Eén strijd is 't, dien wij strijden,
Eén lijden, dat wij lijden,
Op reis naar 't hemelsch vaderland,
Waar w' eenmaal binnentreën;
Daar zijn wij eeuwig één.
7. Gij, Jezus! die ons zaam verbindt,
Wil zelf dien band versterken,
Laat liefde liefde werken;
Dat, waar ons ooit de wereld vindt,
Zij, uwen naam ter eer,
Van ons ook liefde leer'.

70. LIEFDE TOT VIJANDEN.

WIJZE: Abglantz aller Majestät!

God! oneindig in gena', Eindloos groot in
't schuldvergeven, Slaat Gij ons, uw haatren,
ga', Schenkt G' afvalligen het leven; Hoe betaamt
het ons, dat wij Ook vergevend zijn, als Gij.

2. Ja, uw liefd', uw zondaarsmin
Stort ons liefde tot verdragen,
Naar uw godlijk voorbeeld, in;
Wie ons haten, lastren, plagen,
Wij vergeven graag, o Heer!
Ons vergeeft Gij eindloos meer.
3. Wie zal bij uw majesteit
Zijn geringheid ooit gevoelen,
En nog wraak en bitterheid
In zijn harte laten woelen?
Ootmoed maakt het hart gedwee,
Duldt geen' wrok, zoekt liefd' en vreed.
4. Lijden w' immer om uw zaak,
Gij zult zelf uw zaken rigten,
Nimmer staat aan ons de wraak;
't Blijft de zaligst' onzer pligten,
Dat wij ook in lijdzaamheid
Volgen, waar het Lam ons leidt.
5. Geef ons, dat wij in geloof
Op des Heilands voorbeeld staren;
Hij, voor smaad en laster doof,
Bad zelfs voor zijn moordenaren,
Toen men Hem aan 't kruis verhief:
Zoo had Hij zijn' vijand lief.

W

Schoon

wil ik

vloekt.

dreigt

ik wil

2. Mi

En

Zoo

Ik

3. 't

Ma

'k

Da

4. 'k

En

Zoo

En

5. Om

En

En

'k v

W

Waar

71. LIEFDE TOT VIJANDEN.

WIJZE: Psalm 65.

W il nimmer iemands nadeel zoeken,
 Schoon hij mijn nadeel zoekt; Mijn' vijand
 wil ik nooit vervloeken, Ofschoon hij mij ver-
 vloekt. Zachtmoedig wil ik hem bejeegnen; Al
 dreigt hij, 'k dreig hem niet, En scheldt hij mij,
 ik wil hem zegnen, Omdat mijn Heer 't gebiedt.

2. Mijn Heiland, aan geen misdaad schuldig,
 Vergold met liefde haat,
 En leed zachtmoedig en geduldig
 Het allergrootste kwaad.
 Zou ik, zijn leerling, wederschelden,
 Daar Hij nooit wederschold,
 Ik niet met liefde haat vergelden,
 Gelijk Hij haat vergold?
3. 't Is waar, mishandling te vergeten
 Blijft steeds een zware pligt;
 Maar, als voor God een goet geweten
 Ons vrijspreekt, valt het ligt.
 'k Wil mij verbeeten, en niet klagen,
 Dan leert mijn vijand mij,
 Dan leer ik wijzer mij gedragen,
 Hoe leed hem dit ook zij.
4. 'k Zal dan met zorg den misslag mijden,
 Dien hij van mij verzon;
 En ook dat kwaad in mij niet lijden,
 Dat hij niet weten kon.
 Zoo wil ik mij zachtmoedig wreken,
 Zijn' lof elk doen verstaan,
 En sluiten 't oog voor zijn gebreken;
 Kan hij mij dan nog smaân?
5. Om hem zijn' wrevel moe' te maken,
 Vergeef ik hem mijn leed,
 En ben, waar 't ooit zijn heil moog raken,
 Tot zijnen dienst gereed.
 En wordt hij, tot mijn leed en schade,
 Door weldoen meer verwoed,
 'k Wil voor hem bidden om genade
 Tot God, die mij behoedt.

72. MEDEDEELZAAMHEID.

WIJZE: Gezang 4.

W el hem, die zich verstandig draagt,
 Waar d'armoe' zit te kwijnen, Of, waar z' in
 D 't don-

't donker kermt of klaagt, Een' straal van
troost doet schijnen, Wiens hart om 's naa-
sten lijden bloedt, En die hem graag, met
raad of goed, Uit al zijn magt wil helpen.

2. Wil ons op aard, ontfermend' God!
Voor broodsgebrek bevrijden,
Maar geef, dat w' uit een ruimer lot
D' ellende mild verblijden:
Och! laat ons elk in nood, of pijn,
Of armoe' straks ter hulpe zijn,
En Jezus voorbeeld volgen.
3. O Jezus, troost in alle leed,
Getrouwe Vriend der armen!
Al wat Gij hier aan menschen deedt
Was eindeloos erbarmen:
Voor ons zelfs gaafst G' U in den dood,
Wat moeten wij dan in den nood
Niet graag aan armen geven?
4. Maak ons volvaardig op hun klagt,
Tot hulp in hunne smarte,
En, zoo 't ons ooit ontbreekt aan magt,
't Ontbreek ons nooit aan 't harte;
Elk liefdewerk word' in uw kracht,
In uwen naam, door ons volbragt,
Dan zal het God behagen.

73. W A A K Z A A M H E I D.

WIJZE: Gezang 17.

N een, 'k heb den prijs nog niet verkregen,
Nog zwak blijft hier de beste deugd, Maar,
waakzaam steeds op al mijn wegen, Jaag ik dat
kleinood na met vreugd: Ons hart, ontbloot van
waakzaamheid, Wordt tot zorgeloosheid ligt verleid.

2. Zoo lang ik omzwerf door dit leven,
Ben ik een kind, dat waggelend gaat;
't Past elk bedachtzaam acht te geven,
Die, als zijn naaste valt, nog staat:
Zelfs een bestreden booze lust
Wordt nooit in ons geheel gebluscht.
3. De tijd kan ook verbeetring baren,
Is dan verbeetring altijd deugd?
Het wordt bedaardheid met de jaren,
Wat heete drift was in de jeugd;

4. Va
H
De
I
G
V
5. Om
I
Wa
I
H
F
6. Va
G
Nu
M
E
A
7. Va
U
Na
C
D
E
8. Gij
I
Ma
Z
I
D
9. Gij
M
Gij
V
U
M
10. Ach
V
Du
E
I
11. Go
M
Op
I
I
L
12. We
Z
Ell
I
Z
V
13. Wi
T
En
C
E
A

En, ach! hoe vaak ziet onze waan
Voor deugd het werk der jaren aan!

4. Vaak is het kunst en ijdel pralen,
Het geen men godsvrucht in u acht;
De nijd, of snoode zucht tot smalen
Had u welligt in haat gebragt;
Gij wilt voortaan voorzigtig zijn,
Vliedt niet de laakzucht, maar den schijn.
5. Omdat een drift u niet kan roeren,
Die sterk in 't hart van andren leeft,
Waant gij, geen drift kan u vervoeren,
Daar toch elk hart zijn wereld heeft:
Hem, wien noch goud, noch eerzucht roert,
Heeft vaak een lonk, een woord vervoerd.
6. Vaak slaapt in 't hart de drift ten kwade,
Gij schijnt zachtaardig van gemoed;
Nu kunt gij dulden, dat men smade,
Maar straks stuift gij weer op, en woedt,
En scheldt zoo liefdeloos, zoo heet,
Als die u eerst schold immer deed.
7. Vaak waant gij, in het eenzaam leven,
U deugdzaam in de stille rust,
Nauw hebt g' u in 't gewoel begeben,
Of aanstonds werkt de booze lust;
Dan wordt gij ras het waken moe,
En geeft aan 't kwade strafbaar toe.
8. Gij offert zwakkre driften Gode,
Door strengheid in uw levenswijs,
Maar hebt uw liefste lusten noode,
Zeer noode, voor zijn liefde prijs;
Dit is het oog, dit is de voet,
Die gij u zelv' ontrukken moet.
9. Gij zijt regtvaardig; ook bescheiden?
Mint matigheid; maar ook geduld?
Gij laat geen' armen hulp verbeiden;
Vergeeft g' uw' vijand ook zijn schuld?
Uw hart, hoe goed het u ook schijn',
Moet aller zonden vijand zijn.
10. Ach! 't hart is vol van snoode listen,
Vol van bedrog in elken hoek;
Dus past de waakzaamheid den Christen,
En daaglijks ernstig onderzoek:
Hoe vaak ziet onze dwaze waan
Den schijn van deugd voor 't wezen aan.
11. God kan alleen dat hart doorgronden:
Maar zoekt gij, voor zijn aangezigt,
Opregt naar uw verborgen zonden,
Hij geeft u telkens meerder licht;
Dan is uw weg en gang gewis,
Dan wandelt g' in geen duisternis.
12. Wees niet vermetel, waak ten strijde,
Zeg nooit, ik heb genoeg gedaan;
Elk hart heeft zijne zwakke zijde,
Daar valt de zielevijand aan:
Zorgeloosheid dreigt u met den val,
Waak daarom steeds, waak overal.
13. Wil mij, door uw genade, sterken
Tot al wat aan mijn roeping past.
En zet, op 't pad van goede werken,
O God! mijn wankle schreden vast,
En houd mijn hart, in waakzaamheid,
Altijd voor uwe komst bereid.

74. GEESTELIJKE STRIJD.

WIJZE: Gebed des Heeren.

Hoe naauw ik mij aan U verbind', Wat
 zaligheid ik in U vind', Nog houdt de lust
 van 't zondig vleesch Mijn hart, o God! ge-
 staag in vrees; Hoe sterk gevoel ik vaak dien
 drang, Wat valt die strijd mij zwaar en bang!

2. De deugd, o ja! ik vind ze schoon,
 Zij strekt zich zelf' ten grooten loon,
 Ik volg haar pad met vreugd en moed,
 Ik weet, dat, die geen zonde doet,
 Die zijne pligten niet vergeet,
 Met reden hoogst gelukkig heet.
3. Maar, o hoe ras word ik ontrust
 Door onderdrukten boozen lust!
 Die zet mij tot zorgloosheid aan,
 Tot hoog gevoel en trotschen waan;
 Gelukt hem dit, ik dwaas! dan schijn
 Ik straks mij zelf' een held te zijn.
4. Een held? maar ach! wat ben ik ras?
 Hij valt welhaast, die zorgloos was,
 Hij steunt zoo op zijn eigen kracht,
 Dat hij geen hulp van boven wacht,
 Versmaadt zijn looze weêrpartij,
 Wordt loom en traag, zelfs sluimert hij.
5. Hoe na is hij dan bij zijn' val,
 Als hij, verzocht van overal,
 Van buiten, in zijn eigen hart,
 Door drift, door winzucht, vrees of smart,
 Aan 't strijden moet; hoe ligt, hoe ligt
 Verliest hij alle kracht, en zwicht!
6. Ik voel mijn zwakheid, ja, mijn God!
 Hoe ligt verleidt gevaar en spot,
 Verstrooijing, driften, trotsche waan,
 Kwaad voorbeeld, weekheid van bestaan,
 Een fijn gevoel voor weeld' of smart,
 Hoe ligt verleiden zij het hart!
7. Wie kan mij helpen? Gij alleen,
 Gij zijt mijn hoop, en anders geen:
 Och! dat mijn zwakheid immer mij,
 Ten mijnen nutt', voor oogen zij;
 Och! dat ik op U bouw' in nood,
 Aan U getrouw tot in den dood.

75. TOEVLUGT IN VERZOEKINGEN.

WIJZE: Gebed des Heeren.

Hier is het nog beproevingstijd, Hier leven
 wij nog steeds in strijd, Hier, waar de boo-

IJ D.

il', Wat

de lust

God! ge-

maak dien

en bang!

ze heimlijk loert, Het zwakke vleesch zich
zelf vervoert, De kracht der zinnen lokt en
trekt, En menig voorbeeld lust verwekt.

2. Vaak nemen zonden d' overhand,
En overstroomen 't gansche land;
Wees op uw hoede, 't jongst gerigt
Brengt al 't verborgen aan het licht;
Wees door 't geloof altoos bereid,
En bid met ernst om waakzaamheid.
3. De wereld kleedt haar schandlijk kwaad
Voor 't oog somtijds in deugdsgewaad,
Prijst ons 't genot des levens aan,
Houdt vroomheid voor bedrog en waan;
En wie verwacht standvastigheid
Van hem, die zelf graag wordt verleid?
4. Mijn opzet is wel toetezien,
Maar hoe zal 'k al dat kwaad ontvlien,
Daar ik gevaren bij gevaar,
En strik bij strik, alom ontwaar?
Mijn vijand dreigt aan alle zij?
Waar vlugt ik heen? waar berg ik mij?
5. Gij Jezus! moet ons hulpe biën,
Ik blijf vertrouwend op U zien;
Ben ik niet een van uwe leën,
Uw broeder, Heer! uw vleesch en been?
Verlaat mij niet in dezen staat,
Opdat ik U ook niet verlaat.
6. 'k Erken, 't geloof is zwak, maar Gij,
Gij sterke Held! Gij staat mij bij,
Ik weet, wat ik van U verwacht,
Wat ik vermag door uwe kracht;
Op U verlaat in allen nood
Mijn hart zich vast tot in den dood.
7. Met U, o Heer! kan ik bestaan,
Al zou de wereld zelfs vergaan;
De huichlaar beev', de zondaar schrikk',
Maar ik, ik vrees geen' oogenblik:
Want Hij, wiens toevlugt bij U is,
Komt nimmer in verdoemenis.
8. Gij zijt het dan, op wien ik hoop
In 't moeilijk perk van mijnen loop,
Tot daar de krcon in 't eind mij wacht,
Waarnaar mijn hart zoo hijgend smacht:
Heer! sta in allen strijd mij bij,
Dat ik door U verwinnaar zij.

76. OM BIJSTAND VAN GODS GENADE.

WIJZE: Psalm 51.

GEN.

r leven

le boo-

I k vind mij, Heer! zoo broos, zoo zwak van
aard, Verleid, vervoerd, en van uw' weg gewe-
ken: Och help mij, Heer! der zonden boeijen bre-
ken,

74. GEESTELIJKE STRIJD.

WIJZE: Gebed des Heeren.

Hoe naauw ik mij aan U verbind', Wat
 zaligheid ik in U vind', Nog houdt de lust
 van 't zondig vleesch Mijn hart, o God! ge-
 staag in vrees; Hoe sterk gevoel ik vaak dien
 drang, Wat valt die strijd mij zwaar en bang!

2. De deugd, o ja! ik vind ze schoon,
 Zij strekt zich zelf' ten grooten loon,
 Ik volg haar pad met vreugd en moed,
 Ik weet, dat, die geen zonde doet,
 Die zijne pligten niet vergeet,
 Met reden hoogst gelukkig heet.
3. Maar, o hoe ras word ik ontrust
 Door onderdrukten boozen lust!
 Die zet mij tot zorgloosheid aan,
 Tot hoog gevoel en trotschen waan;
 Gelukt hem dit, ik dwaas! dan schijn
 Ik straks mij zelf' een held te zijn.
4. Een held? maar ach! wat ben ik ras?
 Hij valt welhaast, die zorgloos was,
 Hij steunt zoo op zijn eigen kracht,
 Dat hij geen hulp van boven wacht,
 Versmaadt zijn looze weerp partij,
 Wordt loom en traag, zelfs sluimert hij.
5. Hoe na is hij dan bij zijn' val,
 Als hij, verzocht van overal,
 Van buiten, in zijn eigen hart,
 Door drift, door winzucht, vrees of smart,
 Aan 't strijden moet; hoe ligt, hoe ligt
 Verliest hij alle kracht, en zwicht!
6. Ik voel mijn zwakheid, ja, mijn God!
 Hoe ligt verleidt gevaar en spot,
 Verstrooijing, driften, trotsche waan,
 Kwaad voorbeeld, weekheid van bestaan,
 Een fijn gevoel voor weeld' of smart,
 Hoe ligt verleiden zij het hart!
7. Wie kan mij helpen? Gij alleen,
 Gij zijt mijn hoop, en anders geen:
 Och! dat mijn zwakheid immer mij,
 Ten mijnen nutt', voor oogen zij;
 Och! dat ik op U bouw' in nood,
 Aan U getrouw tot in den dood.

75. TOEVLUGT IN VERZOEKINGEN.

WIJZE: Gebed des Heeren.

Hier is het nog beproevingsstijd, Hier leven
 wij nog steeds in strijd, Hier, waar de boo-

J D.

Wat

de lust

od! ge-

ak dien

a bang!

art,

a,

GEN.

leven

e boo-

2. Vaak nemen zonden d' overhand,
En overstroomen 't gansche land;
Wees op uw hoede, 't jongst gerigt
Brengt al 't verborgen aan het licht;
Wees door 't geloof altoos bereid,
En bid met ernst om waakzaamheid.
3. De wereld kleedt haar schandlijk kwaad
Voor 't oog somtijds in deugdsgewaad,
Prijst ons 't genot des levens aan,
Houdt vroomheid voor bedrog en waan;
En wie verwacht standvastigheid
Van hem, die zelf graag wordt verleid?
4. Mijn opzet is wel te toetziën,
Maar hoe zal 'k al dat kwaad ontvliën,
Daar ik gevaren bij gevaar,
En strik bij strik, alom ontwaar?
Mijn vijand dreigt aan alle zij';
Waar vlugt ik heen? waar berg ik mij?
5. Gij Jezus! moet ons hulpe biën,
Ik blijf vertrouwend op U zien;
Ben ik niet een van uwe leën,
Uw broeder, Heer! uw vleesch en been?
Verlaat mij niet in dezen staat,
Opdat ik U ook niet verlaat.
6. 'k Erken, 't geloof is zwak, maar Gijl,
Gij sterke Held! Gij staat mij bij,
Ik weet, wat ik van U verwacht,
Wat ik vermag door uwe kracht;
Op U verlaat in allen nood
Mijn hart zich vast tot in den dood.
7. Met U, o Heer! kan ik bestaan,
Al zou de wereld zelfs vergaan;
De huichlaar beev', de zondaar schrikk',
Maar ik, ik vrees geen' oogenblik:
Want Hij, wiens toevlugt bij U is,
Komt nimmer in verdoemenis.
8. Gij zijt het dan, op wien ik hoop
In 't moeilijk perk van mijnen loop,
Tot daar de kroon in 't eind mij wacht,
Waarnaar mijn hart zoo hijgend smacht:
Heer! sta in allen strijd mij bij,
Dat ik door U verwinnaar zij.

76. OM BIJSTAND VAN GODS GENADE.

WIJZE: Psalm 51.

2. Zoo uw gena' niet voor mij henen gaat,
Geen' aanvang maakt, niet wekt, niet meê wil werken,
Niet bij mij blijft, wie zal mijn' arm dan sterken?

Helaas, mijn God! dan weet ik troost noch raad.

Schenkt Gij geen licht, zoo kan mijn oog niet zien,
En zie ik niet, wat goeds zal ik bedrijven?

Verlaat Gij mij, dan zal ik moeten vliên,
En moet ik vliên, hoe zal ik bij U blijven?

3. Uw goedheid werk' het willen en het doen,
Zoo werk ik ook met vreezen en met beven,
Gij zelf hebt mij uw' eigen' Zoon gegeven,
Gedenk, o God! aan Hem en aan zijn' zoen;
Gaaft Gij Hem niet om onzentwil ten dood?
Wat hebben wij dan niet van U te wachten?
Ik weet, dat Gij geen' smeekeling verstoot:
't Gebroken hart zult Gij toch niet verachten.

4. Dat uw gena' met zachte kracht mijn hart,
Mijn ziel, mijn' zin beweeg en buig' ten goede,
In heil en ramp beschaduw' door uw hoede:
Zoo sta ik pal in blijdschap en in smart.
Doe mij verstaan, hoe ver uw goedheid gaat,
Wat Gij belooft; zoo krijg ik nieuwe krachten,
Dat sterkt mijn hart in onspoed en in smaad,
Dat leert mij, U ter eer, mijn' pligt betrachten.

5. Och! mogt mijn pligt mij steeds ter harte gaan,
En wordt die eens aan uwen wil gewogen,
Laat mij dan ook voor uwe heilig' oogen,
Door uw gena', in Jezus bloed bestaan!
Gij hebt uw hulp mij dikwijls aangeboden,
Gij zondt mij die zoo menigmaal van boven,
Verleen mij die nu weder in uw' Zoon,
Zoo zal mijn hart, zoo zal mijn mond U loven.

77. CHRISTENPLIGT.

WIJZE: Psalm 84.

Volij
onze

2.

3.

4.

5.

78.

K

Dat

ten

Vol

eer be-
oor uw
het en-
elders
ellende.

il werken,
ken?
raad.
iet zien,

Volijvrig, altijd overvloedig: Uw arbeid zal in
onzen Heer Niet ijdel wezen; Hem zij d' eer!

2. Voeg, Christen! bij geloove deugd,
Den fieren moed in smart en vreugd,
Om steeds het kwaad te wederstreven;
Voeg bij de deugd een kloek verstand,
Dat eigenzin en waan verbant;
Bij kloek verstand een matig leven;
Voeg bij de matigheid geduld,
Als God wil, dat gij lijden zult.
3. Voeg bij geduld godzaligheid,
Opdat, daar gij uw licht verspreidt,
De menschen op uw voorbeeld staren;
Blijf, naar 't volmaaktst en groot gebod,
Met liefd' en eerbied jegens God,
De broederlijke liefde paren,
En, met dien broederlijken zin,
Ook d' algemeene menschenmin.
4. O God! sta met uw' Geest ons bij,
Opdat dit alles in ons zij,
Steeds meerder in ons word' bevonden;
Dan zullen wij met waar gevoel
Het heilig, U betaamlijk doel
Van 't groot verlossingswerk doorgronden,
Och! dat ons zoo de jongste dag
Niet ledig, niet onvruchtbaar zag.
5. Dan, zoo geheiligd in 't gemoed,
Zoo voor den hemel opgevoed,
Dan zien w' ons rijkelijk beschoren
Den ingang in uw eeuw'ig rijk;
O God! die zoo genadiglijk
In Jezus ons hebt uitverkoren:
Hem zij de lof, door al 't geslacht,
Hier en daar boven toegebracht!

78. DE WARE CHRISTEN DE BESTE BURGER.

WIJZE: Psalm 100.

Komt, Christnen! toont met woord en daad,
Dat, wie de ware godsvrucht smaadt, Een Chris-
ten zonder huichlarij Altijd de beste burger zij.

2. Zich zijner roeping steeds bewust
Werkt hij in zijnen kring met lust;
Hij streeft naar grootheid, geld, of goed,
Nooit hooger, dan hij streven moet.
3. Zoo, vlijtig in zijn eigen werk,
Jaagt hij naar rang in Staat, noch Kerk;
Wat God hem geev', of wat hij miss',
Hij schaamt zich nooit hetgeen hij is.
4. Erkentnis van Gods albestuur
Dooft in hem al 't onedel vuur
Van wrok, partijschap, vleijerij,
Wie ook aan 't roer van zaken zij.
5. Hij geeft gewillig schot en lot,
Hij bidt voor 't heil des lands tot God;

Getrouw, gehoorzaam aan 't gebied,
Schendt hij zijn heilig' eeden niet.

6. Of, roept hem God tot hooger' staat,
Om nut te doen met raad of daad,
Dan is hij edel, deugdzaam, vrij,
De steun en d' eer der maatschappij.
7. Zoo, Heiland! zijt Gij voorgegaan,
Zoo hebt Gij zelf ons voorgedaan;
Gij, die de Vorst der Vorsten waart,
Werdt dienstknecht op uw eigen aard.
8. O! dat uw voorbeeld elk en mij,
Als mensch en burger, heilig zij;
Dan wordt nooit, in den burgerstaat,
Uw naam, om mijnentwil, gesmaad.
9. Verheerlijkt op den troon van God
Bestuurt Gij aller volken lot;
En orde, regt en veiligheid
Komt ons van U, door d' overheid.
10. Mogt overheid en burger nu
Eerbiedig bukken, Heer! voor U:
Elk vreez' dien God, die 't gansch heelal
Door U regtvaardig rigten zal.
11. Zoo bidden w' U, voor wie regeert,
Wie Regter is, wie Godsdienst leert,
Zoo bidden w' U voor elken stand;
Geef orde; heil zij 't vaderland!

OEFENING EN VOORDEELEN DES GEBEDS.

79. NUTTIGHEID DES GEBEDS.

WIJZE: O Ewigkeit! du Freudenwort!

O Heer! hoe heuglijk is het lot, Hoe zoet,
hoe zalig is 't genot, Dat hier het hart mag
smaken, Als 't U in Christus Vader noemt,
Bij 't bitterst leed in U nog roemt, Die 't al-
les wel zult maken, U zelfs zijn minste noo-
den klaagt, En uit elk onheil redding vraagt.

2. Wat heil voor zondaars, welk een eer,
Tot aller heeren Opperheer
Als kind te mogen spreken,
Van Hem vertroosting, kracht en licht,
Bij elk bezwaar, tot elken pligt
Vertrouwend afesmeeken!
Zulk bidden in de grootste smart
Dat is reeds troost voor 't biddend hart.

3. Dat

3. Dat dan geen donker oogenblik
 't Kleinmoedig hart vervull' met schrik,
 Geen onheil ons doe wijken!
 Neen! voor den troon, waar God ons wacht,
 Is raad, en troost, en moed, en kracht:
 Welk hart zou dan bezwijken?
 't Is God, die onze tranen telt,
 En 't smeekend kind ter hulpe snelt.
4. Stort eigen dwaasheid ons in smart,
 O, dat geen vrees ons weenend hart
 Verwijder' van Gods oogen!
 God is een vader, die vergeeft,
 Die blijdschap in verlossen heeft,
 Een God vol mededoogen,
 Die, op het stil geloofsgebed,
 Het zuchtend kind uit angsten redt.
5. O Jezus! die den strijd volstreedt,
 Die lijdend badd, en biddend leedt,
 Wil Gij ons bidden leeren;
 Uw Geest vuur onzen ijver aan,
 Die leer' ons tot den Vader gaan,
 En Hem als Vader eeren:
 Zoo worden wij reeds hier bereid
 Voor 't eeuwig lied der dankbaarheid.

80. KINDERLIJK TOEVERZIGT.

Nieuwe zangwijze.

E en ander zij vervuld met schrik, Wanneer hij
 God hoort noe-men; Ik mag m' in Hem beroemen,
 Ik vrees voor Hem geen' oogenblik: En waar-
 om zou ik vreezen? Hij wil mijn Vader wezen:

2. Mijn trouwe Vader, die zijn kind,
 Hoe zeer 't ook af moog zwerven,
 En tegen Hem 't bederven,
 Als 't zwarte van zijn oog bemint:
 Die 't geen ik heb misdreven
 Mij altijd wil vergeven.
3. Mijn goede Vader stelt zijn eer
 In eindeloos ontfermen,
 Hij luistert naar mijn kermen:
 Kom ik tot Hem in Christus weêr,
 Met tranen en met zuchten,
 Zoo heb ik niets te duchten.
4. Bekommeringen ken ik niet
 Voor heden of voor morgen;
 Ik laat mijn' Vader zorgen:
 Mijn Vader, die mijn nooden ziet,
 Zal mij, door heel mijn leven,
 Al wat mij nut is geven.
5. O zaligheid! wanneer mijn hart,
 Gespeend aan zijne lusten,
 In 's Vaders wil kan rusten,
 Zijn' wensch kan missen zonder smart,
 En zich kan vergenoegen,
 Hoe Hij het ook wil voegen.
6. Schenkt Hij mij hier een sober deel,
 Dat doet Hij uit genade,

- Iets meerder deed mij schade;
'k Heb weinig, want mij nut niet veel:
Zou Hij niet best het weten,
Hoe Hij 't mij toe moet meten?
7. Schiet ik aan moed of kracht te kort,
Om tegen 't kwaad te strijden,
Mijn Vader ziet mijn lijden:
Ja, zelfs de tranen, die ik stort,
Wil hij met zorg vergaren,
En in zijn flesch bewaren.
8. Zijn immer zonden mij tot smart,
Die ik, hoe zij m' ook knagen,
Nooit aan een' mensch durf klagen
'k Ontlast bij Hem mijn zwoegend hart;
Want Hij geneest mijn smarte,
En reinigt mij het harte.
9. Al blijft in alles, wat zij zegt,
Mijn stramine tong schier steken,
'k Durf tot mijn' Vader spreken,
Hij kent mijn taal, al spreek ik slecht,
Tot staan len neigt Hij d' ooren,
Zelfs zwijgen wil Hij hooren.
10. Wil Hij mij somtijds door verdriet
En rampen zwaar kastijden,
'k Draag met geduld dat lijden;
Een' bastaardzoon kastijdt Hij niet:
En zou 'k die liefdeslagen
Dan als zijn kind niet dragen?
11. Ik mag, hoe zeer een ander schrikk',
Wanneer hij God hoort noemen,
Ik mag m' in Hem beroemen:
Ik vrees voor Hem geen' oogenblik,
En waarom zou ik vreezen?
Hij wil mijn Vader wezen.

81. OM OPGEWEKTHEID TOT BIDDEN.

WIJZE: Gezang 23.

O God! hoe zalig is 't voor 't hart Zijn
nooden U te klagen! Hoe zalig, met berouw
en smart, Vergeving U te vragen! Hoe zalig,
U naar 't hemelhof, In geest en waarheid,
onzen lof Vertrouwlijk op te zen - den!

2. Maar, ach! ons hart, zoo hard als steen,
Zelfs bij 't gezigt van zonden,
Wil niet tot U naar boven, neen!
't Is vast aan 't sto' gebonden;
't Ontbreekt ons, Heer! aan lust en moed,
Wij kunnen 't logge vleesch en bloed
Tot bidden naauwliks dringen.
3. O God! dat kwaad grieft ons zoo zeer,
Meer dan all' aardsche smarten;
Woont dan uw goede Geest niet meer
In hard' en koude harten?
Is Hij dan met zijn onderrigt,

Vertrouwing, aandrif, kracht en licht,
Bedroefd, van ons geweken?

4. 't Is waar, wij durfden vaak zijn stem
En leiding wederstreven,
Zoo hebben wij, wij zelv' aan Hem
Daar reden toe gegeven:
Wij pleegden met het vleesch steeds raad,
Dies woog de neiging tot het kwaad
In ons gedurig over.
5. Zie ons dan, Vader! in den nood
Tot uwen schoot gedreven;
Wat aardfche vader zou, voor brood,
Zijn' kindren fteenen geven?
En Gij, zoudt Gij niet nog veel meer
Den Geest, waarom w' U fmeeken, Heer!
Ons op ons bidden fchenken?

82. D A G E L I J K S C H G E B E D.

WIJZE: Herr Jesu Christ! dich zu uns wend!

O groote God, die t' aller tijd In Chris-
tus onze Vader zijt! Wij storten onzer
aller nood Ootmoedig in uw' Vaderschoot.

2. Doe ons gelooven op uw woord,
Dat Gij ons arme zondaars hoort,
Niet om onz' eigen waardigheên,
Maar om uw' Zoon, om Hem alleen.
3. Geef, dat wij op uw Vadertrouw,
Hoe fchuldig zich ons hart beschouw',
Niet twifelen, of Jezus bloed
Heeft al die fchuld voor ons geboet.
4. Dat steeds in ons dit vast geloof
De liefde tot het kwaad verdoov',
En dagelijks ons meer geleid'
Tot Christendeugd en heiligheld.
5. Geef ons, dat uw getuigenis
En woord, dat eeuwig zeker is,
Ons alles zij in vreugd en smart,
Als 't eenig rustpunt van ons hart.
6. Dat steeds, o hoogste Majesteit!
Ons hart uw tegenwoordigheld,
Bij al zijn pogen, diep gevoel',
Opdat het U alleen bedoel'.
7. Stort ons die liefde tot U in,
Die zich vertoont in menschenmin:
Opdat, waar w' op uw aard ook treên,
Wij vreugd verspreiden om ons heen.
8. Dat onze hand graag tranen droog',
Weldadigheld ons hart verhoog',
En, onder hoog of laag bedrijf,
De menschheid ons steeds heilig blijv',
9. Sterk, waar verzoeking lokkend lacht,
Ons zinlijk hart door uwe kracht,
En geef ons tot de deugd steeds moed,
Al kost z' ons welvaart, eer en goed.
10. Lucht ons op aarde voorspoed aan,
Dat wij naar dankbren ootmoed staan;

D DEN.

Zijn

rouw

alig,

heid,

den!

Of vloeit ons ramp op ramp hier toe,
Dat z' ons uw' Zoon gelijken doe.

11. Dat slechts, bij voorspoed of bij leed,
Ons hart geen' oogenblik vergeet,
Hoe, zonder zelfsverloochening,
Geen stervling ooit ten hemel ging.
12. Dat wij in welstand of in nood
Gedurig denken aan den dood,
En die gedacht' ons daaglijks meer
Bedachtzaamheid en wijsheid leer.
13. Zal onze leeftijd hier voortaan
Uit oogenblikken slechts bestaan,
Zoo vind' de dood ons vroeg bereid,
En rijp voor U en d' eeuwigheid.
14. Of wel bestemd' uw albestier
Ons eene langre loopbaan hier,
Begeef, wat immer ons ontschiet',
Ons dan ook in de grijsheid niet!
15. En is ons eind eens daar, o Heer!
Zie dan genadig op ons neêr,
En dat, om Jezus dierbaar bloed,
Uw vrede heersch' in ons gemoed.

83. BEDE OM GELOOF EN HEILIGHEID.

WIJZE: Fransche Cant. 104.

God, enkel licht, Voor wiens gezigt Niets
zuiver wordt bevonden, Ziet ons bevielt, Met
schuld bedekt, Misvormd door duizend zonden.

2. Der sterren pracht
Is bij Hem nacht,
Hoe hel zij schittern mozen:
En wij belaan
Met euveldaan,
Wat zijn wij in zijn oogen?

3. Heer! waar dan heen?
Tot U alleen,
Gij zult ons niet verstooten:
Uw eigen Zoon
Heeft tot uw' troon
Den weg ons weer ontsloten.

4. Ja, Amen! ja,
Op Golgotha
Stierf Hij voor onze zonden;
En door zijn bloed
Wordt ons gemoed
Gereinigd van de zonden.

5. Maar, ach! wat smart!
Dit dwaalziek hart
Doet ons gedurig vreezen.
O God! G' aanschouwt,
Hoe 't ons berouwt
Steeds weer bevekt te wezen.

6. Wil, U ter eer,
Steeds meer en meer
't Geloof in ons versterken!
Dan zullen wij,
Gereed en blij,
Uit liefde 't goede werken.

84. ZUCHT OM MEERDERE HEILIGING.

WIJZE: Gezang 28.

ader, vol van mededoogen! Zie op mijn
ellende neêr, Wend tot mij erbarmend' oogen;
Vader, vol van mededoogen! Zie op mijn el-
lende neêr, Vorm mij, vorm mij tot uw eer.

2. O! Gij ziet het, wat ik lijde
Bij 't bederf, dat in mij woont,
Hoe ik worstle, hoe ik strijde;
O! Gij ziet het, wat ik lijde
Bij 't bederf, dat in mij woont,
En zich telkens nieuw vertoont.
3. Duizend bittre hartetranen,
U alleen bekende smart,
Doen de vreugd mijns levens tanen;
Duizend bittre hartetranen,
U alleen bekende smart,
Knagen rustloos aan mijn hart.
4. Moest mijn eigen deugd mij schoren,
't Regt hier gelden, geen gena',
Ach! ik waar gewis verloren,
Moest mijn eigen deugd mij schoren,
't Regt hier gelden, geen gena',
Als ik voor uw vierschaar sta.
5. Zelfs mijn tranen en gebeden
Keeren schuldig tot mij weêr,
Als ik tot uw' troon mag treden;
Zelfs mijn tranen en gebeden
Keeren schuldig tot mij weêr,
Smeeken om vergeving, Heer!
6. Hoe ik dieper poog te delven,
Hoe ik meer bederf ontmoet;
Ach! ik wanhoop aan mij zelven:
Hoe ik dieper poog te delven,
Hoe ik meer bederf ontmoet,
Daar mijn kracht voor zwichten moet.
7. Heiland, eindloos van ontfermen!
Die geen' zondaar ooit versmaadt;
Heiland, eindloos van ontfermen!
'k Werp mij raadloos in uw armen:
Nu mij alles hier verlaat,
Daar, en daar alleen is raad.
8. Ja, in U is redding, leven,
Schuldvergeving, kracht tot deugd,
Van uw' Vader mij gegeven;
Ja, bij U is redding, leven,
Schuldvergeving, kracht tot deugd,
Ware zielrust, reine vreugd.
9. O! dat kinderlijk vertrouwen,
Dat, bij al 't gevoel van schuld,
Op Gods Vadertrouw blijft bouwen;
O! dat kinderlijk vertrouwen,
Dat, bij al 't gevoel van schuld,
In 't gemoed geen twijfeling duldt!

10. Dit geloof geeft moed en krachten,
 Staaf, dat God waarachtig is:
 O! hoe blijft mijn harte smachten,
 Hoe naar dat geloove trachten,
 Dat, bij voorspoed en gemis,
 Leest op Gods getuigenis!
11. Dierbre Heiland! hoor mijn smeeken,
 Wek in mij dien kinderzin;
 Dan moog alles mij ontbreken:
 Dierbre Heiland! hoor mijn smeeken,
 Stort mijn hart dien kinderzin
 Voor uw liefd' en bijstand in!
12. Blijf, in leven en in sterven,
 't Eenigst rustpunt van mijn hart!
 Wat, wat kan mijn ziel niet derven,
 Blijft G' in leven en in sterven,
 Onder voorspoed, onder smart,
 't Eenigst rustpunt van mijn hart!

85. GEBED IN VERZOEKINGEN.

WIJZE: Psalm 39.

Liefdevolle Hemelvader! Wien ik nader
 Met een diep verslagen ziel; Steeds mijn
 toevlugt in het lijden, Kracht in 't strij-
 den, Als de nood het bangste viell

2. Zie mij voor uw' troon gebogen,
 Sla uw oogen
 Gunstig neder op mijn smart;
 't Woelen der verdorvenheden
 In mijn leden,
 Zond' op zond' ontrust mijn hart.
3. Naauw ben ik gevaar ontvloten,
 Of mijn nooden,
 Nieuwe nooden groeijen aan;
 Nieuwe heiren van verzoeking,
 Wier verkloeking
 Ik, helaas! niet kan weêrstaan.
4. Strijden moest ik, maar mijn krachten
 Zijn slechts klagten;
 Ach! waar berg, waar berg ik mij!
 't Hart, steeds morrend, ontevrede,
 Strijdt niet mede,
 Groot' Ontfermer! sta mij bij.
5. Aller schepslen mededoogen
 En vermogen
 Schiet te kort in mijnen nood:
 Vader! Gij alleen, o Vader,
 Licht en Rader!
 Gij zijt Redder uit den dood.
6. Jezus Christus heeft geleden,
 Heef volstreden,
 Overwonnen, ook voor mij,
 Helsche list en magt gebonden,
 Dood en zonden
 Overwonnen, ook voor mij.
7. Jezus streed, en leed onschuldig
 En geduldig,

Klaag-

Klaagde, dat Gij Hem verliet:
Zoudt Gij, Vader! mij verlaten?

Mij verlaten,
Nu G' in Jezus op mij ziet?

8. Geef mij Jezus Geest in 't lijden,
En in 't strijden
Jezus afkeer van het kwaad:
'k Zal Hem dan standvastig volgen,
Hoe verbolgen
Ook de zee van rampen slaat.

86. TEGEN VERSTROOIJING VAN GEDACHTEN.

Nieuwe zangwijze.

Helaas, dat zwerven der gedachten! Hoe
leidt ons 't ijdel zingenot Steeds af van 't heil,
dat wij verwachten, Van 't geen Gij wilt dat wij
betrachten, Van uw gemeenschap zelfs, o God!

2. Niet slechts bij aardse begheden
Kwelt ons die zwerfzucht van het hart,
Maar dan zelfs, als wij met gebeden
Of dankerkentnis tot U treden,
Gevoelen wij die bitter smart.
3. Bij onze godsdienstoefeningen,
In 't eenzaam en in 't openbaar,
Is d' aandacht naauwlijks te bedwingen,
Gestaag verrast door beuzelingen;
Helaas! wat valt die last ons zwaar.
4. Wie helpt ons dit met moed bestrijden,
Wie breekt de kracht der ijdelheên,
Wie zal ons treurig hart verblijden,
Wie zal ons van dien last bevrijden,
Van zulk een zwerfzucht? Gij alleen!
5. Och! zie ons aan uw voeten weenen,
O Jezus! zie op onze smart,
Och! wil ons vaardig hulp verleenen;
Nooit zondt Gij klagers hulploos henen,
Nooit kon U dat van 't liefdehart.
6. Leer Gij ons dan ootmoedig smeeken,
Gij, die d' ontferming zelve zijt,
Help ons de kracht der zwerfzucht breken;
Dan wordt ons denken en ons spreken
Geheel, alleen aan U gewijd.

87. A M E N.

Wijze: Simeons Lofzang.

Ja, Amen! Vader, ja! Gij slaat ons smeeken ga',
Gij zult ons niet beschamen: Het woord van uw gena'
Blijft, Vader! eeuwig Ja, In Christus, Ja en Amen.
2. Gij,

2. Gij, die ons bidden ziet,
Verlangt ook, dat wij niet
Slechts vragen, maar verwachten:
Ons bidden is geen wensch,
Die opgaat tot een' mensch,
Wien 't faalt aan wil, of krachten.
3. Ons oog is op uw' Zoon,
Die ons tot uwen troon,
Als Midlaar, in wil leiden:
Al wat ons hart begeert,
Gelijk zijn voorschrift leert,
Dat mag 't geloof verbeiden.
4. Geeft ware Christuszin
Ons reine wenschen in,
Heeft die ons hart genezen,
Dan moet de gansche ziel,
Die biddend nederviel,
Bij 't opstaan, Amen wezen.
5. Dit Amen geeft U eer,
Dit Amen vraagt niet meer,
Zou God mijn bede schenken?
Dit Amen stelt gewis,
Dat Hij, die d' Amen is,
Zijn waarheid nooit zal krenken.

BIJ DE VIERING VAN DEN OPENBAREN GODSDIENST.

88. VOORTREFFELIJKHEID DER OPEN- BARING BOVEN DE REDE.

WIJZE: Psalm 113.

O mensch, geloof aan uwen God!" Is,
Heer! uw onbepaald gebod. Och! dat uw
Geest dien pligt ons leere! Wat komt, in
dezen kinderstaat, Ons meerder dan 't geloof
te baat? 't Bevel daartoe is weldaad, Heere!

2. Wat zou ons naauwbeperkt verstand,
Ons kortziend oog, dat schaars 't verband
Der dingen doorziet, ooit ontdekken,
Zoo uw onfaalbaar onderrigt
Ons niet, waar onze rede zwicht,
Ter heldre fakkel mogt verstrekken?
3. Waar zou ons hart, in elken nood,
Waar, bij het naadren van den dood,
Ooit uitkomst zien in zijn ellende,
Zoo 't niet, in zijnen dorkren nacht,
Bij 't licht, door Jezus aangebragt,
Zich tot een' God, een' Vader wendde?
4. Wat wisten wij met zekerheid
Van alles, wat na 't graf ons beidt,
Slechts door het redelicht omgeven?

Waar

Waar leerden wij die pligten aan,
Die ons, in dit ons eerst bestaan,
Reeds vormen voor een hooger leven?

5. Ja, uw bevel is weldaad, Heer!
Waar zou, was hier 't geloof niet meer.
Onz' eindigheid de rust verbeiden?
Neen! in ons tegenwoordig lot
Kan onbepaald geloof aan God
Alleen tot hooger stand ons leiden.

6. 't Zegt weinig, of de geest in 't end,
In 't geen hij van uw werken kent,
Eén stip meer van 't geheel vergader;
Maar, dat van 't eindloos schepsental
Geen muschjen ooit op aarde vall',
Dan met uw wil, dit troost ons, Vader!

7. 't Zegt weinig, dat ons zoekend oog
Eén star te meer ontdekken moog,
Waar millioenen 't oog ontvlugten;
Maar, dat dezelfde Majesteit,
Die z' allen voert, ook ons geleidt,
Dit doet ons voor geen rampen duchten.

8. 't Geloof aan God verhoogt den moed,
Het troost ons hart in tegenspoed,
En leent in nood en dood ons krachten.
Och! dat w' ootmoedig, needrig, klein,
Met dit geloof ons pad betreën,
Van dit geloove troost verwachten!

9. Stort, Vader! ons dien kinderzin,
Dat onbepaald vertrouwen in
Op uwe leiding door dit leven,
Dat wij gerust aan uwe hand
Hier spoeden naar het vaderland,
En op uw woord den doodsniik geven.

89. VOORTREFFELIJKHEID VAN JEZUS LEER.

WIJZE: Psalm 84.

W at zwoegt g', o mensch! naar goud of eer,
Daar gij in Jezus reine leer Den grootsten schat
bezit op aarde! Waar is u hooger heil bereid?
Zij voedt u op voor d'eeuwigheid, En schenkt
u eenmaal Englenwaarde. Zij stemt uw hart tot
ware deugd, En vormt uw ziel voor hemelvreugd.

2. O! voel de waarde van dien schat,
Die 't grootst geschenk in zich bevat,
Dat in het stof u kon verbeiden,
Een gift der hoogste liefde waard,
God gaf ze door zijn' Zoon aan d'aard,
Om menschen tot Hem opteleiden:
Zij wijst, bij al den aardschen druk,
Den zeehren weg tot waar geluk.

3. Lacht

3. Lacht u hier ware grootheid aan,
Gij kunt z', op uwe levensbaan,
Alleen van haren invloed wachten;
Z' is juist geschikt voor uwen stand,
Staat met uw' aanleg in verband,
En is berekend naar uw krachten:
Mensch! zoo zij u geen' bijstand biedt,
Bereikt gij uw bestemming niet.
4. Beproof, of ooit in schooner licht
Volmaakter beeld voor uw gezigt
Van menschelijke grootheid zweefde,
Dan d' echte Christen wezen zou,
Die, aan zijns Heilands leer getrouw,
Haar met zijn hart en daan beleefde,
En daaglijks in die deugden won,
Die hij door haar bereiken kon.
5. Waar vindt g' een' God, een Majesteit,
Zoo vlekkeloos in heiligheid,
Zoo boven allen lof verheven,
Zoo vreeslijk voor het boos gemoed,
Maar voor 't hoetvaardig hart zoo goed,
Zoo rijk, zoo mild in 't schuld vergeven?
Kom, toon m' een' God, zoo groot, zoo goed,
Als Jezus leer aanbidden doet.
6. Waar dringt de reinste menschenmin
Met zoo veel kracht ten boezem in,
Waar zijn de driften min verbolgen,
Dan daar, waar 't hart geen' vijand heeft,
Voor haatren bidt, altijd vergeeft,
En 't beste Wezen na leert volgen;
Waar spreidt menschlievendheid zoo schoon,
Zoo goddelijk een' glans ten toon?
7. Baart liefd' alleen hier reine deugd,
Slechts Jezus leer, die 't hart verheugt,
Doet haar ter bron der deugd verstrekken;
Wie zonder liefd' om d' eerkroon loopt,
Wordt licht door loon of straf genoopt,
Kan hoogmoed tot zijn taak licht wekken:
Voor liefde, ware liefd' alleen,
Was pligt en zaligheid steeds één.
8. De liefde tot den hoogen God
Vereent ons hart met zijn gebod,
Doet ons Hem dienen zonder vreezen;
De liefde tot den evenmensch
Maakt zijn geluk tot onzen wensch,
Doet ons hier alles voor hem wezen:
Waar is een deugd, die meer bekoort,
Waar vloeit z' uit reiner bronnen voort?
9. Waar wordt aan uw beklemd gemoed
Vergeving, om een godlijk bloed,
Voor al uw schuld om niet geschonken?
Waar wil een Geest, door niets beperkt,
Die 't willen en 't volbrengen werkt,
Uw hart, uw magtloos hart ontvouwen?
Waar loopen Gods volkomenheên
Zoo met ons waar geluk in een?
10. Waar vindt de mensch in zijn verdriet
Den troost, dien Jezus leer hem biedt?
Waar is in 't lijden God hem nader?
Waar ziet zijn oog in schooner licht,
Ook waar de tuchtroe' nimmer zwicht,
Het doel van een' vergevend' Vader?
Waar is zijn eeuwig zalig lot
Geground op d' eer van zijnen God?
11. O stervling! wat u ooit ontzink',
Dat deze leer nog voor u blink',
Waar gij uw' jongsten snik zult geven;

Zij is het licht voor uwe voet,
De staf, die u voor wanklen hoedt,
Uw zeeke gids tot beter leven;
Met haar zijt gij in elken kring,
In elken stand Gods kweekeling.

90. VOOR DE PREDIKATIE.

WIJZE: Psalm 66.

Dat w' U deez' dag, o Jezus! wijden, Hem
vrolijk vieren in den geest, Den dag, waarop
wij ons verblijden, Dat Gij weër uit het graf
verreest; Laat ons uw eer alleen bedoelen, Uw
eer, die al ons leven is, Dan zullen w' in ons
hart gevoelen De kracht van uw verrijzenis.

2. Hier zullen wij ons met uw vanden,
Die voor uw godlijk aanzigt staan,
Door liefd' en door geloof verbinden,
Vermelden uwe liefdedaan;
Hier, waar uw heiligen zich verzaamen,
Hier zingen w' U ons needrig lied,
Al kunnen wij uw' lof maar staamlen:
't Ootmoedig hart versmaadt Gij niet.
3. Hier danken w' U, met al uw leden,
Hier wordt uw liefdestem gehoord,
Hier zenden w', in uw' naam, gebeden
Tot Hem, die ons als Vader hoort:
Zend uwen Geest nu in ons midden,
Verlicht, vertroost ons hart, o Heer!
Dan zal ons zingen, hooren, bidden
Ons zalig zijn, en U tot eer.

91. VOOR DE PREDIKATIE.

WIJZE: Psalm 84.

Wij wijden, gunstrijk' Opperheer! Deez' feest-
dag aan uw' dienst en eer: Heb dank! uw god-
lijk welbehagen Vergunt ons rust van bezig-
heên, En roept ons, om aan U alleen Gods-
dienstig' offers optedragen; Verhef ons hart nu
boven 't stof, En stem het, Heer! tot uwen lof.

2. O Vader! dat uw vriendlijk oog
 Ons hart bestrale van omhoog!
 Daar wij met onze smeekgebeden,
 In naam van Jezus, uwen Zoon,
 Vertrouwlijk naadren tot uw' troon:
 O milde Bron van zaligheden!
 Stort, in den rijksten overloed,
 Uw' zegen uit in ons gemoed.
3. Och! dat uw Geest den Leeraar sterk',
 Het zegel zett' op al zijn werk;
 Dan zal uw woord ons hart doordringen,
 Dan brengt het schoone vruchten voort:
 Door dankbren ijver aangespoord
 Zal onze mond dan vrolijk zingen;
 Dan is ons leven, voor altijd,
 Geheel aan uwen dienst gewijd.

92. VOOR DE PREDIKATIE.

WIJZE: Psalm 24.

Wij, allerhoogste Majesteit! In uwe
 tegenwoordigheid Godsdienstig in uw huis
 verschenen, Wij buigen ons eerbiedig neer,
 En smeecken U, wil, U ter eer, Ons
 uwen Geest bij 't woord verleen.

2. Bepaal Gij zelf ons zwerzick hart,
 Zoo ligt in zond' en zorg verward;
 Verleen Gij zelf ons luistrend' ooren,
 Doe ons de waarheid regt verstaan,
 En laat ons diep ter harte gaan,
 Wat Gij ons tot ons heil doet hooren.
3. Maak, door uw woord, ons zoo bekend
 Met ons bederf en diep' elend,
 Dat wij in ootmoed die betreuren,
 En geef, dat uw getuigenis
 Van 't geen uw Zoon voor zondaars is,
 Ons uit die droefnis op moog beuren.
4. Wil, door een vast geloof, ons hart,
 Bij lief en leed, bij vreugd en smart,
 In Hem vertroosten en versterken;
 Ontsteek dus, in ons koud gemoed,
 Een' onuitbluschbren ijvergloed
 Tot dankbaarheid en goede werken.
5. Uw eer, ons heil zij 's Leeraars doel,
 Verwek in hem een warm gevoel
 Tot krachtig spreken, vurig bidden:
 Gij hebt ons immers zelf verklaard,
 „Al waar men in mijn' naam vergaart,
 „Daar ben Ik zelf ook in uw midden.”

93. VOOR DE PREDIKATIE.

WIJZE: Liebster Jesu! wir sind hier.

Lieve Jezus! zie ons zaam Hier op uw bevel
 ver-

verga
 baar
 in o

S
 o
 v

U

H

H

H

H

H

H

H

2. Heiland! Gij hebt aan uw Kerk
Uwen Heiligen Geest gegeven,
Die 't geloof in 't harte werk'
Door uw woord ten eeuwgen leven;
Dat ons nimmer iets op aarde
Bij uw heilleer koom in waarde.

3. Zet ons harte door dien Geest
Voor uw liefdelessen open,
Dat wij daaglijks onbevreesd
Op uw heilbeloften hopen,
Tot dat G' ons geloofsvertrouwen
Eens verwisselt in aanschouwen.

94. VOOR DE PREDIKATIE.

WIJZE: Psalm 38.

2. Dat ons hart uw' Geest verbeide,
Die ons leide
In uw waarheid, naar uw woord;
Schenk uw' bijstand tot gelooven
Nu van boven;
Spreek dan, uw gemeente hoort.

95. NA DE PREDIKATIE.

WIJZE: Psalm 138.

96. NA DE PREDIKATIE.

WIJZE: Herr und Aeltster deiner Creutz-Gemeine!

Halleluja! eeuwig dank en eere, Lof, aanbidding, wijsheid, kracht, Word', op aard en in den hemel, Heere! Voor uw liefd', U toegebragt! Vader! sla ons steeds in liefde gade; Zoon des Vaders! schenk ons uw genade; Uw gemeenschap, Geest van God! Amen! zij ons eeuwig lot.

97. BIJ DEN DOOP.

WIJZE: Gezang 40.

U God en Heer! Zij eeuwig eer, Wij roemen uw genade; Ontfermend slaat Gij ook ons zaad, Om Jezus offer, gade.

2. Hoe zondig zij
Ook zijn, als wij,
Onrein voor U geboren;
Gij, zalig lot!
Gij zijt hun God,
Aan wien zij toebehooren.

3. Heeft uwe hand
Den Doop, ten pand
Van uw verbond, gegeven,
Die blijde troost
Doet ons dit kroost,
Met vreugd, U overgeven.

4. Uw zondaarsmin
Stort blijdschap in,
En lust, en moed, en krachten:
Der ouden pligt,
Hoe zwaar, wordt ligt
Voor hen, die op U wachten.

5. Wil ons beleid
Met waakzaamheid,
Ons kroost uw' zegen geven:
Zoo zullen zij,
Zoo zullen wij
U hier, en eeuwig leven.

98. NA DEN DOOP.

WIJZE: Psalm 103.

Wij danken U, barmhartig' God en Vader! Dat

Dat
't ble
door
Tot
En
2. Wij
Aan
D
Op
In
E
3. Zo
Die
Z
Op
Zij
F
4. Op
O
Op
U

Z
mu
die
V
op
z

Dat G' uit gena' ons en ons kroost te gader, Om
't bloed uws Zoons, all' onze schuld vergaaft, Ons
door uw' Geest hebt tot uw Kerk doen komen,
Tot leen uws Zoons, tot kindren aangenomen,
En door den Doop dit heil ons plegtig staaft.

2. Wij bidden U, wil ons om Jezus hooren,
Aanschouw het kroost, thans door den Doop herboren!
Dat hen uw Geest, uw Heilige Geest regeer,
Opdat het, vroom en Christlijk opgetogen,
In ware deugd steeds wandle voor uw oogen,
En wassen moog in Christus, hunnen Heer.
3. Zoo word' uw gunst, uw Vadergunst geprezen,
Die G' ook, o Heer! ons allen hebt bewezen;
Zoo stemm' ons hart steeds met uw wetten in,
Opdat het trouw, in alle deugdbetooning,
Zijn' Heiland volg', als Leeraar, Priester, Koning,
En onder Hem, wat zonde kweekt, verwinn';
4. Opdat uw Naam, o eindloos goede Vader,
O Zoon, o Geest, o eenig' God te gader!
Door hen en ons altijd verheerlijkt word';
Opdat ons hart U dankbaar eer bewijze,
U vrolijk roem', U rustloos loov' en prijze,
Tot dat de tijd in d' eeuwigheid zich stort.

99. BIJ DE BELIJDENISPREDIKATIE.

WIJZE: Psalm 66.

Zie ons te zaam uw' naam belijden, O God!
met eerbied voor uw' troon, Ons zelve U ten
dienste wijden In Christus uwen lieven Zoon,
Vereenigd in gevoel van zonden, In uitzigt
op zijn schuldtrantsoen; Och! dat w', in liefde
zaamverbonden, Uw liefde dankbaar hulde doen.

2. Ja, zondaars zijn wij, diep bedorven,
W' erkennen dit voor U met smart;
Maar Jezus, aan het kruis gestorven,
Geeft rust en troost aan 't schuldig hart:
Die waarheid is 't, die ons te zamen
Aan U, en uwen wil verhecht,
Waarop ons hart geloovig, Amen,
Met al uw kindren, Amen zegt.
3. Door éenen Heer zijn onze harten,
Door éenen Geest en doop vereend,

Één Trooster is het, die in smarten
 Ons zamen sterkt, en hulp verleent;
 't Is één geloof, waardoor wij leven,
 Één hoop op uwe zaligheid;
 Één hart wilt Gij ons allen geven,
 Dat hebt Gij zelf ons toegezeid.

4. Och! heilig ons dan in uw waarheid,
 Zij voer' in ons steeds heerschappij,
 Uw woord, o Vader! is de waarheid;
 Zet Gij ons licht en ijver bij,
 Zoo zulien w' uwer ons nooit schamen,
 Wien hart en mond geheel behoort,
 Zoo, zoo verbinden w' ons te zamen
 In trouw aan U, en aan uw woord.
5. Gedenk aan onze nieuwe leden,
 Die, door 't belijden van uw' naam,
 Met ons nu in verbindnis treden;
 O Vader! heilig z' in uw' naam,
 Dat niets hun' ijver ooit verdoove,
 Uw liefd', uw waarheid blijf' hun bij,
 Dat hun geloof opregt geloove,
 Hun keus de keus des harten zij.
6. Bewaar, o God! hun ziel en zinnen,
 Dat, hoe de wereld vleijen moog,
 Zij boven alles U beminnen,
 In vreeze wandlen voor uw oog:
 Zoo rigten zij getroost hun treden
 Op Jezus spoor, hoe zwaar 't ook schijn',
 Zoo zal, op 't geen zij nu beleden,
 Hun wandel 't sprekendst Amen zijn.

100. BIJ DE VOORBEREIDING TOT HET AVONDM.

WIJZE: Mein Hertzens Jesu, meine Lust!
 (met herhaling der drie laatste regels.)

H et heuglijk tijdstip nadert weêr, Dat w' in
 uw bitter lijden, Met diepen ootmoed, ons, o
 Heer! Aan 't Avondmaal verblijden; Wil ons,
 bij 't naadren van dit feest, Den invloed van uw'
 goeden Geest Ter voorbereiding schenken, Opdat
 w' aan uw' verzoeningsdood, Die zoo veel heils
 voor ons ontsloot, Naar waarde mogen denken.

2. Uw liefde, die aan ons nog dacht
 In 't bitterst van uw lijden,
 Toen G', in den allerbangsten nacht,
 Uw' laatsten strijd gingt strijden:
 Uw liefde schonk ons dezen disch,
 Daar wij, tot uw gedachtenis,
 Ons zaam vereenen zouden,

En,

En, met het oog op die gena',
Die G' ons beweest op Golgotha,
Uw liefdefeestmaal houden.

3. Ontfermc! nooit verdienden wij
't Geringste mededoogen,
Gena', oneindig groot en vrij,
Wilt Gij aan ons verhoogen:
Verslaafd aan 't zinnelijk genot,
Geheel afvalligen van God,
Vertreders van zijn wetten,
Had ons de hoogste Majesteit
Ten doel van haar gerechtigheid
En straffen kunnen zetten.
4. Uw tusschenkomst hebb' eeuwig eer!
Verteeder maar ons harte,
Dan vallen w' aan uw voeten neer,
Dan voelen wij, met smarte,
Met weedom, voor uw aangezicht,
Wat snoothed in dien afval ligt,
Wat boosheid in de zonden:
Bewaar ons bij dat smartgevoel.
Opdat w' ootmoedig, naar uw doel,
Uw' liefdedood verkonden.
5. Geen ontrouw, die Gij in ons ziet,
Geen flauwheid in het strijden,
Geen misdaad blij' er, die wij niet
U weenende belijden;
Opreghed, die geen kwaad verbloemt,
Geen zonden immer zwakheên noemt,
Beziel' ons voor uw oogen:
Gij, die voor ons aan 't kruis voldeedt,
Wiens liefde van geen wanklen weet,
Zult onze tranen droogen
6. Of zouden w' aan uw liefdeemaal,
U, Jezus! nog verdenken,
U, bij dit vriendelijk onthaal,
Nog geen vertrouwen schenken?
Och! leer ons hier, bij brood en wijn,
Die panden uwer liefde zijn,
Uw ligchaam onderscheiden,
En dankbaar, in verbindtenis
Met al uw volk, aan dezen disch
Uw' roem naar eisch verbreiden.

NDM.

in
o
s,
w'
at
ils
n.

101. BIJ HET A V O N D M A A L.

WIJZE: Gezang 39.

Beloes roeders, komt! de Heiland noodt, Laat ons
zijn dood verkonden, Komt, gedoopt in zijn dood,
Komt! door Hem verlost van zonden Geven wij Hem
hart en hand; Zijn verbond houdt eeuwig stand.

2. Neemt en eet, gij eet zijn brood,
Jezus Christus werd gegeven
Voor den zondaar in den dood;
Neemt en drinkt, gij drinkt ten leven,
Ja, Hij gaf zich in den dood,
In den bittren zondaarsdood.

E

3. Laat,

En,

3. Laat, die zich met toeverzigt,
Jezus! in uw heil verblijden,
Eeuwig wandlen in uw licht,
Eeuwig aan uw' dienst zich wijden;
Dat hun hart van hoogmoed vrij,
Vol van uwen ootmoed zij.
4. Help de ziel, die raadloos schreit,
Nauwlijks op uw heil durft wachten,
Help haar, Heer der heerlijkheid!
Geef haar zwak vertrouwen krachten:
Die bedrukt van verre staan,
Neemt Gij met ontferming aan.
5. Halleluja! Jezus dood
Wordt de wereld door verkondigd,
Jezus dood, die ons, hoe snood,
Hoe ontaard, bij God ontzondigt:
Zondaars! zwaar met schuld belaa'n,
Neemt zijn heil geloovig aan.
6. Ja, tot in den hemel dringt
Ons gezang met blijde klanken,
Waar, van Engelen omringd,
Alle zaligen Hem danken,
Eeuwig juichen van gena',
Van zijn liefd' op Golgotha.

102. BIJ HET AVONDMAAL.

WIJZE: Psalm 51.

K omt, heffen w' ons eerbiedig hemelwaart!

Daar leeft de Heer, wiens zoendood wij nu vie-
ren; Mogt ootmoed, mogt geloof ons hart ver-
sieren, Zoo ging de rouw met stille vreugd ge-
paard: Bewondren wij met diep' eerbiedigheid
Zijn menschenliefd', op Golgotha gebleken,
Nu Hij zijn' disch voor zondaars heeft bereid,
Hun van die gunst ten onderpand en teeken.

2. Dat niemand zegg', ik heb te zwaar misdaan!
Of is Hij voor godloozen niet gestorven,
En heeft Hij niet hun' zoen bij God verworven,
En wijst Hij ons dit aan zijn' disch niet aan?
Laat schuldgevoel, bij zijne liefd', uw hart
Tot meer geloof en sterker liefde dringen;
Zoo wijkt de vrees, zoo lenigt zich de smart,
En rust en vreugd zal ons met kracht omringen.
3. Ik neem, geloof, en val aanbiddeend neer;
Wat zal ik, Heer! tot al uw goedheid zeggen?
Ik kan mij slechts voor uwe voeten leggen,
Gij kent mijn hart; ik heb geen woorden meer.
Geest Gij U zelv' aan mij, ik mij aan U,
Sterk mijn geloof, dat werk van uw vermogen,

Aan uwen disch, en 'k leef alleen, om U
In leed en vreugd als Redder te verhoogen.

103. BIJ HET AVONDMAAL.

WIJZE: Psalm 138.

V erhogde Heiland! trek ons hart Uit vrees en
smart Tot U naar boven; Laat ons, door uwen Geest
geleid, In needrigheid Uw woord gelooven: De
waarheid straalt ons helder aan, Leer' ons verstaan,
Wat Gij wilt schen-ken, Opdat wij bij dat godlijk
licht, Naar lust en plicht, Uw' dood gedenken.

104. BIJ HET AVONDMAAL.

WIJZE: Gezang 28.

VOOR DE BEDIENING.

L aat ons, Heer! uw' dood gedenken, 't Leven
vinden in uw' dood, Wil ons licht en toegang schen-
ken; Laat ons uwen dood gedenken, 't Leven
vinden in uw' dood, Bij 't genot van wijn en brood.

2. „Neemt, het brood wordt u gegeven,
Heer! dit was uw eigen taal,
„'k Heb mij zelv' voor u gegeven,
„Neemt den wijn, gij drinkt ten leven,“
Heer! dit was uw eigen taal
In den nacht aan 't Avondmaal.
3. Werwaarts zouden wij ons wenden,
Riept Gij ons, o Heiland! niet,
Zoo vol nooden en ellenden?
Werwaarts zouden wij ons wenden,
Wisten wij, o Heiland! niet,
Dat G' op zondaars nederziet?
4. Zwaar zijn onze wanbedrijven,
Onze schuld is veel en groot,
Maar wie zou terugblijven
Om zijn zware wanbedrijven?
Onze schuld zij nog zoo groot,
Zulken zijn het, die Gij noodt.
5. Waren w' in onz' eigen oogen
Niet bederf, van top tot teen,
Gij zoudt ons hier niet gedoogen;

Waren w' in onz' eigen oogen
Niet bederf, van top tot teen,
Dan zondt Gij ons ledig heen.

6. Vol van schulden en van zonden
Komen wij, met waar berouw,
Gij hebt ons rantsoen gevonden:
Vol van schulden en van zonden
Komen wij, met waar berouw,
Op uw woord: Gij zijt getrouw!

NA DE BEDIENING.

7. U te loven, U te danken,
Steeds te leven tot uw eer,
Met oprechte vreugdeklanken
U te loven, U te danken,
Steeds te leven tot uw eer,
Zij nu al ons heil, o Heer!
8. IJdel was, o ja! ons pogen,
Steunden wij op eigen kracht;
Maar uw eindloos alvermogen
Ondersteunt het flauwe pogen,
Helpt en sterkt de zwakke kracht
Van de ziel, die U verwacht.
9. Wacht, o ziel! dan met vertrouwen
Op den Heer, als Hij verbeidt,
Blijf! Hem uw hope bouwen;
Zulk een wachten met vertrouwen,
Zelfs wanneer de Heer verbeidt,
Strekt Hem meest tot heerlijkheid.
10. Ja, die keus is nu bezworen
Bij 't gebruik van brood en wijn:
Heer! wil ons gebed verhooren,
Sterk ons in die keus, bezworen
Bij 't gebruik van brood en wijn,
Dan zal zij voor eeuwig zijn.

105. BIJ HET AVONDMAAL.

WIJZE: Was Gott thut, das ist wohlgethan.

Hier ben ik, om aan uwe smart, Uw' bit-
tren dood te denken, En voel, van dezen disch,
mijn hart Tot U naar boven wenken: Mijn
Middelaar! De schat is daar Van allen, die
U vreezen; Daar wil mijn hart ook wezen.

2. Mijn Heer en Heiland! welk een dank
Betaamt mij in deez' uren!
Wat hooge toon voegt aan mijn' zang,
Om 't geen Gij moest verduren!
Gij mindet mij,
Gij stierft voor mij,
Gij hebt voor mijne zonden
Den zoen bij God gevonden.
3. En U, mijn Vriend! U zou ik niet
Als mijn' Verlosser roemen?

- Niet ijvig doen, wat Gij gebiedt,
 U al mijn heil niet noemen?
 Niet hand aan hand,
 In naauw verband
 Met all' uw ware vrienden,
 M'in liefd' aan U verbinden?
4. Och! wil mij hier, bij brood en wijn,
 In 't waar geloof versterken,
 Om U steeds meer getrouw te zijn,
 Steeds naar Gods wil te werken:
 Zoo word ik, Heer!
 Steeds meer en meer
 Gelaten, zacht en goedig,
 En naar uw beeld ootmoedig.
5. Eens komt de tijd, o ja! zoo wis
 Wij zaam hier zijn gezeten,
 Dat ik met U, aan uw en disch
 Daar boven, eens zal eten;
 O zalig goed!
 Hoe groeit mijn moed,
 Tot hopen en vertrouwen:
 Geloof wordt eens aanschouwen.

106. BIJ HET AVONDMAAL.

WIJZE: Schmücke dich, o liebe Seele!
 (Naar het Berlijnsch Choraalboek.)

Treed nu toe, verlorene ziele! Zit hier aan, ver-
 loste ziele! Jezus zelf wil u vergasten; 't Staat u
 vrij hier toetastan, Ook voor u heeft Hij zijn le-
 ven Willig in den dood gegeven: Kom u hier, met
 al zijn vrienden, Weër op nieuw aan Hem verbinden.

2. Snel Hem, ziel! geloovig tegen,
 Neem uit zijne hand zijn' zegen;
 Kom, Hij wil u hier verblijden
 Bij 't gedenken aan zijn lijden,
 Aan zijn tafel spijsen, drenken,
 Uit zijn volheid alles schenken;
 Kom, kom vol geloof en liefde,
 O hoe groot was zijne liefde!
3. Ik verheug mij, Heer! met beven,
 'k Neem uit uwe hand het leven,
 Hier wilt Gij U met uw vrienden,
 Ook met mij, op 't naauwst verbinden,
 Mijne schuld niet meer gedenken,
 U, U zelv' mij eeuwig schenken;
 Uw gena' is onafmeetlijk,
 O! zij is mij onvergeetlijk.
4. Heiland! laat mij waardig komen,
 Drinken uit uw levensstroomen;
 Ja, Gij zult ook mijne klagten
 Nu verhooren, nooit verachten:
 Ach! hoe vaak zat ik te dorsten,
 Naar U, Levensbron! te dorsten;
 Nu mag ik blijmoedig komen,
 Drinken uit uw levensstroomen.

5. Gij, wien 's hemels reine scharen,
Die als ik ook zondaars waren,
Dank en lof en eere zingen,
Dat z' eens hier dat brood ontvingen;
Jezus! 'k val hier aan uw voeten,
Doe mij waardig U ontmoeten,
Eten van uw hemelspijze,
Mij tot heil en U ten prijze.
6. 'k Vier gedachtenis van uw lijden,
Tot een proef van dat verblijden,
Dat Gij hebt voor mij verworven,
Toen Gij zijt aan 't kruis gestorven,
Zoon des Vaders, Licht en Leven!
Godslaan, ons ten zoen gegeven,
Godlijk offer voor mijn zonden,
Schuldig om mijn schuld gevonden!
7. 'k Zal mij in uw heil verblijden,
Eeuwig, eeuwig mij U wijden,
Om alleen voor U te leven,
Naar volkomenheid te streven;
'k Zal U eens, o Heer! daar boven
Beter kennen, beter loven,
Beter, vuriger beminnen,
Help mij, help mij overwinnen!

107. DANKZEGGING NA HET AVONDMAAL.

Nieuwe zangwijze.

'k **H**eb aan 's Heilands disch gezeten, 'k Heb
gegeten Van het brood, dat zielen voedt; Daar,
daar werd mij wijn geschonken, Die, gedronken,
Zielverkwikking smaken doet: Jezus zelf had door
zijn boden Mij doen nooden, Ik verscheen op
hoog ontbod, En was welkom; dank zij God!

2. 't Brood, het welk ik daar zag breken,
Werd m' een teeken
Van zijn ligchaam, dat weleer
Werd voor mij aan 't kruis verbroken,
En doorstoken;
'k Zag den kruisdood van mijn' Heer:
In den wijn, dien 'k uit zag gieten,
Zag ik 't vlieten
Van zijn toen vergoten bloed;
'k Zag door Hem mijn schuld geboet.
3. Laat ons zaam, met blijde klanken,
Jezus danken;
Christenschaar! die ook van Hem
't Heil, dat Hij mij deed erlangen,
Hebt ontvangen,
Loof den Heer met hart en stem!
Laat de dankbre vreugdegalmen,
Liedren, psalmen
Stijgen voor des Hoogsten troon,
Zing ter eere van Gods Zoon!

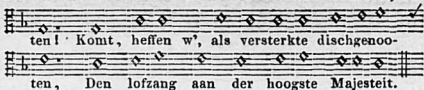
4. Lof zij Hem, die ons onthaalde,
En bestraalde
Met gena' en majesteit;
Lof zij Jezus, door wiens sterven
Wij verwerven
Eindelooze zaligheid!
Jezus stierf aan 't kruis geklonken:
Hij, gezonken
In het graf, en opgestaan,
Heeft aan 's Vaders eisca voldaan.
5. Lof zij Hem, die, opgetogen
In den hoogen
Aan des Vaders regterhand,
Ons nog, door een zichtbaar teeken,
Toe wil spreken;
Brood en wijn ons geeft ten pand,
Bij 't herdenken van zijn lijden,
Van zijn strijden
Tegen zonde, dood en hel:
Dat al d'aard zijn' lof vertell'!
6. Wie zou Hem geen' dank bewijzen,
Hem niet prijzen,
Hem niet loven? wie zich niet
Aan dien Herder overgeven,
Die zijn leven
Voor zijn schapen niet ontziet?
Wie Hem niet tot Heer begeeren,
Hem niet eeren,
Die ons van 't verderf behoedt,
Ons gekocht heeft door zijn bloed?
7. 't Lust ons, naar zijn welbehagen,
Steeds te jagen
Naar de hoogste heiligheid;
't Lust ons Hem met vaste schreden
Na te treden,
Daar Hij ons ten hemel leidt;
't Lust ons Hem het oor te leenen,
Ons te spenen
Van de wereldsch' ijdelheên,
Hem te dienen, Hem alleen.
8. Dierbre Jezus! zoo weldadig,
Zoo genadig,
Dierbre Zaligmaker! Gij,
Die 't geloof, dat G' in ons werktet,
Heden sterktet,
Sta met uwen Geest ons bij,
Die verleen' ons moed en krachten!
Al ons trachten
Naar volmaking vordert niet,
Zoo uw Geest geen' bijstand biedt.

108. DANKZEGGING NA HET AVONDMAAL.

WIJZE: Psalm 103.

Wij hebben zaam aan Jezus disch gezeten,
Zijn' wijn gesmaakt en van zijn brood gegeten,
En zijn vervuld met dank en vrolijkheid:
Nu hart en mond voor God en mensch ontslo-

2. Gij hebt ons, Heer! oneindig veel vergeven,
Om Jezus dood vergunt Gij ons het leven,
Die onze schuld verzoende door zijn bloed!
Zie ons dan hier, vol dankbaarheid en vreugde,
Vol van den roem der hoop, die ons verheugde,
Met nieuwe kracht bij wijn en brood gevoed.
3. Die kracht zij U, zij U alleen geheiligd,
En door 't geloof, in uwe kracht, beveiligd,
Voor elk ten blijk wat Jezus dood vermag;
Dan zullen wij als broeders zamenwoonen,
Zijn heilig beeld in ons gedrag vertoonen
En kinderlijk U dienen met ontzag.
4. Genaakt de tijd, dat onze ziel, ontbonden
Van 't logge vleesch, die kweekplaats van de zonden,
Niet langer deelt op aard aan 't Avondmaal,
Dan zullen w' U, o God van ons vertrouwen!
Van aangezigt tot aangezigt, aanschouwen
Bij 't lied des Lams aan 't beter Avondmaal.

109. DANKZEGGING NA HET AVONDMAAL.

WIJZE: Sieh, hie bin ich, Ehren-König!

2. Meer verkwikking smaak ik nimmer,
Wat mij ook de wereld bied':
Arme wereld! waar 'k mij immer
Dwaaslijk door verleiden liet,
Wat m' ooit lustte, Zieleruste
Vond ik, buiten Jezus, niet.
3. 'k Zal zijn liefde nooit vergeten;
Hij, wiens dood mijn leven is,
Deed mij naadren, nemen, eten,
Drinken aan zijn' liefdedisch,
Gaf m' in handen D' onderpanden
Van mijn schuldvergifenis.
4. Amen! Amen! ik geloove;
Jezus! geef, dat schuld noch strijd
Immer mij dien troost ontroove:
Blijft het hier beproevings tijd,
Uw genade Slaat mij gade,
'k Weet, dat Gij mijn Heiland zijt.
5. Blijf mij in die hoop versterken;
Zalig, dat Gij eeuwig leeft!
Mogt maar elk aan mij bemerken,
Dat de troost, dien Gij mij geeft,
Op mijn' handel, Op mijn' wandel,
Tot verbeetring invloed heeft.

110. DANKZEGGING NA HET AVONDMAAL.

WIJZE: Psalm 24.

2. Nu juichen wij uit onzen nood;
Wij lagen midden in den dood,
Maar vonden 't leven in uw liefde:
Och! dat ons hart het nooit vergeet,
Wat Gij, Getrouwe! voor ons deedt,
Toen U de doodschicht voor ons griesde.
3. O! vierden wij gedachtenis
Van eene liefd' aan uwen disch,
Die duizend levens niet vergelden;
Hoe moesten w' in het lage stof,
Door onzen wandel, uwen lof,
Uw gadelooze gunst vermelden!
4. Ontvlam, mijn ziel! ontvlam voor Hem,
Paar dankbaar voor Hem hart en stem,
Zijn eer zij eeuwig uw bedelen!
Dat, wat in zond' en wereld blink',
Bij U veor eene liefde zink',
Die zelfs de dood niet kon verkoelen.
5. Ja, dierbre Jezus, vriend in smart!
Gij slechts hebt aanspraak op ons hart,
Gij hebt ze door uw bloed verkregen;
Ja, dierbre Jezus! ja voortaan
Moest elke polsslag voor U slaan,
Moest Gij ons meer, dan alles wegen.
6. Maar, ach! Gij kent uw maaksel, Heer!
Gij weet, hoe ras 't zich van U keer',
Naauw door U aan den dood ontzezen;
Och! dat uw liefd' ons tot U trek!'!
Wat uit ons voortvloeit blijft gebrek,
Wat G' in ons werkt zal heilig wezen.
7. Och! dat de Geest, door U beloofd,
Die in U is, gezegend Hoofd!
Ook ons uw leden meer doe leven!
Dan leven wij, getrouwe Heer!
Tot uw en tot uws Vaders eer,
En ons geloof zal vruchten geven.

OP CHRISTELIJKE FEESTDAGEN.

111. JEZUS VRIJWILLIGE VERNEDERING.

WIJZE: Psalm 103.

schepslen, wij, die 't aanzijn slechts ontvan-
gen, Wanneer ons God dit vlugtig leven geeft,
Wij eeren U, voor ons in 't vleesch geboren,
Gij hebt U zelf de sterfelijkheid verkoren, Gij
Eeuwge! kiest een mensch te zijn, en leeft.

2. Gij, op den troon van 't groot heeal gezeten,
Zaagt reeds vooruit de lange jammerketen,
Die 't schandlijk kruis met uwe kribbe paart;
Gij hebt voor U die jamren zelf berekend,
Gij zelf 't ontwerp van al uw leed geteekend,
Gij kent uw lot, o Liefd'! en komt op aard.
3. Schoon 't kinderhart geen weet heeft van gevaren,
Geen zorgen kent van rijper levensjaren,
Maar van elk uur zijn eigen vreugd geniet;
Gij Jezus! mogt hier zulk een vreugd niet smaken,
Gij zaagt reeds toen uw lijdensuur genaken,
Gij zaagt uw kruis, maar Gij onttrokt U niet.
4. De tijd snelt aan, en Gij voorspelt uw banden,
Gij ziet van ver uw' vijand knerssetanden,
Gij weet, hoe reeds zijn list en boosheid woedt,
Gij ziet uw kruis, Gij telt de raadtrend' uren,
Maar trekt vol moeds naar 's wreevlen vijands muren,
Daar G' openlijk een plegtig' intreë doet.
5. Gij, die op zee de stormen doet bezwijken,
Gij kunt de magt uws vijands wel ontwijken,
Gij, sterke Held! die 't Engelenheir gebiedt,
Gij, wiens bevel uw volgelingen spaarde,
Wiens woord, „Ik ben 't,” uw vangren wierp ter aarde,
Gij toont uw magt, maar Gij ontvlugt hen niet.
6. Immanuël! o doelwit onzer zangen!
Al zien wij U in 't stof door angsten prangen,
Daar, in dat stof, ontvouwt G' uw majesteit;
Gij klaagt, en lijdt met een gevoelig harte,
Gij lijdt, maar lijdt gewillig al die smarte,
Uw lijden is bij God gehoorzaamheid.
7. Men hoort, als God zijn gramschap toont, U klagen,
Gij kunt dien last niet onverschillig dragen,
't Geen ons verplet, daartegen worstelt Gij;
Gij ziet met angst het woën der hel genaken,
En Gij verzoekt uw vrienden, dat zij waken,
Gij Jezus! hebt een menschlijk hart als wij.
8. Ja, Jezus! Gij gevoelt, en daarom strijdt Gij,
Gij eert Gods wil, en daarom, Jezus! lijdt Gij.
Dat vrij 't heeal verstomd U worstlen zie,
Gij rigt U op, en treedt uw' vijand nader;
Ja, hoe G' ook weent en smeekt, Gij zegt, „mijn Vader!
„Niet mijn, niet mijn, uw wil alleen geschied.”
9. Gods wil geschiedt. Wat schriktooneel op aarde!
Toen om U heen d' ontboeide hel zich schaarde,
U hoonde met haar bitse spotternij,
Met vreugd, van dorst, U Jezus! hoorde klagen,
En diepst verneerd aan uwen Vader vragen,
„Mijn God, mijn God! waarom verlaat Gij mij?”

10. Ja,

Gez. III.

10. Ja, J
Gij h
Uw
't Is
Hoe
He

A. G F

D
aan
in

10. Ja, Jezus! Gij gevoelt, en daarom klaagt Gij,
 Gij hebt ons lief, en daarom, Jezus! draagt Gij,
 Uw lust is, dat Gij 't leven ons verwerft;
 't Is vruchtloos, wat het woën der hel U verge,
 Hoe z' U verzoek', en hoe z' U lastrend terge,
 Het is vergeefs, Gij Jezus! zwijgt, en sterft.

A. GEZANGEN OP JEZUS GEBOORTE.

112. J E Z U S G E B O O R T E.

Wijze: Vom Himmel hoch.

Dit is de dag, dien God ons schenkt, Waar-
 aan thans ieder Christen denkt; Hem viere, wat
 in 't groot heelal Door Jezus is en wezen zal.

2. Men had hem eeuwen lang verwacht,
 Tot dat Gods tijdperk was volbragt,
 Toen zond Hij ons van zijnen troon
 Het heil der wereld, zijnen Zoon.
3. Als ik dit wonder vatten wil,
 Staat mijn verstand vol eerbied stil,
 't Verstomt bij 't geen het niet doorziet,
 'k Aanbid, maar ik doorgrond het niet.
4. Opdat de zondaar leven moog,
 Daait zelfs de Schepper van omhoog,
 Verbergt zijn hooge majesteit,
 Wordt vleesch, wordt onze zaligheid.
5. U, die voor ons geboren zijt,
 U zij ons hart, ons lied gewijd,
 Wij voegen juichend onze stem
 Bij 't Engelenheir van Bethlehem.
6. Geloofd, die komt in 's Heeren naam!
 Wij Christnen zeggen U te zaam,
 U Vrededorst! der vaadren wensch,
 U Zaligmaker, God en mensch!
7. Gij, al ons heil, ons hoogste goed!
 Vereenigt U met vleesch en bloed,
 Wordt onze vriend en broeder, Gij,
 En, o! Gods kindren worden wij.
8. Gedachte vol van zaligheid,
 Die ons de ware vreugd bereidt,
 Gedachte vol van majesteit,
 Die heel ons hart ten hemel leidt!
9. Door ééne misdaad vielen wij,
 Door één' Verlosser zijn wij vrij;
 Wie vreest nog, die een' Heiland heeft,
 Die voor ons bij den Vader leeft?
10. Roem, hemel! dien geboortedag,
 Den schoonsten, dien de wereld zag,
 Juich, aarde! nu g' uw' Koning ziet,
 Zing Hem een nooit gezongen lied.
11. Dit is de dag, dien God ons schenkt,
 Waaraan eens heel de wereld denkt;
 Hem viere, wat in 't groot heelal
 Door Jezus is en wezen zal.

113. OP JEZUS GEBOORTE.

WIJZE: Psalm 36.

J uicht, Christnen!, juicht tot God omhoog!
 Dat dankbre tranen uit uw oog Voor Hem d' Al-
 goedheid vloeijen! Viert vrolijk dezen blijden
 dag, Den schoonsten, dien de wereld zag Aan
 hare kinnen gloeijen: Gods liefde, met ons
 leed begaan, Zag 't schuldig kroost van Adam
 aan; En Jezus werd geboren. Hoe diep de
 menschheid zonk ter neêr, Nu rees zij uit dien
 afgrond weêr, Veel schooner dan te voren.

2. Wij voelen 't, Vader! onze lof
 Zinkt bij uw liefde weg in 't stof;
 Wie kan haar waardig denken!
 Toch klimt ons danklied tot uw' troon,
 Gij schonkt ons uwen eigen' Zoon,
 Gij zult ons alles schenken.
 O Jezus, Broeder, Redder, Heer!
 Wij vallen voor uw kribbe neêr,
 Daar voelen w' onze waarde:
 Maar, wat ons in de toekomst beid',
 Gij blijft al onze heerlijkheid,
 Gij, troost en licht der aarde!
3. Hoe duur is 't menschdom U verplicht!
 't Verstand, door uwe leer verlicht,
 Kwam straks der waarheid nader:
 Gij bragt ons tot Gods liefde weêr,
 Het schuldigst hart valt in U neêr
 Voor een' vergevend' Vader.
 Het rijk des doods verloor zijn magt,
 't Verslindend graf zijn' donkren nacht,
 't Gordijn werd opgeheven,
 En 't oog zag aan zijn' ginlsche kust,
 Na eene korte, zoete rust,
 't Onsterflijk, eeuwig leven.
4. Wie had in 't weemlend stof des doods,
 Bij zoo veel schuld, in zoo veel noods,
 Die uitkomst durven wenschen?
 Ontvlamd van godlijk liefdevuur,
 Naamt Gij der Engelen natuur
 Niet aan, maar die der menschen:
 Gij heft z' uit haar' verachten stand;
 Gij voert ze tot Gods regterhand,
 Niets kan haar eer vergrooten.
 Wij staren op uw rijksgebied,
 En zien een eindeloos verschiet
 Van heil voor ons ontsloten.

E.

hoog!

Al-

ijden

Aan

ons

dam

de

dien

ren-

5. O God! dat zoo veel liefd' ons treff',
 Dat haar ons eeuwig lied verheff',
 En dankbaar tot U rijze!
 Maar dat vooral ons hart haar eer',
 En elk, naar Jezus reine leer,
 U door zijn' wandel prijze;
 Wat schijngenot het stof moog biën,
 Dat wij op onzen Broeder zien,
 En onze grootheid voelen:
 Of zou de menschheid, in uw' Zoon
 Verheven tot den wereldtroon,
 Voortaan iets laags bedoelen?

114. OP JEZUS GEBORTE.

WIJZE: Psalm 134.

Nog juicht ons toe die zaalge nacht, Waarin 't
 gestarnt met nieuwe pracht, En 't Engelenheir met
 nieuwe vreugd, Zich over Jezus komst verheugt.

2. Hij komt, die 't beeld des Vaders draagt,
 Geboren uit een reine maagd,
 Gods Zoon in 't vleesch, der Engelen Heer,
 God zelf, Hij komt, elk zing' Hem eer!
3. O Zoon van God! den mensch gelijk,
 Voor wie verlaat G' uw troon en rijk,
 Voor wie wordt Gij in 't stof verneërd,
 Die met een' wenk 't heelal regeert?
4. Voor wie? voor heilig' Engelen? neen!
 Die zingen 't heil der aard alleen;
 Voor zondaars daalt der Engelen Heer,
 Voor arme zondaars daalt Hij neër.
5. 't Is hier, waar niets dan zonde woont,
 Dat God zijn welbehagen toont:
 „Geluk voor d' aard, den mensch gena'!”
 Zoo juicht Gods koor: Halléluja!
6. Ons hart herhaal nog eens dat lied,
 Wij hooren 't, maar doorgronden 't niet!
 Gena' den mensch, Gods Zoon daalt neër,
 Geluk, o aarde! God zij d' eer!
7. Kom, Christenschaar! kom, zingen wij!
 Het is voor ons, voor u, voor mij,
 Dat God zijn' Zoon gegeven heeft,
 Het is voor ons, dat Jezus leeft.
8. God mensch voor ons! voor menschen? ja!
 O diep', o rijkdom van gena'!
 Buig, zondig menschedom! buig u neër,
 Aanbid Gods liefd', en zing Gods eer!
9. Wij buigen ons op Gods bevel,
 Voor U, voor U, Immanuël!
 Voor U, die smart en armoe' lijdt,
 Omdat Gij onze Heiland zijt.
10. Verberg hier vrij uw majesteit,
 Ons heil is in uw sterfelijkheid;
 Wat zou uw leven zijn voor d' aard,
 Zoo Gij als mensch niet sterfelijk waart?
11. Dies loven w' U, Immanuël!
 Uw dood verwint en dood en hel,
 Uw dood maakt ons van zonden vrij:
 Dies juichen en aanbidden wij.

12. Geloofd zij God, die ons bemint,
Om U in ons behagen vindt,
En d' aard vervult met zijn gena',
Geloofd zij God! Halléluja!

115. OP JEZUS GEBOORTE.

WIJZE: O Jesu Christ! dein Kripplein ist.

Vier, blij van geest, Vier 's Heilands
feest, Zing, Christen! Hem ter eer op schoo-
ne wijzen; De liefde zij De melodij, Waar-
op wij Hem, den God der liefde, prijzen!

2. Juich in uw lot!
Zoo mind' ons God,
Dat Hij zijn' Zoon der wereld wilde geven;
O! wie zijn wij,
Mijn God! dat Gij
Uw' eigen' Zoon der wereld wildet geven!
3. Hij, God, werd mensch;
Der vaadren wensch
Werd onze vriend, toen wij zijn haters waren,
Werd ons gelijk,
Om 't godlijk rijk
En 's Vaders liefde, in 't vleesch ons t' openbaren.
4. Geloof Gods stem!
Neem deel aan Hem,
Die, ons tot heil, zich zelven wou verzaken.
Hij gaat U voor
Op 't hemelspoor;
Volg, volg Hem na! Hij zal ons zalig maken.
5. 'k Zal, in uw leên,
Uw vleesch en been,
U, Zoon van God! U kleeden, spijzen, drenken;
Der armen hart
In hunne smart
Vertroosten, Heer! en U daarbij gedenken.
6. Door uwe magt
Is voortgebragt
Al wat bestaat op aard en in den hoogen;
Uw' roem verbreidt
De Christenheid,
En alle knie wordt eenmaal U gebogen.
7. Loof, mensch! uw' God:
Juich in uw lot,
Nu Jezus komt, om voor uw schuld te lijden!
Halléluja!
Halléluja!
Wil, menschedom! u in Jezus komst verblijden!

116. OP JEZUS GEBOORTE.

WIJZE: Psalm 150.

Lof en dank en heerlijkheid Zij der hoogste Ma-

2. Aardel zing des Hoogsten lof,
Nimmer hadt gij schooner stof;
Hij verscheen, der vaadren wensch,
't Woord wordt vleesch, Gods Zoon een mensch:
Wat geluk hebt gij verkregen!
't Zaligst heil, den waren vreed
Brengt u Jezus komste meê,
Aarde! juich om dezen zegen.

3. Menschen, juicht! de hooge God,
Diep bewogen met uw lot,
Schonk u zijn' geliefden Zoon,
't Loflied rijze tot den troon:
God heeft in den mensch behagen!
Lof en dank en heerlijkheid
Zij der hoogste Majesteit,
Eeuwig, eeuwig, opgedragen!

117. ENGELENZANG.

WIJZE: Psalm 150.

B. LIJDENS - GEZANGEN.

113. OP HET LIJDEN VAN JEZUS.

WIJZE: Hertzliebster Jesu! was hast du verbrochen!

2. 'k Zie U, God zelf', in eeuwigheid geprezen,
Tot in den dood als mensch gehoorzaam wezen,
In onze plaats gemarteld en verslagen,
De zonde dragen.
3. Ons hart bezwijkt, het beeft en doet ons deinzen,
Ontzaglijk kruis! als w' aan uw wondren peinzen,
O Liefde! 'k zie en voel in uwe wonden
Den vloek der zonden.
4. De Heer is regt, een wreker van het kwade,
De Heer is goed, en schenkt ons zijn genade:
'k Mag liefd' en wraak met beving en vertrouwen
Aan 't kruis beschouwen.
5. Dit slaat mijn' trots, al mijn verdienste, neder,
't Verlaagt mij diep, maar o! 't verhoogt mij weder:
't Meldt mij mijn heil, die van Gods tegenstander
In vriend verander.
6. Ik buk in 't stof, op U mijn' rotssteen bouw ik,
Ik zie uw bloed, en op dat bloed vertrouw ik;
'k Verlies mij zelf', daar 'k voel, hoe ik U grieve,
In uwe liefde.
7. Zij overklimt onz' eindige gedachten,
Maar 'k moet van God iets goddelijks verwachten:
Ik ben een mensch, zou die zich onderwinden
Haar uitte vinden?
8. 't Is 't grootst in God genade te bewijzen;
't Is 't grootst in ons ootmoedig die te prijzen,
Te zien hoe hoog, als wij gena' verkrijgen,
Gena' kan stijgen.
9. Mijn Heiland! laat uw' Geest mij telkens leeren,
Hoe 'k in geloof uw' kruisdood moet vereeren,
Om in mijn hart de liefdevlam t' ontsteken
En aantekweeken.
10. Het goed te doen, het kwaad met zorg te mijden,
Heer! dezen pligt leert mij uw heilig lijden:
Zou 'k tevens mij het kwaad veroorelooven
En 't kruis gelooven?
11. Daar G' U voor mij hebt in den dood gegeven,
Hoe zou ik dan naar mijnen wil nog leven?
Zou 'k U, o Heer! die voor mijn schuld woudt lijden,
Mijn hart niet wijden?
12. Zou ik mijn leed in kommerlijke dagen,
Het drukkendst kruis met lijdzaamheid niet dragen?
Daar Gij zoo veel uit liefde wildet dulden
Voor mijne schulden.
13. Hoe zoud' ik ooit mijn broeders durven haten,
Voor wie Gij zelf uw leven hebt gelaten?
Neen, 'k zend als Gij voor hen, die mij vertreden,
Tot God gebeden.
14. Ik wil geen' haat met wederhaat vergelden,
Niet die mij scheldt ooit grimmig wederschelden;
Gij Heer, ons Hoofd! Gij hebt nooit kwaad vergolden,
Nooit weergescholden.
15. Och! dat mijn hart naar 't uw' in reinheid zweeme,
En in Gods kracht ik U ten voorbeeld neme:
Dit is de dank, dien 'k voor uw bitter lijden
U toe moet wijder.
16. Oneindig heil! Gij leedt voor ons ten goede,
Ik ben verzoend in uwen dierbren bloede:
Mijn heil bij God hebt Gij, aan 't kruis gestorven,
Voor mij verworven.
17. Dit maakt mij hier reeds zalig door gelooven,
Dus zal mij niets, niets ooit dat heil ontrooven,
Ik zal, door U met heerlijkheid omgeven,
Voor eeuwig leven.

Dit moe
Mij in '
'k Heb

Lokt m
Dan do
En zoo

Hoor
Een er
Och! d

1. Vertoe
Och! m
Zoo vin

2. Och! a
Dat da
Dat kr

O

 ons k

 denss

 dren

 toon

 liefd'

 roeg
2.

- Dit moet mij tot den strijd steeds moedig maken,
Mij in 't geloof en in 't gebed doen waken,
'k Heb dan, zoo waar als Jezus leeft, den zegen
Zijns doods verkregen.
- Lokt mij 't gevele der lusten in zijn strikken,
Dan doe uw kruis mij voor de zonde schrikken,
En zoo ik ooit verslaauw' in goede werken,
Moog 't kruis mij sterken.
- Hoor 'k ooit uw kruis door wereldwijzen doemen,
Een ergernis of eene dwaasheid noemen;
Och! dat het mij, wie ooit er spot meê drijve,
Gods wijsheid blijve.
- Vertoef! och wil die spotters niet verteren!
Och! mogt nog een dier dwazen zich bekeeren,
Zoo vinde hij bij U, dien hij versmaadde,
O Heer! genade.
- Och! als ik, Heer! om mijne zonden beve,
Dat dan uw kruis mij weder ruste geve:
Dat kruis zij mij dan vreed en vreugde tevens,
O God mijns levens!

119. OP HET LIJDEN VAN JEZUS.

WIJZE: O Jesu! Quel der Gütigkeit!

O ntsluit, o Heer! ontvlam ons hart, En wil
ons kracht verleen! Wij denken aan uw lijd-
denssmart, Aan uwe liefd' en weenen; Wat won-
dren van barmhartigheid Hebt Gij voor ons ten
toon gespreid, En aan het kruis bewe-zen! Uw
liefd' en trouw, die 't al volbragt, Hier nooit ge-
noeg door ons herdacht, Zij eeuwiglijk geprezen.

2. Schoon Gij God zelf, Gods eenge zijt,
Gij in het vleesch gekomen,
Gij hebt, daar Gij voor zondaars lijdt,
De schuld op U genomen.
't Verraad barst los, de hel geraakt,
De vriendschap slaapt, de woede blaakt,
Gij wordt beangst, verslagen:
„Mijn Vader! zoo het mooglijk zij,
„Och! deze beker ga voorbij!”
Zoo moet de Godmensch klagen.
3. Uw zweet wordt bloed, Gij bukt in 't stof
Gelijk een worm ter neder;
En Gij, Gij Vorst van 't hemelhof
Hervat het bidden weder:
Gij voelt, dat onze straf U treft,
En d' angst der ziele zich verheft,
Uw hart in liefd' ontbranden;
G' onttrekt U niet aan onze schuld,
Maar geeft met goddelijk geduld
U in der boozen handen.

4. Gij Israels Vorst, Gods eigen Zoon!
 Gevangen en gebonden,
 G' ontvangt der overtreedren loon,
 En Gij, Gij kent geen zonden;
 Men lastert U, Gij groot van moed
 Verdraagt en zwijgt; men eischt uw bloed,
 Gij laat het willig stroomen.
 Om met dat bloed tot God te gaan,
 Zijt Gij, met onzen vloek belaan,
 In 't uur des doods gekomen.
5. Verachtelijk ten toon gesteld,
 Maar altijd groot van harte,
 Verdraagt Gij valsheid, smaad, geweld
 En d' allerwreedste smarte;
 Men ziet in U, schoon lang verheid,
 Thans geen gedaant' of heerlijkheid,
 Durft zelfs uw Godheid schennen:
 Voor U, wiens trouwe nimmer zwicht,
 Verbergt uw vriend zijn aangezigt,
 En veinst U niet te kennen.
6. Gij 't offer, dat aan God behaagt,
 Waarop al d' offers zagen,
 Dat naar Gods raad de zonden draagt,
 Gij draagt ook onze plagen;
 Gij d' onschuld zelf, Gij dult en zwijgt,
 Daar Gij voor ons ten kruisberg stijgt,
 Gelijk een lam ter slagting:
 Gij ondergingt het doodsgekwel,
 En dult, dat U de woede velt,
 U, Israels verwachting.
7. Hoe klimt de nood! zij hebben wreed
 Uw hand en voet doorgraven,
 En als U dorst, staan zij gereed,
 Om U met gal te laven;
 Uw smart ontvlamt hun spotternij,
 Roept Gij tot God, dan lagchen zij,
 Zij lastren uw vertrouwen:
 „Hij heeft,” dus wordt uw hoop bespot,
 „Hij heeft vertrouwd op zijnen God!
 „Wat is nu zijn vertrouwen?”
8. Bij 't zwijmen van het zonnelicht,
 Verlaten van zijn vrienden,
 Verbergt Hem God zijn aangezigt,
 Waarin Hij troost moest vinden;
 Hij riep en zweeg, nu klaagt Hij weêr,
 Hij roept, Gij antwoordt niet, o Heer!
 Hoor aarde! hoor Hem klagen:
 „Mijn God! waarom verlaat Gij mij?”
 De boosheid spot; en Gij, ook Gij,
 Mijn God! Gij laat Hem klagen.
9. Ziet heemlen, ziet Gods eengen aan,
 Van zijnen God verlaten!
 Die smart heb ik Hem aangedaan,
 Om mij werd Hij verlaten:
 De mensch, die U dien arbeid kost,
 Wat is de mensch, dien Gij verlost?
 Wat hebt G' in hem gevonden?
 Mijn Jezus! 't is gena' alleen,
 Och! dat ik nooit weêr, als voorheen,
 U kruisig' door mijn zonden!
10. W' aanbidden U! Gij wankelt niet,
 Gij treedt den dood zelfs nader;
 En, daar Gods wil aan U geschiedt,
 Noemt G' onzen Regter, Vader:
 Gij neigt het hoofd, en 't aardrijk beeft,
 Gij sterft, en 't veege menschedom leeft,
 Gij 't eind der offeranden!
 Het voorhang scheurt, de weg staat vrij,

M

t on

ven

len

de s

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

Het is volbragt! de heerschappij
Des dobbs ligt nu aan banden.

11. Gij sterft, en laat dien troost ons na,
De zonden zijn vergeven;
Gij hebt voldaan op Golgotha,
Dit geeft ons kracht ten leven:
Uw zoendood lenigt onze smart,
Verkwikt, vertroost, versterkt ons hart,
Niets heeft zoo groot een waarde.
Uw zoendood zij mijn steun in nood,
Mijn heil in druk, en in den dood
Mijn laatste troost op aarde.

120. JEZUS LIEFDE IN ZIJN LIJDEN.

WIJZE: Gezang 21.

Middelpunt van ons verlangen, Trooster van
't ontrust gemoed, Jezus! onze dankbre zangen Lo-
ven uwen liefdegloed, Gij woudt van den hemel da-
len Op deez' diep bedorven aard, En voor ons
de schuld betalen, Die ons bang gemoed bezwaart.

2. Liefde! met wat medelijden
Zaagt Gij Adams kindren aan!
Voor die snooden woudt Gij strijden,
Zulken van den vloek ontslaan;
Ja, Gij storttet bloed en tranen
In het bang Gethzemané,
Om voor ons den weg te banen
Naar 't gewest van rust en vree.
3. Liefde! Gij moest spottaal hooren,
Die U drong door merg en been;
Ja, Gij droegt uws Vaders tooren,
Gij voor allen, Gij alleen:
Welk een' beker moest Gij drinken
Op het aaklig Golgotha!
Daar liet G' U aan 't kruishout klinken,
Daar aanbidden w' uw gena'.
4. Liefd'! in U is al ons leven,
Gij, Gij zijt ons hoogste goed;
Ja, uw kruis heeft ons gegeven
Wat ons eeuwig juichen doet.
O hoe zijn w' aan U verbonden,
Jezus, Redder, 's Vaders Zoon!
Onze harten, onze monden
Juichen dankbaar tot uw' troon.

121. JEZUS GROOTHEID IN ZIJN LIJDEN.

WIJZE: Psalm 24.

Knielt, Christnen! voor uw' Redder neer,
Geeft aan den grooten lijder eer, Wien Englen
zelfs

2. O Jezus! groot, waar 't oog hier staart,
Gij spreekt, zoo spreekt geen mond op aard,
Gij zwijgt, uw zwijgen velt de snoodheid;
Uw grootheid rijst bij spot en hoon,
Uw kruis strekt U ten glorietroon,
Hier is veel meer, dan menschengrootheid.
3. Gij strijdt, zoo als geen mensch ooit streed,
Gij lijdt, zoo als geen mensch ooit leed,
Niets deed U ooit uw zielrust derven;
Gij kent, Gij voelt en kiest uw lot,
Gij sterft, en wie U ook bespott',
Gij redt een wereld in uw sterven.
4. Kniel, aarde! kniel voor Jezus neêr,
Geef, hemel! geef Hem eeuwig' eer,
Hij, Hij moet aller lof ontvangen:
Maar gij, o mensch! aanbid in 't stof,
Wijd uwen Redder al uw' lof,
Zijn grootheid eeuwig uw gezangen.

122. J E Z U S O N S C H U L D.

WIJZE: Mein Hertzens Jesu, meine Lust!
(met weglating der herhaling.)

2. Wat Jezus deed was welgedaan;
Hij vleekloos, zonder zonden,
Hij kon in 't strengst gerigt bestaan,
En werd, al viel Hem d' afgrond aan,
Onstraffelijk bevonden.
3. Geen aanklagt laat Jeruzalem
Noch Galilea hooren:
„Ik vind geen schuld, niets kwaads in Hem,”
Zoo klinkt Pilatus Regterstem
Der Priesterschaar in d' ooren.
4. En hij, die Jezus gangen weet,
Zelfs zijn verborgen paden,
Sprak, toen hij stervend schuld beleed,
En aan de waarheid hulde deed,
„'k Heb d' onschuld selv' verraden!”
5. Maar, o! wat haalt getuigenis
Van Regter en verrader
Bij 't geen oneindig meerder is?
Hij heeft, in zijn verrijzenis,
De vrijspraak van den Vader.

6. Ja, Jezus! Gij, ja Gij alleen
Zijt rein in 's Vaders oogen,
Uw deugd blinkt door de wolken heen,
En, door haar' glans, wordt hier beneen
De Heiden zelfs bewogen.
7. Ja, Jezus is beproefd als 't goud,
Al braakt de helgeest laster;
Het is vergeefs, wat kwaad men brouwt,
Wat list de boosheid zich verstout,
't Maakt Jezus deugd te vast.
8. Hij werd, zelfs toen Hem God verliet,
Aan 't vloekhout rein bevonden;
De schepping, die zijn lijden ziet,
Bezwijkt, maar Jezus wankelt niet
Bij al 't gewigt der zonden.
9. Zijn onschuld is 't, die voor ons strijdt,
En ons de kroon zal geven;
Zij maakt, dat Hij, die ons bevrijdt,
Voor ons, niet voor zich zelve, lijdt,
Z' is 't leven van ons leven.

123. Z I E D E N M E N S C H.

Wijze: O Haupt, voll Blut und Wunden!

I s dat, is dat mijn Koning! Dat aller vaadren
wensch! Is dat, is dat zijn krooning? Zie, zie,
aanschouw den mensch! Moet Hij dat spotkleed
dragen, Dat riet, die doornenkroon? Lijdt Hij
dien smaad, die slagen? Hij, God! uw eigen Zoon!

2. Ja, ik kost Hem die slagen,
Die smarten en dien hoon;
Ik doe dat kleed Hem dragen,
Dat riet, die doornenkroon.
Ik sloeg Hem al die wonden,
Voor mij moet Hij daar staan,
Ik deed door mijne zonden,
Hem al die jamren aan.
3. O Jezus! man van smarten,
Gij aller vaadren wensch,
Herinner aller harten
't Aandoenlijk, "zie den mensch!"
Laat mij toch nooit vergeten
Die kroon, dat kleed, dat riet;
Dit trooste mijn geweten,
't Is al voor mij geschied.

124. DE VERLOSSER AAN HET KRUIS.

Nieuwe zangwijze.

M ijn Verlosser hangt aan 't kruis, Hangt ten
spot van snoode smaders; Zoon des Vaders! Waar

is toch uw almacht thans, Waar uw goddelijke glans?

2. Mijn Verlosser hangt aan 't kruis,
Al zijn grootheid is verzwonden:
Niets dan wonden,
Builen, striemen overal,
Niets dan smarten zonder tal.
3. Mijn Verlosser hangt aan 't kruis,
En Hij hangt er mijnentwegen,
Mij ten zegen.
Van den vloek maakt Hij mij vrij,
En zijn sterven zaligt mij.
4. Mijn Verlosser hangt aan 't kruis,
Ook voor mij heeft Hij zijn leven
Veil gegeven.
Brand, mijn hart! ontbrand in gloed
Jegens Hem, mijn hoogste goed.
5. Mijn Verlosser hangt aan 't kruis,
En ik zou den lust der zinnen
Nog beminnen?
Neen, ik ken geen kwaad zoo groot:
Deze kostte Hem den dood.
6. Mijn Verlosser hangt aan 't kruis,
En ik zou naar uw vermaken,
Wereld! haken?
Neen, o wereld! neen, ik zij
U gekruist, en gij aan mij.
7. Mijn Verlosser hangt aan 't kruis,
En ik zou mij zijns nog schamen?
Zijns nog schamen?
Neen! wie mij hier ooit om sma',
'k Draag zijn kruis Hem vrolijk na.
8. Mijn Verlosser hangt aan 't kruis,
En ik zou in droeve dagen
Troostloos klagen?
Klagen? neen! bij dit gezigt
Valt mijn zwaarste last mij ligt.
9. Mijn Verlosser hangt aan 't kruis:
Hem verheerlijk' al mijn handel,
Al mijn wandel;
Hem, die met zijn bloed mij koopt,
In wiens dood ik ben gedoopt.
10. Mijn Verlosser hangt aan 't kruis:
'k Heb mij, Heer! in dood en leven
U gegeven;
'k Leef, in vreugd en tegenheên,
'k Leef en sterf voor U alleen.

125. KRUISLIED.

WIJZE: Psalm 17.

e glans?

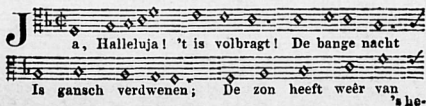

jende verleidt, Den valschen waan van veel te weten.

2. Daar hangt mijn Midlaar, Zoon van God,
Den armen mensch tot heil geschonken,
Aan 't ijslijk moordhout vastgeklonken,
Den Heiden en den Jood ten spot.
Daar zie 'k dat hoofd, dat eens met stralen
Zoo heerlijk blonk van hemelglans,
Gekroond met eenen doornenkrans,
Waar stroomden bloeds bij nederdalen.
3. Daar zie 'k zijn lijf gescheurd, mismaaft,
Het lijf van Hem, die 't vee met huiden,
Den mensch met kleeren, 't veld met kruiden,
De lucht met starren dekt, gansch naakt.
Zijn hemelsch aanzigt, elks verlangen,
Zoo schoon als immer aanzigt was,
Bestierf daar, als een bloem in 't gras,
Die 't hoofd verflentst laat nederhangen.
4. Maar 'k wijt het aan geen Pharizeen,
Geen Priesterschaar op Hem gebeten,
Geen' Regter over Hem gezeten;
't Is onze schuld, 't is d' onz' alleen:
Wij zondars, wij, wij zelf, wij schonken
U, Heer! dien kelk, zoo wrang, vol gal,
Dien Gij aan 't kruis geheel en al,
Ten bodem toe, hebt leë gedronken.
5. Regtvaardigheid hield aan om straf,
Genade dong om vrij geleide,
Hier trad Gods wijsheid tusschen beide,
Die z' alle bei' voldoening gaf.
O wonderbare gunstbetooning!
O licht, dat zich van 't kruis verspreidt!
Hier schittert Gods gerechtigheid,
Hier straalt genadige verschooning.
6. Hem looft nu onze blijde tong,
Hem loven onze dankbre zielen;
Komt, laat ons zaam voor Jezus knielen,
Die voor ons aan den kruispaal hong:
Hier hebben wij 't bewijs gevonden
Van volle schuldvergiënis;
Daar hangt, waar Hij gekruisigd is,
't Gescheurde handschrift van de zonden.
7. Komt, volgen w' onzen Heiland na,
Komt, dat w' ons kruis, met welbehagen,
Ook achter Hem gemoedigd dragen!
Na 't kruis volgt ook de kroon weldra:
Zoo kan men best de kruisles leeren,
Zoo dooden w' ook den ouden mensch,
Zoo zal in ons de nieuwe mensch
Zijn krachten daaglijks zien vermeerden.

126. J E Z U S O P G O L G O T H A.

WIJZE: Psalm 138.

Is gansch verdwenen; De zon heeft weer van 's he-

2. Wat Jezus doen moest is volbragt,
Zijn deugd hield kracht
Door heel zijn leven;
't Geen Hij moest lijden is geleên,
De strijd volstreên,
De vreed hergeven.
Nu zal, daar alles is volbragt,
Geen bange klagt
Ons 't hart doorboren.
Triomf, triomf! van Golgotha
Zal nu weldra
De wereld hooren.

3. Gevallen zondaars! ziet op Hem,
U lokt zijn stem,
Om toe te treden;
Hij lijdt, Hij sterft, Hij overwint,
Uw heil begint
Voor eeuwigheden.
Triomf, triomf! zing wereldrond,
Uit éenen mond,
Hij schenkt ons 't leven!
Ja, Halleluja! 't is volbragt!
Wacht, stervling! wacht
't Onsterflijk leven.

127. H E T I S V O L B R A G T.

WIJZE: Gezang 9.

2. Gij Jezus! hebt den last gedragen,
Dien zond' en schuld te dragen gaf,
God zag uw werk met welbehagen,
En wendt van ons zijn straffen af:
Wij schuldig, snood, van God verdreven,
Wij bleven ver van Eden staan,

Maar

Maar 't kruis werd ons de boom van 't leven,
Dien wees uw Vader zelf ons aan.

3. Wat d' oude godspraak deed verwachten,
Wat ooit Gods regt gevorderd had,
Hebt Gij volbragt met al uw krachten,
Volbragt op 't moeilijk lijdenspad;
Geen vlek, geen' mistred zagen d' oogen
Der vlekkelooze Majesteit,
En 't vonnis, dat ons zal verhoogen,
Is d' uitspraak der regtvaardigheid.
4. Gods heiligheid, op aard verdonkerd
Door Adams diep ontaard geslacht,
Daagt op met nieuwen glans, en flonkert
Bij 't heilrijk woord, "Het is volbragt!"
Men hoort den Seraf lof betalen
Aan uw verheven menschendeugd,
Ja, van uw menschheid schijnen stralen,
Waar in de Godheid zich verheugt.
5. Wij willen needrig Gode leven,
U volgen, waar Gij ons geleidt,
Ons U geheel ten offer geven
Met nooit volbragte dankbaarheid.
Getrouwe Leidsman! sla ons gade,
Voleinder! laat, door uwe kracht,
Het heerlijk werk van Gods genade
In ons ook eenmaal zijn volbragt.

128. HET IS VOLBRAGT.

Wijze: Psalm 66.

Ja, Halleluja! wat verkeere, Dat God
belooft houdt eeuwig kracht; Ja, Halleluja!
U zij eere, Verlosser, Redder! 't is volbragt!
Wat voorgevoel van eeuwig leven Wekt deze
zegetoon in mij! Ja, mijne zonden zijn
vergeven, Opdat ik mij in God verblijf.

2. Zou ik door ongelooft versmaden
Hem, die zijn trouwe nimmer krenkt,
En mij, hoe waar met schuld beladen,
Van alle schuld vergeving schenkt?
Zou 'k, met uw eigen woord gezegend,
Door twijfelzucht van verre staan,
En, daar mij zoo veel gunst bejagent,
Niet vrolijk tot een' vader gaan?
3. Ja, 't is volbragt: en Gij, mijn Vader!
Berust in 't offer van uw' Zoon:
Och! dat ik op uw roepstem nader,
En U door twijfel niet meer hoon!
Uw gift is uit genade, Heere!
Uit onverdiende gunst alleen;
Wat kan een zondaar, U ter eere,
Dan op uw woord slechts toetetreên?
4. Leer mij, o Heer! dien pligt betrachten,
Door kinderlijk geloof geleid,

Dan zal mijn hart van liefde smachten,
 Dan vind ik kracht tot heiligheid;
 Dan zal mijn hoop mij nooit beschamen,
 Daar 'k alles van uw waarheid wacht,
 Dan zeg ik needrig, dankbaar, Amen
 Op 't woord uws Zoons: "Het is volbragt!"

129. DE STERVENDE JEZUS.

WIJZE: Psalm 65.

Ja! Jezus sterft, aan 't kruis geklonken,
 Daar Hij de zonde torscht; Zijn hoofd hangt
 neêr, en ligt gezonken Op zijn vermoeide
 borst; Zijn' geest beveelt Hij aan zijn' Vader,
 Hij slaat zijn oogen neêr, Zijn bloed verstijft
 in hart en ader, En Jezus leeft niet meer.

2. Hij sterft voor ons, o Christenscharen!
 Voor ons vloeit Jezus bloed,
 Zijn dood redt ons uit doodsgevaaren,
 Daar Hij voor zondaars boet:
 Och! dat uw hart Hem dankbaar nader',
 Wien zoo veel liefde drijft;
 Gij vindt door Hem in God een' vader,
 Die eeuwig vader blijft.

3. Komt, vallen wij voor Jezus neder,
 Hij hoort ons dankgebed,
 Zijn sterven schonk ons 't leven weder,
 Zijn dood heeft ons gered:
 Wou Hij voor ons aan 't kruishout sneven,
 Voor ons geen' smaad ontzien,
 Och! dat wij eeuwig voor Hem leven,
 Hem eeuwig hulde biën!

4. Zie, daar wij in uw' naam vergâren,
 O Jezus! op ons neêr!
 Uw Geest, daar w' op uw' kruisdood staren,
 Ontvlamm' ons tot uw eer:
 Och! dat wij zoo uw' dood gedenken,
 Dat steeds uw liefd' ons leid',
 Dat zij ons kracht tot deugd moog schenken,
 En eens de zaligheid.

130. DE STERVENDE JEZUS.

WIJZE: Psalm 42.

Diep, o God! in 't stof gebogen, Schuldig voor
 uw hoog gerigt, Vloeijen tranen uit onz' oogen,
 Dekt de schaamt' ons aangezigt. 't Zondig stof ont-
 vangt

vangt

wereld

2. F

3. J

4. L

5.

6.

7.

18

W

Gij

vangt gena', Jezus sterft op Golgotha! Voor een

wereld diep verloren Geeft God zijnen eengeboren'.

2. Heilig, heilig, heilig Wezen!
Aan uw wetten is voldaan;
Heilig, heilig, heilig Wezen!
Siddring grijpt ons zondaars aan.
O hoe schriklijk hangt Gods Zoon
Voor de zonde hier ten toon!
God! om 't kwaad door ons bedreven
Moest uw Zoon aan 't kruishout sneven.
3. Ja! Hij leed voor zulke snooden
Helsche smart in zijn gemoed,
En Hij redt uit al hun nooden
Adams kindren door zijn bloed.
Englen staamlen zijnen lof,
Ach! wat kan hier 't nietig stof?
Wij verzinken in die liefde,
Die voor ons aan 't kruis Hem grieve.
4. Kan het hart die liefde roemen,
Dat de zonde nog bemint?
Neen, wie ooit uw' naam moog noemen,
Jezus! zij als Gij gezind.
Wie zich op uw bloed verlaat,
En de zonde schuwt noch haat,
Zal zijn snood vertrouwen boeten;
Hij vertreedt uw bloed met voeten.
5. Om van zond' ons te bevrijden,
Stierf Gods Zoon den wreedsten dood;
Wie zijn hart Hem toe wil wijden
Houde, wat zijn mond gebod:
Hoe de zond' ons ooit omring',
Jezus! dat uw liefd' ons dring';
Woudt G' uit liefde voor ons sneven,
Dat wij eeuwig voor U leven!
6. Jezus! uw verzoenend sterven
Blijft het rustpunt van ons hart.
Als wij alles, alles derven,
Blijft uw liefd' ons bij in smart.
Och! wanneer mijn oog eens breekt,
't Angstig doodzweet van mij leekt,
Dat uw bloed mijn hoop dan wekke,
En mijn schuld voor God bedekke.
7. Vader, vol van mededoogen!
Zie ons arme zondaars aan,
Sla op ons uw vriendlijk' oogen;
Jezus heeft voor ons voldaan,
Ja! Hij heeft voor ons voldaan,
God neemt ons als zondaars aan:
't Zelfde regt, dat Hem deed sneven,
Schenkt ons 't eeuwig zalig leven.

181. GEDULD NAAR JEZUS VOORBEELD.

WIJZE: Maria's Lofzang.

W at bitter zielverdriet, O Jezus! leedt
Gij niet; Wat angsten, pijnen, slagen, Wat smart

F 2

2. Dat dulden in uw smart
Stilt in ons zwellend hart
De drift, die los wou breken;
Daar zelfs de Heiland zweeg,
Hoe hoog het lijden steeg,
Past mij daar ooit het spreken?
3. Laat mij, o Heer! altijd,
Maar meest in zwaren strijd,
Op U in 't lijden staren!
Dat zal in mijn gemoed,
Hoe zeer ook 't onregt woed',
Het stil geduld bewaren.
4. Dan dulden w' allen haat,
Al wordt met schand' en smaad
Zelfs onze trouw vergolden;
Al word ik onverdiend,
Zelfs van mijn' oudsten vriend,
Gelasterd en gescholden.
5. Dan draag ik allen last,
Dien G' op mijn schouders past,
Hoe zwaar die vall' te dragen;
Dan zal ik in mijn' nood,
Al duurt die tot mijn' dood,
Niet morren, zelfs niet klagen.
6. Dan drink ik met geduld,
Den kelk, dien Gij mij vult,
Gij zult dien heilzaam maken,
En mij, hoe wrang hij vall',
Hoe zeer doormengd met gal,
Uw liefd' er in doen smaken.

132. GEDULD NAAR JEZUS VOORBEELD.

Wijze: Psalm 73.

2. Och! volgd' ik steeds dat voorbeeld na,
Dat voorbeeld zonder wederga';
Och mogt ik steeds dat spoor betreden,
Al is 't met ongelijke schreden:
'k Weet, dat mijn vleesch daartegen streeft,
En mij' mensch andre wetten geeft;

Maar geef, o Heer! mij lust en kracht,
Dat ik kloekmoedig die veracht!

3. Dan draag ik al wat mij de Heer
Heeft opgelegd, al waar 't nog meer;
Zou Hij mij met een' last bezwaren,
Die niet mijn kracht zou evenaren?
Dies zwijg ik Hem; al wat Hij doet
Is altijd heilig, wijs en goed:
Drukt mij zijn hand een poos ter neêr,
Ik vrees niet, want Hij redt mij weêr.

4. Aan hoe veel kwaads ik schuldig sta,
Mijn Regter zelf schenkt mij gena';
En ik, zou ik zijn Vaderslagen,
Als zijn gehoorzaam kind, niet dragen?
O God! op wien mijn hoop blijft staan,
Leer mij op U mijn oogen slaan,
Op U, die mij door korten druk
Hier opkweekt voor het hoogst geluk.

133. MENSCHELIJKE ZWAKHEID.

WIJZE: Psalm 38.

Ach! hoe dwaas is 't met vertrouwen Heil
te bouwen Op iets sterflijks, wat is roem?
Wat standvastigheid van menschen? Zij ver-
flensen, Zij vergaan gelijk een bloem.

2. Jezus vrienden zelfs bezwelen,
Stout in 't spreken,
In 't beloven wonder groot:
Maar zij zien Hem pas gegrepen
Henen sleepen,
Of z' ontvlugten Hem in nood.

3. Ach! hoe zwaar viel Hem dit lijden,
Dus te strijden
Ongetroost en onverzeld!
Maar deez' zwakheid toont Hem krachtig
En almachtig;
Gansch verlaten houdt Hij 't veld.

4. Christen! schaam u dan, die boozet
En trouwloozet,
Christus, vrij van ramp, verlaat:
Schaam u, als dien Heer onwaardig,
Die niet vaardig
Om zijn' dienst het liefste haat.

5. Nog zijn ons veel zwaarder pligten
Te verrigten:
Ach ons armen! wie houdt stand
Tegen 's werelds dreigen, hoonen,
Vleijen, loonen?
Bied, o bied ons, Heer! de hand.

6. Gij, van allen eens verlaten,
Wie ons haten,
Of ontwijken, blijf ons bij!
Blijf ons met uw liefd' omarmen,
En beschermen,
Schoon ons alles ontrouw zij.

7. Leer ons hart zijn ontrouw kennen
 En ontwennen,
 Sterk ons in den jongsten nood:
 Daar ons goed, en bloed, en leven
 Gansch begeben,
 Blijf ons bij, ook in den dood.

134. OP JEZUS BEGRAFENIS.

Nieuwe zangwijze.

U w Heiland wordt in 't graf geborgen,
 Deez' aard ontvangt Hem in haar' schoot;
 En, Christen! zoudt gij dan nog zorgen,
 Nog angstig zijn voor graf en dood?

2. Hij, voor uw schuld aan 't kruis gestorven,
 Nam ook den vloek der zond' in 't graf:
 Zoo is u 't leven weer verworven,
 Zoo sterft g' ook eens der zonden af.
3. Hier rust Hij uit van al zijn lijden,
 Hier eindigt al zijn smaad en schand';
 Zoo aanstonds volgt de kroon op 't strijden,
 Zijn geest is reeds in 's Vaders hand.
4. Dit graf houdt Hem niet lang geborgen,
 Wat zegel ook den grafsteen sluit';
 Hij wacht slechts tot den derden morgen,
 En stapt dan als verwinnaar uit.
5. Nu zal u 't graf ten rust-bed strekken;
 Haast, Christen! breekt die morgen aan,
 Dat Jezus zelf ook u zal wekken,
 En gij voor eeuwig op zult staan.

C. GEZANGEN OP JEZUS OPSTANDING.

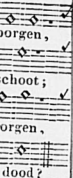
135. DE OPSTANDING VAN JEZUS.

Wijze: Gezang 112.

Herinner u met vreugd, mijn geest! Den
 dag van 't groote Christenfeest; Houd Jezus
 in gedachtenis, Zing Jezus, die verreezen is.

2. Voel alle dankbaarheid voor Hem,
 Als hoordet g' in dit uur zijn stem,
 Als sprak Hij, "dat u vrede zij;"
 Verblijd u zoo, mijn geest! in mij.
3. Zie naar omhoog en bid Hem aan!
 Hij leidt de starren op haar baan,
 Hij leeft, en heerscht in 't hoogst bewind;
 Hij is uw Koning en uw vrind.

N I S.

4. De magt, de lof, d' eerbiedenis
Zij Hem, die was en eeuwig is,
Zijn naam word' overal verbreed,
Zijn roem verdure d' eeuwigheid!
5. Geloof! gij heft ons hemelwaart,
Wat wordt de grootheid dezer aard,
Wanneer mijn geest het heil bedenkt,
Dat God, in zijnen Zoon, ons schenkt?
6. Eens zonder zonde, ramp of pijn,
Als Englen eeuwig zalig zijn;
Is mij, ook mij, die heerlijkheid,
Oneindig' God! door U bereid!
7. Mijn hart bezwijkt van vreugd daarbij,
Verwondring, liefde dringen mij;
En vol van eerbied, dank en pligt
Val ik, o God! op 't aangezigt.

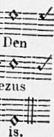
136. DE OPSTANDING VAN JEZUS.

Nieuwe zangwijze.

a, Amen! Jezus is in 't leven! Zijn' groo-
ten naam all' eer te geven Moet u nu ernst,
o Christen! zijn. Mijn Heiland, aan het kruis
gestorven, Heeft leven uit den dood ver-
worven: God en een eeuwigheid is mijn.

ING.

US.

2. Laat ons Hem met aanbidding eeren,
Hem nooit door twijfeling onteeren,
Hij leeft, wij eindeloos met Hem,
Hij leeft, o hooge zieleruste!
Hij leeft, wat ons nu ooit geluste,
Al wat wij doen, doen wij door Hem.
3. O ja, Gij leeft! Gij ziet ons hopen,
Ons hart, ons doen ligt voor U open,
Een schrik zij ons, wat U mishaaft:
Ons moet, wat Gij niet deelt voor dezen,
Wat Gij verbiedt, een helle wezen,
Schoon iedereen er roem op draagt.
4. Ja, Jezus leeft! dat voelt ons harte,
Als 't Hem geloovig zoekt in smarte;
Het graf besluit Hem langer niet:
Hoe meer wij Hem aanbiddend eeren,
En zijne liefd' in 't hart vermeerren,
Hoe meer Hij op ons nederziet.
5. Ja, Jezus leeft! veel duizend harten
Gevoelden in de bangste smarten
Den hoogen troost, dat Jezus leeft;
In heeten strijd met boezemzonden,
In bangen doodstrijd, ondervonden
Veel duizend harten, dat Hij leeft.
6. Gij leeft, o Jezus! welk verblijden,
Wat zielverkwikking, als wij lijden,
Hoe zacht een troost in alle pijn!
Gij leeft, Gij leeft, en in den hoogen
Aanschouwen w' U met deez' onz' oogen,
Als w' eens met U onsterflijk zijn.

137. DE OPSTANDING VAN JEZUS.

WIJZE: Gezang 39.

Jezus leeft, en wij met Hem, Dood! waar is
uw schrik gebleven? Jezus leeft, en zijne stem
Roept ons ook eens weér in 't leven, Zal ons
eens met eer bekleén: Dit is onze troost alleen.

2. Jezus leeft, zijn is het rijk,
Elk moet Hem als Koning eeren;
Wij ook zullen Hem gelijk,
Eeuwig eens met Hem regeren.
Zou Gods woord ooit wanklen? neen!
Dit is onze troost alleen.
3. Jezus leeft, wie nu nog vreest,
Zou, en Hem, en God onteeren;
Zondaars mogen onbedeesd
Zich tot zijn genade keeren.
Jezus zendt geen zondaars heen:
Dit is onze troost alleen.
4. Jezus leeft, ons hoogste goed,
Hem behoort geheel ons leven;
Ons past reinheid van gemoed,
Ons, het kwaad te wederstreven.
Jezus sterkt der zwakken schreên:
Dit is onze troost alleen.
5. Jezus leeft, dit is gewis;
Waar ons pad ook heen moog leiden,
Zelfs geen magt der duisternis,
Niets zal ons van Jezus scheiden:
't Steunen op zijn mogendheên,
Dit is onze troost alleen.
6. Jezus leeft, nu is de dood
Ons een ingang tot het leven;
Welk een rust in stervensnood
Zal dit woord ons harte geven:
"Gij, o Heiland! Gij alleen,
"Gij zijt onze troost alleen."

138. DE OPSTANDING VAN JEZUS.

WIJZE: Psalm 47.

Juich nu, Christenschaar! Juich! het feest is daar,
Alles is volbragt, Wet noch dood heeft magt,
Jezus heeft voldaan, Hij is opgestaan, God
verklaart Hem vrij: Eeuwig leven wij, Aardsch en

U.S.

aar is

stem

ons

leen.

lijk stijgt Gods Zoon Uit het graf ten troon.

2. Christen! juich, Hij leeft,
 Die u 't leven geeft,
 Jezus overwon;
 Al wat dooden kon,
 Al der zonde kracht
 Is te niet gebragt:
 Christen! hoor zijn stem,
 't Sterven, dat door Hem
 U ten hemel leidt,
 Mist zijn bitterheid;
 't Graf, uw schrik weleer,
 Is geen kerker meer.

3. Aarde! ken uw' Heer,
 Christnen! geeft Hem eer,
 Zondaar! hoor zijn stem,
 Englen hooren Hem;
 Hij, de hel te sterk,
 Hij voltooit zijn werk.
 Leef, o Koning! leef,
 Dat U niets weêrstreev';
 Geef, dat w' aan uw hand
 Treên naar 't vaderland:
 Maak ons los van d' aard,
 't Spoor loopt hemelwaart.

4. Eeuwig leven wij
 Opgewekt als Gij;
 Hemel, zing triomf!
 Aarde, galm triomf!
 Onze woonplaats is
 Thans zijn erfenis:
 Englen, juicht triomf!
 Menschen, roept triomf!
 Daar zijn rijkstroon is,
 Ligt onz' erfenis;
 Eeuwig leven wij
 Opgewekt als Hij.

139. DE OPSTANDING VAN JEZUS.

WIJZE: Psalm 24.

2. Hij, die voor ons zijn leven gaf,
 Voor ons de kluisters brak van 't graf,
 Hij heeft voor ons den strijd volstreden:
 Nu zijn wij met Hem opgestaan,

Nu vangt het nieuwe leven aan,
Dat w' eeuwig in zijn' dienst besteden.

3. Dat vrees noch angst ons hart beknell';
Hij leeft voor ons: Immanuel
Kan, wil, noch zal ons ooit begeven;
Verwon Hij niet voor ons den dood?
En nu, wat zegt onz' aardsche nood?
Wij zullen eeuwig met Hem leven.

140. DE OPSTANDING VAN JEZUS.

WIJZE: Sollt ich meinem Gott nicht singen?
(met weglating van de herhaling.)

Looft Gods Zoon, den doodvertreder! Hij,
die stierf op Golgotha, Geeft zich zelv' het
leven weder: Looft zijn' naam, Halléluja!
Ziet, Hij stierf op Golgotha! Looft, aan-
bidt en dankt Hem teeder! Uit den graf kuil keert
Hij weêr; Aard en hemel geeft Hem eer!

2. Laat ons zijne grootheid zingen,
Dat ons 't hart van blijdschap beeft!
Laat ons lied ten hemel dringen
Hem, die stierf en eeuwig leeft,
Dat ons 't hart van blijdschap beeft!
Laat ons, laat ons vrolijk zingen
Hem, die stierf en eeuwig leeft,
Hem, die stierf en eeuwig leeft!
3. Door uw leven vrijgesproken,
Zingen wij verrukt uw' lof!
Door dat heil tot ernst ontstoken,
Rukt de geest zich los van 't stof,
Stijgt zijn dank naar 't hemelhof:
Door uw leven vrijgesproken,
Looft U, Godmensch! aller mond,
U, die stierft en overwont.
4. Toen in d' ochtendschemeringen
Nog het luistrend aardrijk zweeg,
Toen uit 's hemels hooge kringen
's Heeren Engel nederzeeg,
En bij 't graf aanbidend zweeg,
Stondt Gij op: de Hemelingen
Zongen straks in 't Engelenhof,
Doodvernietiger! uw' lof.
5. Om Hem in het graf te vinden,
Ging zij heen, waar Christus sliep:
Maar wat moest zij ondervinden,
Toen Hij zacht, „Maria!” riep,
En toen zij, „Rabbouni!” riep?
Heer! ik zal U ook eens vinden
In het einde van mijn lot,
Waar uw God is en mijn God.

6. Breekt G' eens van ons graf de kluister,
 Als G' ons met uw komst verblijdt;
 'k Zie uw aanschijn dan voi luister,
 Met de kroon op uwen strijd;
 'k Zie U dan gelijk Gij zijt;
 Breekt G' eens van ons graf de kluister,
 O! dan ben ik in uw rijk
 U, mijn Heiland! U gelijk.

7. Looft den Heer, zingt Hem nu psalmen!
 Jezus Christus overwon!
 Vlecht den overwinnaar palmen,
 Dien de dood niet houden kon:
 Jezus Christus overwon,
 Zingt Hem hooge zegepsalmen!
 't Lied van 't overwinrenkoor
 Galmt den wijden hemel door.

141. DE OPSTANDING VAN JEZUS.

WIJZE: Psalm 36.

Triomf! triomf! Immanuël Verrijst, de
 magt van dood en hel Moet voor zijn grootheid
 bukken: Lof, eer den held, die overwon, Die ons
 met God verzoenen kon, En aan den dood ont-
 rukken! Triomf! triomf! Hij zegepraalt, De volle
 losprijs is betaald, De kwijtbrief afgegeven;
 God spreekt van zijn' genadetroon: " 'k Berust in
 " 't offer van mijn' Zoon, Hij leeft, en gij zult leven."

2. Triomf! wij zien op 't moerveld neêr,
 Maar Jezus hangt aan 't kruis niet meer;
 Reeds is de dood verslonden:
 Daar, waar het zoekend oog Hem mist,
 Hangt, maar voor eeuwig uitgewischt,
 Het handschrift van de zonden.
 Triomf! triomf! op Golgotha
 Ontspringen stroomen van gena',
 Geen donder laat zich hooren;
 In 't suizen van een' zachten wind
 Spreekt God als vader tot zijn kind,
 Nu langer niet verloren.
3. Triomf! de Heer is opgestaan,
 Wij kunnen vrolijk grafwaarts gaan,
 Zijn liefde zal ons wekken;
 Hij, d' eersteling in zijnen stand,
 Kan ons ten zeekren onderpand
 Van ons verrijzen strekken:
 Triomf! triomf! wat hier bezwijk',
 Eens zullen wij, aan Hem gelijk,
 Verklaard, onsterflijk wezen,
 Ja, opstaan, opstaan zal ons stof;

Zingt, stervelingen! Jezus lof!
Zijn naam blijft onvolprezen.

142. DE OPSTANDING VAN JEZUS.

Nieuwe zangwijze.

Zoo brak 't gewenschte tijdstip aan, Waarop
ons 't heilrijkst licht mogt dagen; De Heer is
uit het graf gegaan, 't Geschonden Godsregt is
voldaan, Wat zou nog ons geluk vertragen?

2. Hij stond gewillig 't leven af,
Zoo wou Hij onze schuld betalen:
Nu rijst Hij heerlijk uit het graf,
Opdat wij, vrij van zond' en straf,
Op dood en graf eens zegepralen.
3. O Jezus! doe ons meer de kracht
Van uw verrijzing in ons merken;
't Geloof aan 't geen Gij hebt volbragt,
Dat gord' ons aan niet moed en magt,
Tot wederliefd' en goede werken.
4. Dat sterk' ons in den vasten grond,
Waarop wij onze hope bouwen,
De hoop op dien gewenschten stond,
Dat w', opgewekt door uwen mond,
U in uw heerlijkheid aanschouwen.
5. Welzalig die U toebehoort,
Dien kan geen dood of graf doen beven,
Die gaat zijn' weg gemoedigd voort,
Daar hij zich vast houdt aan uw woord:
„Die Mij gelooft zal eeuwig leven.”

D. GEZANGEN OP JEZUS HEMELVAART.

143. DE HEMELVAART VAN JEZUS.

WIJZE: Psalm 81.

Aarde! zucht niet meer, Kom den hemel nader,
Zing uws Redders eer: Hij, de Vorst der aard,
Jezus Christus vaart Tot zijn' God, zijn' Vader.

2. Starren, zon en maan!
Dient Hem op zijn wenken,
Heemlen! bidt Hem aan,
Englen! hoort zijn stem,
Mensch! vertrouw op Hem,
Die aan u blijft denken.
3. Ziet, Hij zegepraalt,
Die als Plaatsbekleeder

Onze schuld betaalt;
Hij, die uit ons oog
Heenvaart naar omhoog,
Zendt zijn Englen neder.

4. Christnen! treurt niet meer,
Komt den hemel nader,
Zingt uws Redders eer:
Hij, het heil der aard,
Jezus Christus vaart
Tot uw' God, uw' Vader.

5. Hij, des menschen Zoon,
Hij, die 't al volbragt heeft,
Hij beklimt den troon;
Hij, de Zoon van God,
Hij beschikt ons lot,
Hij, die alle magt heeft.

6. Ziet, o ziet Hem na!
Hij, die onze zonden
Droeg op Golgotha,
Leeft en bidt ook nu,
Ook, mijn ziel! voor u,
Hij droeg ook uw zonden.

7. Schoon geen oog Hem ziet,
Wat zou 't zien hier baten?
Hij vergeet mij niet:
Schoon 'k zijn bijzijn mis,
Voor den Godmensch is
't Heengaan geen verlaten.

8. Deed Hij aan het kruis
Ons zijn liefde blijken,
In zijns Vaders huis,
Waar Hij 't heil voltooit,
Zal zijn liefde nooit,
Nooit weér van ons wijken.

9. Zondaar! hoor zijn stem,
Buig u voor Hem neder,
Waak, en wacht op Hem!
Hij, die voor ons stierf,
't Leven ons verwierf,
Jezus komt eens weder.

10. Leef, o Koning! leef!
Breng tot U ons nader,
Leef in ons en geef,
Dat ook eenmaal wij,
Opgewekt als Gij,
Leven bij uw' Vader!

11. O! die dag breekt aan,
'k Zie zich d' Englen scharen
Langs de hemelbaan;
Hij, die ons geleidt,
Heeft den weg bereid,
Is vooruitgevaren.

144. DE HEMELVAART VAN JEZUS.

WIJZE: Gezang 32.

Looft den Koning, alle volken! Looft Hem, die
boven lucht en wolken Ten troon stijgt, Hem, Gods
eigen' Zoon! Looft uw' Heiland, Christenscharen!

Ziet Hem voor u ten hemel varen, U plaats berei-
den voor Gods troon: Verheft zijn majesteit Met
diep' eerbiedigheid, Halleluja! Loof wereldrond!
Uit éénen mond, Loof Jezus Christus, wereldrond!

2. Menschheid! tot Gods troon verheven,
Wie alle magt reeds is gegeven
In Jezus, waar God scheepslen heeft,
Menschheid juich, gevoel uw waarde,
Uw lot is niet bepaald aan d' aarde,
Eens leeft g' omhoog, waar Jezus leeft:
Hoe zalig is 't verschiet,
Waar 't oog den Koning ziet
In zijn luister.
Weg stof der aard,
Een hart onwaard,
Dat eens tot God ten hemel vaart.

3. Jezus, Redder onzer zielen!
Zie ons aanbiddend nederknielen,
Gij werdt voor ons, voor ons geslagt:
Dank, aanbidding, eeuwig' eere,
Lof, dank, aanbidding, eeuwig' eere
Word' U, Verlosser! toegebracht.
Na lijden, hoon en spot
Wordt heerlijkheid ons lot.
Halleluja!
Deugd triomfeert,
Want Gij regeert,
Ja, Halleluja! Gij regeert!

145. DE HEMELVAART VAN JEZUS.

WIJZE: Gezang 8.

Stijg nu mijn loflied! daar de Heer Ten hemel
voer met eeuwig' eer, Hij dood- en helverwinnaar;
Een wolk ontvoert Hem aan het stof, En ijlings
juicht het hemelhof, Lof zij den overwinnaar!

2. Des hemels Heer, des menschen Zoon
Stijgt in triomf op 's Vaders troon,
Nu juichen alle troonen;
Hij komt, de Heer der heerlijkheid,
Hij komt, bekleed met majesteit,
Om eeuwig hier te wonen.
3. Heel 't Engelenheir knielt voor Hem neêr,
En juicht, Messias, onze Heer,
Geeft menschen Engelenwaarde,
Hij heeft het grootste werk volbragt,
Zijn is de wijsheid en de kracht
In hemel en op aarde!

4. Hoe heerlijk zijt G', o Heer, mijn God!
Wij deelen in uw heilrijk lot,
Voor ons voert Gij ten hemel;
Gij Hoogepriester! treedt vooraan,
Voor ons zijt G' eenmaal ingegaan,
Wij volgen U ten hemel.
5. O Heer! die hemel, zee en aard
Almagtig riept, en nog bewaart,
O Heer! door wien wij leven:
Zoo lang wij zwoegen in het stof,
Blijf' steeds ons hart naar 't hemelhof,
Van 't stof, tot U verheven.
6. Onttrek ons hart door uwe kracht,
Die 't alles werkt, daar 't al op wacht,
Aan 't aardsch', waar 't aan blijft hangen,
Laat ons van uw' genadetroon,
O Zoon des Vaders, 's menschen Zoon,
Tot strijden kracht ontvangen.
7. Ja, Gij gedenkt aan onzen nood,
Gij, die voor ons gingt in den dood,
Dat wij dit nooit vergeten:
Gij zult, schoon G' in den hemel woont,
En 't Engelenheir uw groetheid toont,
Uw broeders nooit vergeten.

146. DE HEMELVAART VAN JEZUS.

WIJZE: Psalm 36.

Triomf, Halléluja! triomf! Ja, tot in eeuwigheid
triomf! O glorie aller dagen! Halléluja! Halléluja!

Wij staan niet meer op Golgotha, Maar bij den zege-
wagen, Die onzen Vorst, met blij geschal, Door lucht
en wolken voeren zal, Ver boven duizend zonnen,
Om, ons tot heil, voor God te staan, En zijnen
vrienden voor te gaan, Die hier den strijd begonnen.

2. Triomf, Halléluja! triomf!
Ja, tot in eeuwigheid triomf!
De strijd is afgestreden;
De dood en hel knielt voor Hem neêr,
De gansche hemel geeft Hem eer,
Nu Hij zal binnen treden:
Hij komt, zoo roept de Seraf uit,
Hij komt, roept heel de hemel uit,
Al d' Engelen knielen zamen;
Elias, Enoch, Abraham
En Mozes knielen voor het Lam,
't Juicht alles dankend, Amen!
3. Triomf, Halléluja! triomf!
Ja, tot in eeuwigheid triomf!
Nu staat de toegang open;

De Regter is geen Regter meer,
 Wie wil, mag veilig op zijn' Heer,
 Als op zijn' Vader, hopen.
 Snelt aan gij allen, wien de schuld
 Het bevend hart met vrees vervult,
 Uw sterkte zij vertrouwen:
 Berust in 't geen Hij heeft volbragt,
 Wie hier op Gods genade wacht
 Zal eeuwig Hem aanschouwen.

4. Triomf, Halléluja! triomf!
 Ja, tot in eeuwigheid triomf!
 Nu is de Zoon gezeten
 Als Midlaar aan Gods regterhand,
 Nu is de hemel vaderland,
 Dat mag verlossen heeten!
 Nu vindt het neêrgedrukt gemoed
 Een' rijken troost in tegenspoed,
 Voor duizende geslachten;
 Miljoenen zullen, Hem gewijd,
 In druk beproefd, voleind in strijd,
 Zijn toekomst zalig wachten.

147. DE HEMELVAART VAN JEZUS.

WIJZE: Psalm 36.

Verheft u, Christnen! boven 't stof, Ver-
 eenigt u tot Jezus lof, Nu wij Hem zien ver-
 hoogen; De luister van zijn majesteit Straalt, in
 het rijk der heerlijkheid, In aller Englen oogen.
 Dat ook de mensch zijn grootheid zing', Daar Hij
 het rijksbewind ontving, En glorieijk aanvaardde:
 Hij, schoon geen sterflijk oog Hem ziet, Is 't voor-
 werp van 't vereenigd lied Van hemel en van aarde.

2. Wij buigen ons ootmoedig neêr
 Voor U, gezalfde Vorst en Heer!
 Elk juich', de Koning leve!
 Dat uw genadeheerschappij
 Al d' eeuwen door gezegend zij,
 En heil aan 't aardrijk geve:
 Och! dat de klank van 's Konings woord
 Bij alle volken woré' gehoord,
 En elk zijn beeldris drage.
 Wij, eeuwig aan uw' dienst gewijd,
 Verlangen biddend naar dien tijd;
 Och! dat die heileeuw dage.
3. Ons hart, dat zich op U verlaat,
 Schroomt geen vervolging, hoon of smaad,
 Wij kunnen rustig zingen:
 Nu Gij regeert, is alles wel,

K

Komt

zit

Gods

is

2.

3.

4.

E.

D

De

De zonde, wereld, dood en hel
 Zijn uw' verwonnelingen.
 Wij wachten 't heil door U beloofd,
 Wij zijn uw leden, Gij ons Hoofd,
 Gij zult ons nooit begeven;
 Gij hebt den hemel ons bereid,
 Waar wij met U in heerlijkheid
 Ook eeuwig zullen leven.

148. DE HEMELVAART VAN JEZUS.

WIJZE: Psalm 105.

K omt Christnen! laat ons Jezus loven,
 Komt heffen wij het hart naar boven! Daar
 zit de Koning op zijn' troon. Daar zegeviert
 Gods groote Zoon; Daar zij ons hart, daar
 is de schat, Die al ons heil in zich bevat.

2. Is Hij ons Hoofd, zijn wij zijn leden,
 Dan voegt het ons Hem natetreden:
 Al zwerven wij in tegenheên
 En vreemdelingschap nog hier bencên;
 Ons burgerregt is niet op aard,
 Hij baande 't spoor ons hemelwaart.
3. Hij ging ons voor met lijdzaam lijden,
 Hij ging ons voor in 't moedig strijden;
 Nu aan Gods regterhand gekroond,
 Ziet Hij zijn' arbeid rijk beloond:
 Komt, volgen wij ons heerlijk Hoofd!
 Ook ons is zuik een loon beloofd.
4. Wil, Heer! in ons dien ijver wekken,
 Wij voelen ons naar d' aarde trekken;
 Maak, Jezus! maak ons los van d' aard,
 Trek zelf ons harte hemelwaart,
 Schenk ons den Geest, door U beloofd,
 Dan volgen w' U, gezegend Hoofd!

E. GEZANGEN OP DE UITSTORTING VAN DEN HEILIGEN GEEST, EN VERDERE GEVOLGEN VAN JEZUS VERHOOGING.

149. DE UITSTORTING VAN DEN HEILIGEN GEEST.

WIJZE: Gezang 8.

D e Heer is waarlijk opgestaan, En heerlijk
 uit zijn graf zegaan, De vijand lag verslagen; Gods
 En-

den vloek bezwaard, Dien had Hij weg gedragen.

2. Hij voer weêr op, 't gestarnt voorbij,
En heeft, ten loon, de heerschappij
Uit 's Vaders hand verkregen:
Die Jezus kennen zijn verheugd,
Gods Englen deelen in hun vreugd,
Al 't schepsel in hun' zegen.
3. Elk heff' met ons een' lofzang aan!
Gods Zoon heeft aan Gods regt voldaan,
Hij heerscht als aller Koning;
Hij zendt zijn' Geest, den Trooster, neêr:
Zingt, Halléluja! zingt zijn eer,
't Is 't feest van Jezus krooning.
4. Wie zou, daar Jezus voor ons stierf,
En ons den Geest ten troost verwierf,
Wie zou zijn beeld niet dragen,
En vol van God, die in ons woont,
Den Geest, die ons zijn vriendschap toont,
Niet zoeken te behagen?
5. Wij mogen 't heil voor Jezus Kerk,
Des Vaders lust, des Geestes werk,
Al d' eeuwen door verwachten:
Hem, die bij God voor zondaars spreekt,
Hem, wien 't aan liefde nooit ontbreekt,
Ontbreekt het nooit aan krachten.

150. DE UITSTORTING VAN DEN HEILIGEN GEEST.

WIJZE: Psalm 22.

et hart omhoog! wij vieren 't heuglijkst

feest, Den blijdsten dag, die immer is geweest,

God gaf aan d' aard, op dezen dag, zijn' Geest;

Verheft uw klanken! Wie zal met ons dien trou-

wen God niet danken? Hij wou zijn' Zoon. Hij

wil ook ons verlijden: Die voor ons stierf ont-

ving, na 't zwaarste lijden. Den grootsten loon.

2. Zoo zegepraalt op aarde Jezus eer,
Zoo daalt van Hem een stroom van zegen neêr,
Zoo blijkt Gods trouw, zoo keert de vrede weêr;
Zingt Gode psalmen!
Elk tempelkoor moet van 't gejuich weêrgalmen:
Deez' aard herleeft! Wij deelen in dien zegen,
Nu God zijn' Geest, gelijk een' milden regen
Na droogte, geeft.
3. Juich, Christen! juich, in uwen God verheugd!
Dat alle vleesch thans deel' in onze vreugd,
Dat rijk en arm, dat ouderdom en jeugd

Voor

met

agen.

EEST.

ijkt

est,

est;

ou-

Hij

nt-

on.

Voor

Voor God zich buigen!

Het laatst geslacht moet van dit heil getuigen,
Valt, volken! neêr, Bukt voor Gods alvermogen,
Die Davids Zoon met luister wou verhoogen
Tot aller Heer!

4. Ja, Jezus heerscht! het ongeloof verstomm',
De leer van 't kruis verspreid' haar kracht alom,
Heel 't aardrijk word' dien Heer ten eigendom,
Zijn haatren zwichten:
Trots alle magt zal God zijn' zetel stichten;
't Geloof verbeid', Dat elk Hem eere geve,
Hem hulde doe, en juich', de Koning leve
In eeuwigheid!

151. DE UITSTORTING VAN DEN HEILIGEN GEEST.

WIJZE: Psalm 84.

O Geest van Vader en van Zoon! Die ons
den weg wijst tot den troon, Getrouw' Bestierder
onzer gangen! U, die ons in de waarheid leidt,
U, die ons 't hoogst geluk bereidt, U loven
onze feestgezangen, U, die in ons al 't goede
werkt, Bewaart, vermeedert en versterkt.

2. Toen Jezus alles hier op aard
Volbragt had, voer Hij hemelwaart,
En schonk U, om zijn Kerk te planten:
Bij sterken wind, die 't huis doordrong,
Zag elk verbaasd een vuurge tong
Op 't hoofd van uwe heilgezanten;
Straks waren zij met kracht omgord,
En hun uw gaven ingestort.
3. Straks leerdet Gij door hunnen mond,
Dat elk verstomd, verbijsterd stond,
In velerhande vreemde talen;
Straks wrocht Gij wondren door hun hand,
Genezing, overal door 't land,
Van ongeneesselijke kwalen:
Dus bleek, wat grootheid Hij bezat,
Die U en hen gezonden had.
4. Nu zegepraalde Jezus leer,
De Jood aanbad Hem als zijn' Heer,
Vervuld met schuldbesef en boete;
De Heidenen, bij schaar op schaar,
Vergruisden afgod en altaar,
En vielen smeeënd Hem te voete:
Zoo werd zijn rijk in korten tijd
Verbreid, gevestigd, wijd en zijd.
5. Wij selv', wier vaderen voorheen
Hier knielden voor een hout of steen,
Wij selv' zijn sprekende bewijzen,
Ook hier hebt Gij uw rijk gesticht,
Ook ons bestraalt uw godlijk licht:

Wat

Wat tong kan U naar waarde prijzen?
Niet ons, o Heer! niet ons, o Heer!
Uw naam alleen hebb' eeuwig d' eer.

6. Och! brak die dag ook spoedig aan,
Dat Kaffer, Moor en Indiaan
De knie voor U, o Jezus! bogen:
O Geest! o Geest! breek door, breek door!
Dat alle volk zijn heilleer hoor';
Zoo blijkt uw godlijk alvermogen,
Zoo wordt zijn godsdienst één alom,
En heel deez' aard zijn heiligdom.

152. DE UITSTORTING VAN DEN HEILIGEN GEEST.

WIJZE: Psalm 19.

U w dankbre Christenschaar, Verhoogde Midde-
laar! Juicht in uw heerlijkheid; Van uwen troon
vol eer Zondt Gij den Leeraar neer, Die in de
waarheid leidt: Uw woord houdt eeuwig stand,
Gij hebt uw Kerk geplant, Gij blijft haar lot be-
stieren, Gij schenkt haar uwen Geest, Waarvan
wij, op dit feest, Verheugd gedachtenis vieren.

2. Toen kindsch' eenvoudigheid,
Door dezen Geest geleid,
Het licht der aard ontstak,
De Galileesche mond,
Voor 't ruime wereldrond,
In vreemde talen sprak,
Toen vielen volken neer,
Gewonnen voor een leer,
Die eer noch wellust baarde;
De tempels stortten om,
Het weerloos Christendom
Verwon de magt der aarde.
3. Och! dat die heilfontein,
Zoo godlijk, mild en rein,
Niet vruchtloos voor ons vloei';
Dat door de zaligheid,
Zoo ruim ons toegezeid,
Ons dankbaar hart ontgloeij'.
O Levensvorst! heb dank,
Dat w' onder 't blij geklank
Dier heilmaars zijn geboren,
En voor een' schooner' dag,
Dan immer 't menschedom zag,
Door U zijn uitverkoren.
4. Och! waren w' aan uw' Geest
Altijd getrouw geweest,
Hoe rein waar onze vreugd:
Ach! elke goede zucht
Was van dien Geest de vrucht,

V

te
or
v
z

Zijn lokstem tot de deugd.
O Heiland! leer ons zien,
Dat wij, door 't licht te vliën,
Altijd uw' Geest weêrstreven;
En dat aan ons gemoed
Elk aandrang tot het goed
Was door dien Geest gegeven.

5. Geef nu, dat voor zijn licht
Het blind vooroordeel zwicht',
Het bijgeloof verzink',
Uw eigen leer ons leid',
En deugd en heiligheid
Uit uw verlostten blink';
Dat nooit het diep gevoel
Van onmagt ons verkoel',
Maar w' aan uw woord gedenken:
„De goede Vader let
„Op 't kinderlijk gebed,
„Hij zal zijn' Geest u schenken.”

6. Dat ras al d' aard U roem',
De Jood zich naar U noem',
De Heiden voor U buig',
En, waar het oog zich wendt,
Ook 's werelds uiterst end
Van uw' triomf getuig'!
O Jezus, trouwe Heer!
Het menschedom volg' uw leer,
Die 't menschedom moet verhoogen:
O Koning van uw Kerk!
Bekroon uw eigen werk,
Uw wenk is alvermogen.

153. DE UITSTORTING VAN DEN HEILIGEN GEEST.

WIJZE: Psalm 66.

Verhef, verhef uw zegezangen, Uw loflied, Chris-
ten! rijz' omhoog! De Kerk heeft 's Vaders Geest
ontvangen, Hij daald' op aard voor aller oog; Aan
vuurtong, wind en vreemde talen Erkennen w' on-
zes Konings trouw, Daar Hij den Geest ons neêr
doet dalen, Den Geest, dien Hij ons zenden zou.

2. De vreemdste volken zelfs getuigen,
Hier werkt, hier spreekt Gods majesteit,
Daar scharen zich aanbidde buigen
Voor Jezus magt en heerlijkheid:
Triomf! zoo leeft, zoo heerscht de Koning,
Zingt zijne zegepraal alom!
De Geest, het pand van zijne krooning,
Maakt zich het hart ten heilgdom.

3. Dankt, feestgenooten! dankt den Vader,
Geeft eer aan 's Vaders grooten Zoon,
Zijn Geest brengt ons der Godheid nader,
En voert ons loflied voor den troon;
U, U, Herschepper van ons harte!
U, trouwe Leidsman, goede Geest!

U, Waarheidsleeraar, Troost in smartel
U wijden wij dit heuglijk feest.

4. Bewaar ons, dat w' U nooit bedroeven,
Uw invloed is ons toegezeid;
Gij weet en schenkt, wat wij behoeven,
Gij blijft ons bij in eeuwigheid:
Zoo maakt G' ons vrolijk, moedig, heilig,
Zoo sterkt G' ons in den bangsten nood;
Met uw geleiide zijn wij veilig,
En gaan wij juichend in den dood.

154. UITBREIDING DER KERK.

WIJZE: Gezag 63.

O p, nu op, het hart naar boven! 't Is de
dag van zaligheid; Alles noopt ons God te loven
Voor het licht, dat Hij verspreidt, Daar men in
den ouden dag Alles slechts door neevlen zag.

2. Maakte God, in vroeger jaren,
Jakob slechts zijn woord bekend;
Nu wil Hij zich openbaren,
Zelfs tot 's werlds uiterst end:
't Heuglijk Evangeliewoord
Wordt van volk tot volk gehoord.
3. Zij, die nooit van Jezus hoorden,
Heidnen blind en woest van aard,
Ver in 't Zuiden, ver in 't Noorden,
Worden tot Gods Kerk vergaard:
Neger, Moor en Indiaan
Bidden ook den Heiland aan.
4. Goddelijke liefdekoorden
Trekken hen naar Jezus heen,
Maken uit verschillend' oorden,
Wie z' ook zijn, hen met ons een,
Een in Heer, geloof en doop,
Een in keuze, liefd' en hoop.
5. Nieuwe broeders, Jezus leden!
Ja, wij zijn nu lotgemeen;
Smelten w' onze smeekgebeden
Voor elkaâr dan ook in een,
Een in wensch, in hart en zin:
Bij 't geloof voegt broedermin.

155. UITBREIDING DER KERK.

WIJZE: Gezag 68.

Zingt, gij afgelegen landen! Zingt, gij ver-
ste volken! zingt; Jezus reikt u zelf de handen,
Volken, hoort! zijn heilstem dringt Ook in 't
ein-

einde tot u door; Al wat leeft dank' Hem daarvoor.

2. Jezus wil zijn' roem verhoogen,
Jezus, Gods en 's menschen Zoon;
In zijn hand is alvermogen,
Menschenliefd' omringt zijn' troon:
Welk een stof tot lof en vreugd!
Hemel, aarde, weest verheugd!

3. Ja, wij zien ontelbre scharen
Luistren naar zijn liefdestem,
Hier beschaafden, daar barbaren,
Vrijen, slaven dienen Hem;
Dalen rijst! zinkt bergen neêr!
Baant den weg voor onzen Heer!

4. Ziet! Hij komt, om alle volken
Mild te zeggen, als hun God;
Met Hem dalen uit de woiken
Stroomen neêr van heilgenot:
Zelfs in 't land van slavernij
Maakt de Zoon in waarheid vrij.

5. Zoo, zoo zien wij 't Godsrijk komen,
't Koom steeds meerder elken dag!
Amen, zeggen alle vromen,
Kom, ja kom, o blijde dag!
Dat al 't menschelijk geslacht
Aan den Heer word' toegebracht!

156. BEWARING DER KERK.

WIJZE: Ein veste Burg ist unser Gott.
(met verandering in den 1. en 3. regel.)

Houdt Christus zijne Kerk in stand, Zoo
mag de hel vrij woe-den; Gezeten aan Gods
regterband, Kan Hij haar wel behoe-den; Hij
is in alle leed Tot hare hulp gereed, Hij staaft
zijn' roem alom, En waakt voor 't Chris-
tendom: Dies mag de hel vrij woe-den.

2. God ziet zelfs Vorsten op den troon
Zich tegen Hem verzetten,
Hij ziet hen zijn' gezalsden Zoon
Versnaden in zijn wetten;
Zij schamen zich de leer
Van Jezus onzen Heer,
Zijn kruis is hun ten spot;
Maar hoe belacht hen God!
Zij mogen zich verzetten.

3. De spotter mag de waarheid smaân,
Ons kan hij haar niet rooven,
D' onchristen mag haar tegenstaan,
Wij blijven haar gelooven:
U Jezus, U zij d' eer!

Die U verkiest tot Heer,
Uw woord opregt betracht,
Dien kan geen helsche magt
De zaligheid ontrooven.

4. Gij, Christen! die op Hem vertrouwt,
Gij moet geen dreigen vreezen;
Die God, die van den hemel schouwt,
Zal ons een toevlugt wezen:
Der legerscharen Heer
Waakt voor zijn woord en eer,
Geeft ons geduld in nood,
En kracht, en moed in dood,
Wie zou dan dreigen vreezen?

157. OM BEKEERING VAN ZONDAARS.

WIJZE: Gebed des Heeren.

I k wil niet, dat de zondaar sneev," Zoo
zweert God zelf, "maar dat hij leev"; Hij
roept, "bekeer, bekeer u dan Tot Mij, die u
"behouden kan, Verlaat, verlaat uw kwade
"paan, Waarom zoudt gij verloren gaan?"

2. Maar ach, dat dierbaar, godlijk woord
Wordt schaars van zondaars regt gehoord,
Hun dwaas, hun onbekeerlijk hart,
In 's werelds woest gedruisch verward,
Is voor die stem der liefde doof,
En wordt aan 't wis bederf ten roof.
3. Och Heer! och Heer! leen ons gehoor,
Och! open zulken dooven 't oor,
Och! wierden z' eens hun groot gevaar,
Met ernst, met diep gevoel, ontwaar:
Elk levensuur kan 't laatste zijn,
En ach! wat zal dan 't einde zijn?
4. Maak hen gevoelig voor den druk
Van 't hard en schandlijk zondejuk:
Zij wanen, in die slavernij,
Zich zelven, ach wat dwaasheid! vrij,
Hoe zeer haar keten hen onteer',
En tot den laagsten dienst vernèer',
5. Vertoon hun, hoe hun ledig hart
Eens word' verscheurd van felle smart,
Wanneer de smaad van 's werelds zoet
Verkeert in alser, gal en roet;
Wanneer een vreugd, die haast vergaat,
Hun niets dan wroeging overlaat.
6. Met wat geduld, wat teederheid
Heeft uwe hand hen niet geleid?
Wat zware rampen afgeweerd,
Geschonken, wat hun hart begeert,
Ver boven allen wensch gedaan?
Maar wat G' ook deedt, daar hielp niet aan.
7. Gij schonkt hun nog oneindig meer;
Och! doe 't hun regt beseffen, Heer!
Gij schonkt hun uwen lieven Zoon,

O alles
wez
wer
zon
eer

Hij, neêrgedaald van uwen troon,
Vergoot voor zondaars eens zijn bloed;
Maar, ach! zij treden 't met de voet.

8. O God! geef onze beê gehoor,
Och! open hun het hart en oor,
Toon hun al 't goed, door hen veracht,
En wat verschrikking hen verwacht;
Bewerk hen tot geloof, bekeer,
Bekeer Gij zelf den zondaar, Heer!

158. HET LAATSTE OORDEEL.

WIJZE: Psalm 84.

O Jezus! dat ik nooit vergeet, Dat G' over
alles, wat ik deed, Hierna de Regter eens zult
wezen; Oplaat ik hier, bij elken plicht, Bij ieder
werk, door mij verrigt, Uw uitspraak afwacht'
zonder vreezen, En juich', daar ik uw toekomst
eer: Kom, Jezus! ja, kom haastig, Heer!

2. O dag van schrik en heerlijkheid!
Als voor uw' glans en majesteit
De glans der zonnen zal verdwijnen,
De dood U als verwinnaar eert,
Het stof ten leven wederkeert,
Gij op de wolken zult verschijnen;
Als aard en hemel voor U vliedt,
En al wat leeft, U hulde biedt!
3. Hoe rilt, hoe beeft op dat gezigt,
Wie wilens blind voor 't godlijk licht,
Dat ieder een' in d' oogen stroomde,
Uw roepstem smaadd', uw bloed vertrad,
En, waar 't geweten prikkels had,
Zich alles gaarn' als fabel droomde.
Hij ziet U, ijst, gilt uit: „Hij is 't!”
Hij voelt zijn eeuwig lot beslist.
4. Maar wie, o God! zal daar bestaan,
Daar hier zelfs onze beste daan,
Getoetst aan onzen plicht, bezweken?
Wie zal bestaan, waar 't heiligst regt
Het lot van groot en klein beslecht,
En waarheid 't vonnis uit zal spreken,
Terwijl 't geweten voor 't heeal
't Regtvaardig vonnis staven zal?
5. Hij, die, daar hem zijn deugd begeeft,
Zijn' Midlaar in zijn' Regter heeft,
Tot wien 't geloof hem had gedreven,
En sints zijn vreugd en wellust vond,
Om, naar de heer uit Jezus mond,
Hier dankbaar voor zijn' God te leven,
Hij ziet gerust het oordeel aan;
Gods waarheid doet hem veilig staan.
6. Wie beev', hij beeft niet voor 't gerigt,
Hij wandeld' in het godlijk licht;
En, sloeg 't bederf hem duizend wonden -

Hij weet, hij voelt in zijn gemoed,
Hem reinigt Jezus Christus bloed,
Het reinigt hem van alle zonden:
Geen vonnis baart hem vrees of smart;
Hij heeft de vrijspraak in zijn hart.

7. Mijn Heiland! dat uw toekomst mij
Tot troost in mijne loopbaan zij,
Tot baak en rigtsnoer van mijn' handel,
Ter noordstar, die mij veilig leidt
Op mijne reis naar d' eeuwigheid;
Opdat ik als een wijze wandel,
En juich', daar ik uw toekomst eer:
Kom, Jezus! ja, kom haastig, Heer!

OP BIJZONDERE TIJDEN EN GELEGENHEDEN.

159. OP HET NIEUWE JAAR.

WIJZE: Es ist das Heil uns kommen her.

I s God, die 't licht heeft voortgebragt,
De zon en maan doet rij-zen, Om ons 't verloop
van dag en nacht, En maand en jaar te wij-zen:
Laat ons, voor 't afgeloopen jaar, Met dank
den Opperzegenaar, Den God der eeuwen prijzen!

2. U, groote God! die eeuwig leeft,
Van wien wij 't licht ontvongen,
Die ons een veilge wooning geeft,
U zij een lied gezongen!
U, die ons vreed en welvaart schenkt,
Met raad en troost aan ons gedenkt,
U loven onze tongen.
3. Wil in dit jaar, weldadig' Heer!
Ons ook uw' zegen geven,
En uwen Geest, om U ter eer
In uwe vrees te leven:
Gij deelt ons aardse welvaart meê,
Als wij maar, met ons lot tevreê,
Naar 't ware heilgoed streven.
4. Geef ons, naar uwe liefd' en trouw,
Genoegelijke tijden;
Maar, zoo die vreugd ons schaden zou,
Geef ons dan kruis en lijden:
Versterk met lijdzaamheid ons hart,
En laat ons nooit in druk en smart,
Gelukkiger' benijden.
5. Toon Neêrlands volk uw Vaderhart,
Gelijk in oude dagen,
Vertroost bedrukten in hun smart,
Die U hun nooden klagen;
Begunstig ieder goede daad,
En wil, o God! met heil en raad
Onz' overheden schragen.

U

scha
Niet
bet
den

6. Dat wijsheid hier haar majesteit,
En 't regt zijn' luister toone;
Dat godsvrucht en tevredenheid
In onzen lande woone;
Dat trouw en liefde bij ons zij:
Dit, lieve Vader! bidden wij
In Christus uwen Zone.

160. OP HET NIEUWE JAAR.

WIJZE: Gezang 21.

U ren, dagen, maanden, jaren Vliegen als een
schaduw heen; Ach! wij vinden, waar wij staren,
Niets bestendigs hier beneen! Op den weg, dien wij
betreden, Staat geen voetstap, die bekijft: Al het he-
den wordt verleden, Schoon 't ons toegerekend blijft!

2. Voorgeslachten kwijnden henen,
En wij bloeijen op hun graf;
Ras zal 't nakroost ons beweenen:
't Menschdom valt als blaadren af.
't Stof, door eeuwen zaamgelezen,
Houdt het zelfde grat bewaard:
Buiten U, o eeuwig Wezen!
Ach! wat was de mensch op aard!
3. Maar door U aan 't niet ontgogen,
Liet uw gunst hem niet alleen;
Godlijk licht omscheen zijn oogen,
En zijn nietigheid verdween:
Onder uw genadeleiding
Wordt hem deze levensbaan
Slechts ontwikkeling, voorbereiding
Tot een eindeloos bestaan.
4. Dat de tijd hier 't al verover',
Aan geen tijdperk hangt mijn lot;
Gij, Gij blijft mij altijd over,
Gij blijft eindeloos mijn God:
Welk een ramp mij hier ook nader',
'k Vind in U mijn rustpunt weër;
Gij blijft in uw' Zoon mijn Vader,
Wat verander', wat verkeer'.
5. Vader, onder al mijn nooden,
Vader, onder heil en straf,
Vader, ook in 't rijk der dooden,
Vader, ook in 't zwijgend graf;
Waar ik ooit verandering schouwe,
Gij, o God! houdt eeuwig stand:
Ook mijn stof rust op uw trouwe,
Sluimert in uw Vaderhand!
6. Snelt dan, jaren, snelt vrij henen
Met uw blijdschap en verdriet;
Welk een ramp ik moog beweenen,
God, mijn God, verandert niet:
Blijft mij alles hier begeven,
Voortgeleid door zijne hand
Schouw ik, uit dit nietig leven,
In mijn eeuwig vaderland.

161. OP HET NIEUWE JAAR.

WIJZE: Gezang 17.

O dat van mijne levensdagen Geen uur ge-
heel verloren ga! Verloren uren, zij doorknagen Het
hart door naberouw te spa'. Elk levensuur, daar vliegt
het heen, 't Keert nooit terug op ons geweent!

2. Dat ieder oogenblik van 't leven
Mij boven alles dierbaar zij!
Geen uur, mij tot mijn nut gegeven,
Ga immer ongebruikt voorbij.
Nog is het dag; straks komt de nacht,
Mijn taak zij voor zijn komst volbragt.
3. Ik zie mijn' tijd daar henen snellen,
O Heer van tijd en eeuwigheid!
Leer mij mijn oogenblikken tellen,
En houd mij tot uw komst bereid:
Elk stipje van mijn' levenstijd
Zij U geheel, alleen gewijd!
4. Leer mij naar mijn volmaking streven,
En in mijn roeping al den dag
Steeds waakzaam door 't geloove leven,
Tot ik U daar aanschouwen mag,
Waar eens de mensch te rijker maait,
Hoe meer hij hier op aarde zaait.

162. OP HET NIEUWE JAAR.

WIJZE: Psalm 113.

Wij treên een' nieuwen tijdkring in, In uwen
naam zij ons begin, Getrouw' Behoeder van ons le-
ven! Wat onheil in dit jaar ons beid', Gij zult ons
nooddruft, veiligheid, Gij zult in Christus alles geven.

2. Gij, Gij verandert nimmermeer;
Met vaderliefd' en trouw, o Heer!
Bestuurdet G' onze lotgevallen;
Met wijsheid hadt Gij die bepaald,
En nimmer heeft uw raad gefaald:
Uw alziend oog waakt over allen.
3. Uw liefd', Ontfermer! kent geen peil,
Gij zorgdet teeder voor ons heil,
Gij, die ons uwen Zoon woudt geven,
Die eens voor onze zonden stierf,
Uw Vadergunst voor ons verwierf,
En ons hier vormt voor 't hemelleven.
4. Welzalig hij, die op U bouwte,
Geheel zijn lot aan U vertrouwt,
En dag aan dag op U blijft wachten.

Die

A R.

Die dus, gesterkt in U zijn' God,
Ook kinderlijk uw rein gebod
In zijne roeping blijft betrachten.

5. Wanneer 't geloofsoog op U ziet,
Dan kwelt de donkre toekomst niet,
Dan is geen nacht voor ons te duister;
Dan juichen w' op oneffen paan,
En zien, bij d' uitkomst van uw daan,
Uw liefd' en wijsheid in haar' luister.

6. Gord Gij ons aan met nieuwen moed,
Gij, Gij almachtig, wijs en goed!
Blijf ieder' avond, ieder' morgen
Ons uitzigt, ook in bangen nood;
Al trof dit jaar ons zelfs de dood,
Gij kunt, Gij zult voor eeuwig zorgen.

7. Dat ieder dan het zorgen staak,
Geen' kommer voed', maar biddend waak,
Zijn' pligt betracht', U blijv' gelooven,
Dan schrikt ons hart voor geen gevaar;
En niets zal, in 't vernieuwde jaar,
Uw gunst, o Vader! ons ontrooven.

163. OP DE LENTE.

WIJZE: Allein Gott in der Höh sey Ehr!

2. De grond, die lang verstorven lag,
Ontwaakt ten leven weder;
Daar stroomt, met elken nieuwen dag,
Een nieuwe zegen neder:
De rups, die op een blaadje leeft,
De vogel, die de lucht doorzweeft,
Verheugt zich in zijn leven.
3. Den mensch verkwikt een zachter lucht;
De bloemen, rijk in kleuren,
Doorwasemen die zachter lucht
Met zoete balsemgeuren;
Het vee, ontweken aan de stal,
Vindt jeugdig groen langs berg en dal,
En huppelt door de velden.
4. 't Gelaat van 't aardrijk is verheugd,
't Geboomte lacht ons tegen,
De groenend' akker juicht van vreugd,
En groeit bij 's Hemels zegen:
Want God, wiens hand aan al wat leeft
Het aanzijn en het leven geeft,
Betoont zich allen gunstig.
5. Looft God! want Hij is ons nabij,
Zingt alle zijne heiren!
De Heer is ons alom nabij

In heemlen, aarde, meiren:
 U looft, o God! ons hart en mond;
 G' omringt ons, waar wij zijn in 't rond,
 Met uwe gunst en liefde.

6. Gij roept de wolken over 't land,
 Dat zij de velden drenken,
 En ons de gaven van uw hand
 In rijken voorraad schenken;
 Dauw, regen, wind en zonneschijn,
 Die dienaars van uw almacht zijn,
 Verkondigen uw goedheid.
7. Daar stroomt zelfs uit uw donderlucht,
 Als al uw schepslen beven,
 Versterking, wasdom, rijke vrucht,
 Gezondheid, voorspoed, leven;
 Dan breekt de zon op nieuw weer door,
 En mensch, en vee, en vooglenkoor
 Zijn weder in U vrolijk.
8. Gij geeft al wat ons hier verheugt,
 Gij, Gever aller gaven!
 Maar wil ons eens met hooger vreugd,
 Uit Jezus volheid, laven:
 Omhoog looft U der Englen schaar,
 En och! dat wij U ook eens daar,
 Als zij onsterflijk, loven.

164. O P D E N Z O M E R.

WIJZE: Gezang 17.

Laat ons van uwe voorzorg zingen, O God!
 in 't zoete jaarsaizoen; Dat wij, dat al uw sterve-
 lingen Uw mildheid dankbaar hulde doen; Van d'op-
 gang tot den nedergang Verheft' U aller lofgezag.

2. Waarheen in 't rond onz' oogen weiden,
 Maakt Gij uw wondre goedheid groot;
 Der kudden geeft Gij ruime heiden,
 En uwen menschenkindren brood;
 Gij zorgt voor elk: de rups, de bij,
 Den kleinsten worm verzadigt Gij.
3. Met uwe zomerzon stroomt leven
 In elke borst, in elke plant;
 De vreugd gaat door de dalen zweven,
 Het rundvee dartelt op het land,
 Bezielde door haren zachten gloed,
 Vermaakt de visch zich in den vloed.
4. Onz' akkers juichen van uw' zegen,
 Als hun de dauw verfrissching schenkt;
 Of hen na droogt' een malsche regen
 Tot swelling hunner airen drenkt; }
 De beek, die door de dalen zwiert,
 Verkwikt den wandlaar en 't gediert'.
5. Zoo heffen dalen, wouden, velden,
 Vereenigd U het loflied aan;
 Daar staan ze, die uw eer vermelden,
 Het groeiend ooft, het rijpend graan; }
 Wat plantje, dat Gij niet voorziet?
 Het kleinste zelfs vergeet Gij niet.

6. Wij blijven op uw voorzorg bouwen,
 En, met den landman, bij zijn vlijt,
 Den oogst aan uw bestel vertrouwen:
 Bewaar ons zijn' gezetten tijd,
 Uw heil verblijd' ons! nooit veracht
 Gij 't hart, dat op uw' zegen wacht.
7. Wat leeft en ademt loov' den Heere!
 Zingt nu deez' aard reeds zulk een lied,
 Hoe zal zij juichen Hem ter eere,
 Als zij zich eens herschapen ziet!
 Eerst dan rijst, Vader! uit het stof,
 Voor uwe goedheid, hooger lof.

165. OP DEN HERFST.

WIJZE: Gezang 119.

Reeds daalt, met een omwoolt gezigt, De
 zon vroegtijdig neder, En later toont haar zwak-
 ker licht Zich aan den hemel weder: Het schoon
 seizoen is heengesnel, En reeds wordt op het
 dorre veld De ruwe storm verno-men; Het laatste
 bloempje neigt ter aard, En d'adem van den
 herfst ontblaart De schaduwrijkste boomen.

2. Zoo wijkt de zomer met zijn pracht,
 Maar niet, o God! uw zegen:
 Neen, boom en weid' en akker smacht
 Der winterrust reeds tegen;
 Die rust maakt nieuwen groei gereed,
 Ook loont de dorschvloer 's landmans zweet:
 Geen spijs zal ons ontbreken,
 Daar God in aller nood voorziet;
 Of leidt Hij zelfs de vooglen niet,
 Om spijs, in warmer streken?
3. Uw voorraadschuren opent Gij,
 O God! voor menschenkindren,
 De ruwheid van het jaargetij
 Zal nooit uw zorg vermindren;
 Al wierd uw liefde menigmaal
 Door ons miskend bij 't mildst onthaal,
 Gij wilt die schuld vergeven:
 Och! geef ons, dat w', in ons gedrag,
 U vruchten dragen dag aan dag,
 En dankbaar voor U leven.
4. U, die ons steeds ten vader zijt,
 U blijven wij verwachten,
 Al nadert 's levens wintertijd,
 Al slijten onze krachten;
 Ook in dien herfst des levens zal
 Ons hart, bij smart of ongeval,
 Niet vruchtloos op U bouwen:

Gij blijft den ouderdom ten staf,
 Gij blijft tot aan, tot over 't graf,
 In Christus, ons vertrouwen.

166. OP DEN WINTER.

WIJZE: Gezang 54.

God wenkt, daar storten regenvloeden Op
 veld en akker daaglijks neër; De storm, de stroo-
 men in hun woeden, De droeve nevel meldt zijn
 eer. De zon, ons zijdlings en van verre In
 't kortst der dagen, maan en sterren Bij hel-
 dren, langen winternacht, De zeën, outwel-
 digd aan haar kluister, Verkondigen des Schep-
 pers luister, Verheffen zijne liefd' en magt.

2. Hij riep de zon en sprak: keer weder
 Terug op uwe wijde baan!
 Zij ging, zonk daaglijks vroeger neder,
 En licht' ons halfroond schaars meer aan.
 Hij riep de winden, en zij brulden;
 De sneeuwwoik, en haar viokken vulden
 Den grond, en jaagden rustloos bij.
 Hij sprak: gij stroomen stolt! zij stolden;
 Gij meiren woedt! en ijlings rolden
 Hun golven, ijlings bruisten zij.
3. Van haren arbeid rust onz' aarde,
 Zij sluimert, door Gods hand bedekt,
 Opdat zij nieuwe kracht vergaarde,
 Tot dat de lent' op nieuw haar wekt:
 De landman heeft het late koren
 Vertrouwd aan haar geploegde voren,
 De Schepper waakt ook over 't graan;
 Dood ligt het daar, de zon zal 't leven
 Bij haar terugkomst wedergeven,
 En bloeiend zal 't op d' akker staan.
4. Zoo zinken wij in 't eind ook mede,
 Vermoeid en afgemat, in d' aard,
 En sluimren daar in stillen vrede,
 Door Hem, die nimmer slaapt, bewaard.
 Opdat ons stof herrijz' in wzarde,
 Geeft Hij het afgeteld aan d' aarde,
 En eischt het eens van d' aard weër af:
 Zijn eeuwge lentedag zal komen,
 Dan, dan verlaten zijne vromen
 Vol nieuwe levenskracht het graf.
5. O dag des levens, dag der weelde!
 Hoe wenscht mijn hart uw heil nabij!
 Verrijznison! wier hoop mij streelde,

Wan-

Wanneer zult g' opgaan over mij?
 'k Moet eerst verrotting nog aanschouwen,
 't Vergankelijk' eerst aan 't stof vertrouwen,
 Het zaad moet sterven, eer 't ontspruit:
 Zou ik, een Christen, 't sterven vreezen?
 Neen! welkom, zalig zal 't mij wezen,
 Het loopt in eeuwig leven uit!

167. IN DEN OOGST.

WIJZE: Gezang 136.

Zoo wijd op aarde schepslen leven, Hebt
 Gij hun 't aanzijn, Heer! gegeven, En le-
 ven zij uit uwe hand; Die schenkt hun over-
 vloed van spijs, Zoo dat zich elk, op zijne
 wijze, Gelukkig vindt naar zijnen stand.

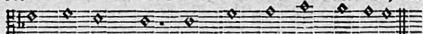
2. Om ons bij 't leven te bewaren,
 Schenkt Gij ons volle korenaren,
 Maakt Gij haar korlen zwaar en groot;
 Het voedzaam brood, dat zij ons schenken,
 Doet ons aan uwe goedheid denken,
 Die, die alleen verleent ons brood.
3. Gij schept de vrucht van struik en boomen,
 Gij hebt de knopjes voort doen komen,
 Gestooft in warme zomerlucht,
 De malsche vruchten, die ons laven;
 Wat boomgaard, weid' en heid' ons gaven,
 Van U is 't al, en vee, en vrucht.
4. Gij, Heer! schenkt alles; Gij verzadigt,
 Gij helpt, Gij sterkt, Gij begunadigt
 Uw schepslen door uw grensloos rijk;
 Al waar U uwe werken prijzen,
 Wilt Gij U groot en goed bewijzen;
 Wie is, o God! aan U gelijk?
5. Laat ons die weldaân uit uw handen
 Ontvangen, als gewisse panden
 Van uwe gunst in Christus bloed,
 Waarin w' uw Vaderliefde smaken,
 En in die liefde tot U blaken,
 Die Gij ten dank ontvangen moet.

168. IN DEN OOGST.

WIJZE: Gezang 8.

O Vader! die uw kindren voedt, Wie is als Gij,
 zoo mild, zoo goed? W'erkennen uwen zegen; Er-
 kennen? neen! w'erkennen 't niet! Onrein is 't hart,
 G 5 en

en koud is 't lied, Al stroomt uw gunst ons tegen.

2. Ontfermer! Gij, Gij geeft ons brood,
De graankorl, die haar kiemtje schoot,
Woudt G' in den grond bewaren:
Bij regen, dauw en zonneshijn
Doet Gij haar' halm geladen zijn
Met vette korenaiaren.
3. Verzorger! God van al wat leeft,
Die ons zelfs boven bidden geeft,
Wie moet uw' naam niet prijzen?
Och! mogt de toon van 't staamlend lied,
Het welk ons zondig hart U biedt,
Tot U ten hemel rijzen.
4. Dat steeds ons hart op U vertrouwt,
Steeds op uw Vaderzorge bouw',
En nooit U moog verdenken:
Gij schonkt ons uwen eigen' Zoon;
Wat zult Gij, Vader! van uw' troon
Ons met dien Zoon niet schenken?

169. OP EENEN BEDEDAG.

WIJZE: Psalm 58.

Daar laat Gods liefdestem zich hooren,
Zij eischt ons op, met Land en Kerk, Tot
diep ootmoedig biddagswerk; Komt, openen wij
hart en ooren, Belijden w' elk ons snood be-
staan, Bij 't roemen van Gods groote daan.

2. Wij juichen, Heer! om uwe daden,
Gij hebt ons Land en Kerk gespaard,
Ons boven duizenden bewaard,
En met uw weldaan overladen,
Bevoorregt met uw heilig woord,
Met uw gena', alom gehoord.
3. Ons land ligt in geen' vloed bedolven,
Noz tiert op heid' en weid' ons vee,
God hoedt de scheepvaart op de zee,
En leidt ze door de woeste golven,
Hij schenkt der nijverheid het brood,
En maakt alom zijn goedheid groot.
4. Laat ons zijn trouw, zijn gunst verheffen,
Hij keerde zware rampen af,
Hij mengde zoet in bitter straf;
En, welke smart ons ooit mogt treffen,
Zijn roede bleef een vaderroe',
God wordt het weldoen nimmer moe'.
5. Maar ach! men bleef zijn goedheid zergen,
Hoe schaars erkende 't Vaderland
In alles zijne goede hand;
De zonde steeg tot hooge bergen,
Zijn dienst werd roekeloos vertreen,
Zijn waarheid schandelijk bestreen.

ns tegen.

6. O ja! dat moeten wij belijden
 Voor U, o God! die alles weet,
 Och! dat het elk in waarheid deed,
 Elk U 't verslagen hart mogt wijden,
 En pleiten om vergiffenis,
 Die in uw' Zoon oneindig is.
7. Leer elk, hoe hij is afgeweken,
 Bekeer ons ieder tot zijn' pligt,
 Och! treed met ons niet in 't gerigt;
 Wil tot ons hart van vrede spreken,
 Stort uwen Geest op Neêrland neêr,
 Opdat het tot U wederkeer'.
8. Dan zult Gij 't Vaderland verschoonen,
 Dan blijft ons d' oude zegen bij,
 Dan roemen, ja, dan juichen wij:
 „Der vaadren God blijft bij ons woonen,
 „Wij zijn een volk, een erfenis,
 „Wiens God de Heer der heeren is.”

170. OP EENEN BEDEDAG.

WIJZE: Psalm 51.

Ik zal dan, op deez' statelijken dag, Eenstem-
 mig met de duizenden van zielen, Door 't gansche
 land, voor uwen zetel knielen Met beed en dank,
 met boet' en diep ontzag; Grootmagtig' God! die
 ons daartoe ontboodt, Vergun ons, naar uw hei-
 lig welbehagen, 't Vereend gebed, uit allen onzen
 nood, In Christus U geloovig op te dragen.

2. Gij ziet mij bij de zaamgevloede schaar,
 Maar diep beschaamd om mijn ondankbaarheden;
 'k Heb duizendmaal uw wetten overtreden,
 Mijn zondenschuld maakt meê de landsschuld zwaar:
 Geef, dat ik die, met allen hier vergaard,
 In 't hart gevoel', en openlijk belijde,
 Opdat uw gunst dat hart, met schuld bezwaard,
 Door uwen Geest, door uwen troost verblijde.
3. Ontferm, ontferm, o Heer! ontferm U toch!
 O Regter, zoo genadig als regtvaardig!
 't Is waar, wij zijn uw straffen dubbel waardig,
 Maar onverdiend spaart uwe hand ons nog:
 Geef, dat die hand ons tot bekeering leid';
 Och geef! och geef, dat wij, in die verschooning,
 Den Vaderwenk van uw langmoedigheid
 Erkennen met opregte dankbetooning.
4. Zoo mogen wij, naar 't voorschrift van uw woord,
 Uw gunsten en kastijding regt betrachten,
 Uw' wil ons heil, uw' dienst ons hoofddoel achten,
 Door uw geduld en weldoen aangespoord:
 Zoo mogen wij in uwe vrees voortaan

Den besten weg, dien Gij ons wijst, betreden,
En uw bevel eerbiedig gadeslaan,
Als d' eerste wet voor volk en overheden.

5. Ja, dan alleen, dan zullen wij gewis
Een volk van U bemind, gezegend wezen;
Aan hen, o God! die U in waarheid vreezen,
Bevestigt Gij al uw belofte:
Dan zult Gij vreed en welvaart en geluk
Rondom ons heen gebieden en verlengen;
Dan zullen wij, bevrijd van ramp en druk,
U offers, die U welgevallen, brengen.
6. Verlicht daartoe genadig ons verstand,
Bestuur ons hart, verteeder ons geweten!
Dat w' U, den God der vaadren, niet vergeten
In huisgezin, in kerk, in vaderland;
Dat w' aan uw eer, aan uwen dienst altijd
't Bijzonder en gemeen belang verbinden,
En, 't zij uw hand ons zegen', of kastijd',
In uwe gunst ons waar genoeg vinden.
7. Zoo zij voor ons deez' dank- en bededag,
Voor 't gansche land, tot een verblijdend teeken,
Hoe veel bij U het waar boetvaardig smeeken,
Ontfermend? God! om Jezus wil, vermag:
Zoo blijk', dat Gij aan schuldigen vergeeft
Op smeekegebeën, in Hem U opgedragen;
Zoo blijk', dat Gij, de God der vaadren, leeft,
En bij ons blijft met gunstig welbehagen.

171. OP EENEN BEDEDAG.

WIJZE: Gezang 17.

Zie ons ootmoedig tot U naadren, O God!
zoo eindloos goed als groot, Gij waart de
God van onze vaadren, Gij waart hun Red-
der in den nood; Wij staren op het voorge-
slacht, En zien alom uw liefd' en magt.

2. Hoe nietig klein was hun vermogen,
Hoe groot de taak door hen volend,
Wat ramp is hen voorbij gevlogen,
Wat redding bleef hun onbekend!
Gij waart hun steun bij 't gruwzaamst wee;
Zoo staat geen rots in 't hart der zee.
3. God! zou ons hart het ooit vergeten,
Wat Gij voor onze vaadren deedt,
Toen dwinglandij het vrij geweten
Met al de magt der aard bestreed,
Uw almacht, uw ontferming bood
Hun 't eenigst uitzigt in den nood.
4. Hier moesten zij 't geweld verduren
Van oorlog, hongersnood en pest;
Daar rezen wreede martelvuren,
En moordschavotten door 't gewest;
En overal doorweekt' in 't rond
Het edelst bloed den bangen grond.

5. Maar Gij, Gij streedt met hunne scharen,
En benden slonken om hen heen;
Pest, oorlog, honger, moordenaren
En bloedgerigt werd afgestreên,
En uit den zwartsten nacht van nood
Verrees het lieflijkst morgenrood.
6. Nu eens scheen zelfs de hoop verloren,
Daar slechts een wonder redden kon;
Maar Gij, Gij hadt hun hulp beschoren,
En 't zinkend Vaderland verwon:
Zelfs eeuwge wetten der natuur
Eerbiedigden uw albestuur.
7. Dan scheen de zee hun aan te wrokken,
En dreigd', op 't buldren van d' orkaan,
Hun' veegen erfgrond inteslokken,
Of aan verwoesting afstaan:
Daar rees de noodkreet tot uw' troon,
Gij wenkt, en zee en stormwind vloên.
8. O Gij, der vaadren vast vertrouwen,
Hun hulp en toevlugt in 't gevaar!
Waar kan ons oog deez' grond aanschouwen,
Daar niet uw almagt zichtbaar waar?
Geheel het oude Nederland
Was steeds een wonder van uw hand.
9. Hoe diep in 't stof zonk 't nakroost neder,
Sints 't U der vaadren God verliet:
Och God! och God! keer tot ons weder,
Wij zinken, redt uw almagt niet;
Reeds oogsten w' op onz' eigen paân
De wrange vruchten onzer daân.
10. Wij pleiten, Heer! op uw genade,
Die nooit den boeteling verstoot;
Ook zij kwam 't voorgeslacht te stade,
En blijft nog altijd eindloos groot:
Wij pleiten, knielend voor uw' troon,
Op 't bloed van uwen lieven Zoon.
11. Red, schraag, versterk door uw vermogen
Wat eens uw hand gewrocht heeft, Heer!
En 't Vaderland slaat dankbaar' oogen
Van nieuws op U, zijn' Redder, weêr:
Zoo word' door voor- en nageslacht
Uw' naam de glorie toegebracht.

172. IN GROOTE DROOGTE.

WIJZE: Psalm 51.

Het aardrijk dorst, het zucht tot God om-
hoog, Zijn vrucht verdort, het graan verdroogt in
d' airen; En, hoe het oog den hemel aan moog
staren, Geen wolkje toont zich aan zijn' effen'
boog: Och Heer! och Heer! zie hoe het alles
kwijnt, Het zucht tot U, die alles draagt en

G 7

2. Gij, Gij behoudt natuur in haren stand,
 Almagtig God! Gij wenkt, daar zinkt zij neder,
 Gij wenkt op nieuw, daar rijst haar schoonheid weder;
 Wat is en wordt bestaat door uwe hand:
 W' erkennen, Heer! uw oppermajesteit,
 Wat ons ook treff', uw oordeel is regtvaardig;
 Wij pleiten steeds op uw meêdoogendheid,
 Al zijn wij zelfs uw zwaarste slagen waardig.

3. Gij toch, o Heer! die slaat, en ook geneest,
 Gij tuchtigt ons, maar plaagt ons niet van neder;
 Gij waart van ouds een toevlugt onder smarte,
 Ontfermer is uw naam altijd geweest:
 Och! om uws naams en om uws Zoons wil, Heer!
 Verkwik het land door eenen milden regen,
 Zie niet op ons, maar op zijn offer neêr,
 En geef, o God! onwaardigen uw' zegen.

173. BIJ OVERVLOEDIGEN REGEN.

WIJZE: Wo Gott der Herr nicht bey uns hält.

2. Ontsluit uw zegenrijke hand,
 Verkwik, in onze dalen,
 Eens weêr het halfverdronken land
 Met warme zonnestrallen:
 Geef drooge weiden aan ons vee,
 En deel een' rijken voorraad meê
 Van voedzaam brood voor menschen.

3. 't Is waar, wij hebben zwaar misdaan,
 Altijd gehecht aan 't kwade;
 Maar zie ons in ontferming aan,
 Verleen ons, Heer! genade:
 Zoudt Gij, die ons het hemelsch brood,
 In uwen Zoon, zoo gunstig boodt,
 Ons 't aardsche brood onthouden?

4. Och! hoor ons, en bewaar ons, Heer!
 Den oogst en zijne tijden;
 Schraag onze wankle hope weêr,
 Dat w' ons in U verblijden,
 Als 't graan, met zoo veel zorg gezaaid,
 In volle schoven, blij gemaaid,
 Gevoerd wordt in de schuren.

174. IN WATERSNOOD.

WIJZE: Psalm 31.

regent. **H**elp God! de nood is hoog gerezen, De
 vloed groeit immer aan, Behoed ons, wij ver-
 gaan! Och! wil ons toch genadig wezen, Gij,
 Redder uit gevaren, Gij kunt alleen bewaren.

2. Ontfermer! zie ons biddend knielen
 Voor uw' genadetroon,
 Aanschouw ons in uw' Zoon;
 Ach! zou de vloed ons land vernielen,
 De vrucht des velds doen sterven,
 En haav' en vee verderven?

3. Beveilig onze vastigheden,
 Schraag die door uwe hand,
 Houd dijk en dam in stand,
 Bestraf, o Hoorder der gebeden!
 't Geweld van wind en stroomen,
 Een wenk zal die betoomen.

175. NA STORM EN WATERSNOOD.

WIJZE: Psalm 38.

Dat nu elk d' Algoedheid prijze, 't Lof-
 lied rijze! Zingen wij nu God ter eer, Looft
 Hem, die, en wind, en baren Deed beda-
 ren, Knielt voor Hem aanbiddend neêr.

2. Door der stormen loeiend woeden,
 Stortten vlooden,
 Hoog gestegen, plotsling neêr;
 Wij, door d' ongetemde golven
 Schier bedolven,
 Zagen nergens uitkomst meer.

3. Maar Gij Heer! woudt U ontfermen,
 Op ons kermen;
 Op ons roepen, wij vergaan!
 Toondet Gij uw alvermogen:
 Opgetogen
 Zien wij onze redding aan.

4. IJlings woudt Gij uitkomst schenken;
 Op uw wenken
 Tconde 't al gehoorzaamheid:
 Gij gebodt, de winden zwegen,
 Ja, zij zwegen
 Voor die stem der majesteit.

5. Nu, nu juichen onze harten,
 Vrij van smarten;
 Heer! wat zijt Gij goed en groot!

Gij.

Gij, door eindloos mededoogen
Straks bewogen,
Schenkt ons leven uit den dood.

6. Wil nu aan verleggen denken,
Hulpe schenken,
Waar men nog geen uitkomst ziet,
Leer ook daar uw redding wachten:
Donkre nachten
Worden licht, als Gij 't gebiedt.

176. IN OORLOG.

WIJZE: Singen wir aus Hertzén Grund!

Zie erbarmend op ons neêr! Om erbarming,
God en Heer! Om erbarming smeeken wij. Heer!
wie is een God als Gij, Wie een God, zoo
goed, zoo groot? Hoor ons, red ons uit
den nood! Overal dreigt zwaard en dood.

2. D' oorlogsvlam stijgt in de lucht,
Vrede, vreugd en zegen vlugt:
't Krijgshêir stroomt aan alle kant,
Als een zondvloed, over 't land,
Alles smijt het in zijn vaart,
Als een hagelstroom, ter aard;
Bloed en dood geëert zijn zwaard.
3. Ach! daar onrecht en geweld
Ook den besten krijg verzelt.
Wie, o God! wie siddert niet,
Als hij aan all' oorden ziet,
Dat ook ware heldenmoed
Straks uit heete wraakzucht woedt!
Wat vergiet hij? broederbloed!
4. Zien wij al die gruwlen aan,
Siddrend moeten wij vergaan!
Om erbarming smeeken wij:
Een erbarmend God zijt Gij!
Och! gedenk niet aan de schuld,
Die ons hart met schrik vervult;
Red ons spoedig! schenk geduld!
5. Allen, volk en overheên,
Dringen tot U met gebeên:
Wat is onze zwakke magt
Tegen uw geduchte kracht?
Zoo Gij in 't gerigt wilt gaan,
Ach! hoe zouden wij bestaan?
Wij vergaan! ach! wij vergaan!
6. Jezus Christus! met het bloed,
Dat voor snoode zondaars boet,
Treedt G' uit loutre menschenmîn
Voor hen bij den Vader in:
Wees daar onze Voorspraak, Gij!
Om erbarming smeeken wij;
Och! om redding smeeken wij.
7. Schenk ons uwen Geest, wiens kracht
't Hardst gemoed als was verzacht,
Van den vijand broedren maakt,

In wier hart de liefde blaakt;
Zend dien Geest ons van omhoog!
Allen slaan wij 't schreiend oog
Smeekend tot U naar omhoog!

8. Gij, almachtig' God! wiens wil
Tot de stormen spreekt: weest stil!
Spreek nu ook op onze beë
Tot het zwaard: keer in de scheë!
Spreek nu tot de tweedragt: wijk!
Weer het oorlog uit uw rijk!
Want de wereld is uw rijk.
9. 't Menschdom om die gunst verheugd
Looft dan uwen naam vol vreugd;
Met de harpen in de hand
Dankt U 't volk van ieder land.
Hoor ons! hoor ons! smeeken wij;
Een ontfermend God zijt Gij!
Och! om vrede smeeken wij.

177. IN VREDE.

WIJZE: Psalm 150.

Looft God met verrukten geest! Looft Hem
op ons vredefeest! D'oorlogsvlammen zijn gebluscht,
Alles is in vreed en rust. Laat ons zaam met jubel-
klanken, Met de stem, en met het hart, Boven
alle vrees en smart, Onzen Redder juichend danken.

2. Loof Hem, dierbaar Vaderland!
Dank ootmoedig, dank de hand,
Die aan 't woedend krijgsgeweld
Eindelijk perk en palen stelt!
Die ons aan den last ontrukte,
Aan den last, voor ons zoo bang,
Aan den last, die nu zoo lang
Onze zwakke schouders drukte!
3. Looft Hem, visschers aan het strand!
Steekt gerust en blij van land!
Vreest geen onrust op de zee,
Alles, alles is in vree!
Loof Hem, zeeman! langs de baren
Kunt gij weër, uit ieder oord,
Oost of west of zuid of noord,
Voorraad voor uw land vergaen.
4. Land- en veeman! looft nu God,
Juicht in uw gezegend lot!
Zendt uw rundren in de wei,
Drijft uw schapen op de hei,
Gaaf gerust uw akkers zaaien:
's Vijands hand sleept thans uw vee
Langer niet geweldig meë;
Gij zult selv' uw koren maaijen.
5. Stedelingen! looft den Heer!
Hooft op d' oude welvaart weër;
Voor den koopman druk vertier,
Nering voor den winkelier,

Bezigheid voor handwerkslieden,
En, voor schamel' armen, brood:
God, die ons den vree' gebod,
Wil zijn heil daartoe gebieden!

6. Mogt vooral ons hart van dank
Gloeijen al ons leven lang!
Mogt voorvaderlijke deugd
In de Nederlandsche jeugd,
Met den Godsdienst, weêr herleven!
Mogt hier spaarzaamheid en vlijt
Woonen, als in vroeger' tijd!
Dat zou hoop op welvaart geven.

7. Schenk daartoe uw' Geest, bekeer,
Heer! dit volk, uw volk weleer;
Geef aan d' Evangeliestem,
Op de harten, kracht en klem.
Och, dat velen die gelooven,
Dat zal ons, na bangen druk,
Zegenen met dat geluk,
Dat geen oorlog ons zal rooven.

178. I N V R E D E.

Wijze: Wie schön leuchtet der Morgenstern!

De Heer is God, de Heer is God! De
God des vredes, onze God! Juich' elk van
blijder harte. Roemt, volken! d' Opperma-
jesteit; Zijn almacht sprak. en vrolijkheid
Vervangt de bangste smarte: Geeft eer Dien
Heer! Halleluja! Halleluja! Dat uw klanken
Hem, den God des vredes, danken!

2. Heft aan! God geeft ons juichensstof;
Wat juichen kan verheft' zijn' lof!
Heft aan! Hij geeft ons vrede;
Hij heeft de vlam des krijgs gebluscht,
't Keert alles op zijn' wenk tot rust,
Het zwaard keert in de schede.

Uit nood
En dood
Heeft Hij 't leven
Ons hergeven!
Steden, velden,
Alles moet zijn heil vermelden.

3. Keer, handlaar! zee- en landman! keer
Nu dankend tot uw ruste weêr;
God zelf heeft z' u geschonken:
Bij vlijt en godsvrucht zal ons land
Herleven, als in vroegren stand,
Hoe diep ook nu gezonken.
Zoo groei'
En bloei',

Bij Gods zegen,
 Allerwegen,
 Door den vrede,
 Neêrlands welvaart op uw bede!

4. Ja, God des vredes! blijf ons bij;
 Uw vreed, uw gunst in Christus zij
 Ons uitzigt, aller vreugde.
 Dat elk, dat jeugd en ouderdom
 Zich, bij dit vredeseest, alom,
 In U alleen verheugde!
 Dat nu
 Tot U
 't Halleluja,
 't Halleluja
 Hooger rijze!
 Halleluja! U ten prijze.

179. M O R G E N Z A N G.

WIJZE: Was mein Gott will das g' scheh allzeit!

Mijn eerst gevoel zij dankbaarheid, Waar
 'k meê tot God genake, Daar 't morgenlicht
 zijn stralen spreidt, En ik verkwikt ontwake.
 Tot Hem verheft zich hart en stem, Voor zijne
 gunstbewijzen; Ik leef, beweeg m' en ben
 in Hem, Zou ik mijn' God niet prijzen?

2. Ja, Schepper van dit wereldrond,
 Maar in uw' Zoon mijn Vader!
 Duld, dat ik in deez' ochtendstond
 Eerbiedig tot U nader!
 Deez' dag zij heel aan U gewijd,
 Dat blijven al mijn dagen!
 Dan zal ik, door uw gunst verblijd,
 Mijn' onspoed vrolijk dragen.
3. Is voorbereiding 't groote doel
 Van dit kortstondig leven,
 Dat ik den prijs des tijds gevoel',
 Mij tot die taak gegeven!
 Och, dat ik vlijtig woekren leer'
 Met d' afgewogen uren;
 Het eens vervloogne keert niet weêr,
 Maar wat het wrocht blijft duren.
4. Ik ken 't verderf, dat in mij woelt,
 En mijne kleine krachten;
 Maar als mijn hart zijn' pligt bedoelt,
 Durf ik uw' bijstand wachten.
 Ach! zou ik angstig voorwaarts treên,
 En bij uw heilwoord vreezen?
 Gij wilt mijn leidsman hier beneên,
 Waar 'k seil, mijn Vader wezen.
5. Met U verzoend in Jezus dood,
 En door zijn bloed geheiligd,
 Is, en in voorspoed, en in nood,
 Mijn pad door U beveiligd.

'k Treed

'k Treed dus op mijn bestemming aan,
Door lief en leed te gader,
En ook de stil geweende traan
Brengt mij haar telkens nader.

6. Door uwen goeden Geest geleid,
En moedig door uw' zegen,
Voel ik mij tot mijn taak bereid,
Juich ik deez' dag weër tegen:
Dat ik, met kinderlijk ontzag,
Slechts aan uw wetten hange.
En een, mijn roeping waard, gedrag
Mijn morgenlied vervange!

180. A V O N D Z A N G.

WIJZE: Gezang 9.

W

2. Uw trouwe zorg wou mij bewaren,
Uw hand heeft mij gevoed, geleid;
Gij waart nabij in mijn bezwaren,
Nabij in elke moeilijkheid:
Deez' avond roept mij, na mijn zorgen,
Tot rust voor ligchaam en voor geest.
Heb dank! reeds van den vroegen morgen
Zijt Gij mijn heil en hulp geweest.
3. Dank, Vader! dank voor die genade!
Verdiend' ik zulks, ik zondaar? neen!
Sloegt Gij naar 't regt mijn zonden gade,
Waar bergd' ik mij, waar vlugtt' ik heen?
Maar neen! ik mag, ik wil niet vreezen,
Gij spreekt mij vrij om Jezus bloed:
Dit zal 't verslagen hart genezen,
Zoo smaak ik rust voor mijn gemoed.
4. Laat uwe hand mij nu ook dekken,
'k Verlaat m' op U, ook in den nacht;
U word', als Gij mij weër zult wekken,
Op nieuw mijn lofzang toegebracht:
En zoo ik nooit weër mogt ontwaken,
Aan U bevel ik dan mijn' geest,
Om voor den troon die rust te smaken,
Die hier mijn uitzigt is geweest.
5. Ik weet, aan wien ik mij vertrouwe,
Al wisselen ook dag en nacht;
Ik ken de rots, waarop ik bouwe,
Hij feilt niet, die uw heil verwacht.
Eens, aan den avond van mijn leven,
Breng ik, van zorg en strijden moe',
Voor elken dag, mij hier gegeven,
U hooger, reiner loflied toe.

DOOD EN EEUWIGHEID.

181. OP DEN DOOD.

WIJZE: Gezang 178.

Hoe zal 't mij dan, o dan eens zijn! Als ik, ver-
 lost van smart en pijn, Ontwaak tot hooger waarde,
 Door geene zonde meer misleid, Ontheven van de
 sterfelijkheid, Niet meer de mensch van aarde: Wees
 blij In mij, Voel, tot sterking, Hier de werking
 Van dat leven, Ziel! dat God u daar zal geven.

2. 'k Verheug m', en echter beeft mijn hart,
 Zoo drukt mij nog het juk der smart,
 De vloek der zonde neder:
 Maar God, God zelf verligt mijn juk,
 Mijn hart versterkt zich door den druk,
 Geloofd, verheft zich weder.

Jezus

Christus!

Wil mij geven,

U te leven,

U te sterven,

't Rijk uws Vaders eenmaal t' erven.

3. Veracht den doodschrik dan, mijn geest!
 De donkre doodsweg, dien gij vreest,
 Is 't pad tot blij aanschouwen;
 Wat beeft, wat ijst gij voor uw lot?
 De donkre doodsweg voert tot God,
 Hij voert tot blij aanschouwen:

Die rust,

Gods rust

Gaat ons denken,

Al ons denken

En gelooven

Onuitspreklijk ver te boven.

4. 'k Weet niet, wat uur het wezen moog,
 Dat, Heer! bij 't breken van mijn oog,
 Mij tot uw dooden zamelt;
 Veelligt omgeeft mij ook hun nacht,
 Eer ik deez' bede heb volbragt,
 Uw' lof heb uitgestameld.

Vader!

Vader!

Ik bevele,

Ik bevele

In uw handen

Nu mijn' geest in uwe handen.

5. Licht breekt dat uur nog lang niet aan,
 'k Ben ligt nog ver van 't eind der baan,
 Waar d' eerekroonen blinken;

Maar

Maar zal, terwijl ik U verbeid,
De hutte mijner sterfelijkheid
Eerst laat in d' aarde zinken:

Wil Gij
Dan mij,
Vader! sterken;
Dat mijn werken
Mij daar volgen,
Voor den troon des Regters volgen.

6. Hoe zal 't mij dan, o dan eens zijn!
Als ik, verlost van smart en pijn,
Hem beter loof naar waarde,
Volmaakt in onbesmette deugd,
Een deelgenoot der hemelvreugd,
Niet meer de mensch van aarde:
Heilig,
Heilig,
Heilig zingen
W' U daar, zingen
Prijs en eere,
U, die waart en zijn zult, eere.

182. OP DEN DOOD.

WIJZE: Gezang 21.

Stille rustplaats van Gods dooden! 'k Denk aan
u met zoete vreugd, Eindpaal van verdriet en nooden,
Rustplaats na den strijd der deugd! Zouden wij voor
't sterven beven, Siddren voor dien jongsten nood? Je-
zus liet voor ons zijn leven, Jezus overwon den dood.

2. Jezus leeft! Hij is verrezen,
Jezus leeft in eeuwigheid!
Ik zal eeuwig bij Hem wezen,
Dat heeft Hij mij toegezeid;
Eens zal ik als Hij verrijzen,
Juichend opstaan uit mijn graf,
En dien Heiland eeuwig prijzen,
Die mij 't eeuwig leven gaf.
3. Zou ik naar dien kroon niet streven,
Naar die kroon, die nooit vergaat?
'k Wil alleen voor Jezus leven,
Die mijn hoop geheel verzaakt:
Wereld, ach! wat is uw waarde
Bij 't volzalig hemelhof?
Wijk, ja wijk, o nietig' aarde!
Wijk al wat mij boeit aan 't stof.
4. Vrome, vroeg gestorven vringden!
Slechts zijt gij mij wat vooruit,
'k Zal u allen wedervinden,
Als ons Jezus 't graf ontsluit;
Eerlang zal ik met u rusten,
'k Rijp al vast voor d' eeuwigheid,
'k Staar vast op die blijde kusten,
Daar mij 't hoogst geluk verbeidt.

183. OP DEN DOOD.

WIJZE: Psalm 119.

Wijk aardsch geluk vol wisselvalligheên,
 Ontwijk ons oog! wat heil kunt gij ons geven?
 Al wat ons hart nog aantrekt hier beneên Is
 ijdele damp, waar dwazen slechts naar streven:
 Niets houdt hier stand, niets dan de dood alleen,
 Het zeker eind van 't nietig menschlijk leven.

2. Oneindig' God! wiens onbegrensde magt
 Der menschen tijd zoo juist heeft afgemeten,
 Och! dat ik steeds aan mijne broosheid dacht',
 Och! dat ik nooit mijn sterfuur mogt' vergeten:
 Zoo ij ik 't lot, dat mij hierna verwacht,
 Blijmoedig toe met een gerust geweten.
3. Om Jezus wil maak ons van schulden vrij,
 De band is sterk, die ons aan 't stof blijft knellen,
 De zondedienst is d' ergste slavernij,
 Hij knelt te meer, hoe meer de jaren anellen;
 Zoo viiegt de dag der zaligheid voorbij,
 En ijlings zal de zeis des doods ons vellen.
4. Vorm tot uw' dienst ons hart, o heilig' God!
 Dan zal in ons een vuur van ijver branden;
 Uw dienst alleen geeft onvermengd genot,
 En maakt ons vrij van droeve zondenbanden:
 Dan juichen wij in ons toekomstig lot,
 En stellen ons blijmoedig in uw handen.

184. OP DEN DOOD.

WIJZE: Gezang 23.

Als ik, wanneer mijn sterfuur slaat, Het
 pad des doods betrede, Dan gaat Gij, Heer!
 mijn toeverlaat, Met uw genade mede: Zijt
 Gij mijn toevlugt steeds geweest, Ook dan be-
 veel ik U mijn' geest, Gij zult hem wel bewa-ren.

2. Mijn schuld is zwaar, en veel, en groot,
 Maar dat doet mij niet sagen;
 Ik vrees wel, in den laatsten nood,
 Nog veel gewetensslagen:
 Maar aan uw' dood zal mijn gemoed,

En

En aan uw godlijk offerbloed
Dan nog met vreugd gedenken.

3. Ik ben uw lid, Gij zijt mijn Hoofd,
Noch Engel, dood, noch leven,
Niets, dat mij ooit aan U ontroofte,
Gij hebt m' uw woord gegeven;
En sterf ik nu, ik sterf den Heer,
Gij zelf hebt mij het leven weêr
Door uwen dood verworven.

4. Omdat Gij uit het graf verreest,
Zal ik ook eens verrijzen,
En, waar Gij mij een erfdeel weest,
Verheerlijkt U prijzen:
Dan kom ik bij U in uw rijk,
En leef met U onsterfelijk;
Daarop ontslaap ik blijde.

5. Waar, waar is dan uw roof, o graf!
Waar dan uw prikkel, zonden!
Hier leggen wij de wapens af,
Na zoo veel strijd en wonden;
En is de doodslaap eens volbragt,
Dan wekt Gij ons door uwe kracht,
O Jezus! voor den hemel.

185. O P D E N D O O D .

WIJZE: Gezang 23.

Wil mij, wanneer mijn sterfuur naak, O Je-
zus! niet begeven; Geef, dat mijn hart dan naar
U haak. Veelmeer, dan in dit leven: Dan wordt
mijn ziel door U behoed, Die ziel, waarvoor G' uw
dierbaar bloed Aan 't kruishout hebt vergo-ten.

2. O Heiland! dood van onzen dood,
En leven van ons leven,
Indien mijn schuld, zoo zwaar, zoo groot,
Mijn hart dan nog doet beven,
Laat mij dan alles, wat Gij deedt,
Wat Gij voor mij zoo bitter leedt,
Tot mijnen troost gedenken.
3. Zoo 't hart dan nog voor sterven vreest,
En voor de laatste snikken,
Och! mogt mij dan uw goede Geest
Met heil en vreugd verkwikken:
Weer allen bangen angst dan wijd,
Opdat ik, in den laatsten strijd,
De zege weg moog dragen.
4. Verkwik mij, in den laatsten nood,
Met uwe laatste pijn,
Uw ziel, voor mij bedroeft ten dood,
Vertrooste dan de mijne:
Mijn Heiland! och! verlaat mij niet,
Wanneer ik, in dat zwaar verdriet,
Daar lig van elk verlaten.
5. Men zag uw bloedzweet in den hof
Op d' aarde nederdruipe,

En U, gelijk een worm in 't stof,
 Vol bittren zielangst kruipen:
 Geef, dat mij dit tot sterkte zij,
 En, dekt het koude doodzweet mij,
 Ik dan nog op U hope.

6. Het vleesch is zwak; doch doet Gij maar
 Den geest gewillig wezen,
 Dan zal ik, zelfs in geen gevaar,
 Hoe schriklijk ook, ooit vreezen:
 Hoe donker 't dal des doods ook zij,
 Gaat Gij maar met en nevens mij,
 Dan kom ik ras ten einde.

7. Uw vreë, bij mijnen laatsten snik,
 Bewaar mijn hart en zinnen,
 'k Zal dan kloekmoedig allen schrik
 En smart des doods verwinnen;
 Geef mij, dat ik, met vol verstand,
 Mijn' geest beveel in 's Vaders hand,
 Uw' troost gevoel' in 't harte.

8. Laat zorg o, liefde mijn gemoed
 Aan 't aardsche niet doen hangen,
 Doe mij naar U, mijn eeuwig goed,
 Met alle kracht verlangen;
 Dan roep ik onophoudelijk,
 Kom, haal m', o Jezus! in uw rijk,
 Ja, Amen! ja, kom spoedig!

186. O P D E N D O O D.

WIJZE: Gezang 68.

Spoedig zal het uurtje komen, Dat mij uit deez'
 jamren haalt; Bij Gods zacht ontslapen vromen
 Is de rust mij reeds bepaald: Waarom dan zoo bang
 geklaagd, Daar mijn heil in 't sterven daagt?

2. Treurig' oogenblikken lijdens
 Brengen mij in rust en vreugd;
 Weinig oogenblikken strijdens
 Leevren mij de kroon der deugd,
 Die de Heer elk', die gelooft,
 Zelf eens drukken zal op 't hoofd.

3. Onze korte, droeve dagen,
 Vol van jamren en geweën,
 Snellen spoedig onder 't klagen
 Ongemerkt als droomen heen;
 Want ons leven en ons leed
 Zijn een hand, een hand slechts breed.

4. Heiligen van vroeger' jaren
 Kwijnen hier, gedrukt van kruis:
 Nu zijn zij, bij d' Engelscharen,

Eeuwig bij hun' Vader t' huis;
Schoon hun vleesch, in 't graf verteerd,
Reeds tot stof is weêrgekeerd.

5. Word ik ook bij mijne vaadren
In het graf ter neêrgeleid;
God zal eens mijn stof vergaadren,
Leven doen voor d' eeuwigheid:
Daar verwacht mij vol genot
Bij mijn' Heiland en mijn' God.

187. DE DOOD VAN DEN CHRISTEN.

WIJZE: Nun ruhen alle Walder.

Hoe zacht zien wij de vromen Den dood hier
zonder schroomen Blijmoedig tegengaan! Waar al
de vreugd van 't leven Den zondaar moet bege-
ven, Daar vangt de vreugd des Christens aan.

2. De dood verbreekt zijn banden,
Hij heft zijn daukbre handen
Tot God, zijn' steun en hoop,
Die hem geen' troost laat derven,
Maar vreugdevol leert sterven
Na eenen welvolbragten loop.
3. Zijn kalm, gerust geweten
Wordt niet van een gereten
Door bange vrees voor straf;
Het licht van Gods genade
Komt zijnen nacht te stade
En glanst hem voor tot over 't graf.
4. Niets doet zijn heilzon tanen;
Hier vlieten geene tranen
Van angst, hier steent geen klagt:
Zijn hart, tot God verheven,
Schouwt in het eeuwig leven.
En zielrust schudt zijn sterfbed zacht!
5. Hij troost en leert de zijnen,
Die om zijn leger kwijnen
In tranen en verdriet;
Zijn zegen stroomt hun tegen,
En God vervult dien zegen,
En wijkt ook van de zijnen niet.
6. Nu dalen, onder zangen,
Om zijne ziel t' ontvangen,
Gods Englen om hem heen:
Hij stemt in hunne koren,
Doet d' eer huns Konings hooren,
Door hem als Redder aangehen.
7. Leer mij, o God! hier straven
Naar dat regt Christlijk leven,
Dat zulk een eind verwerft,
Opdat ik, na dit zwerven,
Ook eenmaal moge sterven,
Zoo als de ware Christen sterft!

188. HET TEGENWOORDIGE EN TOEKOMMENDE LEVEN.

WIJZE: Gezang 163.

I k ben een vreemdling op deez' aard, En kort
zijn mijne da-gen, En last op last, die mij be-
zwaart, Vermeert mijn stof tot kla-gen: Maar
eeuwig heil, voor 's Vaders troon, Verstrekt mij
eens ten heerlijk' loon, En geeft mij moed in lij-den.

2. Thans nog gedrukt door 't zwaar gewigt,
Door 't lastig pak der zonden,
Vergeet ik telkens mijnen plicht;
Wie kent, wie telt mijn zonden?
Maar eens word ik van zonden vrij,
Eens heilig, zalig, Heer! als Gij,
Wat troost voor mij in 't leven!
3. De spotter smaadt uw' Zoon, o God!
Den Zoon, voor ons gestorven,
Versmaadt, om 't nietig aardsch genot,
Het heil, door Hem verworven:
Maar eens, eens heeft der spottren tal,
Daar Hij als Regter zitten zal,
En wij, wij eeuwig juichen.
4. Hier klaag ik vaak U, dag en nacht,
Met tranen mijne zorgen,
En 't hart herhaalt dezelfde klagt,
Bij 't licht van elken morgen;
Een blik ten hemel troost mijn hart,
En eens vergeet ik alle smart
In 't eeuwig zalig leven.
5. Denk ik, wat ramp mij hier nog wacht',
Wat smart in verre dagen;
En vraag ik, ach! van waar dan kracht,
Om al dien last te dragen?
Dan maakt een blij vooruitgezig
Op d' eeuwigheid mijn lasten ligt,
En geeft mij moed en krachten.
6. Wanneer de dood, 't zij traag of ras,
Tot mijne sponde nadert,
Wanneer tot mijner vaadren asch
God ook mijn asch vergadert,
Dan sterf ik blij: voor Jezus troon
Vindt elk, die overwint, zijn' loon,
Ook ik zal dien daar vinden.
7. Heer! wat Gij over ons bescheidt,
Schenk ons dien troost in 't harte;
Zoo sterk' de hoop op d' eeuwigheid
Ons in onz' aardsche smarte:

Dit zij mijn heil, wanneer ik sterf,
 Het deel, dat ik voor eeuwig erf,
 Voor eeuwig, ja, voor eeuwig!

189. DE HOOP DER ZALIGHEID.

WIJZE: Psalm 66.

Zoo blij de landman moe' van 't ploegen De nei-
 gend' avondschaduw groet; Zoo blij zien wij bij
 al ons zwoegen Dat onze dag ten einde spoedt:
 Niet eeuwig zal die hope kwijnen, Die naar het
 uur der ruste smacht; Die oogenblik zal haast
 verschijnen, Hoe lang ook hijgend ingewacht.

2. Eens zullen wij met Jezus leven,
 Dan voelt, dan kent men geen verdriet;
 Dat uitzigt moet ons nooit begeven:
 Zij die gelooven haasten niet.
 De dood zal ons die ruste schenken,
 Dies stappen wij met vreugd naar 't graf;
 Blijmoedig aan het graf te denken
 Is ook een vrucht, die 't kruis ons gaf.
3. Zinkt haast ons vleesch in 't graf ter neder,
 In 't graf is geen vermoeijng meer;
 Eens hooren wij de wekstem weder
 Tot hooger heil bij onzen Heer:
 En dan, dan worden w' al te gader
 Door Hem volzalig ingeleid
 In 't eeuwig huis van zijnen Vader;
 Daar heeft Hij zelf ons plaats bereid.
4. Nooit kan 't geloof te veel verwachten,
 Des Heilands woorden zijn gewis;
 't Faalt aardschen vrienden vaak aan te wachten,
 Maar nooit een' vriend als Jezus is:
 Wat zou ooit zijne magt beperken?
 't Heelal staat onder zijn gebied,
 Wat zijne liefde wil bewerken,
 Ontzegt Hem zijn vermogen niet.
5. Die hoop leert wijs en heilig leven,
 Zij lenigt zelfs den zwaarsten druk,
 Zij zal aan 't hart voldoening geven,
 Dat smachtend uitziet naar geluk;
 Zij geeft gelatenheid in 't lijden,
 Als 't kwaad ons aangriipt of belaagt,
 Zij leert in boeien zich verblijden,
 Als d' onschuld die om Jezus draagt.
6. Die hoop moet al ons leed verzachten:
 Komt reisgenooten! 't hoofd omhoog!

Voor

Voor hen, die 't heil des Heeren wachten,
Zijn bergen vlak en zeeën droog.
O zaligheid niet aftemeten!
O vreugd, die alle smart verbant!
Daar is de vreemdlingschap vergeten;
En wij, wij zijn in 't vaderland!

E I D.

190. HET VERLANGEN NAAR DEN HEMEL.

WIJZE: Psalm 79.

De nei-
wij bij
poedt:
ar het
haast
nacht.

Hoe hijgt ons 't hart, om, van dit vleesch ont-
bonden, Ontbonden van de lasten onzer zonden, In
vrije lucht, in 't vaderland daar boven, God voor zijn
troon t' aanbidden en te loven: Geen wachtster, die bij
nacht Met meer verlangen smacht Naar 't licht, eer
't aan komt breken; Geen moe' gevloeden hert, Dat
ooit met grooter smert Verlangt naar waterbeken.

2. Och! of ons God haast derwaarts t' huis wou halen,
In 's Vaders huis, het eind van alle kwalen,
Waar Hij ons zelf de tranen van onz' oogen,
Hier rood geschreid, teêrhartig af zal droogen;
Daar, waar wij vrij van pijn,
Bevrijd van moeite zijn,
En eeuwig vrij van klagen;
Daar, waar wij voor altijd,
Als winnaars van den strijd,
De zegeskroonen dragen:
3. Daar zal na 't licht geen duisternis meer komen,
Daar wordt geen vreugd door droefheid weggenomen,
Daar heeft men voor geen krankheên ooit te vreezen,
De zwakste zelfs zal daar heldhaftig wezen;
Daar heeft geen schoonheid vlek,
Genoegen geen gebrek,
De liefde geen verkoeling;
Daar vreest de roem geen' nijd,
Daar kent men geen verwijt
Van lage zelfsbedoeling.
4. Armzalig' aard! verblijf van leed en rampen,
Waarmee wij hier, zoo lang wij leven, kampen,
Wij zijn u moe; och! wierden w' eens ontslagen
Van 't zware juk, dat gij ons hier doet dragen:
Verlos ons van dit kruis,
Heer! haal ons spoedig t' huis,
Die hijgend naar U smachten;
Maar neen! leer Gij ons stil,
Gelaten in uw' wil,
Met lijdzzaamheid U wachten.

Voor

191. DE

191. DE OPSTANDING.

WIJZE: Gezang 29.

Zou mij dood en graf doen beven? Neen, ik weet
 op wien ik bouw: Jezus leeft, en ik zal leven, Eeu-
 wig blijft zijn woord getrouw. Jezus leert den dood
 verachten, Jezus overwon zijn krachten, Hij is
 't Hoofd van al zijn leën, Zijne zeege' is hun gemeen.

2. Neem dan vrij mijn stof, o aarde!
 Tot het stof, dat gij bedekt;
 Eens herrij's ik weer in waarde,
 Door Gods almacht opgewekt.
 Jezus zal zijn woord dan staven,
 Hij beheerscht het stof der graven;
 Wie in Hem gelooft, verbeidt
 Leven en onsterfelijkheid.
3. Dierbre Heiland! die mijn smarte,
 Die mijn schulden hebt geterscht,
 Dierbre Heiland! ook mijn harte
 Eert U als den Levensvorst.
 Zouden uw beloftenissen,
 Uwe woorden immer missen?
 Neen, miljoenen kwijnden heen,
 Moedig op uw trouw alleen.
4. Op uw stem, staat op gij dooden!
 Staat de dood zijn zeege' U af;
 Op uw stem, staat op gij dooden!
 Rijst het leven uit het graf:
 Leven, leven, eeuwig leven
 Zal uw liefde mij dan geven,
 En geen zonde, smart of pijn
 Zal in eeuwigheid meer zijn.
5. Kon 't geloof aan uwe liefde
 Mij hier sterken in den nood,
 Kon 't geloof aan uwe liefde
 Mij doen juichen in den dood,
 Wat zal 't zijn, als mijn vertrouwen
 Eens verwisselt in aanschouwen,
 En een liefde mij bestraalt,
 Daar geloof noch wensch bij haalt!
6. Och! versterk in mij die hope,
 Opdat ik, met nieuwe kracht,
 Juichend mijne loopbaan loope,
 Aan wier eind de kroon mij wacht:
 Met het oog op U geslagen,
 Kan geen last mijn loop vertragen;
 Wat is 't leed, dat hier ons beidt,
 Bij de vreugd der eeuwigheid?

192. TROOST

192. TROOST DES EEUWIGEN LEVENS.

WIJZE: Gezang 17.

N a eene proef van weinig dagen Is
 ons een eeuwig hell bereid; Daar, daar
 verandert al ons klagen Voor eeuwig in te-
 vredenheid: Hier oefent zich der vromen
 deugd, Die d' eeuwigheid bekroont met vreugd.

2. 't Is waar, de vrome smaakt op aarde
 Reeds menig blij, ja zalig uur;
 Maar al die blijdschap, van wat waarde,
 Is onvolmaakt en kort van duur:
 Hij blijft een mensch, 't bedaardst gemoed
 Is wisselbaar als eb en vloed.
3. Nu plaagt hem veege lichaams smarte;
 Dan kwelt hem 's werelds woest gerucht;
 Nu kampt eens binnen in zijn harte
 Een vijand, die meer wint, dan vlugt;
 Dan zinkt hij weêr, door 's naasten schuld,
 In kommer en in ongeduld.
4. Hier, waar de godsvrucht vaak moet lijden,
 Waar d' ondeugd vaak op rozen treedt,
 Waar zich de welvaart ziet benijden,
 Waar 't hart bedrukten ligt verkeet;
 Hoe kan een mensch hier vrij van pijn,
 Hoe vrij van eigen zwakheid zijn?
5. Hier zoeken wij, 't wordt ginds gevonden,
 Daar zullen wij, in 't heiligst licht,
 Al 't godlijk schoon der deugd doorgronden,
 Waarvoor al andre schoonheid zwicht,
 Als wij den God der liefde zien,
 En eeuwig, eeuwig hulde biên.
6. Daar zal Gods heilige beschikking
 Mijn wil zijn, en mijn zaligheid;
 Daar vind ik eeuwige verkwikking,
 In al wat mij omringt verspreid;
 Daar doet steeds nieuwe heilwinst mij
 Gevoelen, dat ik eeuwig zij.
7. Daar zal 'k in helder licht betrachten.
 Wat hier op aarde donker scheen;
 Daar wonderbaar en heilig achten,
 Wat niemand doorzag hier beneên;
 Daar eert mijn ziel, met lofgezing,
 Gods schikking in haar' samenhang.
8. Daar zullen wij den troon omringen,
 Waar God zich heerlijk openbaart,
 Het heilig, heilig, heilig zingen
 Hem, die voor ons eens stierf op aard;
 En heel der Englen zalig koor
 Juicht, prijst Hem al de heemlen door.

9. Daar

9. Daar zal ik met de blijde scharen,
Gelijk in licht en reinheid, staan,
En 't nooit gestoord geluk ervaren
Met heilgen heilig omtegaan;
Daar wordt, tot eeuwige geneugt,
Hun heil mijn heil, mijn vreugd hun vreugd.
10. 'k Zal daar den vriend mijn' dank betalen,
Die mij den heilweg wijzen wou,
En hem, zelfs millioenen malen,
Nog zeggen voor zijn liefd' en trouw;
Daar vind ik bij mijn' God en Heer.
Dien trouwsten vriend op aarde, weer.
11. Daar roept, o mogt mij God dit geven!
Veelligt een zalig' ook tot mij,
„Wees welkom, gij hebt mij het leven,
„De ziele mij behouden, gij!”
O God! wat zaligheid, hoe groot!
Een ziel te redden van den dood.
12. Wat zijt gij, ondermaansche kwalen,
Bij al den glans der majesteit,
Die ons daar boven zal omstralen,
Door aller eeuwen eeuwigheid?
Wat is een oogenblik van druk,
Bij zulk een eindeloos geluk?

D

Heer i

alle v

blinkt,

't roo

de He

meert

Hem

vreed'

VERVOLGBUNDEL

OP DE

EVANGELISCHE GEZANGEN.

195. LOFP S A L M.

Naar Jesaja 45. W I J Z E: Ps. 36.

De Heer is God, een eenig Heer, De
Heer is God, en niemand meer: Erkent het
alle volken, Van waar de zon in 't oosten
blinkt, Tot waar z' in 't westen nederzinkt In
't rood der avondwolken. De Heer is God,
de Heer regeert; Jehova, die het licht for-
meert En 't duister op doet komen: Door
Hem is alles wat bestaat; Hij maakt den
vreed' en schept het kwaad: Verheerlijkt

Hem, gij vromen!

2. Zoo maar de Heer zijn stemme gaf:
 „Gij, wolken, drupt van boven af!
 „Gij, heemlen, vloeit van zegen!
 „Gij, aard', ontsluit uw vruchtbren schoot,
 „Schiet uit in overvloed van brood";
 Wie houdt den wasdom tegen?
 En als zijn hand het vruchtbaar veld
 Tot dorr' en zoute landen stelt,
 Wie zal één halm doen groeijen?
 Bij U, o God! is alle magt:
 Gij gordt de koningen met kracht,
 Gij doet de volken bloeijen.
3. Wee hem, wiens boezem ootmoed mist,
 Wiens hart met zijn Formeerder twist,
 Hem rekenschap durft vragen.
 Het broze werk, uit leem gekneed,
 Vraagt niet wat zijn boetseerder deed
 Noch onderneemt te klagen!
 Heer! wij bedekken ons gelaat,
 Wij zwijgen stil tot uw raad,
 Wij willen needrig knielen;
 Verhoog, verneder naar uw wil,
 Wij zwijgen onderworpen stil,
 U wijden w' onze zielen.
4. Rampzalig hij, die U weêrstaat,
 Dien Gij te schande worden laat
 En ver van U doet zwerven
 Met d'afgod, daar zijn ziel aan kleeft,
 Die hem geen troost in 't leven geeft
 En hooploos weg doet sterven.
 Maar zalig 't volk, dat U erkent,
 Dat Gij verlost hebt uit d'ellend
 En in uw weg doet treden;
 Zij wandlen, Heer! in 't vrolijkst licht;
 Geen schaamte dekt hun aangezicht,
 Nu noch in eeuwigheden!
5. De heemlen schiept Gij door uw woord:
 Hun heir heeft uw bevel gehoord;
 Uw hand vervulde d'aarde;
 O God! het was dezelfde magt,
 Die uit dit zondige geslacht
 Uw dankbaar volk vergaarde.
 Het volk, dat al uw goedheid ziet,
 Het dient, o Heer! U nooit om niet;
 Gij houdt U niet verborgen;
 Uw woord vervult hun ziel met vreugd,
 Uw Geest schenkt hun vernieuwde jeugd,
 Uw blik verdrijft hun zorgen.
6. Treed toe en spreek, gij dwaas geslacht
 Dat al uw heil van d'aard verwacht,
 Dat aan het stof blijft kleven;
 Dat over 's levens vloek steeds klaagt,
 Maar godheên in uw boezem draagt,
 Die geen verlossing geven.
 Treedt toe, spreekt uit, beraadslaagt zaâm,
 Is daar op aard' een andre naam,
 Waaruit g' u troost kunt lezen?
 „Ik ben de Heiland", spreekt de Heer;
 „Ik ben het, ik, en niemand meer;
 „Ik ben en zal het wezen."
7. Kom tot Hem zamen, Adams kroost!
 Hij is de God, het heil, de troost,
 Dien allen zoeken zonden!
 Buig, buig u neder, alle knie!
 Dat elke tong Hem hulde biê!
 Aanbid en word behouden!
 Treedt toe, spreekt uit, betuigt en zegt:
 In Hem is sterkt', in Hem is regt,

V

God al

der der

Mijn v

Tot Hem zal alles komen,
Den God, die regt en waarheid wreekt,
Den God, die van genade spreekt
In 't hart van alle vromen.

194. L O F Z A N G A A N G O D.

Nieuwe zangwijze.

V an U zijn alle dingen, Vau U, o
God alleen, Van U de zegeningen, O Hoor-
der der gebeden! Uw liefd' en trouw omringen
Mijn wankelende schreeën, En wat w' ooit goeds
ontvingen, Het is van U alleen.

2. Gij kent steeds mijne nooden.
Waarin Gij trouw voorziet!
Gij geeft geen steen voor brooden,
Een slang voor visschen niet!
Wie komt tot U gevloeden,
Dien Gij geen hulpe biedt?
Gij laat den zondaar nooden,
Nog eer hij tot U vliedt.
3. Reeds vóór wij U iets vragen,
Voorkomt Gij onze beë;
Gij hoort ons, als wij klagen,
Gij schenkt aan 't hart uw vreë;
Gij heelt zelfs in uw plagen,
Giet balsem uit in 't wee;
Gij helpt niet enkel dragen,
Maar draagt ons zelven meë.
4. O mogt ik U beminnen,
Gelijk Gij mij bemint,
En heilige vrees van binnen
Mij leiden als uw kind!
Mogt ik dien rijkdom winnen,
Dien roest noch mot verslindt,
En werden nooit mijn zinnen
Door ijdlén glans verblind.
5. U zal ik eeuwig eeren,
Die eeuwge goedheid zijt!
U blijf, o Heer der Heeren!
Geheel mijn hart gewijd!
Wat kan ik niet ontberen,
Wanneer uw hand mij leidt;
Wat vuriger begeeren
Dan uwe heerlijkheid?

195. DES VADERS GROOTE LIEFDE.

Naar I Joh. 3:1 en volg. W I J Z E: Ps. 42.

W elk een liefde, vol van leven, Steeds en

en nooit genoeg geroemd, Heeft de Vader ons
gegeven, Dat Hij ons zijn kinderen noemt! Neen!
de wereld weet het niet, Wat Gods groote
liefd' ons biedt: Als zij 't wist, met zielsbe-
geeren Zou zij meê tot God zich keeren!

2. Wat wij eenmaal wezen zullen
Blijft verborgen tot den stond,
Die de wondren zal onthullen
Van het eeuwig vreeverbond!
Maar wij weten: als Gods Zoon
Is verschenen op zijn troon,
Zullen w' als de zijnen prijken,
Hem aanschouwen, Hem gelijken.
3. Wie in zulk een hoop mag leven,
Reinigt zich van elke smet.
't Vlekloos voorbeeld na te streven
Is zijn lust en hoogste wet.
't Is zijn strijd- en zegelied:
„Die in Hem blijft, zondigt niet;
„Kinderen, uit God geboren,
„Zijn tot heiligheid verkoren.”

196 EINDLOOS HOUDT GODS LIEFDE STAND.

WIJZE: Gez. 39 (veranderd).

Eindloos houdt Gods liefde stand! 's Le-
vens last valt zwaar te dragen; Maar der liefde
zachte hand Houdt niet op met ons te schra-
gen: Ons nabij, bij dag en nacht, Houdt de
liefde trouwe wacht.

2. Eindloos houdt Gods liefde stand!
In ons stormt het snood begeeren;
Maar der liefde zachte hand
Is vol kracht dien storm te keeren;
Van de liefde Gods bewust,
Komt het menschlijk hart tot rust.
3. Eindloos houdt Gods liefde stand!
Ach! wij struiklen, ach! wij vallen;
Maar der liefde zachte hand

Biedt

Biedt genaad' en vreed' aan allen,
Kwijt de schuld, schenkt nieuwen moed,
Hemelkracht en levensgloed.

- 4 Eindloos houdt Gods liefde stand!
Is de pelgrimstogt ten ende,
Dan voert ons der liefde hand,
Wat ook keere, wat ook wende,
Vrij van aardschen last en kruis,
In des Heeren eeuwig huis.
- 5 Prijst dan, prijst der liefde magt,
Band, die aard' en hemel kluistert!
Pelgrims in des aardrijks nacht!
Zij uw loopbaan ook verduistert,
Liefde voert naar 't Vaderland,
Eindloos houdt Gods liefde stand.

197. WAT GOD DOET IS WELGEDAAN.

WIJZE: Gez. 105 (veranderd).

Wat God doet, dat is welgedaan: Zijn
wil is wijs en heilig. 'k Zal aan zijn hand
vertroowend gaan, Die hand geleidt mij veilig;
In nood is mij Zijn trouw nabij: Ja, Hij,
de Heer der Heeren, Blijft eeuwig wijs regeeren.

2. Wat God doet, dat is welgedaan;
Zijn woord eischt mijn vertrouwen.
Hij leidt mij op de rechte baan,
'k Mag daar zijn liefd' aanschouwen;
Hij geeft mij kracht:
Zijn hulp, zijn magt
Redt mij uit smart en banden;
Mijn lot rust in zijn handen.

3. Wat God doet, dat is welgedaan;
Hij luistert naar mijn klagten;
Zou mij zijn liefde gadeslaan,
En ik zijn hulp niet wachten?
God kent mijn hart:
Geen ramp, geen smart
Is ooit voor Hem verborgen:
Hij zal als Vader zorgen.

4. Wat God doet, dat is welgedaan;
Dat blijft de vreugd mijns levens:
God plant wel doornaen op mijn paan,
Maar strooit daar rozen nevens;
Met smart paart God
Vaak rijk genot;
Zijn vaderlijk' ontferming
Blijft eeuwig mijn bescherming.

5. Wat God doet, dat is welgedaan;
Nooit zal de moed m' ontzinken.
Biedt Hij den lijdenskelk mij aan,
'k Zal dien gewillig drinken.

God,

God, wijs en goed,
Mengt zuur en zoet,
Naarmate wij 't behoeven;
Hij troost ons in 't bedroeven.

6. Wat God doet, dat is welgedaan;
Zijn trouw blijft mij ten hoede;
Zijn liefde doet geen kwaad ontstaan,
't Werk't alles meê ten goede;
Als God mij leidt,
Zal 'k, wel bereid,
Mijn hoogst en reïnst verlangen
In d' eeuwigheid ontvangen.

198. HET LIED VAN DEN GOEDEN HERDER.

Naar Ps. 23. Nieuwe zangwijze.

De Heer is mijn Herder? 'k Heb al
wat mij lust: Hij zal mij geleiden Naar gra-
zige weiden; Hij voert mij al zachtkens Aan
waatren der rust.

2. De Heer is mijn Herder!
Hij waakt voor mijn ziel:
Hij brengt mij op wegen
Van goedheid en zegen.
Hij schraagt m', als ik wankel;
Hij draagt m', als ik viel.

3. De Heer is mijn Herder!
Al dreigt ook het graf
Met grimmige kaken,
Geen schrik zal mij naken;
O Heer! mij vertroosten
U stok en uw staf.

4. De Heer is mijn Herder!
In 't hart der woestijn
Verkwikken en laven
Zijn hemelsche gaven:
Hij wil mij versterken
Met brood en met wijn.

5. De Heer is mijn Herder!
Hem blijf ik gewijd;
'k Zal immer verkeerren
In 't huis mijnes Heeren.
Zoo kroont met haar zegen
Zijn liefde m' altijd.

199. ONTWAAK, GIJ DIE SLAAPT.

Nieuwe zangwijze.

Ontwaak, gij die slaapt, en sta op uit
de doon! En Christus zal over u lichten! Zoo
wekt

wekt u

Eer H

en st

Wie

2. Ontwa

De

Het is

H

En gr

En d'

3. Sta o

D

Sta o

V

Nog v

S

4. Welz

D

Hoe

'

Ontw

Zoo sp

200

E

herde

zand

den!

HERDER.

Heb al

aar gra-

ns Aan

2. Ontwaak, gij die slaapt in de zonde, met spoed!
De nacht is zoo lang reeds verdwenen;
Het licht der genade, met blijdschap begroet,
Heeft d'aarde reeds eeuwen beschenen;
En grootsch is uw roeping, en heilig uw taak,
En d'uren zijn weinig: ontwaak dan! ontwaak!
3. Sta op uit de dooden, o zondaar! en leef!
Dat Christus ook over u lichte!
Sta op uit de dooden, o zondaar! of beef
Voor God en het jongste gerigte!
Nog wekt u de Heiland, en nog is er raad;
Sta op uit de dooden! 't Is spoedig te laat.
4. Welzalig de vrome, die wandelt in 't licht,
Door Christus den doodslaap ontrezien;
Hoe vaak hier de dag voor de duisternis zwicht!
't Zal nimmer weér nacht voor hem wezen.
Ontwaak, gij die slaapt, en sta op uit de doon!
Zoo spreekt van den hemel uw Heiland, Gods Zoon.

200. JEZUS HOUDT WAT HIJ BELOOFT.

WIJZE: Gez. 39 (veranderd).

op uit

Zoo
wekt

2. Wachter, is de dag nog ver?
't Schemert over bosch en velden;
't Vriendlijk licht der morgenster
Schijs de komst der zon te melden;
Op, vermoeden! heft nu 't hoofd:
Jezus houdt wat Hij belooft!
3. Kom,

3. Kom, getrouwe Herder! kom,
Doe den dag uit nacht verrijzen;
Breng 't verdoolde schaap weërom,
Kom den veilgen weg het wijzen!
Zwakke kudde, ken uw Hoofd:
Jezus houdt wat Hij belooft!
4. Zie, de neevlen gaan voorbij,
Haast zal 't volle zonlicht komen;
Zie, de zoon der woestenij
Knielt reeds bij de levensstroomen,
Baadt in 't morgenrood zijn hoofd:
Jezus houdt wat Hij belooft!
5. Zie, hoe 't graf zijn schoot ontsluit;
Hoor, daar ruischt het dor gebeente!
Roep den dag des Heeren uit,
Snel hem tegen, kruisgemeente!
Groet nu 't licht, dat nimmer dooft:
Jezus houdt wat Hij belooft!
6. Dag van Christus' heerlijkheid!
Rijs aan 's hemels hooge tinnen,
Sprei alom uw majesteit,
Kom den doodsnacht overwinnen!
Aardrijks einden, heft nu 't hoofd:
Jezus houdt wat Hij belooft!

201. DE GOEDE HERDER.

Naar Ps. 23 en Joh. 10. Nieuwe zangwijze.

Mijn goede Herder is de Heer! Hij stelt
zijn leven voor zijn schapen, Hij doet des
nachts mij veilig slapen En 's morgens wekt
zijn stem mij weër. Mij zal geen goede
weid' ontbreken; Mij spijzigt Hij met over-
vloed, En zachtens leidt Hij mijnen voet
In 't lieflijkst oord aan frissche beken,
Die Hij uit rotsen vloeijen doet.

2. Hoe wordt door Hem mijn hart verkwikt!
Hij is de sterkte mijner ziele,
Als ik onmagtig nederkniele
En Hij genadig nederblijkt.
Niet mij, niet mij, maar Hem zij d' eere,
Indien ik wandel in zijn licht;
Zijn goetheit heeft mijn hart gerigt.
Mijn goede He der is de Heere:
Hij ondersteunt mij waar ik zwicht.

3. Geen duistere schaduw van den dood,
Geen angst der helle doet mij beven.
Waakt niet die Herder voor mijn leven,
Die zelf voor mij zijn bloed vergoot?
Al lig ik ook in doodsche banden,
De doodschrik snijdt mijn hoop niet af;
Ik rigt mijn' oogen op den staf,
Die nimmer wankelt in zijn handen.
En juich in Hem bij 't open graf.
4. Ween, goede Herder! wees geloofd!
Uw hand is nimmer moê des gevens;
Gij voedt mij met het brood des levens
En kroont en zegent mij het hoofd.
Gij doet mijn hart uw goedheid smaken
In alle ding, dat mij ontmoet;
Mij volgt, mij achterhaalt het goed:
Gij weet mij, arme, rijk te maken;
Uw liefde maakt het bitter zoet.
5. Hoe zal 't mij zijn, als ik betreed
Het huis, waar Gij mij plaats bereidde,
En uwe hand mij binnen leide
Ten dage, die uw wijsheid weet!
Och! dat mijn ziele stil verbeide
Het heil, uw vrienden toegeleid,
Vóór 's werlds grondslag was geleid,
Als elk der schapen uwer weide
U volgen zal in eeuwigheid!

202. AAN DEN EINDPAAL.

Naar 2 Tim. 4 : 7. Nieuwe zangwijze.

ijze.

Hij stelt

loet des

as wekt

goede

t over-

n voet

beken,

t.

kt!

3. Geen

Heb den goeden strijd gestreden
In des Heeren kracht. Veel geleden, veel ge-
beden, Met geduld gewacht; En al beef-
den soms mijn leden, 'k Heb den
loop volbragt.

- 2 Rotsen, waar wij op vertrouwden,
Bogen 't hoofd ter aard;
Luchtpaleizen, die wij bouwden,
Bleven niet gespaard:
'k Heb het beste toch behouden.
'k Heb 't geloof bewaard.
3. Doornen, tot een krans geweven,
Heeft mij d' aard bereid;
Maar de kroon van 't eeuwig leven,
Eeuwge heerlijkheid,
Als de hemel slechts kan geven,
Is mij weggeleid.
4. Ook mijn uiterst ademhalen
Loov' den trouwen Heer!
Mijn geloof gaat zegepralen;

Vrien-

Vrienden, weent niet meer!
 Laat de zon ter kimme dalen,
 Schooner rijst zij weêr.

203. DE ZALIGSPREKINGEN.

Naar Matth. 5 : 3—12. Nieuwe zangwijze.

Zalig zijn de geestlijk armen, Hunner
 is Gods Koninkrijk! 't Onuitputlijk Gods-er-
 barmen, Maakt aan d' Englen hen gelijk:
 Uit zijn rijken overvloed Schenkt de Heer
 hun 't hoogste goed.

2. Zalig, die berouwvol treuren,
 Want de Trooster is nabij,
 Die hen vriendlijk op zal beuren
 Met een hemelsch medelij!
 Tranen, dus t t God geschreid,
 Werken eeuwge zaligheid.
3. Zalig, die zachtmoedig dragen,
 Met geen boozen wrok vervuld,
 Die, waar andren morrend klagen;
 Stil zich oefnen in geduld!
 Hoe gering hun deel ook schijn',
 't Aardrijk zal hun erfgoed zijn.
4. Zalig zijn die dorstend smachten,
 Hongren naar gerechtigheid,
 Die naar beter voedsel trachten
 Dan de wereld toebereid!
 Wie verlangend opwaarts blikk,
 Wordt verzadigd en verkwikt.
5. Zalig, die barmhartig deelen
 In des broeders jammerstaat,
 Tranen droogen, wonden heelen,
 Zegenen met woord en daad!
 Hun, als zij hun Regter zien,
 Zal barmhartigheid geschiên.
6. Zalig zijn de reine harten,
 Die, hoe zoet de zonde streelt,
 Biddend onder strijd en smarten
 Jagen naar Gods deugdenbeeld!
 In een onbeneveld licht
 Zien zij 's Heeren aangezig.
7. Zalig zij, die vrede maker,
 Stormen stillen, waar zij woên,
 En, waar liefde-banden braken,
 't Koude hart weer gloeijen doen.
 Treff' hen ook der menschen spot,
 Als zijn kindren mint hen God.
8. Zalig die, als ware vromen,
 Hoc de wereld hen verstoot,

Haat noch smaad noch laster schromen,
 God getrouw tot in den dood.
 Heerlijk is voor 's Heeren troon
 Eens des overwinnaars loon!

9. Weest het zout, het licht der aarde!
 Wandelt tot des Vaders eer!
 't Hart geeft aan het werk zijn waarde:
 Legt het in Gods handen neêr!
 Wenscht g' een hemel voor uw deel,
 Hemelsch zij uw hart geheel!

204. GEMEENSCHAP MET JEZUS.

Nieuwe zangwijze.

ijze.

Hunner

Gods-er-

gelijk:

de Heer

Waar gij voorgaat volgen wij.

2. Laat ons zaâm met Jezus lijden,
 In ons dulden Hem gelijk.
 Uit het lijden kiemt verblijden,
 Armoê hier maakt gindsch ons rijk.
 't Tranenzaad spelt heil en zegen,
 Welk een smart ons hier ook beid';
 Hoop schenkt troost bij lijdzaamheid:
 't Zonlicht straalt weêr na den regen:
 Wie U volgt door smaad en hoon,
 Volgt U, Heer! eens op den troon!
3. Laat ons zaam met Jezus sterven,
 In wiens dood ons leven is;
 Die ons, zondaars, doet verwerven
 Vrijpraak en behoudenis.
 Dooden wij in ons het kwade,
 Sterven wij der zonden af,
 Dan voert ons de weg naar 't graf
 Tot den troon van Gods genade:
 Wie in 't sterfuur, Heer! U beidt,
 Sterft niet meer in eenwigheid.
4. Laat ons zaam met Jezus leven,
 Dien het graf niet houden kon,
 Die tot Levensvorst verheven,

Al de magt des doods verwon.
 Zijt G' ons Hoofd, dan zijn w' uw leden,
 Dan, met U ook opgestaan,
 Lacht ons 't nieuwe leven aan,
 Heer! dat w' in uw dienst besteden:
 Leef in ons, dan leven wij,
 Overwinnaars zoo als Gij!

205. LAAT ME IN U BLIJVEN.

Naar Joh. 15: 1—8. WIJZE: Gez. 17 (veranderd).

Laat m' in U blijven, groeijen, bloeijen,
 O Heiland, die de wijnstok zijt! Uw kracht
 moet in mij overvloeijen. Of 'k ben een wis
 verderf gewijd; Doorstroom, beziel en zegen
 mij, Opdat ik waarlijk vruchtbaar zij.

2. Wat vruchten zal de landman plukken,
 Die baadren, maar geen bloesems ziet?
 Leer mij de zelfzucht onderdrukken,
 Die niet dan wilde loten schiet!
 Des landmans wijsheid snijd' en snoei',
 Opdat de druif te voller bloei'.
3. Ik kan mij zelf geen wasdom geven:
 Niets kan ik zonder U, o Heer!
 In uw gemeenschap kiemt er leven
 En levensvolheid meer en meer!
 Uw Geest zij in mij uitgestort;
 De rank, die U ontvalt, verdort.
4. Daarom herhaal het duizendwerven,
 Herhaal het, Heer! van uur tot uur:
 „Die zich aan Mij niet houdt zal sterven,
 „De doode ranken zijn voor 't vuur.”
 Geef, dat ik naauwer m' aan U bind,
 Hoe zwakker ik mij zelven vind.
5. Neen, Heer! ik wil van U niet scheiden,
 'k Blijf d' uw' altijd! blijf Gij de mijn'!
 Uw liefde moet alom mij leiden,
 Uw leven moet mijn leven zijn,
 Uw licht moet schijnen in mijn huis:
 Bij kruis naar kracht, en kracht naar kruis.
6. Dan blijft mijn ziel voor U gewonnen,
 Dan wint mijn ziel door U in kracht!
 Het werk, in needrigheid begonnen,
 Wordt dan in heerlijkheid volbragt!
 Wat in de windslen sloop, ontbot,
 En komt in 't licht, en rijpt voor God.

206. CHRISTELIJKE LIEFDE.

Joh. 15: 17 en volg. WIJZE: Gez. 39 (veranderd).

Zielen, die den hemel zoekt, Vreemde-
 lin-

Bemint elkaar!

2. Weet, als u geen roede spaart,
Jezus werd op 't wreedst geslagen!
Als gij van de wereld waart,
Zou z' u op de handen dragen;
Maar den scheidbrief gaaft gij haar:
Duldt haar smaad!... Bemint elkaar!
3. Zijt gij meerder dan Gods Zoon,
Gij, tot dienaars uitgekozen?
Jezus droeg een doornenkroon:
Wacht voor u geen krans van rozen!
Boven 't kruis, hoe bang en zwaar,
Groent de palm!... Bemint elkaar!
4. Ach! wat weet de wereld toch
Van de vreugd in Gods geboden?
In ellendig zelfbedrog
Offert z' aan gewaande goden!
Buigt niet voor haar schandaltaar
Dient de Heer . . , Bemint elkaar!
5. Jezus' vrienden altemaal,
Schoon verspreid in verre landen,
Spreken toch dezelfde taal,
Zijn vereend door broederbanden:
D'eigen trouwe Middelaar
Rigt hun voet! . . . Bemint elkaar!
6. Dat heeft Jezus ons geboon,
Die ons 't voorbeeld heeft gegeven.
Op zijn hoogen glorietroon,
Is de liefde nog zijn leven;
Lijden, strijden, lieven wij,
En wij leven eens als Hij!

207. HET CHRISTELIJK HUISGEZIN.

Nieuwe zangwijze.

2. Welzalig, waar uw liefd', o Heer! de band is,
Die man en vrouw ten naauwste zaâm verbindt:
Waar beider ziel op 't innigste verwant is,
Daar iedre dag hen aan uw voeten vindt;
Waar zij in U zich eeuwig één gevoelen
En, vast aan U in lief en leed verkleefd,
Geen hooger heil begeeren noch bedoelen,
Dan dat in God zijn bron en oorsprong heeft.
3. Welzalig 't huis, waar men de huwlijkspanden
Met biddend hart U, Heer! in d'armen draagt
En van uw mild' en liefderijke handen
Voor 't kinderhoofd reeds vroeg uw zegen vraagt,
Waar zij reeds vroeg zich om uw schoot verzaamlen
En luistren, wat uw liefdestem verkondt;
Waar zij, hoe jong, reeds Gode 't loflied staamlen,
Dat lieflijk schoon klinkt in der kindren mond.
4. Welzalig 't huis, waar U de dienstbren eeren
En, wetend dat uw oog hen gadeslaat,
Hun arbeid doen, als d' arbeid hunnes Heeren,
Uw naam ter eer en met een blij gelaat;
Waar ieder werk met U wordt ondernomen
En iedre taak, al wat hun hand verrigt,
Met d'eigen trouw wordt heilig nagekomen,
De kleinste last gelijk de zwaarste pligt.
5. Welzalig 't huis, dat rijk met vreugd gezegend,
U niet vergeet, maar zich in U verblijdt.
Welzalig 't huis, door ziekte en smart bejegend,
Als Gij, o Heer! daar Arts en Trooster zijt:
Dan zullen w'eens, aan d'avond van ons leven,
Ontslapen in 't vertrouwen op uw kruis
En 't aardsche huis, ons hier ter woon gegeven,
Verwisslen met Gods heerlijk Vaderhuis.

208. DE DAG DES HEEREN.

WIJZE: Gez. 194.

t:

rt,
den
n,

ook wij behooren Tot 's Vaders huisgezin.

2. Rust hier, gij blijden! droeven!

Met al uw vreugd' en kruis;

Waar kan men beter toeven,

Dan in des Heeren huis?

O zegen, Heer! ons allen,

Schoon ook uw gunst onwaard;

Woon bij de duizendtallen,

In uwen naam vergaard.

3. Wees in de stille woning,

Waar d' arme kranke klaagt

En U als Hemelkoning

Om uw' ontferming vraagt.

Geef rust aan alle harten,

Met bange zorg vervuld,

Gekweld door boezemsmarten,

Gebogen onder schuld.

4. Wil uit ons midden weren

De zond' en wereldlust;

Dan is de dag des Heeren

Toch eerst een dag van rust:

Doe ons, na 't aardsche zwerven,

Zoo vol vermoeienis,

De rust des hemels erven,

Die onverstoorbaar is.

209. ZONDAGSLIED.

WIJZE: Gez. 96.

ees gegroet, gij eersteling der dagen,

Morgen der verrijzenis! Bij wiens licht de

magt der hel verslagen En de dood vernietigd

is! Heere Jezus, Trooster aller smarten! Zon

der wereld! schijn in onze harten, Deel ons

zelf den voorsmaak meê Van der zaalgen

sabbats - vreê.

2. Op uw woord, o Leven van ons leven!

Werpen wij het doodskleed af;

Door de kracht uws Geestes uitgedreven,

Treden w' uit ons zondengraf;

Leer ons daaglijks, leer ons duizendwerven,

In uw kruisdood meêgekruisigd sterven,

En herboren — opgestaan,

Achter U ten hemel gaan!

3. In

3. In uw hoede zijn wij wèl geborgen;
 En, schoon eerlang 't oog ons breek',
 Open gaat het op den grooten morgen,
 Na deez' aardsche lijdensweek!
 Welk een dag der ruste zal dat wezen,
 Als w' onsterflijk, uit den dood verzezen,
 Knielen voor uw dankaltaar. —
 Amen, Jezus! maak het waar!

210. EVANGELIE-PREDIKING.

WIJZE: Gez. 21 (veranderd).

God! uw woord houdt eeuwig waarde;
 O, bewaar mij steeds dien schat! Och! wat
 waar' m' al 't goed der aarde, Zoo ik niet
 dien rijkdom had? Moest dat kostlijk woord
 bezwijken, Mijn geloof, mij rust verdween;
 Wat zijn duizend koninkrijken? 'k Vraag uw
 woord, — uw woord alleen.

2. Amen, trouwe Vader! Amen!
 Dat uw heilig oog 't aanschouw,
 Hoe 'k mij nooit uw woord wil schamen
 Hoe 'k steeds op uw woord vertrouw.
 Neêrgezeten met uw vromen,
 Aan de voeten van den Heer,
 Moog' ik, Vader! tot U komen,
 En steeds leven tot uw eer!

211. BIJ DE INWIJDING EENER KERK.

WIJZE: Gez. 21 (veranderd).

God des vredes! heil en vrede Heeft
 uw woord eens toegezeid Aan het huis, met
 dank en bede Tot uw eere toebereid. Hier
 ook wilt Gij zeker wonen Onder 't lofied,
 dat er rijst, Om uw heerlijkheid te too-
 nen

nen Aan de schare, die U prijs.

2. Zie de woning hier verzeen
En door menschen opgerigt;
Laat haar een der zalen wezen
Van den tempel, dien Gij sticht!
Heeft in Israels tempelhoven
Eens uw heerlijkheid gewoond;
Vader! zend uw Geest van boven,
Die ons uw genade toont!

3. Zegen allen, die hier naadren;
Prijk' eens menig naam met eer
Op de vlekkelooze blaadren
Van het boek des levens, Heer!
Dat wij eens met Jezus' vrienden,
En verlost door zijne hand,
D' eerplaats in uw tempel vinden,
In het eeuwig Vaderland.

212. BIJ DE INWIJDING EENER KERK.

WIJZE: Ps. 36.

2. Hoe? staat in 't ontoegankelijk licht
Niet 's Vaders woning opgerigt,
Die woonplaats van den Heere?
Waar bouwt het zondig kroost der aard
Een woning d' Allerhoogste waard,
Een tempel Hem ter eere?
Juicht allen! aller heemlen Heer
Buigt liefdriek zich tot d' aarde neer
En antwoordt op de bede,
Die opstijgt op dit plegtig feest:
„Hier wil Ik wonen met mijn Geest,
„Hier schenk Ik u mijn vrede!”

3. Dank,

3. Dank, Vader! voor dat heilrijk woord!
 Het word' er steeds door ons gehoord,
 Zoo dikwijls G' ons ziet naadren!
 Bewaak deez' woning van omhoog;
 Sla steeds op ons uw vriendlijk oog,
 Wanneer wij hier vergaaden.
 Uw woord breng' licht en troost en kracht
 Aan elk, die hier uw zegen wacht;
 En 't huis, hier thans verzezen,
 Moog velen, tot in later tijd,
 Een woning aan uw eer gewijd,
 Een poort des hemels wezen!

213. BIJ DE BEVESTIGING VAN EEN EVANGELIEDIENAAR.

WIJZE: Gez. 68.

Heft nu dankend 't hart naar boven!
 Laat ons met vereend gemoed Onzen trou-
 wen Herder loven, Die zoo magtig is als
 goed, Die aan ons, zijn schapen, denkt En
 na droefheid vreugde schenkt.

2. Hoor ons, Heer! uw trouw verkonden;
 In den nieuwen heilgezant,
 Door uw liefd' ons toegezonden,
 Zien w' op nieuw haar onderpand,
 Leg in zijnen mond uw woord,
 Spreek, en uw gemeente hoort.
3. Breng door hem tot ons den vrede,
 Dien geen wereld smaken doet;
 Deel hem al uw gaven mede:
 Wijsheid, vroomheid, kracht en moed;
 Maar de liefde 't allermeeest,
 't Reinste kenmerk van uw Geest.
4. Zóó de liefdeband gesloten!
 Zóó in God en Christus één,
 Voortgereisd als bondgenooten,
 Christnen! naar den hemel heen!
 Liefdriek Heiland! eeuwig duur!
 Daar de zegen van dit uur!

214. BIJ DE KOMST EENS EVANGELIEDIENAARS.

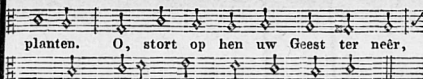
Nieuwe zangwijze.

De wereld is uw akker, Heer! Gij
 roept er uw gezanten Tot zaaijen en tot plan-

G

planten. O, stort op hen uw Geest ter neêr,

En d' akker groen', uw naam ter eer!

2. Wij houden 't oog op U gewend;
U danken wij den zegen,
Dien w' op deez' dag verkregen.
Gij zijt het, die al d' uwen kent
En thans tot ons uw dienaar zendt.
3. Nu gaat, dan komt een heilgeant;
Een ander mag er zaaijen,
Een ander zal er maaijen;
Maar wie er zaai' of maai' of plant':
De wasdom komt uit hooger hand.
4. Wie 't zaad hier uitstrooi' of besproei',
't Zijn dienaars van den Heere,
Die uitgaan, Hem ter eere,
Geen dienaar geeft er kracht en groei;
God spreekt, en d' akker staat in bloei.
5. Kom, dienaar Gods! uw taak is schoon!
Zie d' akker op u wachten;
Uw Meester sterk' uw krachten,
En in de toekomst van Gods Zoon
Verbeid' u eens het zaligst loon!
6. Moog op de plek, u toebetrouwd,
Geen onkruid welig bloeijen,
Geen doorn of distel groeijen,
En oogst van 't veld, door u bebouwd,
Eens dertig-, zestig-, honderdvoud.

215. BIJ DE KOMSTEENS EVANGELIEDIENAARS.

WIJZE: Ps. 33.

Gij zijt ten hemel opgestegen, Gij,
die hier slipt in 't hart der aard, En
d' aard, vervuld met uwen zegen, Zendt, Heer!
haar danklied hemelwaart. Op uw troon ge-
zeten, Hebt G' ons niet vergeten, Koning
van uw Kerk! Liefdevol en teeder, Zendt
G' uw gaven neder, En bekroont uw werk.

2. Apostlen hebt Gij uitgezonden,
Gezegend met uw heiligen Geest,
Profeten zullen 't luid verkonden,
Waartoe Gij uit het graf verrees.

Door

Door uw heilgezanten
Wilt G' uw Kerke planten;
't Evangeliewoord,
Dat genaad' en leven
Aan het hart moet geven
Wordt alom gehoord.

3. Hier wordt het woord des heils vernomen,
Hier wordt uw gunst, uw trouw aanschouwd:
Gij doet den dienaar tot ons komen,
Dien Gij den herdersstaf vertrouwt.
Waarheid, liefd' en vrede
Brengt die dienaar mede
In uw heilig huis:
Zalig in zijn keuze,
Draagt hij hier de leuze:
„Christus en zijn kruis!”
4. Gezegend zijt gij, knecht des Heeren!
Die tot ons komt in 's Heilands naam.
Wij willen uwen Zender eeren
En zegenen u al te zaâm;
Doe uw lastbrief hooren:
Met ontsloten ooren
Letten w' op uw woord.
Houdt ons niets verholten,
Dat u werd bevolen;
Uw gemeente hoort.
5. Laat, Heer! U 's dienaars werk behagen;
Dat w', in geloof en kenn's één,
Steeds allen meer uw beeldnis dragen
En met hem 't pad des heils betreên.
Doe op ons de stralen
Van de waarheid dalen;
Dat uw liefd' ons leid';
En de kroon der eere
Word' uit ons, o Heere!
Eens uw knecht bereid.

216. BIJ DE INTREDE VAN EEN EVANGELIEDIENAAR.

WIJZE: Gez. 93.

G od! uw dienaar staat gereed; 't Heil-
woord wil de Herder spreken, Dien zijn
kudde welkom heet; Hoor zijn bidden, hoor
ons smeeken! Hij begeert uw stem te hoo-
ren, En wij vragen open ooren.

2. Geef uw dienaar licht en kracht!
Hier zijn wonden om te heelen,
Daar is smart, die hulpe wacht,
Ginds vertroosting uit te deelen,
Slapenden zijn op te wekken,
Zondaars aan zich selv' t' ontdekken.

3. Zend

3. Zend uw Geest van 's hemels troon,
Moog die hem de wegen wijzen;
Dat w' U danken en uw Zoon
Steeds in woord en wandel prijzen!
Dat w' op 't naauwst ons zaam verbinden
En in U ons zalig vinden.

4. Dienaar! tot u spreekt Gods mond;
„Blijf voor u en d'uwten waken:
„'t Leven. dat gij hier verkondt,
„Moog' uw eigen ziele smaken;
„Zij uw werk het krachtig teeken
„Voor de waarheid van uw spreken!”

5. Daalt de dienaar eens in 't graf,
Rust verbeide daar zijn leden,
Liefde kroon' den herdersstaf,
Die zijn hand zal zijn ontgleden;
En de krans moog ginds hem sieren.
Waar Gods kindren sabbat vieren.

217. BIJ DEN DOOP.

WIJZE: Gez. 93.

God en Vader! neem dit kroost
Vriendlijk aan uit d'ouderarmen, Gij, o bron
van heil en troost, Toon den kindren uw
erbarmen; Mogen z' al hun levensdagen
't Zegel van uw kindren dragen.

2. Heiland! reinig door uw bloed
Ook dit kroost eens van de zonden;
Stort uw zegen in 't gemoed,
Door den doop aan U verbonden!
Leer het bidden, leer het streven,
Om hier eens sls Gij te leven!

3. Heilige Geest! wil vroeg en spa
Hen verlichten en versterken;
Dat zij door Gods heilgen
Krachtig zijn in goede werken!
Doe z', als Christus' echte leden
Deelen in zijn zaligheden.

218. BIJ DEN DOOP.

WIJZE: Gez. 16.

Verheerlijkt Hoofd, Op 's Vaders
troon verheven! Gij neemt ons aan bij d' in-
gang

2. Gij geeft uw doop;
Gij wilt deez' kindren leiden
En hun in 't huis uws Vaders plaats bereiden
Aan 't einde van hun levensloop.

3. Door Christusmin
Met d'oudren zaam verbonden,
Stemt uw gemeent' in deez' gewijde stonden
In 't dankgezag der oudren in.

4. Het huis is rijk,
Dat blij op kroost mag roemen;
Maar eigen kroost ook kindren Gods te noemen,
Wat vreugd is aan dat heil gelijk?

5. Wij willen zaam
God voor dien zegen prijzen,
En ons gebed zal voor die kindren rijzen:
O Vader! heilig z' in uw naam!

6. Wat wordt van 't kind,
Het kind van zwakt' en zonde,
Wanneer het niet van 's levens eerste stonde
In U, o God! een Vader vindt?

7. Dien vindt het nu,
Nog eer het U kon vragen;
Door d' ouders is het kroost U opgedragen,
En Vader! het behoort aan U.

8. Moog' eens de mond
Van 't kroost dat w'U hier wijden,
Den heiligen naam van onzen Heer belijden
En roemen in zijn doopverbond!

219. BIJ DEN DOOP.

WIJZE: Ps. 74.

2. Uw trouw heeft ons, o God! altijd behoed,
Uw woord, uw Geest ons als een schild beveiligd;
Dies worden onze kindren U geheiligd;
O, neem hen aan en vorm hun teêr gemoed!

3. Laat, liefdrijk God! bij uw genademark,
Bij 't water, dat hun hoofden zal besproeien,
Op hen uw Geest als levend water vloeijen;
Och! heilig hen tot leden uwer Kerki!

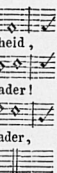

220. BIJ BEVESTIGING VAN LIDMATEN.

WIJZE: Gez. 21. (veranderd).

S chaart u om den goeden Herder! Gij,
 zijn schapen. hoort zijn stem! Zoekt hier
 ruste, dwaalt niet verder; O, het is zoo
 goed bij Hem! Laat u door zijn hand gelei-
 den; Ziet, wat schenkt zijn liefd' u veel!
 Hij zal zegen u bereiden; Kiest, o kiest
 het beste deel!

2. Ziet, hier is de beste weide,
 Hier stroomt water, rein en frisch;
 Wie verlangt de dorre heide?
 Wie zoekt nog de wildernis?
 Laat u leiden, laat u drenken!
 Kiest den weg, waarop Hij leidt!
 Wie Hem volgen op zijn wenken,
 Vinden vreed' en heerlijkheid.
3. Wat ontbreekt u? Hij zal 't geven!
 Wat behoeft Gij? 't Is gereed;
 Deze Herder gaf zijn leven,
 Zoo als nooit een herder deed.
 Eeuwig mint Hij al de zijnen;
 Roemt zijn zorg en prijst zijn naam!
 Uit de verste zandwoestijnen
 Brengt Hij eens zijn kudde zaâm.
4. Zouden wij niet haastig kiezen?
 Hem niet volgen, die ons wenkt?
 Wie, wie wil het heil verliezen,
 Dat de trouwe Herder schenkt?
 Ach! wij vreezen staag te vallen,
 Zwervend door 't gevaarlijkst land;
 Help en steun en leid ons allen,
 Jezus! door uw trouwe hand!
5. Wordt maar ons geloof niet flauwer,
 Veilig doet G' ons voorwaarts gaan;
 Altijd trouwer, altijd naauwer
 Sluiten wij aan U ons aan.
 Met uw kudde gaan wij verder:
 Roept G' ons niet bij onzen naam?
 Ja, Gij brengt ons, goede Herder!
 Bij de levensstroomen zaâm.

gd;

221. BIJ BEVESTIGING VAN LIDMATEN.

WIJZE: Ps. 42.

Jezus Christus! heil der aarde! Bron
 van wijsheid, kracht en licht! Niets haalt
 bij uw dienst in waarde, Niets bij 't heil,
 door U gesticht. Wat G' uw vrienden hebt
 bereid, Blijft en duurt in eeuwigheid; Za-
 lig, die naar U zich noemen, U als Heer
 en Heiland roemen!

2. Wat kan ooit de wereld geven,
 Dat bestendig 't hart verheugt?
 In uw dienst alleen is leven,
 In uw dienst is heil en vreugd.
 Wat G' uw vrienden hebt bereid,
 Blijft en duurt in eeuwigheid;
 Zalig, die naar U zich noemen,
 U als Heer en Heiland roemen!
3. Bron van licht en kracht te gader!
 Maak ons meer aan U gelijk!
 Jezus! breng ons tot den Vacer,
 Vorm ons voor het Hemelrijk!
 Wat G' uw vrienden hebt bereid,
 Blijft en duurt in eeuwigheid:
 Zalig, die naar U zich noemen,
 U als Heer en Heiland roemen!
4. Jezus Christus! wij gelooven,
 Wij erkennen U als Heer!
 Zend uw licht en kracht van boven,
 Sterk ons, Heiland! meer en meer!
 Amen! 't heil, ons toebereid,
 Blijft en duurt in eeuwigheid:
 Zalig, die naar U zich noemen,
 U als Heer en Heiland roemen!

222. BIJ HET AVONDMAAL.

Nieuwe zangwijze.

Zou, Jezus! U ons hart vergeten, U,
 die van zond' en dood verlost, Nu wij als
 door aanschouwen weten Wat onze redding
 heeft

heeft
 geslage
 Verheft

2.

3.

4.

W
 al v
 en

EN.

Bron

haalt

heil,

hebt

Za-

Heer

2. Uw Golgotha doet ons U eeren,
Als vrijgekochten door uw bloed,
Die oog en hart vrijmoedig keeren
Naar 't eens verloren eeuwig goed.
Voor ons zonk alle hoop in 't duister,
Uw dood hergeeft den mensch zijn luister,
En 't hemelhof verneemt het lied:
Ons hart vergeet zijn Heiland niet!
3. Hebt Gij, toen wij nog zondaars waren,
Voor ons U zelf' ten dood gewijd;
Thans moet ons leven openbaren,
Wat G' in uw dood voor zondaars zijt:
Een nieuw, een rein, een heilig leven
Moog van uw kracht getuigenis geven
En weerklink zijn op 't dankbaar lied:
Ons hart vergeet zijn Heiland niet!
4. Zie, Jezus! in den geest ons zamen,
Als broedren om uw kruis geschaard;
En aller harten zeggen: Amen!
Op wat ons loflied heeft verklaard.
Hier hebben w' ons aan U verbonden;
En broederliefde zal verkonden
Den zin, de waarheid van het lied:
Ons hart vergeet zijn Heiland niet!

225. BIJ HET AVONDMAAL.

WIJZE: Gez. 46.

2. Hoe ook 't gevoel van zond' en schuld
Voor 's Heeren heilig' oogen
Mijn hart met diepen rouw vervult,
Mij troost zijn mededoogen.
- 3 Van schuldvergeving spreekt het bloed
Van Hem, in wien wij roemen;
Hij heiligt mijn onrein gemoed;
'k Mag hem mijn Heiland noemen.
4. Ik hoor, o Heer! uw liefdetaal;
Wat heb ik dan te schromen?
Gij roept mij tot uw avondmaal,
En ik zal willig komen.

5. Heer!

5. Heer! bij 't genot van wijn en brood,
Mij aan deez' disch gegeven,
Wil ik gedenken aan uw dood,
Voor ons de bron van 't leven.

6. Aan U, die ons het heil bereidt,
Dat Gij verwierft na 't strijden.
Wil ik voor tijd en eeuwigheid
Mijn hart ten offer wijden.

224. BIJ EENE HUWELIJSINZEGENING.

Nieuwe zangwijze.

U zeegne God! Hij stell' u tot een
zegen! Gezegend zij uw hoofd, uw hart, uw
wegen, Uw aardsch, uw eenwig lot!

2. Gezegend d'echt,
Die u verbindt; zijn banden,
Zijn bloemen en zijn juk; de trouwe handen,
Door God in een gelegd!

3. Gezegend 't huis,
Waar in de liefde wone,
Waar u de Heer met vreugd' en eere kroone,
Gezegend ook het kruis!

4. Het kruis te zaâm,
Als één van ziel, gedragen,
Den blik op Hem, die 't kruis verdroeg, geslagen,
En in zijn kracht en naam!

5. O God! verhoor
En schenk ons onze bede!
Toon hun uw gunst, doordring hen van uw vrede;
Licht met uw licht hen voor!

225. BIJ EENE HUWELIJSINZEGENING,
NA HET GEBED.

WIJZE: Ps. 140.

Zoo zij het, God van liefd'! uw vrede
Kiez' zich ons huis, ons hart ter woon!
Stijs' nu ons Amen op die bede, Als lief-
lijk reukwerk, tot uw troon!

2. Ja, Amen, Vader! wij verbeiden
Alleen door U 't begeerlijkst goed;
Gij zult ons zegenen, Gij ons leiden,
Waar onze weg ook henen spoedt.

3. Ons

3. Ons lot rust veilig in uw handen;
Wijdt Gij ons huis ten tempel in.
En vorm door d' aardsche liefde-bandten
Uit ons een hemelsch huisgezin!

226. BIJ EENE HUWELIJSINZEGENING.

WIJZE: Gez. 181. (veranderd).

ING. G ij hebt den heiligen band van d' echt,
O God der liefde! zelf gelegd; Wees heden
tot een in ons midden! Zie, Vader! hier den man,
rt, uw de vrouw, Bereid tot d' eed van liefd' en
ot! trouw, En hoor ons allen bidden: Op
hun wegen Stroom' uw zegen Steeds hun
tegen; U geheiligd, Zij hun woning
lagen, steeds beveiligd!

2. O God! tot wien het oog zich rigt,
Maak Gij hun 's levens lasten ligt,
Laat hun geen goed ontbreken;
Steeds blijf' het hier één ziel. één zin;
Dat zij het vuur van teedre min
In vreed' en reinheid kweeken;
Kroon hun beden.
Rigt hun schreden,
Waar zij treden;
Uw genade
Wone bij hen vroeg en spade!

3. O God! het weldoen is uw vreugd;
Van U is 't al wat ons verheugt,
Uw heil bestraal' hun woning;
Hun huis zij steeds in U verblijd;
Uw gunst breng' op hun werk en vlijt
De zaligste belooning;
Wil hen beiden
Vriendlijk leiden
En bereiden
Voor de kringen,
Waar z' U 't eeuwig danklied zingen!

227. VOORBEREIDING TOT HET KERSFEEST.

Naar Jesaja 40. Nieuwe zangwijze.

V erhoogd zij 't dal, de berg geslecht. Wat

Wat kronkrend voortliep worde regt! Treedt
op gebaande wegen Vol vreugd' uw Redder te-
gen! Ziet hier uw Vorst, der heeren Heer!
Hij komt, de Magtige, met eer, En zal uw
zwakheid schragen; Gelijk een vriendlijk her-
dersvorst, Die zelf zijn moede lammren
torscht, Zal hij zijn kindren dragen!

2. Zeg niet, o stervling! zeg niet meer:
„Mijn weg is donker voor den Heer,
„Mijn regt is voor Gods oogen
„Met duisternis omtogen.”
O, weet het nu, erken het luid:
Gods arm wordt door geen magt gestuit,
Wordt nimmer mat of moede.
Hij schenkt de sterkte, Hij de kracht,
En neemt, tot alles is volbragt,
U in zijn Vaderhoede!
3. Komt, heffen wij tot God omhoog
Het zuchtend hart, het biddend oog;
Zijn almacht zal ons schragen,
Wat nooden ons belagen.
De moed kan jeugdigen ontgaan,
De jongling struiklen op zijn baan;
Maar die den Heer verwachten,
Verheffen zich met aadlaars vlugt,
Al hooger op naar reiner lucht,
Met steeds verjongde krachten!

228. VOORBEREIDING TOT HET KERSFEEST.

Nieuwe zangwijze.

Bereidt, bereidt uw harten, Gij zondig
mensenkroost! Hij komt, die voor uw
smarten Verlossing heeft en troost. Gods
eeuwge vadermin Heeft hem ten licht en leven
Gezonden en gegeven; Hij zeer' bij allen in!
2. Uw

D
Een
schijn
bid
schijn
De

2.

3.

4.

5.

2. Uw Heiland zal verschijnen;
 Hij spreekt u vriendlijk aan.
 Wie noemen zich de zijnen?
 Bereidt gij hem de baan!
 Gij, heuvelen! zinkt neer!
 Gij, dalen! rijst! uw Koning
 Zoekt in uw hart een woning:
 Ontsluit het voor den Heer!

229. KERSPSALM.

Naar Jesaja 9. Nieuwe zangwijze.

Daar is uit 's werelds duistre wolken
 Een licht der lichten opgegaan. Komt tot zijn
 schijnsel, alle volken! En gij, mijn ziele!
 bid het aan. Het komt de schaduwen be-
 schijnen, De zwarte schaduw van den dood;
 De nacht der zonde zal verdwijnen, Genade
 spreidt haar morgenrood.

2. Al hebt G', o God! vermenigvuldigd
 De gaven van uw overvloed,
 Wat baat het, waar zich 't hart beschuldigt
 En siddrend voor U krimpen moet?
 Geen dubbel' oogst van most of koren
 Verdrijft de smarten van eew' ziel,
 Voor wie de hemel is verloren,
 Omdat z', o Heer van U verviel.

3. Maar nu, nu zullen w' ons verblijden,
 Verblijden voor uw aangezicht!
 De volheid der beloofde tijden
 Is voor de volken aangelicht!
 Komt, dat w' aanbeddend nederknielen
 En juichend roepen: God is groot!
 Daar komt een oogsttijd voor de zielen,
 De Heer zal spijzen met zijn brood.

4. Gij wilt met vrede tot ons komen.
 Met vreed' en vrijheid, vreugd' en eer;
 Het juk is van den hals genomen,
 God lof! wij zijn geen slaven meer.
 De staf des drijvers ligt verbroken,
 Aan wien ons hart zich had verkocht,
 En 't wapentuig in brand gestoken
 Van hem, die onze ziele zocht.

5. Wat heil! een Kind is ons geboren,
 Een Zoon gegeven door uw kracht;
 De heerschappij zal Hem behooren;
 Zijn last is ligt, zijn juk is zacht,

Zijn

Zijn naam is Wonderbaar; zijn daden
Zijn wondren van genaad' alleen;
Hij doet ons, hoe met schuld beladen,
Verzoend voor 't oog des Vaders treën.

6. In Hem verschijnt, uit Hem zal spreken
De wijsheid Gods, der zielen raad;
De troost zal van zijn lippen leken
Voor Adams neêrgebogen zaad.
Roep uit tot Hem, gij, wien de zonde
Geworpen heeft op 't smartlijkst bed!
Gebroken hart! toon Hem uw wonde,
Hij heet: «de sterke God, die redt.»
7. O Vredevorst! Gij kunt gebieden,
Den vreed' op aard' en in mijn ziel!
Doe elken zondaar tot U vlieden;
Dat al wat ademt voor U kniel'!
Dit zal de God des heils bewerken;
Hij zal den zetel, U bereid,
Met regt en met geregte sterken:
Hem zij de lof in eeuwigheid!

230. OP JEZUS' GEBOORTE.

WIJZE: Gez. 122.

Heft aan, heft aan den luiden zang!
Laat al wat leeft dien hooren! Laat dreunen
door dit kerkgewelf, Laat klinken door den
hemel zelf, Dat Jezus is geboren!

2. Rijst, vorsten! van uw troonen op
Met al uw pracht en waarde!
Legt diadeem en rijksstaf neêr,
En brengt geknield den Koning eer,
Wiens rijk niet is van d' aarde.
3. Hij komt, maar zoekt geen trotsch paleis,
Vol weidsche praaivertooning;
Hem wacht geen purper en geen kroon:
Een houten krib, zie daar zijn troon,
Een stal, zie daar zijn woning!
4. Toch heerscht Hij over 't vorstenhof,
Als over rieten daken;
Toch breekt Hij 't knellend slavenjuk,
De schandboei onzer zonden stuk,
En komt ons zal'g maken.
5. Al ligt Hij op een bed van stroo,
In windselen gebonden,
Al voert de krib Hem naar het kruis,
Het orgel dreun'! het loflied ruisch'! —
Hij maakt ons vrij van zonden.
6. Heft aan, het hart vol dank en lof!
Laat aard' en hemel 't hooren!
Heft aan, roept uit tot God, die leeft,
Die aard' en hemel blijdschap geeft;
Want Jezus is geboren.

D,
't sc
't lie
tus
zalig
als
nach
luja
na

231. OP JEZUS' GEBOORTE.

WIJZE: Gez. 32 (veranderd).

D, aarde was in nacht verzonken, Maar
't scheppingswoord heeft weer geklonken En
't licht ontstroemd' aan 's Vaders troon; Chris-
tus kwam, Gods Eengeboorne! Hij zoekt en
zaligt al 't verloorne; Gods Zoon verschijnt
als 's menschen Zoon. Hij heeft in onzen
nacht Het licht des heils gebragt. Halle-
luja! Ontwaakt, ontwaakt! Want Hij ge-
naakt, Die zondaars eeuwig zalig maakt.

2. Deze zon verdwijnt niet weder,
Zij s'raalt steeds nieuw op 't menschdom neder,
Dat zonder haar verkwijnen zou.
Waarheid straalt voor alle volken,
Haar glans verdrijft de donkre wolken
Van zond' en dwaling, wee en rouw.
Gij, volken! neemt Hem aan!
Hij wijst de rechte baan.

Halleluja!

Maakt u bereid!

Uw Heiland leidt

U tot uw eeuwge heerlijkheid.

3. Heerlijk ruischen d' Englenklanken;
Laat ons den Heer met d' Englen danken;
Welaan! ons Hem geheel gewijd!
Tot dit feest laat God ons nooden:
Zijn volheid wordt ons aangeboden;
O, neemt zijn vreed' in uwen strijd;
Gelooft en hoopt er mint!
De Vader geeft zijn Kind.
Halleluja!
De jubeltoon
Klimm' tot Gods troon:
Hij geeft ons 't licht, Hij geeft zijn Zoon.

232. HET LAM GODS.

Naar Jes. 53. Nieuwe zangwijze.

W ie heeft op aard de prediking gehoord, De

De prediking van 't vleesch geworden Woord,
 Den Christus Gods, op Golgotha vermoord?
 Wie durft gelooven? Wie ziet in Hem Gods
 reddend' arm van boven, Tot hem gestrekt?
 Wie durft zijn kruis belijden? Wiens hart
 zich in den Lijdende verblijden, Met smaad bedekt?

2. Een rijsje, dat zoo woest een storm bewoog,
 Een wortel, uit een aarde, dor en droog,
 Had Hij gedaant' noch schoonheid voor het oog;
 Als zij Hem zagen,
 Zoo had Hij niets, dat d' oogen kon behagen;
 Hij was veracht, d' onwaardigste der menschen!
 Wie kon zich Hem tot Zaligmaker wenschen?
 Hij was veracht.
3. O Man van smart! dat ieder voor U kniel'!
 Gij droegt aldus de krankheid onzer ziel;
 't Was onze smart, die U ten deele viel;
 Ons overtreden
 Heeft U verwond; om d' ongerechtigheden,
 Door ons begaan, zijt G' in dit leed gekomen;
 De tucht, die ons den vrede toe doet stroomen,
 Die naamt Gij aan!
4. 't Is heil wat uw verbrijzeling verkondt,
 Uw striemen zijn genezing onzer wond;
 Wij dwaalden als veeloorne schapen rond,
 Elk op zijn paden;
 De Heer heeft U met onzen last beladen;
 Gij hebt geboet; niet Gij, slechts wij zijn schuldig,
 Maar Gij, Gij stort, gewillig en geduldig,
 Uw dierbaar bloed.
5. Gelijk een lam, dat stil ter slagtbank gaat,
 Gelijk een schaap zich zwiigend scheren laat,
 Zoo deedt G' uw mond niet open onder 't kwaad,
 U overkomen;
 God heeft U uit het oordeel weggenomen,
 Toen G' elke teg des bekens hadt gedronken,
 En 't zondig volk gerechtigheid geschonken
 In 's Heeren oog.
6. Toen was 't volbragt, volbragt voor zondaars, Heer!
 Gij boogt het hoofd tot uwe ruste neêr,
 Geen oneer trof uw heilig ligchaam meer,
 Geen smaad der boozen.
 En schoon uw graf gesteld was bij godloozen,
 God wreekt' uw regt; de liefd' en d' eerbied dragen
 Uw lijk van 't kruis, en schreiend' oogen zagen
 U weggelegd.
7. O Heiland! dus gefolterd door mijn kwaad,
 O Heilig! om mijn schande dus gesmaad,

Wat spruit er uit uw graf een heerlijk zaad
Van eeuwig leven.

Hoe veler ziel heeft U uw God gegeven
Voor d' eeuwigheid, om d' eeuwig' eer te deelen,
U, die U tot een offer gaaft voor velen,
Bij Hem bereid.

8. 't Verloste volk verheft tot U zijn hart,
Regtvaardige! die zonde voor hen werd;
Het zegent al uw wonden, smaad en smert;
Gij hebt geleden
Voor snooden; Gij voor vijanden gebeden;
Gij hebt gesmacht, moest alle laafnis derven,
Hun ziel tot troost, in leven en in sterven;
Het is volbragt!

233. OP DEN GOEDEN VRIJDAG.

Nieuwe zangwijze.

Geeft mij, o Heer! die moede ben van
't staren Op uw Gethsémané, op regtplaats,
hoop en straf, Op 't kruis, voor ons getorcht,
toen wij nog zondaars waren, Te rusten
bij uw graf!

2. Mijn Heiland! Gij, die dooden deedt ontwaken,
Gij, die geen zonde hebt gekend, hoe? moest zelfs Gij
Haar bitter loon, den dood, den dood eens zondaars smaken?
Ja, Heer! maar Gij voor mij!
3. Gods heiligheid, en Gods ontferming tevens,
Spreekt, Jezus! uit uw graf in volle kracht ons aan;
Ja! uit die grafspelonk is ons de hoop des levens
Voor eeuwig opgegaan.
4. Laat mij, met U gestorven en verzeen!
Met U begraven in den dood door mijnen doop,
Het toonen 't allen tijd, maar beter dan voordezen,
O Heer! op wien ik hoop!
5. Dat vrij dan eens al 't aardsche mij begeve!
Als mijn bezwijkend hart den laatsten vijand vreest,
O Christus Gods! spreek dan tot mijne ziel: „Ik leve
„En Ik ben dood geweest.”

234. JEZUS' OPSTANDING.

Gelooven zonder zien. Joh. 20: 29.

Nieuwe zangwijze.

Ja zalig, wie niet ziet en nogtans blijft
gelooven! U wacht op aard te zwaarder
strijd,

2. Al mogt gij diep geroerd niet knielen aan de voeten
Van Hem, die overwonnen heeft,
Toch blijft 't geloofsoog Hem als Levensvorst begroeten,
Die leeft en 't leven geeft.
3. Volhardt tot in den dood, gij aan 'den Heer getrouwen!
Betreedt met moed den weg naar 't graf:
Gij wandelt door 't geloof naar 't land van 't blij aanschouwen:
Dáár valt de blinddoek af.
4. Blikt op, zwaarmoedigen! wat zegt de smart der aarde?
Wat zegt haar doornenkroon, haar kruis
Voor wie, ook zonder zien, gelovig opwaarts staarde
Naar 't Vaderlijke huis?
5. In 's Vaders eeuwig huis, waar reeds uw zaalgen wonen
En uw' Verlosser hulde biën,
Is ook u plaats bereid, zal ook zijn hand u kroonen,
Zal ook uw oog Hem zien.
6. Vreest niet, gelooft alleen! wat treurt gij diep verslagen,
Zoo slechts die kroon u sieren mag?
De kroon van zulk geloof kon geen Apostel dragen,
Die Hem op aarde zag.
7. Die kroon zij d'onz', o Heer! Dat niets haar ons ontroove!
Of, — zoo die wensch te veel omvat, —
Spreek eens tot ons: „Gij hebt gewankeld in 't geloove,
„Maar toch mij lief gehad.”

235. OP JEZUS' HEMELVAART.

Nieuwe zangwijze.

2. Het leven is aan 't licht gebragt,
De hemel staat ons open;
De Heer ontsloot hem, rijk in magt,
De Heer, op wien wij hopen.
De plaats werd dáár bereid door Hem
Voor wie hier luistren naar zijn stem,
Getrouw zijn loopbaan loopen.

3. Wie

3. Wie hier niet treedt op 's Heilands baan,
Mag nooit zijn volger heeten;
Geen hemel zal hun opengaan,
Die hier zijn wil vergeten;
't Opregt geloof in 's Vaders Zoon
Is d' eenige weg naar 's hemels troon,
Waar Christus is gezeten.
4. Hier treên wij reeds den hemel in,
Als wij den Vader vinden
En, vrij van zond' en wereldzin,
Ons aan zijn dienst verbinden.
Wij slaan de blikken naar omhoog;
De Vader rigt op ons het oog
En roept ons tot zijn vrienden.
5. O dag, aan groote vreugde rijk!
Wanneer toch zien w' u komen?
God maakt ons aan zijn Zoon gelijk,
Elk leed wordt ons ontnomen.
Heil ons, wanneer w' in heerlijkheid
Ous 't deel der heiligen zien bersid
Bij d' eeuwge levensstroomen.

236. OP HET PINKSTERFEEST.

Nieuwe zangwijze.

Gezelfde Heer en Koning, Die bij den
Vader leeft En uit uw hemelwoning Des
hemels schatten geeft! O, zend ons uwen
Geest; Doe ons den zegen vinden, Die
neërdaald' op uw vrienden, Op 't heer-

lijkt Pinksterfeest!

2. De Geest, dien Gij doet dalen,
Brengt hier getuigenis
Aan kindren, die verdwalen,
Dat God hun Vader is.
Hij schenkt ons 't kinderlot;
Hij, die 't geloof verzegelt,
Der zwakken schreden regelt,
Brengt ons op 't pad tot God.
3. Wat is de Geest des Heeren?
De liefde — liefd' alleen;
Mogt Hij tot ons zich keeren
En maken allen één!
Welzalig wie gelooft;
Hij heiligt de gemoedren
En maakt ons allen broedren,
Vereenigd met ons Hoofd.
4. Moog ons die Geest doordringen!
Dan wordt het ons gewis,
Dat met zijn zegeningen
De Christus in ons is.

Blijf

Blijf in ons allen, Heer!
 Laat zóó uw Geest ons sterken,
 Dat wij het goede werken,
 Als Gij, tot 's Vaders eer.

237. UITBREIDING DER KERK.

WIJZE: Gez. 29.

W achter op de heilige muren, Wachter!
 wijkt nog niet de nacht? Ach, wij tellen rust-
 loos d' uren Tot ons d' ochtend tegenlacht,
 Als 't gesternte gaat verbleeken, Als het
 duister is geweken En de zon op berg en
 dal Warme stralen werpen zal.

2. Ziet! vertoont zich uit het donker
 Niet alreë der bergen top?
 Gaat met zacht en rein geslonker
 Ginds de morgenster niet op?
 Heidenen houden op te dwalen
 In de doodsche schaduw dalen;
 Met ontsluitend aangezicht
 Groeten zij het rijzend licht.
3. Wie, o God van magt en sterkte!
 Moet niet opgetogen staan
 Over 't geen uw trouw bewerkte,
 Over uwe liefdedaën?
 Hoe ontsluit uw hand de deuren!
 Troost bereidt Gij hun, die treuren,
 Nu w' alom in 't Heidenland
 't Kruis des Heeren zien geplant.
4. Blijf, o God! in onze dagen
 Voortgaan met uw heerlijk werk;
 Doe ons moedig steenen dragen
 Tot den opbouw uwer Kerk.
 Geef ons met een rein vertrouwen
 Op een vasten grond te bouwen;
 Niet van eigen doen en kracht,
 Slechts van U zij 't heil verwacht!
5. Welk een zegen zal ontspruiten
 Door de werken uwer hand!
 Waar G' uw bronnen wilt ontsluiten,
 Groent alras het dorre land.
 Alle volken zullen komen
 En uw poorten binnenstroomen,
 Knielen voor uw aangezicht,
 Juichen in uw eeuwig licht.

238. UITBREIDING DER KERK.

WIJZE: O dass ich tausend Zungen hätte.

Heft aan, verheugt u, Christnen! samen,
't Is God, die trouw zijn Kerk bewaart; Wie
't kruis veracht, ziet zich beschamen; De
Heer is God en zijns is d' aard; Zijn woord
heeft vreed' en heil bereid Van eeuwigheid
tot eeuwigheid.

2. Daar trekken z' uit in alle landen,
Apostlen met een heiligen last,
Zij vreezen foltring, strijd noch banden;
Zij houden zich aan Jezus vast.
Door 't bloed der martlaars groeit Gods Kerk,
Haar wasdom is des Heeren werk.
3. Reeds zeggen duizenden van tongen
U, Heer! als Heiland en Profeet;
Ver is uw naam reeds doorgedrongen,
O Koning! die aan 't kruishout leedt!
't Vergeten eiland hoort uw woord,
Uw lof weerklinkt in Zuid en Noord.
4. Nabij of ver, — wij zijn verbonden;
Eén Heer en één geloof, één doop,
Eén Geest is hier door ons gevonden,
En één is aller liefd' en hoop;
Wij bidden en wij danken zaam
Tot God met d' éenen Vadernaam.
5. Verheft den Heer! zijn dag komt nader;
Eén kudd', één Herder is beloofd;
De volken buigen zich te gader
Voor Jezus Christus, aller Hoofd!
Och of die heildag haast verscheen!
Dan worden aard' en hemel één!

**239. BEDE OM UITBREIDING EN EENHEID
DER KERK.**

Nieuwe zangwijze.

Behoed uw Kerk, zet uit, o God! haar
palen; Zij kenn' eerlang geen grenzen meer; Dat

2. Door Hem gekocht, door Hem verlost, zijn w' allen
In Hem uw kindren, één gezin: —
Ontgloeï' heel d' aard in broedermin!
Moog elke muur, die nog haar duizendtallen
Vaneen scheidt, vallen!
3. Blijf door uw trouw ons zwak geloof beschamen;
Ontfermend Vader! d' aard word' één
In uwen Zoon, door Hem alleen!
Breng in uw huis eens al uw kindren zamen
Voor eeuwig: Amen!

240. IN DONKERE TIJDEN.

Nieuwe zangwijze.

2. Het hoofd omhoog! naar boven 't hart!
D' orkaan steek' op, de nacht zij zwart,
Het schip in 't schuim bedolven; —
Ziet op! uw Heiland is nabij!
Hij komt, Hij komt! reeds wandelt Hij
Langs d' opgeruide golven;
Door 't woest geklots weêrklinkt zijn stem,
En zee en storm gehoorzaamt Hem!
3. Houdt moed! Al heeft de god der eeuw
Met daverend triomf-geschreeuw
Zijn heirmagt reeds vergaderd; —
Zijn zeeg' is kort, zijn val gewis!
Het licht verwint de duisternis,
De dag des Heeren nadert;
Heel d' aarde wordt Gods heiligdom:
Kom haastig, Heere Jezus! kom!

241. KERKHERVORMING.

Nieuwe zangwijze.

E en stem weérklinkt er schoon en luid,
 Van Oost tot West, van Noord tot Zuid,
 Op d'aâm des winds gedragen; 't Is als het
 ruischen van den Geest, Die nederdaald' op
 't Pinksterfeest In lang vervlogen dagen. Weér
 gloeit er 't eigen vuur; Een heilig, heerlijk
 uur Is geslagen; Van hooger sfeer Daalt
 vrede neêr; Het is een feestdag van den Heer!

2. Uit duizend, duizend monden rijst
 Het loflied, dat Gods liefde prijst
 In aller volken talen.
 Toch is het slechts één Geest, één hoop,
 Een Heiland, één geloof, één doop,
 Eén lichtbron, rijk in stralen;
 Toch is 't één VADERNAAM,
 Die allen bindt te zaâm;
 Zij verhalen
 Aan strand bij strand
 Van 's Eeuwgen hand,
 Van 't heil der Kerk, door Hem geplant.
3. Gods liefde had den dag gewekt;
 De menschen hadden 't licht bedekt,
 Door 's Eeuwgen hand ontstoken;
 De Vader maakte 't menschedom vrij;
 Het menschedom koos weér slavernij
 En ketens, lang verbroken.
 Maar weér, o, lofzingt Hem!
 Weér heeft zijn liefdestem
 Luid gesproken!
 Weér week de nacht,
 En 's Heeren kracht
 Heeft licht en vrijheid ons gebragt.
4. Komt, feestgenooten! één van zin,
 't Verbond vernieuwd van broedermin;
 Nooit mag de liefde kwijnen;
 Vereenen w' ons op nieuw te zaâm
 En doen wij in des Heeren naam
 Zijn licht in 't duister schijnen!
 De Koning van zijn Kerk
 Roept tot dat priesterwerk
 Al de zijnen.
 Zend op ons, Heer!
 Uw Geest ter neêr,
 En haast is 't nacht noch scheemring meer!

242. KERKHERVORMING.

WIJZE: Gez. 181. (veranderd).

Verrijs, o licht! aan 's hemels trans,
 Bestraal ons met uw vollen glans: De feest-
 dag is verschenen! Dat ieder, die nog slaapt,
 ontwaak', Dat elk van heilige vreugde blaak':
 Eén Geest moet ons vereënen! Vader! wek
 ons! Vader! trek ons! Uw vermogen, Uw
 meêdoogen Straalt thans heerlijk ons
 in d' oogen.

2. Hoe blinkt, verheven op een rots,
 In heldren glans de Kerke Gods!
 Vervuld is haar vertrouwen.
 Profeet en koning hield naar 't licht
 Sinds eeuwen 't biddend oog gerigt;
 Maar wie, die 't mogt aanschouwen?
 Op nu, vromer!
 Laat ons komen,
 Zâam ons buigen,
 Zamen juichen
 En van Gods genâ getuigen!
3. Op d' outers lag een zwarte nacht;
 Het woord van God, tot ons gebragt,
 Had veel te lang gezwegen.
 Waar bleef het licht, dat blinken zou?
 Duurt, wachter! noch de nacht van rouw?
 Blinkt nog geen dag ons tegen?
 Brengt den Heere
 Lof en eere!
 Hooggeprezen
 Moet Hij wezen:
 Want de morgen is verrezen.
4. Tot wakkre helden riep Gods mond:
 „Staat op ten strijd voor mijn verbond,
 „U heeft de Heer verkoren!”
 Hij spreekt: „de waarheid maakt u vrij,
 „De nacht is heen, de dag nahij!”
 En 't loflied doet zich hooren.
 Dat uw psalmen
 Luid weergalmen,
 Om te loven
 't Licht van boven:
 Niets zal ooit zijn glans verdooven.
5. De magt der duisternis bezweek;
 Daar beefde d' aard, de voorhang week,

Het

Het zonlicht bragt den morgen.
Nu zijn er eeuwen heengevloën,
Reeds viel er menig rijk en troon:

De Kerk is wel geborgen.

Christus werkte;
Hij geeft sterkte;
Zijns is 't heden,
Zijns 't verleden:

Hij, Hij blijft in eeuwigheden.

6. O dsg, dien God ons komen doet,
Wees van ons allen blij gegroet,
Laat heel de Kerk Hem eeren!
De Kerk die hier in strijd verkeert,
De Kerk, die boven triomfeert,
Is d' ééne Kerk des Heeren,
't Lied moet schallen:
God schenkt allen
D' eigen namen!
Jubelt zamen:

Heilig, Heilig, Heilig! Amen!

243. KERKHERVORMING.

Nieuwe zangwijze.

Gedankt zij God, zijn naam zij d' eer!
Laat elk Hem juichend prijzen! Hij zag op
zijne Kerk ter neêr, Hij deed het licht her-
rijzen. Zijn heilig woord Wordt weêr
gehoord; Geen dwang van menschevonden
Houdt langer ons gebonden.

2. Wat woelt de magt der duisternis?
Wat blijft de wereld woeden?
De Heer, wiens magt oneindig is,
Zal steeds zijn Kerk behoeden.
De Kerke Gods
Staat op een rots;
Geen vijand kan haar deren,
Eens moet zij triomferen.
3. Laat wereldmin en menschenwaan
Bedreigend zamenspannen;
Al rukken helsche magten aan,
Die vreed en eendragt bannen:
„Mijn rijk verbeidt
„Een eeuwigheid!”
Zoo heeft de Vorst gezworen,
Heel d'aard zal Hem behooren!
4. Des Heeren woord behoudt zijn kracht,
Der menschen woord moet zwichten;
't Licht, in Gods woord den mensch gebragt,
Moet eens heel d'aard verlichten.

Daar-

Daarop gebouwd!
 Daarop vertrouwd!
 God zal ons niet beschamen:
 Zijn woord is waarheid. Amen!

5. Blijf bij ons, Heer! met uwen Geest,
 Schraag onze zwakke krachten;
 Maak in den strijd ons onbevreesd,
 Leer ons uw bijstand wachten!
 Geen twijfel roov'
 Ons 't heilgeloof;
 Aan d' eindpaal onzer wegen
 Blinkt ras ons d' eerkroon tegen.

244. KERKHERVORMING.

WIJZE: Psalm 36.

Triomf, de Heer behoedt zijn Kerk; Zijn
 arm, der boozen magt te sterk, Blijgt zeeg-
 nend haar bewaken; Zij blijft zijn ligchaam,
 Hij haar Hoofd; De Heer zal doen wat Hij
 belooft En nooit zijn werk verzaken. Het
 nevelgrauw der dwaling week, De magt van
 't bijgeloof bezweek, De Kerk stond als her-
 boren; De bron der waarheid vloede weêr:
 Op, Gods gemeente! loof den Heer, Laat
 d' aard uw danklied hooren!

- 2 Geef, Heer! dat w' in uw waarheid staan,
 In 't licht, zoo heerlijk opgegaan,
 Met onze kindren wandlen!
 Hervorm ons hart door uwen Geest,
 En loov' en dank' U elk het meest
 In denken, spreken, handlen!
 Uw woord, waarvoor ons voorgeslacht
 Zijn goed en bloed ten offer bragt,
 Is d' edelst' aller gaven;
 Wie hongert? Hier is 't levensbrood!
 Wie dorst? Hier is in stervensnood
 De bron, die hem zal laven!

S
 Schoor
 altijd
 belooft
 dag
 den
 goedge

W
 in
 doo
 al
 ter

245. ZENDELINGS LIED.

WIJZE: Gez. 9 (veranderd).

S laat d' oogen naar 't gebergte henen!
 Schoon duisternis zijn kruin omhult, Niet
 altijd zal 't geloofsoog weenen: Wat God
 beloofd heeft wordt vervuld. Eens zal de
 dag des heils verrijzen, De zon hoog aan
 den hemel staan; Laat elk des Heeren
 goedheid prijzen, Reeds breekt het och-
 tendkrieken aan!

2. O magtig' Evangelie-woorden!
 Spoedt heerlijk voort en overwint!
 Och! dat u alle volken hoorden,
 Zoo ver men immer volken vindt!
 Bekroon uw werk, o groote Koning!
 Uw zachte scepter heersch' alom;
 Zoo word' eens aller hart uw woning
 En heel deez' aard uw heiligdom!

246. ZENDING ONDER DE HEIDENEN.

WIJZE: Gez. 21 (veranderd).

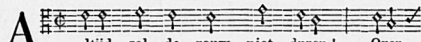
W eest gezegend, trouwe boden! Die
 in 't afzelegent oord Tot de blinden en de
 dooden Nadert met Gods vrede-woord! Dringt
 al verder in de landen Van ellend' en duis-
 ternis Harten, die van liefde branden, Zijn
 van 't heerlijkst loon gewis.

2. Heft

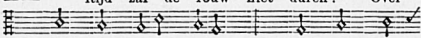
2. Heft kloekmoedig, vol vertrouwen,
Christus' kruisbanier omhoog!
Laat de Heidenen Hem aanschouwen!
Dat heel d' aard Hem kennen moog!
Weest der wereld tot een teeken
Van des Heeren majesteit,
Dat van 't zegefeest moet spreken,
Vroeg of spå door Hem bereid.
3. Op, gij strijders, als Gods helden,
Zonder krijgstuig, zonder zwaard!
Wint die onafzienbre velden,
Want den Heer behoort heel d' aard!
Die u uitzendt, geeft u 't wapen;
In Hem vindt g' uw kracht en moed;
Want geen wolf verschrikt de schapen,
Die de trouwe Herder hoedt.
4. Liefde dringt en blijft u leiden;
't Rein verlangen vuurt u aan
Om te doen aan d' armen Heiden,
Wat de Heer u heeft gedaan.
Daarom 't hart in liefd' ontsloten!
Zoekt u eer noch winsten, neen!
Vreed' in 't bloed, aan 't kruis vergoten,
Zij uw roem en leus alléén.
5. Moog u d' aard geen eer bewijzen,
Beter kroon wordt u bereid,
Als de wereld God zal prijzen
Vol van 's Heeren heerlijkheid.
Nader, dag der vreugde! nader,
Schenk uw boden 't heerlijkst loon!
Zegen alle volken, Vader!
Dat z' U kennen in uw' Zoon!

247. ZENDING ONDER ISRAËL.

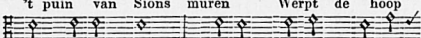
Nieuwe zangwijze.

A Over

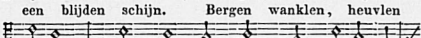
Itijd zal de rouw niet duren!

 Werpt de hoop

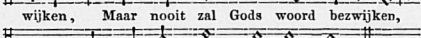
't puin van Sions muren

 heuvlen

een blijden schijn. Bergen wanklen,

 bezwijken,

wijken, Maar nooit zal Gods woord

 zijn.

Zijn verbond zal waarheid

2. Wischt de tranen uit uw oogen!
Jakobs ster rijst in den hoogen,
't Licht van 's Heeren heerlijkheid.
Kroost van Juda! zaagt g' in 't duister
Niet uws Heilands licht en luister?
Thans wordt u zijn heil bereid.
3. Volk, met d' Eeuwige verbonden!
Wat de zieners u verkondden
Blinkt u eindlijk in 't gezigt.
God deelt u zijn heil haast mede,
En een nieuw verbond van vrede
Wordt er weér door Hem gesticht.

4. Weder knoopt God heilige banden,
Hij, die duizend liefdepanden
Aan uw vaadren eertijds gaf;
Uw woestijn zal straks weer bloeien,
Sarons rozen zullen groeijen
Onder 's Heeren herderstaf.
5. D' oude gaven keeren weder,
Davids psalm, nu stout, dan teeder.
Ruischt weêr als uw heilige vloed;
Abrahams geloofsvertrouwen,
Mozes' deugden zult g' aanschouwen
En Eliaas heldenmoed!
6. O, hoe zult gij vrolijk juichen,
Als g' u voor uw Heer zult buigen,
Die de Heidnen heeft getroost,
En nu, 't oude niet gedenkend,
Zegen en vergeving schenkend,
Nogmaals komt tot Abrams kroost!
7. Davids zoon en Davids Heere!
Geef dat onze ziel het leere,
't at hier naar uw woord ons past:
Kunnen wij tot 's levens stroomen,
Isrels kindren ooit doen komen,
Wij, ais zij, met schuld belast?
8. Laat ons niet ons kwaad verbloemen;
Wij, die reeds naar U zich noemen
Als uw geestlijk Israël,
Wij verzwaarden Isrels rouwe,
Wij vergaten uwe trouwe:
O, vergeef, Immanuël!
9. Heiland! schenk ons uw genade!
Dat ons doen uw rijk niet schade,
Laat ons thans uw wil verstaan:
Neem Gij, na het lang weêrstreven,
Uwer Christnen liefd' en leven
Tot de dienst van Juda aan.
10. Kom Gij, Heer! uw heil bereiden:
Allen, die nog zijn gescheiden,
Moeten haast één kudde zijn.
Breng aan Isrel uwen vrede,
Viere 't onze feesten mede!
Amen, Amen, Heer! verschijn!

248. BEKEERING VAN ISRAËL.

WIJZE: Gez. 68.

W aterstroomen wil ik gieten", Spreekt
de Heer, "op 't dorre land; Koel bronnen
„zullen vlieten Door 't verschroeijend Ooster-
„zand: Waar nu pelgrims smachtend gaan,
„Zal een hof des Heeren staan."

2. Nog

2. Nog drukt d' aard een bange stonde;
Duisternis voert nog gebied;
Nog doolt Israël in 't ronde,
Vraagt naar zijnen Koning niet;
Maar zijn Koning vraagt naar hem....
Kom, verdoolde! hoor zijn stem!
3. 's Heeren heilwoord kan niet falen:
Als zijn Geest den hof doorwaait,
Zal het lichten in de dalen,
Rijpen wat de hoop nu zaait,
Schiet het veld, nu naakt en dood,
Volle halmen uit zijn schoot.
4. Toont u moedig, uitverkoornen!
Doet Gods werk, maar in Gods kracht;
Leidt de blinden, redt verloornen
Uit des afgronds bangen nacht;
Roept heel Isrel tot den Heer,
Tot de hoop der vaadren weêr!
5. Brengt u d' aanvang luttel zegen,
Mist volharding schijnbaar 't loon,
God zal onzen arbeid wegen,
En 't geloove wacht de kroon.
Waakt en ijvert, bidt en strijdt:
Kent God niet zijn eigen tijd?
6. Heer der Heeren! hoor ons staamlen,
Laat ons, vol van uwen Geest,
Velen uit uw volk verzaamlen
Tot uw hemelsch bruiloftsfeest!
Och! werd ook door ons aanschouwd
Hoe G' uw Sion, Heer! herbouwt!
7. Ziet, Hij komt eens met de wolken,
Wien dan d' aard als Koning groet!
Rijz' 't Hozanna! jubelt volken!
Strooit uw palmen voor zijn voet!
Christnen, Joden, Heidnen zaâm
Knielen dan in éénen naam!

249. LIED VOOR ZENDELINGEN.

Nieuwe zangwijze.

S traks groeten w' onze moederstranden En
tarten wind en golfgebruise; Verbroken zijn
all' aardsche banden, Verlaten is het ouder-
huis. Wij zwerven waar de wimpels weemlen,
Op d' ademtogt van Hem die leeft, Van
Hem, die aarde, zee en heemlen, Met ai
hun heir geschapen heeft.

2. Het

K
Hen
d'
en
vo
str

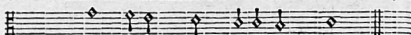
2. Het ga ten leven, 't ga ten doode,
Hem klopt ons hart, Hem looft ons lied.
Hij, die zich wijdt tot hemelbode,
Hij reket op deez' aarde niet.
Er wacht een haven ons na 't zwerfen;
Wij ankren in der eeuwen Rots,
Zoo w' uw gemeenschap nimmer derven,
O, eerst' en grootste Zending Gods!
3. De stem, die fluistert in onz' ooren.
Gelijk der Englen harpgezang,
Is waard, dat wij haar dankend hooren,
Dat wij haar volgen levenslang.
Hier werd nog nooit een hart bedrogen:
De hoop maakt sterk, 't geloof verwint;
Het doel blinkt heerlijk in onz' oogen,
Ook waar de weg in nacht begint.
4. De broederkring is wijd getrokken,
Om zeeën en gebergten heen;
Toch zal geen magt zijn ringmuur schokken;
't Cement der liefde hecht aan één.
Eendragtig werken w' onder 't zwerfen,
Gezegend meest op 't onvoorziens,
Eén strijden is 't, één rustloos werven
Voor Jezus en zijn liefdedienst,
5. 't Is zoet en zalig, neêr te knielen,
Vereenigd in des Vaders Zoon:
Bij 't bidden smaken onze zielen
Een daaglijksch weêrzien voor Gods troon.
Al dobbren w' op de verste golven,
Geen afstand, die de harten scheidt!
Wordt hier het zaad in d' aard bedolven,
Stil rijpt de kiem voor d' eeuwigheid.
6. Straks roept de Heer zijn welbeminden
In 't licht van d' eeuwen zonneshijn:
Dan zullen wij elkaâr hervinden
En zonder einde zamen zijn;
Dan wacht ons kalmte na d' orkanen,
De palm na 't zwaard, de kroon na 't kruis,
En na het pelgrimspad der tranen
De blijde rust in 't Vaderhuis.

250. BIJ DE WISSELING DES JAARS.

WIJZE: Ps. 66.

K omt, laat ons zamen nederknien Voor
Hem, die ons geschapen heeft! Hem zij
d' aanbidding onzer zielen, Die 't leven is
en 't leven geeft! Hij strooit de jaren
voor zich henen, Gelijk de landman 't koren
strooit; De tijden kwamen en verdwenen. Der

Der tijden God verandert nooit.

2. Ja ook uw liefd' o God van zegen!
Is eeuwig, wijl Gij liefde zijt!
Gij leidt ons op de regte wegen,
Gij sterkt ons in den goeden strijd!
Als w' in den geest al 't heil verzaamlen,
Dat G' in één enkel jaar ons schenkt,
Dan buigen w' ons in 't stof en staamlen:
„Wie zijn wij, Heer! dat G' ons gedenkt?”
3. Schoon wij de starren tellen konden,
Uw gunstbewijzen telt niet één;
Wij, wij vermeedren onze zonden,
Maar Gij uw goedertierenheên;
Ik ben geringer, Heere, Heere!
Dan al het heil, dat mij weêrvaart;
Uw goedheid, die ik heden eere,
Is wel een eeuwig danklied waard!
4. In 's Heilands naam kom ik U smeeken:
Vernieuw m' uw liefd' in 't nieuwejaar,
Laat m' uw vertroosting niet ontbreken,
Omring mij met uw Engelschaar;
Breng ons terug van elke dwaling,
Maak van de dienst der zond' ons vrij,
En geef dat ieder' ademhaling
Een lofzang aan uw liefde zij!
5. Wil door uw zegen ons verblijden,
Zoo ons de blijdschap heilzaam is;
Of wel, beschikt G' ons kruis en lijden,
Zoo heilig ons door droefenis;
Laat ons geen wereldsch goed bejagen,
Dat met de wereld henendrijft,
Maar naar dien waren rijkdom vragen,
Die onverderflijk overblijft!
6. Versterk ons hart bij alle nooden,
Verkwik de ziel, die angstig vreest,
Bescherm uw Evangelieboden,
En zalf de vorsten met uw' Geest;
Wees Gij der armen troost en rader,
Der zwakken steun en hulp en nood,
Der weeuwen man, der weezen vader,
Ons allen 't leven uit den dood!
7. En mogt dit jaar mijn laatste wezen,
Geef dat het ook mijn beste zij!
Die alle wonden kan genezen.
Hij balsem' en geneze mij!
Wees, Heiland, mij van God gegeven!
Het licht waar 't brekend oog op staart:
Dan wordt mijn sterven mijn herleven,
En 't uur mijns doods mijn hemelvaart.

251. OUDEJAARSVOND.

WIJZE: Straf mich nicht in deinem Zorn!

tijdkring wacht, — Met ellend' of zegen? Niet

2. Waarom op een zwart verschiet
D' oogen steeds geslagen?
Neen, de tijd ontdekt u niet
Wat hij aan zal dragen;
Heft het oog
Naar omhoog:
Daar is Hij gezeten,
Die 't alléén kan weten.
3. Hoopt op God! Gij hebt zijn trouw
Altoos ondervonden,
Ook in dagen, vol van rouw,
Ook in bange stonden.
Ja, Hij gaf
Steun en staf,
Laafnis, rust en zegen
Op uw pelgrimswegen.
4. Werpt uw zorgen nu op God!
Moedig voortgetogen!
Treft u soms een droevig lot,
't Heil daagt uit den Hoogen!
Hoopt en wacht!
Iedren nacht
Zult gij zien verdwijnen:
't Licht zal heerlijk schijnen.
5. Alzoo was 't en alzoo zij 't!
Ieders hart zegg': Amen!
Dank en eer zij God gewijd;
Stemt in 't loflied zamen;
Smaakt met lust,
Sluit met rust
Dag en jaar en leven,
U door God gegeven.

252. OUDEJAARSVOND.

WIJZE: Gez. 96.

Eeuwig, eeuwig roem en eer!

2. Halleluja! dankt den milden Vader,
Die het weldoen nooit vergeet;
Dankt Hem, die de rijkste zegenader
Dag aan dag ontspringen deed!
Hoe de wereldzee ook bruist' en woedde.
In zijn Vaderarm was rust en hoede:
't Hart, in zulk een God verblijd,
Eeuwig, eeuwig Hem gewijd!
3. Halleluja! huld' en eer geboden
Den Beheerscher van het graf,
Die de sleutels van het rijk der dooden
Zijnen Zoon in handen gaf!
Wat ook dierbaars tijd en dood ons roofden,
Zalig zijn d' ontslaapnen, die geloofden:
Met hen Gods genaad' en magt
Eeuwig, eeuwig lof gebragt!
4. Vader! zie ons met gewonde zielen
Nogmaals, vol van zondenrouw,
Maar ook vol geloove voor U knielen,
Stennend enkel op uw trouw!
Met dien staf, ons in de hand gegeven,
Naadren wij getroost de grens van 't leven,
Tot het land der ruste rijst,
Waar ons lied U eeuwig prijst.

253. OUDEJAARS AVOND.

Nieuwe zangwijze.

E en jaar zinkt in der tijden nacht; Zijn
laatste stond, o Vader! Heeft hier uw kin-
dren zaamgebragt; Zij treden dankend nader.
Verga ook alles met den tijd, Wij weten dat
Gij eeuwig zijt, Gij, aller levensader!

2. Neem aan ons staamlend dankgebed:
Waar w' in 't verleden staren,
Hebt Gij behoed, gesterkt, gered
Uit lijden en gevaren.
Waar 't oog niets zag dan leed en nood,
Waart Gij het, die ons uitkomst boodt
En zeegnend woudt bewaren.
3. Wij voelen in deez' avond weër
Ons tot U heen gedreven:
Schoon alles ons ontzoonk, o Heer!
Gij zult ons niet begeben,
Gij, die ons troost en sterkt en laaft,
Die uwen eigen Zoon ons gaaft
Voor dit en 't eeuwig leven!
4. Al snellen onze jaren heen,
Al naadren wij de groeve,

Wij

D
lam
g'
ber

2. De
Om
Als kn
3. On
Wij
Ons k
4. Op
Der
Op, u
5. Op
Daa
Of, z
6. Ga
Om
Groet
7. "E
Van
Omge
8. S
Uw
Omge

Wij naadren ook den dag meteen,
Schoon nog de morgen toeve,
Dat wij U zien, gelijk Gij zijt,
U, die 't geloovig hart verblijdt,
U, Trooster van den droeve!

5. De bede rijst met vollen toon;
Gij zult ons niet beschamen:
O, zegen nogmaals van uw troon
Wie biddend herwaarts kwamen!
Gij, God van tijd en eeuwigheid,
Die ons door 't aardsche leven leidt
Naar 't hemelsch Eden, Amen!

254. AAN DEN INGANG DES JAARS.

Nieuwe zangwijze.

De lendenen omgord en brandende de
lampen!" Zóó roept het jaar u toe, nu
g' aan zijn ingang staat: Weest vaardig en
bereid tot werken, dienen, kampen, Tot schei-
den, als Gods ure slaat!

2. De lendenen omgord! schikt weg wat zou u hindren
Om volgbaar, t' aller uur, langs d' ongewisse paan,
Als knechten in Gods dienst, neen! als geliefde kindren,
Den weg, dien Hij u wijst, te gaan!
3. Ons leven is een staag verrijzen en vertrekken:
Wij vinden vast verblijf noch rustplaats hier beneên;
Ons komt gedurig weêr de stem des Geestes wekken:
Op, maakt u vaardig en reist heen!
4. Op, uit uw woning naar het stroodak in de vertel
Der armen Heiland roept in guren winternacht:
Op, uit uw blij gezin naar 't eenzaam huis der smarte:
Van wie daar weenen 't leed verzacht!
5. Op, van de plek der rust in 't kampperk van het leven!
Daalt willig, moet het zijn, ook van de plaats der eer!
Of, zoo Gods pad u leidt door donkr' oliven-dreven,
Neemt op uw kruis en volgt uw Heer!
6. Gaat, waar uw God u roept en laat zijn wenk u leiden!
Omknelt uw staf en buigt uw schoudren onder 't kruis!
Groet wie gij lief hebt, want uw wegen zullen scheiden:
Bereidt uw hart, bereidt uw huis!
7. "Bereid zijn" klinkt de last: zoo neemt dan zaâm de vrouwen
Van 't hangende gewaad, dat ligt u struiklen doet;
Omgordt u met de kracht van 't vol geloofsvertrouwen,
Met Christenliefd' en Christenmoed!
9. Steekt uwe lampen aan! — ook zoo een zon van zegen
Uw levenspad bestraalt en in uw woning lacht;
Omgordt u! gij moet voort op d' onbekende wegen!
De lampen aan! — straks komt de nacht!

255. IN DE LENTE.

WIJZE: Ps. 36.

Wat zijt Gij groot, wat zijt Gij goed!
 Zoo heffen w' aan met blij gemoed, Mildzeeg-
 nend Opperwezen! Het feestkleed, dat weêr
 't aardrijk siert, De schepping, die haar
 hoogtijd viert, Looft U, den Nooitvolpre-
 zen! Het groen, entsprongen aan zijn
 knop, Hangt, U ter eer, zijn kransen op,
 En beemd en akkers bloeijen; En zou dan
 't hart, in U verheugd, U, die uw
 schepping kroont met vreugd, Niet dan-
 kend tegengloeijen!

2. Wat zijn uw giften veel en rijk!
 Welk vader is aan U gelijk
 In zegenend erbarmen?
 Uw liefd' is over allen groot,
 Gij stort uw weldaan in den schoot
 Van rijken en van armen.
 Uw zonne, die Gij op laat gaan,
 Lacht dankbren en ondankbren aan;
 Gij strooit uw lenterozen
 Ook op het pad van zondaars, Heer
 En uit uw wolk drupt zegen neêr
 Op goeden en op boezen.
3. Het wintergraan, met zorg vergaard,
 Zonk met een stille beed' in d' aard,
 Uw adem hield het wakker;
 En 't zaad is heerlijk opgegaan;
 Wij zien het langzaam rijpend graan
 Reeds golven langs den akker!
 Voleindig wat uw hand begon,
 Schenk aan het zwellend ooft uw zon,
 Aan 't dorstig land uw regen,
 En over 't Evangeliezaad,
 Dat in ons hart ontkiemen gaat,
 Een milden Pinksterzegen!

4. Dies heffen w' aan, met blij gemoed:
 Wat zijt Gij groot, wat zijt Gij goed
 En rijk in 't weldoen, Heere!
 Uw magt, die 't al tot aanzijn wenkt,
 Een nieuw gelaat aan 't aardrijk schenkt,
 Uw liefd' en magt zij d'eere!
 O, mogt de nieuwe levensgloed,
 Die d' aard doordringt, ook ons gemoed
 Doorloutren en bezielen;
 Dan rijst voor U, d' Alzegenaar,
 Op iedre plek het dankaltaar,
 Waarvoor w' aanbeddend knielen.

5. Hoe zwak ons staamlend loflied zij,
 Reeds op deez' aarde juichen wij:
 Hoe heerlijk zijn uw werken!
 Gij roept het leven uit den dood.
 Uw liefd', in Christus eindloos groot,
 Vindt niet in 't stof haar perken.
 Eens komt uw eeuwge Lentedag,
 Veel schooner dan ons oog hier zag,
 In zaalger stand en orden;
 En 't scheppingslied wordt hemeltoon,
 Als 't magtwoord uitgaat van uw troon,
 Dat alles nieuw doet worden!

256. IN DEN ZOMER.

Nieuwe zangwijze.

Heft uw oogen langs de velden, Nu
 de zomer 't aardrijk tooit; Ziet, hoe zij Gods
 trouw vermelden, Van zijn gaven overstrooid!
 Hij, de milde zegenader, Aller schepslen God
 en Vader, Hij vergeet zijn kindren nooit.

2. Hoort den blijden juichtoon galmen:
 Maaijers, gaat de sikkels slaan!
 Ziet, hoe buigen zich de halmen
 Met een vracht van goud belaan!
 Gij, die hopend 't zaad gingt zaaijen,
 Moogt nu rijke garven maaijen,
 Want de dag van d'oogst brak aan!

3. 't Rijpend ooft in gaard en hoven
 Schildert ons uw goedheid, Heer!
 Uit een legerplaats van schoven
 Stijgt de lofpsalm tot uw eer.
 Met het zilverwitte laken,
 Onder groene loverdaken,
 Dekt G' uw ruime tafel weër!

4. Vloeit die stroom van zegeningen
 In zijn volheid ook voor mij?
 Vader! leer mij 't danklied zingen,

Dat U 't lieflijkst reukwerk zij,
U, die 't bloem en vrucht laat reegnen,
U, die dondert om te zegenen,
In dit prachtig jaargetij!

5. Zien wij soms ook distlen bloeijen,
Tarw' en onkruid naast elkaâr, —
Laat ze beiden opwaarts groeijen,
Ledig' en gezwollen aar!
Eens, als 't Godsrijk is gekomen,
Scheidt het kaf zich van de vromen,
Is Gods heerlijk' oogstdag daar!
6. Zien wij menig plant versterven,
't Zaad, ras door den wind verwaaid, —
Moog het zaad niet ras verderven,
Thans weêr in ons hart gezaaid!
Moog de zomer van ons leven
God ter eere vruchten geven:
Vruchten, die de hemel maait!
7. Zal een herfst ons zijn beschoren?
Ach! wie zegt dat u of mij?
's Zomers velt de sikkel 't koren;
Ligt is d' oogsttijd ons nabij.
Vraagt dan in uw zomerdagen:
Of uw akker vrucht ging dragen
En reeds wit om t' oogsten zij?

257. IN DEN HERFST.

WIJZE: Gez. 100.

Waar vloodt g', o vriendlijk jaargetij!

Met al uw lieflijkheden? Zoo gaat de wereld-
vreugd voorbij En al wat bloeit beneden!

Een stemme roept er overluid In 't gieren
van den herfstwind uit: „Dit lot verbeidt u
allen!” Nog bloeit uw jeugd; ras wordt
gij oud, Gelijk het groen verkleurt aan 't
hout, Tot dat de blaadren vallen!

2. Voorwaar! al 't menschedom is als gras,
Geslachten zijn verdwenen;
Hun heerlijkheid werd stuiwend' asch,
Hun glans heeft uitgeschenen;
De bloem valt af, het gras verdort,

Nog

Nog eer het heden avond wordt:
Maar, wat in puin moog zinken,
Gods woord houdt stand in eeuwigheid,
En 't licht, dat hier ons troost en leidt.
Blijft in den doodsnacht blinken.

3. Wel straalt de zon van 's hemels tinn',
Maar met omwolkten luister.
Wat krimpen wêer de dagen in!
Hoe overvalt ons 't duister!
Maar schoon aan d' overfloersde lucht
De zon gestaag ons oog ontvlugt
En vroeg ter kim gaat dalen, —
Gij, Heer! mijn zon, mijn licht, mijn lied,
Verandert of verduistert niet
Met uw genadestralen!

4. Wat klaag ik, dat mijn jeugd verdween
Bij 't mindren mijner krachten!
Mijn oog blikte naar den hemel heen:
Ik blijf Gods lente wachten.
Gods schepping is geen woestenij,
Maar blijft in 't late herfstzeti
Nog geurige bloemen dragen.
Al word ik oud, — mijn hart blijf' jong;
Het danklied, dat mijn kindsheid zong,
Klink' in mijn najaarsdagen!

5. Wat zegt het, zoo 'k met blij ontzag
Op uw genâ mag hopen,
Dat d' aardsche mensch van dag tot dag
Deez' kranke hut ziet sloopen?
Zoo slechts. verjongd van dag tot dag,
De nieuwe mensch meer leven mag
En wasdom mag verwerven;
Zoo Gij, o God! mij rijp bevindt
En nog mijn herfst een bloemknop wint,
Die open gaat bij 't sterven!

258. IN DEN WINTER.

WIJZE: Gez. 54.

Het zwerk blijft somber nederhangen; Een
doodsche stilte heerscht alom; De schepping
treurt; zij heeft geen zangen. En d' orgeltoon
van 't woud is stom; Maar, huivren ook van
kou de leden. Hier rijzen liedren en gebe-
den, Hier loven w' U, o God! te zaâm!
De dag zwijm' weg in neevlig donker, Nog le-

6. Bewaar, o Heer! ons volksbestaan!
 Zie Neêrland in ontferming aan
 En deel uw heil ons mede!
 Weer van ons vaderland het leed;
 Laat ons, wat ook ons volk misdeed,
 Den zegen van den vrede!
 O! zie in liefd' op Neêrland neêr
 En blijf het trouw beveiligen;
 Maar wil vooral, uw naam ter eer,
 Ons volk in Christus heilgen!

260. ZALIG ZIJN DE DOODEN, DIE IN DEN
 HEERE STERVEN.

WIJZE: Gez. 32 (veranderd).

Zalig, die in Christus sterven, De doo-
 den, die den hemel erven Wien Hij een
 woning heeft bereid: 't Sterven duurt maar
 oogenblikken, Dan volgt, met nooit gekend
 verkwikken, 't Ontwaken voor d' onsterfelijkheid.
 In vrede rusten zij, Van aardschen arbeid
 vrij; Halleluja! Voor 's Eeuwgen troon Bij
 zijnen Zoon Wacht hunne werken 't
 heerlijkst loon!

2. Zalig zijn d' ontslapen vromen
 Voor ons te vroeg aan d' aard ontnomen,
 Maar die door God ter goeder aar,
 Aan het einde van hun dagen,
 Het Vaderhuis zijn ingedragen
 Als rijpe schoven in de schuur.
 Zij leven bij den Heer
 En zondigen niet meer;
 Halleluja!
 Daar is geen nacht,
 Geen rouw, geen klagt;
 Dáár heeft geen zond' of dood meer magt!

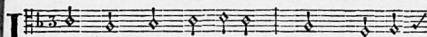
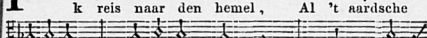
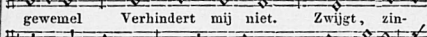
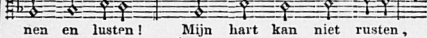
3. Dank, aanbidding, prijs en eere
 Word' U, op 't stof der graven, Heere!
 Door uw verlost en toegebracht.
 Zaalgen! die hebt overwonnen,
 Brengt eer en prijs den Nooitbegonnen
 En 't Lam, voor ons op aard geslagt!

Hij

Hij daald' als wij in 't graf;
Droogt al uw tranen af,
Stervelingen!
Hij ging ons voor
Het doodsdal door:
Wij volgen Hem langs 't hemelspoor!

261. VERLANGEN NAAR DEN HEMEL.

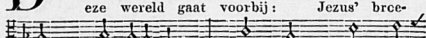
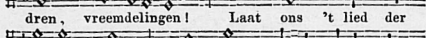
Nieuwe zangwijze.

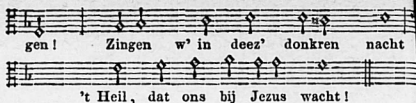
I
k reis naar den hemel, Al 't aardsche

gewemel Verhindert mij niet. Zwijgt, zin-

nen en lusten! Mijn hart kan niet rusten,

Zoo lang gij gebiedt.

2. Dreigt, waar ik moog staren,
Een heir van gevaren,
Is eng ook mijn pad;
Ik ken mijn Behoeder;
Daar Jezus, mijn broeder,
Mijn hand heeft gevat.
3. Steeds straald' op mijn wegen
Zijn leidstar mij tegen,
Zijn licht geeft mij kracht
Om willig te loopen
En biddend te hopen
Bij onspoed en nacht.
4. Hoe digter ik nader
Aan 't huis van mijn Vader,
Hoe sterker ik hijg
Naar d' eeuwige woning,
Waar 't heil van mijn Koning
Mij wacht na den krijg.
5. Wat zou mij nog hindren?
Ik spoed tot Gods kindren:
Reeds hoor ik 't geruisch,
O Heer! van uw boden,
Die juichend mij nooden
In 't Vaderlijk huis!

262. HEERLIJKHEID DES TOEKOMENDEN LEVENS.

WIJZE: Gez. 39. (veranderd).

D
eze wereld gaat voorbij: Jezus' bree-

dren, vreemdelingen! Laat ons 't lied der

kindren Gods, 't Lied van 't eeuwig leven zin-
gent!

't Heil, dat ons bij Jezus wacht!

2. 't Zuchtend menschdom, eeuwen lang
Door de vrees des doods bevangen,
Heff' blijmoedig 't hoofd omhoog,
Zinge Jezus lofgezangen,
Jezus, die op dood en graf
't Menschdom d' overwinning gaf!
3. Jezus leeft, en door Gods kracht
Zullen w' eeuwig met Hem leven!
D' eigen glans, die Hem omstraalt
Zal zijn broedren ook omgeven:
Eén met Jezus, één met God,
Welk een uitzigt, welk een lot
4. God is liefde! welk gevoel:
Niet misleid door zwakke zinnen,
Zal men heel den hemel door
Heilig en volmaakt beminnen!
God is liefde! 't gansch heelal
Zing', hoe zalig 't worden zal!
5. God is liefde! 't hoogst geluk,
Dat elk zaalge kan genieten,
Zal tót éénen stroom van vreugd
Door den ganschen hemel vlieten.
't Leven, dat ons allen wacht,
Vormt ons weér tot één geslacht.
6. Eén geslacht, één heilig volk,
Vrij van zorgen, vrij van plagen,
Heilig, zalig zoo als God,
Kindren van zijn welbehagen,
Zalig door de liefd' alleen:
Christnen! juicht! de tijd spoedt heen.
7. Deze wereld gaat voorbij:
Wij, die hier met tranen zaaijen,
Zullen op haar jongsten dag
Juichend volle garven maaijen!
Deze wereld gaat voorbij:
Dat heel 't menschdom heilig zij!

263. RUSTE GODS.

Nieuwe zangwijze.

2. Schijnt

2. Schijnt de togt ook lang te duren,
Rijst geen eindpaal in 't verschieet,
Als 't geloof naar boven ziet,
Krimpen jaren in tot uren:
Die gelooven haasten niet.
3. Vrij ga door den tijd verloren
Wat hier, voor een tijd ontstaan,
Bloesems afwierp op mijn paan;
't Eeuwig' is uit God geboren,
't Godlijke zal nooit vergaan.
4. Dat vertroost ons onder 't lijden,
Als wij, moè en afgemat,
Weenend stilstaan op ons pad!
Dat versterkt ons om te strijden
Tot de poort der hemelstad.

A A N H A N G S E L

VAN DEN

VERVOLGBUNDEL,

BEVATTENDE EENIGE VERTAALDE

KLASSIEKE LIEDEREN.

264. EEN VASTE BURG IS ONZE GOD.

WIJZE: Gezang 156 (veranderd).

E en vaste burg is onze God, Een toe-
vlugt voor de zijnen! Al drukt het leed,
al dreigt het lot, Hij doet zijn hulp ver-
schijnen! De vijand rukt vast aan Met
opgestoken vaan: Hij draagt zijn rusting
nog Van gruwel en bedrog, Maar zal
als kaf verdwijnen!

2. Geen

2. Geen aardsche magt begeeren wij;
Die gaat welras verloren!
Ons staat die sterke Held ter zij',
Dien God ons heeft verkoren.
Vraagt gij zijn naam? zoo weet,
Dat Hij de Christus heet,
Gods Eengeboren Zoon,
Verwinnaar op den troon!
De zeeg' is ons beschoren!
3. En grimd' ook d' open hel ons aan,
Met al haar duizendtallen,
Toch zal geen vrees ons nederslaan,
Toch doen wij 't krijgslid schallen!
Hoe ook de satan woedt,
Wij staan hem, voet voor voet,
Wij tarten zijn geweld!
Zijn vonnis is geveld!
Eén woord reeds doet hem vallen!
4. Gods woord houdt stand in eeuwigheid
En zal geen duimbreed wijken.
Beef, satan! Hij, die ons geleidt,
Zal u de vaan doen strijken!
Delf vrouw en kindren 't graf,
Neem goed en bloed ons af,
Het brengt u geen gewin:
Wij gaan ten hemel in
En erven koninkrijken!

LUTHER.

265. BEDE OM DEN HEILIGEN GEEST.

Veni Sancte Spiritus. W I J Z E: Gezang 38 (veranderd).

Geest des Heeren! kom van boven! Laaf
met uw genadegoed Alle zielen die gelooven,
Doe ze blaken van uw gloed! Op het blin-
ken uwer stralen Buigt zich d' aard voor
Jezus neêr, Zaamlen zich van heind' en
veer, Alle tongen, alle talen. Halleluja,
U zij d' eer! U zij d' eer, Hallélujal!

2. Heilig licht en Gids ten leven!
Breng ons door het Woord te zaâm!
Leer ons God ons harte geven
Met den zoeten VADERnaam!
Maak ons vrij van alle dwaling,
Vrij van alle fabelleer,

Trouw

Trouw aan Christus, onzen Heer,
Tot onz' uiterst' ademhaling!
Halleluja, U zij d' eer!
U zij d' eer, Halleluja!

LUTHER.

266. UITBREIDING DER KERK.

Nieuwe zangwijze.

G oedertieren is de Heer! Heil en ze-
gen wil Hij geven; Vriendlijk ziet zijn aan-
schijn neêr, Lichtende ten eeuwen leven!
Maken wij zijn werk bekend Tot des werlds
uiterst end; Dat de volken zich bekeeren
Tot de heerlijkheid des Heeren!

2. Zoo weêrklank' U 't lofgezag,
Liefd'rijk God! aan alle stranden;
Zoo verheug' uw heil eerlang
Alle volken, alle landen!
Grond alom uw Koningrijk!
Treed den slangenkop in 't slijk!
Moog uw woord den blindsten Heiden
Weldra tot zijn Heiland leiden!

3. Halleluja! God en Heer!
Maak het slapend leven wakker!
Bloei' de liefde meer en meer
Op den grooten wereldakker!
Vader! trek ons tot uw troon!
Zegen ons, Gij, 's Vaders zoon!
En Gij, Geest van Zoon en Vader,
Breng deez' aard den hemel nader!

LUTHER, naar Psalm LXVII.

267. GELOOFSVERBINDTENIS.

WIJZE: Gezang 83.

U zij altijd Mijn hart gewijd, O
God van liefd' en zegen! Gij zijt mijn geest
Tot heil geweest En leidt m' op 's levens wegen.

2. Door uwe trouw
Zal vreugd noch rouw

Mij

Mij ooit van U doen wijken;
En hoe mijn vleesch
Ook lijd' en vreez',
Mijn hart zal niet bezwijken.

3. U zij altijd
Mijn hart gewijd,
U, 's Vaders Eengeboren!
De klagt verstomt,
De vreugde komt,
Waar Gij uw stem doet hooren.

4. Heer! tot U vlugt
Steeds iedre zucht
Bij 't lief en leed mijns harten;
Mijn steun en licht!
Uw aangezicht
Verdrijft all' aardsche smarten.

5. U zij altijd
Mijn hart gewijd,
U, hulp en troost der armen!
Zie hoe ik strijd,
Zie hoe ik lijd,
En toon mij uw erbarmen!

6. Dat 's vijands magt,
Dat 's boozen kracht
Mij nimmer U ontroove!
Trek hemelwaart
Mijn hart van d' aard,
Vermeerder mijn geloove!

LEO JUDAE.

268, VREES NIET, GIJ KLEIN KUDDEKE.

Nieuwe zangwijze.

W ees niet vervaard, gij kleine stoet!
Hoe luid des vijands overmoed Zijn zegelied
doe klinken: Hij rekend' op uw ondergang,
Maar voedt dien ijden waan niet lang; Laat
gij den moed niet zinken!

2. 't Is Godes zaak, waarvoor gij strijdt:
Op Hem gehoopt, vertrouwd altijd;
Laat rustig God regeren!
Zijn liefd', in Christus eindloos groot,
Zal, daar Hij hulp beschikt in nood,
Zijn woord doen triomferen.
3. Ons heeft de Heiland vergewist,
Dat aller boozen magt en list
Niet ons, maar hen zal krenken.
Hun roem verkeert in hoon en spot;
God is met ons en wij met God,
Hij zal de zeeg' ons schenken.

GUSTAAF ADOLF en JACOB FABRICIUS.

269. DE

269. DE HOPE DER OPSTANDING.

WIJZE: Gez. 39 (veranderd).

ezus is mijn toeverlaat! Hij, mijn Heiland, is in 't leven; Zou ik dan niet aan Gods raad Mij blijmoedig overgeven, Schoon der graven lange nacht Huihvrend soms word' ingewacht?

2. Jezus, mijn Verlosser leeft!
'k Zal als Hij onsterflijk wezen,
Zijn, waar Hij, mijn Heiland leeft:
Waarom zou ik dan nog vreezen?
't Heerlijk Hoofd is opgewekt,
Dat zijn leden tot zich trekt.
3. 'k Voel mij door den naauwsten band
In die hoop aan Hem verbonden;
Mijn geloove houdt zijn hand
Vast tot in mijn laatste stonden,
En geen magt van dood en graf
Rukt mij ooit van Jezus af.
4. Ik ben stof: dit sterflijk vleesch
Zal tot stof eens wederkeeren;
Maar gelijk Hij zelf verrees,
Wekt ook mij de stem des Heeren,
En in 't rijk der heerlijkheid
Blijft een woonsteê mij bereid.
5. Als mijn ligchaam zinkt in d' aard, —
't Is mijn vast geloofsvertrouwen, —
Blijft mij een gebouw bewaard,
En 't gelooven wordt aanschouwen;
'k Zal aan 't stof der aard' ontvlien
En dan eeuwig Jezus zien.
6. 't Oog bestraald door hemelsch licht,
Zal 'k mijns Heilands omgang smaken,
Aangezigt tot aangezigt,
En van reine liefde blaken;
Dan, van 't sterflijk vleesch ontdaan,
Kleeft geen zwakheid mij meer aan.
7. Wat hier krank is, zucht of kwijnt,
Zal daar frisch en bloeiend wezen;
Wat als aardsch in 't graf verdwijnt,
Is als hemelsch daár verzeen;
Zink' 't verderflijk stofkleed nêr,
Onverderflijk rijs ik wêr.
8. O, mijn ziele! wees verheugd!
'k Leg op Jezus' trouw mij neder!
Klop en beef, mijn hart! van vreugd;
Sterf ik, — Christus wekt mij weder,
Als ik op 't bazuingeschal
Zalig eens ontwaken zal.

9. Vrij moogt gij aan dood en graf
 Vrolijk uw triomf vertellen;
 Dan schudt gij uw kluisters af,
 Zult g' uw Heiland tegensnellen,
 En wat stof geeft tot geweën
 Onder uwen voet vertreên!
10. Slechts wat zondig is veracht!
 Meer den geest van d'aard verheven!
 Die u in zijn hemel wacht,
 Hem geheel uw hart gegeven!
 Waar uw eeuwge woning ligt,
 Derwaarts oog en hart gerigt!

LOUISE HENRIËTTE VAN BRANDENBURG,
 geb. PRINSES VAN ORANJE.

270. BIJ DE NADERING VAN HET KERSFEEST.

WIJZE: Valet will ich dir geben.

Hoe zal ik U ontvangen, Hoe wilt
 Gij zijn ontmoet, O, 's werelds hoogst ver-
 langen, Des stervlings zaligst goed? Dat ons
 uw Geest verlichte! Houd zelf den fakkel
 bij, Die, Heer! ons onderrigte Wat U
 behaaglijk zij!

2. Uw Sion strooit U palmen
 En twijgen voor den voet,
 En ik breng U in psalmen
 Mijn jubelenden groet;
 Mijn hart zal 't feestkleed dragen
 Van altijd jeugdig groen,
 En van uw lof gewagen
 Zoo veel mijn lied kan doen.
3. Ver van den troon der trooren
 En 's hemels zonneshijn.
 Wilt G' onder menschen wonen,
 Der menschen broeder zijn!
 Met God wilt G' ons verzoenen;
 Tot God heft G' ons omhoog,
 En onder millioenen
 Hebt Gij ook mij in 't oog.
4. 'k Lag magteloos gebonden:
 Gij komt en maakt mij vrij;
 Ik was bevestigd met zonden:
 Gij komt en reinigt mij.
 Het leven was mij sterven,
 Tot Gij mij op deedt staan;
 Gij doet mij schatten erven,
 Die nimmermeer vergaan.

5. Wat deed uit 's hemels zalen,
O Heer der heerlijkheên!
Op aard' U nederdalen?
Uw groote liefd' alleen,
Uw eindeloos erbarmen
Met onzen grooten nood,
Dat als met zeegnend' armen
En reddend ons omsloot!
6. Ja, schrijf dat in uw harte,
Gij diep bedroefde schaar!
Bij 't nijpen van de smarte,
Bij 't barnen van 't gevaar:
Al scheurde 't kruis uw schouder,
Al doofde 't laatste licht,
De Trooster en Behouder
Staat voor uw aangezicht!
7. Nu hebt gij niet te vragen,
Of God wel vrede biedt:
„In menschen welbehagen!”
Zoo klinkt het Engelenlied.
't Klinkt voort, waarheen w' ook zwerven,
Uit Bethlem Ephrata;
Het klinkt ook onder 't sterven
Nog in ons harte na!
8. Hoe d' afgrond ons bestrijde,
De wereld ons verschrikk',
De Heer staat ons ter zijde
Tot onzen jongsten snik.
Zijn magt is alvermogen,
En ieder vijand vliedt
Voor d' opslag van zijn oogen,
Waar Hij als Vorst gebiedt.
9. Nog eenmaal zal Hij komen
Als Rigter van 't heelal,
Die 't moede hoofd der vromen
Voor eeuwig kroonen zal.
Nog is die dag verborgen:
Wacht hem geloovig af,
Terwijl de groote morgen
Reeds schemert boven 't graf!

PAUL GERHARD.

271. OP HET KRUIS DES HEEREN.

Salve caput cruentatum. WIJZE: Gezang 123 (veranderd)

O hoofd, bedekt met wonden, Belaân
met smart en hoon! O hoofd, ten spot om-
bonden Met eene doornenkroon! Eertijds
gekroond met stralen Van meer dan aard-
schen gloed, Waarlangs, nu druppelen dalen!
'k Breng zeegnend U mijn groet!

2. Gij

2. Gij, edel aangezigte,
 Waar 't Godlijk' over zweeft,
 Waarvoor in 't jongst gerigte
 Eens heel de wereld beeft!
 Wat deed U dus verbleeken?
 Wat heeft dat vriendlijk licht
 Der oogen U doen breken,
 Waar elke glans voor zwicht?
3. De levensblos der wangen,
 Der lippen lieflijk rood,
 Zijn thans door 't blaauw vervangen,
 De loodkleur van den dood;
 't Is alles U ontnomen
 Wat sieraad gaf voorheen;
 Uw doodsuur is gekomen,
 Uw laatste kracht verdween.
4. Van al den last dier plagen,
 Met goddelijk geduld,
 O Heer! door U gedragen,
 Heb ik, heb ik de schuld!
 Och, zie hoe 'k voor uw oogen
 Hier als een zondaar sta,
 En schenk, vol mededoogen,
 M' een blik van uw genâ!
5. Wat stof tot zielsverblijden,
 Hoe zalig is 't en goed,
 Dat 'k in uw bitter lijden
 Mijn redding vinden moet!
 Och, mogt ik U, mijn Leven!
 Daar 'k bij uw kruishout kniel,
 Mij zelf' ten offer geven:
 Wat winste deed mijn ziel!
6. U zij de dank mijns harten,
 U, Jezus, dierbre vriend!
 Voor 't doorstaan van die smarten,
 Alleen door mij verdiend!
 Och, blijv', — wat troost ik derve, —
 De hoop op U mij bij,
 Opdat, wanneer ik sterve,
 In U mijn einde zij!
7. Als 'k eens van d' aarde scheide,
 Och, wijk dan niet van mij!
 Als ik den doodsnuik beide,
 Och, sta dan aan mijn zij!
 En wordt mijn strijd het bangste
 Laat dan in angst en pijn
 Uw doorgeworsteld' angst
 Mij tot vertroosting zijn!
8. Verschijn dan aan de sponde;
 Schenk laafnis in mijn nood!
 Wijs m' in mijn laatste stonde
 Op uw verzoeningsdood!
 'k Houd dan in stervenssmarte
 Den blik naar 't kruis gerigt,
 En klem dat vast aan 't harte:
 Zóó valt het sterven ligt!

PAUL GERHARD, naar BERNHARD VAN CLAIRVAUX.

272. OP HET PINKSTERFEEST.

WIJZE: Ps. 42.

ste hem
den,
des Hee
verlossin
ge
2.
273
B
't hart
Van
lucht
baan,

ste hemelgloed, Trouwe Leidsman hier bene-
den, Beid' in vreugd en tegenspoed! Geest
des Heeren, steun der Kerk, Zegel van 't
verlossingswerk, Aller vromen hoogst verlan-
gen! Heilig, heilig onze zangen!

2. Uit den hoogen wordt G' als regen
Overvloedig uitgestort;
En een rijke hemelzegen
Kiemt, waar Gij gezonden wordt.
Keer tot mij, tot mij ook in.
Reinig mij, vernieuw mijn zin,
Heilig al mijn geesteskrachten!
'k Blijf altijd uw hulp verwachten!

- Gij, Gij zijt de beste gave,
Die een hart verlangen kan:
Aardsche rijkdom, schat of have
Hebben daar geen schaduw van.
Kruisig gij mijn ouden zin;
Neem geheel mijn boezem in,
En vernieuw mij telken dage:
Dat ik Jezus' beeldtnis drage!

PAUL GERHARD.

275. BEVEEL DEN HEERE UWE WEGEN.

WIJZE: Gez. 194.

Beveel gerust uw wegen, Al wat u
't harte deert, Der trouwe hoed' en zegen
Van Hem, die 't al regeert; Die wolken
lucht en winden Wijst spoor en loop en
baan, Zal ook wel wegen vinden, Waar-
langs uw voet kan gaan.

2. Den Heer moet gij vertrouwen,
Begeert gij d' uitkomst goed;
Op Hem uw hope bouwen,
Zal 't slagen wat gij doet;
Door geen bekommelingen,
Geen klagen en geen pijn

Laat

Laat God zich iets ontwringen:
Hij wil gebeden zijn.

3. Uw trouw en uw genade,
O Vader! weet zoo goed,
Wat onze ziel tot schade
Of winste worden moet.
En hebt G' iets uitgelezen,
Dat werkt G', o sterke Held!
En brengt in stand en wezen,
Wat G' U hebt voorgesteld.
4. Een weg hebt G' allerwegen!
Geen middel, dat U fault!
Uw doen is louter zegen.
Uw gang met licht omstraald;
Niets kan uw werk verhindren,
't Blijft rustloos voorwaarts spoën,
Als Gij, wat voor uw kindren
Het heilzaamst is, wilt doen.
5. Mijn lijdend hart blijf' hopen,
Blijf' hopen onversaagd!
Al spert zich d' afgrond open,
Schoon u de kommer plaagt,
God rukt u uit die zorgen:
Verwacht alleen Gods tijd,
En eerlang rijst de morgen,
Wiens licht uw ziel verblijdt.
6. Schep moed! zeg aan uw smarte
En zorgen goeden nacht!
Laat varen, wat uw harte
In onrust heeft gebragt!
Gij wilt toch niet regeren
Als een, die alles weet:
God blijft, als Heer der Heeren,
Met 't hoogst gezag bekleed.
7. Laat Hem besturen, waken!
't Is wijsheid wat Hij doet.
Zóó zal Hij alles maken,
Dat g' u verwondren moet,
Als Hij, die alle magt heeft,
Met wonderbaar beleid
Geheel het werk volbragt heeft,
Waarom Gij thans nog schreit.
8. Wel kan zijn hulp vertragen,
En 't schijnt soms in den nacht,
Alsof geen licht zal dagen,
Alsof geen troost u wacht,
Als ging Hij u begeben;
Wel kunnen op uw pad
Gevaren om u zweven,
Alsof u God vergat.
9. Maar zoo uw trouw mag blijken,
Zoo gij Gods wil betracht,
Dan doet Hij d' onspoed wijken,
Ook als gij 't minst verwacht;
Eens zal Hij u bevrijden
Ook van den zwaarsten last;
Houdt gij slechts onder 't strijden
Aan God en godsvrucht vast.
10. Wel u, gij kind der trouwe!
G' ontvangt dan voor Gods troon
Aan d' eindpaal van uw rouwe
Uw overwinningskroon.
God zelf reikt u de palmen
In uwe regterhand,
En gij zingt vreugdepsalmen
In 't hemelsch Vaderland.

11. Hoor onze smeekebeden!
 Heer! red uit allen nood!
 Sterk onze wankle schreden,
 En leer ons tot den dood
 Op uwe hoed' en zegen
 Vertrouwen, vroom van zin:
 Zoo voeren onze wegen
 Gewis ten hemel in:

PAUL GERHARD.

274. OP DE VREEMDELINGSREIS.

Nieuwe zangwijze.

K omt, laat ons voortgaan, kindren! Want
 d' avond is nabij; Het stilstaan kan ligt
 hindren In deze woestenij; Komt, sterkt
 op nieuw den moed! Den wandelstaf geheven
 Om hemelwaarts te streven: Zóó wordt
 het einde goed.

2. Zij zal ons niet berouwen,
 De keus van 't smalle pad;
 Wij kennen den Getrouwen,
 Die ons heeft liefgehad.
 Vest al uw hoop op Hem!
 Dat ieder 't aangezigte
 Ginds naar de Godsstad rigte:
 Daár ligt Jeruzalem!
3. Moog ons de weg vermoeijen,
 Oneffen zijn de baan,
 Waar scherpe distels groeijen
 En telkens kruisen staan;
 Daar is geen andre weg!
 Wij volgen, altijd verder,
 Als schapen onzen Herder,
 Door struiken heen en heg.
4. Komt, broeders! voortgetreden!
 Een Gids gaat aan uw zij',
 Die, wanklen soms uw schreden,
 Staat met zijn hulp nabij.
 Ziet! 't zonlicht schenkt ons moed;
 Alsof de zoete blikken
 Eens vaders ons verkwikken:
 Voorwaar, wij hebben 't goed!
5. Wij reizen met elkander;
 Wij wandlen hand aan hand;
 D' een zij tot troost den ander
 Op weg naar 't Vaderland.
 Zijn wij als broedren één!
 Geen strijd om beuzelingen,
 Daar Englen ons omringen
 En zweven voor ons heen!

6. Ziet

6. Ziet g' een uit zwakheid vallen,
Reikt hem de broederhand!
Men help' en schraag steeds allen!
Men snoer' den liefdeband!
Komt, sluit u vaster aan!
In eigen oog de kleinste,
Word' elk ook graag de reinste,
Op d' afteleggen baan!
7. Treedt moedig voorwaarts, kindren!
De reis kort op naar 't graf;
Wij zien den afstand mindren,
Ras valt ons 't reiskleed af:
Nog slechts wat meerder moed!
Wat rustiger en blijer,
Van aardsche banden vrijer,
Gestreefd naar 't eeuwig goed!
8. Niet lang zal 't lijden duren;
Draagt nog een poos uw kruis!
Welligt slechts weinig' uren,
Dan zijn wij eeuwig t' huis!
Verlost van zond' en pijn,
Als wij met alle vromen
In 't huis des Vaders komen:
Wat zal dat zalig zijn!

TERSTEEGEN.

G

VAN GO
MA

Gez.

1. Aan G
2. —
3. —
4. Gods
5. — G
6. — E
7. — C
8. — C
9. — A
10. — A
11. — E
12. — C
13. — C

VAN DI
VOO

Gez.

4. Lof
5. —
6. Gods
7. —
8. —
9. —

L I J S T

DER

EVANGELISCHE

GEZANGEN.

GEN.

1.

VAN GOD EN ZIJNE VOL-
MAAKTHEDEN.

Gez.

1. Aan God.
2. —————
3. —————
4. Gods Volmaaktheden.
5. — Grootheid.
6. — Eeuwigheid.
7. — Overalteenwoordig-
heid.
8. — Onveranderlijkheid.
9. — Alwetendheid.
10. — Almagt.
11. — Heiligheid.
12. — Goedheid.
13. — Getrouwheid.

2.

VAN DE SCHEPPING EN
VOORZIENIGHEID.

Gez.

4. Lof des Scheppers.
5. —————
6. Gods Voorzienigheid.
7. —————
8. —————
9. —————

Gez.

20. Rust in Gods bestuur.
21. Tevredenheid in Gods be-
schikking.
22. De beste keuze.
23. Tegen onmatige zorgen.
24. Bemoediging.
25. Onder rampen.
26. —————
27. —————
28. Troost in twijfelmoedig-
heid.
29. Danklied.
30. Blijdschap in God.

3.

ELLENDE EN VERLOS-
SING.

Gez.

31. Onze bestemming.
32. Staat der regtheid en val.
33. Zedelijk bederf.
34. —————
35. Belijdenis van zonden.
36. Het Evangelie.
37. Zonde en genade.
38. Alles is genade.
39. Verlossing.
40. —————
41. De Ontfermer.
42. Troost der verlossing.
43. Zielverheffing tot Jezus.
44. Aan

LIJST DER EVANGELISCHE GEZANGEN.

Gez.

44. Aan Jezus.

45. _____

46. Jezus grootheid.

47. Jezus lof op aarde.

48. Aan den Verlosser.

49. Aan Jezus den Verlosser.

50. Aan Jezus.

51. Jezus trouwe.

4.

GELOOF EN VERTROUWEN.

Gez.

52. De Geloofsartikelen.

53. Geloof aan God.

54. Noodzakelijkheid des geloofs in Jezus Christus.

55. Vaste grond der hoop.

56. Opwekking tot kinderlijk vertrouwen.

57. Blijdschap des geloofs.

58. Geloofsroem.

5.

HET DANKBAAR LEVEN VAN DEN CHRISTEN.

Gez.

59. Werkdadig geloof.

60. Bron van goede werken.

61. Wet van God.

62. Jezus voorbeeld.

63. Liefde tot God.

64. Liefde tot Jezus.

65. _____

66. Afmaning van de zonden.

67. Ootmoed.

68. Zelfsverloochening.

69. Broederliefde.

70. Liefde tot vijanden.

71. _____

72. Mededeelzaamheid.

73. Waakzaamheid.

74. Geestelijke strijd.

75. Toevlugt in verzoeken.

76. Om bijstand van Gods genade.

77. Christenpligt.

78. De ware Christen de beste burger.

6.

OEFENING EN VOORDEELEN DES GEBEDS.

Gez.

79. Nuttigheid des gebeds.

80. Kinderlijk toeverzigt.

81. Om opgewektheid tot bid-

den.

82. Dagelijksch gebed.

83. Bede om geloof en he-

ligheid.

84. Zucht om meerdere he-

liging.

85. Gebed in verzoeken.

86. Tegen verstrooiing van

gedachten.

87. Amen.

7.

BIJ DE VIERING VAN DEN OPENBAREN GODSDIENST.

Gez.

88. Voortreffelijkheid der Openbaring boven de Rede.

89. Voortreffelijkheid van Je-

zus leer.

90. Voor de predikatie.

91. _____

92. _____

93. _____

94. _____

95. Na de Predikatie.

96. _____

97. Bij den Doop.

98. Na den Doop.

99. Bij de Belijdenispredik.

100. Bij de voorbereiding tot het Avondmaal.

101. Bij het Avondmaal.

102. _____

103. _____

104. _____

105. _____

106. _____

107. Dankzegging na het Avondmaal.

108. _____

109. _____

110. _____

Op CHR

Gez.

111. Jezus rin

A. Gez

Gez.

112. Op J

113. _____

114. _____

115. _____

116. _____

117. Eng

B.

Gez.

118. Op h

119. _____

120. Jezu

de

121. Jezu

lij

122. Jezu

23. Zie

24. De

kn

25. Kru

26. Jezu

27. Het

28. _____

29. De s

30. _____

31. Ged

be

32. _____

33. Men

34. Op

C. 6

Gez.

135. De

136. _____

137. _____

138. _____

139. _____

LIJST DER EVANGELISCHE GEZANGEN.

8.

VOORDEE
BEDS.OP CHRISTELIJKE FEEST-
DAGEN.

Gez.

es gebeds.
everzigt.
heid tot bid11. Jezus vrijwillige vernede-
ring.A. *Gezangen op Jezus ge-
boorte.*

Gez.

oef en he

12. Op Jezus geboorte.

113. _____

zoekingen.

114. _____

ooijing va

115. _____

116. _____

117. Engelenzang.

B. *Lijdensgezangen.*

Gez.

NG VAN

118. Op het lijden van Jezus.

AREN

119. _____

NST.

120. Jezus liefde in zijn lij-
den.heid der
boven de121. Jezus grootheid in zijn
lijden.

heid van Je

122. Jezus onschuld.

123. Zie den mensch.

katie.

124. De Verlosser aan het
kruis.

125. Kruislied.

126. Jezus op Golgotha.

127. Het is volbragt.

128. _____

tie.

129. De stervende Jezus.

130. _____

131. Geduld naar Jezus voor-
beeld.

132. _____

hispredik.
reiding to

133. Menschelijke zwakheid.

maal.

134. Op Jezus begrafenis.

maal.

C. *Gezangen op Jezus
Opstanding.*

Gez.

na het

135. De opstanding van Jezus.

136. _____

137. _____

138. _____

139. _____

Gez.

140. De opstanding van Jezus.

141. _____

142. _____

D. *Gezangen op Jezus
hemelvaart.*

Gez.

143. De hemelvaart van Jezus.

144. _____

145. _____

146. _____

147. _____

148. _____

E. *Gezangen op de uitstor-
ting van den H. Geest, en
verdere gevolgen van Je-
zus verhooring.*

Gez.

149. De uitstorting van den
Heiligen Geest.

150. _____

151. _____

152. _____

153. _____

154. Uitbreiding der Kerk.

155. _____

156. Bewaring der Kerk.

157. Om bekeering van zon-
naars.

158. Het laatste oordeel.

9.

OP BIJZONDERE TIJDEN
EN GELEGENHEDEN.

Gez.

159. Op het nieuwe jaar.

160. _____

161. _____

162. _____

163. Op de Lente.

164. Op den Zomer.

165. Op den Herfst.

166. Op den Winter.

167. In den Oogst.

168. _____

169. Op eenen Bededag.

170. _____

LIJST DER EVANGELISCHE GEZANGEN.

Gez.

- 171. Op eenen Bededag.
- 172. In groote droogte.
- 173. Bij overvloedigen regen.
- 174. In watersnood.
- 175. Na storm en watersnood.
- 176. In Oorlog.
- 177. In Vrede.
- 178. _____
- 179. Morgenzang.
- 180. Avondzang.

10

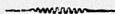
DOOD EN EEUWIGHEID.

Gez.

- 181. Op den dood.

Gez.

- 182. Op den dood.
- 183. _____
- 184. _____
- 185. _____
- 186. _____
- 187. De dood van den Christen.
- 188. Het tegenwoordige en toekomstige leven.
- 189. De hoop der zaligheid.
- 190. Het verlangen naar den hemel.
- 191. De opstanding.
- 192. Troost des eeuwigen levens.

Aardel
Ach! h
Alle ro
Almag
Als de
Als ik
Al wie

Broede

Daar l
Dat nu
Dat w
Deez'
De He
De He
De He
Den h
Diep,
Dit is

Een a

Geef,
Geen
Gij Je

den Chris-

ligeen toe-
n.ligheid.
naar den

wigen le-

LIJST

VAN DE

EVANGELISCHE

GEZANGEN

NAAR RANG VAN HET A. B. C.

A.

Aarde! zucht niet meer,.....	Gez.
Ach! hoe dwaas is 't met vertrouwen.....	143.
Alle roem is uitgesloten!.....	133.
Almagtig' God! door waar berouw bewogen.....	38.
Als de nacht van bange zorgen.....	35.
Als ik, wanneer mijn sterfuur slaat,.....	24.
Al wie Gods woord niet houdt, en zegt,.....	184.
	59.

B.

Broeders, komt! de Heiland noodt,.....	101.

D.

Daar laat Gods liefdestem zich hooren,.....	169.
Dat nu elk d' Algoedheid prijze.....	175.
Dat w' U deez' dag, o Jezus! wijden,.....	90.
Deez' aarde zij een tranendal,.....	30.
De Heer is God, en niemand meer;.....	4.
De Heer is God, de Heer is God!.....	178.
De Heer is waarlijk opgestaan,.....	149.
Den hoogen God alleen zij eer!.....	2.
Diep, o God! in 't stof gebogen,.....	130.
Dit is de dag, dien God ons schenkt,.....	112.

E.

Een ander zij vervuld met schrik,.....	80.

G.

Geef, Jezus! dat ik in mijn' nood.....	25.
Geen dwaze vrees beklemm' uw harte;.....	56.
Gij Jezus! die ten troon verheven,.....	45.
God,	

LIJST VAN DE EVANGELISCHE GEZANGEN

God, enkel licht,.....	83.	Kom, Chr
God heeft ons zijn woord gegeven;.....	55.	Komt, Ch
God is mijn lied,.....	16.	Komt, Ch
God! oneindig in gena',.....	70.	Komt, he
God sprak (men stell' op berg en rots.....	13.	Komt, he
God wenkt, daar storten regenvloeden.....	166.	Komt, kn

H.

Halleluja! eeuwig dank en eere,.....	96.	Laat ons,
Halleluja! lofgezongen.....	50.	Laat ons
Halleluja! lof zij den Heer!.....	1.	Leer mij,
Halleluja! looft den Heer,.....	117.	Leer ons,
'k Heb aan 's Heilands disch gezeten,.....	107.	Liefdevol
'k Heb Jezus lief! Hij is mijn licht en kraecht,.....	65.	Lieve Jez
't Heelal getuig' van Jezus lof!.....	122.	Lof en da
Heer! uw schepping, aard en hemel,.....	32.	Looft den
Heilige Jezus! mij ten leven,.....	62.	Looft Go
Heilig' God! voor wien steeds waarheid,.....	11.	Loeft Go
Heilig, heerlijk Opperwezen!.....	21.	Looft Go
Helaas, dat zwerven der gedachten!.....	86.	
Help God! de nood is hoog gerezen.....	174.	
Herinner u met vreugd, mijn geest!.....	135.	
Het aardrijk dorst, het zucht tot God omhoog,.....	172.	
Het hart omhoog! wij viëren 't heuglijkst feest,.....	150.	
Het heuglijk tijdstip nadert weêr,.....	100.	Miiddelpe
Heugelijke tijding,.....	36.	Mij naar
Hier ben ik, om aan uwe smart,.....	105.	Mijn eers
Hier is het nog beproevingstijd,.....	75.	Mijn Go
Hoe blinkt uw' majesteit alom.....	15.	Mijn Go
Hoe hijgt ons 't hart, om, van dit vleesch ontbonden,	190.	Mijn He
Hoe naauw ik mij aan U verbind',.....	74.	Mijn Ver
Hoe zacht zien wij de vromen.....	187.	Moet gi
Hoe zal 't mij dan, o dan eens zijn!.....	181.	
Hoog, omhoog, het hart naar boven!.....	43.	
Houdt Christus zijne Kerk in stand,.....	156.	

I.

Ja, Amen! Jezus is in 't leven!.....	136.	Na eene
Ja, Amen! Vader. ja!.....	87.	Neen! 'k
Ja, Halleluja! 't is volbragt!.....	126.	Nog juic
Ja, Halleluja! wat verkeere,.....	128.	Nooit vi
Jal Jezus sterft, aan 't kruis geklonken,.....	129.	
Jezus, die voor doemelingen.....	109.	O! dat
Jezus is mijn Heer en Koning,.....	51.	O denkt
Jezus leeft, en wij met Hem,.....	137.	O einde
Jezus neemt de zondaars aan!.....	39.	O Geest
Ik ben een vreemdeling op deez' aard,.....	188.	O Gij!
Ik geloof in God den Vader,.....	52.	O God!
Ik nader voor uw heilig' oogen,.....	61.	O God!
Ik vind mij, Heer! zoo broos, zoo zwak van aard,...	76.	O God!
„Ik wil niet, dat de zondaar sneev’,”.....	157.	O God!
Ik zal dan, op deez' statelijken dag,.....	170.	O goed
Immanuel! o doelwit onzer zangen!.....	111.	O groo
In welken oord men vromen vindt,.....	69.	O Heer
Is dat, is dat mijn Koning!.....	123.	O hoe
't Is God, die 'l licht heeft voortgebracht.....	159.	O Jezu
Juich nu, Christenschaar!.....	138.	O men
Juicht. Christnen! juicht tot God omhoog!.....	113.	Oneind
Juicht heemlen op een' hoogen toon,.....	41.	Oneind

K.

Kneelt, Christnen! voor uw' Redder neêr,.....	121.	Op, n
	Kom,	

Gez.		Gez.
83.	Kom, Christenschaar! kom, knielen wij.....	46.
55.	Komt, Christnen! laat ons Jezus loven.....	148.
16.	Komt, Christnen! toont met woord en daad.....	78.
70.	Komt, heffen w' ons eerbiedig hemelwaart!.....	102.
13.	Komt, heffen w' onzen lofzang aan!.....	139.
166.	Komt, knielen wij voor Jezus zamen.....	127.

L.

96.	Laat ons, Heer! uw' dood gedenken,.....	104.
50.	Laat ons van uwe voorzorg zingen.....	164.
1.	Leer mij, o Heer! uw lijden regt betrachten.....	118.
117.	Leer ons, Vader! U verbeiden,.....	27.
107.	Liefdevolle Hemelvader!.....	85.
65.	Lieve Jezus! zie ons zaam.....	93.
122.	Loof en dank en heerlijkheid.....	116.
32.	Looft den Koning, alle volken!.....	144.
62.	Looft God! laat ons, zijn' naam ter eer,.....	163.
11.	Looft God met verru'ten geest!.....	177.
21.	Looft Gods Zoon, den doodvertreder!.....	140.

M.

174.		
135.		
172.		
150.		
100.	Middelpunt van ons verlangen,.....	120.
36.	Mij naar alles stil te voegen,.....	67.
105.	Mijn eerst gevoel zij dankbaarheid,.....	179.
75.	Mijn God! hoe krachteloos, hoe ontaard.....	33.
15.	Mijn God! wat ooit in mij verdoov',.....	53.
den, 190.	Mijn He land, Davids Zoon en Heer!.....	125.
74.	Mijn Verlosser hangt aan 't kruis,.....	124.
187.	Moet gij steeds met onspoed strijden,.....	28.

N.

136.	Na eene proef van weinig dagen.....	192.
87.	Neen! 'k heb den prijs nog niet verkregen,.....	73.
126.	Nog juicht ons toe die zaalge nacht,.....	114.
128.	Nooit viel mijn' Heiland kruis te zwaar,.....	132.

O.

129.	O! dat van mijne levensdagen.....	161.
109.	O denkbeeld, dat ons leven geeft!.....	42.
51.	O eindeloze Majesteit!.....	14.
137.	O Geest van Vader en van Zoon!.....	151.
39.	O Gij! die mijn ellende.....	26.
188.	O God! bewaar het veldgewas,.....	173.
52.	O God! die, eindeloos goed en groot,.....	65.
61.	O God! eer 't aardrijk was gegrond,.....	8.
76.	O God! gelijk Gij ons het leven.....	19.
157.	O God! hoe zal g is 't voor 't hart.....	81.
170.	O goedheid Gods! nooit regt geprezen!.....	12.
111.	O groote God, die t' aller tijd.....	82.
69.	O Heer! hoe heuglijk is het lot,.....	79.
123.	O hoe blij te moede.....	57.
159.	O Jezus! dat ik nooit vergeet.....	158.
138.	O mensch, geloof aan uwen God!.....	88.
113.	Oneindig' God! het nietig stof.....	10.
41.	Oneindig, onbegrijpelijk Wezen!.....	5.
	Oneindig Wezen! door geen' tijd.....	6.
	Ons hart verheugt zich, dat bij God.....	20.
	Ontsluit, o Heer! ontvlam ons hart.....	119.
	Op bergen en in dalen.....	7.
121.	Op, nu op, het hart naar boven!.....	154.
Kom,		O

LIJST VAN DE EVANGELISCHE GEZANGEN

	Gez.
O sterveling! gevoel uw waarde,.....	31.
O Vader! die uw kindren voedt,.....	168.
O zonde! bron van al d'elende,.....	37.

R.

Reeds daalt, met een omwolkt gezigt,.....	165.
Rust mijn ziel! uw God is Koning,.....	22.

S.

Sla, o God! vol mededoogen!.....	94.
Spoedig zal het uurtje komen,.....	186.
Stijg nu mijn loflied! daar de Heer.....	145.
Stille rustplaats van Gods dooden!.....	182.

T.

Treed nu toe, verloste ziele!.....	106.
Triomf, Halléluja! triomf!.....	146.
Triomf! triomf! Immanuël.....	141.
Twijfling zwijg, zwijg bange smarte!.....	58.

U.

U, God en Heer!.....	97.
U loov' en dank' wat in ons is,.....	110.
Uren, dagen, maanden, jaren.....	160.
U, Vader! U zij lof en prijs.....	95.
Uw dankbre Christenschaar,.....	152.
Uw Heiland wordt in 't graf geborgen,.....	134.

V.

Vader, vol van mededoogen!.....	84.
Verheft u, Christnen! boven 't stof,.....	147.
Verhef, verhef uw zegezangen,.....	153.
Verhoogde Heiland! trek ons hart.....	103.
Verlosser, Vriend! o hoop, o lust.....	49.
Vier, blij van geest,.....	115.
Vloei nu, laat u niet bedwingen,.....	29.

W.

Waak, Christen! waak, blijf in 't geloof,.....	77.
Wartoe toch al dat angstig schroomen?.....	54.
Waar zijn de wijzen, die mij zeggen.....	9.
Wat bitter zielverdriet.....	131.
Wat zwoegt een handvol stofs, tot mensch.....	23.
Wat zwoegt g', o mensch, naar goud of eer,.....	89.
Wel hem, die zich verstandig draagt,.....	72.
Wie blijft U geen liefde schuldig,.....	64.
Wie maar den goeden God laat zorgen,.....	17.
Wij, allerhoogste Majesteit!.....	92.
Wij danken U, barmhartig God en Vader!.....	98.
Wij hebben zaam aan Jezus disch gezeten,.....	108.
Wijk aardsch geluk vol wisselvalligheên,.....	183.
Wij knielen voor uw' zete! neêr,.....	44.
Wij loven U, o God! wij prijzen uwen naam!.....	3.

Wij

Wij treê
Wij wer
Wij wij
Wil, gr
Wil mij
'k Wil n
'k Wil

Zal een
Zalig,
Zie erba
Zie ons
Zie ons
Zing, C
Zingt,
Zingt,
Zoo bli
Zoo br
Zoo gi
Zoo sl
Zoo wi
Zou m

Gez.		Gez.
31.	Wij treên een nieuwen tijdkring in,.....	162.
168.	Wij werpen ons voor U ter neêr,.....	34.
37.	Wij wijden, gunstrijk' Opperheer!.....	91.
	Wil, groote God! in onze lofgezangen.....	18.
	Wil mij, wanneer mijn sterfuur naak,.....	185.
	'k Wil nimmer iemands nadeel zoeken,.....	71.
	'k Wil U, o God! mijn' dank betalen,.....	180.

165.
22.

Z.

	Zal een kind zijn' vader minnen,.....	63.
	Zalig, zalig, niets te wezen,.....	68.
	Zie erharmend op ons neêr!.....	176.
94.	Zie ons ootmoedig tot U naadren,.....	171.
186.	Zie ons te zaam uw' naam belijden,.....	99.
145.	Zing, Christenschaar! de schoonste stof,.....	47.
182.	Zingt, gij afgelegen landen!.....	155.
	Zingt, zingt blij te moe',.....	48.
	Zoo blij de landman moe' van 't ploegen.....	189.
	Zoo brak 't gewenschte tijdstip aan,.....	142.
	Zoo gij, in ijver tot uw' plicht,.....	60.
	Zoo slaat G' uw oog,.....	40.
106.	Zoo wijd op aarde schepslen leven.....	167.
146.	Zou mij dood en graf doen beven?.....	191.
141.		
58.		

97.
110.
160.
95.
152.
134.

84.
147.
153.
103.
49.
115.
29.

77.
54.
9.
131.
23.
89.
72.
64.
17.
92.
98.
108.
183.
44.
3.
Wij

L I J S T

DER

EVANGELISCHE

GEZANGEN,

DIE OP EENERLEI WIJZE
GEZONGEN WORDEN,

EN DER
OORSPRONGLIJKE ZANGWIJZEN.

No.

1. Nieuwe zangwijze.
- 2, 14, 15, 47, 53, 113, 141, 146, 147. Ps. 86.
3. Ps. 89.
- 4, 6, 25, 33, 72. Mein Hertzens Jesui
- 5, 12, 90, 99, 128, 153, 189. Ps. 66.
7. Nieuwe zangwijze.
- 8, 145, 149, 168. Fransche Cant. 65. (verand.)
- 9, 127, 180. O süsster Stand!
10. Preis, Lob, Ehr, Ruhm!
- 11, 43, 55, 130. Ps. 42.
13. Nieuwe zangwijze.
16. Gott ist mein Lied.
- 17, 73, 161, 164, 171, 192. Wer nur den Lieben Gott.
18. Fransche Cant. 86. (verand.)
- 19, 45. Auf dich mein Vater! (verand.)
- 20, 114. Ps. 134.
- 21, 52, 120, 160, 182. O gesegnetes regieren!
22. Glück zu, Creutz, von gantzem Hertzen!
- 23, 81, 184, 185. Wenn mein Stündlein vorhanden ist.
24. Nieuwe zangwijze.
26. Ps. 130.
- 27, 64. Ps. 77.
- 28, 84, 104. Nieuwe zangwijze.
- 29, 58, 67, 191. Jesu, meines Lebens Leben!
30. Ps. 35.
- 31, 71, 129. Ps. 65.
- 32, 62, 144. Wachet auf, ruft uns die Stimme.
34. Ich ruf zu dir.
35. Nieuwe zangwijze.

36, 57. Je-

No.

- 36, 57.
37. Nieu
- 38, 50, 6
- 39, 101,
- 40, 97.
41. Mir
42. Ich
44. Die
46. Ich
- 48, 143.
49. Nieu
- 51, 85, 9
- 54, 61,
56. Nieu
59. Mir
60. Wen
65. Ps.
66. Die
- 68, 154.
69. Ps.
70. Ab
- 74, 75,
- 76, 102
- 77, 89,
78. Ps
79. O
80. Ni
82. Ha
83. Fr
86. N
87. Si
- 88, 16
- 92, 11
93. L
- 95, 10
96. E
- 98, 1
100. M
105. V
106. S
107. L
109. S
- 112,
115. C
- 116,
- 118.
- 119,
- 122.
- 123.
- 124.
- 125.
- 131.
- 132.
- 134.

No.

- 36, 57. Jesu, meine Freude!
37. Nieuwe zangwijze.
- 38, 50, 63. Solt ich meinem Gott nicht singen?
- 39, 101, 137. Jesu, meine Zuversicht!
- 40, 97. Ach Gott und Herr!
41. Mir nach, spricht Christus. (verand.)
42. Ich danck dir schon. (verand.)
44. Die Wanderschaft in dieser Zeit.
46. Ich danck dir schon, durch deinen Sohn.
- 48, 143. Ps. 81.
49. Nieuwe zangwijze.
- 51, 85, 94, 133, 175. Ps. 38.
- 54, 61, 166. Nieuwe zangwijze.
56. Nieuwe zangwijze.
59. Mir nach, spricht Christus.
60. Wenn zur Volführung deiner Pflicht.
65. Ps. 116.
66. Die Seele Christi heil'ge mich!
- 68, 154, 155, 186. Liebe, die du mich zum Bilde.
69. Ps. 21.
70. Abglantz aller Majestät!
- 74, 75, 157. Gebed des Heeren.
- 76, 102, 170, 172. Ps. 51.
- 77, 89, 91, 151, 158. Ps. 84.
78. Ps. 100.
79. O Ewigkeit! du Freudenwort!
80. Nieuwe zangwijze.
82. Herr Jesu Christ! dich zu uns wend!
83. Fransche Cant. 104.
86. Nieuwe zangwijze.
87. Simeons lofzang.
- 88, 162. Ps. 113.
- 92, 110, 121, 139. Ps. 24.
93. Liebster Jesu! wir sind hier.
- 95, 103, 126. Ps. 138.
96. Herr und Aeltster deiner Creutz-Gemeine!
- 98, 108, 111. Ps. 103.
100. Mein Hertzens Jesu! (verand.)
105. Was Gott thut, das ist wohlgethan.
106. Schmücke dich, o liebe Seele!
107. Nieuwe zangwijze.
109. Sieh, hie bin ich, Ehren-König!
- 112, 135. Vom Himmel hoch.
115. O Jesu Christ! dein Kripplein ist.
- 116, 117, 177. Ps. 150.
118. Hertzliebster Jesu!
- 119, 165. O Jesu, Quel der Gütigkeit!
122. Mein Hertzens Jezu! (verand.)
123. o Haupt, voll Blut und Wunden!
124. Nieuwe zangwijze.
125. Ps. 17.
131. Maria's Lofzang.
132. Ps. 73.
134. Nieuwe zangwijze.

V E

No.

- 19
18
17
16
15
14
13
12
11
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1

LIJST DER GEZANGEN

VAN DEN

VERVOLGBUNDEL.

- No. 193. Lofpsalm, naar Jesaja 45.
" 194. Lofzang aan God.
" 195. Des Vaders groote liefde, naar 1 Joh. 3:1 en volg.
" 196. Eindloos houdt Gods liefde stand.
" 197. Wat God doet is wegegaan.
" 198. Het lied van den goeden Herder, naaz Psalm 23.
" 199. Ontwaak, gij die slaapt. Efes. 5:14.
" 200. Jezus houdt wat Hij belooft.
" 201. De goede Herder, naar Psalm 23. en Joh. 10.
" 202. Aan den eindpaal, naar 2 Tim. 4:7.
" 203. De zaligsprekingen, naar Matth. 5:3—12.
" 204. Gemeenschap met Jezus.
" 205. Laat me in U blijven, naar Joh. 15:1—8.
" 206. Christelijke liefde. Joh. 15:17 en volg.
" 207. Het christelijk huisgezin.
" 208. De dag des Heeren.
" 209. Zondagslied.
" 210. Evangelieprediking.
" 211. } Bij de inwijding eener kerk.
" 212. }
" 213. Bij de bevestiging van een Evangeliedienaar.
" 214. } Bij de komst eens Evangeliedienaars.
" 215. }
" 216. Bij de intrede van een Evangeliedienaar.
" 217. }
" 218. } Bij den doop.
" 219. }
" 220. } Bij de bevestiging van lidmaten.
" 221. }

- No. 222. } Bij het avondmaal.
 " 223. }
 " 224. }
 " 225. } Bij eene huwelijksinzegening.
 " 226. }
 " 227. Voorbereiding tot het Kersfeest, naar Jes. 40.
 " 228. Voorbereiding tot het Kersfeest.
 " 229. Kerspsalm, naar Jes. 9.
 " 230. } Op Jezus' geboorte.
 " 231. }
 " 232. Het Lam Gods, naar Jes. 53.
 " 233. Op den Goeden Vrijdag.
 " 234. Jezus' opstanding. Gelooven zonder zien. Joh.
       20 : 29.
 " 235. Op Jezus' hemelvaart.
 " 236. Op het Pinksterfeest.
 " 237. } Uitbreiding der Kerk.
 " 238. }
 " 239. Bede om uitbreiding en eenheid der Kerk.
 " 240. In donkere tijden.
 " 241. }
 " 242. } Kerkhervorming.
 " 243. }
 " 244. }
 " 245. Zendelingslied.
 " 246. Zending onder de Heidenen.
 " 247. Zending onder Israël.
 " 248. Bekeering van Israël.
 " 249. Lied voor zendingen.
 " 250. Bij de wisseling des jaars.
 " 251. }
 " 252. } Oudejaarsavond.
 " 253. }
 " 254. Aan den ingang des jaars.
 " 255. In de lente.
 " 256. In den zomer.
 " 257. In den herfst.
 " 258. In den winter.
 " 259. Op een' vaderlandschen gedenkdag.
 " 260. Zalig zijn de dooden, die in den Heere sterven.
 " 261. Verlangen naar den hemel.
 " 262. Heerlijkheid des toekomstigen levens.
 " 263. Ruste Gods.

AANHANGSEL VAN DEN VERVOLGBUNDEL,

BEVATTENDE EENIGE VERTAALDE

KLASSIEKE LIEDEREN.

- No. 264. Een vaste burg is onze God. Luther.
" 265. Bede om den Heiligen Geest (Veni creator).
Luther.
" 266. Uitbreiding der Kerk. Luther.
" 267. Geloofsverbindtenis. Leo Judae.
" 268. Vrees niet, gij klein kuddeke! Gustaaf Adolf.
" 269. De hope der opstanding. Louise Henriëtte van
Brandenburg, geb. Prinses van Oranje.
" 270. Bij de nadering van het Kersfeest. Paul Gerhard.
" 271. Op het kruis des Heeren. Paul Gerhard.
" 272. Op het Pinksterfeest. Paul Gerhard.
" 273. Beveel den Heere uwe wegen. Paul Gerhard.
" 274. Op de vreemdelingsreis. Tersteegen.
-

ALPHABETISCHE LIJST

DER

GEZANGEN

VAN DEN

VERVOLGBUNDEL.

Altijd zal de rouw niet duren.	N ^o . 247.
Behoed uw Kerk, zet uit, o God! haar palen; . .	" 239.
Bereidt, bereidt uw harten	" 223.
Beveel gerust uw wegen	" 273.
Bron der hoogste zaligheden, ...	" 272.
Daar is uit 's wereldsch duistre wolken.	" 229.
D'aarde was in nacht verzonken;	" 231.
De Heer is God, een eenig Heer, ...	" 193.
De Heer is mijn Herder!.	" 198.
"De lendenen omgord en brandende de lampen!" .	" 254.
De wereld is uw akker, Heer.	" 214.
Deze wereld gaat voorbij	" 262.
Een jaar zinkt in der tijden nacht;	" 253.
Een stem weerklinkt er schoon en luid	" 241.
Een vaste burg is onze God.	" 264.
Eéne kudde zal 't eens zijn, ...	" 200.
Eindloos houdt Gods liefde stand, ...	" 196.
Gedankt zij God, zijn naam zij d' eer!	" 243.

Geef mij
Geest de
Gezalfde
God des
God en
God! u
God! u
Goedert
Gij heb
Gij zijt
Hallelu
'k Heb
Heft a
Heft a
Heft n
Heft u
Het zw
Hoe st
Hoe z
Ik reis
Ja zal
't Jaar
Jezus
Jezus
Komt
Komt
Laat
Laat
Mijn
Nu kl
O hoe
Ontw
Onz'
Onze
Roem
Scha
Slaan
Strak
Trion
U ze
U zij
Van
Verh
Verh
Verr
Waa
Wac
Wat
Wat
Wat
Wat
Wee
Wee
Wee

T

L.

247.
 239.
 223.
 273.
 272.
 229.
 231.
 193.
 198.
 254.
 214.
 262.
 253.
 241.
 264.
 200.
 196.
 243.

Geef mij o Heer! die moede ben van 't staren . . .	No. 233.
Geest des Heeren! kom van boven! . . .	" 265.
Gezalfde Heer en Koning, . . .	" 236.
God des vredes! heil en vrede. . .	" 211.
God en Vader! neem dit kroost . . .	" 217.
God! uw dienaar staat gereed; . . .	" 216.
God! uw woord houdt eeuwig waarde, . . .	" 210.
Goedertieren is de Heer! . . .	" 266.
Gij hebt den heiligen band van d' echt, . . .	" 226.
Gij zijt ten hemel opgestegen, . . .	" 215.
Halleluja! prijst den Onbegonnen, . . .	" 252.
'k Heb den goeden strijd gestreden. . .	" 202.
Heft aan, heft aan met luiden zang! . . .	" 230.
Heft aan, verheugt u, Christnen! zamen . . .	" 238.
Heft nu dankend 't hart naar boven . . .	" 213.
Heft uw oogen langs de velden, . . .	" 256.
Het zwerk blijft somber nederhangen; . . .	" 258.
Hoe straalt uw goedheid telkens weêr, . . .	" 259.
Hoe zal ik U ontvangen, . . .	" 270.
Ik reis naar den hemel. . .	" 261.
Ja zalig, wie niet ziet en nogtans blijft gelooven! . . .	" 234.
't Jaar heeft haast zijn loop volbragt; . . .	" 251.
Jezus Christus! heil der aarde! . . .	" 221.
Jezus is mijn toeverlaat! . . .	" 269.
Komt, laat ons voortgaan, kindren! . . .	" 274.
Komt, laat ons zamen nederknielen . . .	" 250.
Laat m' in U blijven, groeijen, bloeijen, . . .	" 205.
Laat ons zaam met Jezus wandlen . . .	" 241.
Mijn goede Herder is de Heer, . . .	" 201.
Nu klinkt ons vrolijk lofgeschal: . . .	" 235.
O hoofd, bedekt met wonden, . . .	" 271.
Ontwaak, gij die slaapt, en sta op uit de doên! . . .	" 199.
Onz' eerste toon vermeld' uw eer, . . .	" 212.
Onze God heeft voor de zijnen. . .	" 263.
Roemt 's Vaders welbehagen, . . .	" 208.
Schaart u om den goeden Herder! . . .	" 220.
Slaat d' oogen naar 't gebergte henen! . . .	" 245.
Straks groeten w' onze moederstranden . . .	" 249.
Triomf! de Heer behoedt zijn Kerk. . .	" 241.
U zeegne God! . . .	" 224.
U zijt altijd, Mijn hart gewijd . . .	" 267.
Van U zijn alle dingen, . . .	" 194.
Verheerlijkt Hoofd, . . .	" 218.
Verhoogd zij 't dal, de berg geslacht, . . .	" 227.
Verrijs. o licht, aan 's hemels trans, . . .	" 242.
Waar vloodt g', o vriendlijk jaargetij! . . .	" 257.
Wachter op de heilige muren, . . .	" 237.
Wat God doet, dat is welgedaan; . . .	" 197.
Wat, mannen broeders! heft gij 't oog . . .	" 240.
Wat zijt Gij groot, wat zijt Gij goed! . . .	" 255.
Waterstroomen wil ik gieten, . . .	" 248.
Wees gegroet, gij eersteling der dagen! . . .	" 209.
Wees niet vervaard, gij kleine stoet! . . .	" 268.
Weest gezegend, trouwe boden! . . .	" 246.

. " 195.
 . " 207.
 . " 232.
 . " 223.
 . " 260.
 . " 203.
 . " 219.
 . " 206.
 . " 225.
 . " 222.

LIJST DER GEZANGEN

VAN DEN

VERVOLGBUNDEL,

DIE OP EENERLEI WIJZE GEZONGEN WORDEN

IN DER

OORSPRONKELIJKE ZANGWIJZEN.

- No. 193, 212, 244, 255. Ps. 36.
 " 194, 208, 273. Nieuwe zangwijze.
 " 195, 221, 272. Ps. 42.
 " 196, 200, 206, 262, 269. Gez. 39. (veranderd).
 " 197. Gez. 105 (veranderd).
 " 198. Nieuwe zangwijze.
 " 199. Nieuwe zangwijze.
 " 201. Nieuwe zangwijze.
 " 202. Nieuwe zangwijze.
 " 203. Nieuwe zangwijze.
 " 204. Nieuwe zangwijze.
 " 205. Gez. 17. (veranderd).
 " 207. Nieuwe zangwijze.
 " 209, 252. Gez. 96.
 " 210, 211, 220, 246. Gez. 21 (veranderd).
 " 213, 248. Gez. 68.
 " 214. Nieuwe zangwijze.
 " 215. Ps. 33.
 " 216, 217. Gez. 93.
 " 218. Gez. 16.
 " 219. Ps. 74.
 " 222. Nieuwe zangwijze.
 " 223. Gez. 46.
 " 224. Nieuwe zangwijze.
 " 225. Ps. 140.
 " 226, 242. Gez. 181. (veranderd).
 " 227. Nieuwe zangwijze.
 " 228. Nieuwe zangwijze.
 " 229. Nieuwe zangwijze.
 " 230. Gez. 122.
 " 231, 260. Gez. 32 (veranderd).
 " 232. Nieuwe zangwijze.
 " 233. Nieuwe zangwijze.
 " 234. Nieuwe zangwijze.
 " 235. Nieuwe zangwijze.
 " 236. Nieuwe zangwijze.

- No. 237. Gez. 29.
 " 238. O dass ich tausend Zungen hatte.
 " 239. Nieuwe zangwijze.
 " 240. Nieuwe zangwijze.
 " 241. Nieuwe zangwijze.
 " 243. Nieuwe zangwijze.
 " 245. Gez. 9. (veranderd).
 " 247. Nieuwe zangwijze.
 " 249. Nieuwe zangwijze.
 " 250. Ps. 66.
 " 251. Straf mich nicht in deinem Zorn.
 " 253. Nieuwe zangwijze.
 " 254. Nieuwe zangwijze.
 " 256. Nieuwe zangwijze.
 " 257. Gez. 100.
 " 258. Gez. 54.
 " 259. Nieuwe zangwijze.
 " 261. Nieuwe zangwijze.
 " 263. Nieuwe zangwijze.
 " 264. Gez. 156 (veranderd).
 " 265. Gez. 38 veranderd.
 " 266. Nieuwe zangwijze.
 " 267. Gez. 83.
 " 268. Nieuwe zangwijze.
 " 270. Valet will ich dir geben.
 " 271. Gez. 123 (veranderd).
 " 274. Nieuwe zangwijze.

1.
 ge
 in s
 An
 cha
 en s
 mij
 Jez
 die
 voor
 men
 alle
 lost
 dat
 mel
 van
 ook
 mij
 Wa
 nen
 een
 om
 ven
 ber
 2.
 u
 in
 ste
 A
 ste
 ell
 ik
 ler
 le
 eer
 zij

C A T E C H I S M U S,

Liturgische Vereeniging

OF

Aartsbisdom UTRECHT

ONDER WIJZIGING

Volgiantator

1810 Nieuw

IN DE CHRISTELIJKE LEER, DIE IN DE NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERKEN EN SCHOLEN GELEERD WORDT.

709

De eerste Zondag.

1. *Vraag.* Welke is uw eenige troost, beide in leven en in sterven?

Antwoord. Dat ik met lichaam en ziel, beide in leven en sterven, niet mijns, maar mijns getrouwen Zaligmakers, Jezus Christus, eigen ben: die, met zijn dierbaar bloed, voor al mijne zonden volkomenlijk betaald, en mij uit alle geweld des duivels verlost heeft; en alzoo bewaart, dat zonder den wil mijns hemelschen Vaders, geen haar van mijn hoofd vallen kan, ja ook, dat mij alle ding tot mijne zaligheid dienen moet. Waarom hij mij ook door zijn Heiligen Geest van het eeuwige leven verzekert, en om voortaan voor hem te leven, mij van harte gewilligen bereid maakt.

2. *Vr.* Hoe vele stukken zijn u noodig te weten, opdat gij in dezen troost zalig leven en sterven moogt?

Antw. Drie stukken: ten eerste, hoe groot mijne zonde en ellende zij; ten andere, hoe ik van al mijne zonde en ellende verlost worde; ten derde, hoe ik Gode voor zulk eenere verlossing zal dankbaar zijn.

HET EERSTE DEEL.

VAN DES MENSCHEN ELLENDE.

De 2. Zondag.

3. *Vr.* Waar uit kent gij uwe ellende?

Antw. Uit de wet Gods.

4. *Vr.* Wat eischt de wet Gods van ons?

Antw. Dat leert ons Christus in eene hoofdsom: Matth. XXII: 37, 38, 39, 40. *Gij zult liefhebben den Heer, uwen God, met geheel uw hart, en met geheel uwe ziel, en met geheel uw verstand. Dit is het eerste en het groote gebod. En het tweede, aan dit gelijk, [is]: gij zult uwen naaste liefhebben als u zelven. Aan deze twee geboden hangt de gansche wet en de Profeten.*

5. *Vr.* Kunt gij dit alles volkomenlijk houden?

Antw. Neen ik: want ik ben van nature geneigd God en mijnen naaste te haten.

De 3. Zondag.

6. *Vr.* Heeft dan God den mensch alzoo boos en verkeerd geschapen?

Antw. Neen hij; maar God heeft den mensch goed en naar zijn evenbeeld geschapen, dat is, in ware gerechtigheid en heilichheid, opdat hij God, zijn Schepper, regt kennen, Hem van harte liefhebben, en met Hem in de eeuwige zaligheid leven zou, om Hem te loven en te prijzen.

7. *Vr.* Van waar komt dan zulk een verdorven aard des menschen?

Antw. Uit den val en de ongehoorzaamheid van onze eerste voorouders, Adam en Eva, in het Paradijs, waar onze natuur alzoo verdorven is geworden, dat wij allen in zonden ontvangen en geboren worden.

8. *Vr.* Maar zijn wij alzoo verdorven, dat wij ganschelijk onbekwaam zijn tot eenig goed, en geneigd tot alle kwaad?

A

Antw.

Antw. Ja wij, tenzij wij door den Geest Gods wedergeboren worden.

De 4. Zondag.

9. *Vr.* Doet dan God aan den mensch geen onrecht, dat Hij in zijne wet van hem eischt, wat hij niet doen kan?

Antw. Neen hij; want God heeft den mensch alzoo geschapen, dat hij dat kon doen, maar de mensch heeft zich zelf en al zijne nakomelingen, door het ingeven des duivels en door moedwillige ongehoorzaamheid, van die gaven beroofd.

10. *Vr.* Wil God zulk eene ongehoorzaamheid en afval ongestraft laten?

Antw. Neen Hij geenszins; maar Hij veroort zich schrikkelijk, beide over de aangeborene en werkelijke zonden, en wil die, door een regtvaardig oordeel, tijdelijk en eeuwiglijk straffen, gelijk Hij gesproken heeft: *vervloekt zij een iegelijk, die niet blijft in al wat er geschreven is in het boek der wet, dat hij dat doe!*

11. *Vr.* Is dan God ook niet barmhartig?

Antw. God is wel barmhartig, maar Hij is ook regtvaardig: daarom eischt zijne gerechtigheid, dat de zonde, welke tegen de allerhoogste Majesteit Gods gedaan is, ook met de hoogste, dat is, met de eeuwige straf, aan ligchaam en ziel gestraft worde.

HET TWEDE DEEL.

VAN DES MENSCHEN VERLOSSING.

De 5. Zondag.

12. *Vr.* Aangezien wij dan, naar het regtvaardig oordeel Gods, tijdelijke en eeuwige straf verdiend hebben; is er eenig middel, waardoor wij deze straf ontgaan mogen, en weder tot genade komen?

Antw. God wil, dat aan zijne gerechtigheid genoeg geschiede; daarom moeten wij aan dezelve, of door ons zelven, of door eenen anderen, volkomenlijk betalen.

13. *Vr.* Maar kunnen wij door ons zelven betalen?

Antw. In geenerlei wijze; maar wij maken ook de schuld nog dagelijks meerder.

14. *Vr.* Kan ook ergens een bloot schepsel gevonden worden, hetwelk voor ons betaalt?

Antw. Neen: want, ten eerste, wil God aan geen ander schepsel de schuld straffen, welke de mensch gemaakt heeft; ten andere, kan ook geen bloot schepsel den last van Gods eeuwigen toorn tegen de zonde dragen, en andere schepselen daarvan verlossen.

15. *Vr.* Wat moeten wij dan voor eenen Middelaar en Verlosser zoeken?

Antw. Zulk eenen, die een waarachtig en regtvaardig mensch is, en nogtans ook sterker dan alle schepselen, dat is, die ook waarachtig God is.

De 6. Zondag.

16. *Vr.* Waarom moet hij een waarachtig en regtvaardig mensch zijn?

Antw. Omdat de regtvaardigheid van God vorderde, dat de menschelijke natuur, die gezondigd had, voor de zonde betaalde, en dat een mensch, zelf een zondaar zijnde, niet kon voor anderen betalen.

17. *Vr.* Waarom moet hij zamen ook waarachtig God zijn?

Antw. Opdat hij, uit kracht zijner Godheid, den last des toorns Gods aan zijne menscheit dragen, en ons de gerechtigheid en het leven verwerven en wedergeven mogt.

18. *Vr.* Maar wie is die Middelaar, die zamen waarachtig God en waarachtig regtvaardig mensch is?

Antw. Onze Heer Jezus Christus, die ons van God tot wijsheid, regtvaardigheid, heiligmaking en tot eene volkomene verlossing geschonken is.

19. *Vr.* Waaruit weet gij dat?

Antw. Uit het heilig Evangelie, hetwelk God zelf eerst in het Paradijs geopenbaard, en daarna door de heilige Patriarchen en Profeten heeft laten verkondigen, en door de offeranden en andere plegtigheden der wet laten vóórbeelden, en ten laatste door zijnen eeniggeboren Zoon vervuld.

De 7. Zondag.

20. *Vr.* Worden dan alle menschen weder door Christus zalig, gelijk zij door Adam zijn verdoemd geworden?

Antw. Neen zij, maar alleen degenen, die hem door een oprecht geloof worden ingelijfd, en al zijne weldaden aannemen.

21. *Vr.* loof?

Antw. I niet alle kennis, waarach God in baard zeker v Heilige gelie, niet all ook aa zonden en zal ken zi alleen Christ 22. *Vr.* Christ

Antw. gelie

ons d

geme

telijk

leeren

23. *Vr.* kelen

Antw. Vade

per

de:

En

eenig

die

ligen

maa

onde

kruis

ven

ten

van

hem

God

van

oor

doe

Ik

ne

me

vi

di

wi

21. *Vr.* Wat is een oprecht geloof?

Antw. Een oprecht geloof is niet alleen een zeker weten of kennis, waardoor ik alles voor waarachtig houde, wat ons God in zijn woord geopenbaard heeft; maar ook een zeker vertrouwen, hetwelk de Heilige Geest, door het Evangelie, in mijn hart werkt, dat niet alleen aan anderen, maar ook aan mij, vergeving der zonden, eeuwige gerechtigheid en zaligheid van God geschonken zij, uit loutere genade, alleen om de verdiensten van Christus.

22. *Vr.* Wat is dan eenen Christen noodig te gelooven?

Antw. Al wat ons in het Evangelie beloofd wordt, hetwelk ons de Artikelen van ons algemeen en ongetwijfeld Christelijk geloof in ééne hoofdsom leeren.

23. *Vr.* Hoe luiden die Artikelen?

Antw. Ik geloof in God, den Vader, den Almagtige, Schepper des hemels en der aarde;

En in Jezus Christus, zijnen eeniggeboren Zoon, onzen Heer; die ontvangen is van den Heiligen Geest, geboren uit de maagd Maria; die geleden heeft onder Pontius Pilatus; is gekruisigd, gestorven en begraven, nedergedaald ter helle, ten derden dag weder opgestaan van de dooden, opgevaren ten hemel, zittende ter regterhand Gods, des almachtigen Vaders; van waar hij komen zal om te oordeelen de levenden en de dooden.

Ik geloof in den Heiligen Geest. Ik geloof eene heilige, algemeene, Christelijke Kerk, de gemeenschap der heiligen, vergeving der zonden, wederopstanding des vleesch, en een eeuwig leven.

De 8. Zondag.

24. *Vr.* Hoe worden deze Artikelen verdeeld?

Antw. In drie deelen: het eerste is van God den Vader, en onze schepping; het andere, van God den Zoon, en onze verlossing; het derde, van God den Heiligen Geest, en onze heiligmaking.

25. *Vr.* Aangezien er maar één eenig Goddelijk wezen is, waarom noemt gij den Vader, den Zoon en den Heiligen Geest?

Antw. Omdat God zich alzoo

in zijn woord geopenbaard heeft, dat deze drie onderscheidene personen, de eenige, waarachtige en eeuwige God zijn.

VAN GOD DEN VADER.

De 9. Zondag.

26. *Vr.* Wat gelooft gij met deze woorden: *Ik geloof in God, den Vader, den Almagtige, Schepper des hemels en der aarde?*

Antw. Dat de eeuwige Vader van onzen Heer, Jezus Christus, die hemel en aarde, met al wat er in is, uit niet geschapen heeft, die ook dezelve nog door zijnen eeuwigen raad en voorzienigheid onderhoudt en regeert, om zijns Zoons Christus wil, mijn God en mijn Vader is; op wien ik alzoo vertrouw, dat ik niet twijfele, of Hij zal mij met alle nooddrift des lichams en der ziel verzorgen, en ook al het kwaad, hetwelk Hij mij in dit jammerdal toeschikt, mij ten beste keeren; omdat Hij zulks doen kan als een almachtig God, en ook doen wil als een getrouw Vader.

De 10. Zondag.

27. *Vr.* Wat verstaat gij door de Voorzienigheid Gods?

Antw. De almachtige en alomtegenwoordige kracht van God, door welke Hij hemel en aarde, mitsgaders alle schepselen, als met zijne hand nog onderhoudt, en alzoo regeert, dat loof en gras, regen en droogte, vruchtbare en onvruchtbare jaren, spijs en drank, gezondheid en krankheid, rijkdom en armoede, en alle dingen, niet bij geval, maar van zijne vaderlijke hand ons toekomen.

28. *Vr.* Waartoe dient ons, dat wij weten, dat God alles geschapen heeft, en nog door zijne Voorzienigheid onderhoudt?

Antw. Dat wij in allen tegenwoordig geduldig, in voorspoed dankbaar zijn mogen, en in alles, wat ons nog toekomen kan, een goed toezicht hebben op onzen getrouwen God en Vader, dat ons geen schepsel van zijne liefde scheiden zal, aangezien alle schepselen alzoo in zijne hand zijn, dat zij, tegen zijnen wil, zich noch roeren noch bewegen kunnen.

VAN GOD DEN ZOON.

De 11. Zondag.

29. *Vr.* Waarom wordt de Zoon van God *Jezus*, dat is *Zalmaker* genoemd?

Antw. Omdat hij ons zalig maakt, en van onze zonden verlost; daar benevens, dat bij niemand anders eenige zaligheid te zoeken of te vinden is.

30. *Vr.* Gelooven dan die ook aan den eenigen *Zalmaker Jezus*, die hunne zaligheid en welvaart bij de heiligen, bij zich zelven, of ergens elders zoeken?

Antw. Neen zij, maar zij verloothenen met de daad den eenigen Heiland en *Zalmaker Jezus*, ofschoon zij hem niet den mond roemen; want van twee één, of *Jezus* moet geen volkomen *Zalmaker* zijn, of die dezen *Zalmaker* met een waar geloof aannemen, moeten alles in hem hebben, wat tot hunne zaligheid noodig is.

De 12. Zondag.

31. *Vr.* Waarom is hij *Christus*, dat is, een *Gezalfde*, genoemd?

Antw. Omdat hij van God, den Vader, verordend, en met den Heiligen Geest is gezalfd, tot onzen hoogsten Profeet en Leeraar, die ons den verborgen raad en wil van God aangaande onze verlossing volkomenlijk geopenbaard heeft; en tot onzen eenigen Hoogepriester, die ons met de eenige offerande zijns ligchaams verlost heeft, en ons met zijne voorbidding steeds voortreedt bij den Vader; en tot onzen eeuwigen Koning, die ons met zijn woord en Geest regeert, en ons bij de verworvene verlossing beschut en behoedt.

32. *Vr.* Maar waarom wordt hij een *Christen* genoemd?

Antw. Omdat ik door het geloof een lidmaat van *Christus*, en alzoo aan zijne zalving deelachtig ben; opdat ik zijnen naam bekenne, en mij zelve tot een levend dankoffer hem offere, en met een vrij goed geweten, in dit leven, tegen de zonde en den duivel strijde, en hier namaals in eeuwigheid met hem over alle schepselen regere

De 13. Zondag.

33. *Vr.* Waarom is hij *Gods eeniggeboren Zoon* genoemd, zoo wij toch ook *Gods kinderen* zijn?

Antw. Daarom, dat *Christus* alleen de eeuwige natuurlijke Zoon van God is; maar wij zijn om zijnen wil, uit genade, tot kinderen *Gods* aangenomen.

34. *Vr.* Waarom noemt gij hem *onzen Heer*?

Antw. Omdat hij ons, met ligchaam en ziel, van al onze zonden, niet met goud of met zilver, maar met zijn dierbaar bloed, gekocht, en van alle geweld des duivels verlost, en ons alzoo zich tot een eigen-dom gemaakt heeft.

De 14. Zondag.

35. *Vr.* Wat is dat gezegd: *die ontrangen is van den Heiligen Geest, geboren uit de maagd Maria*?

Antw. Dat de eeuwige Zoon van God, die waarachtig en eeuwig God is en blijft, de ware menschenlijke natuur, uit het vleesch en bloed van de maagd *Maria*, door de werking des Heiligen Geestes, aangenomen heeft; opdat hij ook het ware zaad van *David* zij, aan zijne broeders in alles gelijk, uitgenomen de zonde.

36. *Vr.* Wat nuttigheid overkomt u door de heilige ontvanging en geboorte van *Christus*?

Antw. Dat hij onze Middelbaar is, en met zijne onschuld en volkomene heilichheid, mijne zonden, waarin ik ontvangen en geboren ben, voor *Gods* aangezicht bedekt.

De 15. Zondag.

37. *Vr.* Wat verstaat gij bij het woordje, *geleden*?

Antw. Dat hij aan ligchaam en ziel, den ganschen tijd zijns levens op de aarde, maar inzonderheid aan het einde zijns levens, den toorn *Gods* tegen de zonde van het gansche menschenlijke geslacht gedragen heeft; opdat hij met zijn lijden, als met het eenige zoenoffer, ons ligchaam en ziel van de eeuwige verdoemenis verlossen, en ons *Gods* genade, gerechtigheid en het eeuwige leven verwerven zou.

38. *Vr.* Waarom heeft hij *onder den Regter Pontius Pilatus* geleden?

Antw.

Antw.
dig, o
Regter
ons da
ge oo
over o
zou.
39. *Vr.*
in, da
weest
andere
re?
Antw.
ben i
vloeki
zich
dood
vloekt

40.
tus z
ten v
Antw.
de g
Gods
zond
dan
Zoon
41.
ven
Antw.
gen
ven
42.
ons
het
ven
Antw.
bet
ma
den
tot
43.
me
off
tus
A
on
ge
ve
lu
ni
w
o
o
d
s
z
t
t
l

Antw. Opdat hij, onschuldig, onder den wereldlijken Regter veroordeeld zijnde, ons daarmede van het strenge oordeel van God, dat over ons gaan zou, bevrijden zou.

39. *Vr.* Heeft het iets meer in, dat hij gekruisigd is geweest, dan of hij met een anderen dood gestorven ware?

Antw. Ja het: want daardoor ben ik zeker, dat hij de vervloeking, die op mij lag, op zich geladen heeft, omdat de dood des kruises van God vervloekt was.

De 16. Zondag.

40. *Vr.* Waarom heeft Christus zich tot in den dood moeten vernederen?

Antw. Daarom, dat van wege de gerechtigheid en waarheid Gods, niet anders voor onze zonden kon betaald worden, dan door den dood van Gods Zoon.

41. *Vr.* Waarom is hij begraven geworden?

Antw. Om daarmee te betuigen, dat hij waarlijk gestorven is.

42. *Vr.* Zoc dan Christus voor ons gestorven is, hoe komt het, dat wij ook moeten sterven?

Antw. Onze dood is geene betaling voor onze zonden, maar alleen eene afsterfing der zonden, en een doorgang tot het eeuwige leven.

43. *Vr.* Wat verkrijgen wij meer voor nuttigheid uit de offerande en dood van Christus aan het kruis?

Antw. Dat door zijne kracht onze oude mensch met hem gekruisigd, gedood en begraven wordt; opdat de booze lusten van het vleesch in ons niet meer regeren, maar dat wij ons zelve hem tot eene offerande der dankbaarheid offeren.

44. *Vr.* Waarom volgt er, nedergedaald ter helle?

Antw. Opdat ik in mijne hoogste aanvechtin en verzekerd zij, en mij ganschelijk vertrooste, dat mijn Heer Christus, door zijne onuitsprekelijke benaauwdheid, smarten, verschrikkingen en helsche kwalen, in welke hij, in zijn gansche lijden, maar inzonderheid aan het kruis, gezonden was, mij van de helsche benaauwdheid en pijn verlost heeft.

De 17. Zondag.

45. *Vr.* Wat nut ons de opstanding van Christus?

Antw. Ten eerste, heeft hij door zijne opstanding den dood overwonnen, opdat hij ons de gerechtigheid, die hij door zijnen dood ons verworven had, kon deelachtig maken; ten andere, worden wij ook door zijne kracht opgewekt tot een nieuw leven; ten derde, is de opstanding van Christus een zeker pand van onze zalige opstanding.

De 18. Zondag.

46. *Vr.* Wat verstaat gij daarmee, opgevaren ten hemel?

Antw. Dat Christus voor de oogen zijner jongeren van de aarde ten hemel is opgeheven, en dat hij ons ten goede daár is, tot dat hij wederkomt, om te oordeelen de levenden en de dooden.

47. *Vr.* Is dan Christus niet bij ons tot aan het einde der wereld, gelijk hij ons beloofd heeft?

Antw. Christus is waarachtig mensch en waarachtig God: naar zijne menschelijke natuur is hij niet meer op aarde, maar naar zijne godheid, majesteit, genade en geest wijk hij nimmermeer van ons.

48. *Vr.* Maar zoo de menscheit niet overal is, waar de godheid is, worden dan die twee naturen in Christus niet van elkander gescheiden?

Antw. Ganschelijk niet: want mitsdien de godheid onbegrijpelijk en overalteenwoordig is, zoo moet volgen, dat zij wel buiten hare aangenomene menscheit is, en nogtans ook in dezelve is, en persoonlijk met haar vereenigd blijft.

49. *Vr.* Wat nut ons de hemelvaart van Christus?

Antw. Ten eerste, dat hij in den hemel voor het aangezicht zijns Vaders onze Voorspreker is; ten andere, dat wij ons vleesch in den hemel tot een zeker pand hebben, dat hij, als het Hoofd, ons, zijne lidmaten, ook tot zich zal nemen; ten derde, dat hij ons zijnen Geest tot een tegenpand zendt, door wiens kracht wij zoeken wat daar boven is, waar Christus is, zittende ter rechterhand Gods, en niet wat op de aarde is.

De 19. Zondag.

50. *Vr.* Waarom werd daarbij gezet, *zittende ter rechterhand Gods?*

Antw. Dat Christus daarom ten hemel gevaren is, opdat hij zich zelven daár bewijze als het Hoofd zijner Christelijke Kerk, door hetwelk de Vader alle dingen regeert.

51. *Vr.* Wat nuttigheid brengt ons nu deze heerlijkheid van ons Hoofd Christus?

Antw. Eerstelijk, dat hij door zijnen Heiligen Geest, in ons, zijne lidmaten, de hemelsche gaven uitgiet; daarna, dat hij ons met zijne magt tegen alle vijanden beschut en bewaart.

52. *Vr.* Wat troost u de wederkomst van Christus, om te oordeelen de levenden en de dooden?

Antw. Dat ik in alle droefenis en vervolging, met een opgerigt hoofd, even denzelfden, die zich te voren om mijnen wil voor Gods gerigt gesteld, en al den vloek van mij weggenomen heeft, tot eenen Regter uit den hemel verwachtte; die al zijne en mijne vijanden in de eeuwige verdoemenis werpen, maar mij, met alle uitverkorenen, tot zich in de hemelsche blijdschap en heerlijkheid nemen zal.

VAN GOD DEN HEILIGEN GEEST.

De 20. Zondag.

53. *Vr.* Wat gelooft gij van de Heiligen Geest?

Antw. Eerstelijk, dat hij samen met den Vader en den Zoon waarachtig en eeuwig God is; ten andere, dat hij ook aan mij gegeven is, opdat hij mij, door een opregt geloof, aan Christus en al zijne weldaden deelachtig make, mij trooste, en bij mij eeuwig blijve.

De 21. Zondag.

54. *Vr.* Wat gelooft gij van de heilige, algemeene, Christelijke Kerk?

Antw. Dat de Zoon van God, uit het gansche menschelijke geslacht, zich eene gemeente, tot het eeuwige leven uitverkoren, door zijnen Geest en woord, in eenigheid des waren geloofs, van het begin der wereld tot aan het einde, vergadert, beschermt en onderhoudt; en dat ik daarvan een

levend lidmaat ben, en eeuwig zal blijven.

55. *Vr.* Wat verstaat gij door de gemeenschap der heiligen?

Antw. Eerstelijk, dat alle en elk geloovige, als lidmaten, aan den Heer Christus en aan al zijne schatten en gaven gemeenschap hebben; ten andere, dat elk zich moet schuldig weten, zijne gaven, ten nutte en tot zaligheid der andere lidmaten, gewillig en met vreugde aan te leggen.

56. *Vr.* Wat gelooft gij van de vergeving der zonden?

Antw. Dat God, om het goeddoen van Christus, aan al mijne zonden, ook mijnen zondigen aard, waarmede ik al mijn leven lang te strijden heb, nimmermeer wil gedenken, maar mij uit genade de gerechtigheid van Christus schenken, opdat ik nimmermeer in het gerigt van God kome.

De 22. Zondag.

57. *Vr.* Wat troost geeft u de opstanding des vleesches?

Antw. Dat niet alleen mijne ziel, na dit leven van stonden aan, tot Christus, haar Hoofd, zal opgenomen worden; maar dat ook dit mijn vleesch, door de kracht van Christus opgewekt zijnde, weder met mijne ziel vereenigd, en aan het heerlijk ligchaam van Christus gelijkvormig zal worden.

58. *Vr.* Wat troost schept gij uit het Artikel van het eeuwige leven?

Antw. Dat, nademaal ik nu het beginsel der eeuwige vreugde in mijn hart gevoele, ik na dit leven volkomene zaligheid bezitten zal, welke geen oog gezien, en geen oor gehoord heeft, en in geens menschen hart gekomen is, en dat, om God daarin eeuwig te prijzen.

VAN DE REGTVAARDIGING.

De 23. Zondag.

59. *Vr.* Maar wat baat het u nu, dat gij dit alles gelooft?

Antw. Dat ik in Christus voor God rechtvaardig ben, en een erfgenaam van het eeuwige leven.

60. *Vr.* Hoe zijt gij rechtvaardig voor God?

Antw. Alleen door een opregt geloof in Jezus Christus: alzoo, dat, al is het, dat mij mijn geweten beklaagt, dat ik tegen al de geboden God-

zwaars

zwaar
dezelv
en ne
heid
God,
verdie
mij d
ning,
van C
kent
zond
als h
zaam
Chris
heeft
weld
aann
61.
gij a
vaar
Ant
de v
loof
maar
geno
heili
gere
dat
alle
men

62.
onz
regt
stul
Ant
tigh
bes
en
stu
en
in
en
63.
goe
nos
me
A
sch
ma
64.
ge
me
A
on
tu
in
br
ba
—
6
h
a
e

zwaarlijk gezondigd, en van dezelve geen gehouden heb, en nog steeds tot alle boosheid geneigd ben, nogtans God, zonder eenige mijner verdienste, uit loutere genade, mij de volkomene genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus schenkt en toerekent, even als had ik nooit zonde gehad noch gedaan, ja als had ik ook al de gehoorzaamheid volbragt, welke Christus voor mij volbragt heeft, zoo verre ik zulk eene weldaad met een geloovig hart aanneem.

61. *Vr.* Waarom zegt gij, dat gij alleen door het geloof regtvaardig zijt?

Antw. Niet, dat ik van wege de waardigheid van mijn geloof Gode aangenaam ben, maar daarom, dat alleen de genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus mijne gerechtigheid voor God is, en dat ik dezelve niet anders, dan alleen door het geloof, aanneemen en mij toeëigenen kan.

De 24. Zondag.

62. *Vr.* Maar waarom kunnen onze goede werken niet de gerechtigheid voor God, of een stuk van dezelve zijn?

Antw. Daarom, dat de gerechtigheid, die voor Gods gerigt bestaan kan, gansch volkomen en aan de wet van God in alle stukken gelijkmatig zijn moet; en dat ook onze beste werken in dit leven alle onvolkomen en met zonden bevekt zijn.

63. *Vr.* Hoe, verdienen onze goede werken niet, welke God nogtans in dit en in het toekomstende leven wil beloonen?

Antw. Deze belooning geschiedt niet uit verdienste, maar uit genade.

64. *Vr.* Maar maakt deze leer geen zorgeloze en goddelooze menschen?

Antw. Neen zij: want het is onmogelijk, dat, zoo wie Christus door een waarachtig geloof ingeplant is, niet zou voortbrengen vruchten der dankbaarheid.

VAN DE SACRAMENTEN.

De 25. Zondag.

65. *Vr.* Aangezien dan alleen het geloof ons aan Christus en al zijne weldaden deelachtig maakt, van waar komt zulk een geloof?

Antw. Van den Heiligen Geest,

die het geloof in onze harten werkt, door de verkondiging van het heilig Evangelie, en hetzelfde sterkt door het gebruik der Sacramenten.

66. *Vr.* Wat zijn de Sacramenten?

Antw. De Sacramenten zijn heilige, zichtbare waarteekenen en zegelen, van God ingezet, opdat Hij ons, door het gebruik derzelfde, de beloften van het Evangelie des te beter te verstaan geven en verzegelen zou: namelijk, dat Hij ons, van wege het eenige slagtoffer van Christus, aan het kruis volbragt, vergeving der zonden en het eeuwige leven uit genade schenkt.

67. *Vr.* Zijn dan beide het Woord en de Sacramenten daarhenen gerigt, of daartoe verordend, dat zij ons geloof op de offerande van Jezus Christus aan het kruis, als op den eenigen grond onzer zaligheid, wijzen?

Antw. Ja zij toch: want de Heilige Geest leert ons in het Evangelie, en verzekert ons door de Sacramenten, dat onze volkomene zaligheid in de eenige offerande van Christus staat, die voor ons aan het kruis geschied is.

68. *Vr.* Hoeveel Sacramenten heeft Christus in het Nieuwe Verbond of Testament ingezet?

Antw. Twee, namelijk den heiligen Doop en het heilig Avondmaal.

VAN DEN HEILIGEN DOOP.

De 26. Zondag.

69. *Vr.* Hoe wordt gij in den heiligen Doop vermaand en verzekerd, dat de eenige offerande van Christus, aan het kruis geschied, u ten goede komt?

Antw. Alzoo, dat Christus dit uitwendig waterbad ingezet, en daarbij toegezegd heeft, dat ik zoo zeker met zijn bloed en Geest van de onreinheid mijner ziel, dat is, van al mijne zonden, gewasschen ben, als ik uitwendig met het water, hetwelk de onzuiverheid des vleesch es pleegt weg te nemen, gewasschen ben.

70. *Vr.* Wat is het, met het bloed en den Geest van Christus gewasschen te zijn?

Antw. Het is vergeving der zonden van God uit genade te hebben, om het bloed van Christus, hetwelk hij in zijne offerande aan het kruis voor ons uitgestort heeft; daarna

ook door den Heiligen Geest vernieuwd en tot lidmaten van Christus geheiligd te zijn, opdat wij hoe langer hoe meer der zonden afsterven, en in een godzalig, onstraffelijk leven wandelen.

71. *Vr.* Wáár heeft ons Christus toegezegd, dat hij ons zoo zeker met zijn bloed en Geest wasschen wil, als wij met het doopwater gewasschen worden?

Antw. In de inzetten des Doops, welke aldus luidt: *gaat henen, onderwijst alle volken, dezelve doopende in den naam des Vaders, en des Zoons, en des Heiligen Geestes. En: die geloofd zal hebben, en gedoopt zal zijn, zal zalig worden; maar die niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden.*

Deze belofte wordt ook herhaald, waar de Schrift den Doop *het bad der wedergeboorte en de afwassching der zonden* noemt.

De 27. Zondag.

72. *Vr.* Is dan het uiterlijk waterbad de afwassching der zonden zelve?

Antw. Neen het: want alleen het bloed van Jezus Christus, en de Heilige Geest reinigt ons van alle zonden.

73. *Vr.* Waarom noemt dan de Heilige Geest den Doop, *het bad der wedergeboorte en de afwassching der zonden?*

Antw. God spreekt alzoo niet zonder groote oorzaak, namelijk: niet alleen om ons daarmede te leeren, dat gelijk de onzuiverheid des ligchaams door het water, alzoo ook onze zonden door het bloed en den Geest van Jezus Christus weggenomen worden; maar veel meer, opdat Hij ons door dit goddelijke pand en waarteeken wil verzekeren, dat wij zoo waarachtig van onze zonden geestelijk gewasschen zijn, als wij uitwendig met water gewasschen worden.

74. *Vr.* Zal men ook de jonge kinderen doopen?

Antw. Ja; want mitsdien zij zoowel als de volwassenen in het verbond van God en in zijne gemeente begrepen zijn, en dat hun door Christus bloed de verlossing van de zonden, en de Heilige Geest, die het geloof werkt, niet minder dan aan de volwassenen toegezegd wordt, zoo moeten zij ook, door den Doop, als door het teeken des verbonds, in de

Christelijke Kerk ingelijfd, en van de kinderen der ongeloovigen onderscheiden worden, gelijk in het Oude Verbond of Testament door de Besnijdenis geschied is, voor welke in het Nieuwe Verbond de Doop ingezet is.

VAN HET HEILIG AVONDMAAL VAN ONZEN HEER JEZUS CHRISTUS.

De 28. Zondag.

75. *Vr.* Hoe wordt gij in het heilig Avondmaal vermaand en verzekerd, dat gij aan de eenige offerande van Christus, aan het kruis volbragt, en aan al zijn goed gemeenschap hebt?

Antw. Alzoo, dat Christus aan mij en alle geloovigen, tot zijne gedachtenis, van dit gebroken brood te eten, en van dezen drinkbeker te drinken bevolen heeft, en daarbij ook belooft: eerstelijk, dat zijn ligchaam zoo zeker voor mij aan het kruis geofferd en gebroken, en zijn bloed voor mij vergoten is, als ik met oogen zie, dat het brood des Heeren voor mij gebroken, en de drinkbeker mij medegedeeld wordt; en ten andere, dat hij zelf mijne ziel, met zijn gekruisigd ligchaam en vergoten bloed, zoo zeker tot het eeuwige leven spijst en laaft, als ik het brood en den drinkbeker des Heeren (als zekere waarteekenen van het ligchaam en bloed van Christus) uit des dienaars hand ontvang en mondelijk geniet.

76. *Vr.* Wat is dat te zeggen, *het gekruisigde ligchaam van Christus te eten en zijn vergoten bloed te drinken?*

Antw. Het is niet alleen, met een geloovig hart, het gansche lijden en sterven van Christus aan te nemen, en daardoor vergeving der zonden en het eeuwige leven te verkrijgen, maar ook daar benevens door den Heiligen Geest, die zamen in Christus en in ons woont, alzoo met zijn heilig ligchaam hoe langer hoe meer verenigd te worden, dat wij, al is het dat Christus in den hemel is en wij op aarde zijn, nogtans vleesch van zijn vleesch, en been van zijne beenen zijn, en dat wij door éénen Geest (als leden van één ligchaam door ééne ziel) eeuwiglijk leven en geregeerd worden.

77. *Vr.* Wáár heeft Christus be-

beloo
alzo
en bl
als z
eten
drink
Auto
Avon
luidt
ze l
nach
werd
dank
zeide
ligch
brok
ne
[nar
na l
en z
Nieu
doet
[die
ged
wijl
en
ken
des
De
her
Apo
spr
dri
wel
gen
sch
tua
bre
me
Ch
he
lig
één

7
en
ch
w
ni
tu
af
is
G
z
h
n
t
d
S
v
v

C
l
c
t

beloofd, dat hij de geloovigen alzoo zeker met zijn ligchaam en bloed wil spijzen en laven, als zij van dit gebroken brood eten en van dezen drinkbeker drinken?

Antw. In de Inzetting des Avondmaals, welke aldus luidt: (I Kor. XI: 23—26) *Onze Heer Jezus nam, in den nacht, in welken hij verraden werd, het brood; en als hij gedankt had, brak hij het, en zeide: neemt, eet! dat is mijn ligchaam, hetwelk voor u gebroken wordt; doet dat tot mijne gedachtenis. Desgelijks [nam] hij ook den drinkbeker na het eten des Avondmaals, en zeide: deze drinkbeker is het Nieuwe Testament in mijn bloed; doet dat, zoo dikwijls als gij [dien] zult drinken, tot mijne gedachtenis. Want zoo dikwijls als gij dit brood zult eten, en dezen drinkbeker zult drinken, zoo verkondigt den dood des Heeren, tot dat hij komt.*

Deze toezegging wordt ook herhaald door den heiligen Apostel Paulus, waar hij spreekt: I Kor. X: 16, 17. *De drinkbeker der dankzegging, welken wij [dankzeggende] zegenen, is die niet eene gemeenschap aan het bloed van Christus? Het brood, hetwelk wij breken, is dat niet eene gemeenschap aan het ligchaam van Christus? Want één brood [is het], [zoo] zijn wij velen één ligchaam, dewijl wij allen aan één brood deelachtig zijn.*

De 29. Zondag.

78. *Vr.* Wordt dan uit brood en wijn het wezenlijke ligchaam en bloed van Christus?

Antw. Neen; maar gelijkerwijs het water in den Doop niet in het bloed van Christus veranderd wordt, noch de afwassching der zonde zelve is, (waarvan het alleen een Goddelijk waarteken en verzekering is) alzoo wordt ook het brood in het Avondmaal niet het ligchaam van Christus zelve, hoewel het, naar den aard en de eigenschap der Sacramenten, het ligchaam van Christus Jezus genoemd wordt.

79. *Vr.* Waarom noemt dan Christus het brood *zijn ligchaam*, en den drinkbeker *zijn bloed*, of het *Nieuwe Verbond door zijn bloed*, en Paulus de *gemeenschap aan het ligchaam en bloed van Christus*?

Antw. Christus spreekt alzoo

niet zonder groote oorzaak, namelijk: niet alleen om ons daarmede te leeren, dat, gelijkelijk brood en wijn ditzijdelijk leven onderhouden, alzoo ook zijn gekruisigde ligchaam er vergoten bloed de waarachtige spijs en drank zijn, waardoor onze zielen ten eeuwigen leven gevoed worden; maar veel meer, om ons door deze zichtbare teekenen en panden te verzekeren, dat wij zoo waarachtig aan zijn waarligchaam en bloed, door de werking des Heiligen Geestes, deelachtig worden, als wij deze heilige waartekenen met den ligchaamlijken mond tot zijne gedachtenis ontvangen; en dat al zijn lijden en gehoorzaamheid zoo zeker ons eigen zijn, als hadden wij zelve in eigen persoon alles geleden, en Gode voor onze zonden genoeg gedaan.

De 30. Zondag.

80. *Vr.* Welk onderscheid is er tusschen het Nachتماال des Heeren en de Paapsche Mis?

Antw. Het Nachتماال des Heeren betuigt ons, dat wij volkomene vergeving van alle zonden hebben, door de eenige offerande van Jezus Christus, welke hij zelf éénmaal aan het kruis volbragt heeft, en dat wij door den Heiligen Geest Christus worden ingelijfd, die, naar zijne menschelijke natuur, niet op de aarde, maar in den hemel is, ter regterhand Gods, zijns Vaders, en daár van ons wil aanbeden zijn. Maar de Mis leert, dat de levenden en de dooden niet door het lijden van Christus vergeving der zonden hebben, tenzij Christus nog dagelijks voor dezelve van de Mispriesters geofferd worde; en dat Christus lichamelijk onder de gestalte van het brood en den wijn is, en daarom ook daarin moet aanbeden worden. En alzoo is de Mis in den grond anders niet, dan eene verloochening van de eenige offerande en het lijden van Jezus Christus, en eene vervloekte afgoderij.

81. *Vr.* Voor wie is het Avondmaal des Heeren ingesteld?

Antw. Voor degenen, die zich zelve van wegen hunne zonden mishagen, en nogtans vrouwen, dat dezelve hun om Christus wil vergeven zijn, en dat ook de overblijvende

zwakheid met zijn lijden en sterven bedekt zij; en die ook begeeren hoe langer hoe meer hun geloof te sterken, en hun leven te beteren. Maar de geveinsden, en die zich niet met een waar hart tot God bekeeren, eten en drinken zich zelve het oordeel.

82. *Vr.* Zal men ook tot dit Avondmaal laten komen, die zich met hunne bekentenis en leven als ongeloovige en goddelooze menschen aanstellen?

Antw. Neen; want alzoo wordt het verbond van God ontheiligd, en zijn toorn over de gansche gemeente verwekt; daarom is de Christelijke Kerk schuldig, naar de ordening van Christus en zijne Apostelen, zulken (tot dat zij betering huns levens bewijzen) door de sleutelen des Hemelrijks uit te sluiten.

De 31. Zondag

83. *Vr.* Wat zijn de sleutelen des Hemelrijks?

Antw. De verkondiging van het heilig Evangelie en de Christelijke ban, of uitsluiting uit de Christelijke gemeente, door welke twee stukken het Hemelrijk den geloovigen opengedaan, en den ongeloovigen toegesloten wordt.

84. *Vr.* Hoe wordt het Hemelrijk door de prediking van het heilig Evangelie ontsloten en toegesloten?

Antw. Alzoo, als achterevolgens het bevel van Christus, aan allen en aan een' iegelijk geloovige verkondigd en openlijk betuigd wordt, dat hun (zoo dikwijls zij de beloften van het Evangelie met een waar geloof aannemen) waarachtig al hunne zonden van God, om de verdiensten van Christus, vergeven zijn: daarentegen aan alle ongeloovigen, en die zich niet van harte bekeeren, verkondigd en betuigd wordt, dat de toorn Gods, en de eeuwige verdoemenis op hen ligt, zoo lang zij zich niet bekeeren; volgens welke getuigenis van het Evangelie, God, beide in dit en in het toekomstige leven, oordeelen wil.

85. *Vr.* Hoe wordt het Hemelrijk toegesloten en ontsloten door den Christelijken ban?

Antw. Alzoo, als achterevolgens het bevel van Christus, degenen, die onder den Christelijken naam, onchristelijke leer of leven voeren, nadat

zij menigmaal broederlijk vermaand zijnde, van hunne dwalingen en schandelijk leven niet afstaan willen, aan de gemeente, of degenen, die van de gemeente daartoe verordend zijn, aangebragt worden; en zoo zij naar de vermaning niet vragen, van heilieden, door het verbieden der Sacramenten, uit de Christelijke gemeente, en van God zelve uit het rijk van Christus gesloten worden, en wederom als lidmaten van Christus en van zijne gemeente aangenomen, wanneer zij waarachtige betering beloven en bewijzen.

HET DERDE DEEL.

VAN DE DANKBAARHEID.

De 32. Zondag.

86. *Vr.* Aangezien wij uit onze ellende, zonder eenige onzer verdiensten, alleen uit genade, door Christus verlost zijn, waarom moeten wij dan nog goede werken doen?

Antw. Daarom, dat Christus, nadat hij ons met zijn bloed gekocht en vrijgemaakt heeft, ons ook door zijnen Heiligen Geest tot zijn evenbeeld vernieuwt, opdat wij met ons gansche leven Gode dankbaarheid voor zijne weldaden bewijzen, en Hij door ons geprezen worde: daarna ook, dat elk bij zich zelve van zijn gelof uit de vruchten verzekerd zij, en dat door onzen godzaligen wandel onze naaste ook voor Christus gewonnen worde.

87. *Vr.* Kunnen dan zij niet zalig worden, die in hangedeloos ondankebaar levensvoertvarende, zich tot God niet bekeeren?

Antw. In geenerlei wijze: want de heilige Schrift zegt, dat geen onkuische, afgodendienaar, echtbreker, dief, gierigaard, dronkaard, lasteraar, noch roover, noch dergelijke, het rijk van God beërven zal.

De 33. Zondag.

88. *Vr.* In hoe veel stukken bestaat de waarachtige bekeering des menschen?

Antw. In twee stukken: in de afsterving van den ouden, en in de opstanding van den nieuwen mensch.

89. *Vr.* Wat is de afsterving van den ouden mensch?

Antw.

Antw.
leedwe
onze z
en dez
haten
90. *V*
van de
Antw
vreug
en eer
den
de we
91. *A*
werke
Antw
geloo
Hem
niet
of m
gron

92.
Hee
Ant
woo

Ik
die
dien

Gi
voo

Gi
noo

[v
he
on

[v
on

zo
di

uu
di

zo
de

de
de

be
h

I
g
n

Antw. Het is een hartelijk leedwezen, dat wij God door onze zonden vertoorn hebben, en dezelve hoe langer hoe meer haten en vlieden.

90. *Vr.* Wat is de opstanding van den nieuwen mensch?

Antw. Het is eene hartelijke vreugd in God door Christus, en een lust en liefde om naar den wil van God in alle goede werken te leven.

91. *Vr.* Maar wat zijn goede werken?

Antw. Alleen die uit een waar geloof, naar de wet van God, Hem ter eere geschieden, en niet, die op ons goëddunken of menschen inzettingen gegrond zijn.

VAN DE WET.

De 34. Zondag.

92. *Vr.* Hoe luidt de wet des Heeren?

Antw. God sprak alle deze woorden:

Exod. XX: 2—17.

Deut. V: 6—21.

Ik ben de HEER, uw God, die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgeleid heb.

Het eerste Gebod.

Gij zult geen andere Goden voor mijn aangezicht hebben.

Het tweede Gebod.

Gij zult u geen gesneden beeld, noch eenige gelijkenis maken, [van hetgeen] boven in den hemel is, noch [van hetgeen] onder op de aarde is, noch [van hetgeen] in de wateren onder de aarde is. Gij zult u voor die niet buigen, noch hen dienen: want Ik, de HEER, uw God, ben een ijverig God, die de misdaad der vaderen bezoekt aan de kinderen, aan het derde en aan het vierde [lid] dergenen, die Mij haten; en doe barmhartigheid aan duizenden dergenen, die mij liefhebben, en mijne geboden onderhouden.

Het derde Gebod.

Gij zult den naam des HEEREN, uws Gods, niet ijdelijk gebruiken: want de HEER zal niet onschuldig houden, die zijnen naam ijdelijk gebruikt.

Het vierde Gebod.

Gedenkt aan den Sabbatdag, dat gij dien heiligt: zes dagen zult gy arbeiden en al uw werk doen; maar de zevende dag is de Sabbat des HEEREN, uws Gods, [dan] zult gij geen werk doen, gij, noch uw zoon, noch uwe dochter, [noch] uw dienstknecht, noch uwe dienstmaagd,

noch uw vee, noch uw vreemde, die in uwe poorten is; want in zes dagen heeft de HEER den hemel en de aarde gemaakt, de zee, en alles wat daarin is, en Hij rustte ten zevenden dage; daarom zegende de HEER den Sabbatdag, en heiligde denzelven.

Het vijfde Gebod.

Eert uwen vader en uwe moeder, opdat uwe dagen verlengd worden in het land, dat u de HEER, uw God, geeft.

Het zesde Gebod.

Gij zult niet doodslaan.

Het zevende Gebod.

Gij zult niet echtbreken.

Het achtste Gebod.

Gij zult niet stelen.

Het negende Gebod.

Gij zult geen valsche getuigenis spreken tegen uwen naaste.

Het tiende Gebod.

Gij zult niet begeeren uws naasten huis: gij zult niet begeeren uws naasten vrouw, noch zijnen dienstknecht, noch zijne dienstmaagd, noch zijnen os, noch zijnen ezel, noch iets, dat van uwen naaste is.

93. *Vr.* Hoe worden deze tien geboden verdeeld?

Antw. In twee tafelen: waarvan de eerste leert, hoe wij ons jegens God zullen houden; de andere, wat wij aan onzen naaste schuldig zijn.

94. *Vr.* Wat gebiedt God in het eerste gebod?

Antw. Dat ik, zoo lief als mij mijner ziele zaligheid is, alle afgoderij, tooverij, waarzegging, superstitie of bijgeloof, aanroeping van heiligen of van andere schepselen, mijde en vliede; en den eenigen waren God regt leere kennen. Hem alleen vertrouw, in alle ootmoedigheid en lijdzzaamheid mij aan Hem alleen onderwerpe, van Hem alleen alles goeds verwacht, Hem van ganscher harte liefhebe, vreeze en eere: alzoo dat ik eer van alle schepselen afga en die varen laat, dan dat ik in het allerminste tegen zijnen wil doe.

95. *Vr.* Wat is afgoderij?

Antw. Afgoderij is, in de plaats van den eenigen waren God, die zich in zijn woord openbaard heeft, of benevens denzelven iets anders te versieren of te hebben, waarop de mensch zijn vertrouwen zet.

De 35. Zondag.

96. *Vr.* Wat eischt God in het tweede gebod?

A 6

Antw.

Antw. Dat wij God op geenerlei wijze afbeelden, noch op eene andere wijze vereeren, dan Hij in zijn woord bevolen heeft.

97. *Vr.* Mag men dan ganschelijk geene beelden maken?

Antw. God kan noch mag op eenigerlei wijze afgebeeld worden; maar al is het, dat de schepselen kunnen afgebeeld worden, zoo verbiedt toch God hunne beeldtenis te maken en te hebben, om die te vereeren, of Gode daardoor te dienen.

98. *Vr.* Maar zou men de beelden in de Kerken als boeken der leeken niet mogen lijdén?

Antw. Neen: want wij moeten niet wijzer zijn dan God, die zijne Christenen, niet door stomme beelden, maar door de levende verkondiging zijns woords, wil onderwezen hebben.

De 36. Zondag.

99. *Vr.* Wat wil het derde gebod?

Antw. Dat wij niet alleen met vloeken of met eenen valschen eed, maar ook met onnoodig zweren, den naam van God niet lasteren noch misbruiken; noch ons, met ons stilzwijgen en toezien, aan zulke schrikkelijke zonden deelachtig maken: en in één woord, dat wij den heiligen naam van God niet anders dan met vreeze en eerbied gebruiken, opdat Hij van ons regt bekend, aangeroepen en in al onze woorden en werken geprezen worde.

100. *Vr.* Is het dan zoogroote zonde Gods naam met zweren en vloeken te lasteren, dat God zich ook over hen vertoornt, die, zoo veel als hun mogelijk is, het vloeken en zweren niet helpen weren en verbieden?

Antw. Ja gewisselijk: want er is geen grooter zonde, noch die God meer vertoornt, dan de lastering zijns naams, waarom hij ook dezelve met den dood te straffen bevolen heeft.

De 37. Zondag.

101. *Vr.* Mag men ook godzaliglijk bij den naam van God eenen eed zweren?

Antw. Ja, als het de Overheid van hare onderdanen, of anderzins ook de nood vor-

dert, om trouw en waarheid daardoor te bevestigen, en dat tot Gods eer en des naasten zaligheid; want zulk eedzweren is in Gods woord grond, en daarom ook van de heiligen in het Oude en Nieuwe Testament regt gebruikt geweest.

102. *Vr.* Mag men ook bij de heiligen of bij eenige andere schepselen eenen eed zweren?

Antw. Neen: want een' regten eed zweren is God aanroepen, dat Hij, als die alleen het hart kent, der waarheid getuigenis wil geven, en mij straffen, indien ik valschelijk zweer, welke eer aan geene schepselen toebehoort.

De 38. Zondag.

103. *Vr.* Wat gebiedt God in het vierde gebod?

Antw. Eerstelijk, dat de Kerkdienst of het Predikambt, en de Scholen onderhouden worden; en dat ik, inzonderheid op den Sabbat, dat is, op den Rustdag, tot de gemeente van God naarstiglijk kome, om Gods woord te hooren, de Sacramenten te gebruiken, God, den Heer, openlijk aan te roepen, en den armen Christelijke handreiking te doen; ten andere, dat ik al de dagen mijns levens van mijne booze werken viere; den Heer door zijnen Geest in mij werken late, en alzoo den eeuwigen Sabbat in dit leven aanvange.

De 39. Zondag.

104. *Vr.* Wat wil God in het vijfde gebod?

Antw. Dat ik mijnen vader en mijne moeder, en allen, die over mij gesteld zijn, alle eer, liefde en trouw bewijze, en mij aan hunne goede leer en straf met behoorlijke gehoorzaamheid onderwerpe, en ook met hunne zwakheid en gebreken geduld hebbe, aangezien het Gode belieft ons door hunne hand te regeren.

De 40. Zondag.

105. *Vr.* Wat eischt God in het zesde gebod?

Antw. Dat ik mijnen naaste, noch met gedachten, noch met woorden, of eenig gelaat, veel minder met de daad, door mij zelven, of door an-

deren
of doo
wraakg
mij zel
moedw
begeve
heid h
den do
106. V
alleen
spreke
Antw.
doodsl
Hij de
als n
wraak
alles
houdt
107. V
dat w
gezeg
Antw.
bieden
toorn
zen n
zelven
duld,
barm
delijk
de, z
afkee
vijan

108.
zeve
Antw.
van
wij
hart
tuch
zij i
staa
109
gebe
ken
Antw.
en
Hei
Hij
en
ver
da
ged
der
kan

11
in
A
lee
he
m
al
ge
te
br
sc
re

deren ontzere, hate, kwetse of doode; maar dat ik alle wraakgierigheid aflegge, ook mij zelve niet kwetse, of moedwillig in eenig gevaar begeve: waarom ook de Overheid het zwaard draagt, om den doodslag te weren.

106. *Vr.* Maar dit gebod schijnt alleen van het doodslaan te spreken?

Antw. God, verbiedende den doodslag, leert ons, dat Hij den wortel des doodslags, als nijd, haat, toorn en wraakgierigheid haat, en zulks alles voor eenen doodslag houdt.

107. *Vr.* Maar is het genoeg, dat wij onzen naaste, gelijk gezegd is, niet dooden?

Antw. Neen: want God, verbiedende den nijd, haat en toorn, gebiedt, dat wij onzen naaste liefhebben als ons zelve, en jegens hem geduld, vrede, zachtmoedigheid, barmhartigheid en alle vriendelijkheid bewijzen, zijne schade, zoo veel ons mogelijk is, afkeeren, en ook aan onze vijanden goed doen.

De 41. Zondag.

108. *Vr.* Wat leert ons het zevende gebod?

Antw. Dat alle onkuischheid van God vervloekt is; en dat wij daarom, derzelver van harte vijand zijnde, kuisch en tuchtelijk leven moeten, hetzij in den heiligen huwelijken staat, of buiten denzelven.

109. *Vr.* Verbiedt God in dit gebod niet meer dan echtbreken, en dergelijke schanden?

Antw. Dewijl ons ligchaam en onze ziel tempelen des Heiligen Geestes zijn, zoo wil Hij, dat wij die beide zuiver en heilig bewaren: daarom verbiedt Hij alle onkuische daden, gebaren, woorden, gedachten, lusten, en wat den mensch daartoe trekken kan.

De 42. Zondag.

110. *Vr.* Wat verbiedt God in het achtste gebod?

Antw. God verbiedt niet alleen het stelen en rooven, hetwelk de Overheid straft; maar Hij noemt ook dieverij, alle booze stukken en aanslagen, waarmede wij onzen naasten goed aan ons denken te brengen, hetzij met geweld of schijn van regt, als met onregt gewigt, elle, mate, wa-

re, munt, woeker, of door eenig middel van God verboden: waarbij ook alle gierigheid, alle misbruik en verkwisting zijner gaven.

111. *Vr.* Maar wat gebiedt God in dit gebod?

Antw. Dat ik mijns naasten nut, waar ik kan en mag, bevordere, met hem alzoo handele, als ik wilde, dat men met mij handele; daarbij ook, dat ik getrouw arbeide, opdat ik den nooddriftigen helpen mag.

De 43. Zondag.

112. *Vr.* Wat wil het negende gebod?

Antw. Dat ik tegen niemand valsche getuigenis geve, niemands woorden verkeere, geen achterklapper of lasteraar zij, niemand ligtelijk en onverhoord oordeele, of helpe verdoemen; maar allerlei liegen en bedriegen, als eigene werken des duivels, vermijde, tenzij ik den zwaren toorn van God op mij laden wil: insgelijks, dat ik in het gerigt en alle andere handelingen, de waarheid liefhebbe, oprechtelijk spreke en bekenne: ook mijns naasten eer en goed gerucht, naar mijn vermogen, voorsta en bevordere.

De 44. Zondag.

113. *Vr.* Wat eischt van ons het tiende gebod?

Antw. Dat ook de minstelust of gedachte tegen eenig gebod van God in ons hart nimmermeer kome; maar dat wij, ten allen tijde, van ganscher harte, aller zonden vijand zijn, en lust tot alle gerechtigheid hebben.

114. *Vr.* Maar kunnen degenen, die tot God bekeerd zijn, deze geboden volkomenlijk houden?

Antw. Neen zij: want ook de allerheiligsten, zoo lang zij in dit leven zijn, hebben maar een klein beginsel van deze gehoorzaamheid, doch alzoo, dat zij met een ernstig voor-nemen, niet alleen naar sommige, maar naar alle geboden van God beginnen te leven.

115. *Vr.* Waarom laat God ons dan zoo scherpelijk de tien geboden prediken, indien toch niemand dezelve in dit leven houden kan?

Antw. Eerstelijk, opdat wij ons leven lang onzen zondigen aard hoe langer hoe meer leer-

ren kennen, en des te begeeriger zijn om de vergeving der zonden en de gerechtigheid in Christus te zoeken: daarna, dat wij zonder onderlaten ons benaarstigen, en God bidden om de genade des Heiligen Geestes, opdat wij langs zoo meer naar het evenbeeld van God vernieuwd worden, tot jat wij tot deze voorgestelde volkomenheid na dit leven geraken.

VAN HET GEBED.

De 45. Zondag.

116. *Vr.* Waarom is het gebed voor de Christenen noodig?

Antw. Daarom, dat hetzelfde het voornaamste stuk der dankbaarheid is, welke God van ons vordert. En dat God zijne genade en den Heiligen Geest alleen aan hen geven wil, die Hem, met hartelijke zuchten, zonder ophouden, daarom bidden, en daarvoor danken.

117. *Vr.* Wat behoort tot zulk een gebed, dat Gode aangenaam is, en van Hem verhoord wordt?

Antw. Eerstelijk, dat wij alleen den eenigen waren God, die zich in zijn woord geopenbaard heeft, om al hetgeen Hij ons geboden heeft te bidden, van harte aanroepen. Ten andere, dat wij onzen nood en onze ellende regt en grondig kennen, opdat wij ons voor het aangezicht van zijne Majesteit verootmoedigen. Ten derde, dat wij dezen vasten grond hebben, dat Hij ons gebed, niettegenstaande wij zulks onwaardig zijn, om des Heeren Christus wil, zekerlijk wil verhooren, gelijk Hij ons in zijn woord beloofd heeft.

118. *Vr.* Wat heeft God ons bevolen van Hem te bidden?

Antw. Alle geestelijke en lichamelijke nooddrift, welke de Heer Christus begrepen heeft in het gebed, dat hij zelf ons geleerd heeft.

119. *Vr.* Hoe luidt dat gebed?

Antw. Onze Vader, die in de hemelen [zijt].

Uw naam worde geheiligd.

Uw Koningrijk kome.

Uw wil geschiede op aarde, gelijk in den hemel.

Geef ons heden ons dagelijksch brood.

En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven aan onse schuldenaren.

En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den booze. Want uw is het Koningrijk, en de kracht, en de heerlijkheid, in de eeuwigheid. Amen!

De 46. Zondag.

120. *Vr.* Waarom heeft Christus ons geboden God alzoo aan te spreken: *Onze Vader?*

Antw. Opdat hij van stonden aan, in het begin van ons gebed, in ons de kinderlijke vreeze en toevorzight tot God verwekken zou, hetwelk de grond onzes gebeds is; namelijk, dat God onze Vader door Christus geworden is, en dat Hij ons veel minder afslaan zal, hetgeen wij van Hem met een regt geloof bidden, dan onze vaders ons aardsche dingen ontzeggen.

121. *Vr.* Waarom wordt hier toegegaan: *die in de hemelen [zijt]?*

Antw. Opdat wij van de hemelsche Majesteit Gods niet aardschelijk gedenken, en van zijne almacht alle nooddrift des ligchaams en der ziel verwachten zouden.

De 47. Zondag.

122. *Vr.* Welk is de eerste bede?

Antw. *Uw naam worde geheiligd.* Dat is, geef ons, eerstelijk, dat wij U regt kennen, en U in al uwe werken, in welke uwe almacht, wijsheid, goedheid, gerechtigheid, barmhartigheid en waarheid klaarlijk schijnen, heiligen, roemen en prijzen. Daarna ook, dat wij al ons leven, gedachten, woorden en werken alzoo schikken en rigten, dat uw naam om onzentwil niet gelasterd, maar geëerd en geprezen worde.

De 48. Zondag.

123. *Vr.* Welk is de tweede bede?

Antw. *Uw Koningrijk kome.* Dat is, regeer ons alzoo door uw woord en uwen Geest, dat wij ons langs zoo meer aan U onderwerpen; bewaar en vermeerder uwe Kerk, verstoort de werken des duivels, en alle geweld, hetwelk zich tegen U verheft, mitsgaders alle booze raadslagen, die tegen uw heilig woord bedacht worden, tot dat de volkomenheid uws Rijks toekome, waar in Gij alles zult zijn in allen.

De

124. *Vr.* bede?

Antw. aarde, is, geeschen zaken, leen gogenspr opdat ambt en get uitvoer den he

125. *Vr.* bede?

Antw. gelyks ons r ligcha daard de ee goed zorg, gaven ons g halve schep U all

126. *Vr.* bede?

Antw. schul ven Dat zond en o altij van

zoeking,
den booze.
griek, en
lykheid,
nen!

.

ft Chris-
d alzo
Vader?
stonden
ons ge-
derlijke
tot God
welk de
; name-
der door
en dat
afslaan
em met
n, dan
he din-

ut hier
hemelen

de he-
s niet
en van
uft des
wach-

eerste

gehei-
e, eer-
ken-
rken,
wijs-
heid,
rheid
igen,
arna
ven,
wer-
kten,
atwil
eerd

eede

ome,
loor
est,
neer
ren
wer-
els,
ich
lers
te-
cht
en-
aar
en.
De

De 49. Zondag.

124. *Vr.* Welk is de derde bede?

Antw. Uw wil geschiede op aarde, gelijk in den hemel. Dat is, geef, dat wij en alle menschen onzen eigenen wil verwerpen, en uwen wil, die alleen goed is, zonder eenig tegenspreken gehoorzaam zijn; opdat alzo een iegelijk zijn ambt en beroep zoo gewillig en getrouw moge bedienen en uitvoeren, als de Engelen in den hemel doen.

De 50. Zondag.

125. *Vr.* Welke is de vierde bede?

Antw. Geef ons heden ons dagelijksch brood. Dat is, wil ons met alle nooddrift des lichaams verzorgen, opdat wij daardoor bekennen, dat Gij de eenige oorsprong van alle goed zijt, en dat noch onze zorg, noch arbeid, noch uwe gaven, zonder uwen zegen, ons gedijen; en dat wij derhalve ons vertrouwen van alle schepselen aftrekken, en op U alleen stellen.

De 51. Zondag.

126. *Vr.* Welk is de vijfde bede?

Antw. En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven aan onze schuldenaren. Dat is, wil aan ons, arme zondaren, al onze misdaden, en ook de boosheid, die ons altijd aanhangt, om het bloed van Christus niet toerekenen,

alzo wij ook de getuigenis uwer genade in ons bevinden, dat ons gansche voornemen is, aan onze naasten van harte te vergeven.

De 52. Zondag.

127. *Vr.* Welk is de zesde bede?

Antw. En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den booze. Dat is, dewijl wij van ons zelve zoo zwak zijn, dat wij niet een oogenblik kunnen bestaan, en daartoe onze doodvijanden, de duivel, de wereld en ons eigen vleesch niet ophouden ons aan te vechten wil ons toch behoeden: en sterken door de kracht uws Heiligen Geestes, opdat wij in dezen geestelijken strijd niet onderliggen, maar altijd sterken wederstand doen, tot dat wij eindelijk te eenemaal de overhand behouden.

128. *Vr.* Hoe besluit gij uw gebed?

Antw. Want uw is het Koninkrijk, en de kracht, en de heerlijkheid, in de eeuwigheid. Dat is, zulks alles bidden wij van U, daarom dat Gij, als onze Koning en aller dingen magtig, den wil en het vermogen hebt, om ons alles goeds te geven, en dat alles, opdat daardoor niet wij, maar uw heilige naam eeuwig geprezen worde.

129. *Vr.* Wat beduidt het woord Amen?

Antw. Amen is te zeggen: het zal waar en zeker zijn; want mijn gebed veel zekerder van God verhoord is, dan ik in mijn hart gevoel, dat ik zulks van Hem begeer.

CHRISTELIJKE GEBEDEN,

DIE IN DE VERGADERING DER GELOOVIGEN EN ELDERS GEBRUIKT WORDEN.

*Gebed des Zondags vóór
de Predikatie.*

O eeuwige God, en allernadigste Vader, wij verootmoedigen ons uit grond des harten voor uwe hooge Majesteit, tegen welke wij zoo menigmaal en gruwelijk gezondigd hebben, en bekennen, zoo Gij met ons wilt in het regt gaan, dat wij niet anders dan den eeuwigen dood verdiend hebben. Want bovendien dat wij allen door de erfzonde voor U onrein en kinderen des toorns zijn, ontvangen uit zondig zaad, en in ongerechtigheid geboren, waardoor allerhande booze lusten, tegen U en onze naasten strijdende, in ons wonen; zoo hebben wij met de daad uwe geboden nog menigmaal en zonder einde overtreden, nalatende wat Gij ons geboden hadt, en doende wat ons klaarkijk verboden was. Wij hebben als schapen gedwaald, en hebben grootelijks tegen U gezondigd, hetwelk wij bekennen, en het is ons van harte leed: ja, wij belijden ter onze kleinigheid, en ten prijze uwer ontferming te onswaarts, dat onze zonden het getal van de haren onzes hoofds te boven gaan, en dat wij tien duizend pond schuldig zijn, waartegen wij niet hebben om te betalen. Waarom wij ook niet waardig zijn uwe kinderen genaand te wezen, noch onze oogen op te slaan ten hemel, om onze geboden voor U uit te spreken. Nogtans, o Heere God, en barmhartige Vader, wetende, dat Gij den dood des zondaars niet begeert, maar dat hij zich bekeere en leve, en dat uwe barmhartigheid oneindig is, die Gij bewijst aan degenen, die zich tot U bekeeren, roepen wij U van harte aan, in vertrouwen op onzen Middelaar Jezus Christus, die het Lam Gods is, dat de zonden der wereld is wegnemende, en bidden U, dat Gij wilt medelijden hebben met on-

ze zwakheid, ons om Christus wil al onze zonden vergevende. Wasch ons in de zuivere fontein zijns bloeds, opdat wij rein en sneeuw wit worden. Dek onze naaktheid met zijne onnoozelheid en gerechtigheid, om de eer uws naams. Reinig ons verstand van alle blindheid, en onze harten van allen moedwil en hardnekkigheid. Open thans den mond uws Dienaars, en vervul dien met uwe wijsheid en kennis, opdat hij uw woord rein en vrijmoedig verkondige. Bereid ook ons aller harte, opdat wij hetzelfde hooren, verstaan en bewaren mogen. Schrijf uwe wetten (naar uwe beloften) in de tafelen onzer harten, en geef ons lust en kracht daarin te wandelen, tot prijs en eer uws naams, en tot stichting uwer gemeente. Dit alles, o genadige Vader, bidden en begeeren wij in den naam van Jezus Christus, die ons alzoo heeft leeren bidden: *Onze Vader, enz.*

EEN GEBED VOOR ALLEN NOOD DER CHRISTENHEID,

des Zondags na de Predikatie.

Almachtige, barmhartige God, wij bekennen bij ons zelve, en belijden voor U, gelijk de waarheid is, dat wij niet waardig zijn onze oogen op te slaan ten hemel, en ons gebed voor U te brengen, indien Gij aanzien wilt onze verdiensten en waardigheid: want onze gewetens beschuldigen ons, en onze zonden geven getuigenissen tegen ons. Wij weten ook, dat Gij een regtvaardig Regter zijt, straffende de zonden dergenen, die uwe geboden overtreden. Maar, o Heer, naardien Gij ons bevolen hebt, U in allen nood aan te roepen, en uit uwe onuitsprekelijke barmhartigheid beloofd hebt onze geboden te verhooren, niet van wege onze verdiensten, die geene zijn, maar om de verdiensten

van

van on
tus, die
delaar
steld h
alle an
ze toe
barmha
Eerste
de ont
in het
schen
Gij on
genade
mogeli
uit te
gij ons
merlij
alle af
vange
voer
heid,
heilig
hebbe
baarh
verge
weke
begee
eeren
ware
gruw
en U
wij,
hand
dien
den l
den
doen
o He
die
schij
over
gezi
zoo
oorz
uwe
nog
war
har
toe
de
Gij
rae
wij
dat
zou
M
Go
sto
wij
Gij
uw
los
ve
de
en
or
m
E
w
b
o
en

van onzen Heer Jezus Christus, dien gij ons tot een' Middelaar en Voorspreker voorgesteld hebt; zoo verzaken wij alle andere hulp, en hebben onze toevlugt alleen tot uwe barmhartigheid.

Eerstelijk, o Heer, benevens de ontelbare weldaden, die Gij in het gemeen aan alle menschen op aarde bewijst, hebt Gij ons inzonderheid zoo vele genade gedaan, dat het ons onmogelijk is, die te bedenken of uit te spreken: namelijk, dat gij ons verlost hebt uit de jammerlijke dienst des duivels en alle afgoderij, waarin wij gevangen lagen, en hebt ons gevoerd tot het licht uwer waarheid, en tot de kennis van uw heilig Evangelie. Daartegen hebben wij door onze ondankbaarheid deze uwe weldaden vergeten, wij zijn van U afgeweken, en hebben onze eigene begeerlijkheden gevolgd, U niet eerende, gelijk wij schuldig waren. Daarom hebben wij gruwelijk gezondigd, o Heer, en U grootelijks vertoorn, dat wij, zoo Gij met ons wildet handelen, naar dat wij verdiend hebben, niet anders zouden hebben te verwachten, dan den eeuwigen dood en de verdooienis. Ja wij merken ook, o Heer, bij die kastijdingen, die Gij ons dagelijks zijt toeschikkende, dat Gij U te regt over ons vertoorn. Want aangezien dat Gij rechtvaardig zijt, zoo straft Gij niemand zonder oorzaak; en wij zien ook nog uwe hand verheven, om ons nog meer te straffen. Maar al ware het, dat Gij ons nog veel harder strafte, dan Gij tot nog toe gedaan hebt, ja al vielen al de plagen over ons, waarmede Gij de zonden van uw volk Israël bezocht hebt, zoo zouden wij nogtans moeten bekennen, dat Gij ons geen onregt doet zoudt.

Maar, o Heer, Gij zijt onze God, en wij zijn maar aarde en stof. Gij zijt onze Schepper, en wij zijn het werk uwer handen. Gij zijt onze Herder, en wij zijn uwe schapen. Gij zijt onze Verlosser, en wij zijn het, die Gij verlost hebt. Gij zijt onze Vader, en wij zijn uwe kinderen en erfgenamen. Daarom, straf ons toch niet in uwen toorn, maar kastijd ons genadiglijk. En onderhoud veel meer het werk, dat Gij in ons door uwe barmhartigheid begonnen hebt, opdat de gansche wereld wete en bekenne, dat Gij onze God

en Zaligmaker zijt. Uw volk Israël heeft U zoo menigmaal vertoorn, en Gij hebt hen te regt gestraft, maar zoo dikwijls zij zich wederom tot U bekeerden, hebt Gij hen altijd in genade aangenomen. En hoe zwaar ook hunne zonden en misdaden waren, zoo hebt Gij nogtans die plagen, welke hun toe bereid waren, afgewend van wege het verbond, hetwelk Gij gemaakt hebt met uwe dienaars, Abraham, Izak en Jakob, en hebt alzoo het gebed uws volks nooit van U verstooten. Nu hebben wij door uwe genade even dat zelfde verbond, hetwelk gij in de hand van Jezus Christus onzen Middelaar tusschen U en alle geloovigen hebt opgericht; ja het is nu zoo veel heerlijker en krachtiger, nadat Christus, met zijn heilig lijden en sterven, en zijnen ingang in zijne heerlijkheid, hetzelfde bevestigd en verzuurd heeft. Daarom, o Heer, verzakende ons zelve, en alle menschelijke hulp, hebben wij onze toevlugt alleen tot het zalige genadeverbond, door hetwelk onze Heer Jezus Christus (tot eene volkomene offerande zijn lichaam éénmaal aan het kruis voor ons overgevende) ons met U in eeuwigheid verzoend heeft. Daarom, o Heer, zie aan het aanschijn uws Gezalfden, en niet onze zonden, opdat uw toorn door zijn voorbidden gestild worde, en dat uw aanschijn over ons lichte tot onze vreugde en zaligheid.

Wil ons ook voortaan in uw heilig geleide en uwe bescherming aannemen, en ons regeren met uwen Heiligen Geest, die dagelijks meer en meer ons vleesch met al zijne wellusten doodende, ons vernieuwe tot een beter leven, en in ons voortbrengende waarachtige vruchten des geloofs, waardoor uw naam in eeuwigheid geloofd en geprezen worde, en wij met vurige begeerte alle vergankelijke dingen verachtende, alleen aan de hemelsche mogen gedenken.

En overmits het U behaagt, dat men bidde voor alle menschen, wij bidden U, dat Gij uwen zegen strekken wilt over de leer van uw heilig Evangelie, opdat het overal verkondigd en aangenomen worde, opdat de gansche wereld vervuld worde met uwe zaligmakende kennis, opdat de onwetende bekeerd, de zwakke gestrekt worde, en een iegelijk uwen heiligen naam, niet alleen

met

Christus
gevende.
vere son
t wij rein
Dek on
e onnoo
id, om de
nig ons
heid, en
moedwil
en thans
aars, en
wijsheid
w woord
ondige.
rte, op
n, ver
mogen.
aar uwe
n onzer
ust en
len, tot
, en tot
te. Dit
r, bid
den
us, die
idden:

NOOD

ikatie.

God,
lven,
lijk de
waar
slaan
voor
aan
n en
gewe
n on
issen
, dat
zijt,
nen,
eden.
a Gij
allen
uwe
rtig
den
wege
ene
sten
van

met woorden, maar ook met de daad grootmake en heilige.

Wil tot dat einde getrouwe Dienaars in uwen oogst zenden, en die zelf alzoo begaven, dat zij hunne dienst getrouw mogen bedienen. Daarentegen wil uitroeijen alle valsche leeraars, grijpende wolven en hurlingen, die hunne eigene eer en nuttigheid zoeken, en niet de eer uws heiligen naams alleen, noch der armen menschen welvaart en zaligheid.

Wil ook al uwe Christelijke gemeenten, die Gij overal geroepen hebt, genadiglijk bewaren en regeren, in eenigheid des waarachtigen geloofs en godzaligheid des levens, opdat uw Rijk dagelijks toeneme, en des satans rijk te niet ga, tot dat uw Rijk volkomen worde, als Gij alles in allen zijn zult.

Inzonderheid bidden wij U voor de Overheden, die het U belijft heeft over ons te stellen: voor de Hoog Mogende Heeren Staten Generaal van deze Vereenigde Nederlanden, en voor den Raad van Staat, voor N. onzen getrouwen Gouverneur, voor mijne Heeren de Staten van dit Land, en de Heeren Gecommitteerde Raden, voor mijne Heeren van den Hove Provinciaal, en voor den achtbaren Magistraat, Schout, Burgemeestren, Schepenen en Raad dezer stad. Verleen hun allen uwe genade en gaven, een iegelijk in zijn beroep en staat, waarin hij van U gesteld is, opdat zij het volk, dat Gij hun toevertrouwd hebt, wijs regeren, kloek beschermen, uwe dienst getrouw handhaven, en de justitie aan hunne onderdanen regt bedienen. Wil voorzitten met uwen Heiligen Geest in hunne zamenkomsten, opdat zij in alle zaken, niet anders dan het geen goed en behoorlijk is, besluiten, en daarna hetzelfde ooggelukkig uitvoeren mogen; ten einde deze Landen van hunne vijanden bewaard, de kwaaddoeners gestraft, en de vromen voorgestaan zijnde, uw naam daardoor geëerd en het Rijk vanden Koning der Koningen, Christus Jezus, bevorderd moge worden, en wij een gerust en stil leven leiden mogen in alle godzaligheid en eerbaarheid.

Verder bidden wij U voor onze medebroeders, die onder den Paus of Turk vervolging lijden. Wil hen met uwen Heiligen Geest troosten, en genadig daaruit verlossen; laat niet toe, dat uwe Christenheid gansche-

lijk verwoest, en de gedachtenis uws naams op aarde uitgeroeid worde, dat niet de vijanden uwer waarheid zich beroemen tot uwe oneer en lastering. Maar indien het uw Goddelijke wil is, dat de gevangene Christenen met hunnen dood der waarheid getuigenis geven, en uwen naam prijzen, zoo geef hun troost in hun lijden, dat zij zulks van uwe Vaderlijke hand opnemen, en daarom, uwen wil volgende, volstandig blijven, hetzij in leven of in sterven, tot uwe eer, tot stichting uwer gemeente en tot hunne zaligheid.

Wij bidden U ook voor allen, die Gij kastijdt met armoede, gevangenis, krankheid des ligchaams of aanvechting des geestes. Troost hen allen, o Heer, naar dat Gij weet, dat hun nood is eischende. Geef, dat hunne kastijding hun diene tot kennis hunner zonden, en betering huns levens. Wil hun ook geven volstandig geduld, verzoet hun lijden, en verlos hen eindelijk, opdat zij zich over uwe goedheid verblijden, en uwen naam eeuwiglijk prijzen.

Eindelijk, o Heer, wil ons en de onzen, mitsgaders alles wat ons aangaat, in uwe bewaring nemen. Geef, dat wij in ons beroep naar uwen wil mogen leven, en de gaven, die wij van uwen zegen ontvangen, alzoo gebruiken, dat zij ons niet verhinderen, maar veel meer tot het eeuwige leven bevorderlijk zijn. Sterk ons ook in alle aanvechtingen, opdat wij, in het ware geloof strijdende, overwinnen mogen, en hier namaals met Christus het eeuwige leven bezitten.

Om alle deze dingen bidden wij U, gelijkterwijs onze getrouwe Heer en Zaligmaker Jezus Christus ons zelf geleerd heeft: *Onze Vader, enz.*

Daarna wordt de gemeente verlaten met den gewonen zegen.

Ontvangt den zegen des Heeren.

DE HEER ZEGENE U, EN BEHOEDE U! DE HEER DOE ZIJN AANGEZIGT OVER U LICHTEN EN ZIJ U GENADIG! DE HEER VERHEFFE ZIJN AANGEZIGT OVER U EN GEVE U VREDE! Amen.

Een

Een g

O hem is volken, een genis, heid ge oogen v tig mi allen, overmi alleen, zijn to ook ni die oot van h Gij on ten m en ons hart, blazen wijshe wij, u zelve en on len. keere waarl allen ijk heilig de d begee tus naam den, hoor

E

O g en v Gij bon onze Gij heb maa als hur wij Chr toe zij lij he Ge he ge on ne sa he tu m ee en d

Een gebed vóór de leer van den Catechismus.

O hemelsche Vader, uw woord is volkomen en bekeert de zielen, eene waarachtige getuigenis, den ongeleerden wijsheid gevende, en der blinden oogen verlichtende, een krachtig middel ter zaligheid voor allen, die gelooven. Maar overmits wij van nature niet alleen blind, maar onbekwaam zijn tot eenig goed: en dat Gij ook niemand helpen wilt, dan die ootmoedig en verslagen zijn van hart: wij bidden U, dat Gij ons verstand wilt verlichten met uwen Heiligen Geest, en ons geven een zachtmoedig hart, van hetwelk alle opgeblazenheid en vleeschelijke wijsheid geweerd is; opdat wij, uw woord hoorende, hetzelfde regt verstaan mogen, en ons leven daarnaar aanstellen. Wil ook genadiglijk bekeeren allen, die nog van uwe waarheid afdwalen, opdat wij allen te zamen U eendragtighijk dienen, in waarachtige heiligheid en gerechtigheid al de dagen van ons leven. Dit begeeren wij alleen om Christus wil, die ons in zijnen naam aldus heeft leeren bidden, en ook beloofd te verhooren: *Onze Vader, enz.*

Een gebed na de leer van den Catechismus.

O genadige, barmhartige God en Vader, wij danken U, dat Gij niet alleen ons in uw verbond genomen hebt, maar ook onze kleine kinderen, hetwelk Gij hun niet alleen verzegeld hebt door den heiligen Doop, maar ook dagelijks bewijst, als Gij uwen lof volmaakt uit hunnen mond, om alzoo de wijze wereld te beschamen. Wij bidden U, vermeerder in hen uwe genade, dat zij in Christus, uwen Zoon, altijd toenemen en wassen, tot dat zij hunnen volkomen mannelijken ouderdom in alle wijsheid en gerechtigheid erlangen. Geef ons ook genade, dat wij hen in uwe kennis en vreeze, gelijk Gij ons bevolen hebt, onderwijzen, opdat door hunne godzaligheid het rijk des satans verstoord worde, en het Rijk van Jezus Christus in deze en andere gemeenten versterkt worde, tot eer van uwen heiligen naam, en tot hunne eeuwige zaligheid, door Jezus Christus. Amen.

Een kort gebed vóór de Predikatie in de week.

Hemelsche Vader, eeuwige en barmhartige God, wij kennen en belijden voor uwe Goddelijke Majesteit, dat wij arme ellendige zondaren zijn, ontvangen en geboren in alle boosheid en verderf, geneigd tot alle kwaad en onnut tot eenig goed; en dat wij met ons zondig leven, zonder ophouden uwe heilige geboden overtreden, waardoor wij uwen toorn tegen ons verwekken, en naar uw regtvaardig oordeel, op ons laden de eeuwige verdoemenis. Maar, o Heer, wij hebben berouw en leedwizen, dat wij U vertoornd hebben, wij beschuldigen ons zelve, en beklagen onze misdaden, begeerende, dat Gij genadiglijk onze ellendigheid wilt aanzien. Wil U over ons ontfermen, o allergoedertierenste God en Vader, en ons vergeven al onze zonden, om het heilig lijden van uwen lieven Zoon Jezus Christus. Wil ons ook verleenen de genade van uwen Heiligen Geest, die ons onze ongerechtigheden van ganscher harte leere kennen, en ons zelve regt mishagen: opdat de zonde in ons moge gedood worden, en wij in een nieuw leven opstaan, in hetwelk wij oprechte vruchten der heiligheid en gerechtigheid voortbrengen, die U door Jezus Christus mogen aangenaam zijn. Wil ons ook uw heilig woord naar uwen Goddelijken wil te verstaan geven, dat wij daaruit al ons vertrouwen op U alleen leeren stellen, en van alle schepselen afrekken. Dat ook onze oude mensch met al zijne begeerten van dag tot dag meer en meer gekruisigd worde, en dat wij ons U offeren tot een levend offer, ter eere van uwen heiligen naam, en tot stichting van onzen naaste, door onzen Heer Jezus Christus, die ons heeft geleerd en bevolen alzoo te bidden: *Onze Vader, enz.*

Een kort gebed na de Predikatie in de week.

Heer, almachtige God, laat uwen heiligen naam om onzer zonden wil niet gelasterd worden: want wij hebben op menigerlei wijze tegen U gezondigd, mitsdien wij uw heilig woord niet gehoorzaam zijn, zoo

zoo als het betaamt: en met onwetendheid en murmuren uwen toorn dagelijks tegen ons verwekken: daarom straft Gij ons te regt. Maar, o Heer, zijt getuigtig aan uwe groote barmhartigheid, en ontferm U over ons. Geef ons kennis en leedwezen over onze zonden, en betering onzes levens. Sterk de Dienaars uwer Kerken, opdat zij getrouw en standvastig uw heilig woord mogen verkondigen: en de Overheid uws volks, opdat zij het wereldlijke zwaard met gerechtigheid en bescheidenheid mogen voeren. Bewaar ons voor alle valsheid en ontrouw. Verstoort alle booze en listige raads-lagen, die tegen uw Woord en Kerk overdacht worden. O Heer, onttrek ons niet uwen Geest en uw Woord, maar geef ons vermeerdering des geloofs, en in alle kruis en tegenspoed lijdzaamheid en volstandigheid. Kom uwer Kerk te hulp, verlos haar van allen overlast, bespotting en tiran-nij. Sterk ook alle zwakke en bedroefde harten, en zend ons uwen vrede, door Jezus Christus onzen Heer, die ons deze zekere belofte gegeven heeft: *voorwaar, voorwaar, ik zeg u, al wat gij den Vader zult bidden in mijnen naam, [dat] zal Hij u geven:* en heeft ons al-zoo bevolen te bidden: *Onze Vader, enz.*

Het Morgengebed.

O barmhartige Vader, wij danken U, dat Gij dezen nacht zoo getrouw voor ons gewaakt hebt, en bidden U, dat Gij ons wilt sterken met uwen Heiligen Geest, die ons voortaan geleide, dat wij dezen dag, mitsgaders al de dagen onzes levens, mogen besteden tot alle gerechtigheid en heiligh-eid: en wat wij in handen nemen, dat onze oogen altijd zien, om uwe eer te verbrei-den, alzoo dat wij al den voor-spoed onzer voornemens van uwe milde hand alleen ver-wachten. En opdat wij zulk eene genade van U verkrijgen, wil ons, naar uwe belofte, vergeven al onze zonden, om het heilig lijden en bloedver-gieten van onzen Heer en Za-ligmaker Jezus Christus: want zij zijn ons van harte leed. Verlicht ook onze harten, opdat wij, alle werken der duis-ternis afgelegd hebbende, als kinderen des lights, in een

nieuw leven mogen wandelen, in alle godzaligheid. Geef ook uwen zegen tot de verkondig-ing van uw Goddelijk woord. Verstoort alle werken des duiv-els. Sterk alle Kerkendie-naars en Overheden uws volks. Troost alle vervolgde en be-naauwde harten, door Jezus Christus, uwen lieven Zoon, die ons beloofd heeft, dat Gij ons alles, wat wij in zijnen naam bidden, zekerlijk geven zult, en daarom ons al-zoo heeft leeren bidden: *Onze Va-der, enz.*

Het Avondgebed.

O barmhartige God, eeuwig licht, schijnende in de duis-ternis, Gij, die verdrijft den nacht der zonden en alle blind-heid des harten: naardien Gij den nacht verordend hebt om te rusten, gelijk den dag om te arbeiden: bidden wij u, geef, dat onze lichamen in vrede en stilheid rusten, opdat zij daarna bekwaam zijn mogen te lijden den arbeid, dien zij dragen moeten. Matig onzen slaap, dat die niet on-ordeijk zij, opdat wij aan lig-chaam en ziel onbevlekt mo-gen blijven, ja dat onze slaap zelfs geschiede tot uwe eer. Ver licht de oogen van ons ver-stand, dat wij in den dood niet ontslapen; maar altijd verwachten onze verlossing uit deze ellendigheid. Bescherm ons ook voor alle aanvechting des duivels, ons in uw heilig geleide nemende. En hoewel wij dezen dag niet doorgebracht hebben, zonder tegen U groot-lijks gezondigd te hebben, bidden wij U, wil onze zon-den bedekken met uwe barm-hartigheid, gelijk Gij alle din-gen op aarde met de duister-nis des nachts bedekt, opdat wij daarom van uw aanschijn niet verstooten worde. Geef ook rust en troost aan alle zieken, bedroefde en aange-vochtene harten, door onzen Heer Jezus Christus, die ons al-zoo heeft leeren bidden: *Onze Vader, enz.*

Een gebed vóór het eten.
Ps. CXLV: 15, 16.

15. *Aller oogen wachten op U, en Gij geeft hun hunne spijs te zijnen tijd.*
16. *Gij doet uwe hand open, en verzadigt al wat er leeft, [naar uw] welbehagen.*

Heer,

Heer, die alles nog do kracht volk Isr spijzigt strekken dienaars ze gaven de goed wij ze uwen g bruiken nen, d de Oor zijt. Ge en vóór het ge woords ziel ges wigen bereid bloed onzen Amen.

Alzoo

34. W harten zwaare dronke den d dag kome. 35. V hij ko op de zeten

Alzoo vi

34. hebbe zult loven hetw 11. HEI geet zijne en hede He wij dad len van wil dit ver dru Gij ho we do

wandelen,
Geef ook
verkondig-
k woord.
des dui-
erkendie-
ws volks.
e en be-
or Jezus
en Zoon,
dat Gij
n zijnen
k geven
s alzo
Onze Va-

Heer, almachtige God, Gij, die alles geschapen hebt, en nog door uwe Goddelijke kracht onderhoudt, en het volk Israël in de woestijn gespijzigd hebt; wil uwen zegen strekken over ons, uwe arme dienaars, en ons heiligen deze gaven, die wij van uwe milde goedheid ontvangen, opdat wij ze matig en heilig naar uwen goeden wil mogen gebruiken, en daardoor bekennen, dat Gij onze Vader, en de Oorsprong van alle goed zijt. Geef ook, dat wij altijd, en vóór alle dingen, zoeken het geestelijke brood uws woords, met hetwelk onze ziel gespijzigd worde ten eeuwig leven, hetwelk Gij ons bereid hebt door het heilig bloed van uwen lieven Zoon, onzen Heer Jezus Christus. Amen. *Onze Vader, enz.*

Alzo vermaant ons onze Heer Jezus Christus.

Luk. XXI : 34, 35.

34. *Wacht u zelven, dat uwe harten niet te eeniger tijd bezwaard worden met brasserijen dronkenschap, en zorguldigheden dezes levens, en dat u die dag niet onvoorziens [over]kome.*

35. *Want gelijk een strik zal hij komen over al degenen, die op den ganschen aardbodem gezeten zijn.*

Een gebed na het eten.

Alzo spreekt de HEER in het vijfde Boek van Mozes,

Deut. VIII : 10, 11.

34. *Als gij dan zult gegeten hebben en verzadigd zijn, zoo zult gij den HEER, uwen God, loven over dat goede land, hetwelk Hij u zal hebben gegeven.*

11. *Wacht u, dat Gij den HEER, uwen God, niet vergeet, dat gij niet zoudt houden zijne geboden, en zijne regten, en zijne inzettingen, die ik u heden gebiede.*

Heer God, hemelsche Vader, wij danken U voor al uwe weldaden, die wij zonder ophouden van uwe milde hand ontvangen, dat uw Goddelijke wil is, ons te onderhouden in dit tijdelijke leven, en ons te verzorgen met al onze nooddrift: maar inzonderheid, dat Gij ons herboren hebt tot de hoop op een beter leven, hetwelk Gij ons geopenbaard hebt door uw heilig Evangelie.

Wij bidden U, barmhartige God en Vader, dat Gij niet toelaat, dat onze harten hier in deze aardsche en vergankelijke dingen zouden geworteld zijn: maar dat wij altijd mogen opwaarts zien ten hemel, verwachtende onzen Zaligmaker Jezus Christus, tot dat hij op de wolken verschijnen zal tot onze verlossing. Amen. *Onze Vader, enz.*

FORMULIER,

om den heiligen Doop te bedienen aan de kleine kinderen der geloovigen.

De hoofdsom van de leer des heiligen Doops is in deze drie stukken begrepen:

Eerstelijk, dat wij met onze kinderen in zonden ontvangen en geboren, en daarom kinderen des toorns zijn, zoo dat wij in het rijk van God niet mogen komen, tenzij wij van nieuws geboren worden. Dit leert ons de ondergang en besprenging met het water, waardoor ons de onreinheid onzer zielen wordt aangewezen, opdat wij vermaand worden, een mishagen aan ons zelve te hebben, ons voor God te verootmoedigen, en onze reinigmaking en zaligheid buiten ons zelve te zoeken.

Ten tweede betuigt en verzegelt ons de heilige Doop de afwassching der zonden door Jezus Christus. Daarom worden wij gedoopt in den naam des Vaders, en des Zoons, en des Heiligen Geestes. Want als wij gedoopt worden in den naam des Vaders, zoo betuigt en verzegelt ons God de Vader, dat Hij met ons een eeuwig verbond der genade oprijgt, ons tot zijne kinderen en erfgenamen aanneemt, en daarom van alle goed verzorgen, en alle kwaad van ons weren, of te onzen beste keeren wil. En als wij in den naam des Zoons gedoopt worden, zoo verzegelt ons de Zoon, dat hij ons wascht in zijn bloed van al onze zonden, ons in de gemeenschap zijns doods en zijner wederopstanding inlijvende, alzo dat wij van al onze zonden bevrijd, en rechtvaardig voor God gerekend worden. Desgelijks als wij gedoopt worden in den naam des Heiligen Geestes, zoo verzekert ons de Heilige Geest door dit heilig Sacrament, dat hij bij ons wonen,

en ons tot lidmaten van Christus heiligen wil, ons toeëigende hetgeen wij in Christus hebben, namelijk de afwassing onzer zonden, en de dagelijksche vernieuwing onzes levens, tot dat wij eindelijk onder de gemeente der uitverkorenen in het eeuwige leven onbevlekt zullen gesteld worden.

Ten derde. Overmits in alle verbonden twee deelen begrepen zijn, zoo worden wij ook weder van God door den Doop vermaand en verplicht tot eene nieuwe gehoorzaamheid, namelijk, dat wij dezen eenigen God, Vader, Zoon en Heiligen Geest, aanhangen, betrouwen en liefhebben van ganscher harte, van ganscher ziele, van ganschen gemoede en met alle krachten, de wereld verlaten, onze oude natuur dooden, en in een nieuw godzalig leven wandelen. En als wij somtijds uit zwakheid in zonden vallen, zoo moeten wij aan Gods genade niet verwijfelen, noch in de zonde blijven liggen, overmits de Doop een zegel en ongetwijfelde getuigenis is, dat wij een eeuwig verbond der genade met God hebben.

En hoewel onze jonge kinderen deze dingen niet verstaan, zoo mag men dezelve nogtans daarom van den Doop niet uitsluiten, aangezien zij ook zonder hun weten der verdoemenis in Adam deelachtig zijn, en alzoo ook weder in Christus tot genade aangenomen worden, gelijk God spreekt tot Abraham, den Vader van alle geloovigen, en over zulks mede tot ons en onze kinderen: Gen. XVII:7, zeggende: *Ik zal mijn verbond oprigten tusschen Mij en tusschen u, en tusschen uw zaad na u in hunne geslachten, tot een eeuwig verbond, om voor u te zijn tot eenen God, en voor uw zaad na u.*

Dit betuigt ook Petrus, Hand. II:39, met deze woorden: *Aan u komt de belofte toe, en aan uwe kinderen, en aan allen, die verre zijn, zoo velen als er de Heer, onze God, toe roepen zal.*

Daarom heeft God hen voormaals bevolen te besnijden, hetwelk een zegel des verbonds en der gerechtigheid des geloofs was: gelijk ook Christus hen omhelsd, de handen opgelegd en gezegend heeft. Mark. X:16.

Dewijl dan nu de Doop in

de plaats der Besnijdenis gekomen is, zoo zal men de jonge kinderen, als erfgenamen van het rijk van God en van zijn verbond doopen: en de ouders zullen gehouden zijn hunne kinderen, in het opwassen, hiervan breeder te onderwijzen.

Opdat wij dan ook deze heilige ordening van God, tot zijne eer, tot onzen troost en tot stichting der gemeente uitrigten mogen, zoo laat ons zijnen heiligen naam aldus aanroepen:

O almachtige, eeuwige God, (Gij, die naar uw streng oordeel de ongeloovige en onboetvaardige wereld met den zondvloed gestraft hebt, en den geloovigen Noach met hun achten, naar uwe groote barmhartigheid behouden en bewaard; Gij, die den verstokten Farao, met al zijn volk, in het roode meer verdronken hebt, en uw volk Israël droogsvoets daar door geleid, door hetwelk de Doop beduid werd!) wij bidden U, bij uwe grondelooze barmhartigheid, dat Gij deze kinderen genadig wilt aarzelen, en door uwen Heiligen Geest uwen Zoon Jezus Christus inlijven; opdat zij met hem in zijnen dood begraven worden, en met hem mogen opstaan in een nieuw leven; opdat zij hun kruis, hem dagelijks navolgende, vrolijk dragen mogen, hem aanhangen met waarachtig geloof, vaste hoop en vurige liefde; dat zij dit leven, (hetwelk toch niet anders is dan een gestadige dood,) om uwentwil, getroost verlaten, en ten laatsten dage voor den regerstool van Christus, uwen Zoon, zonder verschrikken mogen verschijnen, door denzelven, onzen Heer, Jezus Christus, uwen Zoon, die met U en den Heiligen Geest, één eenig God, leeft en regeert in eeuwigheid. Amen.

Vermaning aan de Ouders, en die nede ten Doop komen.

Geliefden in den Heer Christus, gij hebt gehoord, dat de Doop eene ordening van God is, om aan ons en aan onze kinderen zijn verbond te verzegelen; daarom moeten wij denzelven tot dat einde, en niet uit gewoonte of bijgeloovigheid gebruiken. Opdat het dan

denis ge-
ende de jon-
genamen
d en var
: en d
den zij
het op
reeder t

deze hei-
God, tot
n troost
gemeen-
zoo laat
naam al-

ge God,
eng oor-
onboet-
en zond-
en den
et hun
e barm-
en be-
erstok-
en volk,
ronken
Israël
geleid,
beduid
bij uwe
gheid,
enadig
uwen
oon Je-
opdat
od be-
t hem
nieuw
kruis,
ende,
hem
tig ge-
surige
(het-
s dan
wvent-
en ten
gter-
uwen
a mo-
nzel-
Chris-
tiet U
een
ert in

, en
n.

ris-
t de
God
onze
ver-
wij
en
loo-
het
dan

dan openbaar worde, dat gij
alzoó gezind zijt, zult gij van
uwentwege hier op ongeveinsd
antwoorden :

Eerstelijk, hoewel onze kin-
deren in zonden ontvangen en
geboren zijn, en daarom aan
allerhande ellendigheid, ja
aan de verdoemenis zelve on-
derworpen, of gij niet bekent,
dat zij in Christus geheiligd
zijn, en daarom, als lidma-
ten zijner gemeente, behooren
gedoopt te wezen?

Ten andere, of gij de leer,
die in het Oude en Nieuwe
Testament, en in de Artikelen
des Christelijken geloofs begre-
pen is, en in de Christelijke
Kerk alhier geleerd wordt,
niet bekent, de waarachtige
en volkomene leer der zalig-
heid te wezen?

Ten derde, of gij niet belooft
en u voorneemt, deze kinde-
ren, als zij tot hun verstand
zullen gekomen zijn, een ie-
gelijk de zijnen, waarvan hij
vader (moeder) of getuige is,
in de voorzeide leer naar uw
vermogen te onderwijzen, of
te doen en te helpen onder-
wijzen?

Antw. Ja wij.

*Daarna in het doopen spreekt
de Dienaar des goddelijken
woords aldus :*

N. IK DOOP U IN DENNAAM
DES VADERS, EN DES ZOONS,
EN DES HEILIGEN GEESTES.

Dankzegging.

Almachtige, barmhartige God
en Vader, wij danken en lo-
ven U, dat gij ons en onze
kinderen, door het bloed van
uwen lieven Zoon Jezus Chris-
tus, al onze zonden vergeven,
en ons door uwen Heiligen
Geest tot lidmaten van uwen
eeniggeboren' Zoon, en alzoó
tot uwe kinderen aangenomen
hebt, en ons hetzelfde met den
heiligen Doop verzegelt en be-
krachtigt. Wij bidden U ook,
door denzelfen uwen lieven
Zoon, dat Gij deze gedoopte
kinderen met uwen Heiligen
Geest altijd wilt regeren, op-
dat zij Christelijk en godzalig
opgevoed worden, en in den
Heer Jezus Christus wassen
en toenemen, opdat zij uwe
Vaderlijke goedheid en barm-
hartigheid, die Gij hun en ons
allen bewezen hebt, mogen
bekennen, en in alle gerechtig-

heid, onder onzen eenigen
Leeraar, Koning en Hooge-
priester, Christus Jezus, le-
ven, en vromelijk tegen de
zonde, den duivel en zijn gan-
sche rijk strijden en overwin-
nen mogen, om U, en uwen
Zoon Jezus Christus, mitsga-
ders den Heiligen Geest, den
eenigen en waarachtigen God,
eeuwig te loven en te prijzen.
Amen.

FORMULIER,

*om het heilige Avondmaal
te houden.*

Geliefden in den Heer Jezus
Christus, hoort aan de woór-
den van de inzetting van het
heilige Avondmaal van onzen
Heer Jezus Christus, welke
ons beschrijft de heilige Apost-
el Paulus, I Kor. XI: 23—29.

*Want ik heb van den Heer on-
vangen, hetgeen ik ook u over-
gegeven heb, dat de Heer Jezus
in den nacht, in welken hij ver-
raden werd, het brood nam:
en als hij gedacht had, brak
hij het, en zeide: neemt, eet,
dat is mijn lichaam, hetwelk
voor u gebroken wordt: doet
dat tot mijne gedachtenis. Des-
gelijks [nam] hij ook den drink-
beker na het eten des Avond-
maals, en zeide: deze drink-
beker is het Nieuwe Testament
in mijn bloed: doet dat, zoo
dikwijls als gij [dien] zult
drinken, tot mijne gedachtenis.
Want zoo dikwijls als gij dit
brood zult eten, en dezen drink-
beker zult drinken, zoo verkon-
digt den dood des Heeren, tot
dat hij komt. Zoo dan, wie on-
waardig dit brood eet, of den
drinkbeker des Heeren drinkt,
die zal schuldig zijn aan het
lichaam en bloed des Heeren.
Maar de mensch beproeve zich
zelven, en ete alzoó van het
brood, en drinke vanden drink-
beker; want die onwaardig eet
en drinkt, die eet en drinkt zich
zelven een oordeel, niet onder-
scheidende het lichaam des
Heeren.*

Opdat wij nu tot onzen troost
des Heeren Avondmaal mogen
houden, is vóór alle dingen
noodig: *eerstelijk*, dat wij ons
te voren regt beproeven. *Ten
andere*, dat wij het tot dat ein-
de rigten, waar toe het de
Heer Christus verordend en
ingezet heeft, namelijk, tot
zijne gedachtenis.

De waarachtige beproeving van
ons zelve bestaat in deze drie
stukken :

Ten

Ten eerste, bedenke een iegelijk bij zich zelve zijne zonden en vervloeking, opdat hij zich zelve mishage, en zich voor God verootmoedige: aangezien de toorn van God tegen de zonde zoo groot is, dat Hij die (eer Hij dezelve ongestraft liet blijven) aan zijnen lieven Zoon Jezus Christus, met den bitteren en smadelijken dood des kruises gestraft heeft.

Ten andere, onderzoekte een iegelijk zijn hart, of hij ook deze gewisse belofte van God geloofd, dat hem al zijne zonden, alleen om het lijden en sterven van Jezus Christus, vergeven zijn; en de volkomene gerechtigheid van Christus hem als zijne eigene toegerekend en geschonken zij: ja zoo volkomen, als of hij zelf in eigen persoon, voor al zijne zonden betaald en alle gerechtigheid volbragt had.

Ten derde, onderzoekte een iegelijk zijn geweten, of hij ook gezind is, voortaan met zijn gansche leven, waarachtige dankbaarheid jegens God, den Heer te bewijzen, en voor Gods aangezicht oprecht te wandelen: insgelijks, of hij zonder eenige geveinsdheid, alle vijandschap, haat en nijd van harte afleggende, een naastig voornemen heeft, om van nu voortaan in waarachtige liefde en eenigheid met zijnen naasten te leven.

Allen, die dan alzo gezind zijn, wil God gewisselijk in genade aannemen, en voor waardige medegenooten van de tafel zijns Zoons Jezus Christus houden. Daarentegen die deze getuigenis in hunne harten niet gevoelen, die eten en drinken zich zelve een oordeel. Daarom wij ook, naar het bevel van Christus enden Apostel Paulus, allen, die zich met deze navolgende ondeugden besmet weten, vermanen, van de tafel des Heeren zich te onthouden, en verkondigen hun, dat zij geen deel in het Rijk van Christus hebben: als daar zijn alle afgodendienaars; allen, die verstorven heiligen, Engelen of andere schepselen aanroepen; allen, die den beelden eere aandoen; alle toovenaars en waarzeggers, die vee of menschen, mitsgaders andere dingen zegenen, en die aan zulke zegeningen geloof geven; alle verachters van God en zijn woord, en van de heilige Sacramenten; alle Gods-laster-

aars; allen, die tweedragt, sekten en muerij in Kerken en wereldlijke regeringen begeren aan te rigten; alle meeneedigen; allen, die hunnen ouderen en Overheden ongehoorzaam zijn; alle doodslagers, kijvers en die in haat en nijd tegen hunnen naasten leven; alle echtbrekers, hoerders, dronkaards, dieven, woekeraars, roovers, spelers, gierigaards, en al degenen, die een ergerlijk leven leiden: deze allen, zoo lang zij in zulke ondeugden blijven, zullen zich van deze spijze (welke Christus alleen voor zijne geloovigen verordend heeft) onthouden, opdat hun gerigt en hunne verdoemenis niet des te zwaarder worde.

Maar dit wordt ons, zeer geliefde Broeders en Zusters in den Heer, niet voorgehouden, om de verslagene harten der geloovigen kleinmoedig te maken, als of niemand tot het Avondmaal des Heeren gaan mogt, dan die zonder eenige zonde ware. Want wij komen niet tot dit Avondmaal, om daarmede te betuigen, dat wij in ons zelve volkomen en regtvaardig zijn; maar in tegendeel, aangezien wij ons leven buiten ons zelve in Jezus Christus zoeken, zoo bekenen wij daarmede, dat wij midden in den dood liggen. Daarom, al is het, dat wij nog vele gebreken en ellendigheid in ons bevinden, als namelijk, dat wij geen volkomen geloof hebben, dat wij ons ook met zulken ijver om God te dienen niet begeven, als wij schuldig zijn; maar dagelijks met de zwakheid van ons geloof, en de booze lusten van ons vleesch te strijden hebben: nogtans des niettegenstaande, overmits ons (door de genade des Heiligen Geestes) zulke gebreken leed zijn, en wij van harte begeren tegen ons ongeloof te strijden, en naar alle geboden van God te leven, zoo zullen wij gewis en zeker zijn, dat geene zonde noch zwakheid, die nog (tegen onzen wil) in ons overgebleven is, ons kan hinderen, dat God ons niet in genade zou aannemen, en alzo deze hemelsche spijze en drank waardig en deelachtig zou maken.

Ten andere, laat ons nu ook overdenken, waartoe ons de Heer zijn Avondmaal heeft ingezet: namelijk, dat wij zulks doen zouden tot zijne gedachte-

tenis
aan
Een
lijk
dat
tus,
aan
Oud
af g
der
is, c
geno
(ond
den
het
ding
op d
gen
der
tighe
voor
last
den
dige
druk
den
ontb
smar
dat
zoud
ter d
dat
God
den;
aan
gelen
schr
zou
de v
gelac
zijne
En l
de a
en a
en z
kruis
de st
waar
opda
noma
verla
delij
ne b
Verb
verze
zeide
En
loove
deven
Heer
Avon
te, l
zijne
neem
chaan
wordt
dacht
Avon
beker
drink
ker is

tenis. Maar aldus zullen wij aan hem daar bij gedenken: Eerstelijk, dat wij ganschelijk in onze harten vertrouwen, dat onze Heer, Jezus Christus, (naar de beloften, die aan de voorvaderen in het Oude Testament van het begin af geschied zijn) van den Vader in deze wereld gezonden is, ons vleesch en bloed aangenomen, den toorn van God (onder welken wij eeuwig hadden moeten verzinken), van het begin zijner menschwording tot het einde zijns levens, op de aarde voor ons gedragen, en alle gehoorzaamheid der Goddelijke wet, en gerechtigheid voor ons vervuld heeft, voornamelijk, toen hem de last van onze zonden, en van den toorn van God het bloedige zweet in den hof uitgedrukt heeft: waar hij gebonden werd, opdat hij ons zou ontbinden; daarna ontelbare smaadheden geleden heeft, opdat wij nimmer te schande zouden worden; onschuldig ter dood veroordeeld is, opdat wij voor het gerigt van God zouden vrij gesproken worden; ja zijn gezegend ligchaam aan het kruis heeft laten nagen, opdat hij het handschrift onzer zonden daaraan zou hechten. En heeft alzoo de vervloeking van ons op zich geladen, opdat hij ons met zijne zegeningen vervullen zou. En heeft zich vernedert tot in de allerdiepste versmaadheid en angst der hel, met ligchaam en ziel, aan het hout des kruises, toen hij riep met luiden stem: *mijn God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten?* opdat wij tot God zouden genomen, en nimmer van Hem verlaten worden; en heeft eindelijk, met zijnen dood en zijne bloedstorting, het Nieuwe en eeuwige Testament, het Verbond der genade en der verzoening besloten, als hij zeide: *het is volbragt!*

En opdat wij vast zouden gelooven, dat wij tot dit Genadeverbond behooren, nam de Heer Jezus in zijn laatste Avondmaal het brood, dankte, brak het en gaf het aan zijne jongeren, en sprak: *neemt, eet, dat is mijn ligchaam, hetwelk voor u gegeven wordt: doet dat tot mijne gedachtenis!* Desgelijks na het Avondmaal, nam hij den drinkbeker, zeide dank, en sprak: *drinkt allen daar uit; deze beker is het Nieuwe Testament in*

mijn bloed, hetwelk voor u en voor velen vergoten wordt, tot vergeving der zonden: doet dat, zoo dikwijls als gij daarvan drinkt, tot mijne gedachtenis! dat is: zoo dikwijls gij van dit brood eet, en uit dezen beker drinkt, zult gij daardoor, als door eene gewisse gedachtenis en pand, vermaand en verzekerd worden van deze mijne hartelijke liefde en trouw jegens u, dat ik voor u (daar gij anders den eeuwigen dood hadt moeten sterven) mijn ligchaam aan het hout des kruises in den dood geve, en mijn bloed vergiete, en uwe hongerige en dorstige zielen met dit mijn gekruiste ligchaam en vergoten bloed tot het eeuwige leven spijs en lavve, zoo zeker, als een iegelijk dit brood voor zijne oogen gebroken, en deze beker hem gegeven wordt, en gij dezelve tot mijne gedachtenis met uwen mond eet en drinkt.

Uit deze inzetting des heiligen Avondmaals van onzen Heer Jezus Christus zien wij, dat hij ons geloof en vertrouwen op zijne volkomene offerande (die eenmaal aan het kruis geschied is) als op den eenigen grond van onze zaligheid wijst, daar hij onze hongerige en dorstige zielen tot eene waarachtige spijs en drank des eeuwigen levens geworden is. Want door zijnen dood heeft hij de oorzaak van onzen eeuwigen hongeren kommer, namelijk, de zonde, weggemenomen, en ons den levendmakenden Geest verworven; opdat wij door dien Geest (die in Christus als in het Hoofd, en in ons als zijne lidmaten, woont) met hem waarachtige gemeenschap zouden hebben, en aan al zijne goederen, het eeuwige leven, de gerechtigheid en heerlijkheid deelachtig worden.

Daarbenevens, dat wij ook door dien Geest onder elkander, als lidmaten van één ligchaam, in waarachtige broederlijke liefde verbonden worden, gelijk de heilige Apostel spreekt: *één brood [is het, zoo] zijn wij velen één ligchaam, dewijl wij allen aan één brood deelachtig zijn.* Want gelijk uit vele graankorrels één meel gemalen, en één brood gebakken wordt, en uit vele beziën, zamengeperst zijnde, één wijn en drank vliet, en zich onder een vermengt; alzoo zullen wij allen, die door het waarachtig

tig geloof Christus ingelijfd zijn, door broederlijke liefde, om Christus, onzes lieven Zaligmakers wil, die ons te voeren zoo uitnemend heeft lief gehad, allen te zamen één ligchaam zijn, en zulks niet alleen met woorden, maar met de daad jegens elkander bewijzen.

Daartoe helpe ons de almachtige God en Vader van onzen Heer Jezus Christus, door zijnen Heiligen Geest. Amen.

Opdat wij dan dit al mogen verkrijgen, laat ons voor God ons verootmoedigen, en Hem met waarachtig geloof om zijne genade aanroepen.

Barmhartige God en Vader, wij bidden U, dat Gij in dit Avondmaal, waarin wij oefenen de heerlijke gedachtenis van den bitteren dood van uwen lieven Zoon Jezus Christus, door uwen Heiligen Geest in onze harten wilt werken, dat wij ons met waarachtig vertrouwen aan uwen Zoon Jezus Christus hoe langer hoe meer overgeven, opdat onze bezwaarde en verslagene harten met zijn waarachtig ligchaam en bloed, ja met hem waarachtig God en mensch, dat eenig hemelsche brood, door de kracht des Heiligen Geestes gespijsd en gelaafd worden; en dat wij niet meer in onze zonden, maar hij in ons, en wij in hem leven, en alzoo waarachtig aan het Nieuwe en eeuwige Testament en Verbond der genade deelachtig zijn mogen. Dat wij niet twifelen, of Gij zult eeuwig onze genadige Vader zijn, ons onze zonden nimmermeer toerekenende, en met alle dingen, naar ligchaam en ziel verzorgende, als uwe lieve kinderen en erfgenamen. Verleen ons ook uwe genade, dat wij getroost ons kruis op ons nemen, ons zelven verloocheenen, onzen Heiland bekennen, en in alle droefenis met een opgeheven hoofd onzen Heer Jezus Christus uit den hemel verwachten, waar hij onze sterfelijke lichamen aan zijn verklaard heerlijk ligchaam gelijk maken, en ons tot zich nemen zal in eeuwigheid. Amen.

Onze Vader, enz.

Wil ons ook door dit heilige Avondmaal sterken in het algemeen ongetwijfeld Christe-

lijk geloof, waarvan wij bekentenis doen met mond en hart, sprekende:

Ik geloof in God, enz.

Opdat wij dan met het waarachtig hemelsche brood Christus gespijsd mogen worden, zoo laat ons met onze harten niet aan het uiterlijke brood en den wijn blijven hangen; maar dezelve opwaarts in den hemel verheffen, waar Christus Jezus is, onze Voorspraak, ter regterhand zijns hemelschen Vaders, waar heen ons ook de Artikelen van ons Christelijk geloof wijzen: niet twifelende, of wij zullen zoo waarachtig door de werking des Heiligen Geestes met zijn ligchaam en bloed aan onze zielen gespijsd en gelaafd worden, als wij dat heilige brood en dien drank tot zijne gedachtenis ontvangen.

In het breken en uitdeelen des broods zal de Dienaar spreken:

HET BROOD, DAT WIJ BREKEN, IS DE GEMEENSCHAP AAN HET LIGCHAAM VAN CHRISTUS.

En als hij den drinkbeker geeft:

DE DRINKBEKER DER DANKZEGGING, WAARMEDE WIJ DANKZEGGEN, IS DE GEMEENSCHAP AAN HET BLOED VAN CHRISTUS.

Terwijl men communiceert, zal men stichtelijk zingen, of sommige Hoofdstukken lezen ter gedachtenis van het sterven van Christus dienende, als: Jes. LIII, Joh. XIII-XVIII, of dergelijke.

Na de voleinding der Communicatie, zal de Dienaar spreken:

Geliefden in den Heer, dewijl de Heer nu aan zijne tafel onze zielen gespijsd heeft, zoo laat ons al te zamen zijnen naam met dankzegging prijzen, en een iegelijk spreke in zijn hart aldus:

1. Loof den HEER, mijne ziel, en al wat binnen in mij is, zijnen heiligen naam.
2. Loof den HEER, mijne ziel, en vergeet geene van zijne weldaden.
3. Die al uwe ongerechtigheid vergeeft, die al uwe krankheden geneest;

4. Die

4. *Die u leven verlost van het verderf: die u kroont met goedertierenheid en barmhartigheden.*

8. *Barmhartig en genadig is de HEER, langmoedig, en groot van goedertierenheid.*

10. *Hij doet ons niet naar onze zonden, en vergeldt ons niet naar onze ongerechtigheden.*

11. *Want zoo hoog de hemel is boven de aarde, is zijne goedertierenheid geweldig over degenen, die Hem vreezen.*

12. *Zoo ver het oosten is van het westen, zoo ver doet Hij onze overtredingen van ons.*

13. *Gelijk zich een vader ontfermt over de kinderen, ontfermt zich de HEER over degenen, die Hem vreezen.*

Welke ook zijnen eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft hem voor ons allen overgegeven, en ons alles met hem geschonken. Daarom, bewijst God daarmede zijne liefde jegens ons, dat Christus voor ons gestorven is, als wij nog zondaars waren; zoo zullen wij ook veel meer door hem behouden worden voor zijnen toorn, naardien wij door zijn bloed geregtvaardigd zijn. Want zoo wij met God verzoend zijn door den dood zijns Zoons, toen wij nog vijanden waren; veel meer zullen wij zalig worden door zijn leven,

naardien wij met Hem verzoend zijn. Daarom zal mijn mond en hart des Heeren lof verkondigen van nu aan tot in eeuwigheid. Amen.

Zoo spreke een iegelijk met aandachtige harten:

O almachtige, barmhartige God en Vader, wij danken U van ganscher harte, dat Gij, uit grondeloze barmhartigheid, ons uwen eeniggeboren Zoon tot een' Middelaar en offer voor onze zonden, en tot eene spijs en drank des eeuwigen levens geschonken hebt; en dat Gij ons geeft een waarachtig geloof, waardoor wij aan zulke uwer weldaden deelachtig worden. Gij hebt ons ook tot sterking daarvan, uwen lieven Zoon Jezus Christus zijn heilig Avondmaal laten instellen en verordnen. Wij bidden U, o getrouwe God en Vader, dat Gij, door de werking van uwen Heiligen Geest, de gedachtenis van onzen Heer Jezus Christus, en de verkondiging van zijnen dood, ons tot dagelijks toemen in het regte geloof, en de zalige gemeenschap van Christus wilt laten gedijen; door denzelven uwen lieven Zoon Jezus Christus, in wiens naam wij onze gebeden aldus besluiten: *Onze Vader, enz.*

GEDRUKT BIJ JOHANNES ENSCHEDÉ EN ZONEN

1881.

NE

